

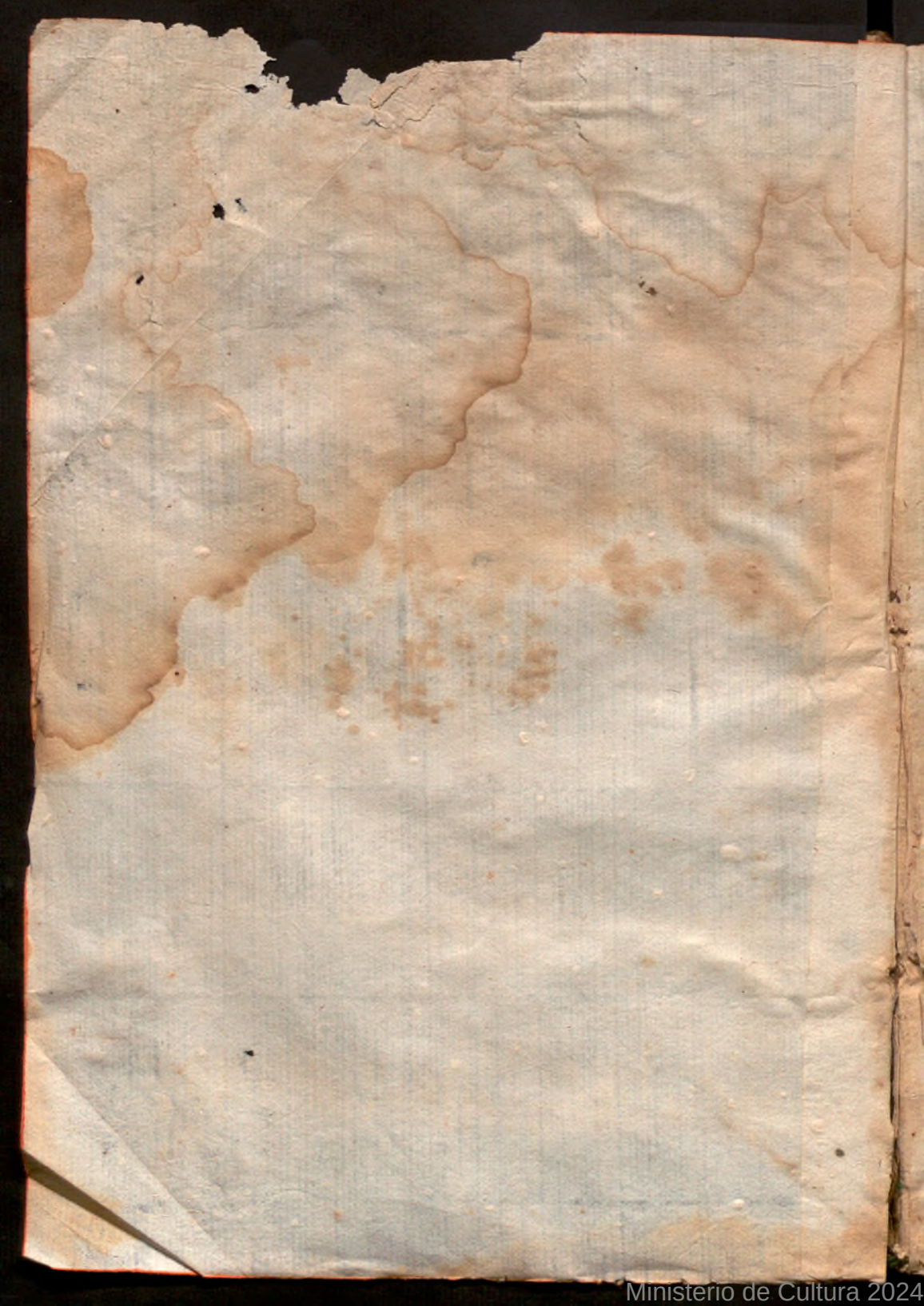

1

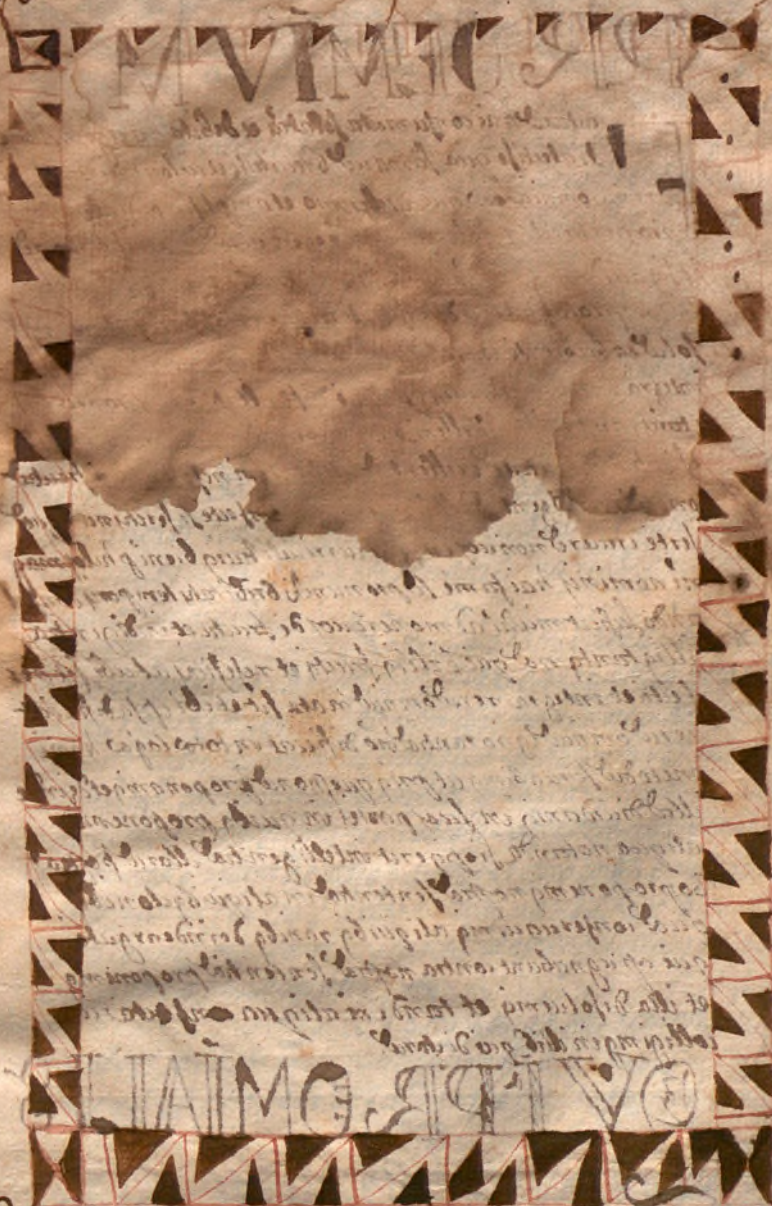
ms

149

4
Articulus primus antea
dictus sit simpliciter nomen addi videtur
omnes operationes
ita potest quod potest actus et illa que ordinatur
ad operationem: et est duplex una naturalis et
altera libera potestas naturalis est illa que posuit
omnes requisitus ad operandum naturalis debet operari,
et hec potestas non indiget aliquo regulatore habet ad
operandum: quod potestas non indiget regulatore ad ratum
habendum, et potestas solus ad illas in ratione.

Potestas libera est illa que posuit omni
quisque in operando potest operari vel non ope
rari, et hec potestas est libera utriusque et ita indiget aliquo reg
ulatore habet ad operandum quando voluntas dicitur
perfecta potestas intelligitur quod perfectus potest
am naturalis libera naturalis ut sentit in se et voluntas
non autem perfectus potestas naturalis naturalis quia ipse
non est sub ratione.

Nota 2° quod in intellectu datur
tres operationes prout dicitur simplex apprehensio quasi
simplicis apprehensione id est non apprehensio neque negatio
bunum de alio apprehensio, siue cognoscit in se et hoc oper
atio in se est compositio et distinctio, quia componendo et
distinctio cognoscit rem aliquid quod, id est apprehensio
vel negando bunum de alio 3^a operatio in se est ratio
natio siue distinctio siue ratio et natio, siue distinctio
endo cognoscit rem aliquid, id est cognoscit rem
inferendo bunum ex alio.

Nota 3° quod prout operatio in se
regulat per dispositionem et dictionem 2^a operatio regulat
per enumerationem et 3^a operatio regulat per argumentum.

Nota 4° quod prout operatio in se
iteratur duplex una absoluta quia cognoscit res
sine ordine ad illat in quo est alia est compositio
quia cognoscit res in ordine ad illat in quo est.

— Codex primus philosophus —

2o quando intus cognoscitur, scilicet sine ordine ad petendum
et paulatim in quibusque disceptationibus cognoscitur per primam
operationem suam cognitionem, quando bene intus cognoscitur
habet in eum ordinem suum cognoscendo ordinem qui
dicitur ad Paulum ut laudamus in quibusque dicitur cognoscere
per primam operationem cooperatiua.

Sic ito togas enarratio ad dirigendum
sive regulandum tria operationes intus ita co
munit omnes doctores per illa pota que in suis
operationibus deficere et errare potest. Indiget aliqua
regula, habetur. Idemque in suis tribus operationibus
deficere et errare potest et de facto erat. Et logis enarra
ad dirigendum operationes intus potest. Hec regula
quod si in lege est dirigere operationes intus. Si in
intus in definiendo erat ignorando prescripta bene
definiendo, et de erat in definiendo ignorando.

ignorando prescripta bene definitionis in enuntiando
et de erat in cognoscendo quid et quod ut ex se en
untiatio et tunc emi erat intus in argumentando ig
norando, precepta et modum bene argumentandi. Et na
turalis est togas naturalis intellectus ut ostendat illi comodo om
nia ista debet agere.

2o per illi habitus ponunt in
nostri potius ad facilius operandum et ad vincendum
difficultatem, quod habent potest ad efficiendum suas
operationes. Sed nos per intus habet maximam difficultatem
ad bene componendum et exersendum suas operationes
ut sint perfecta instrumenta discedendi ex intus nos per
indiget logica naturali que trahit ad perfectum modum
discedendi.

PROPOSITIO ADVERSARIA

aliqua regula

Pariter

et in quodammodo per quod 206

Im arguitur sensus non indiget aliquas regulas ad perfectum sentiendo ut quibus ad sciendum est quod neque
intus indiget aliquas regulas ad perfectum intelligendum
consequenter quia una est ratio de his
hanc ratio. Sed sensus non indiget regulas ad sentie-
ndum et negat intus ad intelligendum

Per consequens autem negando con-
sequenter ad probationem negationem rationem autem
disparatam est quia modus sentiendo est similis quia
solummodo sunt fines res exteriores et singulares
sunt apprehendunt modus vero intelligendi est diffi-
cilis et intus sunt fines res interiores et sunt
sunt que difficilius cognoscuntur

Sed contra est saltem intus non
indiget legem ad dirigendum per operationem per se
consequenter modus vero sciendi per primam operationem
intus est similis per sensum non indiget regulas quia pro-
sentiendo est similis et saltem intus non indiget legem
in sua per operationem. Modus per se habet modum con-
ocendi est similis in quanto per se apprehenduntur
Sed per operationem intus non potest reperiri error
ut docet Aristoteles libro de enuntiatione c. 10 per quod intus
per primam operationem apprehendit res ut in se sunt
et modus cognoscendi per per operationem est similis

Per negando consequenter ad
privationem negat maior deinde ad privationem
maiori confusio distinguitur in ore non potest reperiri
error communis divisionem concedo et hoc solum
Aristoteles non potest reperiri error apprehensionis re-
spondeat in per operationem intus potest reperiri error
apprehensionis quia per intus per per operationem
non apprehendit bonam probationem ut si apprehendit
quod non probat

Amarguā perfectiores sunt operis
rei intq sine loga quā cum loga. Et loga non
ē naria ad dirigendum, sed perficiendum ope
rōis intq, aut pte perfectiora sunt opera nate
quā opera artij. Et perfectiorē res nātali
quā pīta. Id operōis intq sine loga sunt ope
rā nate, et cum loga sunt opera artij. Et pe
fectiores sunt rei intq sine loga quā cum
loga. Maior pte nate perfectior ē arte. Et etiam
opera nate pte perfectiora sunt opera artij.

De negandā, ad probationem
distinguo maiore. Et de operā nate quā
procedunt a potē narij, et sic concludo maiore
et de operibz nate quā procedunt a potē liberis
et sic nego maiorem etā quā aij non perficit potē
nariā. Bene tamen, si liberatō de suba erroris.

Articulus 2. utrum loquā ar

Infinatio sit simpliciter naria
ad alia sicut consequenda
oko po quod medium ad consequendum
aliquam finem ē duplex. Unum qd
ē simpliciter narium sine quo finis com
perari non pot. Quia propter dicit qd sibi ē nariq
ad salutem alijs. Et hoc ē narium in quod sibi ad
melius sine quo finis comperari pot. Id non ita bene
quia propter ei qd ē nariq ad iter faciendum. Et ad
uertit qd illud ē simpliciter tale qd illud absolute
et finis addito ē tale illud bo ē. Inquit tale qd
absolute non ē tale, sed tantum dicitur tale cum
addito.

Nota po qd non habendū scilicet
ē naria triplex, certitudo ex parte obij, ex parte me
ij, et ex parte subij. Certitudo ex parte obij, ē quod

6
obum siue res de qua dicitur scilicet sit omnino certa
et nãria unde de re probabilis non potest dari scilicet
quia de re probabilis non est omnino certa et na
ria

¶ **Artitudo** ex parte medi con
sistit in hoc quod conclusio deducatur siue inferatur ex
premissis propter nãriam cognitionis siue unon
em quod scilicet medius est in maiori et minori
extremo

¶ **Veritudo** ex parte scilicet consistit
in hoc quod scilicet in reempe in eo perfecte cognos
cat omnia ea que sunt nãria ut conclusio sit
bona et nãria expectat ex premissis unde in eo
in primis debet cognoscere principia et ea et
nãria. Et debet cognoscere dispositionem premi
sarum. Et medius nãriam uniri cum maiori extre
mo in maiori propositione et cum minori extre
mo in minori. Et requirit ut in eo scilicet et nonem na
riam in se. Hec premissa talia sunt. Et conueniunt in eo
assentiri veritati et noni et assentiri. Et ut in eo
scilicet resolueret nonem usque ad propria ex quibus
et educit veritatem et nonem. Et ut in eo scilicet de solvere
omnia que militant contra veritatem et nonem de
quibus ex principibus sentit et ut res et in mediis
Tandem requirit quod in eo scilicet se scire et rem se
aliter se habere non potest

¶ **Nota** quod in logica sicut
in qualibet alia scientia. In reperiuntur et ne
requirit duplex habitus unus intelligentie quo
cognoscuntur principia logica et ex quibus de eodem
utitur et nonem logicis et in nomine priorum
logarum intelligentie et preceptis definiendi
dicendi et argumentandi traditis in com
pendio alius est habitus scilicet quo cognoscuntur

etones que deducuntur ex principiis et preceptis
logicislibz.

Ex quo notabili po scire pote
ris, quod tua non versat circa principia, sed
sive actiones. Quod scire poteris quod habitus intelligentie
et habitus iudicatio, et ita solum deseruit. Note
operone intq, et habitus sciē, ē habitus diuer
sius et ita tantum deseruit. Itē operone intq
quod scire poteris quod cognitio priora dicitur na
talis quia principia solo lumine naturali intq co
gnoscuntur cognitio posteriora dicitur artificiali quia
sequitur ex premissis ex di. disponit quod habent ta
li autem dispositio ē quod artefacta

Nota 4o quod ad habendam sciētiā no
satis ē cognoscere in cōi. principia et precepta lo
gicalia sed etiam ne requirit cognoscere talia pr
incipia et applicata in particulari alium
syllogismo: id est debet intq ostendere omnia
precepta servari in tali vel tali syllogismo per quem
generatur sciētia quod ad perfecte constituendum ipso
dispositio hōi at naturalis requirit cognoscere
omnia precepta bene dispositis et cognoscere omnia
talia precepta servari in iusta dispositio

Nota 5o quod demonstratio diffinitur ab
Alē po de demone c. po. dicitur dispositio quatuor paie:
demonstratio ē syllogismus faciens scire. 2a dispositio ē de
monstratio ē syllogismus praesens ex veris primis et un
mediatis, necessariis et causalibus

Nota 6o quod habitus tōge generatur ex
actibus sive ex actualibus definitio nibz divisionibz et
argumentationibz talis ut est in aliquis conficitur
una actualis argumentatione ad quod dicitur habitus

generatur ex tale actuali argumentatione
dij pot aliqui habere aliqua scia in modo
in ee perfecto alio modo in ee imperfecto
ille dicit habere aliqua scia in ee imperfecto
qui tantum cognoscit unam vel duas veritates de
ductas ex principis talis scie. ille vero dicit habere
aliqua scia in ee perfecto qui plures veritates
scie dñes in talis scia perfecte cognoscit. Et si
aliqui in logica tantum perfecte cognoscit una
scia duas dñes deductas ex principis logicę dicit
habere logicam in ee imperfecto. si vero aliqui per
fecte cognoscit multas et fere infinitas dñes ded
uctas ex principis logicę dicit habere logicam in ee
perfecto. Et bimaxime oportet advertere qd habere
scia in ee imperfecto non est rem imperfecte cog
noscere sed tantum perfecte cognoscere talem
rem et non multas alias

Sit posito logica artificialis est simpl
natura ad adquirendam necessarias scias in
ee perfecto talis scia nulla scia in ee perfecto pot ha
beri sine logica. hanc dñem tenent communiter omnes
Theologi cum dñs Thomas primo libro posteriorum et
Alto modo textu deinde so

De po ex dñs Augustino per po
libro de doctrina christiana c. de prima tria ubi
vocat logicam disciplinam disciplinam que sola docet
docere, sola docet discere et que sola scientes facit. Et
ex dñs Augustino dñs habet qd logica est simpliciter
natura ad adquirendam alias scias

De po eto omni scia adquirenda
demonem si demonstratio non pot generare sciam
absque logica artificiali. Et logica artificialis est simpliciter
natura ad scientias. Minor pot ad sciam requirere
certitudo ex parte obiecti ex parte medij, et ex parte
sabi

Subi. Id. ser. traido ex parte subi. non. pōe ha-
beret sine loga. artali. e. de demonstratio non
pōt generare. tota. ab. que. loga. artali. Minor
pe. na. si. a. quic. con. p. cat. de. mon. et. ignorat. illa
que. sunt. nana. ad. perfect. de. mon. d. ab. et. q. o.
im. dolo. y. erit. ap. talis. demonstratio. sit. perfect.
ad. genera. d. s. lio. e. q. a. ser. traido. ex. parte. subi.
haberi. non. pōt. sine. loga. artali. que. d. ou. ta. quid
sit. perfect. d. demonstratio.

2o. p. ito. tunc. h. ad. quire. di-
qua. scia. quando. sciens. sit. se. scire. s. d. mon-
pōt. sciens. scire. se. scire. sine. loga. artali. e. p. taga
artali. se. p. p. l. i. u. n. via. ad. alia. scia. Minor. no
nat. quid. si. sciens. ignorat. et. se. scire. iam. non
haberet. om. n. mod. mi. cert. tud. in. om. imo. haberet
aliqua. form. di. n. Minor. tō. p. ga. tunc. sciens
sit. se. scire. quando. p. se. scire. perfect. de. mo-
ne. Id. sciens. nō. pōt. cognoscere. se. facere. perfe-
ct. de. mon. sine. loga. e. q. sciens. nō. pōt. cognō-
scere. se. scire. sine. loga. artali. Minor. p. ut. ali-
quis. sciat. se. facere. perfect. de. monem. debet
perfect. cognoscere. quid. sit. de. mo. quid. di. s. n. ti-
tio. quid. d. u. s. quid. arg. ut. quid. s. it. q. et. et. d.
debet. cognoscere. p. r. e. p. t. u. bone. illa. h. n. et. in
quid. p. r. e. p. t. u. p. t. u. conce. p. t. u. h. e. alit. s. p. p.
erit. cum. p. r. e. p. t. u. s. d. o. m. n. i. a. i. s. t. a. p. r. e.
e. t. e. cognosc. n. a. p. a. s. i. o. n. t. sine. loga. q. u. i. d. s. o. l. a.
loga. t. r. e. d. a. n. t. e. q. sciens. non. pōt. scire. se.
facere. perfect. de. mon. sine. loga. artali.

Ultimo. p. ito. ut. aliquis. co-
n. s. e. q. u. i. t. s. e. i. a. d. n. a. r. i. o. d. e. b. t. scire. r. e. s. o. l. u. e. r. e. c. t. o.
n. e. m. u. s. q. u. e. ad. p. a. r. t. u. m. i. n. m. e. d. i. a. t. u. s. p. r. i. m. o. q. u. i.
aliquis. habeat. s. i. a. d. d. e. h. a. b. e. r. i. t. a. t. e. et. d. o. n. e.
e. q. nō. ē. r. e. s. i. b. i. l. i. s. d. e. b. t. v. a. l. e. m. i. l. o. n. e. m. r. e. s. o. l.
uere

in hec prius: hoc est rationale. Dominum rationale est
natura. Id hoc fieri non potest sine logica artificiali.
Et hoc est etiam minor potest quod talis resolutio fieri
debet cognoscendo naturam. prius prius et tunc
et de monum. Id est natura ipsorum nequa cognosci
sine logica artificiali. Et sic logica artificiali non potest
aliquid resolvere et tunc dicitur ad prius prius

Quanto topice simpliciter
natura ad adquirendum omnes species simpliciter in se
imperfecte per logicam simpliciter natura ad ad
quirendum naturam simpliciter in se perfecta. Et etiam
simpliciter natura ad adquirendum alias species
in se imperfecte per consequens id est logicam simpliciter
natura ad adquirendum naturam simpliciter in
se perfecta quod aliter simpliciter in se perfecta ad
quirent per demonem et sola ita quod docet et quod
sit demonstrata et precepto bene dicitur. Id
est aliter simpliciter in se imperfecte ad quod non
per demonem et si logica est simpliciter natura
ad adquirendum alias species in se imperfecte
et eodem modo erit simpliciter natura ad
adquirendum in se imperfecte.

Item arguitur nasciturus sita pen
sanda est ex natura obiecti. Id natura obiecti topice non
est natura ad obiecta alia autem sita entia sunt et
topice non est simpliciter natura ad alias species. Id
minor potest quod topice est en rationis et obiecta
alia sunt entia sunt entia realia. Id enim
rationis non est natura ad entia realia. Et hoc est topice
non est natura ad obiecta alia autem sita entia
autem.

Rebby confedendo naturam
et negando minorem ad probationem confes
naturam dicitur minor dem en rationis non
naturam ad entia realia; ut habeat esse confedo

confedo minorem ut cognoscat nego.

Sed contra: talem responsio-
nem sic arguitur, en rationis nō cognoscit nisi
per en reale & en rationis non ē natiū
ut cognoscat en reale. Por distinguen-
do ens, en rationis cognoscit per en reale & cognitio
ne confusa et imperfecta confedo: cognitione
perfecta et scientia nego. Itaque volumus di-
cere qd en rationis cognitione imperfecta co-
gnoscit per en reale ad en rationis ē nati-
um ad cognoscendum en reale cognitione scien-
tifica et perfecta.

Im arguitur illud ē simpliciter
natiū ad consequendum aliquem finem sine
quo talis finis nullo modo ad quē pōt. Sd sene
loga artali pōunt ad quēdam finē & loga
non ē simpliciter natiū ad adquirendū aliquid
finitū. Minor pōt qd tenēdo aliquē dicit habere
aliquid sūa quādo sit infere donec ex princi-
piis talis sit. Sd hoc pōt allegari sene loga
artali & sene loga artali pōunt ad quēdam
finē. Minor pōt cum solo lumine natali vntq pōt hoc
scire & sene loga artali: aut pōt aliquē loge igna-
re pōt inferre dū hanc dōnem. (Et omni hō ē
ratiōnabilis) ex hīs principiis. Omni hō ē ratiōnabilis
omne ratiōnale ē ratiōale. et similiter pōt inferre
talē aliam dōnem. (Et omni lapu tendit deorsum)
ex hīs principiis. Omne cor pōt graue tendit deo-
rsum. Sd lapu omni ē cor pōt graue & gntq cum so-
lo lumine natali pōt inferre dōnem ex principiis.
Anteqd en pōt talia principia sene loga pōt scire co-
gnoscant et ex talibz principiis pōt gntq natiō.
Cognoscit vntq donec ē deductus & gntq sene loga
artali pōt perfecte cognoscere dōnem inferri
ex principiis.

9

Respondent aliqui huic arguto dicentes quod quamvis
aliqui possit inferre unum, l. duas clonem ex principiis
aliis sine tantum sequitur quod habeat scilicet in hoc
imperfecto sine toga, non tamen sequitur quod habeat scilicet
in hoc perfecto quod nequid inferre plures clones ex
principiis, talis sine sine toga.

Contra vel responsio nihil va-
let quod si in hoc sine toga possit inferre unum, l. duas clones
ex principiis, unius scilicet et quod sine toga possit infe-
rre plures clones ex principiis, talis sine sine per consequens
quod in hoc inferendo unam clonem ex principiis per
hoc sine per hunc et sic ab illo, deinde inferre non tot
clones etiam magis per hunc et sic ab illo et si in hoc
sine toga possit inferre unam vel duas clones in hoc
magis poterit inferre plures clones et consequenter in
hoc sine toga aut talis poterit habere aliquod scilicet in
hoc perfecto.

Quare aliter sit 2o arguto
negando semper propositiones que affirmant sine
toga posse habere aliquod scilicet et quando dicitur
quod in hoc sine toga possit inferre clonem ex predictis
principiis vel ex aliis distinguatur in omni modo
certitudine ex parte scilicet negotiorum aliquam in-
certitudine et formidine consideratis quia quamvis
tales clones sint certe ex parte obiecti et ex parte medi-
tamen non sunt certe ex parte scilicet quia in hoc sine
toga non cognoscit omnia requisita ad habendum
scilicet.

Im arguto et simul impug-
nat solutio procedens in hac de more omne corpus
grave tendit deorsum. Idem corpus tendit deorsum
quod est omne corpus tendit deorsum. Prius in primis
cognoscit sine toga ut est certum deinde vel con-
sequenter etiam cognoscit perfecte sine toga et
possit perfecte cognosci aliqua demonstratio scilicet
logas

ant, p^r p^rdictis qd talis consecra per se de cogn
oscit sine logica q^u cognoscit cum solo lamine
n^o natali int^r q^u qd d^o cognoscit sine logica cogn
oscit: q^u sine logica cognoscit talis consecra
ma ior p^r illud cognoscit cum solo lumine natali
int^r q^u qd non p^r demonstrari s^d consecra talis
demoni non p^r demonstrari: q^u talis consecra
cognoscit cum solo lumine natali int^r q^u Ma ior e
certa, quia idcopripiu cognoscant cum solo
lumine natali quia non sunt demonstrabilia.
ga omni demoniatio p^rsedu ex notiorib⁹: s^d talis
consecra non p^r demonstrari per aliam notio rem
q^u talis consecra non p^r demonstrari: Minor p^r
ga bonitas consecra de barbaris non p^r demonstrari
per aliam notio rem: s^d consecra p^rsedu demoni
ta consecra de barbaris, q^u non p^r demonstrari per aliam
notio rem: Ma ior p^r ga si consecra de barbaris demoni
de boni demoniatio per aliam consecra de barbaris, s^d al
i^uq^u modis ex quatuor primis s^d una consecra facta
in barbaris non e notior alia facta, et d^o in barba
ris q^u am ne consecra facta, in quatuor primis modis
sunt eodem modo not^e, q^u consecra facta in barbaris
non p^r demonstrari

R^ep^r negando in ordinem omni
p^r p^rotiones que p^ropant, et quando dicit consecra
facta in barbaris non p^r demonstrari per aliam notio
rem distingo per aliam notio rem ratione forme conf
edo per aliam notio rem ratione mat^re nego. Et qua
ndo dicit omnes consecrae facte in eodem modo s^d in
quatuor primis modis sunt eodem modo not^e distingo
ratione mat^re nego ratione forme confedo

Pro intelligentia solutionis hui⁹
arguti adverte qd nullo modo bonitas consecra de boni
aris in demoni q^u aliana scientia p^r cognosci
lumine natali int^r q^u imo e demonstrabile p^r aliam

10

demonem se sciorem et notiore[m] confectis in m[en]ta
logali que quidem demo tantum dicitur notior ratione
mate. Vox e[st] e[ss]e m[en]ta ex qua consistit talis demo na
qu[od] cognita e[st]

Quare bonitas illiq[ue] consequens (et q[ui]d
omni lapu[m] tendit deorsum) demonstrat p[er] istam dem
onem omni consequens facta in barbara e[st] bona. Id ista
consequens e[st] in barbara et q[ui]d e[st] bona consequens et tandem m
aio. Huius si legimus demonstrat hoc modo omni consequens
dedici de omni e[st] bona. Id omni consequens facta in barbara
e[st] dedici de omni et q[ui]d e[st] bona.

Ubi adverte q[uo]d tota arg[um]enti silogisti
ca fundat in hijs duob[us] principijs. scilicet in d[ic]to de omni
et d[ic]to de nullo. d[ic]to de omni e[st] quod illud omne q[uo]d affirmat
de sub[jecto] debet affirmari de omni contento sub sub[jecto] et d[ic]to
de nullo e[st] quod omne illud quod negat de sub[jecto] debet etiam
negari de omni contento sub sub[jecto]. q[uo]d omne quod affirm
at de omni e[st] negat de ho[m]i[n]e affirmat de sub[jecto] negat de
petro et p[ar]adoxi contentent sub ho[m]i[n]e. Unde quando sit
aliquis demo procedens ex talib[us] principijs talis demo
dicitur logaliter et p[er] illam demonstrat bonitas consequens
in demonib[us] illarum scientiarum.

Am arguam si toga est sim
pliciter n[on]a ad alias suas etiam est simpliciter n[on]a
q[uo]d se ipsam. Id hoc d[ic]ti non p[oss]unt d[ic]ti quia alit[er] loga e[st] prior
scripta et nichil p[oss]it e[ss]e prior scripta. Et loga non e[st] simpliciter
n[on]a ad alias suas. Maior p[ro]p[os]itio quia loga e[st] simpliciter n[on]a
ad alias suas. Id etiam. Loga e[st] simpliciter n[on]a
simpliciter n[on]a ad alias suas. Id etiam. Loga e[st] simpliciter n[on]a
se ipsam.

Respondetur negando istam
ultimam consequens quia loga tantum e[st] simpliciter n[on]a
ad alias suas. Loga autem non e[st] alia sua p[er] se n[on]a
se ipsa. Contra id eo toga e[st] n[on]a
ad alias suas quia alie sunt ad quod n[on] e[st] de demo nem

quid quod beatus sibi tradit modum sciendi. Et tunc non e
natura quia tradit modum sciendi.

De negando Minorem ad probationem
ad multa autoritatem. Atque et duo Augustino. Atque tantum
Belle quod obfurdum simul querere. Et tunc que e modus sci
endi et alias scias. Sed pro querendo. Et ipsam logicam que e in
strumentum aliud. Si lenharum.

Deinde ad autoritatem dicitur Thome.
Respondet quod tantum vult dicere quamlibet sciendum
dicitur modum sciendi ex parte materiae, id est quod beatus
tradit suam propriam materiam et sua propria principia
quibus deducuntur. Utone talis scire ad hoc quod beatus sciens non
tradit modum sciendi ex parte forme. Id est non explicat
similitudinem suae ponitatem. Uone. Sed sola logica id facit
et ita sola logica dicitur modum sciendi ex parte forme.

Et arguitur. Omni habet quod naturalis
genitrix autem. Et sciendi aliquid et tunc e natus. Inquit
et ad melius ad similes actus accedendum. Sed logica artalis
e habet quod naturalis genitrix autem. Et sciendi. Et logica
tantum e natus. Inquit et ad melius ad actus disponendi
diuidendi.

De concessa maiori distinguo mi
norem logicam habet ad quod sit genitrix ex actibus
disponendi diuidendi et argumentandi. Intra in materia
logice concedo. Intra materia. Aliarum scientiarum nego.
Ita que volumus dicere quod logica artalis e habet quod genitrix
ex actualibus. Et finitio natus. Et rationibus. Et que fiunt
in materia logice. Et ita sola e natura. Inquit et ad melius
ad tales actuales. Et rationes. Et ad actuales autem disponendi
aliarum scientiarum e natus. Simpliciter. Et e instrumentum
villanum.

Ultimus arguitur. Rursus cognoscitur
premissas. Causa. Et tunc capi deinde tendere deo. Et sumi
quia e corpus grave. Sed talis cognitio e scientifica
Et sine logica artali pot haberi alias scias.

Ultimo est talis cognitio cum sit de quibuslibet, h. e. scilicet
h. opinio, sed talis cognitio non potest esse opinio, quia
opinio non potest esse de re certa et necessaria, et per medium
narrat, et quod talis cognitio est sicut alia, maior potest quia
omnis cognitio de quibuslibet, h. e. scilicet, h. opinio.

Et quod talis cognitio quod cogno
sit res per suam causam, necessariam sine loco, neque
est scilicet, quia licet talis cognitio sit certa ex parte
rei et ex parte medij, non hoc est totum, scilicet, ex parte
subi. neque, proprie talis cognitio est opinio quia non
est de re immutabili et opinabili neque per medium opinabile
unde talis cognitio reducit ad opinionem, quia talis
cognitio includit aliquam incertitudinem ex parte
subi. Ratio cruce in quare talis cognitio reducit ad opi
nionem et non ad sciendum quia, ut docet d. cum dicitur
in bonum est ex integra causa, et malum ex quo quicunq
ue defuit, et ita cum scia sit codad per se et utrumque op
inio codad imperfecto propter ea, scilicet, debet habere
omnem perfectionem certitudinis opinio hoc sufficit
quod habeat aliquam incertitudinem.

Ex dictis colliges per quod quando dicit
quod aliquis sine loco, articulo cognoscit rem per suam
causam, necessariam et facit aliquod demonem, semper vel
pondendum est cum tota fortitudine ex parte sub. nego
cum aliquo incertitudine concludo.

Colliges 2o quod locus est per loco addi
cenda non quia sit prior dignitate et ex scientia, nec
quia sit subtilior alij, scilicet, quia est causa dirigens alij
scilicet, et ostendit omnia que sunt necessaria ad perfectam
scilicet, unde locus est prior alij scilicet, ordine nature, sicut causa
dirigens.

Colliges 3o ultimo quod non solum
locus, quod est intelligendum, sed etiam locus, qui est scilicet, etiam
plurimam necessariam ad alia, scilicet, ratio est quia non habendum.
Aliquid scilicet, requiritur scilicet, demonstrare conad esse bonum.

consequa autem nō pōt demonstrare ēē bonū nisi per
principia loqz qz cognoscunt per intelligentia
loqz et per rationem loqz que cognoscit per rationem
loqz. *Articulus 39 qz utrum loqz optime decidat*

Articulus 39 utrum loqz optime
aduodantur in docentem et ule
ntem et utrum loqz docentis et ule
ntis sit duo habens reale distincti

Notat 1° qd illa distinguunt eorum unum non
ē aliud distinctio autem ē duplex. Una realis
et alia rationis. distinctio realis ē illa que
inter se edit inter illa concordantem. Non
ē aliud a parte rei qd distinctio que ē int^r hominem et leonem.
distinctio rationis ē illa que ē int^r illa eorum unum non ē al
iud per considerationem int^r quibus a parte rei unum sit
aliud qd distinctio que reperit int^r hominem et alⁱ quia licet a
parte rei hō et alⁱ sint eadem non tamen per considerationē
int^r unum nō ē aliud.

Notat 2° quod distinctio realis ē dup
lex. una mutua et alia non mutua. distinctio realis mutua
ē illa que inter se edit int^r illa eorum unum pōt separari
ab alio et e contra alterum pōt etia^m separari ab alio qd dis
tinctio int^r hominem et leonem et mutua qd hō pōt separari
a leone et leo ab hōie. distinctio realis non mutua ē illa
que ē int^r illa eorum unum pōt separari ab alio non
tō ē contra pōt separari alterum ab alio qd distinctio
que reperit int^r essentia et subsistentia ē non mutua qd
licet essentia possit separari a subsistentia atqz subsistentia
non pōt separari ab essentia.

Notat 3° quod distinctio rationis

ratio ē duplex una ē distinctio ratio ratiōis et alia
ē distinctio et ratio ratiōis ratiōis distinctio ratiōis
ratiōis ē illa que habet fundamentum in rebus
que considerantur ut distincte quamvis a parte rei nō
sint distincte sed bene et idem ergo distinctio que ē ut
at et ratiōis quia licet ut et ratiōis sint et ratiōis
in rebus tamen quia ratiōis conuenit aliquid a parte rei
ratione atque quod non conuenit illi ratione ratiōis
et aliquid conuenit homini ratione ratiōis quod
non conuenit illi ratiōis atque propter hoc at et ratiōis
tingunt ratione ratiōis distinctio ratiōis ratiōis
nōntū ē illa que nullum habet fundamentum in rebus
que distinguunt per considerationem in rebus sed tota ex
distinctio prouenit ab intellectu distinguente

Supra eto toga optime dicendum in do
centem et utentem nam clonem tenent omnes sic cum
duo Thomas quomodo locutione quia per loga tradit prece
ptis et modum conficiendi dispositiones et eadem loga
in conficiendo dispositiones et ut talibus preceptis et modo sed
loga in quantum tradit precepta et modum conficiendi
dispositiones et dicit docens et in quantum in conficiendo di
spositiones et ut talibus preceptis dicit utens et bene eto

Confirmat ad demonstrative dicit
docens in quantum tradit precepta et modum quo sit
conficiendum domus et eadem in quantum in actu
ali constructione domus et talibus preceptis et modo dicit
utens et quidem discendum de toga quod in quantum
tradit precepta et modum discendum et dicit docens
et in quantum ut talibus preceptis dicit utens

Et to toga in omnes suas partes si
tam in partem tipica et demonstrativa dividit in do
centem et utentem. Quia toga in qualibet sua parte
ad precepta et modum discendum et et talibus preceptis
ut et to toga in quantum tradit precepta et modum discen
tandi dicit docens et in quantum ut ut illis dicit

utens & g^o d^o e^octo

Confirmat quia par^o topica ut docent
omnes logi dicitur. Sic in docentem et utentem quia
adit precepta et modum disputandi de probabili^o in
qualibet materia probabili; et etiam talib^o preceptis ad
conficiendum suas argumentationes probabiles & etiam par^o
demonstrativa debet dici in docentem et utentem quia
par^o demonstrativa tradit precepta et modum disputandi
de naturis in materia naturae et etiam talib^o preceptis ad
conficiendum demonem probabiles

Facto toga docens et utens non sunt
duo habitus realiter distincti uno realiter sunt unus habitus per ex
illis habitibus quid distinguunt realiter unus potest esse sine alio: sed
habitus logice docentis non potest esse sine habitu logice utentis ne
que habitus logice utentis potest esse sine habitu logice docentis & g^o
toga docens et utens non sunt duo habitus realiter distincti
minor per in eodem instanti in quo aliquis habet habitum
logice docentis habet etiam habitum logice utentis sed ex his
tribus qui sunt in eodem instanti unus non potest esse sine alio
& g^o habitus logice docentis non potest esse sine habitu logice utentis.

Confirmat dominus habitus ponit
impossibile ad tollendum difficultatem quod habet potest adope
rationem & g^o diversi habitus ponit in intro ad tollendum
diversas difficultates quas habet intro: sed intro postquam
per logice docentem cognovit naturam demonis et omnia
illa que sunt naturae ad demonem nullam rationem habet
difficultatem ad faciendum demonem & g^o per eundem
habitum logice potest aliquis cognoscere naturam demonis
et conficere demonem.

Facto habitus logice docentis et uten
tis distinguuntur ratione rationate. Per illa distinguuntur ratione
rationate quae a parte rei sunt unum ac in quo considerat
illas ut plures: sed habitus logice docentis et utentis a parte rei
sunt unus per eundem habitum et intro considerat illos ut disti
nctos

et plures et q̄ba ē ito. Minor p̄t ga int̄ in quantum
conciiderat loga ut tradit̄ p̄ceptis et modis definiendi.
Enonconciiderat loga in quantum uel talibz p̄ceptis
ad definiendum. Si p̄t in quatenus conciderat loga
ut docet facit illam habitum loge. Docentis et in quantum
conciiderat loga ut utit̄ p̄ceptis facit illam aliam
habitum loge utentis, et loga docentis et utentis conciderant
ab initio ut duo habitus distincti. et hoc facit in quantum fund
amentis ex eo q̄a in quatenus cognoscit qd a parte rei eadem loga
in quantum docet non utit̄ nec in quantum utit̄ docet.

Argumenta contra p̄am et 2am conem

Im arguitur contra p̄am conem alia
scilicet ut philosophia, medicina, theologia non diuiduntur in docen
tem et utentem. Et negatur loga ē diuidenda in docentem et
utentem. ~ ~ ~ Et p̄t concesso ante quod utentem negando co
nsequitur ratio disparitatis ē quia alie sc̄ie non sunt direc
tue talit̄ quod una alia dirigat. Loga autem ē sc̄ia
directiua aliarum scientiarum et ita propria diuidit̄
in docentem et utentem.

2ma arguitur contra 2am conem
dicitur Thomas Aquinas, l. 1. c. 1. non dicitur expresse dicit quod
pari demonstratione loge habet doctrinam et id ē dicit do
centis non utentem (id est non ē utentis) in alijs scientijs.
Paribz topicis habet doctrinam et usum. Et ex dicto Thomas
pari demonstratione loge non diuidit̄ in docentem et ut
entem deinde.

Deinde p̄t rone q̄a quilibet sc̄ia
conficit suas proprias demones, utendo p̄ceptis traditis a loga
docente et q̄ talis confectio siue usus demonis in alijs sc̄ijs non
ē aloga utentis. p̄t consequens q̄a si talis confectio et usus de
monis ē aloga utentis sequetur qd nullas sc̄ias conficeret suas
proprias demones q̄a talis confectio ē aloga. Sed hoc dicit non
p̄ior et q̄ confectio siue usus demonis in alijs sc̄ijs nō p̄t ē aloga.

Et in primis ad auctoritatem dicit Thomae quod uult dicere pa-
 rtem demonstratiuam ad quod autem dicitur partem demonstratiuam
 non habere usum matutem in alijs suis, partem totopice
 habere huiusmodi matutem, et scilicet in omnibus quibus probabilitibus
 itaque in alijs suis datur duplex usus longi matutem, et alius forme
 hoc si posito dicitur quod pars demonstratiua toge non habet usum
 matutem in alijs, si uero quodlibet sita utitur sua propria matutem
 at toge pars demonstratiua habet usum in alijs, scilicet ex parte forme
 nullo confectio forme demonstrix in alijs, scilicet prouenit a parte
 demonstratiua toge. Pars toge uero dicitur habere doctrinam ad
 usum ex parte matutem, quia quodlibet matutem probabili est propria
 matutem partis toge toge.

Deinde ad retentionem Petri confesso
 antesequente distinguo confectio demonstrix que se tenet
 ex parte matutem, huius est a toge, confectio demonstrix
 que se tenet ex parte forme demonstrix non est a toge, unde
 licet confectio sua utitur demonstrix phisica, promatutem non sit
 a toge sed a phisica tamen pro forma est a toge.

Ex quibus solutionibus colligitur quod
 toge dicitur docere non solum quia docet modum et formam sed etiam
 etiam in matutem toge, sed etiam dicitur docere quia hoc docet
 in matutem aliam scientiam, siue in alijs suis matutem. Et si
 illa toge dicitur utitur non solum quia utitur modo et forma disti-
 nuendi sed etiam in matutem toge, sed etiam dicitur utitur quia utitur
 tali modo et forma disti nuendi sed in alijs suis.

Colligitur 2o tam toge utitur in qual
 docere conuenit actus ad consequendum matutem, scilicet. Et in
 primis quod toge docere conuenit actus ad consequendum matutem
 neque quod toge docere conuenit actus ad alios, siue ad eundem
 et formam disti nuendi quod actus conuenit.

Deinde quod toge utitur etiam conuenit
 actus ad alios, siue patet quia quando sic aliqua arguta in
 alijs suis toge utitur compellit illam actus utitur in matutem
 argumentationis que confectio de notat actus latere: unde toge
 utitur non dicitur passus utitur (ut dicitur aliquis) quia illa utitur
 alie, siue sed idem dicitur utitur quia toge alie modo et forma disti-
 nuendi in alijs suis.

Argumenta contra Zamclonem

Primum arguitur in artibus, quibus datur longus habitus, iudicari, et ostendens modum et sortem, quae est compitendum opus, et datur aliquid habitus realiter distinctus ad compitendum opus, et si similiter in tota debet dari longus habitus docentis modum et formam distincti et aliquid habitus realiter distinctus compitendi disponere. An, per se, arguitur ante domum factum habitus habens modum et formam compitendi domus distinctus realiter ab habitu quo compititur domus, et si similiter habitus totius docentis modum distincti, et debet esse distinctus realiter ab habitu totius utentis, quo sunt disponere.

Primum concessio, utroque ante sedente, negando utrumque consequens, ratio disparitatis, quasi in arte domus factum et in similibus artibus, datur duplex habitus, quia datur duplex difficultas una ad docendum, et modo fieri faciendum opus, et alia datur difficultas ad attendendum, facit compitendum opus, et cum habitus ponatur ad tollendum difficultatem propter ea debet poni duplex habitus longus docentis et aliquid utentis, et in tota non debet poni duplex habitus longus docentis et aliquid utentis, longum longus realiter distinguatur ab alio, quia non datur duplex difficultas una ad docendum et alia ad attendendum, quia per opus, ut in tota cognoscitur modum et formam argumenti, non per longum docentem, et nullus habet difficultatem ad compitendum argones.

Primum arguitur habitus generantur ex artibus, et si longus docentis et utentis, sunt duo habitus realiter distincti, consequens per habitus realiter distincti generantur ex artibus realiter distinctis, si autem longus docentis et utentis realiter distinguuntur, et si longus docentis et utentis sunt duo habitus realiter distincti, si non per autem longus docentis est docere modum et formam distincti, et autem longus utentis est compitendi disponere. Si docere commodum sit compitendi, et aliquid commodum et compitendi talis opus, si sunt autem realiter distincti, et si autem longus docentis et utentis realiter distinguuntur.

Primum concessio, ante sedente, negando, etiam ad pro bonum distincti, quia maior remissio, quia sequitur ex alio.

cum noua difficultate concedo. Si bñq actus sequitur ex alio
sine difficultate negotia que ex diuersis habitibus generant
diuersi habitus quando illi actus ita se habent ut quilibet
habet difficultatem ut exerceat ad eo quando bñq actus
sequitur ex alio sine noua difficultate non generant diuersi
habitus et ita licet actus togæ doctus et utentis distinguant
realiter non sequitur qd ex illis generentur diuersi habitus qd
actus togæ utentis sequitur ex alia lege doctus sine ulla
difficultate qd cognita nate demonstret et modo et forma qua
sit com. sciendū qd argūto unde nullus ē difficultas ad consi-
ciendum argūtionem.

Id contra dicitur per actum lege doctus
Inducit habitus lege doctus et qd etiam per actum lege uten-
tis debet produci habitus lege utentis realiter distinctus ab ore
nte. consequens potest ex actibus generari habitus quod respond-
ent similibus quibus. Id autem sunt lege utentis et qd
debet generari habitus lege utentis.

Est consequens de eodem negando
consequens ratio disparitatis ē quia actus lege utentis
sequitur ex alia lege doctus sine ulla difficultate et ita
non debet produci habitus lege utentis realiter distinctus
solum augetur ab illis habitus lege doctus per tales actus lo-
ge utentis.

Quando dicitur habitus quod re-
spondet actibus distinguo. Tales actus sunt unum tale quod
difficultate concedo. Si tō non nego. l. dicitur poteri qd habitus
legis doctus quod respondet actibus lege doctus et habitus
legis utentis quod respondet actibus lege utentis.

Sed iterum contra per actus lege ute-
ntis facilius inquit ad exercendum similis actus lege uten-
tis. Id tamen facilius non potest aliter qd habitus legis utentis
et non solum per actus lege utentis doctus sed etiam per
actus lege utentis produci habitus.

Id est distinguendo maiore pro
per se nego. Id non concedo deinde. Distingo in uno et notabilis

facilitas est habere legem bene realiter distinguendo aduente
nego: nam realiter distinguendo conceditur quod in lege quod
fuit quod est habere legem doctus 2 dicitur autem ad quod
rit habere legem bene, etiam per autem legem doctus ga
qd lege sit bene consequitur ad seipsum quatenus doctus
Et aduerte quod quando dicitur qd per autem legem doctus
aumentat habere legem doctus per se nego nam habere
legem doctus non et per se amentat et generat ex aliis
legem doctus 2 dicitur autem amentat talis habere legem do
ctus per autem legem bene

3m argumentum habere distinguendo realiter
ratione diuersorum finium proximalium sibi legem doctus et utens
habent diuersos fines proximos qd legem doctus et utens sunt
habere realiter distinguendo quod finis legem doctus finis legem
contemplari est cognoscere modum et formam distinguendi
finis legem doctus est constituere diuersos diuersos sunt
diuersi realiter et legem doctus et utens habent diuersos fines

4m distinguendo maiorem quam
doctus si finis ita se habent ut non proficiat ab alio
fine difficultate nego: Si autem proficiat ab alio tam
difficultate conceditur unde ut finis legem doctus qd
est constituere diuersos et oritur hinc sequitur ex fine doctus
hinc quod est contemplari modum distinguendi sine diffi
cultate propterea ex diuersitate etiam finium non sequitur
diuersos fines siue distinctio realium legem doctus et uten
tem sibi tantum sequitur diuersitas foris per rationem

5m argumentum quod species differ
unt realiter legem doctus et legem doctus et utens specie diffe
runt et realiter differunt hinc per illi habere specie differ
unt qd habent diuersos fines sibi legem doctus et utens hab
ent diuersos fines et legem doctus et utens specie differunt

6m patet et maiorem in salu
tallam in auctu de utribus quia talis quod est accidens in auctu
et ad eam res apartet rei et tamen in talis lex et per se nat
2m de principiis per se in di per se in di per se in di

speciem qualitatis, et in quod infert passionem sensibilibus
pertinet ad tercia speciem qualitatis. Similiter idem ha-
bitus logice quatenus respicit contemplari naturam et formam
distinguitur et in quatuor speciem et idem habitus logice quatenus respi-
cit constructionem sive compositionem dictionum sicut al-
terius speciem ex hoc tamen quod distinguantur specie non sequitur
quod distinguantur realiter quia non distinguuntur numero quia
idem habitus numero est docens et utens et accidentia sunt
in distinguuntur realiter quando distinguuntur numero.

Ad 2o respondetur quod ob hoc
docens et utens non distinguuntur specie quia habitus qui habent
diversos fines eorumque sine difficultate sequitur ex alio
non distinguuntur specie. Logica autem docens et utens quibus
habeantur diversos fines tamen longum sequitur ex alio ab ipse
difficultate.

Ex dictis colligitur quod uterque logice do-
cens et utens distinguuntur realiter et quod per utrumque logice do-
cens producit habitus logice docentis et utentis. Item
hoc ordine quod per se producit talis habitus quatenus est docens
et 2do per se producit talis habitus quatenus est utens. Et simi-
liter per utrumque logice docens per se ad mentem habitus
logice utentis quatenus est docens et utens. Idem habitus
tamen docens et utens ad mentem per utrumque logice docentis per se.

Articulus 49 utrum logica docens sit scientia

Notandum quod in 6o articulo 2o et 3o et dicitur Thomas pa-
re quod non est articulo 2o et 3o quod habitus uterque
quidam verum sine errore apprehendimus sunt quin
que sunt intelligentia sapientia scientia prudentia et ars. Et
quidam ab aliis prioribus sunt speculativi quia consistunt in
contemplatione veritatis rei alii vero posteriores sunt
practici id est ordinantur ad faciendam aliquid operum
Intelligentia est habitus ordinatus ad
cognoscendum per principia sapientia est habitus ordinatus

ad cognoscendum altissimas causas quales sunt deus et an-
geli et ita metaphysica dicitur sapientia quia agit de deo
et angelis

Scia est habitus fertur et evidens per demo-
nem ad quod sit in qua ditione per partem et habitus per
quod concutit scia cum a se habitus per partem et
certa per qua dicitur scia hac opinione quod est habitus in
certis et formis dolorum per partem et evidens per quam
dicitur scia a se de qua quilibet sit habitus certis non tamen
evidens per partem et evidens per demonem ad quod sit per
quam dicitur scia ab intelligentia quod quilibet sit habitus
certis et evidens non tamen per demonem ad quod sit

Adverte tamen quod scia duplex una
actualis et altera habitus actualis est cognitio actualis
qua in actu intelligit aliquid per demonem et habitus
scia est illa subtilitas quam habet in actu ad intelligendum al-
iquid per demonem

Nota cum sita polibro de demonem
Cpo. in qualibet sua tria manentibus scilicet proprietatibus
vel causis proprietatis. Scitum est idem quod demonstrat pro-
prietatem proprietatis scitum est id quod demonstrat de scito causa
proprietatis est medium per quod demonstrat proprietatem de scito
Quod delirant adverte quod sua neque est de scito neque de
proprietate neque de causis proprietatis quod nec per se scia
cognoscunt ante demonem per ditionem scilicet a se de
monem tantum de cognitione proprietatis cum subo-
quat enim talis cognitio manifestat per demonem

Scitum hac de demonem omne rationale est resis-
ibile. Scitum hoc est rationale est omne resisibile. Scitum hoc
est scitum de quo demonstrat resisibilitatem quod proprietatem
et rationale et causas resisibilitatis quod rationale est medium per
quod demonstrat resisibilitatem de hoc et scia de hoc non
habet de hoc quod scitum nec de resisibilitate nec de ro-
nate quod omnia hec iam cognoscunt ante talem demonem
per alia ditiones scilicet et rationale et alia resisibile. Unde talis scia
tantum habet de cognitione resisibilitatis cum hoc quod en-
talis cognitio manifestat per talem demonem. Nota 30

Notatio qd causa e duplex una forlis que de et pr
oprie causat aliquid realit distinctum a se qd
anima rationalis que causat intum et volentate
que realit distinguunt ab ipsa anima. Alia e causa vir
tualis que debere et proprie non causat aliquam rem
realit distinctam a se solum dicitur causa qd e ratio
fortis propter quam res dicitur talis qd in deo inmutabi
litas e causa virtualis eternitatis qd e ratio forlis qd
uam de qd dicitur eternitatis qd si eternitas in deo p
ose habere causam talis causa eet inmutabilitas. Et q
uando dicitur qd demonstratio pascit ex causis in tel
legendum e tam de causis virtualibus (qd alio nomine
vocant rationes forlis), quam de causis forlibus que sunt pro
prie cause.

Adverte tamen id quod e oblitu
ponit in fine notabilis primus qd pcedit e habitus cum
recte ratione aliquid agendi id est dicitur habitus recte co
mponendi vitam et more pcedit e habitus recte cum ratione
faciendi aliquid id est habitus dirigens como dicitur facien
das opera externa.

Sit et logica docens de et proprie
sicham donem tenent com anit omnes doctores cum
dico Thomas comete 2o lectione 4a. Per ille habitus e
scia qui ad quere per demonem s d logica docens ita se
habet e logica docens e scia Minor p in toga confi
ciunt parte demones que expectant ad ipsam toga
e q toga docens e habitus adquisitus per demonem an
sit in toga conficitur de mo: omnis situs constans
exderis primis et immediatis generat spm: s d demo e silq
constans ex deris primis et immediatis e qd demo generat
scia sit etiam ista alia demo omnes silq qui constat ex p
repositionibus probabilibus generat opinionem: s d silq
topiq constat ex propositionibus probabilibus e qd silq
topiq generat opinionem. Et etia hec alia demo
omnis consequia de dicit de omni e bono: s d omni b

Exodex 29 logic

consequa de barbara ē dīdici de omni ē g om nī
consequa de barbara ē bona. Et in toga sicut multe
demonē que expectant ad ip̄sam logam. ga omnes
ip̄e demonē expectant ad logam. et consequent loga
demonē ita sicut ga omni demonē generat sicut arguta

Argumenta aduer-

sa partis

Primum argutū sicut p̄retriciū. Et ita dicit si
quis dīctam et r̄etoriciā ut sicut et non dīctā
callatē pertractat impudens eam nātū sub
tūtit. Et ex alio impudens ē ille qui dīct logā dīct sicut.
Et idem alio dīct et p̄tendit scientiam dīctiōne
enumerat omni alia sicut et nūllā p̄ntē nō fecit
de ipsa toga ē g ideo ē quia existimaret alio logam non
ē sicut

Secundum argutū qd alio in p̄loco tantū
vult qd loga bene non ē sicut. In 2o loco alio tantū
enumerat sicut p̄retriciū que agunt de obiectis realibz et ita nō
enumerat toga que ē sicut ratiōis quia agit de enteris
nibz

Terium argutū sicut ad quā perueniam
demonē sicut toga non ita sicut habet ē g non ē sicut. Minor p̄t
demonē sicut in toga non sunt de demonē ē g loga non ad
quirit p̄retriciū demonē: an p̄t omni demonē debet p̄ced
ere ex causis sicut demonē loge non ita sicut habent ē g non sicut
nt de demonē: Minor p̄t hō ē demonē loge omne uniuersale
ē p̄dicabile sicut gēnē ē uniuersale ē g gēnē ē p̄dicabile
Ule sicut hō demonē non p̄cedit ex causis ē g demonē loge non
p̄cedit ex causis

Quartum negando p̄positionē qd quop̄
obant et distinguendo ultimā minorem talibz demonē
non p̄cedit ex causis p̄retriciū confedo ex causis ē virtutibz
bz nego. Itaque talibz demonē p̄cedit ex causis virtutibz

17
quia demonstrat predicabilitatem de genere per uniuersalitate
item que est causa virtualis siue ratio sortis predicabilitatis
Sed contra unam est rationem non potest
esse causa attingentis rationem siue uniuersalitate est erroris
et predicabilitas etiam est erroris et generalitas non causa
predicabilitatis

De distinguendo maiorem causa sortis
concedo: causa virtualis nego et ita universalitas est causa virtu-
alis siue ratio sortis propter quod aliquid dicat probabi-
le

In arguendo omnia sunt de obiecto
subiecti si obiectum tunc non est subiecta est tunc non est facta. Men-
pt obiectum tunc est erroris siue erroris non est subiectum et
tunc non est subiectum. Minor per aliquid obiectum dicit
subiectum eodem modo quo est erroris siue erroris tantum est erroris in-
quid et impropria est erroris tantum est subiectum in quid et
impropria. Maior per aliquid est subiectum eodem modo quo est
intelligibile: si aliquid est intelligibile eodem modo quo est
erroris quia intelligibilitas est proprietatis erroris et etiam
aliquid est subiectum eodem modo quo est erroris

De negando duas primas minores, de
inde ad probationem de minoribus distinguo duas ultimas maio-
res. si faciant hunc sensum: eodem modo quo aliquid est erroris
subiectum vel intelligibile taliter quod si aliquid est erroris simpliciter
cognoscatur ut erroris simpliciter. Et si est erroris in quid cognoscatur ut
erroris in quid siue verum est. Si faciant hunc sensum quod si
aliquid est erroris in quid quod etiam subiectum est intelligibili-
tatis conueniat. Et in quid, ut quod cognoscatur et siue illig-
sit etiam cognoscatur et siue in quid siue falsum est quod dicitur in
maioribus ultimis

Et ita quamuis erroris rationis in quid
et impropria sit erroris non sequitur quod etiam sit subiectum et intelli-
gibile in quid, si tantum sequitur quod cognoscatur ut erroris in-
quid ut erroris rationis sit de sortis et simpliciter subiectum factum
est quod habet suas proprietates que possunt de illo demonstrari

per suas causas virtuales ~ ~ ~ ~ ~
Unde non sequitur quod tota que agit
de ente rationis sit facta in quibus sit quod sit facta de ente in
quibus sit de ente rationis. Quando dicitur quod sunt intelligibilia
et proprietates suas sunt entibus, intelligitur quod omne ens est in
intelligibile ut est in se taliter quod si in se est ens simpliciter
intelligatur ut ens simpliciter et si in se est ens in quibus debet
et intelligi ut ens in quibus

Argumentum omnibus facta agit de
rebus naturalibus: sed logica non ita se habet ergo logica non est facta in
in quibus sit logica agit de rebus contingentibus: sed rebus contingentibus
non sunt naturalia ergo logica non agit de rebus naturalibus. Maior
pro logica agit de rebus que possunt esse et non esse: sed rebus que possu
nt esse et non esse sunt contingentibus ergo logica agit de conting
entibus. Maior pro logica agit de rebus que sunt a nobis: sed rebus que
sunt a nobis modo sunt et modo non sunt ergo logica agit
de rebus que modo sunt et modo non sunt: maior pro logica agit
de ratione divisione et. sed ista sunt a nobis ergo logica agit de
rebus que sunt a nobis

De negando singulas propositiones que
probant et distinguendo ultimam maiorem in tota agitur de
divisione et. In essentia concedo in existentia nego deinde
distinguo maiorem in divisione et sit a nobis in essentia nego in
existentia concedo. Itaque quod logica agit de naturalibus et essentia de
naturalibus et divisione et in essentia non sit a nobis in divisione et
constat genere et divisione et quod divisione habet unum et diversa
membra divisione et quod arguitur constare debet tribus ter
minis hoc non sit a nobis et est omni non certum et naturalium.
quod autem sit a nobis est vel hec divisione et illa divisione et in par
ticulari et quatenus actualiter existit et est et hoc modo debet
fieri a nobis in existentia

Argumentum omnibus facta agit et
agit de aliquo determinato materia ut docet Aristotle in 4o meth.
pro sed logica non agit de aliquo determinato materia ut
docet ibidem Aristotle in 4o meth. Quia logica dicitur per omnes

19
matas aliarum scientiarum quia in qualibet mata potest
finiri. Vel diuidi, et argumentari et logica non est scia

¶ Sed in maiori uult dicere scit quod
scia debet habere suum proprium obiectum de quo tractat
; et ita logica habet determinatam materiam, determinatam
inatum obiectum quod est ens rationis. Ad minorem dicimus quod
Alec uult dicere quod logica non habet propriam materiam ubi
ponat formam et species; quia talem formam potest ponere in
omni materia aliarum scientiarum.

¶ In argutum scia proficit argutis
certis et necessariis. Sed paritopia proficit argutis et probabilibus
docet Alec potestatem, et paritopia proficit argutis et ap-
parentibus et logica saltem non est scia quantum ad partem top-
icam sed et speculatiuam.

¶ Et concesso maiori ad minorem dico quod
paritopia potest considerari in quantum tradit principia
et proprietates argumentorum probabilium et sic est scia. Vel
potest considerari in quantum uult argutis et probabilibus et
sic non est scia et si non sit paritopia potest considerari in
quantum demonstrat proprietates et potestatem et argutis
apparentibus et sic est scia. Vel potest considerari in quantum
uult argutis et apparentibus et sic non est scia actualis et quibus

Articulus 9. s. utrum logica

Aritmetica sit scientia vel ars.
Nota 1° quod operatio duplex una interna et alia
externa. Operatio externa est illa per quam operatur
siue sit aliquid in externali materia. Et actio prin-
cipalis est operatio externa per quam operatur aliquid in ligno et
est externa materia. Operatio interna est illa per quam non op-
eratur aliquid in externali materia. Sed tantum in operantibus ali-
onibus. Unde et operatio logica per quam operatur aliquid est deb-
ita suppositio siue ordinatio in actionibus interius.

Nota 2° quod in intellectu dicitur duplex ac-
tione: una qui consistit in mera contemplatione ueritatis

rei et hec non dicit operatio. Alia 2° e actio inter que non co
nstitit in mera contemplatione veritatis rei / ordinatur
ad faciendum sive construendum aliquod opus relatione
inter ipsum interum

Nota 2° quod ars e duplex nam me
chanica et alia liberalis. Ars mechanica e illa que e posita
in dirigendo operatione exteriori ad opus exterioris arboris agri
culture &c. Vel aliter dicitur pars mechanica que ordinatur
ad faciendum aliquod opus externum. et sunt septem
artes mechanice scilicet fabricum, armatura, navigatio agri
cultura, venatio medicina, theatrica,

Ars liberalis e illa que tota e posita
in dirigendo operatione interiori sive operatione interiori et ita
aliter dicitur que ordinatur ad faciendum opus internum
et similes sunt septem artes liberales scilicet grammatica re
torica logica arithmetica musica geometria astronomia.

Nota 3° quod ex his artibus sola me
chanica dicitur vere et proprie ars quia ars dicitur talis quia
ordinatur ad faciendum aliquod opus; et ars mechanica
ordinatur ad faciendum opus externum quod dicitur de
et proprie opus.

Ars vero liberalis dicitur improprie ars
quia ordinatur ad faciendum aliquod opus inter
num quod dicitur improprie opus unde quia mechanica
liberalis quod e ars similiter ordinatur id est per simi
litudinem ad artem mechanica.

Sed patet: logica quatenus e bene
non e sua: ita tenent communem rationem Thomae. Et per
hoc Thomae 4° metaphysice lectione 2^a ubi expresse dicit quod
logica respicit a modo sui e in sententia dicitur homo logica
bene non e sua

2° per hoc omnis sua demonstrat
aliquam proprietatem de se 2°. Et logica utrum non ita se habet
et non e sua: minor per operationem logicam utentis e conficere
sententias. Id per hoc solum quod conficere sententias
nulla proprietas demonstrat de obiecto logice. Et logica utrum non demonstrat
aliquam proprietatem de se 2°. Minor per quando ego conficimus sive conficio
aliquid per

perfectam confectionem solum atendo partium compositionem
in forma argumentationis non considerando nec in
telligendo perfectam confectionem proprietatem ali
quam demonstratam desubto et per solum conficere
argonem nulla proprietas demonstrat

Confirmat quia sua prouidit modo
resolutio resolviendo etatem in sua pria. et logica utens
non procedit modo resolutio. et tantum prouidit modo
compositio introducendo siue pariendo forma dispu
sit adhibita et logica utens non dicit sua sunt cog
nitio domus quatenus cognitio proprietatis que demon
trat de domo dicit sua quatenus totalis cognitio de con
structione et compositio parsuim domus. tota cognitio non e
sua sed solaxatio

Facto logica utens nunc de ut proprie ar
Et ar proprie qualibet mechanica est illa que intro ducit
aliquam formam artificalem in externa materia. et logica utens
tantum intro ducit formam dispu sit in materia externa
si in adhibita et logica utens non e proprie et absolute
ar. Maior pe ideo dicit ar qd ordinat ad conficiendum
aliquod opus et tantum opus productum in externa materia
dicit proprie opus et qd ar proprie illa que intro ducit ali
quod opus siue formam artificalem in externa materia

Facto logica utens dicit in proprie ar
et consequent dicit ar liberale. De in primis quod sit
in proprie ar quia illa ar dicit in proprie ar que ta
ntum dicit ar per similitudinem ad artem propriam
et logica utens e ar per similitudinem ad artem propriam
et logica utens e in proprie ar. Minor pe logica utens
dicit ar qd siue ar mechanica que e proprie ar
intro ducit aliquam formam artificalem in externa materia
ita logica utens intro ducit sua modo formam dispu sit in
adhibita que sunt in externa materia et qd siue ar mechanica
dicit ar ita per quandam similitudinem et logica utens di
cet ar

Deinde per quod loquatur ut ens sit ars liberalis. Et quia
ars liberalis est illa que derigit operem in interna ad per
quas producit aliquid in interna materia. Sed loquatur ut ens
derigit operem in interna materia in quod intro ducit for
ma. Si igitur in interna materia est loquatur ut ens est ars libe
ralis arguitur aduersa pars.

Arguitur aduersa pars

Primum arguitur contra positionem suam ad qui
rit per demonem. Sed loquatur ut ens etiam ad qui
rit per demonem. Sed loquatur ut ens est sua. Non
per loquatur ut ens ad qui rit in eodem instanti et per eundem
actum per quem ad qui rit loquatur docens. Sed loquatur docens ad qui
rit per actum demonstratiuum. Sicut per actum demonem
nem est etiam si debet ad qui rit loquatur ut ens.

De distinctione. Si autem loquatur ut ens potest
per se per demonem. Concedo. Sed dico. Deinde ad meno
rem distinctionem loquatur ut ens ad qui rit. Sed dico per demonem. Et
in probatione. Similiter distinctionem quod loquatur ut ens ad qui rit
eundem actum per quem ad qui rit docens eodem modo ne
go. Diversa modo concedo. Ita que loquatur docens ad qui rit
per se per demonem. Et non autem ad qui rit ut ens per demonem
ut ita non sequitur quod loquatur ut ens sit sua. Sicut non sequitur
qualitas producit per alterationem. Sed recto producit per altera
tionem. Et recto est qualitas. non enim valet hoc consequens quia
quod non producit per alterationem est qualitas et recto prod
ucit per alterationem non pro se. Sed recto.

Im arguitur contra eandem positionem.
Si loquatur ut ens non est sua, sequeret dari duas contradictorias
simul veras. Sed hoc fieri nullo modo potest. Et loquatur ut ens est sua ma
ior per se sequeret quod esse verum quod idem in habitu loque et sua
et non est sua. Sed est sua. Et non est sua quatenus dicunt de hoc
em habita sunt due contradictorie. Si loquatur ut ens non est
sua darentur due contradictorie. Similiter de maiori probatur.

ga toga docens et utens realiter sunt idem habitus. Mo-
ga docens scilicet et utens non est scilicet. Et si logica docens
non est scilicet simul est utrumque de idem habitus logice est
entia et non est scilicet.

Per negando maiorem deinde ad pr-
obandum distinguo maiorem idem habitus logice est scilicet et non
scilicet eodem modo nego. Dicitur per modo confedo et quando dicitur
est scilicet et non est scilicet sunt termini contradi-
ctorii quatenus dicuntur de eodem et eodem modo confedo, quatenus dicuntur
de eodem dicitur per modo nego et ita non sequitur quod est scilicet
et non est scilicet sint due contra dictoria scilicet simul in ipso
habitu logice quia non dicuntur de illo eodem modo sed dicitur per
nom de toga quatenus est docens dicitur quod sit scilicet et de co-
dem logice quatenus est utens dicitur quod non sit scilicet et ita suffi-
cit distinctio rationis rationalis ut de una possit dici quod
sit scilicet et de alia quod non sit scilicet unde erit verum
dicitur quod eadem entitas sive realitas habitus potest dici quod
sit scilicet et quod non sit scilicet. Im diversum modum sive dicitur
saltem autem sicut de eadem entitate et realitate rationis perti-
net ad rationem et rationem per qualitatem Im diversum modum

Im arguitur logica docens quia et utens
habent idem obiectum scilicet. Et si logica docens scilicet etiam utens
erit scilicet consequenter que habent idem obiectum scilicet sunt in
eodem specie sed logica docens et utens habent idem obiectum
scilicet scilicet rationis. Et si logica docens est in specie scilicet etiam
et utens.

Per distinguo autem eodem modo nego. Di-
versum modo confedo ut qui logica docens et utens habent
idem obiectum scilicet rationis dicitur per tamen modo non logica
docens agit de ente rationis modo resolutivo id est conten-
plando materiam et intelliget demonstrando aliquam proprietatem
de illo et logica utens agit de ente rationis modo compositivo

Amarguitur logica utens est aliqua
habitu ex enumeratis habitibus. Contra dicendum scilicet non potest
aliquod scilicet. Et si logica utens est propria scilicet minor per se

Si loquatur de re et scia. et arbor hoc non est scia.
minor per arbor et scia sunt duo habitus realem distincti.
sed loquatur de re et scia et utrum non realem disti-
ngunt et loquatur non potest arbor.

Confirmatur quia arbor dicitur ad
conspiciendum opus externum sed loquatur non or-
dinat ad conspiciendum opus externum et loquatur
non est arbor et consequenter non est scia.

Res in primis ad arguendum.

et negando minorem. deinde ad probationem. Distinguo
minorem non potest arbor proprie mechanicas concedo
arbor improprie et liberaliter. Ergo deinde ad probationem
distinguo maiorem arbor liberaliter et scia realem distinge-
nt. nego arbor mechanica et scia concedo: et quando est
hoc et ipsum ponit distinctionem in habetum scie et
arbor tantum. Dicitur quod de distinctione reali in
filam et artem propriam et in scia et artem liberalem
quod de distinctione rationis tenetur. Item.

Deinde ad confirmationem. Res deinde
est maiorem de arte propria sumptis falsam de arte
improprie et liberali et ita loquatur erit arbor non proprie
quia non ordinat ad opus externum. solum erit arbor
improprie et liberaliter quia ordinat ad opus internum.

Articulus 69 quid sit praxis et ut vum detur in intellu

Notandum quod ista 3 termini scilicet operativus actus et pas-
sivus differant nam operativus significat illa ope-
rationem in qua per quam in se operatur dirigendo ope-
rationes voluntatis et alia in se presentia. 2o significat
id quod significat actus et passivus. Activus 2o tantum.

72
significat operationes internas et immanentes que pro
cedunt a voluntate et ab alijs potib[us] distincte ab intro
secutis quibus operationes versantur prudentia. factiva doctante
significat actionem suam operationem externam et transe
dentem per quam producit aliquod op[er]abile in externa
mat[er]ia; Si autem inveniat[ur] quod sit terminus alius significant
dicendum quod talis significatio est tantum in propria

Nota 2o quod in voluntate datur dup
lex actio una que dicitur intentio per quam voluntas inten
dit suum uultum aliquem finem et alia datur actio volunta
tis que dicitur electio mediorum per quam voluntas eli
git et uult medium ad consequendum finem. ut ita dicit
quod electio mediorum est principium prout omni op[er]a
tione tam interna quam externa quia potentia
ta uult et eligit omnes ipsas operationes tanquam media
ad consequendum suum finem. unde fit quod electio volun
tatis dicitur et proprie praxi[us] sicut actio praxi[us]

Nota 3o quod deinde actiones volu
ntatis etiam sunt duobus modis. sunt elictive que in m
ediate procedunt a voluntate ut actio amandi volendi
nolendi fruendi. Alie vero sunt actiones voluntatis que
dicuntur imperate que ex eo dicuntur actiones voluntatis
quia sunt ab alio potib[us] per imperium voluntatis ut actio
currendi scribendi videndi et que sunt per imperi
um voluntatis id est quia voluntas uult

Nota 4o ultimo quod actio praxi[us] est du
plex una que proprie et ex se habet quod sit praxi[us] ut
actio voluntatis que dicitur electio et quilibet alia actio de
recta imperata a voluntate; alia est actio praxi[us] que ex se
non habet quod sit praxi[us] sed solum dicitur praxi[us] quia
dirigit operationem suam actionem que ex se est praxi[us]; ut ita
quatenus dirigit actionem voluntatis et alias operationes tam
inter nos quam extra nos aliam uoluntatem dicitur intro
praxi[us] et similiter illa actio media qua intro dirigit operationes

aliarum potentiarum, dicit actio practica ex eo quia diri-
git operationes aliarum potentiarum que ex se sunt practi-
cae.

Sit pacto optime definitur practica esse
autem alterius potentie ab intellectu posteriori in intellectu qui
ut recte sit debet fieri conformiter recte rationi etiam
disponere. Tradit etiam quod questione quarta prologi
sunt omnes scolastici et Thomistae. quae definitio non aliter
probat nisi explicando singulas eius particulas.

Dicit in primis quod practica est autem
alterius potentie ab intellectu ad deum hominem quod practica non debet
esse operatio intellectus sed alterius potentie distincte ab intellectu scilicet voluntatis
scilicet alterius potentie exteriori ratio est quia practica idem est
quod debet propriis operari et agere in intellectu autem quantum
cumque de se non habet operari scilicet agere sed tantum cognoscere
redunde cum voluntatis et alia potentie proprie et ex se ordi-
nata ad operandum propter eas earum operationes prop-
rie dicuntur practicae sicut operationes practicae. Et ita omnes
operationes tantum dicuntur practicae quia per illas in intellectu
dirigit practica id est operationes quae ex se sunt practi-
cae.

Deinde dicit quod practica est autem po-
sterior in intellectu id est dicitur operatio quae antiquius exer-
scatur voluntatis ab alio potentia, quia debet esse cognita prius
nichil est volitum quod non sit cognitum.

Ponunt tandem alia particula ad deum
tantum quod ut aliquis autem voluntatis scilicet alterius potentie
sit recte et bonum debet esse regulatus et dictatus ab intellectu et ita
debet conformari cum dictamine sicut ratione in intellectu quod dicit
sicut cognoscit autem voluntatis esse agendum tale scilicet tali modo.

Ex quibus inferimus quod non solum id quod
est agibile dicitur practica sed etiam id quod est tractabile dicitur
practica. Unde non agibilia intelliguntur operationes interne
et immutabiles voluntatis scilicet sensus potentie voluntatis potentie
imaginativae. Non enim de his debet esse intelligitur omnes
operationes externe ut operatio fingendi scribendi.

Quod ita in intellectu non dat praxibus hec
 dicitur sequitur ex presidente et illam tenent omnes doctores si
 tamen sit praxis et operatio que proprie et quantitas ex se
 habet quod sit practica sed operationes intellectus proprie et ex se
 non habent quod sint praxibus et igitur in intellectu non dat ali
 quam operationem que sit praxibus. Minor pro intellectu proprie et ex
 se non est operatio siue practica immo tantum dicitur practi
 ca ratione alterius et igitur quae operationes intellectus erunt proprie et
 ex se practicae. Minor pro Aristotele 30 de anima. Cuius dicitur quod
 intellectus ex intentione sit practica id est intellectus in tantum dicitur pra
 ctica in quantum quantum se extendit ad dirigendam operationem
 voluntatis et aliarum potentiarum. Quod autem Aristoteles ita lo
 quitur in dicto loco expresse dicitur dicitur Thomas per partem qua
 si articulo unde dicitur quod dicitur docet dicitur Thomas per 10 et
 de actiuitate articulo 20 ubi sic dicitur intellectus practica dicitur
 quod intellectus operatio unde solus est intellectus ad opus sicut dicitur
 intellectus esse practicum. Egerit Aristoteles et dicitur Thomas dicitur
 habet quod intellectus ex intentione sit practica.

Quod per ita nullum inquit si in intellectu da
 ret praxibus id est esse quod actus intellectus dirigens alios actus ipsius
 intellectus esse practica. Sed non potest fieri quod sit practica actus intellectus
 dirigens alios actus intellectus igitur in intellectu non dat praxibus. Minor
 pro finis actus practici est opus et non cognitio bene talis. Sed fi
 nis actus intellectus dirigens alios actus est tantum cognitio acribitatis
 et igitur talis actus dirigens non est practica siue praxibus. Minor pro
 actus intellectus dirigens alios actus non dirigit illos ut finis siue
 exerceantur ab intellectu. Sed tantum dirigunt ut per illos actus dis
 cedat et ordinat secundum formam desinitis vel dicuntur. Har
 galitudo perficitur cognoscit naturam et partem et proprietates
 rei igitur finis actus dirigentis tantum est cognitio bene talis.

Regula aduersa parvis

Praxis dicitur quodammodo praxis est actus proueniens et regulatus
 ab habitu practico: sed actus intellectus proueniunt et regulantur.

ab habitu practico. Et in utroque dat practica. Minor per
actum in utroque actum distinguendi. Et proveniunt et regulantur
ab habitu prudentie. Sed habitus prudentie est practicus.
Et actus in utroque regulantur ab habitu practico. Nam actus per se
tantum per habitum prudentie imperat in utroque ut exi
seat actum distinguendi. Et tales actus proveniunt et re
gulantur ab habitu practico prudentie.

Porro in primis advertendo quod actus
in utroque possunt considerari duobus modis per 2m secundum Aristotelem, qua
teno tertium sunt actus in utroque per quos in utroque cognoscitur et
sic non regulantur nec proveniunt ab habitu practico
prudentie. 2o modo possunt considerari in utroque modis id est
2m quod sunt actus virtuosus et sic procedunt et regulantur
ab voluntate per habitum prudentie et sic sunt practici
sed tamen iam non solum ut sunt actus in utroque sed et
sunt actus voluntatis. Et ita hoc est in forma ad arguendum
consequenter maiori distinguo maiorem. 2m secundum Aristotelem actus in utroque
2m sunt actus virtuosus considero et ita tantum probatur arguendo
quod tales actus sunt virtuosus et actus voluntatis sunt
practici quod videtur consequi.

2m arguendo actus in utroque imperat ab vol
untate. Sed omnis actus imperat ab voluntate est practicus
practici et in utroque dat practici bonior per omnes actus vol
untatis practici. Sed actus imperat in voluntate est pra
ctici.

Porro consequenter maiori distinguo maiorem
quantum ad habitum et sic nego: quantum ad imperium considero
itaque actus in utroque potest considerari 2m secundum Aristotelem, quatenus
actus siue cognitio per quam in utroque intelligitur et si non est pra
ctici siue practici. Vel potest considerari 2m in imperatione
et si est practicus quod siue est voluntatis.

2m arguendo dat in utroque practici. Et hoc
practici in utroque antequam constet ex dictis consequenter probatur
procedenti obiectum in utroque. Sed ab habitu practico procedit

74
autq; praxiūq; ē gīuīntu dat autq; praxiūq; et consequēte
in intus dat praxiūq; gā autq; praxiūq; ē praxiūq;

Sic consēp ante sēdente negando consequēte
deīndi ad probonem consēpōmācōnī dīstīngōmīntu
ab intus praxiūq; pōtēdīt autq; praxiūq; quī pōprie et ex se
sūt praxiūq; negō quī īpōprie et rōnē alteriūq; sūt praxiūq;
consēdō. Itō quī autq; intq; tantū ē praxiūq; qđ pōtēdīt autq;
aliārum pōtēdīt sūt intq; tantū dīcūt praxiūq; quī dī
rīgīt aliā pōtēdīt. Ex dīcūt īfēdēt qđ omīnīb; ^{autq;} hābīt quī ex
se et pōprie ē praxiūq; dīcūt praxiūq; pōprie et itō ēllēctō
uolūtātīb; et omīnīb; autq; īmōrātī uolūtātīb; ē pōprie praxiūq;
et praxiūq; et itō autq; intq; sūt dīcūt praxiūq; ī pōprie
et rōnē alteriūq; itō sīmīlīt dīcūt praxiūq; īpōprie et
rōnē alteriūq;

Arriens 79 iurumloga do

cens et utens sit practica, s. speculativa

Notō pōprie quēlibet sūt īnācēt duplex fi
nīs. Unq; sūt et alīq; sūt īnācēt fīnīs sūt illē ad
quē ex nātū sūt ordīnāt sūt et sūt omīnīb; sūt
ordīnāt ad ex pōtēdītōnē sūt cōntēpōlātōnē uolūtātīb;
fīnīs sūt īnācēt ē illē ad quē ordīnāt sūt ex uolūtātē
sūt īnācēt sūt dīcūt alīq; addīcūt logā pōprie uolūtātīb;
uolūtātīb; ē fīnīs logā ex pōtēdītōnē sūt īnācēt. Unde nō quērīt
an logā sūt praxiūq; ex pōtēdītōnē fīnīs logā quā sūt bēnē pōtē
ordīnāt ad opq; et ē praxiūq; unde tantū quērīt an
logā sūt praxiūq; rōnē fīnīs pōprie ad quē ex nātū
sūt ordīnāt

Notō Itō illē hābīt dīcūt ex pōtēdīt
latq; uolūtātīb; sūt cōgnōtō uolūtātīb; et uolūtātīb; nō
ordīnāt ad opq; ex pōtēdītōnē illē hābīt dīcūt praxiūq;
latq; fīnīs ē opq; cōfēctō ex pōtēdītōnē

Pactō logā nō ē sīmīlīt praxiūq;
et speculatiōnē pōtēdīt autq; praxiūq; pōtēdīt ordīnāt ad opēnēb;
intq; ordīnātō illā ad opēnēb; alīārum pōtēdītōnē sūt logā

tertium ordinat ad excedendum opinionem inq non ordi-
nando illas ad opinionem dirigendum aliam potius ego
loga non potest praxia

Doce est praxia et speculativa sunt
due diffe q contrarie specifice diuidentes habitum in praxia
et speculativa sunt rationate et irrationale sunt due differentie
specifice contrarie diuidentes et determinantes at inuicem ad
est huius et ad est leonis. Id due differentie contrarie specifice non
possunt conuenire eadem habitum q cum tota sit unq habitus
non potest simul praxia et speculativa

Facto loga docens est mere tua specu-
lativa. Per illas istas est mere speculativa, que agit de suo ob-
iecto explicando natura et proprietate illius. Id loga docens agit
de suo obiecto explicando natura et proprietate illius q bar esto
minor per obiectum loga est tipo. Id loga docens explicat natura et pro-
prietate illius. Id loga docens agit de suo obiecto explicando
natura et proprietate illius.

Facto loga docens non est praxia. Id spe-
culativa heredo est diu. Thomae super Ba. quod de trinitate qone
Id arti uolo pro ad qm per loga docens omnia uersat circa specula-
tionem. Id omnia habet qm uersat circa speculationem est specu-
lativa. Id loga docens est speculativa maior per se. Id speculatio est
loga docens uersat circa se. Id qm uersat circa speculatio-
nem. Id minor per loga docens est modus sciendi. Id modus sciendi
diu. uersat circa se. Id loga docens uersat circa se.

Doce est qm ne habet praxia. Id di-
igit actus et more qd sciunt habitus prudentie. Id actus al-
iq uol qd exteriori qd sunt actus mechanici. Id loga
docens neque dirigunt actus et more neque sunt aliquos
op. qd exteriori. Id loga docens est tantum speculativa.

Id minor est loga docens 2m qd est
quando similitudinem diu. praxia. Per ex diu. Thomae pro
Id qd questionem. Id arti uolo pro ad qm ubi actus etiam in ipso
speculabitur est aliquid per modum actus operis. Id
constructio filogismi ad orationem congrue. Id ex diu. Thomae
habet qd constructio filogismi est ad modum actus similitudinem
operis

78
Sed logo ut enī agū de constructione sūlogūmi Ego logo ut enī
erit praxia inquit et per quondā similitudinem
Pm co gūtu contra

argūta duersa partib

Pr argūtu contra pado nē ille habity dicitur
ut praxia et speculatio unūq finib ē contemplari et operari al
quid sū finib logē ē contemplari et operari dīponēb Ego logo erit
simul praxia et speculatio

Pr dīstingo maiorem si finib statū habity ē ope
rari aliquid extrinsecum confecto. Si intrinsecū nego unde
finib logē tantum sit conficere dīponēb intrinsecum propter
logā non erit praxia gā opq inter nūm siue intq non ē
et proprie opq sū tantum dicit opq inquit et per quondā simi
litudinem ut constat ex bltinis donec

Sed intrinsecū conficere siue conficere dīponēb
non ē speculare siue contemplari illas ego erit operari ē qd eūm logā
conficere dīponēb erit praxia

Pr dīstingo aut forlit confecto terminatiue nego
ut quē quomāid conficere dīponēb forlit et in se non sit speculare sū
operari improprie et inquit tamen talis confectio dicit specula
tio terminatiue i dīst dīstīnat ad speculationem tanquā ad finē
nam quē intq tanquā conficere dīponēb ut per illas conficere
perfecte possit cognoscere naturā rerum

Pr argūtu ille habity dicit praxia gā
dirigit opē rōnēb nostras Ego ad pīngendū dicit praxia gā dirigit
opē rōnēb pīngendū sū logā dirigit opē rōnēb nostras Ego praxia

Pr dīstingo maiorem si dirigit opē rōnēb
internas intellēctuales nego si dirigit opē rōnēb extrinsecas confecto

Sed contra logā dirigit dīponēb dīcōnēb
et argūtonēb acōalēb et hē rīptas sū dīstō sūnt opē rōnēb extrinsecas
Ego logā iam dirigit opē rōnēb extrinsecas et consequēntē erit prop
rie praxia

Pr dīstingo maiorem logā dirigit dīpo
nēb dīcōalēb et sū rīptas pō et pē sū sūnt ex nātū sūnt

nego

2° dario et per accidens siue ex parte scientis confedo itaq^e
loga ex natura sua tantum ordinat ad dirigendum dispo
nere mentales; ad dirigendum vero disponere vocales
et scriptas tantum ordinat per accidens et ex volunta
te loq^{is} se siue scientis

3° in arguitur ille habitus practicus qui
agit de rebus que fiunt a nobis solum itaq^e se habet et est pr
actico minor per loq^{is} agit de disponere solum solum fit a nobis
et loq^{is} agit de rebus que fiunt a nobis

4° P^{ro} distinguo maiorem de rebus que fiunt
a nobis potestatem nego: que fiunt ab alijs potestatem confedo
unde iam loq^{is} tradet de disponere et que fit ab alijs propter
eam non est practica bene et proprie siue op^{er}atio non dicit
de et proprie op^{er}atio

articulus 8us in nouatione

Supponuntur circa obiectum loge
appono po quod illud de quo agit sua tria nomina q^{ue} acci
po acci obiectum quatenus est id quod obicitur fieri, ut ab illis
cognoscatur sicut coloratum est obiectum quatenus est
ut fieri ut obiectum accidit. Aliqua uocis solum quatenus est
id de quo demonstrantur predicata et proprietates. Tandem
uocis materia sicut quatenus est id sicut quod ueritas sit et ubi
aduenit q^{uo}d solum id de quo agit sua dicitur sicut q^{uo}d sua tantum
habet demonstrare proprietates de facto

Suppono 2° gradum obiectum aliamq^{ue} seie
reperiit duplici pars una materialis et alia foris pars materialis
est illa que per se non considerat in se solum solum considerat
rone partis foris. Pars foris est illa que per se et rone sui conside
rat a seia solum coloratum quod est obiectum utq^{ue} reperit duplici pars
una materialis solum, corp^{us} quod per se non accidet solum tantum rone coloris
qui est pars foris que per se et rone sui uidet a seia solum
Unde optime dicit quod obiectum materiale est illud quod per se non
considerat solum tantum rone foris. Et obiectum foris est illud q^{uo}d
per se et rone sui considerat a seia

Suppono qd obiectum forte deinde e duplici: unum e obiectum
forte quod siue ratio forte quic, et aliud e obiectum forte quod siue
ratio forte sub quocumque. Obiectum forte quod siue e res illa que per se
consideratur sua in se coloratum e obiectum forte quod siue quia e res
que potest per se per se ab ipso. Obiectum forte quod e modus ille quo
per se obiectum forte quod siue coloratum e obiectum forte quod siue quia e res
mediante luce per se coloratum quod e obiectum forte quod siue quia e res
ubi aduertit qd in presenti questione non querit quid sit obiectum
forte quod siue, sed tantum querit quid sit obiectum forte quod siue

Suppono qd quod quia mater dicitur huiusmodi
2da questione per articulo posito solum apellet rationem fortem sub
quod obiectum forte et rationem formalem que apellet obiectum materiale
hoc uerissimum e qd obiectum forte quod siue ratio forte quic se habet
ut mater respectu rationis forte sub quocumque mater ratio forte quic
considerat respectu obiecti materialis quod 2da ratio considerat in
sua subiecta ad obiectum forte formale quod

Suppono qd quod obiectum e duplex: unum
totale siue adequatum et aliud parsiale siue in adequatum
obiectum adequatum siue e illud quod iam recensuit in materia que
trahunt in se in se coloratum e obiectum adequatum. 2da qd
comprehendit in materia que trahunt in se in se quod quod siue
e coloratum obiectum in adequatum e aliqua pars obiecti
adequati. 3da qd obiectum e obiectum in adequatum 2da qd non e omne
coloratum, sed quodammodo coloratum qd e obiectum totale et adequatum

Suppono qd quod obiectum forte et adequatum
siue uocatur obiectum absolute quod e idem ratione uicq omnia
referunt siue tractant in se. Deinde obiectum forte in adequatum
uocatur e habet duplex, unum principale et aliud minus primum
principale qd ex illis que tractant in aliquo siue quodam sunt per
se in se uocatur obiectum principale et alios sunt minus primum
et uocantur obiectum minus principale

Suppono qd quod obiectum adequatum aliud
in se debet habere conditiones ut docent omnes doctores
duo tamen in prologo sententiarum articulo 2o per conditiones
e quod obiectum debet contineri in rebus obiectis omnibus
illa

que considerant in sua talit' ut nichil considerit in sua
quod non contineat sub obiecto scilicet. 2a conditio est ut scilicet
scilicet habeat principatib' in tali sua 3a conditio ut ob
iectu ad quod sit id quod sua distinguit ab alijs et scilicet
quia scilicet distinguuntur obiecta

Suppono 2o quod obiectum materiale logice est dup
lex unum proximum et aliud remotum. Obiectum materiale remo
tum logice sunt omnes res que distinguuntur diuideri et argumenta
ri possunt unde cum omne ens rationis possit distinguere diuideri et
arguatur propterea omne ens rationis in quod est distinguibile
indivisibile, et argumentabile est obiectum materiale remotum logice. Ob
iectum materiale proximum sunt autem intellectus (quibus cognoscuntur res)
in quod sunt dirigibiles et regulabiles per formas disponibiles
h' distinctionis, et arguuntur.

Suppono 3o quod directio est duplex una
actiua et alia passiva. Directio actiua est actus proveniens ab
intellectu cum habitu logice prescribens et dictans modum et form
am distinguendi. 2a quando intellectus constituit aliquid de more
actiue qui dicit terminos de more debere talit' et talit' dis
poni et quando sit dicto actus intellectus qui dicit disponere debere
constare genere et dicto dicitur directio actiua. Directio passiva
est illa regulatio quae habent actus intellectus in se

Quod suppono ut melius intelligat' aduerte quod quando intellectus con
stituit aliquid de more terminis sunt cognitiones sui actus intellectus
quibus cognoscuntur res et ipsi termini. 2a supponit unum se directio
nem passivam procurrentem aloga mediante directione actiua

Suppono 4o quod illi actus intellectus qui sunt ter
mini dirigibiles, distinguibiles, et arguuntur possunt considerari tri
bus modis prout res quodam sunt, scilicet ut sunt entia, et sic sunt
entia naturalia

2o modo possunt considerari tales actus intellectus in quantum sunt dirig
ibiles et regulabiles per formas disponibiles et sic etiam sunt entia
realia et illa capassa habet suam potentiam quod habent actus intellectus ut possi
nt dirigere directio passiva materialis seu fundamentalis.

3o modo possunt considerari tales actus intellectus in quantum denomi
nantur

71
ab aliqua forma rationis. S. h. a notatione scilicet, l. predicati, l. maiorem
l. minoris extremi, generis l. differentie & et sic disjungit quod
tales autem sunt obiecta foris loqui et ipsa formas sunt notationes
quod habent autem inquit dicitur directio passiva foris l. l. aliter dicitur
homodo posunt considerari in quod sunt dispositi et ordinati in
formas rationis & et sic sunt obiecta foris loqui. Et talis ordinatio seu
dispositio quod habent dicitur directio passiva foris l.

Suppono ultimo quod ens rationis est in
multiplex, grammaticale quod est illa congruentia quod habent
dictiones grammaticales in oratione grammaticali. Aliud
est ens rationis in oratione rethorica quod est illud ornamentum quod habent
dictiones in oratione ornata. Aliud est ens rationis logicum quod
est ens rationis relatiuum non quod quicquid, sed solum illud quod ar
dinatur ad distinguendum sicut et genus, diffinitio, modus, maius, extremum
et minus, et consequens &c. Vbi etiam aduertitur quod logica
non agit de ens rationis nisi in quantum denominatur autem inquit
foris directos et regulatos articulos quorum obiectum loqui et

**articuli 9. utrum obiectum
logicum sit ens rationis
uel ens reale**

Sed supra dicto obiectum materiale proximum loqui sunt autem inquit
in quantum sunt dirigibiles et regulabiles per form
as rationis. Divisionis & per se loqui habet suum obiectum
materiale in quod reperiuntur. Sed tale obiectum materiale non
potest esse aliud nisi autem inquit, quatenus sunt dirigibiles et regulabiles per
formas rationis & et hoc est obiectum

Propter illud est obiectum materiale in analogia
uasante et tria quod non per se. Sed ratione alterius considerat in
tali arte et sic. Sed autem inquit in quod sunt dirigibiles et regulabi
les non considerant in loqui per se. Sed tantum ratione alterius est obiectum
et hoc minus per autem inquit, dicunt dirigibiles et regulabiles

ga habent potat et capacitate ut possint dirigi et regulari et
autq inq in quantu habent talis potat ad capacitate ut po
sint dirigi non considerant po et perse in toga et q autq inq
ut dirigibile non considerant perse in toga: minor po autq inq
in quantu habent capacitate et potat ut possint dirigi: sunt
malis in quas introduit formas disponib: s: malis non consid
erant po et perse s: tantu rone forme et q autq inq ut habent potat
et capacitate ut possint dirigi non considerant perse in toga

Confirmat in ante pingendi lignum
ut habet potat ut possit dirigi: sicut regulari per forma piniture non
e obui s: s: tantu materiale artu pingendi et q similis autq inq
ut habent potat et capacitate ut possint dirigi et regulari per forma
pinure non erant obui s: tantu materiale

Ex quibq impere quod obui materiale loge e
enb reale ga autq inq ut dirigibile et regulabile sunt obui
materiale loge et iste hoc modo sunt entia reales quia ex se et non p
considerationem inq habent quod sint dirigibile et regulabile
per forma disponib

Quod obui materiale loge e enb rone loge
hanc rationem tenent omnes Thomae et alii qd po ex dicto thoma
formet: lectio ne s: ubi ex ressedet quod obui loge tam dicent
quod ut entis non e enb reale s: enb rone sicut 2: inq inq inq inq
Et idem dicit thomas opusculo 4: 2: de ratione generis et ex parte do
cet logam uerari inq inq rone et non quod quicq s: forma illud
quod habet dirigere operationes inq et de nomine reale et
ex dicto thoma clari habet quod obui loge e enb rone loge
nam enb rone qd dirigat operationes inq dicent rone loge

Opusculo ex Ale. 4: omne e 2: ubi aid metat
et logam disputare de omni ente ex quo autoritate sic e forma
arguit: Metat disputat de omni ente loge et rone disputat
de omni ente et q dicitur modo debent disputare de omni
ente metat et loge quia sunt scia dicitur s: s: loge et metat
non possunt disputare de omni ente dicitur modo nisi quia
metat disputat de omni ente 2: inq reale quod habet en se
et loge disputat de omni ente quatenus denominat et regulat

complet in hoc quod hinc terminus denominat
genus et aliud differentia. Sed hic genus et differ-
entia conueniunt ubi per considerationem in quo est directio foris
que est forma differentie tantum habet esse per considerationem in quo.

Confirmat per logica per se agit de propositione
propositio est in ratione est logica per se agit de ente rationis tantum
desubiecto obiecto foris minus per propositionem constat ex predicato et sub-
iecto predicato est subiectum rationis est propositio est in ratione mi-
nus per quod terminus qui est subiectum consistit per relationem ad predi-
catum et terminus qui est predicatum consistit per relationem ad subiectum
relatio subiecti et predicati tantum habet esse per considerationem in quo
est subiectum et predicatum est in ratione minus per de terminus qui est
subiectum dicitur ratione ad predicatum quia est cognitus in ordine ad predi-
catum et similiter terminus qui est predicatum dicitur ratione ad subiectum
quia est cognitus in ordine ad subiectum, est relatio predicati et subiecti tantum
est per considerationem in quo.

Confirmat 2° in hac cogitatio omne aliquid est subiectum
omne hoc est aliquid est subiectum est subiectum est terminus, aliquid est hoc
sunt ita foris dispositio et ordinatio unius quicquid in seculo non
habent ex se spontaneum hoc sunt in quibus habet habitum logicum est ta-
lis directio sive ordinatio tantum fit per considerationem in quo est
talibus directio que fit per se considerat in logica est in ratione

Ad per in ratione habet omne 3° condisponit
quod debet haberi notum ad quod aliquid sit est in ratione est obiectum
adequatum logicum aut per quia in primis in ratione habet per conditionem
nem quia in ratione dicitur de omnibus illis que per se considerant
in logica quia de omnibus illis de quibus agit logica de ente dicere sunt
in ratione nam bene dicitur terminus logicus est de propositione
magis extrema magis extrema sunt in ratione est in ratione
sicut per primam conditionem obiecti adequati deinde seruat con-
ditionem quia principaliter circa in logica est de omnibus genum
eratis qui sunt in ratione et tandem seruat 3° conditionem
quia per in ratione logicum distinguit logicum ab omnibus alijs scilicet quia
nulla scilicet principaliter logicum agit de ente in ratione logicum ergo in
ratione logicum habet omni 3° conditionem quod debet habere obiectum
adequatum aliquid sit et consequenter in ratione logicum est obiectum
adequatum logicum
Ultimo per.

79

Vltimo p[er] d[ic]t[um] loq[ue] ag[er]e de d[ic]t[is] q[ue] d[ic]t[um] e[st]
 vult: et p[ri]ncip[al]it[er] loq[ue]r[et] de d[ic]t[is] q[ue] d[ic]t[um] e[st]
 ex p[ri]ncip[al]it[er] loq[ue]r[et] s[un]t e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us] e[st] o[mn]i[u]m loq[ue]r[et]
 e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]. M[in]or p[er] p[ri]ma p[ri]ncip[al]it[er] loq[ue]r[et] n[on] s[un]t e[n]t[ia]
 r[ati]o[n]ib[us] s[ed] r[ati]o[n]ib[us] ut d[ic]t[um] e[st] d[ic]t[um] Thomas o[mn]i[u]m loq[ue]r[et] d[ic]t[um] g[en]e[ra]l[is]
 e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us] s[ed] r[ati]o[n]ib[us] s[un]t e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us] q[ue] d[ic]t[um] e[st] p[ri]ncip[al]it[er] loq[ue]r[et]
 s[un]t e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]. M[in]or p[er] p[ri]ncip[al]it[er] i[n] q[ui]b[us] f[un]d[am]e[n]t[al]it[er]
 tota a[r]g[um]e[n]t[ati]o[n]e s[un]t i[n] s[ed] d[ic]t[um] d[ic]t[um] s[ed] d[ic]t[um] d[ic]t[um] et d[ic]t[um] d[ic]t[um]
 n[on] s[un]t r[ati]o[n]ib[us] s[ed] p[ri]ncip[al]it[er] n[on] s[un]t r[ati]o[n]ib[us] s[ed] p[ri]ncip[al]it[er]
 loq[ue]r[et] n[on] s[un]t r[ati]o[n]ib[us] s[ed] p[ri]ncip[al]it[er] i[n] s[ed] p[ri]ncip[al]it[er]
 s[un]t p[ri]ncip[al]it[er] s[ed] p[ri]ncip[al]it[er] e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us] e[st] p[ri]ncip[al]it[er] p[ri]ncip[al]it[er]
 n[on] s[un]t r[ati]o[n]ib[us] s[ed] e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us] s[ed] e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]

ARGUMENTA ADVERSUS PARTES

Primu[m] arg[um]e[n]tu[m] illud e[st] o[mn]i[u]m s[ed] loq[ue]r[et] de q[ui] loq[ue]r[et]
 ag[er]e p[er] se p[er] se s[ed] loq[ue]r[et] p[er] se p[er] se ag[er]e de e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]
 e[st] e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us] e[st] o[mn]i[u]m s[ed] loq[ue]r[et] loq[ue]r[et]. M[in]or p[er] loq[ue]r[et] p[er] se
 se ag[er]e de d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us] s[ed] d[ic]t[is] d[ic]t[is] e[st] e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]
 al[ia] q[ui] e[st] al[ia] q[ui] e[st] loq[ue]r[et] p[er] se p[er] se ag[er]e de e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]
 M[in]or p[er] illa s[ed] p[er] se ag[er]e de d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us]
 q[ui] d[ic]t[is] d[ic]t[is] p[er] se ag[er]e de d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us]

Confirmat p[ri]ma d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us] e[st]
 s[ed] n[on] e[st] s[ed] n[on] e[st] s[ed] n[on] e[st] loq[ue]r[et] p[er] se p[er] se debet
 t[ri]b[ui]t[ur] al[ia] q[ui] e[st] p[er] se p[er] se ag[er]e de e[n]t[ia] r[ati]o[n]ib[us]
 s[ed] p[er] se debet t[ri]b[ui]t[ur] a t[ri]b[ui]t[ur] s[ed] p[er] se d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us]
 u[bi] t[ri]b[ui]t[ur] p[er] se s[ed] s[ed] s[ed] s[ed] q[ui] d[ic]t[is] d[ic]t[is] p[er] se
 i[n]t[er] s[ed] s[ed] loq[ue]r[et] ita s[ed] h[ab]et e[st] d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us] t[ri]b[ui]t[ur]
 s[ed] s[ed] al[ia] q[ui] e[st]

Confirmat 2[us] illud e[st] o[mn]i[u]m s[ed] s[ed]
 q[ui] d[ic]t[is] p[er] se i[n] m[ed]i[ate] r[ati]o[n]ib[us] s[ed] loq[ue]r[et] p[er] se i[n] m[ed]i[ate]
 r[ati]o[n]ib[us] d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us] e[st] d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us] e[st] o[mn]i[u]m s[ed]
 loq[ue]r[et]. M[in]or p[er] loq[ue]r[et] e[st] h[ab]et et d[ic]t[is] d[ic]t[is] act[us] e[st] e[st] al[ia]

Index 39 loq[ue]r[et]

Id omnib' habetq' pot' inmediate respicit suam alt' & loga
pot' inmediate respicit & in ratione actiua

Confirmat 3o ob' ad eadem alt' aliu
iustit' debet continere omnia que tractant in suu
Id est rōnib' loqu' non continet omnia que tractant in
loga. Egen' rōnib' non erit ob' a loge. Minor p' directio
alt' ad aliquo modo tractat in loga. Id est rōnib' nullo
modo pot' continere directione actiua. Egen' rōnib' loq'
ūm non pot' continere omnia que tractant in loga. Mi
nor p' nullum enī rōnib' pot' continere aliquo de re reali. Id
directio actiua ē enī reale egen' rōnib' loqu' non pot' co
ntinere directione actiua

Pr' in p'mib' ad argutū negando. Mōr
ad probationem nego. Maior ē et ad probationem maior ē nego
ctio. Maior enī ita que non ē in rōnib' quodilla sua que di
rigit operatione in ita pot' per se tractet de directione actiua
op'atib' ita tam hūm' tractat de directione actiua re hōne
directione sua disponit. Sicut p'passive que ponit in ac
tibus in ita mediante directione actiua. Unde loga agit
tamē de directione actiua ratione directionis passive
sicut que ponit in actibus in ita mediante directione actiua
et ita loga pot' per se agit de directione foris p'passive ge
enī rōnib'

Deinde ad p'ā confirmationem. Ut quod
directio actiua pot' considerari duob' modis. In uno modo in
quantū ē actus realis procedens ab int' & sic ē sibi ille p' se
actus de anima. In modo pot' considerari directio actiua in q'
uantum ē causa & in qua sequit' directio passiva foris. Et sic
ē sibi ille a loga non p' se. Id ē rōne directionis passive
foris. Sicut in phisicis de q' considerat. Ita rōne ē causa in ita
naturalis phisici qui pot' per se considerat in phisicis

Deinde ad 2o confirmationem. Ut forū
ē quod loga inmediate respicit directione actiua. Id non ē
sicut alt' nisi rōne alterius rōne directionis foris. Et ita habet
inmediate respicit suam alt' non rōne ipsa. Id rōne op'atib'

30
quod hic p[ar]t[em] et quando dicitur quod loq[ui]t[ur] p[ro] et immediate respicit
d[ist]inctione[m] actiua[m] d[ist]ingo[ui]t[ur] si li p[er] idem e[st] quod immediate
consequens si li p[er] idem e[st] quod r[ati]o[n]e sui et non r[ati]o[n]e alterius nego
ta. Tandem ad ultimum r[ati]o[n]is m[ati]onem d[ist]inguendo
d[ist]inguendo quod e[st] r[ati]o[n]is non p[ot]est continere d[ist]inctione[m] actiua[m] in
recta sui p[er] se p[ot]est t[ame]n illa continere in obliquo suae r[ati]o[n]e alterius
id est quatenus causa d[ist]inctionis h[ab]et p[er] se quando loquitur in
r[ati]o[n]is non p[ot]est continere in p[ri]mo deum et in recto p[er] se
in obliquo.

In arguitur in quatuor locis obliquo de
bet habere proprietatem quae de illo demonstratur s[ed] e[st] r[ati]o[n]is non
habet proprietatem quae demonstratur de ipso e[st] in r[ati]o[n]is non p[ot]est
e[st] obliquo de r[ati]o[n]is non p[ot]est in r[ati]o[n]is habere proprietatem maxime
e[st] quia d[ist]inguere operationes in q[ui]bus e[st] proprietatem r[ati]o[n]is s[ed] d[ist]inguere
operationes in q[ui]bus non p[ot]est e[st] proprietatem r[ati]o[n]is e[st] e[st] e[st]
r[ati]o[n]is non habet proprietatem in r[ati]o[n]is non p[ot]est e[st] r[ati]o[n]is non p[ot]est e[st]
proprietatem r[ati]o[n]is s[ed] d[ist]inguere operationes in q[ui]bus e[st] r[ati]o[n]is
e[st] d[ist]inguere operationes in q[ui]bus non p[ot]est e[st] proprietatem r[ati]o[n]is
in r[ati]o[n]is p[ot]est d[ist]inguere operationes in q[ui]bus quidam r[ati]o[n]is in q[ui]bus
t[ame]n in q[ui]bus e[st] r[ati]o[n]is e[st] d[ist]inguere operationes in q[ui]bus e[st] r[ati]o[n]is

Consequenter si e[st] r[ati]o[n]is habet et propri
etatem s[ed] ille e[st] r[ati]o[n]is s[ed] in nullo modo p[ot]est illa habere
e[st] e[st] r[ati]o[n]is non p[ot]est habere proprietatem q[ui] p[er] minor in p[ri]mis
e[st] r[ati]o[n]is non p[ot]est habere proprietatem q[ui] r[ati]o[n]is s[ed] ille e[st] r[ati]o[n]is
atq[ue] illa p[ot]est habere s[ed] in r[ati]o[n]is non p[ot]est habere propri
etatem r[ati]o[n]is quia s[ed] ille non p[ot]est e[st] s[ed] ille s[ed] ille s[ed] ille
vnde e[st] r[ati]o[n]is p[ot]est e[st] s[ed] ille alio e[st] r[ati]o[n]is non p[ot]est habere pro
prietatem r[ati]o[n]is. Minor p[ot]est duo e[st] r[ati]o[n]is habent e[st] p[er] duos
atq[ue] in q[ui]bus s[ed] ille atq[ue] in q[ui]bus p[er] quem sit unus e[st] r[ati]o[n]is p[ot]est e[st] s[ed] ille
alio actus in q[ui]bus p[er] quem sit alio e[st] r[ati]o[n]is e[st] r[ati]o[n]is e[st] r[ati]o[n]is
quod e[st] s[ed] ille p[ot]est e[st] s[ed] ille alio e[st] r[ati]o[n]is q[ui] de proprietate

P[er] in p[ri]mis ad arguendum consequendo
quod p[ot]est d[ist]inguere operationes in q[ui]bus e[st] proprietatem r[ati]o[n]is loq[ui]t[ur]
et hoc d[ist]inguere e[st] r[ati]o[n]is d[ist]inguere d[ist]inguere operationes in q[ui]bus neq[ue]d
e[st] proprietatem r[ati]o[n]is in q[ui]bus h[ab]et d[ist]inguere e[st] r[ati]o[n]is

Deinde ad confirmationem. Put quod ens rationis habet propri-
etatesque etiam sententiarum et quando dicitur quod scilicet
non potest esse sine suis proprietatibus hoc verum est absolute. Sicut est
igitur de substantia reali. Substantia vero quod est in ratione licet forte possit
esse sine suis proprietatibus virtualiter. Sed non potest esse sine illis quia
ens rationis semper habere virtutem ut possit illi convenire p-
roprietas ad id quod proprietates forte sunt actualiter
sive actualiter conveniat substantia rationis hoc tantum est per virtutem
et ita quando dicitur quod ens potest scire quod proprietates
rationis non conveniat substantia rationis hoc potest scire quod non
conveniat illi forte non tamen potest scire ut non conveniat illi
virtualiter

Marginalium. Id de quo agit logos potest
per se esse ens rationis. Sed logos potest per se agere de ente reali
et ens rationis logos est ens reale. Minor propter logos potest per se agere
de demone. Sed demon est ens reale. Ergo de quo agit logos potest
per se esse ens reale. Minor propter illud est ens reale quod causat effectum
entis reales. Sed demon forte causat finem quod est ens reale et igitur
demon est ens reale. Maior propter ens rationis non potest causare effectum
ut aliquod ens reale. Sed quid quod est causa effectus aliter gen-
tis realia debet esse ens reale.

Est in primis notando quod demon potest
considerari duobus modis a modo promatati. In quantum
includit autem reale ens per quod cognoscuntur et si demon
est ens reale. Comodo potest considerari demon pro forte. pro
illa directione sua dispositione forte quam habent autem
reales ens et si demon est ens rationis. hoc suppositum.

Est ad argutum in primis distinguendo
ad minorem demon est ens reale matatu. confedo forte nego
ad proborem distingo minorem demon pro matatu causat
finem confedo pro forte nego

Id contra demon ut demon est causat finem
Id demon ut demon est sumit forte igitur demon pro forte causat
finem

Re negando maiorem que finit hunc
sensum quod demon ut est forte ens rationis causat finem et
ita confedo minorem et negat consequentiam in in

31
Sed contra demo pro materiali non pot causare sua nisi etiam
sumat pro forti. Et demo non solum pro materiali sed etiam
pro forti causat sua.

Per diffingendo autem taliter quod tam materiale
quod forte de materialibus sic ratio uolens et sua nego taliter quod ma-
teriale de materialibus sit ratio causandi sua et forte de materialibus sit conditio
sine qua non pro demo pro materiali causet sua et confecto itaque demo
sumptis pro forti non. Et causas reales sunt solum et conditio sine
qua non ut demo pro materiali causet sua.

Sed contra et demo pro forti est ens reale propter
consequenter hoc modo quo aliquid est causa ut inueniuntur reales est ens
reale. Et de demo pro forti est causa realis sicut tangit conditio sine qua
non. Et demo pro forti est ens reale.

Per negando per consequenter et minorem
quod demo pro forti sit causa sine qua non conditio sine qua non. Ad
verum quod demo pro forti est conditio necessaria ut demo pro materiali causat
sua. Non ita sequitur quod demo pro forti sit causa sine qua non conditio sine
qua non ut aliquid causat causa non debet causare. Et solum debet
aliquid requiritur ut causas cause. Et per hoc ratio igne et lignum
est conditio sine qua non ut ignis calidus lignum tamen talis ap-
roximatio non est causa realioris quia non est sicut in talibus
non causas ab igne in ligno.

Sed contra id quod est narium ut aliqua
causa realiter causet sua et effectus est ens reale. Et de demo pro forti est narium
tangit conditio sine qua non ut demo pro materiali realiter causat sua
et demo pro forti est ens reale.

Per negando maiorem sic narium tangit
nam conditio sine qua non narium ut facit a mentis causent re ut et gra-
tia et narium significatio non solum tangit conditio sine qua non et tam-
en talis significatio non est aliquid reale sed ratio. Et simile dicitur
narium solum ut narium in cognitionem aliquid et tamen signi-
ficatio ipsam tantum est narium ut conditio sine qua non. Quis significatio
est ens rationis quia provenit ex bene placito rationis. Unde quando dicitur
id quod causa realiter causat debet esse aliquid reale. Diffingendo
ratio forte causandi confecto solum est conditio sine qua non nego

Per quod id sequitur togas, Directio

Ministerio de Cultura 2024

Supponit in priori loco habet quod sit suba illo ipso quod sit ponit
in 2o loco habet quod sit predabile & ita est terminus consequens in
cōsequenti et predabile sit entis nonis.

De quo quod hoc arguitur tantum probat quod
 antequam sit ens non est predicationis terminus, hoc est aliter
 dispositum materialiter suae fundamentalis proxime non desinit. Et ita
 semper dissonantia est si hoc est aliter ens non est sunt factum et predicationis
 materialiter suae fundamentalis proxime confuso desinit. Ergo quia ex eo
 quod in prima hoc est aliter semet in tribuit sed fundamentum est
 propositum cognoscere hoc in ordine ad aliter quod cognoscitur non tribuit
 in quod rationem suae relationis subiecti et cognoscendo in quod in ordi-
 ne ad hoc non tribuit aliter notam suae relationis predicationis et per ipsam
 rationem suae relationis non est si hoc est aliter desinit in quod autem ipsa pro-
 positum hoc est aliter

En arguitur omnis scia dependet a suo
obgecto scilicet scia non pot dependere ab ente rōis. Egenō rōis
non ē obiectū tūc. Minor pot scia quē dependet a suo obgecto ha
bet ēē ab illo scilicet scia non pot habere ēē ab ente rōis. Et tūc
non pot dependere ab ente rōis. Minor pot scia reale non pot
dependere ab ente rōis. scilicet scia ēē reale ēgenō pot habere
ēē ab ente rōis.

De quod si quis dixeret et habet esse a suo
obgecto non intrinsece, sed solum extrinsece, et ita logos dependet
et habet esse ab ente rationis non intrinsece, sed solum extrinsece. et q
uando dicitur quod est non reale quod est logos non potest haberi
esse ab ente rationis, intrinsece concedo, extrinsece nego: nam talis
est aliquid extrinsece respectu sui et ita si quis solum potest haberi esse
extrinsece, a suo obgecto

Si autem in quibusdam quosdam intrinsecus habet esse. Per quod
omnis sua dicit ordinem ad sua essentia et ita intrinsecus habet
esse per totum ordinem. Unde logica intrinsecus habet esse per ordi-
nem quem dicit ad ens rationis tanquam ad sua essentia; ordo
autem naturalis non potest esse in ens reale et rationis. Non est tamen
quod logica se quidem habet existens in intellectu et in ens
reale sicut se tenet habitus existens in intellectu.

Articulus Primus de ratione boni et quid sit

Nota primo quod alio nomine vocatur entia in anima sumitur
quatuor modis ut possumus proprio met incho quid dicitur
ratio possumus pro illo quod prouenit et causat ab intus
per uera et realem actionem; et ita verbum mentis
et habitudinis dicuntur entia rationis quia sunt ab intus per uera et
realem actionem. 2o modo sumitur pro illo quod est in intus subiective
et sic proprie intelligitur actiones incho eligendi omne scilicet et habitudines
incho sunt entia rationis subiective quia sunt incho incho tanquam incho
subiecti incho incho et ita ab intus sumitur incho modo. Ita
incho dicitur incho incho incho et ita incho dicitur incho reale
possumus incho incho pro illo quod est incho obiective id est pro illo quod
cognoscitur ab intus et sic omne incho quod cognoscitur ab intus sunt entia
rationis

Nota 2o quod entia rationis incho modo
pro illo quod est incho obiective sunt duo modi proprie
pro illo quod est incho obiective et sunt illud obiective quod
habet incho ex se habet verum esse reale tanquam habet esse ob
iective incho et proprie esse obiective habet verum esse reale
ex se id est extrinsecum et hoc modo non sumitur incho incho quia
sunt illud quod est incho obiective et uerum esse reale. 2o modo sumitur
incho incho obiective proprie pro illo quod habet esse ob
iective incho habet ut proprie esse obiective quod habet nullum aliud
esse habet ex se et hoc modo quod est incho incho et quod sit

Nota 3o quod entia rationis incho modo
habet uerum esse extrinsecum ut sunt deo celum et dicitur incho reale
quia est aliquid uerum proprie productum ab intus qui est causa realis
ut sunt omne actiones incho eligendi verum esse mentis et habitudines
incho incho reale quia est incho tanquam incho ut sunt omne
habitudines actiones incho eligendi et proprie intelligitur obiective quod omnia
incho incho tanquam incho

[illegible]

Topo et dicitur in ibi illud quod non est ens
 sed coniungitur haec et est ens, sed plura sunt quae a parte rei non
 sunt ens et coniunguntur ab intro haec sunt ens et dant
 plura entia rationibus. Minor propter intro coniungit ut ens privatio
 nem et negationem quae tamen a parte rei non sunt ens
 et intro plura coniungit quae non sunt ens et si sunt ens
 aut, pro quia intro coniungit privationem et negationem et
 sunt aliquid et non noscitur illa ut in se sunt quae si sunt
 nichil et intro coniungit illa ut sunt entia, si illa sunt concepta
 non sunt entia realia et sunt entia rationibus.

2a. Dico rōnib' optime definit: enb
quod tantū habet ēē obiective in int'u p' illa ē optima
difo que constat genere et difa. s' talib' difp'ta s' habet ēē
ē optima. Minor p' in p'ni' nō ponit in tali difp'one p' th'cula
enb, quē habet locum genericū quia p' ēē enb concenit
enb rōnib' cum ente reali. Deinde reliquē p' th'cula s'unt
difo q' p'li ēē tantū obiective in int'u diftinguere nō
rōnib' ab omni ente reali quia nullū ē nō reale hoc ha
bet

Facto enim non causat ab initio
proprie. Idem tamen in proprie per illud tantum proprie dicitur
causari quod causat per bene et reale in fluxum. Idem
non causat ab initio per bene et reale in fluxum
et enim non causat proprie ab initio. Minor per omnes

31
quod causat ab aliqua causa per se et influxus debet
esse enbratio et enbratio negat causam ab intus per se
influxum

2o si aliquid causat eo modo quo est ens
sed enbratio tantum est enbratio quod est improprie et enbratio
tantum improprie causat ab intus. Minor per enbrationem tan-
tum dicit enbratio quod est admodum et similitudinem enbratio
realis. Sed illud quod dicitur per similitudinem alterius
non dicit proprie tale. Sed improprie et enbratio tantum dicit
improprie enbratio. Unde colligitur quod enbratio tantum dicit enbratio
quia est similitudo et imbratio tantum dicitur et consequenter sicut
enbratio tantum dicitur per similitudinem ad enbratio reale
ita tantum dicitur per similitudinem ad enbratio reale.

3o ut patet illud dicitur per improprie
quod sit per alio ne metaphorice siue improprie. Sed enbro-
nibus sit ab intus et tantum improprie sit. Minor per alio
per quod sit enbratio est illa denominatione cognita quia res
dicitur cognita alio quod est a parte rei. Sed talis denominatio
extrinseca cognita alio metaphorice siue improprie et enbro-
nibus sit ab intus per alio ne improprie. Minor per ex eo quod
res sit cognita alio quod est in se resultat quod ad se sit
quod tantum habet esse obiective in intus et a se maior.

Ex qua ratione inferre debet quod enbro-
nibus sit ab intus per illam cognitionem quod in intus resultat nem-
alio quod est a parte rei. Sed ex ipsa cognitione non immediate
resultat enbratio. Sed ex eo quod in intus cognoscit nem- alio quod
sit in se resultat nem- et cognita alio quod sit in se et ita ex
tali denominatione extrinseca cognita immediate resultat
quod ad se sit quod tantum habet esse obiective in intus
logi ex eo quod in intus cognoscit privationem admodum et nullo
resultat quod privatio sit cognita admodum et nullo et extati-
ce cognita resultat in privatione et extati quod tantum
est in intus obiective et si milite ex eo quod in intus cognoscit
hominem in ordine ad alio resultat quod non sit cognita in
ordine ad alio et ex tali cognitione resultat quod de relatione
siue habitudine quod dicitur non ad alio qui et ita tantum habet
esse obiective in intus.

Regula aduersus in partem

Primū arguitur si daretur in rationibus debere fieri ab initio. Id
non potest fieri ab initio et non datur in rationibus. Minus
per id quod sit ab aliquā causa reali debet esse in ratione. Id
in quo est causa reali et id quod sit ab initio debet esse in ratione
et consequenter ab initio non potest fieri in rationibus.

Confirmatur si daretur in rationibus debere fieri ab initio de
bet fieri ab illo per actionem et realem actionem intelligendi. Id
quod sit ab initio hoc modo est in ratione et non datur in rationibus. Sed
per se in rationibus si daretur ab initio debet fieri ab illo per illam cognitionem
nec per quā in quo cognoscitur rem aliter quod est in se. Id in quo cognoscitur
est in ratione reali et hoc intelligendi et id per se in rationibus debet
fieri per actionem et realem actionem intelligendi.

Deinde in primis ad arguitur negando min
orem ad probationem disjungo maiorem. Id quod procedit
proprie a causa reali est in ratione. Confedo id quod sit in pr
oprie a causa reali est in ratione. Unde cum in rationibus
non proprie sed improprie dicitur fieri ab initio propterea non
sequitur quod debet esse in ratione.

Deinde ad confirmationem. Ut nega
ndo maiorem ad probationem. Id quod in rationibus sit per tales
cognitiones proprie nego improprie confedo non quod in
rationibus dicitur fieri per tales cognitiones quatenus per tales
cognitiones resultat rem esse cognita. Aliter quod sit in se
et in tali esse cognitione resultat quod sit esse per tales quod tantum
habet esse obiectum in ratione.

Deinde respondetur arguitur et confirm
atione id quod cum prout respondetur omnibus. Quod est in
rationibus sit ab initio si per uerā et realem actionem intell
igendi non potest. Variā et licet id quod sit per actionem reali
et per actionem realem sit in ratione. Tamen quod sit 2°
a causa reali et per actionem realem non est variā
quod sit in ratione.

Quoniam arguitur impliat in rationibus habere

35
ēē obiectus in intus. Ergo non dat ens rōnib. an. p. si ens rōnib. habere
ēē obiectus in intus. Sequeret quod ens rōnib. ēē antequā con
cipiat ab intus. Idem rōnib. non pōt ēē antequā concipiat
ab intus. quia ens rōnib. in tantū ē in quantum. Obiectus
concupit ē quāpliat ens rōnib. tantū ēē obiectus in intus
sequens p. an. neg. ēē obiectus aliquid pōt ēē antequā
apprehendat. atale pōt ēē si ens rōnib. ēē obiectus in intus
debet ēē antequā concipiat ab intus.

Confirmat omne quod actus intelli
git. debet supponi. ēē prius intelligibile. Idem rōnib. an
tequā cognoscat. nō ē intelligibile. ē non dat ens rōnib.
Maiores patet quia saltem intelligibile id quod pōt intelli
gi. si minor dō p. id quod ē intelligibile ēē debet antequā cog
noscat. Idem rōnib. non ē antequā cognoscat. ē non ē in
telligibile.

R. in primis ad argutū negando an.
deinde ad probandū negō maiori et ad probandū. Distinguant
si obiectum ē aliquid factibile apōtā negō si bō ē aliquid quod
non sit factibile apōtā confesso unde cum ens rōnib. fiat per cog
nitionem intus nō ē rōnib. quod sit antequā cognoscat ab intus.

Deinde ad argutū maiorem. R. Distinguo
maiores si id quod cognoscat sit prius ipsum intus negō si bō nō
sit confesso unde cum ens rōnib. fiat ab intus propterea non
debet ēē cognoscibile prius quā cognoscat ab intus. unde ens rōnib.
tantum dicitur cognoscibile ab intus quia actus cognoscere suū
concupit ab intus.

Aliter per argutū et confirmationē
ens rōnib. 2. modis ē prius cognoscibile quā cognoscat. Non
bo existentiā si non debet ēē prius quā cognoscat quia hoc
modo in tantum ē in quantum concupit ab intus.

3. modis si daret ens rōnib. intus
falleret cognoscendo aliud ē non dat. an. p. si daret ens
rōnib. intus falleret concipiendo id quod non ē ens. Id hoc modo
conciperet ē falli ē si daret ens rōnib. intus falleret.
De negando an. ad probandū. Distinguo

maiores iudicando illud esse reale nego iudicando illud
esse concessum ad modum et similitudinem entis reali
concedo itaque non solum in se et formando entis quia non
iudicat illud esse reale sed et aliquid concessum ad mo-
dum entis reali sicut non solum in se cognoscendo res spirituales
ad modum et similitudinem rei materialis quia in se non iudicat
res spirituales esse materiales sed cognoscit ad similitudinem rei
materialis

Am. arguitur si daretur in se non solum sequeret
quod existeret essentia non solum genere et non solum
specie quod impossibile est patet sine genere et non solum
specie potest in se non solum specie et non solum genere et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere
et non solum specie et non solum genere et non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere

De negando sequens et ad probationem nego mai-
orem. Si autem non potest in se non solum specie et non solum genere
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere
et non solum specie et non solum genere et non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere

Sed contra genus non potest in se non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere
et non solum specie et non solum genere et non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere

De concessione ante se dante negando consequens
datis disparitatis erga se non dante de essentia generis et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere
et non solum specie et non solum genere et non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere

Similiter quod quod est in se non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere
et non solum specie et non solum genere et non solum specie et non solum
specie et non solum genere et non solum specie et non solum genere

De distinguendo maiorem quid quid est reale et non solum

26
quid quid e realit. per intus nego bndi pndi dicitur e n b n c o i n
e n b r a l e e t i n e n b r o n i b d e n d e b o e n b r a l e d i c i t u r i n e n b p s e
e t i n e n b m a l i o

¶ In arguto si daret e n b r o n i b d a r e n t d u e
p r o p o n e s c o n t r a d i c t o r i e s i m u l z e . s d h o c i m p l i a t e g n o n d a t
e n b r o n i b m a i o r p r i m o p r o p o n e b ; n o n e n b r o n i b e n b r o n i b
e t n o n e n b r o n i b n o n e n b r o n i b . s u n t d u e c o n t r a d i c t o r i e g a
c o n s t a n t e o d e m s u b o c p r e d a t o s d i p r o p o n e b s u n t s i m a l l i u o n
e g b o e m a i o r m i n o r p r i m o p r o p o s i t o e d a q u i a o m n i b n e g a
t i o c o g n i t a a b i n t u a l m o d u e n t i b e n b r o n i b s d n o n e n b r o n i b e n e g
a t i o c o g n i t a a b i n t u a l m o d u e n t i b e g i t a l i b n e g a t i o e n b r o n i b d e n d e
2 a p r o p o s i t o e t a d e d a q u i a n e g a t i o h o i b n o n e t h o n e e n e g a t i o a l b i e a l b u m e g n e g e
n e g a t i o e n b r o n i b s n o n e n b r o n i b J e r u e n b r o n i b

¶ P a d u e r t e n d o q u o d u n q u o m o d i n e g a t i o n o n e n b r o n i b p o r c o n s i d e r a n u n o m o d o u t e p u r a
n e g a t i o u t s i n e n b e n b r o n i b a l i o m o d o p o r c o n s i d e r a n t a l i u n e g a t i o u t
c o n c e p i t a b i n t u a l m o d u m e n t i b e t s i c e e r r o r r a t i o n i b
h o c s u p o s i t o P a r g u t o n e g a n d o m a i o r e m a d p r o b o n e m n e g o
m a i o r e m q u a t a l i b p r o p o n e b l i c c o n s t a n t e o d e m s u b o c p r e
d a t o n o n t a m e n e o d e m m o d o s d d u e i s t o m o d o q u a t a
p a p r o p o s i t o n o n e n b r o n i b e n b r o n i b e d a q u a t e n g
t a l i b n e g a t i o n o n e n b r o n i b s u m i t u t r a n s p i t a d m o d u
f o r m e p o s i t i u e t s i h o c m o d o s i m a l l i b n e g a t i o i n 2 a
p r o p o s i t o s i c 2 a p r o p o s i t o e r i t f a l s a s i b o t a l i b n e g a t i o s n o
e n b r o n i b s u m a t i n i s t a p r o p o s i t o u t e p u r a n e g a t i o s i c 2 a
p r o p o s i t o e r i t f a l s a e t p a f a l s a a r t i c u l u s 2 q u i t a m e n b r o n i b

Articulus 2us utrum e n b r o n i b
c o n s i d e r a t i n a l i o q u a d e n o c t r i n e c a s
N o t a p o q u o d o m n i c o n c r e t u m s u e d e n o m i n a t i o
p r o u e n i t e t d i c i t t a l l e a b a l i q u o s o r m a l i
q u a s i f o r m a s q u a l b u m q u o d e c o n c r e t u s s u e
d e n o m i n a t i o n e p r o u e n i t e t d i c i t t a l l e a b a l i q d i n e e t n o
d i c i t t a l l e a b u m a n i t a t e b n d e d e n o m i n a t i o e i l l u d e e q d
p r o u e n i t a b a l i q u o s o r m a t o g e e a l b u m e q u o d d a m

denominatio que provenit ab albedine et eē bñsum ē
quedam denominatio que provenit ab albedine a
bñsione

Nota 2o quod in presenti non loquimur
de denominatione in quantum ē nomen impositum
ad significandum nam si denominatio ē in bro
nibꝫ quā talis impositio provenit ab ente. Unde tantum
loquimur de denominatione quatenus sumit pro illo
quod provenit ab aliqua forma

Nota 3o quod denominatio ē duplex una
intrinseca et alia extrinseca. denominatio intrinseca ē illa
que provenit a forma existente in re denominata. Bg parietem
ēē album ē denominatio intrinseca quia provenit
ab albedine que ē in ipso pariete albo. denominatio extrinseca
ē illa que provenit a forma existente in alio. Bg
parietem ēē bñsum ē denominatio extrinseca quia proce
nit a bñsione existente non in pariete sed in alio, in
oculo. et similiter parietem ēē cognitum et denominatio
extrinseca quā provenit a cognitione existente non in
pariete sed in alio, in intellectu

Nota 4o quod eadem forma que in
trinsece denominat subiectum in quo ē extrinsece potest de
nominare terminum quem respicit. Bg bñsio quā parietem
videt et intrinsece denominat oculum videntem quā
ē in oculo, et eadem visio extrinsece denominat parietem
visum et ita talis forma denominans si ē realis
ponit aliquid reale in subiecto quod intrinsece denomina
nat in termino quo quem tantum intrinsece denomina
nat nichil reale ponit. Vnde realis illam denominat
Bg bñsio aliquid reale ponit quamvis visio realis denomi
nat parietem visum.

Nota 5o quod denominatio extrinseca
ē duplex una que provenit a forma seu actione
intelligibilis que ē in intellectu Bg parietem ēē cognitum ē de
nominatio extrinseca que provenit a cognitione sua

actione intelligendi quod est in virtute alia est de
extrinseca que procedit a forma vel actione existente
alio extra virtutem quod pariter est et ipsum procedit a virtute
existente in oculo et remque voluta procedit a volitione
istente in voluntate et dicitur dominus est de nominatio ex
trinseca procedens a rebus quod dicitur creator a ad
ipsum deum. Similiter de nominatio cogniti est duplex una qua
libet dicitur cognita aliter quod est in se. Alia est de nominatio
cogniti quod dicitur cognita eodem modo quod est in se.

Notandum ultimo quod de nominatio est du
plex una realis que procedit a forma reali quod est album est
de nominatio realis quia procedit a ab albedine que est forma
realis. Alia est de nominatio rationis que procedit a aliqua
forma rationis quod est genus est de nominatio rationis quia proce
dit a ratione generis que est forma rationis habens tantum ob
iectum in virtute.

Sit posito de nominatio extrinseca que
procedit a forma existente in alio extra virtutem non est ens
rationis per illam de nominatio est realis que procedit a aliqua
forma reali. Sed quilibet forma existens in alio extra virtutem
est realis quod de nominatio que procedit a tali forma est realis
Maior constat quia de nominatio dicitur realis a forma reali
et dicitur de nominatio rationis a forma rationis minor vero per quia
forma rationis tantum habet esse obiectum in virtute quod forma
que existit in alio extra virtutem non est forma realis sed rationis.

Confirmatur etiam bisum esse volitum deum
esse creatorem et dominum sunt de nominatione extrinsece pro
cedentes a forma reali existente in alio extra virtutem et genus rationis
non potest esse aliqua de nominatio extrinseca autem per esse usum pro
cedit a virtute reali existente in oculo et volitione procedit
a volitione reali existente in voluntate et dicitur creator
et dominus procedit a rebus rebus quod dicitur creator a ad
ipsum deum et tales de nominatione extrinsece procedunt
a forma reali existente in alio extra virtutem.

Factio nulla de nominatio extrinseca

enb ronis qd omnis denominatio que provenit ab
a formis reali e realis. s. dominis denominatio cogniti
e cogniti provenit a forma reali e talis denominatio
e realis. Minor p. r. qd dicitur cogniti pueri d. cogniti non in
s. dominis cogniti inq e realis e g. denominatio cogniti p.
provenit a forma reali.

Comprimat e. a. p. d. e. denominatio
extrinseca realis quia provenit a reali a. s. i. n. e. e. x. i. s. t. e. n. t. e.
in vocato s. b. e. cogniti provenit a reali cognitione inq e g.
s. i. a. t. e. e. b. i. s. u. m. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. r. e. a. l. i. s. i. t. a. s. i. m. i. l. i. t.
e. e. c. o. g. n. i. t. i. o. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. r. e. a. l. i. s. b. n. d. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. c. o. g. n. i. t. i. q. u. a. r. e. s. d. i. c. i. t. u. r. c. o. g. n. i. t. a. a. l. i. t. q. u. o. d.
e. i. n. s. e. n. t. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. r. e. a. l. i. s. q. u. i. a. e. t. i. a. p. r. o. v. e. n. i. t. a. r. e. a. l. i. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. i. n. q. a. r. g. u. t. u. r. a. d. u. e. r. s. a. p. a. r. t. i. b. u. s.

Arguta aduersa partib

Primus argutus contrarius argutus itonem: omnis
denominatio realis debet ponere aliquid reale
in re denominata s. quilibet denominatio ex
trinseca non ponit aliquid reale in re denominata. s. g. e.
c. i. s. u. m. n. i. h. i. l. r. e. a. l. i. s. p. o. n. i. t. i. n. p. a. r. i. e. t. e. e. t. e. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. n. i. h. i. l.
i. n. r. e. a. l. i. s. p. o. n. i. t. i. n. r. e. c. o. g. n. i. t. a. s. s. i. q. u. e. l. i. b. e. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x.
t. r. i. n. s. e. c. a. e. n. b. r. o. n. i. s.

De d. i. s. t. i. n. g. o. m. a. i. o. r. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. i. n. t. r. i.
n. s. e. c. a. r. e. a. l. i. s. c. o. n. s. e. d. o. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. r. e. a. l. i. s. n. e. g. o.
b. n. d. e. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a. c. u. t. s. i. t. r. e. a. l. i. s. s. a. b. i. t. e. q. u. o. d. s. o.
r. m. a. s. a. q. u. a. p. r. o. v. e. n. i. t. s. i. t. r. e. a. l. i. s. e. t. q. u. o. d. r. e. a. l. i. s. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a.
d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. i. c. u. i. c. o. n. v. e. n. i. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. x. t. r. i. n. s. e. c. a.

De a. r. g. u. t. u. s. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. n. o. m. i. n. i. b.
a. p. e. l. l. a. t. i. o. s. i. t. a. l. i. b. n. o. m. i. n. i. b. a. p. e. l. l. a. t. i. o. e. o. p. p. o. n. i. b. e. g. q. u. e.
l. i. b. e. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. e. n. b. r. o. n. i. s.

De g. d. n. o. n. s. u. m. i. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. i. n.
p. r. e. s. e. n. t. i. a. t. e. n. o. m. i. n. i. s. a. p. e. l. l. a. t. i. o. q. u. i. s. e. i. s. t. e. d. e. a. p. u. t. o. m. n. e. s.
q. u. o. d. e. n. b. r. o. n. i. s. s. i. t. e. n. t. u. s. s. u. m. i. t. d. e. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. e. e.
a. l. i. q. u. i. d. p. r. o. v. e. n. i. e. n. t. a. b. a. l. i. q. u. a. s. f. o. r. m. a.

33
In arguendo contra ad probationem enb rationis dicitur qd
tantu habet ee obiective in intus. Id quolibet denomi
natio cogniti tantu habet ee obiective in intus. Et quia
libet et denominatio cogniti e enb rationis. Minor pte quod
paries de nominet cogniti e denominatio intrinsecas co
gniti. Id quod paries dicitur cogniti tantu e in intus obge
ctive. Et denominatio cogniti tantu habet ee obiective in
intus. Minor pte quia tale ee cognitum non conuenit pa
riet extrinsecas. Et tantu conuenit illi intus intum.

De negando minorem ad probationem
nego etiam minorem, et ad probationem minoris confedo qd
et distingo consequens talit quod illud ee cognitum sit
tantu in intus obiective. Nego talit quod sit in intus
subiective propter res etiam ee cognitum e in intus
subiective et non obiective et ita false ee cognitum e in
enb reale quia quod e in intus subiective proprie e
enb reale.

Amarguendo totum ee enb rationis saluar
in denominatione extrinsecas quia res dicitur cognita alit quod
e in se et talis denominatio extrinsecas cogniti e enb rationis
Minor pte illud dicitur enb rationis quod in tantu e in quant
um cognoscit ab intus. Id rem ee cognitum alit quod e a
parte rei in tantu e in quantu cognoscit ab intus. Et
tale ee cognitum e enb rationis.

De negando antea ad probationem d
distingo maiorem et minorem. Talit qd ipsum ee cog
nitum. Si enb rationis nego talit qd ipsum ee cognitum sit oca
si siue id a quoniam talit qd ipsum ee cognitum quod sit enb
rationis. Si dicitur e unde noscitur quod ipsum ee cognitum
re alit quod e sit enb rationis. Quia quamvis ee tantu
sit in quantu in intus cognoscitur rem alit qd e tamen
tale ee cognitum non habet tantu ee obiective in intus
Id subiective.

Ex dictis colliges pro quod enb rationis
confessit in illo ee fictio siue in illo ee enb quod res alit

ex hoc quod res sit cognita aliter quod est in se siue a
parte rei. Unde ens rationis habet rationem obiecti respectu
intellectus in quantum cognoscit ab ipso intellectu et etiam habet ratio-
nem obiecti ratione per se in respectu intellectus in quantum
est aliquid productum ab ipso intellectu. Unde ens rationis non
est nisi quia obicitur intellectui. Id quia est obiectum in intellectu.

Collige. 2o quod nullo denomi-
natione extrinseca prodeit ens a formis reali et in pro-
prietate quod bene dicitur sitale denominationes extrinsece
sumantur in quantum procedunt a formis reali. Spen-
do in hoc solus. Si 2o tales denominationes extrinsece
sumantur ut cognoscantur ab intellectu per modum in se siue ob-
iecti et similitudinem entis realis in se subiecti et trin-
sece denominationis. Tales denominationes extrinsece
sunt entis rationis. Explicato hoc exemplo est usus mi-
hi realis ponit in re ipsa et dicitur denominationis realis pro-
prietate a reali visione existente in uocato si tamen
intellectus concipiat tale esse ut sumat ab modo et similitudine
entis realis siue ut ponit aliquid in ipsa re ipsa tamen
tali esse ut sumat hoc modo concipit et cognoscit et ratio-
nem.

Et similiter quando per se cognoscit
ab intellectu, tale est cognitum nichil reale est in parte et
dicitur denominationis realis quia procedit a reali cog-
nitione intellectus. Si tamen intellectus per aliam cognitionem reflex-
sam concipit tale esse cognitum in parte et per modum in
se ad modum et similitudinem entis in parte si tale
est cognitum sit ens rationis per se tamen cognitionem reflexam.

Collige. 3o ultimo pariter est usus
idem est quod dicitur de denominatione ad partem et
pariter est uideri ab uocato et terminare cognitionem per
quod uidetur et similiter pariter est cognitum nichil
aliud est quod cognitionem terminare ad partem cog-
noscentem et pariter est cognitum ut terminare cogniti-
onem quoniam sunt aliqua realia articula quoniam
quod aliqua quod dicitur.

Articulus 3us in quo aliquid queritur

Quere possumus an ens rationis habeat causam finalem. R^{es}pondetur
negativum ratio est quia secundum ens rationis est in genere op^{er}e
rationis. Unde si habeat perfectam cognitionem illius rei quod co
gnoscitur et unde perfecta cognitio rei est in se sua causa finalis
in ens rationis

Quere possumus an ens rationis habeat causam
materialem. R^{es}pondetur affirmativum. Tunc ratio est quia si ens rationis consideratur
ab intellectu ad modum forme positivae quae denominatur ad quodlibet
id est omne sicut denominatur ab aliqua forma est causa materialis
respectu forme denominantis. Et ens rationis habet causam materialem
quae erit omne illud quod denominatur ab aliqua forma rationis
sicut quatenus denominatur generi a notione generis dicitur causa
materialis respectu notionis generis

Quere possumus an ens rationis habeat causam
formalem. R^{es}pondetur negativum. Ratio est quia forma nominatur forma
secundum ens rationis et quasi causa sicut forma est a notione nam causa
materialis. Denotatio generis est causa sicut forma est a notione nominatur
generi et hoc ens rationis non habet causam formalem

Quere possumus in quo consistat essentia
rationis. R^{es}pondetur quod consistit in hoc quod tantum habet esse
obiectivum in intellectu. Sed contra. Essentia est per omnes non pot
habet ab intellectu. Sed quod ens rationis habeat tantum esse obiectivum in
intellectu sit ab intellectu et essentia rationis non est tantum habere
esse obiectivum in intellectu

Respondetur confessio maioris negotii minorem
non enim facit ens quod ens rationis conveniat habere tan
tum esse obiectivum in intellectu imo ens rationis non habet ex se et
ex natura sua. Sicut non facit hoc generari quod hoc generatur
sit a ratione quia hoc habet ex se et ex natura sua. Et aliter di
ci potest quod essentia rationis consistit in hoc quod est posse habere
tantum esse obiectivum in intellectu quia sicut de hoc semper est
verum dicere quod est a ratione. Ita de ente rationis semper est verum
dicere quod tantum potest habere esse obiectivum in intellectu

Queres igitur in quo consistat existentia entis rationis. Per
quod est existentia, scilicet esse actualis entis rationis consistit
in hoc quod actualiter cognoscatur, scilicet consistat ab intellectu et
ita dicitur quod ens rationis in tantum actualiter existit in
quantum actualiter cognoscitur illud quod a parte rei non
est ad modum entis. Et hoc modo dicitur quod ens rationis sit
a nobis in existentia: quia in quantum sit in intellectu rationis quod
actualiter sit tantum obiectum in intellectu.

Queres ultimo a modo defendere non da
ri ens rationis. Per quod facile defenditur si dicatur quod id quod
est cognitum, scilicet conceptus ad modum entis, quod tamen
a parte rei non est ens, tantum est denominatio extrinseca
cogniti pro veniens a reali cognitione in quantum et ita quando
intellectus cognoscit aliquid quod non est a parte rei
nihil aliud resultat nisi esse cognitum rei aliquid quod
est denominatio extrinseca reali pro veniens a reali co
gnitione in quantum actualiter quod utrum ens rationis possit fieri a

**Articulus 4us In quantum ens rationis
possit fieri a sensibus et a voluntate**
an vero fiat absolute in intellectu et per omnes eius operationes

In presenti articulo queritur utrum ens rationis
possit fieri ab aliquo sensu tam interno quam externo et utrum
possit fieri a voluntate an vero possit absolute in intellectu per omnes operatio
nes.

Notum quod hic est duplex intellectus et sensus
quod intellectus potest reflexus fieri in quantum cognoscendo aliquid ob
iectum reflexus super se cognoscitatem et cognoscit si cognoscit
et ita potest reflexus fieri non cognoscit actum illud quod ipse
intellectus cognoscit. Ratio autem huius reflectionis est quia
obiectum in quantum est ens etiam actus ille quo cognoscit et effe
ctus illius scilicet si ens propter rationem potest in quantum reflexus fieri
super se cognoscendo suam cognitionem et effectus illius et
ita sit quod in quantum per eundem actum per quem producit ens.

ronis cognoscit etiam ipsum ens rationis quia in eo cognoscendo id
quod non est ens ad modum entis reflexit super talem cognitionem
mem cognoscendo per eandem cognitionem illud esse ens quod in se
stat ex tali cognitione

A hoc sensu non est potestas explicata talis
ut reflexat super se perspicendo autem illum quo perspicit
suo obiecto ratio est quod obiectum sensus non est quodlibet ens sed tantum
aliquid sensum et de eo minatur et insensibile sed quo ante non
continetur a quo ille quo sensus suus perspicit obiectum ergo quando
ouit quod aliquid coloratum non potest reflexari super se et
videre se in se et alio illam quod alio et coloratum quia
talis alio non continetur sub colorato ut non sit coloratum

Sit patet nullus sensus siue interior siue
externus potest formare ens rationis neque etiam voluntas potest talem
formare ens rationis quando concipit id quod a parte rei non est
ens aut si concipit id nullus sensus neque voluntas potest concipere per
spicere id quod non est ens aut si est ens ergo a se minor potest
concipere aliquid est proprium autem in se ergo concipere id quod
non est aut si est non potest conuenire alii sensui voluntati
Deinde per specialem quod aliquis sensus non potest perspicere
id quod non est ens habet si est ens quia sensus tantum potest perspicere
id quod est sensibile et affectum qualitatibus sensibilibus quod
illud quod non est ens et concipit aut si est ens non est ens sensibile
et affectum qualitatibus sensibilibus ergo aliquis sensus non
potest perspicere id quod non est ens et concipit ad modum entis

Patet ens rationis format fingendo
id quod a parte rei non est ens aut si est ens et simul perspicit
talem esse finem sed neque sensus neque voluntas potest fingere id quod
a parte rei non est ens habet si est ens et simul perspicere talem esse
entis finem ergo neque sensus neque voluntas potest formare ens
rationis Maior rationis patet quia ens rationis respectu cognitionis per
quam formatur habet rationem obliquam in cognitione per talem cog
nitionem et simul ens rationis habet rationem effectus respectu talis
cognitionis quia sit siue reflexat ex tali cognitione
Factum ens rationis sit a solo intellectu ens

ronis tantu pot fieri a pota reflex sua solumq integre pota reflex
sua ege nronis sit a soloum. Maior sit eni ronib ut fiat de
cogno nro per leandem actus per quod sit sbe nronis nequid co
gnosui per eandem actus per quod sit sbe nronis nequid co
ronis tantu pot fieri a pota reflex sua. Maior sit eni ronib
sit p uille d actus per quod cognosuit re qd dicit quod e in se
solumq reflex de nro sbe nronis tantu per eandem actus cognosuit
illud e eni sbe nronis glode x tali actus reflexat e eni ronib nequid
cognosui per eandem actus per quod sit sbe nronis nequid co

Ita ob nronib sit ab inta per omnes neq
operone sbe nronis per quod sit eni ronib per sbe operone
que e simplex a p r e n t i a n a m p p a d o p e r o n e m s i t d i t o d i a c t i o
et a n d e s s e p o t e s t s b e n r o n i s s u n t e n t i a r o n i b e g p a d
operone m i n t q s i t e n r o n i b . .

Deinde per quod per 2 d o p e r o n e m i n t q g e
e c o m p o s i t i o t d i a g n o s t i c a t e n r o n i b q a p o i 2 d o p e r o n e m s i t p r o p o
s i t i o q u i a p r o p o s i t i o s i t a p r m a n d o b n d d e a l i o s b p r o p o s i t i o
e e n r o n i b e g p 2 d o p e r o n e m i n t q s i t e n r o n i b m i n o r e u e r t i
q u i a p r o p o s i t i o c o n s t a t e x s u b t o e t p r e d a t o q u e s o n t s u m p t a
s u n t e n t i a r o n i b

Tandem per quod p 2 d o p e r o n e m i n t q g e
e d i c t u s q h a t e n r o n i b q u i a i n t q d i c t u r e n d o e t i n s a r e n d o b n d
e x a l t o c a u s a t r e l o n e a n t e d e n t i b a d c o n s e q u e n t e t c o n s e q u e n t i s
a d a n t i s b t a l i b r e l a t i o e r o n i b e g p r i 2 d o p e r o n e m i n t q s i t e n r o n i b

Argumenta aduersus partem

Prima arguitur contra partem probantem quod uoluntas
possit formare eni ronib: illa pota e format eni ronib que
apreendit id quod non e a parte rei hanc si e e t s b e n r o n i b
i n t a s a p r e n d i t i d q u o d a p a r t e r e i n o e b o n u d h a c s i e e t b o
n u m i e g c o l u n t a s e f o r m a t e n r o n i b m i n o r p e u o l u n t a s a m e t
e t a p r e n d i t b o n u d a p a r e n t u t p e c c a t u s q u o d a p a r t e r e i n o
e b o n u d h a c s i e e t b o n u d e g d o l a n t o s a p r e n d i t i d q u o d a
p a r t e r e i n o e b o n u d a i s i e e t b o n u d

Confirmat quia bonu d aparenj apre
e n s u a b o l u n t a t u t b o n u d s u n o e e n r a t e e g e n r o n i b
e t c o n s e q u e n t a u o l u n t a t e s i t e n r a t i o n i b

44
Primo in primo ad arguendum distinguendo maior est si talis potas ap-
parendat id quod non est de se et dando illi aliquid esse scilicet confido
si non dat tale esse nego unde quamvis voluntas capere dat bonum
apparens ut bonum cum tamen a parte rei non ita sit tamen de se
ita bonum dat ut tale esse bonum scilicet cum siue apparens, sicut tamen in
cognoscit tale bonum ut bonum et illud proponit voluntate
et ita voluntas uersat se in tale bonum aprensivum ab intrinseco
bonum tamen a parte rei non ita sit

Deinde ad confirmationem. Et quod uult
est quod bonum aprensivum ut bonum non est in re. sicut tamen
non habet quod sit in re ab ipso voluntate sicut ab intrinseco fingente
et considerant eum bonum id quod a parte rei non est bonum.

Imarguendum voluntas ordinat medium
ad finem ad quem a parte rei non ordinat sed ex tali ordinatione
resultat relatio non quod dicitur medium ad finem et voluntas
potest formare eum in re. maior per quod voluntas talis talis talis
aliquid medium propter aliquod finem ad quem non ordinat
tale medium sed ex eo quod voluntas talis talis medium ordinat
medium ad finem et voluntas ordinat aliquid medium ad aliquem
finem ad quem a parte rei non ordinat tale medium sicut in re
habet quod potest ordinat de se ad re ut uult ad quod a parte rei
non ordinat de se in re a parte rei non ordinat in re ut uult ad ipse

De negando quod voluntas ordinat ali-
quod medium ad aliquem finem ad quem ordinat medium ad fi-
nem est proprium officium ut patet in ista ordinat medium ad finem et
medium sic ordinat propter voluntatem voluntas talis talis me-
dium propter quod voluntas uult medium propter finem ad quem
a parte rei non ordinat non est quod voluntas ordinat medium ad
finem finem sicut voluntas talis talis medium ad finem
ad quem a parte rei non ordinat et voluntas talis talis medium
eo modo quod est ordinat ab intrinseco

Imarguendum sententia quod opus si potest
id quod a parte rei non est talis si est sicut hoc modo per se
aliquid est formare in re et per se format in re talis talis

Codex 49 phite. v. v. v.

perfectione in q et si omnes qui in eis quas fingit in q sunt
entia rationis sine fundamento q si in q concipiet aliquid
at quo d' simul et non et simul et eo et simul formice tale
at si conceptum est et in ratione sine fundamento et in ratione
iam fundamento illud quod denominat aliquid de nre
ale q notio generis quod denominat nata at ut gen q di
bit et in ratione ad fundamentum

Nota 2o qd privatio dicitur per entia
forme in subto apto ad habendum talem formam qd privatio
usq in hunc finem. Negatio earentia forme in subto non apto
ad habendum talem formam qd earentia usq in lapide si
earentia unde privatio et negatio conveniant in hoc qd
earentia et si earentia e gen q ad privatione et nega
tionem, qd earentia quae gen q ad privatione et nega
tionem negatio sumptis negatione privatio earentia forme
si in qd deo apto ad in e, notio apto ad in e et in subto

Nota 3o quod privatio dicitur qd modo pot
sumi po sumit in ratione privationis si in quantum e earentia
et in hunc finem in subto apto et si in privatione a parte rei qd
negatio usq in hunc finem pot in qd earentia et in hunc
finem usq in hunc finem si in privatione a parte rei qd
te rei hunc finem dicitur privatio usq in hunc finem pot in qd earentia
privatio in ratione et in hunc finem in quantum negatio et in hunc finem
in hunc finem ab modo earentia in hunc finem a parte rei non sitent et si
privatio earentia qd privatio usq in hunc finem si in hunc finem a parte
rei non earentia pot in hunc finem si in hunc finem ab modo
earentia et in hunc finem et ita si non erit a parte rei

Similiter negatio dicitur qd modo su
mit po sumit in ratione negationis si in quantum e earentia
si earentia forme in subto non apto ad habendum talem
formam et si negatio non earentia quae si earentia a parte rei
qd negatio usq in lapide sumit, ut earentia usq in
lapide et si a parte rei earentia a parte rei et si in hunc finem
hunc finem in hunc finem non habet hunc finem. Si in hunc finem neg
atio in ratione et in hunc finem si in quantum negatio et in hunc finem

ad modum entis positum iudicamus a parte rei non sic enim
positum et sic negatio est ex ratione quia si tantum habet
obiectum in unum huiusmodi negatio huiusmodi lapide quia a parte
rei non est expositum. Non igitur obiecta ad modum entis
positum et sic ex ratione.

Nota ultimo quod relatio definitur respectu
eiusque neque ad aliud et ita relatio totius est respectu unius ad
aliud tantum per considerationem totius respectu quem dicitur
genus ad speciem et relatio totius.

Si partem entis consideramus secundum
entis immediate dicitur in eodem rationibus quod est carentia
et sic negatio et in contrariis quod est relatio. Obiicitur
rite quod nomen negationis intelligitur a doctore et de modo
carentia forme non dependet a perfectione nisi non abesse
dicitur in contrariis. Item non sic ex ratione habentis quod
concepit et quod non habet si est secundum id quod
putat in contrariis. Item carentia relatio est quod est. Minor
propter omnia quod non recipit in contrariis et huiusmodi non
est huiusmodi aliquod in contrariis. Item relatio ad aliud est quod
a parte rei non est et non recipit a doctore et non est
huiusmodi carentia et omnia in contrariis. Item
abesse relatio ad aliud est ex ratione quod est relatio est quod
et quod concepit in contrariis et carentia relatio.

Nota primo quod relatio est carentia im
mediate et ad quodam. Secundo in privatione et negatione
propter quod in contrariis est quod a parte rei non est expositum et si
est expositum in contrariis non est quod a parte rei non est et si
est privatio et negatio est in contrariis quod est carentia ad quod
et in immediate secundum privationem et negationem. Minor
est carentia quia carentia carentia est in contrariis et si est pri
vatio et in contrariis non est et si est negatio.

Nota primo quod relatio est carentia im
mediate et ad quodam. Secundo in privatione et negatione
propter quod in contrariis est quod a parte rei non est expositum et si
est expositum in contrariis non est quod a parte rei non est et si
est privatio et negatio est in contrariis quod est carentia ad quod
et in immediate secundum privationem et negationem. Minor
est carentia quia carentia carentia est in contrariis et si est pri
vatio et in contrariis non est et si est negatio.

relatio predatib. siue 2m e illa quod dicit bna res ad alia in
ingua ad suu terminu agratio patermitate e respectu quem
fuit pat ad filiu tanqua ad suu terminu terminante
talem relationem. Et hec relatio e illa que facit reme relati
uam

Pro supposito bna quia negando quod
priuone et negatione sunt relationes siue respectu roni bna
ad aliud et quando dicit quod priuone et negone et quod li
bet en roni dicit respectu ad intum bna dicit respectu
transendentalem et tanqua ad principiu confecto dicit res
pectu predalem et tanqua ad terminu nego bna non seg
uit priuone et negatione et relatione ga respectu transenden
talib non huc reme daturus bna absoluta et ita priuone et ne
gatio erunt entia roni absoluta ga conueniunt ab intus ad
modu forme absolute ga ad modum albedini bna nigredini
ga et ita e tanqua ad priuone et ne
gatione sunt relationes siue sunt entia roni relatiua ga posu
nt conueniunt ab intus ut dicitur ordine nra ad intum tanqua ad ter
minum ex quo conceptione intus resultat in istis quodam
relatio roni

2m cogitatur a parte u non dat aliqd
en roni bna a parte rei sunt priuone et negatione et priuatio
et negatio non sunt entia roni bna et consequent non de ne diuidit
en roni bna in priuone et negatione et ita consistit ga a parte
re ita si quod non habet usum et bna dicit non habere usum

Pro conseruacione distinguo mino
rem priuone et negatione ut sunt contenta et remotione
formaru confecto ut roni dicitur ab intus ad modum entis siue fo
rmi positice (quod roni sunt entia roni bna) nego.

Sed contra priuatio quate non
cipit ad modum forme positice non e priuatio et male diuidit
en roni bna in priuone et negatione mi. ansp. priuatio e mo
do quod e priuatio e contenta et remotione roni bna. si illud e modo quod
e entia roni bna et ita e priuatio quate non cipit ad
modum entis siue ad modum forme positice et non e priuatio

et consequenter privatio tantu habet quod si privatio eo mo
do quod e a parte rei

Per negando autis ad probationem confesso
maio rem et distingo minore illud quod e en per intus eo
modo quod e en non e contentio en illis realem nego non e care
ntia illigenti si aut per intus confesso

Sim arguitur non hio non caret similis
non hio non laput id huiusmodi non entis conceptus ad modu
entis sunt entia rationis qui negat sunt privatio neque veto
egda talis denotatio est talis et numeratio minor per tale
nomen non potest negatio et negatio e contentio forme
in facto non apto s tale non est non hio absolute sum
plu non e contentio in aliquo facto eg tale non est non pot
est aliquod exponit ex ratione dicitur quod sicut aliquod ex
illis e negatione

Per quod talis non est absolute simpliciter
e de ratione negatiue sine fundamenti si autem tale non
enut non hio potest abiaci factu eg laputi e exponit neg
atiue cum fundamenti

Aut arguitur pariete e e bipu et e e
gritum quatenus sunt denominationes extrinsece facte extra
rationis neque sunt privatio neque negatio neque ito eg da
nit alia contentio non potest e contentio

Per quod e usum quod apud re
rei e huiusmodi sicut de re non per se si non dicitur ab intus
per modum entis in pariete si e en rari quod e negatio
et si tale e usum non dicitur ab intus et quod e factu in ipso
pariete per quod parietis terminat per huiusmodi sicut e factu
ex rationis et idem huiusmodi compressa de denominatione
tionis extrinsece quod ut conseruatur ponere aliquid
in re extrinsece de nominato si sunt entia rationis negatiua
sicut talis denominatione extrinsece non dicitur sicut non
est pariete ab intus ut quod dicitur de re per quod talis huiusmodi
de nominato sicut dicitur ab intus per tale de nomi
natione extrinsece sunt contentio rationis relatiua

Unde antequam intus cognoscat aliquid obum prius debet habere
re aliquid spiritum que representet tale obum et ita spiritus illa
que ante cognitionem representat obiectum intus dicitur spiritus
impressus

Specie expressa imago rei producta
ab intus per illam cognitionem per quam talis obiectum cog
noscat que specie expressa alio nomine vocatur verbum mentis
et conceptus mentis. Et quando intus cognoscit per se prius habet
quandam spiritum impressum causatum ab ipso per quoque per se prius
fuerat spiritus per quem intus et ita intus mediantem talis specie cogn
oscit ipsum per se per quoque cognitionem intus per se prius
probat intus per se prius da namque in se ipso talis obiectum
per se que simul talis obiectum producta per se talis cognitionem talis obiectum
expressa per se prius et conceptus mentis

Nota. Dicitur quod omne quod cognoscit ab
intus natio debet cognoscere per aliquid spiritum impressum. Dicitur
autem modus per aliquid cognoscere per spiritum impressum. Primo
per propria spiritum impressum alio modo cognoscit aliquid per
spiritum impressum. Secundo per se prius cognoscit per spiritum proprium
que cognoscit per spiritum quod dicitur per se prius ordinat ad
representandum talis rem. Et quando talis cognoscit per se prius
propria spiritum talis obiectum et ita per propria spiritum talis obiectum
dicitur per spiritum alienum que non cognoscit per spiritum que non per
mario per se talis obiectum ordinat ad representandum talis rem
Et quando effectus cognoscit per spiritum per se prius talis obiectum
et quando per se prius cognoscit per spiritum representantem totum
et quando de se cognoscit per spiritum talis obiectum

Supposito ens rationis non cognoscit ab intus
per propria spiritum impressum per spiritum impressum. Quia non ens intelligit
causat a se talis obiectum mediantem per se prius intus a se talis obiectum. Item
rationis non habet proprium spiritum talis obiectum. Et neque per se prius habere
propria spiritum impressum. Nam et certis quia intus non potest
noscere aliquid per propria spiritum nisi prius fuerit transactum
per se prius in maiore et patet quia ens rationis non est aliquid per
se talis obiectum et aliquid sensibile et ens rationis non habet

propria in fantasia

Et respondent aliqui dicentes quod unum
ex spei impressa et expressa entis realis producit scilicet et dicit
bonam rem impressam entis rationis que immediate et proprie represen-
tat ipsum entis rationis quod producit auctoritate angelici do-
ctoris dicentis per partem generis duo in articulo non ad rem
quod unum ex speibus primis non igitur potest aliter et per mare suum co-
noscere

Nichilominus tamen dicendum est quod unum
ex spei impressa et expressa entis realis tantum potest formare scilicet
producere speciem expressam entis rationis et hoc uult sanctus Thomas
quod superius dicitur quia unum potest formare talem speciem entis rationis
non aliter nisi cognoscendo ipsum entis rationis per speciem illam que fit ab
intu cognoscendo aliquem rem tantum est species per se ipsam rep-
resentat hanc talis est et talis est tantum dicitur quod unum
potest formare speciem expressam non autem in potentia entis
rationis. Minor constat quia species expressa est secundum se rei cognite
producta per cognoscendum

Facto entis rationis cognoscitur per speciem ali-
quam per speciem impressam entis realis. Et hoc quod inpropor-
tionaliter debet cognoscitur per speciem entis rationis per se ipsam
in se propter suam incommensurabilitatem et inpropor-
tionalitatem et naturam in se
et per rationem debet cognoscitur per speciem impressam entis realis quod
est proportionaliter in se in se potest quia de eo propter suam
maximam entitatem est inpropor-
tionaliter in se in se propter suam cogniti-
onem per speciem naturam que sunt et proportionaliter in se in se
intu.

Et per omni quod cognoscitur natio de
de cognoscitur per aliquam speciem impressam in se in se in se in se
et cognoscitur per propriam speciem impressam et debet cognoscitur
in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
per se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se in se
speciem naturam primariam et representat ipsam naturam et de ratione
representat deo

Facto entis rationis habet propriam

spem ex parte per quam cognoscatur per entia non cognoscitur
per entia cognoscitur a cognitione per quam
cognoscitur entia realia id per quam libet cognitionem producat
propria specie ex parte et per entia non habet propria spem ex
parte per quam cognoscitur arguitur aduersa parti

Argumenta aduersa parti

Primum autem quod contra dationem maiore
conuenientia habent non et eo quod entia
non et entia realia id eo ne quis cognoscitur per spem
non et ne quis entia non et per cognoscitur per spem
entia realia. Maior per maiorem conuenientia habent duo
entia realia quod entia realia et non et et non et et non et
realia et non et non et maiorem conuenientia habent quod entia
realia et non et

De distinctione maiore in et entia concedo
in cognoscendo nego et si nullus distinguat ad maiorem
ita que non et non et in cognoscendo non habent conuenientia
quia non et non et aliquid modo qui conuenientia ad ipsum non
nem per operonem entia non et non et non et non et non et non et
segitur ad ipsum entia realia et non et non et non et non et non et
entia non et non et non et non et non et non et non et non et non et
realia non et non et non et non et non et non et non et non et non et
presentare entia non et

2. magis autem si entia non et non et non et non et non et non et non et non et non et
spem entia realia id eo non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et
non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et
entia realia non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et
et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et
albedo et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et
sentia non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et

De negando quod quod non et non et non et non et non et non et non et non et non et
si cognoscitur per spem non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et
non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et non et

quæ fundatæ sunt in suis materialibus. Sed dicatur quod
quantitas sua per se cognoscitur per propriam speciem in propria
quantitate et per se ipsam per se non habet in se. Et
tamen rationis potest agnoscere per se ipsam fundamētum in quo
fundat et in materia parte eius rationis suam in propria materia
virtutis proprie in prima sua entitate per se et non per se
sui communitatem per se ipsam in propria materia.

Si autem dicitur quod non potest
per se in se realiter sequi et non cognoscitur in se
rationis et in se ipsam per se non habet in se non
sui per se in se realiter. Sed per se ipsam cognoscitur
eiusdem per se quod potest in se ipsam.

Et quod cognoscitur in se rationis et realiter
non potest in se ipsam in se ipsam in se ipsam
rationis potest in se ipsam in se ipsam in se ipsam
rationis cognoscitur in se ipsam et ita tales cognoscitur non sunt
in se ipsam.

Ad arguitur in se rationis habet propriam
speciem in se ipsam et ita habet propriam speciem in se ipsam
segitur per se quod cognoscitur per se ipsam in se ipsam
per se ipsam in se ipsam cognoscitur per se ipsam in se ipsam
et ita debet cognoscitur per se ipsam in se ipsam.

Et quod cognoscitur per se ipsam
speciem in se ipsam et ita quod cognoscitur per se ipsam
in se ipsam in se ipsam in se ipsam et ita in se ipsam
et ita propriam speciem in se ipsam in se ipsam
in se ipsam in se ipsam in se ipsam.

Si autem dicitur contra quod dicitur per se
representant in se ipsam in se ipsam in se ipsam
in se ipsam in se ipsam in se ipsam et ita in se ipsam
in se ipsam in se ipsam in se ipsam non habet propriam speciem
in se ipsam in se ipsam in se ipsam in se ipsam
in se ipsam in se ipsam in se ipsam in se ipsam
in se ipsam in se ipsam in se ipsam in se ipsam.

Et dicitur in se ipsam in se ipsam in se ipsam

aliquid est sumit duobus modis uno modo in eum repræ-
sentatur in eum intelligibili id est per sumi quatenus representat
obiectum et per modum cuius quod spiritus est idem cum obiecto represen-
tato talis si per se representat per se et per se representat et
rationis debet esse eadem in ratione. 2o modo sumit per se repre-
sentant obiectum in eum entibus id est in sua essentia et in efflu-
o inna per se representant aliquid obiectum et a se in re
ale quod pertinet ad predam mentis qualitatem.

Et hoc supposito distinguo maiorem arguere
dabitur esse idem in eum representatio confesso debet de idem in
eum negatio et ita negat maiorem et ad probationem distinguo maiorem
per se expresse quæ representat in ratione est realis in eum representatio
confesso in eum entibus nego.

Ultima arguitur contra hoc dicens
rationis non habet propriam spiritum in propria et quæ negat habet propriam
am spiritum in propria: consequens per idem in ratione non habet
propriam spiritum in propria quia dicitur representat per spiritum in
eum entibus realis et similiter in propria poterit dicitur representat
in per spiritum in propria entibus realis et ita non debet dari propria
per se expresse in ratione.

De confessione ante negando consequens ad
obonem confessione distinguo consequens in ratione representat
dicitur in se expresse entibus realis: fortiter scilicet explicite nego
virtutem suam in se confesso ex hoc tamen non sequitur quod non
debeat dari per se expresse in ratione quia in ratione natio de deo
gratu per aliquam spiritum in propria in qua scilicet et explicite repre-
sentat et spiritum in ratione.

Si queritur quare per se expresse repre-
sentant in ratione debet esse realis. Respondetur quia illud quod
producit per se per se potest et realiter autem non debet
esse in reals: sed per se expresse in ratione et quælibet alia po-
tuit per se producit per se et realiter autem in reals per se
cognoscit in ratione et talis per se expresse debet esse realis.

Queritur 2o per quod spiritum in propria entibus realis
cognoscit in ratione quod est negativum et privativum. Respondetur quod negativum

cognoscitur per speciem illius forme cuius est negatio bñ negatio bñ q
in lapide cognoscitur per speciem quæ representat eundem quæ e
est reale et simile pñciatio cognoscitur per speciem impressam
illius forme cuius est pñciatio bñ pñciatio bñ q in hoc cognoscitur
per speciem ipsam quæ aut dicitur et dicitur hō in se ipso nō e
2o: per speciem cuius contrarij posse ipsam contrarij rem et eundem
cognoscitur ut per speciem unitatis in bñ cognoscitur ipsa et eundem
itudo

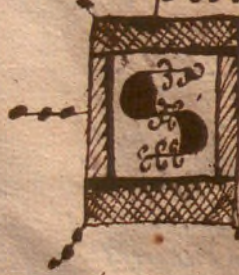
Quæ est 3o per quod speciem entis realibus
gnotat relationem

2o quod cognoscitur per speciem sua fun
damentum in quo e et fundat relationem nō bñ per speciem quæ e
presentat naturam alij cognoscitur per se naturam alij et 2o
cognoscitur nō bñ generis l, sibi, h, pñciatio d, quæ fundat in
talitatem alij cognoscitur

Quæ est 4o per quod cognoscatur entis
rationis sine fundamento

2o quod cognoscitur per speciem quæ repre
sentant primario partes quæ per unitatem componunt et rationis
bñ montis aurei quæ e et rationis sine fundamento cognoscitur
per speciem impressam montis et auri namque cognoscendo
aliquam montem et aureum quæ sunt a parte rei componit
et conuenit ipsa et ita facit hoc entis rationis montis aurei

Articulus 7us utrum in diuina possit cognoscere et formare en tationis

et pñciatio diuina per se sine cognoscere en
tationis pñciatio diuina debet cognoscere omne
id quod nobis cognoscitur per rationis cognoscitur a nobis
eundem debet cognoscitur ab initio diuina maior e et
quia in se diuina e perfectior in se creato

Confirmat se in se diuina non cog
noscitur a rationis ignorat et ita e et ignorantia in

intus diuino simpliciter quod in intus diuino de se igno-
rantia est de quocumque enronib. Maior patet quia nichil
de ignora hinc in aliquo quando non cognoscit aliquod
obum quod cognoscibile.

Quod intus diuino format enronib. hanc
torem tunc angelus doctor per parte questione iaso ante
adde ubi videtur sicut diuino a questionibus. Per hoc autem ang
elii doctoris sunt hic.

Quod intus est quod dicitur a quingon-
labro octo hinc quoniam numerum de se sunt principi patet quodam for-
matione rerum stabili et que inammutabili. Quia ipse
formate non sunt ac per hoc de se neque que diuina in intelligentia
continentur. Et in eodem articulo de ad in se ad huiusmodi
reperit quod multi plicanti de se non continentur. Et de hoc intus
diuino compertante esset suam ad re per quia auctoritate est for-
mat hic arguitur.

In intus diuino multiplicante i dea
Itali multiplicatio id est de auctoritate enronib. et inronis exprimitur ab
intus diuino. Minor patet id est quod replicante in effe diuina
non sunt realiter multiplicati et distincti. Ina sunt idem realiter
cum esset diuina et ita multiplicatio i dea continetur et re per
intus multiplicantem et ita erit enronis. Itali multiplicatio
de hoc dicitur diuino Thomas praemittit suam auctoritatem ab intus diu-
ino compertante esset suam ab re et in intus diuino format en-
ronis.

Quod pro isto enronis sit cognoscendo
illud quia enronis tantum habet esse obiectiue in intus. Id
enronis cognoscit ab intus diuino et per enronis format ab in-
tu diuino quia enronis dum cognoscit ab intus diuino ha-
bet esse obiectiue in illo.

Confirmat enronis ideo est effectus
intus suus sit ab intus quia est obiectiue in intus. Id enronis in quantum
cognoscit ab intus diuino et illud obiectiue enronis sit ab intus
diuino.

Deinde confirmat intus diuino

cognoscit illa distinctione quod ponit inter nos et
seam misericordiam et ut patet per istud quod dicitur quatenus
cognoscit abintus diuino non est a parte rei quia a parte
rei sunt eadem misericordia et ista est ista distinctio
cognoscit abintus diuino est ex ratione

Facto enim non fit abintus diuino im
mediate sed mediate et per ordinem abintus creati ita tene
nt hanc rationem omnes homines quid sentiunt ex ratione
et per abintus diuino et per se per rationem illam quod inter
diuino non potest immediate et per mare ex ratione illa imme
diate et per mare ex ratione illa immedie conuipere et per
creare id quod non habet esse. Sed inter diuino non potest imme
diate conuipere et fingere id quod non est habet esse et inter di
uino non potest immedie et per mare ex ratione illa immedie
per immedie conuipere et fingere id quod non est habet esse
sicut imperfectione ex parte inter se conuipere et fingere
inter diuino non potest rati aliquam imperfectionem quia est
summe et imperfectione per se et inter diuino non potest
immedie conuipere et fingere id quod non est habet esse

Deinde per aliam partem rationis illam quod
inter diuino tantum et per mare ex ratione illa immedie et
per ordinem in abintus creati quia ex ratione illa abintus
et modo quo cognoscit abintus et per mare ex ratione illa immedie
quatenus abintus diuino mediate et per ordinem in ad
intus creati per quantum est aliquid factum et factum
abintus creati et per mare ex ratione illa immedie et per mare
creatio arguitur aduersus partem

Argumenta aduersa parti

Arima arguitur contra partem istam
et per mare ex ratione illa immedie et per mare
creatio id quod non est habet esse et inter diuino
diuino non potest cognoscere id quod
non est habet esse et inter diuino non est per mare

cognoscit extra rationis. Monot per rationem dicens cognos-
cit perfectissime. omni illud quod cognoscit est in se
ut non potest cognoscere id quod non est a se. Et conseq-
per illud quod cognoscit perfectissime aliquid non debet
illud cognoscere sicut est in se. Et modo quod ex co-
gnoscit sicut est non cognoscit aliquid quod est in se
dicens non potest cognoscere rem quod non est a se. Et

De distinctione nam si cognoscit
immediate concedit quod cognoscit mediate. Ergo et illos
concedit minor. Et sic inter qui in modo dicitur per
quod cognoscit extra rationem debet concedere et fingere
id quod non est a se. Et ad hoc quod tantum mediate
cognoscit et informat in rationem debet concedere et
fingere id quod non est a se. Et sic et quod cog-
noscat illud et concedit quod quod non debet et ob-
iectum in rationem et sic cognoscere et informare in ratio-
nem nullas et repugnantes. Et sic configurare et fing-
ere mandatum in rationem. Et sic ad hoc cognoscere me-
ndatum quod non est aliquid fictum in alio. Et sic non est
aliqua imperfectio.

De angelis contra. Et dicitur
de ratione angelorum quod si sit aliquid fictum, quod etiam
potest fieri aliquid fingere id quod non est a se. Et sic
fingere id quod non est a se est imperfectio. Et sic dicitur
nam qui nullum habet imperfectionem non potest infor-
mare in rationem.

De distinctione de ratione et in ratione
et quod si aliquid fictum per se in rationem qui inmediate cog-
noscat et informat illud confuso. Et sic in rationem qui mediate cog-
noscat et informat illud in rationem debet et in rationem fiat et cog-
noscat mediate ab intellectu divini propter hoc non debet et alig-
uid fictum respectu in rationem.

De contrariis in rationem et in rationem
et per hoc in rationem et in rationem et in rationem et in rationem
non debet et in rationem et in rationem et in rationem et in rationem

¶ Et quod enonibz quate nō mediate fit ab intus diuino
non habet e fixu sicut habet quod fit obgectiue in intus
diuino de autem enonibz tantu ē habere de obgectiue
in intus appraendū quod talis quod fit sicut et ita
tantu habet quod fit sicut et respectu intus oratiū quod
immediate fit

¶ In arguitur ut fiat enonibz quod
ē distinctio enonibz id quod apante ē ē unū debet concipi
diuino si autē qd quē in intus ponat de hāc dicitur rōne in
hōie et at debet hāc ad hōie rōne pōre hōiem et aliorū
concupere at sicut quod multū qd qd sicut et sicut et
no alio omnia cognosuit ē qd intus diuino quod pōt
rōne enonibz quod ē distinctio enonibz

¶ Et qd intus quē immediate pōre distinctio
enonibz debet concupere id qd dicitur rōne ē rōne plu
ritas et ita intus qd quē mediate ē pōre distinctio enonibz
nō debet concupere pluribz autē qd quod apante
ē rōne ē hāc sicut sicut quod dicitur rōne ē rōne pōre

¶ An arguitur intus diuino quamuis cogn
oscat pōre et rōne mendaciu sicut hāc dicitur a rōne
non sequit quod dicitur sicut pōre mediate pōre et
hāc mendaciu ē sicut sicut enonibz cognoscat mediate
ab intus diuino non sequit quod intus diuino mediate
ē pōre enonibz

¶ Et rōne pōre rōne rōne rōne rōne
quia intus diuino cognoscat mendaciu et habet e fixu
respectu intus ponat et ita non sequit qd dicitur mendaciu
quod dicitur ē pōre ab intus quod dicitur mediate sicut
et sicut rōne pōre pōre pōre pōre pōre pōre
fit ac voluntate volente id quod ē malū

¶ Et rōne arguitur rōne rōne rōne
nō intus diuino ē pōre enonibz et malū quod cognoscat
dicitur sicut diuino pōre pōre pōre pōre pōre pōre
nō ē pōre pōre pōre pōre pōre pōre pōre
pōre pōre pōre pōre pōre pōre pōre pōre

OVES FIO 3^a

DE VNIVERSALIBUS ARTICVLIV RV

De nomine

conuersale & reale dicitur

Quia pro quod uniuersum in primis singularibus
sumit duo q^{ue} modis possumus probare
uerso complexio sue compositione, quod
est propositio uniuersali et com
munis ex qua multe alie particulari
imponunt. Et hinc propositio omne to
tum est in diuisa parte. Aliud est
unius incomplexum quod est aliquid
simplex respiciens plures

Notandum quod deinde uniuersum in
complexio sumit quatuor modi possumus pro uniu
uerso in continendo quod plura continent et quod uni
uersum in continendo quod continent omnia que habent
esse. Possumus pro uniuerso in causando quod est causa multe
rum effectum et quod uniuersum in causando quia est causa
omniu^m rerum. Possumus pro uniuerso in representando
quod plura representat et quod uniuersum in
representando quia representat plura. Et nota quod possumus
designare materiam de deo

pro bruiuerso in efendo et predando quod e in multis et
de multis predat essolium in ai significatione loqui
mur in presenti de bruiuerso

Notas qd quod uniuersum in efendo
et in predando ad qd modum sumit possumit fortis
et loquatur siue fundamentaliter tunc bruiuersum sumit
fortis quando sumit pro ratione siue pro relatione br
uiuersitatis per quod aliquid dicitur fortis bruiuersum
tunc sumit bruiuersum materialiter quando sumit pro p
re siue natura que aliter et denominat a tali a natione
et per se talis siue a talis sumit fortis et materialiter
sumit fortis quatenus sumit pro alio dicitur per quod ali
quid dicitur fortis alio tunc sumit alio materialiter
quatenus sumit pro se siue pro quod denominat alio

Notas qd quod quando quod in utro
aparte rei de bruiuersum non queritur de bruiuerso semp
pro fortis quia de hoc infra dicitur fortis quod dicitur de br
uiuerso materialiter sumit pro idem in utroque parte quod dicitur
re re que denominat et fieri possunt a bruiuerso fortis uni
uerso

Sic patet a parte rei de natura
lo characterone tenent omnes philosophi contra epistolum et
gratulu negantes naturam bruiuersam propter hoc et sic per se me
natur. Sed bruiuersum et alia sunt uniuersalia et ali
particulares et idem characterone docuit per se fortis et sic patet
animas sed ex hoc clare habet quod dant naturam bruiuersam

Postea dicitur quia natio dicitur siue
siue sunt de rebus uniuersis et dant naturam bruiuersam. Minor pe
sua non potest de rebus singularibus et debet esse de rebus
uniuersis aut probat quod debet esse de rebus fortis et per se
siue singulariter non sunt fortis et per se siue et sic negand
esse de rebus singularibus Minor pe res quod dicitur in alio
per se non sunt fortis et per se siue singulariter autem
et inter se et non sunt fortis et per se siue

Ultimo per ex rationem sententia

omnium philosophorum a parte rei omnia acta sunt eiu-
dem generis et omnes homines sunt eiu-
dem speciei omnia
animalia non sunt eiu-
dem generis nec omnes homines
sunt eiu-
dem speciei propter naturas singulares et individuales
et a parte rei datur natura alij et naturae hominibus universis. Minor
propterea si singula acta et singuli homines differant per se ab alijs
individuales et generalis ipsorum differentiam non possunt
esse eiu-
dem generis et speciei quia per id per quod unus differt ab
alio non potest cum illo convenire arguitur aduersa parti

ARGUMENTA ADVERSA PARTI

Sicut prima arguitur huius libri pro demonstratione
is ita dicitur naturae universales et huius negat naturae universales. Rursum
quod si in dicto loco non negat absolute naturae universales sed
tantum negat illas eo modo quo plato illas consuebat recte
separatos a rebus singulis et in hoc sensu est intelligendum
hanc quod si videtur negare naturae universales

Quia arguitur quid quid est in rerum natura
est singulare et non datur universalis etiam si quid quid est
in rerum natura est creatum generat sed quid quid est creatum gen-
erat est singulare et quid quid est in rerum natura est sing-
ulare. Minor propterea creatum generat huius generat huius minatur ad rem sensu
et determinat sed quodlibet res sensu et determinat est sin-
gularis et quid quid est creatum generat est singulare

Et negando cum ad probationem distin-
go minor quid quid est creatum generat pro se per se confuso ratio
nego ad probationem distingo maiorem pro se per se confuso ratio
nego. Nam quod naturae universales pro se per se non continent ne ge-
nerant ad probationem continent et generant rationem si singu-
larium in quibus conueniunt sunt naturae universales

Sed contra quid quid est conueniunt
cum singularibus est singulare sed si darentur naturae universales
et conueniunt cum singularibus et non darentur naturae universales
Maior propterea quid quid est conueniunt et determinat propri-
etatem

Et predari de alio non bonis sed de bonis tantum conue-
nire potest. An ipse quia si alio predicaret de alio sequeretur
quod in alio predicaret. Non est. Si enim quod si alio predicaret de bonis
et si ipse predicaret de alio quia non est ens quod non signi-
ficat per hanc vocem in hoc respectu quod non est bonum
item de alio predones non verificantur de bonis sed de bonis
significatis per vocem

Ex quo liquet quod quod si nomen uni-
uersi tractata a nominalibus non est bonum sed bonum est sum-
mum et plura significat per articulum. Et utrum nomen uniuersum

**Articulus 2. de nomen nomen uniuersum
et alio sine reali distinctio in singularibus**

Nota pro quod distinctio duplex est una realis et
altera formalis. In quibusdam autem distinctio realis est duplex
scilicet deinde de distinctio realis est duplex
scilicet realis tangens ad rem et qualis est illa
quod contentio in illa coram uno et eodem est sine alia
ut distinctio realis est per se et per aliam aliam distinctio
realis est in rem et modum. Et quod distinctio realis est
modalis quod distinctio quod tangens ad rem est alia et distinctio

Nota de quod nomen bonum est quod
illud quod separatur ab alio distinguitur realiter ab alio tam-
non est nomen quod nomen nomen quod distinguitur realiter ab
alio separatur ab alio nomen figura realiter distinguitur ex quan-
titate et tamen figura non potest separari a quantitate et tamen
non bene distinctio distinctio realis separatur ab alio
quia nomen distinctio non conuenit omni distinctio realis

A de quo quod nomen distinctio realis
est includens et includit quod quando includens est in alio
aliquid realiter distinctio ab includit quod nomen includit in
inchoationem a quo distinguitur realiter hoc nomen includit
est aliquid realiter distinctio ab includit quod nomen

Codex 59 f. 52

Ad ultimum quod in eodem inveniuntur
 69 imperiorum iuxta quoslibet uerum at hoc est illud quod de
 iudicio est de omnia praedicta quod dicitur in mate vni
 uersale de iudicio quod est de iudicio singulari

[illegible]

Facto distinctio ronis ratiōnate
quæ reperiri vult natus uniuersalis et singularis est distin-
ctio ronis ratiōnate inter includens et excludens. De nate
uniuersalis et singularis se habent sicut inclu-
dens et excludens quia natus singularis includens uni-
uersalis est. Ita est consequens per illas distinguunt rone ratio-
nate ut includens et excludens quando includens inclu-
dit aliquid rone distinctio ab excludens natus singularis
includens natus uniuersalis et aliquid rone distinctio
anatis uniuersalis est. Ita est minor per quia singularis
includens natus uniuersalis et excludens sive proprietas singu-
laris est.

Id dicitur singularis distinguitur ratione rationis naturalis a naturalibus
universalibus et singularibus includunt aliquid ratione distinge
tum a naturalibus universalibus Minor propter illud distinguitur ratione
rationis naturalis ab alio cui convenit aliquid quod non conve
nit alteri Id proprietate singularis scilicet differre rem singu
larem ab omnibus aliis et naturalis dicitur singularis scilicet con
venire rem singulari cum aliis et proprietate scilicet dicitur
singularis distinguitur ratione rationis naturalis a naturalibus

ARGUMENTA ADVERSUS PARTES

re maius argumentum contra per se non modo quod intell
ligendi sequitur modum ostendi quia eo modo
ignoscitur neque possunt in se habere unum
naturale cognoscitur per naturam separatam et abstractam a singu
laribus et etiam a partibus tota naturalis universalis per se
abstrahit et separatur a singularibus

Et negando maiorem nam dicitur
ex hoc modo ostendi rem et modo intelligi non quia appa
ret res in primo colore conuenit etiam sapore et odore
et tamen utique percipit colorem et non percipit sorem
et odor dicitur similis quamvis utique percipiat sorem cognos
cat naturalis conuenit colorem abstrahit et separatur a singu
laribus non sequitur quod talis naturalis a partibus res se
paratur a singularibus ubi aduerte quod naturalis ab omni
bus naturalibus cognoscitur de separatam a singularibus quia
utique cognoscitur naturalis conuenit colorem non

Minor propter illud quod naturalis universalis
per se realiter distinguitur ab his et naturalibus conue
nit realiter distinguitur a singularibus Minor propter illud quod
distinguitur a rationali quod dicitur constitutiva rationis et ratio
alis distinguitur ab his et naturalibus quia si ab eo rationalis non
distinguerentur realiter sequeretur quod ubi reperitur unum de
his et naturalibus reperitur aliud Id ubi reperitur ab eo non reperitur
rationalis quia ab eo reperitur in leone in quo tamen non reperitur

rationale est ad reale distinguere rationale. Maior propterea
quia quicquid sunt idem reale ubi reperit unum
reperit etiam et aliud est si ad rationale sunt idem rea
le ubique reperit unum debet etiam reperiri aliud.

Et distinguo minorem et quod est
in thore nego quod est in alijs speciebus in leone confedo
deinde ad probationem distingo an per aliquid est in thore
nego: quod est in alijs speciebus confedo unde arguitur tantum
probat quod est in alijs speciebus distinguat reale ab
thore quod habent rationem.

Ubi aliter per negando omne
opone quod probatur et distingo ultimam ante: sunt idem
reale et ratione confedo sunt idem reale et distinguant
ratione nego: diffinem ad rationale distinguant ratione
terminatur propter totam distinctionem sufficiens ut ad posite
in alijs speciebus quamvis in alijs non sit rationale: quod etiam
distinctionem sufficiens ut plura alia possint conuenire in sin
gularibus que non conueniant in universalibus et quod p
lura conueniant in universalibus que tamen non con
ueniant in singularibus.

Ubi mul arguitur corruptibile et
incorruptibile reale differunt. Idem est universale sunt
incorruptibile et singularia corruptibilia et ignata uni
versale reale distinguunt a singularibus.

Et confesso maiori distingo
minore rationale universale sunt incorruptibile et im
effabile confedo in existentia nego imo res universale in
existencia sunt corruptibile et generabile non pot
per se sed raro et ratione singularia in quibus sunt co
municata rationale conuenientia quia propter talem conui
uentionem sicut singularia per se corrumpuntur in exis
tentia ideo raro corrumpunt etiam conuenientia in
existentia.

Nota pō quod nata bifalib pōt considerari tribz
modis pō pōt considerari in quantū ē reālī
coniuncta et multiplicata in suis singularibz et
si vocat talī nata ē a pīer sū phisicū. 3o modo
pōt considerari talī nata in quantū ē abstracta p
intem agentem et patibitem a suis singularibz qd
quibz a parte rei ē coniuncta et si solet vocari talī na
tura uniuersali in et efisū. 3o modo pōt conside
ari talī nata in quantū pō pīmo oporere intz pa
tibilibz ē comparati ad illa inferiora a quibz fuit
abstracta et si denominat a tā notio re uniuerso
aliati et ita dicitur uniuersalē sūle siue bnice sūle
qm ubi aduerit quod tā notio siue intentio ar
talī ē relatio rōnū quā dicitur nata bifalib ad illa
inferiora a quibz fuit abstracta

Nota 2o quod natus est saltem in qua
ntum a parte rei existit coniunctus cum suis singulari-
bus. Quod modum sumitur potest sumi potest in quantum habet
bet aptitudinem sive potest ut possit existere et multiplicari
in pluribus singularibus. Quod natus humanus quod habet
potest ut possit existere et multiplicari in pluribus
singularibus. 2o modo sumi potest natus in quantum
habet aptitudinem sive potest ad habendum ad eum
aliter modum quod est nota unius saltem. Unde
inferes quod natus ut est coniunctus cum suis singularibus
est in se remota ad habendum unius saltem
logam et eadem natus ut est abstractus a singularibus est
in se magis proxima ad habendum unius saltem
logam.

Noto 3a quod pota illa quod habet
nata (l. ut nata condicta cum singularibus q. l. ut
abstractis ab illis per unum) et habendum est
notandum in condicta talia sunt in talibus
ipsa et nata quod non requirunt illi et nominari.

ad notionem universalitatis unde talis pota conue-
nit nate cessati per non repugnantia et ita dicit
quod talis pota universalitatis e negativa

Notato cum dico Thomas per
parte questione 13a articulo 9o duplex e uniu-
ersum: unum 2m rem et rationem, et alteram 2m
rationem tantum. Breuiter sum 2m rem et rationem
e idud quod actu existit in multis inferioribz et
sic ut et sic dicuntur universales 2m rem et rationem
quia ut actu reperit in multis specibz et sic actu res-
perit in multis. Unde dicitur uniuersum 2m rem et ratio-
nem e quod tantum actu existit in uno. Unde dicitur
et in pota in multis. Unde dicitur existit bz sol et
luna dicuntur uniuersa 2m rationem tantum
quia actu tantum reperit in bz sol et luna. Et
in pota dicitur plures soles et plures lune quia a
deo produci possunt.

Notato 9o quod si aliqua natus
denominetur uniuersalis debet habere omnes istas co-
nditiones: pa e quod uniuersalis debet esse binam no-
tionem et rationem debet esse binum nomen id e debet esse
binum simplex. Bz et ita sperantur a ratione uniuersi-
tatis ne per et enantiationem que sunt plures boci di-
citur dicitur quod uniuersum debet esse binum. Rone id est
ratio significata per uocem uniuersalem debet e qualiter
et uniuersa conuenire omnibz suis inferioribz et ita
sperantur a ratione uniuersi a quibus que non habent ali-
qua ratione communem. Et ita sperantur a nate ga que
quamuis habent aliquam rationem non tamen habent
illam a qua sit sic breuiter.

Pa conditio e quod uniuers-
um debet probari de multis predicatione directa
illa autem e directa predictio in qua illud quod
habet ad formam probat de illa quod se habet ad
materiam. Omne autem predictum quod includit in

56
alijs se habet ut formis respectu illigim quia includit illud
bo in quo includit se habet ut multas

Ad conditionem uniuersum debet
predari de multis bo et astra matius ratio e quia nul
lum uniuersum confutur talis in ordine ad subtem
dogas negat qd in apredone ho non e lapid atri
butio de lapid non pot e attributum uniuersum neppute
hois et similiter in apredone ho e lapid atri butum
lapidis non pot e uniuersum quia non vere predat
de homine

Ad conditionem e quod natus quede
nominat uniuersa debet e in multis cum sui multipli
catione id e debet habere potat ut possit multiplicari in
sui singularibus et ita non debet una numero in sui
singularibus sed multiplex que conditio eadem e cum multis
alias uniuersum debet predari de multis cum reali di
uisione sui qd natus humano predat de petro et paulo
cum reali diuisione sui quia illa e natus humanus petri
et alia pauli

Nota ultimo quod baria tradidit
Alaj disponit de uniuerso nam in p^o m^o ex met^e e 130 su illat
definit quod natus natus e e in multis et polibro di
partibus anⁱ malit^e 140 dⁱspⁱnit unum unum comam m
ullis et polibro de interpretatione 150 dⁱspⁱnit quod
pot predari de multis dⁱspⁱnit quod pot predari de thore et
leone et libro 2° p^oriori analise 160 ultimo dⁱspⁱnit uniu
sum unum in multis et propter multas

Sit p^o eto ex predictis dⁱspⁱnit^o
quolibet e optima et aguratos dⁱspⁱnit^o p^o eto et quoco
nuenit omni uniuerso e nec uniuersum dⁱspⁱnit
unum in multis que dⁱspⁱnit^o optima e quia constat genere
et dⁱspⁱnit^o gen^o hunc dⁱspⁱnit^o e particula in me per
quod inuenit uniuersum cum indicat duo quod
etiam e unum et particula in multis e dⁱspⁱnit^o per quod
dⁱspⁱnit^o uniuersum a singulari et indicat uo

qui repugnat eē in multis.

Quāto talis dīpo uniuersū bnum in multis ē essentialis per illas dīpo ē essentialis que tradit per istam essentialitatem rei dīfinitē s d huius dīpo, sē habet ē ē essentialis minor per talis dīpo tradit per eē in multis s d eē in multis ē dīpo essentialis uniuersū ē ē talis dīpo tradit per dīpo essentialitatem minor per istud essentialitatem in aliquo re quod prius intelligit in tali re s d g d pot intelligit in uniuerso ē ē bnum in multis ē ē in multis ē dīpo essentialis uniuersū minor per nichil pot prius intelligi in uniuerso quod ē in multis.

Ex quibus inferes quod quando illud libro po de interpretatione c 30 dīpōit bnum in multis pot predicari de multis dicit talis dīpo accidentaliter qd tradit per predicari quod de accidentate uniuersum nam uniuersum prius habet eē bnum in multis quod predicari de multis quia predicari bnum dīpo presupponit eē in alio s quod predicat.

Sed queres quomodo uniuersum dīpo deat eē bnum in multis actu s in pōto.

Pot quod uniuersum dīpo rem abstractionem non sicut debet eē bnum in multis actu bnum in pōto dīpo nam tantum debet eē actu in bno et in pōto in multis et hoc uoluit significare atq quando dīpōit c 30 dīfinit bnum in multis quod sit abstractum natura ē ē in multis unde quando dīpōit uniuersum actu in multis abstractum in tali dīpo ne ab hoc quod ē ē actu s in pōto uniuersum in multis quia talis dīpo conuenit uniuerso in rem et rationem et uniuerso in rationem.

Argumenta aduersus
partem

Pr^o arguitur bona dⁱso non debet con
uenire alijs ad dⁱfinito s^d predⁱta dⁱso uniuersali conue
nit alijs a dⁱfinito s^do non e bona minor pe talij di
fo conuenit nate dⁱuine s^d nate dⁱuine non e bⁿi
uersali ut docet dⁱu^s Thomas in p^o dⁱstⁱctione i q^o
questione 4^a ar^o 2° s^d q^o predⁱta dⁱso uniuersali
conuenit alijs a dⁱfinito maior pe nate dⁱuina
e bⁿo in multis nate e bⁿo in trib^us dⁱu^s nⁱs perso
nis

Pr^o negando minorem ad probo
nom nego maiore Deinde ad probone dⁱstⁱngo
nate dⁱuina e bⁿo in multis uⁿi multiplicati^one
sui nego sine multiplicati^one sui consⁱq^u bⁿde no
sequit^r quod nate dⁱuina sit bⁿi uersali quia
aliqua nate sit bⁿi uersali debet e^sse bⁿo in multis
s^d multiplicati^one nate autem dⁱuina non ma
lⁱtiplicat^r in personis dⁱuina s^d bⁿo numero e^sse
omnib^us personis

2^a arguitur bona dⁱso debet
conuenire omnib^us contentis sub dⁱfinito s^d pred
icta dⁱso uniuersali non conuenit omnib^us contentis
sub dⁱfinito s^d sub bⁿi uersali e^sq^u non e bona
Minor pe dⁱant^r plura que sunt uniuersali et tamen
non sunt bⁿo in multis e^sq^u predⁱta dⁱso non co
nuenit omnib^us contentis sub dⁱfinito ant^e pe
solⁱ luna, et mand^u q^u sunt uniuersales istos non
sunt bⁿo in multis quia tantu^m dat^r bⁿo
solⁱ bⁿo luna et bⁿo mand^u e^sq^u dⁱant^r plura
que sunt uniuersali et tamen non sunt bⁿo in
multis

Pr^o negando minorem ad
probone nego ens et ad probone dⁱstⁱngo minore

actu confedo in pōta nego ita que sol luna
et mundi sunt unicuique salia. Immo et tantis
et ita non ē nāsefariū quod alii sint in m
ullis. Id sūpuit quod posint ēē in multis quia
per diuina potentia possum dari plures soles
lune et mundi articuli qd quid et coduplex
sit unitas et diuisio.

Articulus 49 quid et coduplex sit unitas et diuisio

Notū pō quod dictū sūc principium constitui
unt aliuig rei ē duplex. Vnum forte et
aliud materiale sūc numerium. Princi
pium forte ē illud quod constituit nātū spe
sificā vel genericā. Verbi gratia rationale
ē principium sūc differentia formale quia
constituit naturam humanā secundū spem
et sensientē est principium formale quia constitu
it naturam animalē genericā. Principium
materiale sūc numerium ē illud quod constitu
it aliquid vnum numero. Verbi gratia in
petra petreitas ē principium materiale sūc num
erium quia per petreitatem constituit petra qd vnum
numero.

Notū 2o quod dicitur dicitur Alas qui
nō met est sic capite. Gōicram ē ens indiuisum
in se et diuisum a quo libet alio extra se. Verbi
gratia petra est vnum quia in se non ē diuisum
sed est diuisum sūc distinctum a quo libet alio extra se
nam petra per suam differentiam indiuidua
lem distinguit a reliquis hominibus per ratio
nale.

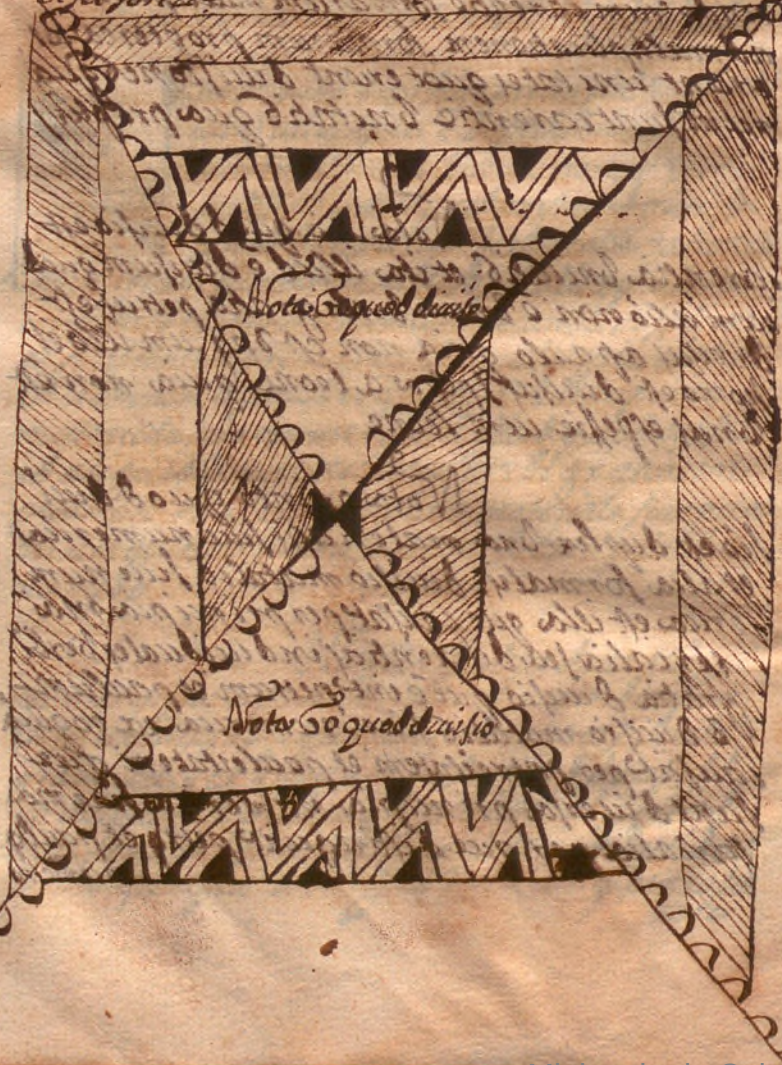
58
rationale distinguitur ab egiis et a sekeris esse
huius animalis. Porro sensiens distinguitur a pla-
ntis per animatum scilicet per vivere a rebus
non viventibus per corpoream distinguitur a rebus
spiritualibus et tandem per esse per se distinguitur ab
accidentibus

Nota 3° quod unitas que est
forma a qua denominatur unum nichil ali-
ud est quam carentia divisionis sicut
sepius nichil aliud est quam carentia uisus
unde cum carentie formarum multiplicetur
ad multiplicationem formarum propterea tot
erant unitates quot erant divisiones qua-
rum sunt carentie unitatis quo propter

Nota 4° quod divisio est
carentia unitatis et ita illud est divisum quod
cum alio non est unum. Verbi gratia petrus est
divisus a paulo quia non est unum cum illo et
homo est divisus a leone quia non est
unus esse cum leone

Nota quinto quod divi-
sio est duplex una materialis sive numerica
et alia formalis. Divisio materialis sive num-
erica est illa que causatur per principia ma-
terialia sed differentias individuales. Verbi
gratia divisio que est inter petrum et paulum
est divisio materialis sive numerica ex eo quia
causatur per petritatem et paulitatem. Hec
sunt diversae principia numerica sive ma-
terialia per que distinguunt petrum et paulum
numero

Divisio formatio est illis que
 causatur per principia formalia verbi gratia
 divisio que est inter hominem et leonem
 est divisio formatio est per se quia causatur
 per rationale et irrationale que sunt diversae
 principia formalia specifica. Unde dicitur
 quod illa que habent diversa principia
 materialia sunt diversae differentiae individui
 vel sicut diversa materialiter sicut nume-
 rice et illa que habent diversa principia
 formalia specifica vel generica sicut di-
 versa species

Nota bo quod divisio illa qua dividit
speciem in sua individua. Et divisio materialis quia induci
dicitur in que fit divisio constituitur per principia materialia
et illa divisio qua dividit generum in species fit divisio fo
rmalis quia species in quas fit divisio constituitur per principia
formalia. Specifica.

Nota ita quod sunt divisio et duplex una
materialis sive numerica. Et alia formalis ita sicut unitas
erit duplex una formalis et alia numerica sive materialis huius
modi materialis est carentia divisionis materialis huiusmodi care
ns divisione materiali et hac unitate constituitur res una nume
rica et ita illud erit unum numero quod caret divisione materiali
sive quod non est divisum per plura principia numerica
Et petrus est unus numero quia non est divisus per alia princi
pia numerica.

Unitas formalis est carentia divisionis for
malis huiusmodi carent divisione formalis et hac unitate consti
tuitur unum forme quod nihil aliud est quod illud quod
non est divisum per plura principia formalia. Et hoc est bonum
hunitate formalis in petro et paulo quia hoc non est divisus
in petrum et paulum per plura principia formalia sed per
plura principia numerica.

Nota ita quod unitas numerica est ma
ior unitate formalis quia unitas est carentia divisionis et ita
illa unitas erit maior que nullam includit divisionem
Unde cum unitas numerica nullam includat divisionem
propterea est maior unitate formalis et ex unitatibus formalibus
specificis est maior generica quia unitas specifica non inclu
dit tantam divisionem quantum includit generica quia unitas
specifica tantum includit divisionem per principia numerica
Et hoc quod est bonum unitate specifica tantum dicitur in pe
tro et paulo et cetera individua que habent di
versas principia numerica sive materialia.

Unitas ita generica dicit divisionem
per principia formalia specifica et per principia numerica agat.

quod est unum unitate generica dicitur in hoc et brutum
personale et irrationale que sunt diversa principia so-
luta species et etiam dicitur in petrum et paulum
qui habent diversa principia materialia

Nota quoque quod humanitas fortis est
duplex una species et alia generica humanitas fortis
species est carentia dictionis per principia soluta species
et sic hoc est unitate species in petro et paulo quia hoc est
dicitur in petrum et paulum per principia principia soluta
species. Idem tamen per unum si personale humanitas fortis
generica est carentia dictionis per principia soluta generica
quia est unum unitate generica in hoc et leone quia
et non est dicitur in hoc et leone per principia soluta
generica imo est idem principium fortis generica quod est se-
ntientia in hoc et in leone et in omnibus suis speciebus unde
illud est unum specie quod non est dicitur in pluribus specie
distinxisse quamvis sit dicitur in pluribus numero distincta
illud ubi est unum genere quod non est dicitur in pluribus
genere distincta quamvis sit dicitur in pluribus specie
distincta

Nota quoque quod unitas est duplex una que
est communis multis ut naturalis humana que est communis pe-
tro et paulo habet unitatem communem alia est unitas non co-
muni multis ut humanitas petri que tantum convenit ipsi pe-
tro. Deinde humanitas communis multis duobus modis potest
esse communis multis uno modo negative alio modo positive.
Negative. Nam humanitas est communis multis negative ut quia non
est appropriata alii in diversis nominibus negative communis
idem est quod non singulare. Humanitas positive est
quando nota in diversis nominibus. Unde humanitas
reperitur in multis. Unde tunc nota habet unitatem
numericam positive idem quando manens eadem num-
ero et in diversis nominibus in multis sepositis. Ut naturalis
humanitas que in diversis nominibus manens et eadem numero reperitur
in tribus personis tunc nota habet unitatem specie

speciem

Belgeneria Romanem multum positum, quando in die
ita manens in illum gradum speciat, generia rep
erit in pluribus rebus distinctis

^{Nota} 2° ultimo quod a parte rei dicitur hu
nitas negativa que est carentia dicitur non foris in dicitur
l. pluribus que huiusmodi negativa non sequitur unicam
entitatem positivam sed multiplicem et dicitur dicitur dicitur
negativa que non sunt dicitur per plura principia foris
speciat, generia dicitur etiam a parte rei sunt dicitur
negativa in natura humana quia non sunt dicitur in natura
humana et ita natura humana a parte rei est dicitur negativa
speciat in se in dicitur quia in illis non est dicitur spe
ciat sit dicitur numero artium quod a parte rei dicitur dicitur

Articulus 5° utrum a parte rei dicitur

Notandum foris communis multis
otum quod huiusmodi potest considerari quantum
ad entitatem positivam quod dicitur huiusmodi, l. potest
considerari quantum ad negationem sive carentiam
dicitur quam etiam dicitur huiusmodi dicitur natura humana potest con
siderari l. quantum ad entitatem positivam quod dicitur l.
potest considerari in quantum dicitur carentia sive negatio
nem dicitur in alia natura speciat et ita speciat dicitur
cultas in hoc articulo dicitur dicitur foris dicitur mu
ltis quantum ad id quod positivum includit huiusmodi

^{Nota} 2° tanquam foris non dicitur dicitur
dicitur a parte rei in numerosa unitate positivam nume
rica quia ex omnibus que sunt a parte rei colligitur dicitur
numero per huiusmodi positivam numericam dicitur
difficultas solum est si a parte rei dicitur huiusmodi foris et
supposito quod dicitur si a parte rei est dicitur multis positivam l. ne
getive

^{Nota} 3° quod sunt huiusmodi foris
in aliquo individuo quod sunt attributa dicitur
quia colligit attributa et ita ad se dicitur

humilitatem forlem quia in petro reperitur omnia ipsa
attributa unicuique. Item autem, bium, corpore, etc. Item
etiam in petro reperitur una humilitas quia etiam et alia quae
est: nam humilitas forlis provenit tanquam a suo principio
et ideo a principio forli et cum colligitur atri butum
unicuique forle ex productis adferat suum principium forle
propterea etiam adfert suam humilitatem forlem quia atri
butum. Item includit hoc principium forle, rationale. a quo
habet etiam humilitatem specificam et atri butum et in se habet
hoc principium forle, sensiens, a quo provenit humilitas
forlis generica.

Nota ultimo quod dat distinctio rerum
rationis in unitatem numerica et forlem nam
humilitas numerica provenit a principio materiali in qualibet re
et unitas forlis provenit a principio forli. Item in petro hu
militas numerica provenit ex atri butate quae est princi
pium materiale per quod petro constituit hanc numerum. et
unitas forlis specificam provenit a rationali quod est principium
forle. Item per quod petro dicit hanc speciem materialis
omnibus quod est in principio materiale ut patet etiam
et principium forle ut rationale distinguant ratione rationis
nata propter eas etiam humilitates quae proveniunt ex tali
quod principium distinguunt ratione rationis nata.

Sed patet a parte rei dat humilitas
forli. Hoc ita est communiter omnes philosophos per quia
humilitas forlis est carentia divisionis per principium forlis. Id
a parte rei dat atri butum carentia est a parte rei dat talis
humilitas forlis. Item per petro a parte rei habet uni
tatem numerica quia non potest dici in aliis induci
duas per principium materiale. Id etiam per petro a parte
rei non potest dici in aliis species per principium forlis
est sicut a parte rei dat in petro humilitas numerica quae
est carentia divisionis materialis. Similiter a parte rei dat
humilitas forlis quae est carentia divisionis forlis. Item per
quia petro solum habet humilitatem principium forle.

Inspeciuius, rationale est quod per se non potest diuidi in alia
 sed et per principia fortis

2o p[ro]p[ri]o a parte rei per se magis dif-
 ferat a leone quod a paulo. Id hoc non potest esse quia per se so-
 lo numeri differat a leone quia hoc modo etiam per se
 fert a paulo est per se differat a leone per aliquod principium
 forte per rationale. Id hoc principium forte est rationale quod
 a parte rei est in parte constituit unitatem fortis in parte
 quia idem principium quod constituit et distinguunt
 ab alio dicit etiam humanitatem est a parte rei. Id humanitas
 fortis

2o humanitas fortis que est a parte rei
 non est diuisiue communis multis in sua entitate. Id
 multiplicat multiplicatis singularibus in quibus est natura
 humanitas a parte rei non est diuisiue communis multis in parte et
 paulo taliter quod una et eadem entitas nature sit in parte
 et in paulo. Id multiplicat in illis

2o p[ro]p[ri]o h[ic] ex diuiso Damasceno poli-
 tro de se cuiuslibet et duorum singularium naturas sol-
 um cognitione et diuisio. hoc ipsum dicitur docet a per se quod
 dicitur comite. ratione propria et communis omnes philosophi

2o p[ro]p[ri]o ratione illa quod a parte
 rei est multiplicata non est commune multis positiue. Id humanitas
 fortis a parte rei multiplicat est a parte rei non dat hun-
 itas fortis communis multis positiue. Minor propterea a parte
 rei humanitas fortis non distinguit ab unitate numerica
 Id a parte rei humanitas numerica que prouenit ex diuisiue indi-
 uidualem multiplicat est etiam realiter multiplicat huius
 naturalis fortis que prouenit ex principii fortis. Nec conseq-
 uens quia cum creatur illa que sunt idem realiter si bene
 multiplicat debet etiam aliud multiplicari. Et si bene tot
 numerica et diuisiue fortis sunt idem realiter si realiter multipli-
 cat humanitas numerica debet etiam realiter multiplicari unitas
 fortis iuxta multiplicationem in diuisiue unitas
 2o p[ro]p[ri]o etiam magis per se et paulo a parte rei

rei habent suas distictas in diuiduales p quas constituunt
in oetali hominu & qd quilibet habet suu rationale
distinctum ab alio. Id rationale quod est pnu p d constitutu
taliu hois) provenit humilitas forlis spsalia & q alia obri
ta forlis que e in petro et alia que e in paulo.

Confirmat multiplicati sub albi
multiplicat etia albedo & q etia multiplicati in diuidual
uiguate multiplicati etia unitates forles

Facto a parte rei non dat unitas
forlis communis multi negative si per unitatem forles
comune multi negative intelligat quod a parte rei
sit una negatio siue uarentia diuioni que a parte
rei sit una in omnibq in diuidualibz & q in nato huma
na, negatio diuioni spsalia non e una in omnibq in diui
dualibz nate humane imo e multiplicata in omnibq in
diuidualibz nate humane

De pposito omni negatio fundat in
aliqua entitate positiva: Id a parte rei non dat in nato
aliqua entitas positiva que sit communis & q neque a parte
rei dat in nato aliqua negatio diuioni que sit communis
omnibq in diuidualibz nate, talit quod negatio diuioni
que e in uno in diuidualibz sit etiam in alio in diuidualibz. Do

Do etia p pto quia talis negatio coe
non pot fundari in pluribq entitatibz & q non dat talis ne
gatio coe iam p quia supposito quod talis negatio diuioni
fundet in multi entitatibz qm non eet una sed multiplex
quod suppe quia talis negatio diuioni e ad modu auidentis
Id autem de multi plicat in diuersis subiectis realibus distinctis
& q talis negatio diuioni e nequit fundari in pluribq
entitatibz realibus distinctis na sic e non eet una sed m
ultiplex

De pto quia petrus et paulus a parte
rei habent distinctas unitates forles quia sunt distincti
Id quilibet unitas forlis includit negationem diuioni & q
rationali & q sicut multiplicat unitas forlis ita etiam

debet realiter multiplicari carentia diuisionis. Unde petrus et paulus dicunt negatione diuisionis in alias natus specificas non quia negatio diuisionis que est in petro sub eadem cum negatione diuisionis que est in paulo sicut petrus et paulus habent natus humanus non taliter quod natus humanus que est in petro sit natus humanus que est in paulo.

Confirmat quia unitas foris et carentia diuisionis foris sunt idem realiter et si realiter multiplicat unitas foris debet etiam realiter multiplicari carentia diuisionis quia que sunt idem realiter si multiplicat una debet etiam multiplicari et aliud.

Ad hoc a parte rei dicitur unitas foris conformitatis quod idem est dicere natus uniuersos a parte rei est unitas per conformitatem in omnibus suis inferioribus. Hec est ratio cuiusdam Thomistarum qui consequitur maiorem sectionem. Tunc unitas foris habet rationem per se colligere et conformitatem se disponere de unitate foris habet rationem per se colligere et conformitatem se disponere nisi explicando ipsam quia unitas conformitatis est illa conformitas siue similitudo quod habent indiuidua eiusdem nature in se taliter quod attributa essentialiter que affirmant de uno non negant de alio. Unde petrus et paulus habent humilitatem conformitatis specificam quia et rationale quod affirmat de petro non negat de paulo et similiter habent humilitatem conformitatis in se in diuisione siue in carentia diuisionis quia sicut petrus per includit rationale dicit negationem siue carentiam diuisionis in aliis natus specificis. ita etiam paulus quia includit rationale dicit negationem diuisionis in aliis natus specificis.

Confirmat duo huius maxime similitudo in facie diuine habere unam faciem per conformitatem non quia debet una facies que sit in utroque sed quia facies unius habet tantam similitudinem ut facies alterius eadem signa que sunt in uno sentiantur in alio. Ita similiter in diuidua eiusdem nature habent unitatem.

conformitatis, siue similitudinis, non gaudet aliqua
natura a parte rei, cuius illi, sed quia quod quod nunc
huius ratione naturae, conuenit etiam et alteri arguta contra

Arguta aduersae partis

Simul arguta natura humana inducit unitatem
forlem, speciem, et naturam humanam, a parte rei est
multis, et a parte rei datur humanitas, sicut est
multipliciter in parte rei, petri et pauli, conueniunt
in natura humana: sed illud in quo aliqua conueniunt
est, cuius illi est, et natura humana a parte rei est, cuius multis

Videbitur quod petri et pauli a parte rei
conueniunt in natura humana, per unitatem conformi-
tatis, non tamen conueniunt in natura humana, taliter quod
eadem in natura humana, quae est in eis, non sit in alio et ita
natura humana a parte rei est, cuius et unitas in petri et paulo
per unitatem conformitatis

Sed contra, petri et pauli a parte rei non
possunt fortiter conuenire in natura humana, quatenus mul-
tiplicata in illis, et petri et pauli debent conuenire in natura
humana, quatenus est unitas in omnibus illis: per hoc, natura hu-
mana, quatenus est multiplicata in omnibus, sicut in diuersis
rebus, et distincta in omnibus illis, sed illa quae sunt distincta eo
modo quod sunt distincta, non conueniunt, et petri et pau-
li a parte rei non possunt fortiter conuenire in natura humana,
quatenus est multiplicata in illis

Et negandum est, ad primum, dis-
tinctionem naturae humanae et distinctam in suis indiuiduis
numerice confecto, fortiter, speciem, nego, immo, fortiter, speciem
natura humana est unitas per unitatem conformitatis in omni-
bus suis indiuiduis

Sed contra, et natura humana fortiter
speciem non est multiplicata in suis indiuiduis, sed taliter
quod est eo modo quod conuenit in multis, sine multiplicatio-
ne

63
e comune talibz multijs et si nata humana forlis spēs
ic non multiplicat in omnibz suis individujs. Signa
qd e una forlis spēs in omnibz suis individujs

Por distingo primu consequens nata
humana forlis spēs ic non e multiplicata talit' quod sit diu
sa spēs in petro et paulo concesso talit' quod uqz modi entitat
forlis spēs ic non multiplicet sed uia memento unitate
spēs ic nega itaqz qd b' saluet unitas spēs ic nate huma
ne scilicet quod omnia individua nate humane sunt in u
spēs ic humanitatem conformitatis que unitas conformitatis debet
esse cum multiplicatione unitatis forlis spēs ic nate hu
mane

2m arguitur et simul confirmat pro
sodens unitas forlis reperit in multijs. Id non reperit in multijs
realit' multiplicata et reperit in multijs b' una individua
Minor pe quia si unitas forlis spēs ic b' nate humane e
realit' multiplicata in petro et paulo eē realit' distincta
in petro et paulo s' unitas forlis spēs ic nate humane nō
pot eē distincta in petro et paulo et nō e multiplicata in
petro et paulo. Minor pe quia illud rōne cuius aliqua distin
gant non possunt eē b' nate s' rōne humanitatis forlis nate
humane petro et paulo a parte rei sunt b' nate spēs et talit'
unitas non pot eē distincta in petro et paulo

Por confessa maiori negando mini
rem ad probatione distingo maiorem unitas forlis nate hu
mane eē distincta in petro et paulo talit' quod distinctio
proueniat ab unitate forlis nego talit' quod distinctio proue
niat ex alijs, ex unitate materialit' concesso. Ita que quam
uis unitas forlis multiplicet et distinguat in petro et paulo
tamen talis multiplicatio conuenit unitati forlis non per se
sed rōne sui s' quia eē idem significata realit' cum unitate
nate humane et sic nate rōne unitatis numericē multi
plicat propterea et rōne talis humanitatis numericē
unitas forlis que eē in petro e distincta ab illa que eē in
paulo

In arguendo in petro et paulo paulus maior
realis similitudo: sed talis realis similitudo fundatur in uni-
tate communi petro et paulo et a parte rei datur unitas for-
malis communis multis. Minor pro talis similitudo non potest fun-
dari in pluribus unitatibus et debet fundari in una in
deest ibi unitate que sit communis petro et paulo. aut
propterea si talis similitudo ostendatur in pluribus unita-
tibus tales unitates essent distincte inter se et non potest fundari
aut in pluribus unitatibus consequens propter hoc datur distin-
ctio non potest dari similitudo et talis realis simi-
litudinis non potest fundari in pluribus unitatibus aut pro-
distinctio est inter illas que differunt eo modo quo differunt
solitas que differunt eo modo quo differunt non possunt
habere similitudinem et igitur datur distinctio non potest hab-
ere locum similitudo et per consequens si petrus et paulus a pa-
re rei sunt similes in unitate formalis humane dicitur
indubitanter quod unitas formalis non debet esse multiplex aut
distincta in petro et paulo sed tantum debet esse una.

Per negandum in ordine omnes propo-
sitiones que proferunt et ad ultimum probationem in qua
consistit tota difficultas arguti negat maior: nam dis-
tinctio bene potest esse inter illas que non solum differunt
sed etiam conveniunt imo si similitudo ex natura sua posset
latere unitas que causat similitudinem sit multiplex
inter illas que habent naturalem similitudinem quia propter
ea docet theologia quod sunt divinas personas non datur
realis similitudo quia natura divina que deberet esse causa
similitudinis non multiplicat nec distinguit in
divinis personis. deinde ad minus de eadem analogia
minus considerando illas: quia petrus et paulus si consi-
derentur quatenus differunt per se et a se ipsis videlicet a
se ipsis non possunt esse similes bene videntur similes quia
tenentur in unitate formalis et per se ipsis
quamvis ipsa sit multiplex in petro et paulo tamen
petrus et paulus non distinguuntur per illam.

Amarguta natus humanas qui a par
te rei existit in petro et paulo e diffinitibile unica dif
finitio. Idem quod diffinitio unica diffinitio debet esse unum
ut dicitur Aristotelem 4° metaphysice, textus de primo et in natura hu
mana a parte rei debet esse unus in petro et paulo. Nec dabo
iudicium quod natus humanus e unus in petro et paulo per
unitatem quia quod e diffinitibile eo modo quod e diffinitibi
le debet esse unum. Idem natus humanus a parte rei existens
in petro et paulo e diffinitibilis et a parte rei habet quod
sit unus in petro et paulo.

Respondeo quod ut aliquid diffiniatur
debet esse unum non per aliquam unitatem que sit una
positiue in multis, sed sicut quod sit unum per unitatem
conformitatis et ita cum natus humanus a parte rei exis
tens in petro et paulo habeat huiusmodi unitatem co
nformitatis propter rem e diffinitibilem quia ratione huius
unitatis conformitatis talis natus potest abstrahi a petro et
paulo et quando e subabstractus e in potestate proximo
ut possit diffiniri et quando e coniunctus cum petro et pa
ulo e in potestate remota ut diffiniatur.

Ultimum arguitur uniuersum
diffinitio unum in multis sed a parte rei dante nate uni
uersale et a parte rei dicitur aliquid quod sit unum
comuni multis et consequenter a parte rei datur hu
nitas foris communis multis.

Respondeo quod natus uniuersali
sit a parte rei sicut quod sit unus in multis per unita
tem conformitatis non dicitur natus quod a parte rei
sit unus in multis talis quod sit aliquo entitate vel
carentia de conuentione manens in pluribus.

Ex dictis habet pro quod petrus
et paulus a parte rei sunt unum foris in natura humana
non quia natus humanus sit unus positiue manens in
petro et paulo sed quia petrus et paulus sunt unum in ra
tione humana per unitatem conformitatis que datur

conformitatis debet esse cum multiplicatione unitatis
fortis in suis indicibus

Del alio dicitur potest respondere arg
utis quod petrus et paulus a parte rei sunt unus fortis
negativus in natura humana non quia de negatio dicitur
nisi specificis que sit unus in petro et paulo sed quia
sicut petrus includit negationem dicitur nisi specificis et
etiam paulus includit negationem dicitur nisi specificis
de quando argumentat et dicit petrus et paulus conve
nient in natura humana distinguo conveniunt per no
tuum quod sit unus positivus in omnibus illis nego: que
sit unus per unitatem conformitatis confedo si distinguo
que sit unus positivus in illis nego que sit unus negativus
in illis nego confedo

2o habet ex dictis quod similitudo
et positivus que est in petro et paulo non confundatur in
unitate fortis specificis que sit unus a parte rei positivus
in petro et paulo imo fundat talis similitudo in mul
tis unitatibus formatibus quare unus est in petro et alia
in paulo.

Et quando argumentat natura
humana a parte rei est indicibus in petro et paulo
distinguo dicitur inductione nego multipliciter confedo
et ita adverte quod quantum unitas fortis a parte rei
sit multipliciter et distincta in indicibus tamen
humanitas fortis necque in dicitur non distinguitur fortis
a parte rei ab unitate fortis alterius indicibus. Idem tamen
distinguitur materialiter sive numerice quare natura hu
mana a parte rei habet plures unitates fortis in se
dicitur non fortis in se sed diversissime distinctas. Ita
natura materialiter et ita repat hoc. Quod semper verum
quod natura humana a parte rei est unus fortis tamen est
fortis dicitur et inductione fortis et quod dicitur de uni
tate nature humane in omnibus suis indicibus. Difen
dulo de unitate fortis in plures et nature universalis
in suis inferioribus

8

Articulus 69 sub quibus statibus po
sit considerari natura uni
uersalis

In quatuor statibus potest fieri natura que de nominat dicitur
et statibus potest fieri in statu nature in se et in se
fuerit natura in se quando fuerit in illa tributa
essentialia que illi conveniunt de natura humana in
se fieri in statu nature in se quando fuerit
in sua attributa essentialia s. in quantum est et vera
te

De ista natura in se dicunt om
nes logici item dicit Thomas de ente et essetia (400
necque est universalis necque est singularis sed accidit
et illi est universalis quare est abstracta a suis
singularibus et accidit tali nature in se. conside
rare est particularem seu singularem quia ac
cidit illi est contractum et determinatum per
conditiones singulares rationem quare natura in
se non est universalis necque singularis est quia si
hoc modo esset universalis non posset fieri singu
laris et si in se esset particularis non posset fieri
universalis quia quod convenit alicui in
se oppositum nullo modo potest illi convenire de
quibus hoc in se per se convenit de ratione
propter hoc oppositum si rationale nullo modo potest
illud convenire et ita si in se per se convenit est
universalem nullo modo posset illi convenire
est singularem quod est oppositum universali bene
est tamen quod tali nature in se considerari
universalis et particularis negativae est
repugnat illi fieri universalem per se et fieri

Et odex 69

particularem si contrahat et determinet per duas
individuales

Non potest considerari natura sub statu
contractionis siue quatenus est contracta et determi-
nata in suis singularibus et sic omnes dicunt quod na-
ta non est fortiter in alio limbo singulari. Si uero non
per se sed ratione singularium in quibus est coniuncta et
determinata et ita quando dicitur quodam singulari
non potest fieri uniuersali et sic natura contracta et determi-
nata in suis singularibus non potest fieri uniuersali distinguendum
si natura est singularis per se et ratione sui. De primo confedo si
singularis per aliquid esset non est singularis in in quibus
est coniuncta nego et ita cum natura uniuersali in statu co-
ntractionis sit singularis per accidens propterea
potest fieri uniuersali.

Quomodo potest considerari natura sub statu
abstractionis. In quantum est abstracta per in quantum a
singularibus et in hoc statu natura dicitur habere unitatem
propterea non quod unitas resultat in natura uniuersali ex eo quia
intra considerat natura uniuersalem non considerando
duas individuales in quibus est coniuncta apertum est et
aduerte quod natura in statu abstractionis non est fortiter
uniuersa quamuis sit natura ut natura sit abstracta ut
sit fortiter uniuersa nam ut contracta in suis singula-
ribus non potest esse fortiter uniuersali quia ut contracta non
est una sed multiplex ut autem sit uniuersali debet esse
unum.

Non potest considerari natura sub statu com-
parationis quatenus natura purgata a singularibus
et a comparatione illa a quibus sit abstracta et hoc mo-
do dicitur natura fortiter uniuersali articulo 79 in prima parte.

Articulus 79 in prima parte
rei de uniuersali formale
ostendit quod ab omni conuenientia plurium

entitatum in aliqua ratione forli' essentiali vel accidentali
pōt abstrahi dñā ratiōe comuni essentiali, accidentali
bq' a convenientia induci duorum in ratione forli' spēs
ficta ē abstractibilis ratio forli' spēs ficta bq' convenient purg
et paulq' in natura humana spēs ficta et ita int' habet funda
mentum ut possit abstrahere natura humanam a petro et pa
ulo quē natura humana sic abstracta dicit dñā unitate pr
esistentiā

Sit ito a parte rei siue extra oporere
int' non dat' uniuersa forli' hanc rationē tenent omnes
Thomistae ut dicitur pō libro de anima c. 10 et pluribq' alijs in
locis pō natura ut sit forli' uniuersa debet ēē abstracta
a singularibq' s' a parte rei nulla natura ē abstracta a sing
ularibq' et a parte rei nulla natura ē forli' uniuersa

2o pō dñā natura formalis ē dñā
positiue commune multis s' a parte rei non dat' natura quē
sit dñā positiue commune multis et a parte rei nulla dat'
natura forli' uniuersa minor probat quia illa natura ē
dñā positiue commune multis quē dñā positiue in se mane
re reperit in pluribq' s' natura uniuersali bq' natura huma
na non ē dñā positiue manens in omnibq' suis indiuid
uis nam natura humana ē multiplex in suis indiuiduis
quia in petro ē dñā natura humana et alia in paulo et g.
a parte rei non dat' aliqua natura quē sit dñā positiue
commune multis Ultimo

Ultimo pō natura a parte rei ē si
mū secundū se s' ut contracta in singularibq' s' natura in
se non ē forli' uniuersa quia si non positiue s' negatiue
ē commune multis nequit natura ut contracta in singularibq'
ē forli' uniuersa quia si ē singularis ē nulla natura a
parte rei existens ē forli' uniuersa a parte rei

Ex dictis in ratione collige quod duo
sunt natura ut aliqua natura sit forli' uniuersa scilicet unitas
et comunitas positiua. Unde natura forli' uniuersa debet ēē
dñā et commune multis positiue

Collige 2o quod cum nata tantum
sit brevis et coram multis positum per introductum propterea nata
tantum fiet fortiter brevis et per introductum per nata humana
tantum fiet fortiter brevis et per introductum per nata humana
positum coram multis et per introductum per nata humana
positum coram multis et per introductum per nata humana

Arguta aduersus partem

Prima arguta dicitur per introductum per nata humana
sit omniem rem singularem et brevis et per introductum
fortiter singularem sunt a fortiter rei et per introductum
formale et a partem rei: consequenter per brevis et per introductum
sunt realitatis. Id positum brevis et per introductum debet etiam per introductum
poni aliud et per introductum per singularem fortiter etiam
a partem rei debet dari brevis et per introductum fortiter

Et quod singulare dicitur per introductum
potest sumi brevis modo materialiter et per introductum
alio modo modo fortiter et per introductum sumit materialiter quatenus
sumit per introductum per introductum per introductum per introductum
a partem rei et per introductum. Tunc brevis et per introductum
sumit per introductum per introductum per introductum per introductum
ad nata brevis et per introductum: hoc supposito dicitur quod singu
lare fundamentaliter et a partem rei non datur fortiter. Et qu
ando dicitur quod singulare et brevis et per introductum sunt realitatis
distinguo fortiter sumpta, confedo fundamentaliter neque brevis
et per introductum a partem rei non datur singulare fortiter et neque
a partem rei datur brevis et per introductum fortiter

2a arguta dicitur brevis et per introductum
suo esse non dependet ab introductum et a partem rei datur brevis et per introductum
forte et per introductum per introductum per introductum per introductum
et ab introductum non est perpetuum quia illa qui depend
ent ab introductum posunt esse et non esse. Id sufficienter dicitur
quod brevis et per introductum non sunt perpetui: et per introductum
in suo esse non dependet ab introductum

Et distinguenda sunt in suo esse et in

concedo in, pro ex parte nego ita quod est a universalis
formalis et per se habet et non existens in eo illi
fit ab intus in universum in quod aliter et tamen habet
et est obiective in intus cognoscente ipsa in universum
forte

3. marguerite in universum forte
presedit operatione in intus. et ex parte rei habet et. An
per obiectum potest presedit et potest in universum et obiectum in intus
et docet et ex parte de animis. et in universum forte presedit
operatione in intus hoc est in universum forte debet et antequam
aprendat ab intus

De distinguendo autem in universum
semilogum suum forte nego in universum fundamentale suum
materiale concedo. Unde arguitur tantum per quod in
universalis fundamentale est obiectum in universum in intus et ita
hoc debet presedere operatione in intus. 2. et aliter respondet
quod obiectum formale quamvis sit obiectum in intus non prop
ter hoc debet presedere operatione in intus. quando 2. dicitur
quod obiectum potest debet presedere potest distinguo. si tale
obiectum est factibile apud negotium si non est factibile concedo
Unde iam in universum forte sit factibile ab intus prop
ter hoc non debet et antequam aprendat ab intus

4. marguerite in parte rei homines homines sunt
eiusdem specie et omnia alia sunt eiusdem generis sed genera et species sunt
fortis in eis. et ex parte rei dicitur in eis forte. De distinguendo maiorem
fundamentale nego concedo forte nego ita quod volumus dicere quod
ex parte rei omnes homines habent fundamentum propter universum et in eis
informati quod habent in natura humana et positi illi concepti
natura quod est multiplex in illis ut et in communis omnibus et ita et de

Art. 3. de sensibus et utraque in intus agente et
patibile

Suppono pro quod natura debet homini duas facultates
sive potestates una est ad intelligendum quod docet in intus
et alia est ad sentiendum quod docet in sensu. Et ita
sit quod obiectum in intus sit intelligibile quod est intelligere
in intus

hinc cognoscit ab intus et obiectum sensu dicitur sensibile quia
perspicitur ab aliquo sensu.

Suppono 2o quod neque sensus neque
intus potest perspicere suum obiectum sine aliqua spe representata
inter obiectum. Et quibus non potest videre petrum sine aliqua spe
sensibili quae representet et petrum visum et similiter neque intus
potest cognoscere petrum sine aliqua spe intelligibili quae
representet et petrum intus.

Suppono 3o quod si per se sumit in prese-
nti nichil aliud est quod imago representans obiectum quod
perspicitur a sensu, intus et huiusmodi spes est duplex una
sensibilis, et alia intelligibilis. Spes sensibilis est illa quae
representat obiectum sensui et spes intelligibilis est illa quae
representat obiectum intui.

Suppono 4o quod nichil est in intus
quod prius fuerit in aliqua sensu natiuitate nostra ut
docet Aristoteles de anima. Et hoc est tanquam tabula rasa
in qua nichil est depictum quasi diceret Aristoteles intus de
se non habet speciem et similitudinem alicuius rei quod
cognoscat sed omnes similitudines rerum accipit a sensu. Et quibus

Suppono 5o quod sensus ut docet Aristoteles
de de anima. Duo de primo est naturalis animae respiciens
speciem sensibilem sine materia quae dicitur optime intelligi
Aristotelem per hoc quod spes sensibilis est sicut siue emanat ab
obiecto sensibili quod representat naturaliter dum aliq-
ui accipit speculum natum transmutat naturam similitudinem
et imaginem sui in speculum et si similitudo quando colora-
tus ponit se coram oculo vidente natum coloratum trans-
mutat naturam speciei et similitudinem sui in oculum et medi-
ante tali spe oculi quod videtur coloratum. Ad hoc est 2o quod
sensus perspicit speciem sensibilem sine materia id est non per-
spiciendo res ipsas materiales sed similitudinem et ima-
ginem ipsarum sicut si byllos ferrum imprimunt ima-
ginem et similitudinem sui in seram sine materia id est
non imprimendo aliquid ferrum in seram.

Suppono 6o quod sensus duplex bng in
ternus et alius externus sensus externus est ille qui immedi-
ate percipit species similitudinis ab objectis sensibilibus. Sensus
internus est ille qui percipit species rerum sensibilium a sensu
duplex externus sensus externus sunt quinque scilicet visus qui uersat
seruatur lumen et coloratum auditus qui uersat seruatur sonum
olfactus qui uersat seruatur odorem gustus qui uersat seruatur
saporem tactus qui uersat seruatur tangibile unde unus
quisque sensus externus habet suum obiectum

Sensus interni sunt duo scilicet sensus co-
muni et fantasia sensus communis est potentia animi se resiti-
cie ad quod tanquam ad locum commune deferunt
omnes species sensibiles que a sensibus externis percipiuntur. Iste
6o sensus communis cum sit in parte superiori cerebri humida
et frigida non potest diu conservare species sensibiles percipit
externas a sensibus propter caliditatem dedit aliam potentiam
sensitivam que vocatur fantasia seu potentia imaginativa
in qua conservantur species rerum sensibilium que fuerunt po-
tes a sensibus externis et deinde omni sensus communis que species
sensibiles potest in fantasia diu saltem conservare.

Suppono 7o quod intus ut intelligi
at indiget aliquo specie intelligibili cum autem species ille
que sunt in fantasia non sint species intelligibiles quia sunt
materialis et corporales propterea debet dari aliqua potentia
que faciat species sensibiles aut intelligibiles ut potest per
illam intus potest suum obiectum cognoscere

Ratio autem quare species sensibiles
que sunt in fantasia non sunt intelligibiles est quia rep-
resentant rem materialem conuictam et inuolutam conditio-
nibus singularibus et ita ut species fiant intelligibiles debent
representare rem abstractam a conditionibus singularibus
que faciunt rem in intelligibilem

Suppono octavo cum 11e 3o de
anima 44o quod duplex est intus unum agens et aliud pas-
sibile intus agens est facultas anime rationalis faciens actum

intelligibile illud quod erat in potentia intelligibile
et ita utq; agens facit aliquam naturam matrem et cor
poralem intelligibilem; abstrahendo illam a conditio
nibus siue difformitatibus singularibus et abstrahendo
conditionem naturam non poterat intelligi. Unde pati
bile est facultas anime rationalis potens cognoscere om
nia illa que proponuntur et facit intelligibile per inter
agentem. Et dicitur utq; patibile quia respicit in se ipsum
intelligibile productum per inter agentem hoc autem
quod respicit est pati

Ex quibus inferre quod species que est in
phantasia representat rem singularem et matrem
et ita per totam speciem utq; patibilem non potest intelligi
re quia propter datam utq; agentem qui producit speciem in
intelligibilem representantem eandem naturam que repre
sentat in specie sensibili eam autem dicitur naturam speciem inte
ligibilem representat naturam abstractam a conditionibus
singularibus species sensibilis representat naturam eandem
naturam in concreto a conditionibus singularibus

Secundo non oportet quod utq; producat
speciem intelligibilem ex phantasmate. In modo quod utq;
agens inluminat naturam inluminat phantasma et deinde ex
phantasmate inluminato, utq; agens producit speciem
speciem intelligibilem que representat illam naturam que rep
resentatur in phantasmate. In hoc tamen diversum modo
naturam phantasma representat talis natura conjunctam
cum singularibus, species vero intelligibilis producta per
inter agentem representat eandem naturam abstractam
a singularibus. Quod sicut in colorato illuminato per lumen
et in solis prodit in oculo quoniam de specie et similitudi
nem sui et alius inluminat phantasma illuminatum per lumen
utq; agentis producit quod de specie intelligibilem que
utq; et inluminat inluminatum patibilem que species intelligibilis
dicitur in parte ex eo quia in parte inluminatum aut
equale utq; agnoscat id quod representat per
totam speciem

Explicavit omnia predicta hoc ex
 exemplo qd petrus dicitur dicitur et meditante lumine
 imprimuntur in oculis petri quoniam per mater
 et sensibilem per quam videtur petrus deinde dicitur
 transmutat tale in spiritum ad sensum comundum per quem spiritum
 etiam sensus communis percipit petrum qui spiritus non potest co
 nferre uere in hoc sensum nisi in parte selecta et calida
 humiditas deinde sensus communis transmutat illud
 ad fantasiam in qua conservatur et talis species posita
 in fantasia dicitur fantasma deinde fantasia pro
 ponit talem spiritum siue tale fantasma intui agens
 et intus agens insinuat siue illuminat hoc fantas
 ma et ex hoc fantasma se illuminato intus agens
 producit spiritum intelligibilem qui representat natu
 ram naturae petri abstractam a conditione et singulari
 bus petri et tandem intus agens transmutat hunc in
 spiritum talem esse spiritum intelligibilem in se
 in intus patibilis per quem spiritus intus patibilis intelli
 git potest per se naturam humanam abstractam a singulari
 bus conditionibus et variis cognoscit petrum in quo
 est conuenientia talis natura

Suppono ultimo quod separatio
 abstractio est separatio in abstractio et est duplex una
 realis quae est illa quae a parte rei separantur et
 alia est abstractio rationis quae fit per intellectum abstractio
 rationis est duplex una intus agentis et alia intus
 patibilis abstractio intus agentis fit quando intus
 producendo spiritum intelligibilem abstractum a
 conditionibus singularibus abstractio rationis intus
 patibilis fit quando sunt duo quae sunt eadem
 realiter una intus cognoscit rationem non cognosce
 re aliquid sed quando intus cognoscit in hoc ut
 non cognoscendo rationem abstractam a ratione
 artificiali quod utrumque est siue sit per intellectum agentem
 et patibilem et si sit per intellectum patibilem per quem operatur
 pat

Articulus quivum uniuersum forte

Nat p^{ri}nt^u agentem. l. patibilem. u. si p^{ri}nt^u patibilem p^{ri}nt^u quod
otat quod operatio nel int^u sunt 3. quia u^l p^{ri}nt^u e^l si m^u
plex a p^{ri}nt^u 2a e^l compositio et diu^uio et q^ua
e^l diu^uio et deinde p^{ri}nt^u operatio e^l duplex. 1a
que dicitur simplex a p^{ri}nt^u absolutu et alia que dicitur
simplex a p^{ri}nt^u comperatiua. Simplex a p^{ri}nt^u
absolutu e^l p^{ri}nt^u cognitio int^u qua int^u cognoscit rem in
se absque ullo respectu ad aliud. 2a cognitio qua int^u
cognoscit ho^uem in se et sine respectu ad aliud. 3a
respectu ad petum et paulum in quib^u e^l et huius mo
di cognitio dicitur abstractiua quia int^u portalem cog^u
tione m^u cognoscit nata u^l n^uer^ualem non cognoscit sin
gularib^u in quib^u e^l

Simplex a p^{ri}nt^u comperatiua
e^l cognitio i^unt^u qua int^u cognoscit rem i^unt^u respectu et
ordine ad aliud. 2a quia int^u cognoscit ho^uem i^unt^u respec
tu et ordine ad petum et paulum in quib^u e^l et huius mo
di cognitio comperatiua dicitur reflexa quia si p^{ri}nt^u cog
nitio n^um simplicem absolutu quia p^{ri}nt^u cognoscit rem
ut abstractam a singularib^u quia si representat in se
intelligibili in p^{ri}nt^u quia cognoscit ipsam nata dicit
re respectu et ordine in a singularia in quib^u e^l

Sit p^{ri}nt^u nulla nata sit forte b^{ri}nt^u
et aperintum a g^unt^u p^{ri}nt^u nata constituit b^{ri}nt^u b^{ri}nt^u
per notionem 2a dicitur talis: id talis notio 2a non pot^u fieri
per int^u agentem et b^{ri}nt^u u^l sum forte non sit per int^u
agentem: Minor p^{ri}nt^u talis notio 2a b^{ri}nt^u talis e^l relatio r^unt^u
id relatio r^unt^u non pot^u fieri per int^u agentem et notio 2a
b^{ri}nt^u u^l talitatis nequit fieri per int^u agentem minor
p^{ri}nt^u relatio r^unt^u e^l r^unt^u id r^unt^u nequit fieri
per int^u agentem et relatio r^unt^u nequit fieri per int^u
agentem. Minor p^{ri}nt^u e^l r^unt^u tantu^u fit dicitur cognoscit
ab int^u id int^u agens non e^l pot^u cognoscit ita ut dicit

in debet de animae generis non pot fieri per entit
agentem unde in se quod est rationem non fit per abstractio
nem in se agentis abstractio nata a conditionibus sing
ularibus

Facto vniuersali forte tantum fit
per in se patibilem fit vniuersum forte e est rationis. Idem
rationis tantum pot fieri per in se patibilem e g ba e do. Minor
per quia e est rationis in tantum fit in se patibilem cognoscit
sed solus in se patibilis e pot cognoscit hanc e g est rationis
tantum fit per in se patibilem

Facto vniuersali forte non pot fieri
per abstractionem in se patibilis quod idem e dicere non pot
fieri per pater operationem absolutam in se patibilis per quia
vniuersali forte fit cognoscendo in natura aliquid quod
a parte rei non habet sed per abstractionem in se patibilis
non cognoscit in natura aliquid quod a parte rei non ha
beat e g vniuersali forte non pot fieri per abstractionem
in se patibilis. Minor per in se patibilis per talem abstractio
nem tantum cognoscit naturam vniuersalem non cognoscit
singularibus in quibus e sed per hoc quod in se cognoscit na
turam non cognoscit singularibus nihil tribuit in se tali
nate quod a parte rei non habet e g in se patibilis solus
per abstractionem nihil tribuit nate quod a parte rei
non habet minor per in se cognoscit in poma sapor e
non cognoscendo colorem cum quo e conuinctus sapor
nihil tribuit saporis quod a parte rei non habet e g similis
per hoc quod in se cognoscit naturam non cognoscit singularibus
nihil tribuit in se naturali quod a parte rei non habet

Confirmat talis ratio quia in se
patibilis per se ad abstractionem siue per se in cogni
tione simplicem absolutam tantum cognoscit naturam
In illa attributa vniuersalia que representant in se
intelligibili impreso producta per in se agentem sed
natura tantum representat in se intelligibili impreso

71
per p^a o^perōnem et cum sit relatiuū nō ita
nūm poterit fieri per p^a o^perōnem cōperatiuā
quia collidet relatiuū dicitur tale per cōpara
tione m ad aliud

Ex dictis inferi quod notio
vniuersalitatis resultat in nātā vniuersali hoc
modo quia in t^o cognoscit per p^a o^perōnem cōper
atiuā nātā abstractā a singularib⁹ in ordine
ad singularia et inferiora a quib⁹ suū abstracta
et ita resultat ex tali cōgnitione quod nata sit cō
gnita in ordine ad singularia et inferiora et
ex tali cōgnitōe resultat in nātā quod d^r ab itudo
sive rēto ad singularia que ab itudo sua rēto dicit
vniuersalis vniuersalitatis per quā nātā consistit
fortit vniuersa

Explicit hoc exemplo bullē
cere in t^o nātā humana spem predicabilem sive
vult illi dare notio nō spem predicabilem quod scit hoc
modo ut p^a in t^o agens abstract nātā humana a
singularib⁹ cum quib⁹ cōiuncta a parte rei de in
de in t^o patib⁹ d^r cognoscit per p^a o^perōnem absolutam
nātā p^a et abstractā a singularib⁹ deinde in t^o
patib⁹ d^r reflexit supra ipsā nātā abstractā et cog
noscit sive cōperat illā ad petrum et paulū et sēto
in diuiduas nātē humane et ita sequit^r talis nātā
sit cognita in ordine ad in diuiduas et ex tali cō
gnitōe resultat in nātā humana quod d^r ab itudo sive
rēto ad petrū et paulū et sēto in diuiduas et talis
ab itudo sive rēto dicitur notio vniuersalis per
quā dicitur nātā humana fortit spem et vniuersa
et eodem modo nātā generica sit fortit gen⁹ et vniue
rsal dum in t^o cognoscit illam in ordine ad suos spem

Arguta aduersa parti 6

indistincta absoluta propter ea nata in isto a statu abstractionis non poterit esse fortiter brevis

Si arguitur contra quod elonem per abstractionem in quibus patibilibus nata sit brevis. Si per talem abstractionem nata non sit fundamentaliter brevis. Si per talem abstractionem nata sit fortiter brevis. Minor per nata per abstractionem in quibus agentibus sit fundamentaliter et in potentia proxima brevis. Si in quibus patibilibus per suam abstractionem tantum tribuitur nata brevis. Si talem locum habet notionem latitudinis. Si talem habet animum. Patet per quod nata est abstracta a singulari. Quod nihil de illis ut possit habere notionem latitudinis. Si talem habet

2^a
Distinguo minorem nata per abstractionem in quibus agentibus. Si fundamentaliter brevis. Si ultimate negatio. Si ultimate confectio. Itaque si sit nata per abstractionem in quibus agentibus. Si fundamentaliter et in potentia proxima brevis. Si non de ultimate. Si qui ad hoc sit cognita per cognitionem non abstractivam in quibus patibilibus. Nam qui nata non potest comparari ad suas inferiores. Qui in prioribus sit cognita per cognitionem abstractivam in quibus patibilibus. Et ita si sit cognita tribuitur nata ultimate. Complacimento fundatur ut possit fieri fortiter brevis. Si per comparationem

Nota tamen pro solutione aliorum argumentorum quod si per quicquid proponitur aliqua autoritas dicitur Thomae quia dicitur nata fieri fortiter brevis per inchoantem agentem

De quod dicitur Thomae per inchoantem agentem fundatur non de fortiter brevis. Si de brevis in ordine ad quicquid predictum

QVESTIO 4^a

De universis in ordine ad quicquid predicabilia

Art⁹ p^rimū uoces predabiles sunt plu
 res de pausione quam quingue

Nota po quod vox predabilis dicitur vox omnino simplex quod
 multis sinonime predat per se simplex, excludunt a rōne vocis
 predabilis vocis compositae ut dicitur dicitur quod multis sinonime predat
 quia sic excludunt a rōne vocis predabilis analogas, quae quamvis
 prudent de multis non de sinonime: etiam excludunt a rōne vocis predabilis
 indiuiduos, quae quamvis sint vocis simplicis non de predant de multis

Nota 2o quod vox predabilis constituitur
 notionē 2a dⁱuiversalitatis et ita notio 2a dⁱuiversalitatis dicitur
 constituere naturā aliquā dⁱuiversam, forlit. et ita natura (ge
 fit forlit dⁱuiversalis p^r notionē) e quid matris respectu notio
 nis 2e dⁱuiversalitatis et notio 2a dⁱuiversalitatis e aliquid forlit et
 ad dⁱuē respectu matris quod facit forlit dⁱuē. Unde qua
 n do natus fit forlit dⁱuē, natus, e id quod fit et de nomin
 at dⁱuē, forlit et notio 2a dⁱuiversalitatis e quod natus fit forlit
 dⁱuē, forlit et sic dⁱuē, forlit, seu logica essentialis tribuitur
 notioni et aui dⁱuē, forlit, matris

Sic ito voces predabiles tantum sunt
 quingues, gen⁹ sp⁹, differentias, propriū et accidens
 hanculo ne tenent comunit^r homines cum porci⁹io.
 p^rito tot sunt voces predabiles quod sunt modi quidam
 p^rot conuenire multis, tantū quingue modi dⁱuē p^rot
 conuenire multis e q^{uod} dⁱuē p^rot omne quod e in
 multis, vel e in multis tanquā aliquid quod e de essentia
 illorū, l^o in multis tanquā aliquid quod e extra essentia
 illorū, si illud quod e in multis e de essentia illorū, l^o e de essentia
 illorū tanquā p^rimatiū et si constituit p^ras vox pre
 dabilis, gen⁹, quod e p^rimatiū sp⁹, vel illud quod e
 in multis essentia e de essentia illorū tanquā p^ras forlit et
 sic constituit dⁱuē quod e p^ras forlit sp⁹, l^o illud quod e in
 multis essentia e tota essentia illorū et si constituit sp⁹
 quod e tota essentia illorū et si illud quod e in multis
 e extra essentia illorū, l^o, conuenit p^rimatiū et dⁱuē, forlit et
 rōne ip^sius conuenit indiuidui et si constituit propriū

conuenit prius diuidi et tunc ipse conuenit na-
ture vniuersali et sic conuenit quod nota vox predictabilis ha-
e idem est tantum quinque modis per aliquid esse comune
multis

Ex qua ratione inferas quod quinque no-
tio neque bivalitatis distinguunt respectu diuersarum na-
turarum quod denominant ut nota 2a generis distinguit
ab alijs quia nota 2a generis denominat naturam quae est in
multis respectu eorum se habet ut pars materiei et nota 2a
speciei distinguit ab alijs notionibus quia nota 2a speciei denom-
inat naturam quae est in multis ut tota essentia illorum et nota 2a
diffinitivae distinguit ab alijs notionibus quia denominat naturam
quae est in multis tanquam pars foris illorum et nota 2a proprii
distinguit ab alijs notionibus quia denominat naturam quae
est in multis quatenus talis natura conuenit prius inueniatur et
ratio inferioribus et nota 2a accidentis distinguit ab alijs
notionibus quia denominat naturam quae prius conuenit in
senioribus sive singularibus et ratio conuenit in superio-
ri unde habet quod quilibet vox predictabilis habet suam
particularem notionem per quam constituit arguta ad de-

Arguta aduersus repartitionem

Prima arguta quae probat voces predictabiles esse pa-
cescentes quod quinque: voces predictabiles distingu-
nt et multiplicantes per diuersos modos predandi de multis
sed modi predandi de multis tantum sunt duo et igitur voces pre-
dictabiles tantum erunt duae. Minor proinde quod predat de
multis, predat in quod sive in essentiam, in qualem sive in
accidentem et igitur modi predandi de multis tantum sunt duo.

Per distinguere minorem modum predandi
de multis in generali et in eo tantum sunt duo confecto
in particulari ^{magis} ~~confecto~~ ^{autem} in voce predictabiles sunt quinque
propter diuersos modos particulares predandi de multis
Imo arguta voces predictabiles sunt

quedam attributa dialectica que de pluribus predicantur
atque potius propria sunt et 3o tantum assignat quatuor predicationes
dialecticas, scilicet, genus, differentiam, proprium et accidentem et quod
tantum erunt quatuor voces predicabiles propter consequentiam
ex quolibet predicatione potest fieri unum predicabile et si preda-
ta tantum sunt quatuor etiam predabilia tantum erunt
quatuor

Ad quod dicitur non loquitur de predicatione
quatenus sunt predicabiles sed tantum loquitur de predicatione qua-
tenus ex illis consuevit quodam proponere ex quibus sciunt si
logismi topici et probabiles quia nos autem loquimur de
predicationibus quoniam quatenus sunt predicationes ex quibus consi-
ciuntur propositiones sed quatenus dicuntur de pluribus

3m arguitur tantum datur una vox pre-
dicabilis, scilicet, species et non sunt quinque anque species predicabilis
et que predicat de multis solo numero differentibus in quibus
sed quolibet vox predicabilis datur se habet et tantum datur una
vox predicabilis, species. Menor preter genus tantum predicat de hoc
et illo genere species tantum predicat de hoc et illa species. Dico pre-
dicat de hoc et illa, dico, et sic de proprio et accidente et quod
quolibet vox predicabilis tantum predicat de multis solo nume-
ro differentibus in quibus

Respondeo quod quolibet vox predicabilis potest
considerari vel in quantum predicat de suis inferioribus quod notio
generis potest considerari in quantum predicat de eis et illa notio
ne et sic quolibet vox predicabilis est species predicabilis et ita hoc modo
non constituentur quinque voces predicabiles. vel potest considerari quolibet
vox predicabilis in quantum inducit notio non que de nominat
natura talis vel talis predicabilem de multis et sex voces predabi-
les constituentur quinque et distinguuntur non notio la generis
denominat unam naturam et notio 2a species denominat aliam naturam
unde respondetur ad argutum in forma distinguendo anque que-
libet vox predicabilis est species si consideret respectu suorum infiori-
orum confedo si consideret respectu nature quod denominat nego

Vel aliter. P^o quodlibet vox predabilis est sp^{eci}si distinguo essen-
tialit^{er} accid^{entalit}er confedo. ita que accidit notio n^{on} generis
& notio n^{on} differentie propri^{et}er. Accid^{entalit}er denominat^{ur} sp^{eci}si
predabilis in qua n^{on} d^{icitur} supra notio n^{on} generis. Super addit^{ur}
sive fundat^{ur} alia d^{icitur} notio sp^{eci}si predabilis in qua n^{on} notio ge-
neris denominat^{ur} fort^{it}is sp^{eci}si in ordine ad illam et ad no-
tionem generis et cum talia nota sp^{eci}si sit accid^{entalit}er re-
spectu notio n^{on} generis propterea dicit^{ur} quod gen^{us} acci-
d^{entalit}er denominat^{ur} sp^{eci}si predabilis et sic de alijs.

¶ In argut^{ione} quo probat^{ur} vox predabi-
le est plures quod quinq^{ue} ens est vox predabilis quia dicit^{ur}
de multis. Et omnib^{us} que habent e^{ss}e. Idem non est aliqua vox
predabilis ex quinq^{ue} est vox predabilis sicut plures quod
quinq^{ue}. Minor p^{er} ens neque gen^{us} ut docet Ales neque est sp^{eci}si
ga non habet supra se gen^{us} sicut sp^{eci}si neque est d^{icitur} quid tantu m
predat in quid quod non facit d^{icitur} neque est propriu m neque
accid^{entalit}er quia ip^{sa} sunt extrinsec^{us} d^{icitur} ens autem est d^{icitur} d^{icitur} mi

Vox quod ens non est vox predabilis quia
ut dixim^{us} vox predabilis debet predari de multis. Si nomi-
ne ens d^{icitur} non predat de multis. Si analogice.

¶ In argut^{ione} in diu^{er}s^{is} d^{icitur} bagu met
d^{icitur} sunt voces predabiles. Id non sunt aliqua vox predabilis
ex predictis quinq^{ue} est vox predabilis sicut plures quod quinq^{ue}
neque maior p^{er} d^{icitur} predat de multis et etia^m in diu^{er}s^{is} d^{icitur} ba-
ga d^{icitur} at ronate quod est d^{icitur} ho^{mo} et quidam tho^{ma} qui est in diu^{er}s^{is}
d^{icitur} d^{icitur} predat de p^{ro}prio et p^{ro}prio d^{icitur} illud quod predat de
multis est vox predabilis est d^{icitur} et in diu^{er}s^{is} d^{icitur} bagu sunt voces
predabiles.

Vox quod neque d^{icitur} neque in diu^{er}s^{is}
bagu est vox predabilis quia quod est vox predabilis debet predari
de multis tanqu^{am} vox simplex. d^{icitur} d^{icitur} et in diu^{er}s^{is} d^{icitur} bagu
non sunt vox simplex. Id composita. Id alit^{er} dicit^{ur} quod in diu^{er}s^{is}
d^{icitur} bagu. Itaque quidam tho^{ma} non est vox predabilis quia non dicit^{ur}
de multis. In diu^{er}s^{is} d^{icitur} bagu est quicquid quidam tho^{ma} qui
est in diu^{er}s^{is} d^{icitur} bagu significat aliquem singularem ho^{mo} est

noie et ita equivoce dicit de petro et paulo in

Sm arguitur tot sunt partes brsi quod
sunt partes entis ut docet Alex. comite (2o 18 part. 1o entis)
(que sunt categorice) sunt desim e' et etiam desim erunt
partes brsi siue voces predicabiles

Est quod Alex. tantu' bult tot e' partes
brsi materialit' quod sunt partes entis quia quilibet pars
entis pot' denominari a notione brsi unde quia multis nate
que possunt denominari brse sunt plures quam quinque
tamen a notione de denominante natus fortis e' natus tantu'
sunt quinque voces autem predicabiles sunt quinque pro
ter quia nque notiones brsalitatis quia vox predicabilis consi
truit per notionem latet salitatis

Sm arguitur e' idem in contrariis quod
modis dicit unum dicit et alterum dicit docet Alex. pot' quod
e' duo desim 1o brsalitatis et singularis sunt contraria
e' quod modis dicit unum dicit et alterum 1o singulari
et sunt numero infinita e' etiam unius salitatis debent
e' numero infinita

Est desim maioris fortis consedi m
atalit' siue numerice negata que si dat unum contrar
iam fortis debet etiam dari alius hoc e' eo modo quod op
veniant non eo materialit' talit' quod si unum multi plures in
numeri non debet etiam aliud multiplicari in numeri
1o album et nigrum sunt contraria et ita siut dat album
debet etiam dari nigrum non talit' quod debeant dari tot alba
numero quot sunt nigra et ita quamvis singularis et brs
ale sunt opposita salit' e' quod si ut dat singularis debet etiam
a universale non talit' quod siut multi plures numero
singularia debeant etiam multi plures brsa

Sm arguitur siut genos et spes sunt
due voces predicabiles distincte ita similiter difa infimas et in
tergetas e' 2 voces predicabiles sunt plures quam quinque
autem per idem genos et spes sunt due voces predicabiles quia
genos predicat de multis spes difa rentibus quinque et 1o 1o predicat

3
de multis solo numero differentibus in quod id simile
differenter generata probat de multis spe differentibus in qua
lic quod et differenter in prima probat de multis solo numero dif
ferentibus in quate quod est generata et spe sunt de
hoc probabile differente ita simile differenter in prima et inder
gectas

Denegando, autem ad proloquendum dicitur
id est quod generata et spe non sunt differente hoc probabile
per hoc quod generata probat de multis spe differentibus et spe pro
bat de multis numero differentibus. Quod tamen sunt dif
ferente hoc probabile quia generata probat de multis spe dif
ferentibus in quod tamen quod aliquod quod se habet ut pa
ri matalis respectu, sicut et spe probat de multis solo nume
ro differentibus in quod tamen quod aliquod quod se habet
ut tota essentia ab eo spe in prima et inter gectas hab
ent eandem modum probandi de multis tamen spe quod am
numero differentibus quia sicut differenter in prima probat de
multis tamen quod aliquod quod se habet ut pari fortiter
simile differenter in gectas probat de multis spe tamen quod
aliquod quod se habet ut pari fortiter respectu illorum

Articulus 29 in unum uersum sit

genera ad quinque uoces probabile
Nota per quod uersum potest fieri duobus modis. Uno modo
latet et est uersum contra singulare id est quate
nq comprahendit omne id quod non est singulare
et sic comprahendit non solum uersum completum et integ
rum sed etiam distans et parte illius et hoc modo distans non
est genera ad quinque probabilia quia si includit indi
ferentia et ut dicitur. Alio generata non debet esse multum
indifferentia. 2o potest fieri distans et est quate nq signi
ficat distans quod est natura integra et completa et hoc modo
generata de uno distans sit genera ad quinque probabilia
Nota 2a quod sicut hoc et hoc conueni
unt in uoce in natura atque et ita potest abstrahi ab illis

illij tali natus alij que pot' denominari a notione generis
ita f'undit' ex eo quia omnes quingue voces predictabiles
conueniunt in eo b' si quod e' ee' dnum in multij prop
terea ab omnib' illis pot' abstrai' hec ratio b' si' 1, ee' dnum
in multij et ita de ista ratione b' si' querit' utrum possit den
ominari a notione 2a generis

Nota 2o id quod denominat a balio
notione 2a tantum accidentaliter denominat quia notio
2a ut diximus e' accidentis respectu nate quod denominat et
ita r' illa que denominat a notione 2a generis accide
ntaliter dicit' gen' q' at' accidentaliter denominat a notio
ne 2a generis et ita accidentaliter dicit' gen' et similitu
res que denominat sp' accidentaliter deno minat a notio
ne 2a sp' b' g' h' i' accidentaliter denominat a notione 2a sp' i
et accidentaliter denominat sp' i. Unde ratio b' si' uer' si que
alio nomine vocat' notio 2a universalitatis b' si' b' si' b' si' b' si' b' si'
in i' o' i' sumpta t' n' t' accidentaliter pot' deno minari a no
tione 2a generis

Sit ito b' si' in i' o' i' sumpta siue ratio
b' si' que consistit in hoc quod e' ee' dnum in multij e' dnum
gen' ad quingue voces predictabiles p' gen' e' illud q' d'
predat' de multij sp' differentib' in quod s' b' si' in i' o' i'
sumpta predat' in quid de omnib' quingue vocib' que
sp' differunt e' b' si' e' b' si' gen' ad quingue voces
predictabiles. Minor p' quia gen' e' essentialiter e' b' si' et si
milit' quilibet alia vox predictabilis e' b' si' in quid
siue essentialiter predat' de quingue vocib' q' predictabilib'
aut p' quilibet vox predictabilis consistit p' notionem
2am universalitatis s' d' quilibet notione 2a universalitatis esenti
aliter ut quo conuenit ee' b' si' e' gen' et quilibet vox
predictabilis essentialiter e' b' si'

Ex quib' inferre quod omnes quinge
voces predictabiles sunt sp' subg'ibiles respectu b' si' con
stituit autem quilibet vox predictabilis sp' subg'ibilib'
pot' p' p' d' m' et n' l' o' n' e' m' quia d' aut ad b' si' in i' o' i'

coi quod ē benūdgeng arguta aduersa partit

Arguta aduersa partit

Pri mu arguta si bñsū ēēdgeng ad qui nque do
cey pred abūy sequeret quod spū bñsū genere d
predaret de alia spū eūy dem generis d hoi
dū non pōt ēg bñsū non ēdgeng ad quingue voces
pred abūy maior pēsi bñsū ēēdgeng ad quingue
voces pred abūy sequeret quod omnes voces pēsi dabi
le pōt spū bñsū dñsū omnes voces pred abūy ēēdgeng spū bñsū
si bñsū predaret de alia ēdgeng nque quod spū bñsū
generis predaret de spū eūy dem generis Min or pē
bñsū ex quingue vocibz ē spū dñsū omnes ēēdgeng spū bñsū
si sequeret quod dñsū predaret de alia ēdgeng dñsū ēg
sequeret quod bñsū predaret de alia

De dñsūgo maiore sequeret quod bñsū
spū bñsū predaret de alia ēēdgeng nque dñsū
n sedo nulla autem ēēdgeng nque dñsū
pōt predari de alia spū dñsū dñsū
edicatione abūy ē dñsū ubi dñsū quod ē bñsū spū
qualitatis dñsū predat de dñsū quod ē alia
spū qualitatis et ita 2a dñsū predabit spū predat
accidentali de genere sñ ai predat de genere spū
notio generis denominat ab alia notione 2a spū sub
sibilibz et cum notio spū subg sibilibz sit accidentis respēti
notionis generis quod denominat sñ ai spū notio
spū subg sibilibz propterea dñsū dñsū dñsū accidentali
denominat spū

In arguta et simul in pugna solutio
presedens sita solutio ēēdgeng nque dñsū
dñsū predaret de spū spū bñsū dñsū dñsū non pōt ēg
dñsū accidentali dñsū non pōt denominare spū Maior
pēsi sequeret quod bñsū accidentali predaret de qui
nque vocibz predabilibz ē bñsū ēdgeng ad quingue
voces predabilibz ē bñsū ēdgeng maior pēsi maior nque accidentali

Accidentaliter predatio generis est de genere et de genere est accidentaliter predatio
 sit predatio de genere. An sit hic accidentaliter predatio
 generis est per se etiam hic est accidentaliter predatio generis
 est de genere consequens per quando aliquod predatio acciden-
 taliter predat de aliquo subiecto quid quid essentialiter con-
 uenit predatio accidentaliter predat de subiecto quia
 album accidentaliter predat de homine in hac predatione
 et alio propter quod quid essentialiter conuenit albedo etiam
 accidentaliter predat de homine et quia albedo essentialiter con-
 uenit colorationi propter quod etiam coloratio predat ac-
 cidentaliter de homine in hac predatione etiam coloratio sed per se
 etiam accidentaliter de genere et quid quid essentialiter conue-
 nit per se accidentaliter predat de genere sed per se conuenit essen-
 tialiter rationi de se et de uniuerso et etiam de uniuerso ac-
 cidentaliter predat de genere et ita hic predatio generis
 est de genere et accidentaliter.

De primis aduertendo quod quan-
 do aliquod attributum predat de aliquo subiecto attributum
 et subiectum possunt sumi duobus modis. Primo possunt sumi in illo
 in quo conueniunt. Secundo possunt sumi in illo in quo di-
 ferunt si attributum et subiectum sumantur in illo in quo conueni-
 unt sic non est vera illa maior propositio arguitur in qua
 dicitur quod quando aliquod attributum dicitur de aliquo
 subiecto accidentaliter et per se in predatione album est de homine
 non predat de homine omnia illos qui conueniunt ase-
 ntialiter de se non predant accidentaliter de albo nam du-
 lli essentialiter conuenit esse ens accidentem et qualitatem et
 tamen ista non accidentaliter predant de albo quia alb-
 um conuenit quod dicitur in hisse esse ens accidentem et qualita-
 tem per se predat et subsumantur in illo in quo differunt sic de
 dicta maior videtur quia album accidentaliter predat de homine propter
 quod etiam esse accidentem et esse qualitatem que essentialiter con-
 ueniunt albo accidentaliter predant de homine quia attributum al-
 bum differt ab homine per omnia predicta per se esse accidentem per
 se esse qualitatem et per se esse coloratum. De quibus etiam in hac
 Codex 79 toge

predone genitū spū attributū spū accidentalitē predicet dege-
nerē non sequit quod ē bñsum quod essentialitē conuenit spū
debeat etiam predari accidentalitē de genere quia spū non
diferit uno conuenit cum genere pot ē bñsum

Im arguitur nullū spū pot predari de
suo genere. Id si bñsum ēē genū ad quinquē predabile a se
quē ē quod spū predaret de suo genere. Et gñsum non pot
ēē genū ad quinquē predabile a se. Minor pē bñ a se spū q
bñ ē genū. Id si bñsum ēē genū ad quinquē predabile a se
genū predaret de ipso bñō nam hñc ē dñs predatō bñsum ē ge-
nū ē sequeret quod spū predaret de suo genere

De distinguendo maiorem spū non pot pre-
dari de suo genere essentialitē confedo accidentalitē nego bñd ē ex
hoc quod bñsum sit genū ad quinquē predabile a se tantū m seq-
uit quod genū quod ē pā spū bñs predicet de bñō nō essentiali-
tē. Id accidentalitē accidentalitē ē nī m conuenit bñō ēē genū

Delatit bñ quod notō sūe ratiō bñs
litalitē pot sumi duobz modis bñō modo ut quō id est qd ē atēq
ē id quō natū ē in multij et sū notō bñ ē quid supēriq ē es-
sentialitē a d quinquē voce predabile quia quilibet dñs predabile
essentialitē conuenit ēē in multij. Et modo pot sumi notō bñ litalitē
hñc m cōi ut quod id est quatenq ē id quod predat de quinquē vo-
cibz predabile bñ tanquā dñs spū dñs ratiō bñ genū
dñ

Am arguitur nullū genū debet inclu-
di in dñs entijz sicut in inferiorum mē dñs. Itē 3o mōte
3o Id bñsum includit in dñs entijz quinquē voce predabile
ē gñsum m cōi non pot ēē genū ad quinquē voce predabile
Minor pē bñ a se sum debet ēē in dñs entijz in illis rebz quē sunt
bñ ēē. Id dñs ratiō constituentes quinquē uoce predabile sunt
uerse bz dñs quē constituit et distinguunt genū ab aliis ē bñ
ē gñsum includit in dñs entijz quinquē voce predabile

De distinguendo minore bñ uersum ut ē con-
trā dñs ratiō a singulari confedo bñ uersum quod signifi-
cat natū integrat et completū nego uerū uerū sum autem ut
ē contrā dñs ratiō a singulari non ē genū ad quinquē voce
predabile

2o Rē negando minorem ad probationem distinguo minorem si
 forentis constitutur quinque voces sunt ut se naturaliter siue acci-
 dentaliter confedo fortiter vel essentialiter nego ut se autem solus
 includit in rebus fortiter ut si; et ita non includit in disti qui
 nque voces probabilitate

Si autem genus supremum non pos-
 sunt habere supra se aliud genus. Si si bīsum est genus ad qui-
 nque probabilitate id genus supremum habere nō supra se
 aliud genus et q bīsum non potest esse genus ad quinque voces pro-
 babiliter. Minor per omnia genera suprema continent subposi-
 tione probabili et si pa. vox probabili habet supra se aliud genus
 sequitur quod etiam genera suprema habeant supra se aliud
 genus

2o Rē distinguo maiorem genera suprema
 non possunt habere supra se aliud genus quod sit aliquo natura-
 lity essentialiter conueniens i. p. confedo: non possunt habere
 supra se aliud genus quod sit aliquo. 2o notio bīsum salitatis ne-
 go. Unde ex tali argūto tantum sequitur quod genera supre-
 ma non possunt habere aliquo natura supra se que sit genus
 generis possunt habere supra se aliquo notiohem 2o que sit
 genus nam quā quollē est genus supremum includit suam notio-
 nem 2o ut salitatis per quod sit fortiter genus et bīsum et ita om-
 nia genera suprema conueniunt in notione 2o ut salitatis

Si autem illud quod est genus debet
 esse bīsum ut respicit suam speciem. Si bīsum non est bīsum ut
 in ordine ad quinque probabilia et quādam non potest esse genus
 ad quinque voces probabile. Minor per illud quod bīsum vocis pro-
 bat de multis non potest probari. 2o magis et minus. Si bīsum ut
 dicitur 2o magis et minus de quinque probabilibus et q bīsum nō
 est bīsum ut respectu quinque probabiliū. Minor per bīsum magis
 dicitur de genere quod de spe et q bīsum dicitur 2o magis et minus
 de quinque probabilibus an p. quia ratio ut si est esse bīsum in
 multis. Si est bīsum in multis magis conuenit generi quod spe

et dicitur magis dicitur de genere quod de specie minor per genus
reperitur in pluribus quod species quia genus reperitur in pluribus
et species et numero differentibus et species tantum reperitur in pluribus
numero differentibus et species bene in multis magis conuenit
generi quod species

Respondendo omni propositioni que prolat
tur et ad ultimam probationem dicendum est quod ex eo quod
genus sit in pluribus quod species tantum sequitur quod genus sit
magis uniuersum quod species non bono magis quia ratio
si quod esse bene in multis bono conuenit generi quod species
et sicut numerus quinarius est maior non bono magis quod
numerus ternarius

Item arguitur nullum genus predatur improprie
posterius de suis speciebus quia aliam non nec uniuersum de analogo
quod. Item sum predat improprie posterius de quinque predabilibus
sed et dicitur non potest esse genus ad quinque predabilia. Item non potest
uniuersum proprie conuenit generi et species quod dicitur et proprio
usum predat improprie posterius de uerbis predabilibus et
predat et proprie non predat de multis nisi mediante specie
et rationale quod dicitur et respicitur ad proprie non dicitur
de multis nisi mediante hoc quod species est ratio et proprie conue
nit generi et species quod proprio et accidenti dicitur

Respondendo minor ad probationem nego ante
et ad probationem distinguo ante. talis quod hoc proueniat ex ratione
conuersi negotii quod hoc proueniat ex particularibus pro
nibus et dicitur proprie et dicitur confedo. Item quia quamuis dicitur
et proprie dicitur de multis in genere et mediante species, mediante
species hoc tamen non prouenit ex ratione conuersi quod esse bonum in
multis quia talis ratio equaliter conuenit omnibus predabilibus
sed hoc tantum prouenit ex particularibus rationibus et dicitur autem
ecce per quas constituantur in esse talis docet et distinguant ab
omnibus aliis

Ultimum arguitur dicitur et accidenti non dicitur

nihil pot dari comune uni uocidēz neque pot dari aliq
uid quod sit comune uni uocidēz respectu quingue predabi
lium et consequent' ut id non pot eē genq ad quingue
predabilia quia quod ē genq debet ēē bñ uocidēz pā conseq
pā idēo non dat aliq uid iōe uni uocidēz sube et accidenti
quia sube ē ens p se et accidentē ē ens in alio s d pē bovy
predabiles dicunt de multis in quid et in sube et dēce pōterio
rū bovy dicunt de multis in quāto et in accidentē ē p sicut sube
et accidentē non dat aliq uid iōe uni uocidēz ita sēmit' neq
quingue uocibq predabilibq dat aliq uid iōe bñ uocidēz

De consesso ante negando consequod
ratio disparitatis ē quia ratio entis quē ē cōis sube et acci
dentis partispāe pūq a sube quā ab accidente ad bō ratio
uniderit quē ē ēē bñ in multis non partispāe pūq ab
hoi qd ē predari de multis in quid sicut in mēsa quā ab illo
quod ē predari de multis in accidente quia licet nātū quē
sicut in accidente de multis dependeat ab illa nātū qd dicit
in effam tamen notio uisualitatis quē denominat nātū predia
bilem de multis in accidente non dependet a notio nē uisual
itatis quē denominat nātū predabilem de multis essentialit

Articulus 39 et 40 inquit uersu
sit genq in mediātum ad quingue uoces
predabiles

Nota quod genq ē duplex unum remotum quale ē
illud in quod et spū mediat aliud genq dē bōue
nū ē genq remotum ad hōem et leonem quia
inter uicē et hōem et leonem mediat aliud genq s. al. aliud
ē genq proximū et in mediātum in quod et spū non med
iat aliud genq bō at ē genq in mediātū et proximū ad
hōem et leonem quia in pā hōem et leonem non mediat
aliud genq

Sit et uersum ē genq proximū et in m
ediātum ad quingue uoces predabiles ita tenent communiter
Thomiste et plē sēnt uisum et quingue uoces mediant et aliud

aliquid genq̄ ideo ēt quia p̄dabile in quid et p̄da-
bile in quale quod n̄d̄cat in genq̄ ut s̄d̄ et uoce p̄-
dabile s̄et genq̄ s̄d̄ p̄dabile in quid et p̄dabile in qua-
le non possit nec genq̄ ēḡ int̄ ut s̄d̄ et quinq̄ uoce n̄o
p̄t̄ mediat̄ aliud genq̄ Maior ad m̄t̄ ut s̄d̄ ab omnibq̄ min
or h̄p̄t̄ nullū d̄ genq̄ inferior p̄t̄ p̄dari d̄ genere sup̄i-
riori ēḡ at quod d̄ genq̄ inferior non p̄t̄ p̄dari d̄ s̄c̄to
que ē genq̄ superior s̄d̄ p̄dabile in quid ēt genq̄ int̄ me-
diū ut s̄d̄ et quinq̄ uoce s̄e uoce quod genq̄ in-
ferior p̄daret d̄ genere superiori ēḡ p̄dabile in quid non
p̄t̄ ē genq̄ int̄ mediū int̄ ut s̄d̄ et quinq̄ uoce min
or p̄t̄ quia p̄dabile in quid p̄dat d̄ et s̄o quia ut s̄d̄
ē genq̄ et quolib̄ et genq̄ ē p̄dabile in quid s̄d̄ ut s̄d̄
ē genq̄ superior et p̄dabile d̄ int̄ ut s̄d̄ et genq̄ inferior ēḡ
p̄dabile in quid ēt genq̄ sequeret̄ genq̄ inferior p̄dari
d̄ genere superiori

Confirmat p̄dabile in quid et p̄da-
bile in quale sunt d̄ s̄c̄to inter gēte: n̄d̄ p̄dabile in quid
ē d̄ s̄c̄to constituent̄ genq̄ s̄p̄m et d̄ s̄c̄to et p̄dabile in quale
ē d̄ s̄c̄to constituent̄ d̄ s̄c̄to propriū et accidēt̄ s̄d̄ d̄ s̄c̄to int̄ gē-
ta non p̄t̄ ē genq̄ s̄c̄to sentient̄ quod d̄ s̄c̄to int̄ gēta consti-
tuent̄ at non p̄t̄ ē genq̄ ē p̄dabile in quid et p̄da-
bile in quale non sunt genq̄ int̄ mediū int̄ ut s̄d̄ et
quinq̄ uoce p̄dabile

S̄d̄ contrariū b̄ ḡic̄ int̄ ut s̄d̄ et quinq̄
uoce mediat̄ p̄dabile in quid et p̄dabile in
quale s̄d̄ p̄dabile in quid et p̄dabile in quale su-
nt genq̄ ēḡ d̄at̄ genq̄ int̄ mediū int̄ ut s̄d̄ et quinq̄
uoce p̄dabile s̄c̄to Minor p̄t̄ genq̄ ē quod p̄dat d̄
mediū s̄p̄ d̄ s̄c̄to int̄ b̄q̄ in quid s̄d̄ p̄dabile in quid
p̄dat in quid d̄ genere s̄p̄ et d̄ s̄c̄to que s̄p̄ d̄ s̄c̄to
et p̄dabile in quale p̄dat in quid d̄ proprio et
accident̄ que t̄n̄d̄ s̄p̄ d̄ s̄c̄to ēḡ p̄dabile in
quid et p̄dabile in quale sunt genq̄

De quod hoi angustat tantu probat int usq et quinge
 uocem mediare aliusq predabile in quod et predabile
 in quale quod nō ē gēg s dīfī int gēta que perlinet
 ad impredabile quando dō dicit predabile in quod et
 predabile in quale dicunt de multis pī dīfī entibq dī
 si nō in quale quod confedo in quod tantu nō gē. dīfī
 autem in tō gēta ē dīa que predat de multis pī dīfī
 entibq in quale quod quando dicit pīorū hoc pīda
 bīlī conuenire in hoi quod ē predari in quod et dīasp
 o pīore conuenire in hoi quod ē predare in quale dī
 lingo conuenient in hoc lingua in aliqua rōnē gē
 nīa nō gē tanquā in aliqua rōnē dīfī entī dī
 confedo Caput de genere

CAPVTT DE GERE

Institutum por phiri in hoc capite cōgere
 de genere; quod autem in hoi sit institutū
 por phiri in hoi capite satī apertū in dīcant
 indicant serba textū huius capitū rationū autem institū
 desumunt ex subseqentibq capitūbq et pā desumit in hāc
 modū quia por phiri tam in hoi capite quā in subleg
 acitibq intendit agere de docibq predabilibq s dīfī
 et occupabile; pīmu lōd optinet gēg et optime se
 gēst por phiri agens pīg in hoi capite de genere anteqū
 in subseqentibq capitūbq dīpūtt de alijs predabilibq.

Capitū in institū ē quia por phiri
 in hoi capite seruat ordinem natē; s dī ordinem natē
 gēgē pīfōmībq alijs dīcūbq predabilibq et optime se
 gēst por phiri agens pīg de genere. Minor pī gēuōn
 pīmībq gēg ē pīg ordine natē quā pī gēuōn omīū pānō
 ē pīor natē sūo totū s dī gēgē pīfōmībq consuetudīnē
 et gēgē ē pīg natē sūo hīc etīā quia ut docet Alē in pī
 predamentū illud ē pīgnatū et lō a quod aliud nō
 ualet rītōse dīfī dī confēgīa s dī agere ad pīem ut abāt

aliter ad hoc non batur consequens et genus per se
Deinde genus per se natus dicitur a partem materiam constituen-
aliquod totum est pariter natus parte per se. Sed genus in consti-
tutione per se habet ut partem materiam et dicitur se habet ut partem
formalem et genus per se natus dicitur tandem genus per se natus
proprio et accidentem quia illud quod conuenit rei essen-
tialiter est per se natus illo quod conuenit rei in accidentem. Sed pro-
prium et accidentem conueniunt rei in accidentem et genus co-
nuenit rei essentialiter et genus per se natus proprio et acciden-
te et consequenter optime est per se natus a genus per se de genere
quod dicitur reliquum per se natus ab aliis

Sed contra inquit per se natus a genus per se natus
non debet quia aliquibus quia genus non est per se natus per se et
bene se habet per se natus a genus per se natus de genere quod dicitur
ante se dicitur per se natus et per se sunt relata. Sed bene relatum non est
per se natus a aliis et per se natus non debet per se natus a genus per se
de genere quod dicitur per se natus a genus per se natus a genus per se

Per se quod genus materiam simpliciter est partem
materiam per se et sic per se natus per se quando dicitur per se natus
per se sunt relata hoc bene dicitur per se natus a genus per se natus a genus per se
dicitur quod bene relatum non est per se natus a genus per se natus a genus per se
materiam simpliciter

Et hec de inquit per se natus a genus per se natus a genus per se
sufficiant

Sed ad dictionem capituli debentur di-
citur illud cum communiter omnibus philosophis in quibus partes
in quatuor partibus ad dicitur per se natus a genus per se natus a genus per se
et in 2a proponit per se natus a genus per se natus a genus per se
parte ostendit illam esse bonam et aforatam in partem agitur capi-
tu parte adducit per se natus a genus per se natus a genus per se
ut melius deinde posuit in 2a capitulo parte et per se natus a genus per se
proponere per se natus a genus per se natus a genus per se
sive collectionem multorum dicitur per se natus a genus per se natus a genus per se
cipio ut multitudinem dicitur per se natus a genus per se natus a genus per se
natus et multitudinem dicitur per se natus a genus per se natus a genus per se

2a significatio e qua significat principiu intelligi mul-
titudinem siue tale principiu sit p^{ri}ncipiu aut t^{er}moduq^{ue} res
pedic^{at} r^{ati}one non sufficit talia principia q^{ui} patria res p^{er} ill
est multitudinu ut gerunda res p^{er} gerundentia et
proposita ad h^{uius} duab^{us} significacionib^{us} generu^m comp^{ar}at
porphiri^{us} illa^m int^{er} se diu^{er}s^{is} quod la^m est prior nata na^m in pri-
mo significat multitudinem illoru^m que ab b^eno principio de-
r^{iv}ant in 2o 2o significacione significat gen^{us} princip
id^{est} tal^{is} multitudinu principiu autem est p^{ri}ncipiu^m h^{uius}
que ab illo der^{iv}ant ut font^{is} est prior nata ri^{us} bulo 2a signi-
ficatio est illa qua significat illud cui sub^{ie}cti sunt sp^{eci}ies ut
at^{que} sic ut gen^{us} quia illi sub^{ie}cti sunt vari^{is} sp^{eci}ies ut^{er} t^{er}modu^m est sp^{eci}ies
que significat ut inquit porphiri^{us} gen^{us} habet ad duo
b^{us} p^{ri}mu^m et ad illi^{us} habet maximam similitudinem ga-
g^{en}u^m mod^o mod^o gen^{us} in 2a significacione significat pri-
ncipiu^m mult^{itudo} r^{ati}on^{is} simil^{itudo} illud cui sub^{ie}cti sunt sp^{eci}ies
significat principiu^m illoru^m at enim quod est gen^{us} res p^{er} ill^{as}
et conu^{er}s^{us} ut^{er} que principiu^m est et que mod^o mod^o gen^{us} in
2a significacione significat multitudinem illoru^m que ab b^eno
principio der^{iv}ant ita^m simil^{itudo} illud cui sub^{ie}cti sunt sp^{eci}ies
significat multitudinem et collectionem sp^{eci}ies ut at^{que} quod m^{od}
illat^{is} sp^{eci}ies continet h^{uius} igit^{ur} significacionib^{us} p^{ro}positis duab^{us}
p^{ri}mu^m p^{ri}ntermissis s^{im}il^{itudo} gen^{us} a porphiri^o in p^{re}senti in 2a
significacione et h^{uius} de q^{ui} parte h^{uius} capiti

In 2a parte capiti^{is} proponit porphi-
ri^{us} d^{is}son^{ant}iam generu^m sumpt^{is} in 2a significacione hoc modo
gen^{us} est illud quod d^{ic}it^{ur} de multis sp^{eci}ies d^{is}sonantib^{us} in qu^{est}i-
one qua^m querit^{ur} quid res sit b^{us} at^{que} gen^{us} h^{uius} et b^{us} n^{on} d^{ic}it^{ur}
de b^{us} ut^{er} t^{er}modu^m quod de multis sp^{eci}ies d^{is}sonantib^{us} qu^{est}ione qua^m
querit^{ur} quid res sit n^{on} d^{ic}it^{ur} ut^{er} t^{er}modu^m quod de multis sp^{eci}ies d^{is}sonantib^{us}
et b^{us} ut^{er} t^{er}modu^m h^{uius} o^{pt}ime r^{es}ponde^{re} m^{od} est alia et h^{uius} de 2a de
capiti^{is} parte in 2a capiti^{is} parte probat porphiri^{us}
talem d^{is}sonantiam generu^m est o^{pt}ima^m u^{er}o probat^{ur} d^{ic}it^{ur}
est b^{us} articulo p^ose^{qu}entib^{us}

QVOB GENERE ARTICVLII VTRVMQ

generis tradita a porphirio sit optima

Nota 1° quod porphirius definit quod dicitur
genus quod predat de multis per in quibus
nequaquam quod dicitur set quod idem est dicere
genus quod predat de multis per de substantiis
in quibus

Nota 2° quod predari in quid duo
modi sunt 1° proit quidem est quod predari est essentialiter
et sic dicitur Aristoteles de predari in quid quia est de essentia illorum
de quibus predat 2° sumit predari in quid pro illo quod
est per modum substantie sicut per modum per se substantie et sic
genus predat in quid de se ipsis per se

Nota 3° quod predari in quale nichil
aliud est quod predari per modum accidentis et sic dicitur
de predari in quale de multis non quia sit accidens illorum
de quibus predat quia beatus est pars essentialis illorum de quibus
predat de quibus predat solum dicitur de predari in
quale quia predat per modum accidentis et forme et cum forma

se habeat ad modum accidentis respectu illius cui conue-
nit propterea dicitur quod dicta predicantur in quale unde
fit quod dicta est quod ad qualitates generis et dicitur quali-
tatem generis quia dicta se habet ad modum forme et
ad modum accidentis respectu generis et propterea dicitur p-
redari in quale, dicitur etiam predicari in quale id est p-
modum alteri adferenti et adgescenti ex eorum dicta
adferenti generi.

Sit ito optime definitur genus quod
predat de multis speciebus differentibus in quibus dicitur et tenetur
manere omnes philosophi cum Porphyrio in hoc capite
de genere per eodem modo quo probatur a Porphyrio. illa
est optima definitio per quam separatur definitio ab omnibus aliis.
Id per predictam definitionem separatur genus ab omnibus aliis et
est optima definitio: minor per nam in primis genus per predictam
de multis separatur ab individuis duos quod de uno tantum pred-
cat deinde per speciem differentibus separatur genus ab eis per qui-
tantum dicitur de numero differentibus et per predictam in
quibus tantum distinguitur genus a propriis et accidentibus et
dicta quia tantum predicantur in quale est per predictam definitio-
nem generis separatur genus ab omnibus aliis et conseq-
uentur est optima definitio generis arguta aduersus passim

ARGUTA ADVERSUS PARTIS

Primum argutum datur aliquod genus quod non
predat de multis speciebus differentibus et quod dictum
generis non est bonum autem probatur per hoc in corpore non est
genus in ordine ad substantiam corpoream et in corpore dictum
substantia in corpore non probatur de speciebus differentibus et quod datur aliud
genus quod non probatur de multis speciebus differentibus. Minor
per substantiam in corpore probatur de substantia corporea et in corpore
non substantia corporea et in corpore non dicitur de specie
Idem genus et substantia in corpore non probatur de multis speciebus di-
fferentibus Idem tantum genere differentibus

Per distinguendo ultimā minore status corporis et
in corpora qđ dicitur spī infirmos con se d o
con se d o spī inter gēta negotia que subas corporeas et
in incorporeas qđ ambū dicitur genere dicitur et iā
spī inter gēta neque repugnat qđ spī inter gēta si
gen gura dicitur huius ita ē spī et potest ēē gen g dāt
ē gen g respectu hoīs et leonib et spī respectu super
ioris respectu diuentū

2m arguitur talis dīso conuenit enti
: Idem non ē gen g ut docet huius mōte c 3o qđ non bene dī
nit gen g per predari de multis spī dīferentibz in quib
maior pte predat in quib de hōe et leone qđ si spī
dīferunt ē gēta dīso conuenit enti

Per negando maiore ad probationē
dīstingo anli dīnuore analogice con se d o r

Sed contra ē qđ dīso generis tradita
a porphirio ē diminuta p hūc con se quā quia illa
dīso ē diminuta in quā dēfuit aliqua pārticula s d
si gen g deberet pēdāri dīnuore in pēdita dīso nē
dēficeret talis pārticula dīnuore ē pēdita dīso gen
eris ē diminuta minor pte dīso clare et expre se debet
exprimere omne id quod ē pēdita conuenit dīfinito
ē qđ dīfinito huius dīsonis generis conuenit pēdāri
dīnuore talis pārticula nō debet exprimi in ei q
dīso nē

Per quod qđ ambū talis pārticula
dīnuore explicite non ponat in dīta dīso nē. ponit
tamen implicite quia subintelligit in illis verbis pre
dāri de multis quando bō dīso dīfinito in dīso nē debet
poni illud quod quonuenit dīfinito hōi bō dīso ē qđ con
uenit ad illa que proxime et in mediate conueniunt dīfinito
saltem bō ē qđ ante ad illa que mediate et remote con
ueniunt dīfinito ita enim significat quod implicite ponat
tur in dīso nē. Inde uenit dīnuore pēdāri sicut attributum
remote et mediate conueniens bō dīso qđ pēdābilis qđ ppter ea

• no implicat simpliciter debet poni in definitione generis
et aliarum vocum predabilium

In arguitur quod non est definibile
et definitio generis non est bona nisi per omnia dicta
debet constare genere et dicta: sed dicta generis non potest
constare genere et dicta: quod non est definibile. Minor
si dicta generis constaret genere et dicta generis daret aliud
genus. sed hoc dictum non potest quia daret praedictum infinitum:
quia illa alterum generis daret aliud genus et sic in infi-
nitum: ergo dicta generis non potest constare genere et dicta

Respondendo autem ad praedictum distinctionem
maioris generis nego ex alio quod quod habeat lo-
cum in generis confectione quicquam debet tantum
essentiale et ut quo unum genus. Et intentionis generis quae conspi-
tuitur potest vocari predabilem tamen in natura quae de nominibus generis
ab hac intentione reperiuntur plures gradus: unde respectu
alteriusque deinde genus respectu huius alii generis et respectu alii
venit et respectu alii sube quod si deuenit in quod ad genus su-
premius illud non definitur per se ut genus sed per aliquid quod
habeat de se in genere et ita non sequitur praedictum in defini-
tione in definitione generis quia in ipso nomine generis quae
definitur dantur plures gradus: unde quod genus respectu alteri-
us et ita praedari de multis habet locum generis in alio dicto
ne quia per praedari de multis conuenit quod in multis
alibi praedabile quod non potest praedari de multis potest esse huius generis
quia bonum genus debet esse aliquid essentiale rei praedari autem
de multis non potest esse essentiale generis

Ad quod respondetur utrum praedictum dictum gene-
ris sit essentialis vel accidentalis. Respondetur quod est accidentalis et de-
scriptivus: quia illud dictum est accidentale quod trahit per pro-
prietatem rei definite. sed praedictum dictum generis ita se habet
erga accidentale. Minor per tale dictum trahit per praedari de
multis sed praedari de multis est proprietatis generis et gradus
et per proprietatem talis dictum. Minor per praedari de multis
est proprietatis huius sed quod est proprietatis huius est etiam proprietatis

generis est predari de multis est proprietas generis maior
constat ex dictis binis utrobque minor de per quia quod de pro
prietas superioris est etiam proprietas inferioris sed bnd
est superioris ad generis et generis est inferioris est et

Quare et 2o utraque generis potest defini
distingue essentiali et modo definiat

Primo quod generis definiat essentialiter disto
ni unum in multis se differens in quid et probat quod
huius disto sit essentialis quia illa disto est essentialis quia appli
cat essentialiter de finit per bonum generis et per bonum disto
rentia sed huius disto exprimit essentialiter generis per bonum generis
et per bonum disto est essentialis disto minor per in primis
in huius disto exprimit assum per huius disto essentialiter disto
emil per utrum in multis sed est bonum generis ad quod
que voces probabiles deinde in tali disto ponit et se
differens in quid quod est bonum essentialiter disto generis
per quod separatur generis ab omnibus aliis bonis probabi
libus

Ex quibus inferre quod est in multis et p
redari de multis se habent sicut esset proprietas respectu
disto quia est in multis est esset respectu predari de multis est propri
etas immanens a tali esset ab est utrum in multis quia ex
hoc aliquid predari de multis quia est in multis

Sed contra obicitur quod definiat disto essen
tialiter natio debet et per bonum generis non potest per bonum generis non
potest definiat disto essentialiter maior per definiat disto essen
tialiter debet constare per generis et disto sed solus per constare
per generis et bonum disto est solus per per definiat disto essen
tialiter debet quod generis est per reputat disto in cor et hoc mo
do definiat per disto disto essentialiter

Sed contra disto generis debet conue
nire generis in quantum generis per generis in quantum
generis est per generis non definiat generis in quantum generis et
per consequens generis non potest definiat disto essentialiter
Primo notando quod quicquid generis definiat

duo repuntur. si regit dicitur et conditio sine qua non
regit dicitur et quod et conditio requisita et sine qua
non ut genus dicitur et nota species quod sunt genus et
itaque ut genus possit dici nota satis est quod regit dicitur
sed genus quamvis conditio sine qua non sit species.

Articulus 29 quodnam sit definitio in definitione generis

ostendit quod genus sumptum in unum retro duo
significat. unum pro materiali et nato quod
denominat genus et aliud pro formali et noti
one generis siue generis etate in qua est quod est forma rationis
de nominibus aliquas nota de his rebus est quia genus et
volubet accidentis in unum retro sumptum se habet sicut
accidentis reale quod est in unum retro sumptum duo significat
unum pro materiali et nato et aliud pro formali et
formam accidentis et quod est pro materiali significat et quod
quo est albedo et pro formali significat albedinem quod est
quod est formas accidentis de nominibus satis albedinem

Nota. Duo quoque modi possunt aliquid
de aliis predicari. uno modo fortiter et essentialiter alio modo
modo de nominibus et siue accidentis et illa predicant
essentialiter et non essentialiter predicant quia ratione essentialiter conue
nit notioni. Siue essentialiter predicant de materialibus illa. Hoc
accidentis predicant et de nominibus quod de nominibus ab
aliqua forma cuius in essentialiter conuenit predicari quia
non naturaliter conuenit accidentis predicari quia de no
minibus et notioni generis cui essentialiter conuenit pred
icari.

Sic etiam definitio in definitione generis
non est nata nuda sumpta pro illud est definitio in definitione
generis quod comprehendit sub obiecto dialectice quod abso
lutis dialectice comprehendunt illud quod non nec
sub obiecto dialectice sed nata nuda sumpta non compre
hendit.

Subobgecto dialectice e' g'nata nuda sumpta non e'
diuisio in dyf'one generis p' id quod comprehendit
Subobgecto dialectice e' enyronis / b'nata nuda sumpta
aliquid e' enyrealis e' g'nata nuda sumpta non comp
rendit Subobgecto dialectice

Facto aggregat' ex n'ata et no'tione
non pot' e' definitio in dyf'one generis p' quia ut dicitur in
septimo m'ete 440: eny p' accidens non pot' defini' / s' aggreg
atum ex n'ata et no'tione e' eny p' accidens q' non pot' e' defini
tio in dyf'one generis p' m'or quia illud e' eny p' accidens q'
componit' ex reb'q' diuersis ut p' d'icam' d'icant' s' aggregatum
ex n'ata et no'tione componit' ex reb'q' diuersis ut p' d'icam'
ntor' d'icant' e' eny m'or p' quia tale aggregat' componit' ex
n'ata que e' eny realis e' s' ex no'tione que e' eny r'ionis / s' d'icant'
realis et eny r'ionis sunt reb'q' diuersis ut p' d'icam' d'icant' d'icant'
aggregat' ex n'ata et no'tione componit' ex reb'q' diuersis ut
p' d'icam' d'icant'

Facto definitio in dyf'one generis e'
notio d'icant' generis in concreto sumpta id est notio ut d'icant'
nat' n'ata q' eny p' p' illud e' definitio d'icant' sentit' d'icant' conue
nit' p' d'icant' d'icant' p' d'icant' d'icant' q' eny q' d'icant' s' solum notio
ni d'icant' generis in concreto sumpta e' essentialis conuenit' p' d'icant'
ari d'icant' p' d'icant' d'icant' q' eny q' d'icant' s' solum notio generis
in concreto sumpta pot' e' definitio in dyf'one generis m'
nor p' p' d'icant' d'icant' d'icant' conuenit' d'icant' s' solum
pot' conuenire essentialis n'ate que d'icant' q' eny q' d'icant'
p' d'icant' d'icant' illi d'icant' p' d'icant' d'icant' p' d'icant' d'icant'
essentialis notio d'icant' d'icant' p' quia non e' imaginabilis
aliud cui pot' conuenire essentialis nisi s'el n'ata d'icant' notio
s' essentialis non pot' conuenire n'ate e' essentialis debet
conuenire notio

Post q' eny e' quoddam accidens r'ionis
e' definitio in dyf'one generis e' d'icant' generis: conseq'
p' quia accidens r'ionis definit' sicut accidens realis
s' in dyf'one accidentis realis definit' non e' materiale

Si per nata quod de nominat.

2° in arguitur illud est definitio in dispo-
nere generis quod prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod
Id nata est quod prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod
est definitio in dispo-
nere generis de ut nata minor per illud
prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod quod est in spe^s
essentiali^{bus} Id nata et non notio est illud quod est in multis spe^s
diffe-
rentib^{us} in quod est nata et non notio est illud quod pr-
edat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod. Minor per quod si
notio generis est est in hoc et leone hoc est est ge-
neris Id hoc est non pot^{est} est nata generis non pot^{est} est in
multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod

2° in arguitur illud est definitio in dispo-
nere generis quod prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod
Id nata est quod prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod
est definitio in dispo-
nere generis de ut nata minor per illud
prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod quod est in spe^s
essentiali^{bus} Id nata et non notio est illud quod est in multis spe^s
diffe-
rentib^{us} in quod est nata et non notio est illud quod pr-
edat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod. Minor per quod si
notio generis est est in hoc et leone hoc est est ge-
neris Id hoc est non pot^{est} est nata generis non pot^{est} est in
multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod

2° in arguitur illud est definitio in dispo-
nere generis quod prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod
Id nata est quod prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod
est definitio in dispo-
nere generis de ut nata minor per illud
prelat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod quod est in spe^s
essentiali^{bus} Id nata et non notio est illud quod est in multis spe^s
diffe-
rentib^{us} in quod est nata et non notio est illud quod pr-
edat de multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod. Minor per quod si
notio generis est est in hoc et leone hoc est est ge-
neris Id hoc est non pot^{est} est nata generis non pot^{est} est in
multis spe^s diffe-
rentib^{us} in quod

¶ Si confessor maior negando minorem ad probationem negantis
maioris quoque magnitudinis dici non potest predari essentialiter
et esse de essentia quia predari essentialiter nichil aliud est quam quod
esset aliquid rei conflat in hoc quod est predari quod est esse
notionis et generis illud dicitur de essentia rei quod ex
primit per essentialem dispositionem rei definitam quia tunc nota
generis quoque exprimit per essentialem dispositionem speciei de essentia
illius

219
Amarguerudla ententio generis in
concreto sumpta e ens per accidens / si ens per accidens non pot
definiri ut docet Ar^o 2° q^o 1^a intentio in concreto / sumpta non
pot est definitio in difense generis / maior p^{er} ens per accid
ens est aggregata ex rebus diversis ut predamentoribus / si 2°
intentio in concreto sumpta est aggregata ex rebus diversis
non predamentoribus / ex multis que est ens reale et ex no
tione que est ens rationis p^{er} q^{uod} est maior.

Et notando quod quodlibet et concretum
accidentale sive si reale sive si totum quod quodlibet sicut
primo in pos concretionem et si primario significat formam et
vario sive cognotative significat subiectum in quo est forma
et hoc modo concretum accidentale est per se et per diffini-
ti. Si forma concretum accidentale in pos concretionem et si
egualiter significat formam et subiectum et si concretum accidentale
est per accidens et non per diffinitionem modo ad arguendum
respondet quod notio in concreto sumpta in pos con-
cretionem est per se quia primario significat notionem
et vario significat naturam que denominatur a notionem et ita
hoc modo est diffinitio in diffinitione generum in pos concretionem
notio in genere est per accidens quia equaliter signi-
ficat naturam et notionem et si componitur ex tribus diverso-
rum predicamentorum

Sm argute notio 2i generis e' sing
ulari quia produci per actus realem inq e' non pot
de nominare nato de realem et qing probat consequen
quia nullo forma pot tribuere dicto effectui conmania
ubi

Idcirco si contrarium singulari est si notio lae generis
est singulari non pot tribuere nato esse saltem et esse ge
neri

De distinguendo aut notio lae gene
ris est singulari in essendo confedo in denominando ne
go. Ita qui notio lae generis in essendo et in se habet
existens quod habet est singularis et si non inq
inapta est et si de multi quod quolibet aliquid sin
gulari tamen in denominando est pluralis quia est quae
ad relationem de nominans nato abstracta relatio
ad illas plures a quibus huius abstracta neque ex hoc se
quitur quod talis notio tribuat esse in contrarium
sibi quia ita est singulari in essendo ut illi sit essenti
ale referre brisale ad sua inferiora

Ultimus arguitur illud est distinctum
in ditione generis quod est genus in ditionibus et nato
et non notio est genus in ditionibus et nato et non notio
est distinctum in ditione generis nec pot in ditionibus
illud est genus quod est pars essentialis rei distincte
natae genetica et non notio lae generis est pars essen
tialis rei distincte in ditione nominis at quod est nato
est genus non notio a quia at forte de nominat genus
est nato et non notio est genus in ditionibus

De distinguendo minorem maiorem
atalit quod est genus nego forte confedo ad probationem
discendum est quod genus argonatur in ditionibus si
habet ut materialit simpliciter pars essentialis rei de
finitae non bono est nato ut forte simpliciter pars
essentialis rei definitae bonum est tamen quod forte ge
neris est nato ut materialit generis ponatur in ditione

A 173 unum genus possit conservari
in una specie

87

Nota pro quod genus duobus modis sumi potest primo modo
materialiter et sic per se quatenus includit sic praedicta
tota essentia alio modo sumi potest scilicet sive lo-
ge sive quatenus aliquid constituit per se non est de genere
que est relatio rationis quod dicitur natura ad plura specie distincta
ergo quod genus potest sumi duobus modis primo materialiter sive
materialiter quatenus includit sic attributa essentialia sive
sensitibus et modo sumi potest scilicet et loge quatenus est aliquid
nominatum sive conuenientibus per se non est de gen-
eribus

erij

Nota 2^a sententia apud omnes quinque con-
siderat^r in naturalibus et in suis attributis essentialia posse optime
conseruari in una spe alij^o in partibus lib^{is} sicut in parti-
bilibus omnibus, et per alij^o sumpta esse non a dubitatione circa
res in hoc in sua predatione essentialia, in quibus dicens
sentienti unde solum est difficultas de generali^o utrum
si possit conseruari in una tantum spe

Non igitur tanquam certum sumonendum e-
 gredut aliqua nata de nomine genalogi non e natiem
 quod habet plures sps aut ex pte sibi sibi ut quod
 habet plures sps potibile na quic ut aliqua nata sit di-
 satis non e natiem quod actus sit in multis sibi sibi ut quod
 potit ee in multis ut patet de natura bly que e di sibi et ta-
 men non actus sibi impota e in multis bndi solum e di sibi
 utat hoc articulo ubi si aliqua nata generia b g si
 nata alit tanquam conuadere in bna sps ut in sps ho-
 talit ut homines alie sps alie cent impossibile si talis
 natus potit de nominari genalogi.

in dno spⁱ alij impotⁱ bilibz quibz talⁱ spⁱ habent
plures induta s^t. 8. po libro de demoni^o c. po lectio
ne 12 et alij to topico ne c. 30 ubi ad deficiente bonas
duabz spⁱibz etia^z genⁱg diffieri et zomere dicitur impossibile
dari genⁱg sine suis spⁱibz

Deinde per rationem quod genus esset habet
quod sit contrarium et determinabile per contrarium de se
specificum / contrarium dicitur specificum non potest conuenire
unitati / per se plures / et genus logice non potest conuenire
uari in una tantum specie

Completur autem quia genus essentialiter potest determinari
sit aliquid perfectibile quia se habet ut pars materialis de
nomine cuiusque ut per perfectibile per aliquod autem sit genus
non potest esse perfectibile per dicitur inuale quia ipse non tri
buunt perfectionem et genus tantum est perfectibile per dicitur
specificum / non potest esse perfectibile per unam tantum dicitur
specificum quod sit per quia genus eo modo quod est perfectibi
le et est in dicitur. Item si genus non est indifferens respec
tu unius soli speciei et tantum potest esse indifferens ad plures spec
ies et consequenter genus tantum potest esse perfectibile per dicitur speci
ficum / per unam tantum speciem non potest conuenire

Ultimo per rationem quia dicitur quia conuenit una
specie essentialiter distinguatur alia ab alia specie cuiusdem generis
dignitate quod conuenit hoc specie alie essentialiter distinguunt
illud alio ne quia alia specie alia / si genus conueniret
in una tantum specie non fieret non posset dicitur specificum quod
dicitur non potest quia quod conuenit esset aliam non potest illi
non conuenire / et restat quod genus logice non potest conuenire
in una tantum specie

Inquit colligere pro quod esset conuenire
generi respicere plures species et cum esset aliam non posset con
uenire. Item si esset propterea neque genus potest conuenire
uari si ne plures species

Colligere 2o quod genus se habet ut pars
materialis respectu dicitur specificum et dicitur specificum si ha
beret formam et aliam perfectibilem quia est pars materialis et
habet ut partem per quam perfectibilis

Argumenti aduersus partem

Quia autem ita se habet genus in ordine ad speciem sicut
se habet species in ordine ad genus in individuo species potest conve-
niri in uno tantum individuo et ita generis potest conve-
niri in uno tantum specie. Minus species nata sola species
logica si nata sola conservatur in uno tantum individuo
quia tantum datur unum solus et species potest conservari tantum
in uno individuo.

De negando minoritatem proinde confessio
maiori d'ipso generis minoris ad id confecto in potest nego ita
quod sicut genus logicum non potest conservari in uno specie
alij impossibilis est ita si individuum est quod species logica potest con-
servari in uno individuo alij impossibilis est et si nec
ut alia nata de nomine generis logicum non est natus ut
autem habet alia species si individuum est quod in potest illa
habet ita si individuum est aliqua nata de nomine
species logica non est natus quod tantum habet alia in individuo
si individuum quod illa habet in potest.

Im arguitur post dicitur quod species et tantum
erit in specie hominum quod moraliter species est. Deinde si
erit ut erit verum quod non respectu solius hominum et quod genus
potest conservari in una sola specie si non potest genus tantum et
predabitur de hoc et de omnibus illis individuis et quod tunc
aliquod ex quinque predabitur de hoc potest esse species quia
al predabitur de hoc quod species est de specie non predabitur de specie
sed tantum de individuo in quo potest esse de specie proprium et accidens
quod in specie dicitur in quod autem tantum predabitur in quod
de hoc et illis individuis et quod potest de individuo tunc erit verum genus
respectu solius hominum.

De quod aut potest de individuo erit verum
genus respectu hominum quia quamvis tantum autem non sint
alij species tamen potestibile unde est in tali casu
non erit genus respectu solius hominum sed erit genus respectu
et hominum aliter existens et respectu aliarum species
potestibile.

Im arguitur et simul impugnatur solutio.

presedens in relatio cuius sunt multae quo relatio quoniam di
omata pars una de ratione ad uic conferunt relatio respectu
solum illius quo relatio quod remanet huius in patre qui
habet due filios si pereant non uero de die pater erit deus
pater respectu illius filij qui remanebit sed quoniam spes
sunt relatio et quoniam non distanciant et sunt imponibiles de
specie bona de modo ad uic quoniam reuocabit deinde non ge
nerum respectu illius speciei qui remanet.

De distinctione maioris si quolibet ex quo
relatio est terminus ad eam rationem est si non est termi
nus ad eam rationem nego unde uero bona sola species non sicut termi
nus ad eam rationem generum sed plures species propter uiam im
possibilem omnibus speciebus bona sola de ratione non conferuabilis
genalogia ad illud quod dicitur de patre habente deum
philosophi uero quod quoniam omni non moriuntur bonum
et pro ad uic est pater respectu illius qui remanet quia
qualibet filius per se sumptus est terminus ad eam rationem
solum pater naturalis.

Quoniam si uel pater tantum dicitur re
lone paternitatis ad filios autem existit ut patet quoniam tan
tum poterit dicere relone generum ad speciem autem exis
tentes et in eo caso in quo quoniam tantum dicitur in sola
specie huius tantum poterit dicere relone generum ad sola species
non et quoniam optime conferuante tunc in sola specie non
sicut pater conferuat pater respectu bonae solae filij.

De quod est diuersa ratio de ratione pa
ternitatis et de ratione generum nam ratio paternitatis
cum sit ratio realis predationis non refert ad terminum
autem existentem ad deum ratio generum et ratio rationis
composita ab intrinseco et extrinseco non requirit quodammodo
minimam autem sit sed quod potest fieri.

Ad argumentum si omnes species alij essent impo
sibiles accepta specie hominum tunc uero huius predatio est de ra
tione et est talis predatio pertineret ad aliquid uocem
predabilem sed in primis non est species quia non

Ad id individuum sunt terminus medius
relatus generis per quia terminus medius alius generis
dicitur ille qui terminat talem relationem non relationem sui
ratione alii. Et si individua terminant relationem generis
non ratione sui sed ratione speciei cuius sunt individua. Et per
et per alios terminant relationem generis alio ratione. Et
et per alios diuinitatem terminus medius relationis generis. Et
individua inmediate continent sub specie et donec species continent
sub genere.

Et quia generis est quod species et individua
relata et comparata ad genus sunt sub quibuslibet generis et ita di
cunt relationem sub genere libere ad genus.

Ad id genus comparatum ad individua
dicitur species per se optine rationem veri generis et at comparatum ad
peritum et ad hunc talem est bene genus per genus de illis quod dicitur
de multis speciebus parentibus in quibus. Et individua dicitur species per se
diferentia per quia continentur sub speciebus et per genus per se in quibus
de illis quod dicitur de speciebus et per genus comparatum ad individua
dicitur species per se bene genus.

Et id genus comparatum ad individua eius
dem speciebus optine rationem veri generis et at comparatum ad peritum
et per alios est bene genus per genus comparatum ad individua
eiusdem speciebus est attributum per se et debet pertinere ad aliquam
eiusdem speciebus et ad quibuslibet per alios. Et non potest per se per alios
nec per alios per alios de individuis et per genus non tantum per alios
individuis sed et de speciebus. nec per alios per alios per alios ne
que accidens quia per alios per alios in quibus est per genus compar
atum ad individua eiusdem speciebus est bene genus.

Et per genus per alios de individuis eo modo
quo per alios de speciebus per alios de speciebus et per alios de indi
uiduis per alios per alios per alios per alios per alios de indi
uiduis mediante speciebus et per alios per alios de individuis eo modo quo
per alios de speciebus.

Sed soluius per alios ad et per alios per alios
libet relatum tantum dicitur tale in ordine ad suum per alios relatum
libet per alios in ordine ad suum terminum per alios per alios relatum est per alios
per alios per alios in ordine ad suum terminum per alios terminus relationis gene
ris sunt per alios per alios per alios per alios in ordine ad speciebus et non
in ordine ad individua.

Per bene est quod relatum habet suam naturam
in ordine ad suum quod relatum est per alios per alios generis non est solum
species sed etiam individua cum hac tamen dicitur quod species sunt quod
relatum

Codex 89 f. 89

proximū et immediate generis et individua sunt quores
aliū mediātū et remotū generis quia mediante spe respici
unt genū unde genū non solum dicit genū in ordine ad spēs
sed etiam in ordine ad individua

Obique 2o contra ultimā et tunc genū
ē illud quod dicitur de multis spe differentibz sūmū dū dū
eiusdem spei bz pūgū paulū non dīferēt spē ex genū
comparatū ad individua eiusdem spei non opūet relā
tōnem generis

Ad dīstīngū maiore proximē et imē
diātē cōfēdo mediātē et remotē nego. Sed alit̄ pot̄ quod ali
ut ē angēnū cōstituat in eē generis in ordine ad indivi
dua aliā dōc si genū comparatū ad individua obtineat
relatōnem generis ad illa dū amittit et ita dīsumū quod genū
ē genū non cōstituit genū ut comparatū ad individua sūmū
comparatū ad spēs ad dō genū cōstituit in eē generis in ord
ine ad spēs comparatū ad individua non amittit imo
retinet relatōnem generis

Ad quēres supposito quod genū dicit
relatōnem ad spēs et ad individua si genū bñcā relatōne ref
ert ad spēs et individua

Respondeo quod genū bñcā relatōne refert ad
spēs et ad individua ratio ē quia quilibet relatū bñcā
relatōne refert ad suū terminū totū et ad eū quātū sū
spēs et individua sūnt termini ad eū quātū relatōnem generis ex
genū bñcā relatōne refert ad spēs et ad individua sūnt eadē
dīstīctōne videt lumen et videt coloratū quāmdū lūmē videt
immediate et coloratū mediate

Ad obīquē genū respicit inmediate
spēs et mediatē individua ex genū non eadē relatōne refert
ad spēs et ad individua

Ad quod ex eo dīgenū inmediate
respiciat spēs et mediatē individua tūcū pū quod genū
persuādē relatōnem generis pūgū respiciat spēs quā individua
non dīstīgūat quod multi pūcēt relatōnem generis sūnt quāmdū
coloratū videt mediatē lūmē non sequit̄ quod videt
dīstīctā dīstīctōne dīstīctā quāmdū lūmē videt et quāmdū dīstīctū

Articulū 69 utru dēt individua
immediate contenti sub genere

otapo quod in presenti articulo non queritur utrum
deus individuus contentus sub genere quia hoc
certum est non petri et huiusmodi sunt individui con-
tentus sub genere alio. Idcirco queritur utrum sit aliquod
individuum quod immediate continetur sub genere habere
quod immediate participet naturam generis. Et queritur si hoc
at est individuum immediate contentum sub genere at est talis
quod immediate participet naturam aliam.

Nota 2o quod in eodem individuo genus
petri reperitur plura attributa. Dicitur per se ipsum corpus at et hoc
et ita omnia ista attributa individuatur in petro et sic patet
dicitur huiusmodi hoc corpus hoc vivens hoc at et huiusmodi.

Nota 3o quod in petro non debet dari brevis
dixit individui per quod sit huiusmodi et alia dixit indi-
viduali per quod sit hoc corpus alia per quod sit hoc vivens
alia per quod sit hoc at et alia per quod sit huiusmodi per se ipsum et
eandem dixit individualiter in petro petri etatem per quod sit
huiusmodi hoc corpus hoc vivens hoc at et.

Nota 4o quod dixit individuali per quod sit in me
diate individuat per se ipsum individuum gradum specifi-
cum et mediate per se ipsum individuum gradum generis et se-
teris attributa ut si quis individuat in spe dicitur in petro petre-
itas per quod sit immediate per se ipsum individuum in me-
diate per se ipsum individuat at et se teris attributa ut si
quis includunt in hoc et ita per quod sit quia est huiusmodi
et hoc at et quia est hoc corpus et huiusmodi.

Sed ita non dat aliquod individuum im-
mediate contentum sub genere per quia individuum con-
stitutum tale per se ipsum individuum. Idcirco dixit individui
per quod sit immediate constitutum individuum gradum specifi-
cum et mediate gradum specifi-
cum constitutum individuum
gradum generis et quolibet individuum in mediate
continetur sub spe et consequenter non dat aliquod indi-
viduum in mediate contentum sub genere.

Confirmat huiusmodi rationem dixit specifi-
cia ab ignate dicitur in mediate attributum in

propinquas huiusmodi et mediate determinat per se et alia
vnde que vnde dicitur in atti e.g. si mulier dicitur ^{per se}
per se et immediate debet determinare et inducere
per se et mediate reliqua attributa a talibus que indu-
cunt in se.

Si contrarij respondent dicentes quod
dicitur de genere dicitur inductus vna per quod fiat et constituitur
inductus dicitur per se fiat e.g. per se et alia dicitur dicitur inductus
per quod constituitur inductus dicitur generis e.g. hoc at

Si contra istud respondentem sic arguitur
dicitur inductus non sunt multipliandi sunt necessitate et
vna et eadem dicitur inductus est sufficienti ad sciendum inductus
dicitur per se fiat e.g. per se et ad sciendum inductus dicitur gen-
eris dicitur e.g. hoc at e.g. non debet dari duplex dicitur inductus
vna per quod fiat inductus dicitur per se fiat et alia per quod fiat
inductus dicitur generis.

Confirmat si daret aliquod dicitur inductus
liber que tantum constitueret inductus dicitur generis talis dicitur
inductus debet constitui aliquod per se omni per se
dicitur inductus que tantum constitueret hoc at inductus dicitur ge-
neris dicitur constitueret hoc at quod est commune omnibus per se
animalis quia hoc at est commune inductus dicitur omnium per se
alio et quod est commune inductus omnium per se et hoc est commune omnibus
per se sed quod est commune omnibus per se alium generis implicat
quod sit inductus dicitur quia est aliquod bonum predabile que
non potest inductus dicitur e.g. non dat aliquod dicitur inductus
que constituat tantum et immediate inductus dicitur generis

Si vero arguitur hoc at est inductus dicitur per se hoc at im-
mediate continet sub genere alio e.g. dat inductus
inductus immediate continet sub genere Minor
per hoc at non potest continere sub genere alio mediate e.g.
immediate continet sub genere alio per se si hoc at
continet sub genere alio mediate id est e.g. quia hoc at

contineret sub aliqua spe atis. Et hoc at non potest
 tenere sub aliqua spe atis. Et hoc at non continet sub ge-
 nere alio mediante aliqua spe. Minor spe hoc at e. comu-
 ne individui hominum. Specie atis. Id id quod e. comu-
 ne hominum. Specie non potest immediate contineri sub ali-
 qua spe. Et hoc at non potest immediate contineri sub aliqua
 spe atis.

Et confessa maiori negando minori
 ad probationem negat antea et ad probationem negat minor et ad
 probationem minoris. Disputatio. Maior hoc at e. comu-
 ne individui omnium. Specie atis mediate. Et mediantibus spebus confedo
 immediate nego ad maiorem. Si in maiore spe comune medi-
 antibus spebus nego si e. comu-
 ne immediate confedo. Unde cum
 hoc at tantum conveniat individui et unumlibet spei atis me-
 diante spe propter hoc hoc at non continet mediate sub ge-
 nere alio. Id mediante aliqua spe et ita hoc at immediate con-
 tinet sub aliqua spe.

Et dicitur dicitur hoc at ratione atis non potest
 immediate contineri sub hoc quia id quod continet in me-
 diate sub hoc debet e. hoc. Et hoc sub ratione talis hoc e. hoc
 at quatenus considerat sub ratione atis natio debet conti-
 neri in mediate sub genere atis.

De quod hoc at implicat ex eo quia e. ind-
 ividuum determinat et dicitur aliqua ratione. Specie atis natio
 ne cuius immediate continet sub aliqua spe atis et ratione talis
 spe continet sub genere atis. Ex eo quia pertinet in spe. Et per
 hoc e. alii hoc at e. alii unde hoc at id e. dicitur in indi-
 viduum contentum sub genere alii quia e. individuum contentum
 sub aliqua spe.

Im arguitur per hoc at non exprimit
 aliquod e. specie. Id per individuum quod in mediate
 continet sub aliqua spe exprimit aliquod e. specie. Et
 hoc at non potest e. individuum immediate contentum
 sub aliqua spe. Maior spe per hoc at tantum exprimit quod
 atis. Similiter si per individuum per quod alii tantum e. gene-
 ricus et per hoc at non exprimit aliquod e. specie.

Et distinguendo maiore explicite confesso impliciti
tō negounde per hoc at ex eo proficere quod ē inducidu
dicit implicitū aliquā dionem spēsificā ratione uerq
hoc at habet quod sit inducidu qd petiq tantu habet
quod sit hoc at ex eo quia ē hō talis quod si petiq non ē
hō non ē hoc at

Et contra dicit hoc at non ē magis ratio
quare sub aliqua sub illa spēs immediate continet qd
tendit ē quod hoc at non pot contineri sub aliqua spēs
sed immediate debet contineri sub genere et id

Et quod hoc at ē inducidu bagu
quod conuenit omnibq inducidu generis atq et ita hoc
at quatenus applicat inducidu spēs hōis continet immed
iate sub spēs hōis et quando applicat inducidu spēs le
onis continet sub spēs leonis unde hoc at dicit aliquam
nōnē spēsificā non sēta et determinatā Minus tam
et indifferentem

Im arguitur pot intq considerare indi
cidua quatenus participant gradu generis sine consi
derando illa quatenus participant gradu spēsificum
sed inducidua sit considerata non continent immediate
sub aliqua spēs ē q inmediate continent sub genere. Mir
pe quia inducidua quatenus participant gradu generi
cum qd petiq et patiq quatenus participant gradu m
atib non sunt inferiora spēs sed generis ē q sit tanq posunt
immediate contineri sub genere.

Et quod non pot intq cum fundam
ento sed sine fundamento conspice inducidua parti
cipantia gradu generis non considerando illa partici
pantia gradu spēsificū ex eo quia inducidua ex natura
sua participant gradu generis per gradu spēsificum
qd petiq participant gradu atq per gradu spēsificū sed hōis
fieri in petiq non ē hō non ē at multa alia sunt arguta
quibq probari uidet quod dant inducidua immedia
te sub genere generis que fundant in hoc quod dant plury
dise et inducidua atq in eodem inducidua quod falsū ē

Unde inferas quod bene potest inter considerare in his duobus
 immediate subiecta generis ad hoc consideratio est sine fun-
 damento Caput de spe

CAPUT DE SPE

Postquam porphirius in superiori capite agit de genere
 merito instituit in presenti capite agere de spe quod
 autem hoc sit institutum porphirii in hoc capite
 satis dicitur ex eisdem verbis huius capituli quod
 incipit Spe autem rationes autem instituti desumuntur ex an-
 te cedentibus et ex subsequentiis capitulis et in primis desumit
 ratio instituti ex antecedenti et quia porphirius in antecede-
 nti capite agit de genere et generis in presenti capite agit
 de spe per consequens quia generis et spe sunt relati sed cognitio
 unius relati descendit a cognitione alterius relati et necesse est
 partem maneret cognitio generis propter hoc porphirius
 postquam in superiori capite agit de genere merito instituit im-
 mediate in hoc capite agere de spe. Unde porphirius agens im-
 mediate de spe postquam agit de genere servat ordinem doctrinae
 iuxta quem agendum est immediate de illis quorum cognitio est necessaria
 ad cognitionem presentium et tunc cognitio spei sit necessaria ad ha-
 bendam cognitionem de genere quia cognitio unius relati est nar-
 ra ad cognitionem alterius relati propter hoc porphirius agens in
 hoc loco de spe servat ordinem doctrinae

Ratio instituti desumitur ex subsequen-
 tiis capitulis quia porphirius agit de duobus probabilibus quate-
 nus sunt ens et probabile de multis sed hoc modum est spei quod dicitur
 proprium et accidentis de quibus agit porphirius in subsequentibus cap-
 itulis et optime sequitur porphirius agens in hoc de spe intendens
 agere in subsequentibus capitulis de dictis proprio et accidente
 Minor per quod spei est ens et probabile inquit dictum proprium
 et accidentis sunt ens et probabile inquit et probabile inquit
 est prius quam probabile in quate quia probari inquit est probari
 per modum ens et probari in quate est probari per modum acciden-
 tis et scilicet prior est accidente et spei in quod est ens et probabile

SP
E prior dicto proprio et accidente. Unde porphyrius agit prius de spe
quod de dicto proprio et accidente servabit ordinem dig
nitati quia spe est perfectior et dignior dicto proprio et accide
nte quia predictabile in quid quod convenit spei est perfectius et
dignius quod predictabile in quale quod convenit dicto pr
oprio et accidenti

¶ Sed contra institutum porphyrii obijciunt quia
de illis est prius agendum que sunt priora sed dicto est prior spei
prius debet agere porphyrius de dicto quod de spe. Minor preterea
dicto est pars componens speciem sed omnis pars est prior illa quod de compo
sitione est prior spei

¶ Et quod porphyrius in hoc capite non relin
quit ordinem de nate et servat ordinem doctrine et di
gnitati iuxta quem spe est prior quod dicto et sic de illa agit
prius de alio hoc quod licet dicto sit pars componens speciem si
malespe pro nate abbi dicto non est pars componens speciem
si sumat speciem pro notatione. Ut cum in presenti capite tantum
trahit porphyrius de spe pro notatione propter eas non deb
uit prius agere de dicto quia sit pars spei et ita optime
segitur porphyrius agere prius de spe quod de dicto et hinc de
instituto eius qui non

¶ Demonstrato tam instituto porphyrii ratio
nibus que illo confirmato equide utia a ditionem huius
capituli auctorem dividendo illud in quatuor partes in
quarum prima proponit porphyrius duas significationes et
3as ditiones spei in 2^a parte comparat eas se ditiones spei
in 3^a parte tria consortaria et duas precepta proponit
et tandem in 4^a parte explicat quid et complexum sit
individuum

¶ In pariter pariter capituli proponit porphyrius duas significati
ones spei et 3as et 4as illas ditiones pos. significat huius pulcritu
dinem et perfectionem corporis quia ratione earum huius
pulcritudinis speciosi dicuntur de signat illud quod continetur sub
aliquo certo et determinato genere quia ratione hoc dicitur huius
quod continetur sub certo et determinato genere scilicet sub
habet

Deinde propriam possumus & difformem
 speciem quando due priores continentur in his verbis
 species e quae habet generi et de qua qd praedat in quae
 qua querit quid res sit qd idem e dicere species e qd sub
 gicit generi et de qua qd praedat in quid quae verba
 duas difformes faciunt nam pa verba alij species e quae
 subgicit generi faciunt difformem et alia verba, s, de
 qua qd praedat in quid faciunt aliud difformem pro quare
 difformis intelligencia adverte qd species dicitur ordinis ad
 superioris, s, ad qd qd et ita in ea difforme dicitur species
 p ordine ad superioris et similiter qd superioris dicitur
 ordinis ad species idco dicitur species in difforme 2a p ordine
 quae dicitur qd ad inferioris species

Possumus in his duabus difformibus species pro
 priam possidemus 3as difformis species in hunc modum
 e illud qd praedat de multis numero difformibus in
 quare qua querimus quid res sit cuius difformis probatio
 patet articulo 2 sequenti

In 2a parte capitis comparat et con
 fert possidemus has difformes inter se qd ut melius fuerit
 explicat quid sit qd supremum, quid sit qd interme
 dium, et quid sit species infima siue acta et ita dicit qd qd
 supremum e illud qd supra se non habet aliud generi
 aliter dicit illud qd ita e qd ut non possit se species qd
 intermedium siue interiectum e illud qd respectu superi
 oris e species et respectu inferioris e qd species infima di
 fit p tribus difformibus po dicitur quae ita e species ut non
 possit esse qd 2o dicitur qd sub se non continet aliquam
 3o dicitur qd praedat de multis solo numero difformibus
 in quid huius possumus dicitur possidemus qd duo p difformis
 species, qua subgicit generi et de qua qd praedat in quid
 continentur omni species tam infima quae interiecta
 qd tam species interiecta quae infima subgiciunt generi
 et de illis qd praedat in quid et haec de 2a parte huius
 In 3a capitis parte colligit perfructus
 tria consuetaria et duo precepta per consuetarium e

28
quod genera suprema tantum sunt id sicut defertur tantum
sunt categorie species infime sunt multe quamvis non
cogere et individua sunt numero infra

Quod consecretariū ē qui defendit a genere
genere supremo per defertur intermediis sustinere debet in se
infimo et non debet ulterius progredi. Individua in se
quod iste sunt numero infra id quod ista sunt subia genera
non et corruptione et ita non possunt comprehendi ab
aliqua scia. Quod consecretariū ē qui defendit a genere
ad species et individua uia descendit ab uno ad plura quod
dicitur quod quod est uia in species pluras et plura individua
quod descendit ab his per quod ascendit a pluribus ad unum
id est colligit et abstracta. Unum huius generis ex pluribus speciebus
Propositum ad huius duobus consecretariis. Proponitur per philosophum
Dicitur presertim consecretariū per se totum genera suprema quod inter me
dia predantur de speciebus infimis ad hoc species infime non predantur
de generibus supremis neque de generibus interiectis quod presertim
predantur confirmat per philosophum hanc rationem. In omni predatione directam
aut predantur maiora de minoribus aut paria de paribus et hoc in
omnino non possunt predicari de maioribus sed generis supremi et inter
mediis sunt maiora specie infima et species infima ē minor illis
et generis supremi et inter mediis predantur de specie infima. Species
autem infima non potest predicari de illis. In presertim ē
de quibus predantur species infima predantur etiam generis inter mediis
ut quod ad generis supremi quod quia non predantur de pario et paulo idio
etiam de illis predantur et corporis diuersi et substantie huius de qua
capitis parte

Tandem in quarto et ultimo capitis parte
Definitur per philosophum individuum tribus definitionibus. Primum est individuum
ē quod de uno tantum predicatur. Secundum est individuum ē res singularis
omnino indiuisibilis. Tercium est individuum ē res singularis inferiora de definitionibus est indi
uiduum ē quod constat quibusdam proprietatibus que omne
simul sumptis alteri non conueniunt non possunt ergo esse naturam
in hac parte ab his parentibus generis etali oris et substantie. Sed
erit de effectu hoc colore hanc figuram et quantitate que
omnia sunt proprietates individuales et naturales quod omne

Simul sumpti non conueniunt pluribus ut petro et paulo

Tandem dicendum porphirio quod dicitur in 3. spūs in indiuiduo scilicet ut hoc ratiō indiuiduo ex demone ut huiusmodi et indiuiduo est si potest ut filius regis indiuiduo est et potest si potest. Quod rex tamē habeat bonū philo. quæstio 6a de spē an loquimur

QVÆSTIO 6^a DE

SPECIE

Articulus primus. *spēs subgicibilis*
fuerit optime distincta a por-

phirio
Notandum quod spēs subgicibilis sunt distincta a porphirio in hoc capite de spē quæ subgicere generi et de qua genū prædat inquit in quibus verbis due continentur dictiones. *spēs subgicibilis* præ spēs quæ subgicere generi et spēs subgicibilis est illa de qua genū prædat inquit et de quibus dictionibus queritur an sint optime

Notandum 2o quod spēs pōt considerari in ordine ad superiorem et sic habet quod sit subgicibilis. Et pōt considerari in ordine ad inferiorem de qua prædat et sic habet quod sit spēs prædabilis. Et hoc pōt considerari in ordine ad ut quod est superior et sic spēs subgicibilis pōt considerari in ordine ad petrum et paulum qui sunt inferiores huius et sic habet quod sit prædabilis

Sic ito optime sunt distincta spēs subgicibilis a porphirio quæ subgicere generi et de qua genū prædat inquit ratiō dictionis non aliter probat quod auctoritate porphirij et omnium plurimorum et soluendo arguta

que contra illa militat

Solum autem e aduersus tendu sicut in ista
dispones quod passus est subiectibilis e que subiectus generis
e essentialis et ad ista (si) sps subiectibilis e illa de qua
genus probat in quod e aduersus tendu sicut in ista
die per se id in quo e genus aduersus tendu sicut in ista
quo e genus probat et e id in quo e genus e esse sps subiectibilis
et e id de quo genus probat e proprietas sps subiectibilis
sicut e in multis sps quod e de ista generis probat in ista
de multis sps quod e proprietas generis

Ex quibus inferat quod si pater quatenus subiecti
bilis e quo relatiue generis nam aliquid de quo relatiue
et terminat alium relatiue in modo quod relatiue
et subiectibilis respicit genus suum terminat et quo relati
ue generis arguitur ad utrumque partem

Arguendo aduersus partem

Primum arguitur predicta de sps subiectibilis
conuenit in diuerso quod in diuerso non e sps
subiectibilis e non bene definitur sicut sps subiectibilis
apud philosophum maior per quia in diuerso subiectus generis et
de illo probat genus in quod probat subiectus et de petro pre
dicat in quod e equalis de sps subiectibilis conuenit in di
uerso

Per negando maiorem ad probationem distingo
autem in diuerso subiectus generis inmediate neque mediate
inmediate sps conuenit in diuerso non sequitur quod de sps sub
iectibilis conuenit in diuerso quia in diuerso subiectus
generis de inmediate subiectione sps respectu generis

Ad contra ista solutionem obicitur hoc autem
e in diuerso hoc autem inmediate subiectus uti quod e genus
e quia de in diuerso quod inmediate subiectus generis et
consequenter de sps subiectibilis conuenit in diuerso

Et non sufficit maiori ad probandum minorem
in quod hoc autem inmediate subiectus uti de non subiectus uti
in quod e genus respectu huiusmodi sicut in hoc subiectus uti

in quod est per se patet hanc autem bndi et in ordine ad bndi
ut dicitur hoc et non est generis sed per quando a tota in ditione di
citur per se quod sub gicitur generi sensu per se bndi de sub gicitur
generi in quantum generis

¶ In arguendo si per sub gicitur dicitur in re bene
quod sub gicitur generi de eo est quod per se quod relatio generis per hoc est
si de per se non bene dicitur quod sub gicitur generi minor per
quod bndi relatio non potest probari de his quod dato non est in re
et dicitur patet si legi per quod probat de per se recte enim dicitur hoc
est et per se negat de quod relatio generis

¶ De negando minor ad probationem dicitur in
quod maiore foris confidom dicitur nego et si milie dicitur quod
minor foris dicitur siue pronotat confido foris siue pronotat
ne negotio quod quod conuenit per se bndi dicitur de nato gene
ris conuenit per se bndi pronotat conuenit hoc et ita dicitur quod
ad pronotat probat de per se de hoc ad hoc quod per se non
nauit per se id est notat generis non conuenit per se et ita quod
per se foris non probat de per se non enim recte dicitur per se quod

¶ In arguendo de sumptibus ex eodem porph
in ditione de per se si probat de per se est bndi si quod per se dicitur
illa ditione non est bona in qua dat si quod per se dicitur de per se
non est bona maior per se bndi dat si quod in aliqua ditione
quod quando sunt de eo conuenit dicitur per se et contra
per se quod per se dicitur per se et quod quando per se dicitur per
se quod in predicatione ditione dat si quod

¶ De cum per se hinc quod in absolutis bndi
osus est ditione in qua dat si quod in relatione ditione non est bndi
dico in qua dat si quod per se bndi in nato relatorum et bndi de
notat et per se hinc per se in ordine ad aliud

¶ Sed contra dico debet tradi per se notat
illa ditione in qua dat si quod non dat per se notat et quod
la est predicatione solutio minor patet illa ditione in qua dat si
quod tradit per se quod notat

¶ De quod in absolutis bene est quod
dico debet tradi per se quod sunt notat non de in relati
onibus in quibus quod hinc habet nato in ordine ad aliud
etiam debet dicitur in ordine ad aliud et quod per se

Articulus 2us utrum sit optima dispositio ei predictabilis tradita a philosopho

Nota quod species duplex una infima et alia in
termedia species infima illa que respectu superio
rioris ita est species subiectibilis ut respectu inferioris
non possit esse generis quia est species interiecta quia respectu superio
rioris est respectu inferioris ita est species subiectibilis ut
respectu inferioris est respectu horum et leonardus sit generis species
infima est illa que respectu superioris ita est species subiecti
bilis ut respectu inferioris non possit esse generis quia
est species infima quia respectu superioris est respectu alio
ita est species subiectibilis ut respectu inferioris est respectu
petri et pauli non possit esse generis

Sed et optima est dispositio species predictabilis tra
dita a philosopho quia quod predictat de multis numero differentibus
in quibus probat illa est optima dispositio per quam differentiam
separatur a omnibus aliis id per talem dispositionem species pred
cabilis separatur a omnibus aliis et talis dispositio optima minor
per nam in primis species predictabilis per predictari de multis separat
ab individuibus quod de bono tantum predictat deinde per predictari
de numero differentibus separat species a genere quod predictat de
specie differentibus et tunc semper predictari in quibus separat species
a se ipsa proprio et accidenti que predicantur in quibus est per tale
dispositionem separat species predictabilis a genere et a omnibus aliis

Ex dictis in articulo primo de genere inferatur
quod hec dispositio species predictabilis non est essentialis sed accidentalis
quia sicut dispositio generis tradit per predictari de multis specie differ
entibus quod est proprietas generis ita similiter hec dispositio tradit per
predictari de numero differentibus quod est proprietas species pre
dicabilis

Inferatur quoque quod sicut generis sit dispositio
hum essentialis differentie unius in multis specie differentibus
in quibus quia est unius in multis specie differentibus in quibus
est de essentia generis ita similiter species predictabilis per dispositio
differentie unius in multis numero differentibus in quibus quia
est de essentia in multis in quibus numero differentibus est de essentia

Spei predabilis

Ad pro maiori intelligentia arid. Dispo-
num aduerte quod ex dispo. generis in illis verbis spe. dispo-
rentibz in quibus significat genq. predari dimittit spe. dispo-
rentibz tanquam aliquid incompletum qia in talibz verbis dispo-
notat quod genq. se habet ut parum naturalis de ratione earq.
quod sic aliquid incompletum et in illis verbis dispo. spei
numero differentibz in quibus denotat genq. predari tanquam
aliquid completum. Quia talibz verbis denotat spei predari
tanquam aliquid constitutum ex genere et dispo. ultimis scilicet unum
et quod dicitur constitutum natio debet ee aliquid completum arguitur

in margu. quid preditus dispo. spei predabilis conue-
nit dicitur. Id deq. non e. spei predabilis quia dicitur singula-
ri e. talis dispo. conuenit aliis ad se in toto et conpro-
ue nit non e. bona maior per quia deq. predat in quibus de tribz
diuini personis que numero differunt quia quilibet ex pe-
rsonis diuini essentialiter e. deq. e. preditus. Dispositio spei
predabilis conuenit dicitur

Et negando maiore ad pro bono di-
tinguo an. cum sui multiplicatione nego sine sui multipli-
catione considero ut autem aliqua natus de nomine spei
predabilis debet ee et predari de multo cum sui multipli-
catione deq. autem e. in numero in tribz diuini personis
qia sub illo diuinit diuersa numero que habent diuer-
sas natus numero

In margu. talis dispo. spei predab-
ilis conuenit generi sed genq. no. e. spei. e. talis dispo-
e. bona ma. per qia genq. predat de multis numero di-
ferenti in quibus qd alqd e. genq. predat in quibus de pe-
tro et paulo qui solo numero differunt e. preditus
dispo. spei predabilis conuenit generi

Et negando maiore ad pro ba-
tione distinguo an. mediate considero immediate nego
in dispo. spei quando dicitur q. nec predat de multis

numero differentibz intelligendu e de predatione unius medi
ate vel 2o respondet qd ge nq predat de multis numero
dista dicit eodem modo qd sps nego diverso modo co
nsido qd a genq predat de multis numero differentibz
tangua aliquid incompleto sps bo predat de multis
numero dista tangua aliquid completo

Im arguitur qd anima rationalis
predat inquit de hac et illa anima rationali que nu
mero differunt et punctu predat inquit de hoc et illo
puncto que etia solo numero differunt sps neque
anima neque punctu possunt esse sps predabilis uel
sint entia incompleta e q predat dista sps predabilis
conuenit alibi ad differentibz et consequenter no e bona

Et quod anima rationalis et pu
ntu predat de multis numero differentibz inquit
tangua entia incompleta et ita no possunt simpli
cit s d tanta Im quid de nominari sps predabilis
ubi aduenit quod sps et genera uel autem in predami
natis tantu colliguntur nate complete et integre
propterea solus illa que sunt nate integre et co
mplete possunt de nominari simpliciter generaliter
spes

Ita med arguta predat dista
conuenit ei contento sub distinctu e q non e bonu an
per se non non sps predabilis predant de multis ga
solus lana et phenix sunt sps predabilis s d ista no
predant de multis ga quilibet illoru tantu habet
vnu indiuidu e q dicta dista no conuenit homini disti
nito

Et negando an, ad proband dictu
veru e quod solus lana et phenix sunt sps predabilis q
uand bo dicit qd quilibet illoru tantu habet vnu
vnu indiuidu uel actu consido in pota nego ut autem
aliqua nata de nominis sps predabilis no e nati uel
quod actu habeat plura indiuidua s d sufficit quod
in pota illa habeat sicut ut aliquo nati de nomi
nis genq no e nati uel quod actu habeat plures sps
s d sufficit qd illa habeat in pota

hac nomen spiritus ut tale non significat aliquam rationem
que sit eadem id omnino diuersa in specie subgiuilibi
et predabili

Articulus 4us utrum species subgiuibilis ut talis sit foris et inuersa

Nota quod species subgiuibilis duobus modis
sumit possumit. *maius* seu fundamentali quatenus
sumit promissum qui denominat species subgiuibilem
sumit foris quatenus sumit promotionem et species sub
giuibilis qui denominat naturam foris subgiuibilem que
notio nihil aliud est quam quidam ratio in nobis quod dicit
natura spiritus ad superiora ubi etiam aduersus quod in
considerando naturam spiritus ad hoc in ordine ad super
iora in ordine ad aliquid resultat in hoc quodam habitu
sive relo ad aliquid qui ab habitu sive relo dicitur notio et species
subgiuibilis

Sic patet quod species subgiuibilis quatenus subgi
uibilis non est foris et inuersa. communiter omnes philosophi per
quod dicitur foris conspiciunt per ordinem ad inferiora. Id
spiritus et subgiuibilis non respicit inferiora sed superiora ut
constat ex eius definitione et quod spiritus et subgiuibilis non est foris
et inuersus

Idem dicitur quatenus dicitur debet esse pre
dabile. Id spiritus et subgiuibilis non est predabile et spiritus et subgi
uibilis non est foris et inuersus per spiritus et subgiuibilis respici
it superiora. Id spiritus non potest predari de suo superiori et quod
non potest predari de se et non enim recte dicitur a se non
et spiritus ut subgiuibilis non est predabile

Ad idem relatio spiritus subgiuibilis est ratio
spiritus predabilis non habent in se ordinem in se et proprii
et alii talis quod una sit essentia et alia proprietates sive in

atati eſſa ſed ſunt velonij omni modi conſe et diſparate
 uno ſe per quia iſte velonij conueniunt nate ſpecificie
 ex cogduntq; comperat illa ad diuerſos terminos ſi
 ad ſuperiora et ad inferiora ſed comperatio quia intq;
 comperat nata ſpecifica ad ſuperiora non dependet ni
 ſi ab a comperatione quia intq; comperat nata ad infe
 riora ni e contra iſta comperatio ab alia dnt e q; velonij
 ſpec ſubgicibilis et pndabilij ita ſi habent uno ſe ſeu
 duo non procedat ex alia tanqua proprietat ſua eſſa
 ſi n paret q; intq; non comperare nata ſpecifica in ordi
 ni ad ſuperiora ſine comperando illa in ordine ad inferiora
 et e contra pnt comperare nata in ordine ad ſuperiora
 ſine comperando illa in ordine ad inferiora ad ſuperiora

Argumenta aduerſe partis

Immaginatur contra pndabilij dicitur la vox vox
 pndabilij e ſpec ſubgicibilij reſpectu bñſi qd e genq; ad qui
 ngenq; vocis pndabilij ſed la vox pndabilij quatenus ſpec
 ſubgicibilij reſpectu bñſi et fortit bñſi e q; ſpec ſubgic
 bilij ut ſubgicibilij e fortit bñſi mi pñ la vox pndabilij
 quatenus ſubgicibilij bñſi participat rōnd illig ſed ratio bñſi
 e e bñſi in multis e q; la vox pndabilij quatenus ſubgic
 it uſo e fortit bñſi mā pñ la vox pndabilij participat
 rōnd bñſi quatenus bñſi de illis pndat ſed bñſi pndat
 de la vox pndabilij quatenus ſubgicibilij uſo e q; la vox
 pndabilij participat rōnd bñſi quatenus ſubgicibilij uſi
 bñſi

omni mat ideo bñſi e genq; ad qui
 que vocis pndabilij q; vocis pndabilij participat
 rōnd bñſi ſed vocis pndabilij participat rōnd bñſi
 ſunt fortit bñſi e q; quingui vocis pndabilij quatenus
 ſunt ſpec ſubgicibilij bñſi ſunt fortit bñſi

Ad ad arguitur negando mi ad pñ
 ſonem negat maior et ad pñ bñſi negando etiam

ma ita qui quamvis bene sit quod ea vox predicabilis
et omni alii participent ratione ut si tamen non parti-
cipant ratione nisi ex eo quod non subgiuntur ulla in o-
ideo subgiuntur ulla quod sunt ulla sicut non ideo
participat ratione alii quod subgiuntur ulla / ideo subgi-
untur alii quod participat ratione talibus unde ea vox predi-
cabilis quatenus subgiuntur ulla tantum est essentialiter presuppo-
sitive sive materialiter non vero fortiter sive ex eo quod sub-
giuntur ulla

Deinde ad compositionem distinguo
ma visum est quod ad quinque voces predicabiles quatenus
sunt ulla materialiter sive presuppositivae non vero quatenus
sunt ulla ^{fortiter} ~~materialiter~~ sive presuppositivae non ~~verum~~ ^{verum}
~~fortiter~~ et quatenus respiciunt ipsam ulla

2° arguitur quod immediate subgiuntur
generi essentialiter / id est spiritus ut subgiuntur essentialiter subgiuntur
generi et spiritus ut subgiuntur essentialiter et fortiter ulla

De quod illud quod immediate
subgiuntur generi quali est spiritus debet et essentialiter non fortiter id
materialiter et ita sensus est quod res illa qui immediate subgi-
untur generi debet esse nata qui denotat minoris positum essentialiter
non in ordine ad genus sed in ordine ad inferiora in quibus
est

3° arguitur spiritus predicat subgiuntur
essentialiter de hac et illa specie subgiuntur essentialiter sicut non predicat de hoc et
illo hoc est spiritus ut subgiuntur essentialiter predicat de multis et conse-
quenter essentialiter

De distinguo autem fortiter nego materialiter
concedo ita qui ab hac et illa specie subgiuntur essentialiter potest abstrahi
una ratio spiritus subgiuntur essentialiter qui est fundamentaliter et in illa
positum fundari notio spiritus predicabilis et totaliter ratio
quatenus predicat de hac et illa specie subgiuntur essentialiter fortiter
id est non sumit ut spiritus subgiuntur essentialiter id fortiter sumit ut
spiritus subgiuntur essentialiter fundamentaliter vero ut spiritus predicabilis

4° arguitur quid quidem essentialiter sed est singulare
essentialiter id est spiritus ut subgiuntur essentialiter non est singulare

Quod est bisalis minor et consequens per quod species de subgiuibilibus
 sunt nata abstracta a singularibus sed nata abstracta
 a singularibus est bisalis est species ut subgiuibilibus non sing
 ularibus sed bisalis est

Compositum autem quod species de subgiuibilibus di
 stinguuntur ab individuo subgiuibilibus per hoc quod species subgiuibilibus
 est bisalis et individuum subgiuibilibus est singulare est species ut
 subgiuibilibus est bisalis

Per distinctionem maiorem quid quid est bis
 est singulare est bisale materialiter seu fundamentaliter con
 sidero fortiter nego et ita species subgiuibilibus est non sui sin
 gularis est bisalis fundamentaliter non fortiter et similiter
 nata abstracta a singularibus sumpta tantum in abstr
 actis abstractioribus est bisalis fundamentaliter id est
 habet fundamentum ut in illa possit fundari notio 2a
 a universalitatibus si comparatur personis patibilibus ad
 sua inferiora

Deinde ad compositionem tri
 quod species subgiuibilibus distinguuntur ab individuo subgiuib
 ilitate non quod species bisalis fortiter sed fundamentaliter at eo
 individuum subgiuibibile neque fortiter neque fundame
 ntaliter est bisale sed singulare quia semper includit
 sicut deinde videtur per quod compositum includit
 videtur et singulare

Similiter species denominat
 bisalis quatenus respicit plura sed species ut subgi
 uibilibus respicit plura est species ut subgiuibilibus
 est bisalis non per datam species ut subgiuibilibus qui res
 picit plura superiora videtur ut est species subgiuib
 ilitate respicit ut videtur corpus et substantia est species ut
 subgiuibilibus respicit plura

Per distinctionem maiorem quatenus
 respicit plura inferiora considero quatenus respicit
 plura superiora nego unde species subgiuibilibus
 quamvis habeat plura superiora non sequitur

quod sit. forte dicitur quod dicitur forte dicitur conspici per
hoc quod respiciere plura inferiora de quibus po-
tuit predicari

Ex dictis colligitur quod eadem
nata potest denominari spes subiectibilis et spes
predabilis si loquamur de spe confirmata. Non potest
respiciere superiora, et si est spes subiectibilis, et
potest respiciere inferiora, perinde paulum et sic
construitur spes predabilis. Unde esse in subiecti-
bilem et esse speciem predabilem sunt accidentia respec-
tus. Nam quod denominatur spes subiectibilis et predabilis
et dicitur nata. Specifica accidentia de ista spes subiectibilis
et predabilis. Item si istud nata angelica supposito

Articulus secundus utrum nata angel-
ica supposito quod sit inmulti-
plicabilis possit denominari spes
predabilis.

Nota propter in presenti articulo non intendimus
querere an nata specifica angelica possit multiplicari
in pluribus individuis vel non id est non querimus an in
angelis deinde plures individua eiusdem speciei an boni
bona quaeque speciei angelorum tantum deinde boni indi-
vidua. Sed supponere nunc est ut scilicet Thomistica quod nata
specificae angelicae bonae nata gabrielis sit inmultipli-
cabilis in pluribus individuis talis ut eiusdem natae speci-
ficae angelicae non plures sed tantum unum individuum deinde
hoc supposito querit ab omnibus si nata angelica possit
denominari spes predabilis nam si loquamur de nata
angelica in opinione eorum qui dicunt esse multipli-
cabilem si perinde est apud nos quod nata ange-
lica potest denominari spes predabilis quia

100
sui habet plura individua. de quibz pot
predari

Nota 2o quod in angelis idem
sit diff. specifica et diff. individualis per quam consistit
in suo esse specifico et in suo esse individuum. nota
enim non obstat quod in intq. possit abstrahere nata. specifi-
ca angelica. d. g. nata gabrielis a sua singulari-
tate quia pot. intq. considerare tali. diff. quatenus dicit
esse specificum non considerando illa. quatenus dicit
esse individuale siue singulare

Nota 3o quod intq. pot. abstrahere
nata angelica a sua singularitate propter id quod
nec pro e. quia nata angelica cognoscitur a nobis ad mo-
dum rei materialis et ita ut rei materialis cognoscitur a
nobis sine singularitate et ab illa abstracta ita
semel nata angelica ut nata gabrielis cogn-
oscitur sine singularitate et ab illa abstracta
Ratio e. quia nata angelica e. composita ex
genere et diff. d. g. nata gabrielis componitur ex
spiritu tanquam ex genere et ex diff. consistente
nata angelica gabrielis distincta a nata. specificis
aliorum angelorum

Nota 4o quod non habemus propria
nomina ad nominandum nata. specificas angelorum
et ita nominamus illas e. ydem nominibus quibus
nominamus angelos et ita dicimus nata. gabrielis
nata. michaelis nata. rasphailis

Supposito quod nata angelica
sit incommunicabilia adiu. pot. de nominari. specifi-
cabilia quatenus a nobis concipiuntur ad modum rei ma-
terialis hanc illam tenent. d. t. pa. parte. q. d. ne e. z. a. d. o.
quod ubi aut nomina. nomina. significata. nata. specificas
e. communicabilia pluribus. scilicet et ratione. siue ratione
tenetur unde ut in angelis dicitur nata. specificas

ipse erant communicabiles pluribus. Item etiam docet apostolus
42. 250 et in pluribus alijs locis d. t. a. sequuntur cap. 1. et q. in
vobis functione 3a. quoniam per ad 1m. carolus x. v. r. a. f.
sontinay & allego et communiter debet dici quod d. v. t. h. o. e.

Et post hoc d. ang. et gabriel b. g. e. in
predamento sube. e. g. e. in predamento sube. l. tanquā
gen. b. e. l. tanquā sube. spe. l. tanquā individuum. Id
nō tanquā gen. g. a. gabriel nō continet sube. p.
luri. sp. i. quod debet haberi gen. si dicitur quod gabriel
collocat tanquā individuum in predamento sube. e. g.
gabriel immediate debet contineri sub aliquo spe. e. g.
id nāta gabrielij & sp. i. consp. l. a. in predamento
Id est sp. i. qui ponit in predamento debet eē b. r. s. a. l. y.
et predabilis e. g. nāta angelica denominat sp. i. p. r. e.
dabilis

Si respondent contrarij quod nāta
angeli & gabrielis ut nāta angeli & gabrielij e. sp. i.
subgeuibilis et hoc sufficit ut possit poni in preda
mento et ita nō debet eē sp. i. b. r. s. a. l. y. et predabilis ex
eō q. a. ponit in predamento

Si contra nō pōt fieri q. d. aliqua nāta sp. i.
s. i. s. i. a. s. u. sp. i. subgeuibilis et q. d. nō sit sp. i. predabilis e. g. s. i. n. a. t. a. a. n. g. e.
l. i. c. a. i. sp. i. subgeuibilis et d. debet eē sp. i. b. r. s. a. l. y. a. n. t. p. r. e.
d. i. m. m. e. d. i. a. t. e. s. u. b. g. e. u. i. b. i. l. i. t. e. r. i. i. n. q. u. a. n. t. u. d. g. e. n. g. e. d. e. b. e. t.
eē b. r. s. a. l. e. s. i. d. sp. i. subgeuibilis immediate subgeu. i. t. g. e. n. e. r. i.
e. g. d. i. b. u. eē b. r. s. a. l. y. nā p. e. h. a. i. d. q. d. i. m. m. e. d. i. a. t. e. s. u. b. g. e. u. i. b. i. l. i. t. e.
n. e. r. i. u. t. g. e. n. g. e. n. o. p. o. t. eē i. n. d. i. u. i. d. u. u. d. g. a. u. t. d. i. c. t. u. d. e.
nō d. a. t. a. l. i. q. u. o. d. i. n. d. i. u. i. d. u. u. d. i. m. m. e. d. i. a. t. e. c. o. n. t. i. n. e. n. t. u. m.
s. u. b. g. e. n. e. r. i. e. g. i. d. q. u. o. d. i. m. m. e. d. i. a. t. e. s. u. b. g. e. u. i. t. g. e. n. e. r. i. d. e. b. e. t. eē
b. r. s. a. l. e. s. a. l. t. h. m. f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. l. i. t. e. r. i. i. g. a. e. i. d. g. d. e. l. e. b. r. s. a. l. e. l. p. a. r. t. i. c. u.
l. a. r. e. g. o. u. d. nāta angelica & g. nāta gabrielij immediate subge
u. i. t. g. e. n. e. r. i. s. s. p. i. r. i. t. u. a. d. e. b. e. t. eē b. r. s. a. l. y. s. a. l. t. h. m. f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. l. i. t.
s. i. d. q. u. o. d. e. b. r. s. a. l. e. f. u. n. d. a. m. e. n. t. a. l. i. t. p. o. t. f. o. r. s. i. t. f. i. e. r. i. u. t. d. e. n. o. m. i. n. a. r. i.
u. r. s. a. l. i. t. e. t. p. r. e. d. a. b. i. l. i. t. e. i. t. a. nāta angelica p. o. t. u. t. p. o. t. e. r. i. t. d. e. n. o. m. i.
n. a. r. i. u. r. s. a. l. i. t. e. t. p. r. e. d. i. c. a. b. i. l. i. t.

2° per d^o q^ua nata angelica ut nata g^o abridy conipit a nobis
ut abprata a suo singularitate. Id nata angelica ut e^o abprata
a singularitate e^o b^o salij e^o nata angelica pot^o denominari sp^o b^o salij
et p^o dabit^o sp^o a^o et g^o nata angelica conipit a nobis ad modu^o
xii matatu^o g^o alu^o no^o g^o no^o a nobis nisi abprata a singularitate
Mi^o b^o p^o p^o no^o p^o p^o ex parte talij nate sic conipite e^o b^o salij e^o talij
nata^o sic conipit^o a^o abprata a singularitate e^o b^o salij a^o p^o p^o g^o a^o p^o
u^o g^o nate ex parte talij nate sic conipite e^o b^o salij id^o e^o g^o e^o singu
larit^o s^o hoc no^o g^o ut p^o p^o nate e^o abprata a singularitate e^o g^o no^o p^o
g^o nate ex parte nate angelice p^o out a nobis conipit de nate b^o salij
et p^o dabit^o

S^o d^o r^o p^o d^o n^o t^o c^o n^o t^o r^o i^o quod quom^o d^o nata angelica conipit abprata
a singularitate tam^o no^o habu^o plura ind^o u^o a^o d^o g^o b^o p^o d^o et ita non
p^o t^o denominari sp^o p^o dabit^o b^o d^o u^o p^o g^o n^o h^o a^o quon^o talij nata no^o p^o t^o e^o
u^o salij no^o p^o t^o uenit ex parte nate de nate p^o t^o abprate a singularitate s^o
u^o p^o g^o n^o h^o a^o p^o t^o uenit ex parte ind^o u^o g^o s^o no^o habu^o plura ind^o u^o

S^o d^o n^o t^o r^o i^o e^o g^o nata angelica ut conipit abprata a singularitate p^o t^o e^o i^o
p^o t^o e^o i^o s^o p^o t^o h^o i^o con^o g^o nata angelica conipit a^o abprata a sing
ularitate habu^o tal^o p^o t^o a^o et cap^o b^o d^o t^o e^o ut p^o p^o t^o e^o p^o t^o b^o d^o t^o e^o h^o b^o e^o
plura ind^o u^o p^o t^o p^o d^o d^o i^o s^o i^o om^o n^o b^o e^o l^o i^o e^o o^o m^o d^o q^o u^o p^o t^o e^o i^o
De suo proprio ind^o u^o s^o talij p^o t^o a^o et cap^o a^o s^o i^o q^o u^o h^o b^o e^o nata
angelica ad p^o d^o d^o n^o t^o de illis ind^o u^o s^o p^o t^o conipit b^o i^o e^o e^o s^o i^o
e^o i^o n^o t^o ad conipit uenit nata b^o i^o l^o e^o i^o m^o r^o o^o n^o t^o e^o g^o nata
angelica ut conipit abprata a singularitate p^o t^o denominari
sp^o p^o dabit^o g^o a^o ad hoc s^o i^o s^o i^o ut g^o a^o n^o t^o e^o ex parte sui no^o p^o
u^o g^o n^o p^o d^o d^o i^o De multis quam^o d^o illa multas no^o s^o i^o

U^o t^o m^o p^o t^o nata angelica b^o g^o nata g^o b^o d^o i^o p^o t^o abprata a singularitate
quam^o t^o e^o ex parte sui e^o ind^o u^o e^o i^o et conipit a^o suo proprio ind^o u^o
p^o t^o e^o i^o s^o i^o habu^o plura ind^o u^o o^o d^o m^o conipit a^o illa q^o u^o
conipit a^o illud q^o d^o habu^o s^o talij ind^o u^o et conipit e^o s^o i^o e^o i^o ad b^o i^o
l^o e^o i^o e^o g^o talij nata angelica conipit a^o abprata a singularitate e^o i^o s^o i^o
ut denominari p^o t^o e^o b^o i^o

C^o m^o p^o t^o nata angelica ut conipit abprata a singularitate p^o t^o comp
p^o t^o e^o i^o n^o t^o p^o t^o b^o d^o e^o ad suo proprio ind^o u^o s^o e^o p^o t^o com
p^o t^o e^o i^o s^o i^o nata angelica r^o e^o ad suo proprio ind^o u^o e^o g^o nata an
gelica p^o t^o tal^o r^o e^o no^o m^o n^o t^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o
p^o t^o e^o i^o nata angelica r^o e^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o
ind^o u^o s^o i^o d^o e^o i^o r^o e^o no^o m^o n^o t^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o
p^o t^o e^o i^o s^o i^o illas habu^o e^o g^o talij r^o e^o q^o u^o d^o d^o i^o nata p^o t^o e^o i^o s^o i^o
s^o i^o p^o t^o e^o i^o s^o i^o e^o i^o s^o i^o e^o i^o s^o i^o e^o i^o s^o i^o

Arguta aduerse partis

¶ In arguitur ur sale debet esse brevis et multi s[ed] nata angelica
supposito quod sit in multiplicabilis) nequid est in mai[n]u
l[ic]e et g[en]erata angelica non pot[est] denominari s[ed] predabilis
Minor p[er] g[en]erata angelica est in multis, est in multis
actu existentib[us], possibilib[us], confixis ab int[er]i[us] s[ed] in p[er]i
tali nata angelica non est in multis induis actu existentib[us]
l[ic]e, possibilib[us], q[uod] tunc id n[on] sumaret nata angelica ut in
multiplicabilis s[ed] ut multiplicabilis. Deinde neque nata
angelica pot[est] esse in multis induis confixis ab int[er]i[us] quod si
probat g[en]erata debent predari de talib[us] induis confixis
ab int[er]i[us] s[ed] hoc fieri non pot[est] et g[en]erata angelica non pot[est] esse in
multis induis confixis ab int[er]i[us] Minor p[er] g[en]erata ne
quid predari de ente r[ati]o[n]is. Illas individuas fixas cont[ine]nt
entia r[ati]o[n]is et nata angelica est en[ti]tate et g[en]erata, ange
lica non pot[est] predari de plurib[us] induis confixis ab int[er]i[us].
¶ Tunc ita g[en]erata quodlibet s[ed] debet brevis predari de sui
individuis s[ed] nata angelica non pot[est] brevis predari
de suis individuis g[en]erata est en[ti]tate s[ed] de induis confixis g[en]erata
sunt entia r[ati]o[n]is quia entia reali et r[ati]o[n]is nihil datur mu
ne brevis et g[en]erata angelica non pot[est] denominari s[ed] p[er]
visalis et predabilis in ordine ad induas confixas ab int[er]i[us]

¶ Dicitur p[ri]mo Notando q[uod] dicitur s[ed] duplex ut
dicitur dicitur Thomas brevis et brevis et r[ati]o[n]em ut r[ati]o[n]em si mul[ti]pli
cillud q[uod] dicitur brevis in multis actu existentib[us], possibilib[us] aliud
autem est ut s[ed] r[ati]o[n]em tantu[m] quod actu tantu[m] reperit in no
tante ex parte modi conspiciendi int[er]ita comparat ad illud
brevis ut si haberet plura eodem modo ad illa compararet.
¶ Hoc supposito sic arguitur quando dicitur brevis debet esse brevis
in multis s[ed] p[ri]mo d[icitur] r[ati]o[n]em et r[ati]o[n]em si mul[ti]pli
r[ati]o[n]em tantu[m] nego. Unde iam nata angelica tantu[m] sit brevis
r[ati]o[n]em tantu[m] non e[n]t[er]ia g[en]erata in multis individuis actu
existentib[us], possibilib[us] s[ed] fixis ab int[er]i[us] ut optime probat arg
uitur s[ed] salic[us] q[uod] nata angelica ita comparat ad suu[m] p[ro]p[ri]u[m]
ut dicitur ad illud ut si per impossibile haberet plura individ
ua eodem modo ad illa compararet. Et adverte q[uod] hoc brevis

tantū de natā angelicā ut consipit a nobis abstracta a sin-
gularitate

gularitate
Vellō hic quod nata angelica ē in
multis non phisicē s^{ed} lōgē ex elegia non repugnat ex
parte nato ut conuipit a nobis abstracta a singularitate
habere plura indicia et hoc sufficit ut nata angelica
possit denominari bitati et qd sit in multis et qd p^{re}ter de
multis lōgē sice 2m retho nō tantū
Imo qd hūc quia a salutarē resultat in

2ma gūtu gūia uisūtat / resūtat in
nāta ex iō quod intq̄ conseruat nātō ad plura / 1° nātō angeli
cū supposito gūter in multiplicabilij non habet plura intūa
ēg non pōt intq̄ illa dīcomperare ad plura et consequent nō
pōt intq̄ illa tribuere cōsūtatē

Et ad maiore qd dicitur talitas 2m rone
et rone 1m cu resultat innata ex co quia per intus com
parat ad plura sive ad v experientia sive ad si dicitur
talitas autem quia tantu concenit nate 2m rone tantum
sive ex modo concipiendi nro non e nariu qd resul
tet innata per comperone ad plura sibi sicut qd resu
let per comperone ad unitatit qd sicut plura eode
modo in ordine ad illa resultant

[illegible]

Composita gā pētiq nulla rōne pōtaly
trā a singularitate et pēri braly gā a singularitē eōgā ind
cedit sub dīstīndualem sēria nātā pēlīpīa uīū gūngue
angeli a singulari gā dīstīndū eē pēlīpīa indcludit lū a singu
laritatem a sīc pētiq nō pōt eē braly ita sīmlit nē gē nātō
angelica

De quod aliquis eo modo o^{no}le singulari no
pos fieri ex tale quando oditur quod nata sp^oificia huius lingue

angelie singulari dicitur. Si consideretur autem se esse factum
hoc si consideretur ut concipitur a nobis abstracta a sua singu-
laritate quando dicitur quod per idem principium con-
cipitur natura angelica in esse specifico et in esse singulari hoc dicitur
est hoc talis principium habet duplex officium et considerandum. natus
angelicus in esse specifico et in esse singulari et ita utrumque potest con-
siderare tale principium ut datur esse specificum sine consideratione ill-
ud ut datur esse singulare et sic utrumque abstracta natura specificam angeli-
et a sua singularitate.

Ad confirmationem potest quod petri in
quod potest fieri bialiter ex eo quia semper concipitur ut
dicitur in duale quia tantum tribuitur illi et in duale est sin-
gulare alio modo angelica potest fieri bialiter quia quamvis sim-
melus at sua dicitur in dualem tamen cum hic dicitur habet du-
plex officium potest considerari ut datur esse specificum non considera-
ndo illud ut datur esse in duale unde principium in duale petri
non habet duplex officium sicut principium in duale angeli.

Quod R. cum communiter omnibus bonis
quod natura angelica potest considerari ut est in se et sic non potest
fieri bialiter quia semper est concupita cum singularitate
et est entitatis singularis. 2o modo potest sumi natura angelica
ut concipitur a nobis abstracta a singularitate et sic potest de-
nominari bialiter et sic non est singularis petri autem semper
concipitur a nobis ut est in se et sic semper concipitur a nobis ut
singularis.

Ad argumentum si natura angelica posset de no-
minari simpliciter probabilius ideo dicitur quia concipitur a nobis ad modum rei
materialis ut abstracta a singularitate. Sed hic ratio est nulla
et natura angelica nequaquam de nominari simpliciter probabilius. Item
propter quia quamvis angelos concipiamus ad modum rei materialis
non inde sequitur quod debeamus illos concipere ut materiales et co-
ponere ex similibus naturis angelicis concipiamus ad modum rei
materialis non inde sequitur quod debeat denominari simpliciter bialiter
sicut res ipsa materialis.

Confirmatur quia quamvis concipiamus

nata dicitur ad modum rei materialis non inde sequitur
quod possit de nominari. Specie dicitur quia nata dicitur esse sing
ulari et simile quamvis concipiamus nata angelicam
ad modum rei materialis non inde sequitur quod possit de no
minari specie dicitur quia etiam est singularis

Confirmat 2° quia impossibile est
concipere nata dicitur sine sua singularitate quia essentialiter
est singulari sed etiam nata angelica essentialiter est singulari
et impossibile est concipere nata angelica sine sua singula
ritate sed dum nata angelica concipitur ut singularitate
repuat quod possit esse dicitur et nata angelica non potest
esse specie dicitur

Respondetur prius ad argutum quod nata
angelica non ideo potest de nominari specie predicta quia
concipitur ad modum rei materialis et simul utque concipitur ut
positum ex genere et dicitur ex hoc enim utque habet fundamen
tum potest abstrahere nata angelica abstrahi a singulari
tate et si tribuere illi notitiam 2^a dicitur specie predicta unde
non potest utque concipere nata angelica ut materialis et cor
poralis quia est materialis et corporalis repugnat illi ex eo quia
sunt spirituales nec utque inuenit aliquod fundamentum
nec ut possit illas concipere

Deinde ad predictam confirmationem
Potest confiteri se deinde negando consequenter ratio disparita
tis est quia in nata dicitur nulla inuenit fundamen
tum ut concipitur abstracta a singularitate quia non est co
mposita ex genere et dicitur ab eo nata angelica et
nata quia abstracta est composita ex genere et dicitur ex spi
ritu tanquam ex genere et ex gradu quia dicitur tanquam
ex dicitur et ita habet fundamentum ut possit de nominari
specie dicitur

Tandem ad 2° confirmationem sic simi
litur quod nata dicitur non concipitur ut abstracta a singularita
te quia essentialiter est singularis et non est composita ex genere
et dicitur ab eo nata angelica ad modum compositio ex

generis et dicti et dicti potest abstrahi a singularitate vel alio
dicti potest generato angelica non est essentialiter singula
rius sicut natura divina ex eo quod in natura angelica dicta
potest per se tribui et per se sicut et ratio tribui et indi
viduale in artibus quibuslibet specie componatur ex genere et dicto

Articulus 89 utrum species componatur ex genere et dicto et qualis sit compo

positio propter compositionem est distinctio rationis ad componen
dum unum prout est duplex compositio una realis et al
ia rationis compositio realis est illa quae fit ex partibus real
iter distinctis sicut compositio hominis ex corpore et anima rationali
compositio rationis est illa quae fit ex partibus solum ratione distinctis

Nota 2° quod generis dicti sumuntur dup
liciter primo materialiter sicut pronata quae denominat genus et pronata
quae denominat dictum 2° sumuntur formaliter sicut pronatio et loge me
ribus et pronatione la dicti

Nota 3° quod fortiter est quod species non com
ponitur ex genere et dicto sicut per se et pronatione quia sic
genus et dictum distinguuntur per quod notio generis et dicti distinguuntur
per quia constituentur ex diversis partibus sicut per se et pronatione
ad tempus potest componi ex rebus per se et pronatione unde tantum queritur
in presenti utrum species componatur ex genere et dicto materialiter sicut
materialiter sicut per se et pronatione

Sed patet quod species componitur ex genere et
dicto huiusmodi est communio per se quia species componitur ex eis de mpa
ribus ex quibus componitur dictum species componitur ex genere et
dicto et quia species debet componi ex genere et dicto
Propter ex genere et dicto componitur
unum totum metes sicut distinctio materia est species et species materia com
ponitur ex genere et dicto Maior pars generis ex duobus compositio
habet ut potest respectu alterius et alterius se habet ut actus sit totum
totum per se sicut genus se habet ut potest respectu dicti et dicti se ha
bet ut actus per se sicut respectu generis et per se ex genere et dicto
sit sicut totum in eis sicut et essentialiter quod est species

Actio compositio speciei est generis et diffusi
 non est compositio realis sed rationis per quia compositio realis
 tantum pot fieri ex partibus realibus distinctis. Et genus et diffu-
 sio est et rationale non distinguuntur realiter sed tantum ratione. Et
 compositio speciei ex genere et diffu non est realis sed rationis.

Item arguitur contra preteritum. si genus et
 diffu componuntur secundum idem est quia distinguuntur ratione
 sed hec ratio est nulla. Et si species non componitur ex ge-
 nere et diffu. Item si genus et rationes particulares distinguuntur ra-
 tione et tamen nullam faciunt compositionem. Et si melius quam
 distinguuntur diffu distinguuntur ratione nulla. facient compositionem et
 ita non componuntur secundum idem.

Per quod genus et diffu non de eo solus
 faciunt compositionem speciei quia distinguuntur ratione. sed deo faciunt com-
 positionem quia distinguuntur ratione et secundum se habent inter
 se ut actus et potentia. Et de eo et rationes particulares quamvis
 distinguuntur ratione tamen non se habent inter se sicut
 actus et potentia.

Item arguitur id quod componitur aliquid
 debet comparari ad illud tanquam pars. sed genus et diffu nequeunt
 comparari ad spiritum tanquam partes. Et genus et diffu non com-
 ponunt spiritum. Item si genus et diffu comparerentur ad spiritum tan-
 quam partes non predicarentur de illa cum nulla pars possit predi-
 cari de suo toto. sed scilicet quod genus et diffu non predicantur de
 specie. Et genus et diffu nequeunt comparari ad spiritum tanquam partes.

Per quod genus et diffu agat et rationale.
 Quobus modis possunt comparari ad spiritum per modum illud quod scilicet
 ut explicite dicuntur et sic tantum comparantur ut partes ad spiritum quod
 componunt. Et modo possunt comparari ad spiritum in illud quod ex-
 plicit et implicite dicuntur et sic comparantur ad spiritum ut quidam
 totus et sic predicantur de specie.

Item arguitur contra preteritum. tunc.

compositio est realis quando partes sunt reales solum generet de
sunt entia reales et compositio spiritus ex genere et deus est realis
Minor propterea quia homo componitur ex aliis linguis et genere et ex
rationali lingua et deus est rationalis sunt entia reales
quia homo est rationalis et rationalis est generis et deus sunt entia
reales

De distinctione maiore si partes sunt reales
et reales distincte considero si tantum sunt reales non bonales
distincte nego unde quia modum generis et deus est rationalis
sunt entia reales non bonales sunt reales distincte et deus ex
illis non potest fieri compositio realis

Si contra generet deus distinguuntur reales
et compositio ex genere et deus est realis an propter aliquid de
generis et rationalis quod est deus distinguuntur reales et generis
et deus distinguuntur reales an propter illa distinguuntur reales
coram una parte sine rationali sicut potest sine rationali quia at
reperitur in Leone sine rationali et at et rationali

Confirmat quia illa duo distinguuntur reales
quando aliquid reale conuenit uni et non conuenit alteri
si scilicet aliquid reale conuenit generi sicut quod non conuenit
deus rationali et generis et deus distinguuntur reales Minor propterea
quia generis sicut reale conuenit ei id per quod spiritus
conuenit cum aliis sicut non conuenit deus rationali et generi
quod reale conuenit generi quod non conuenit deus

De primo ad argumentum distinguendo
Ultima minor et aliquid in hoc nego aliquid est reale
sicut considero hoc autem tantum componitur ex aliis quod
est in ipso ex rationali ad

Ad confirmationem non quod solus distinctus rationalis
est sufficiens ut aliquid reale conueniat uni et quod non
conueniat alteri et ita distinctus rationalis generis
et deus est sufficiens ut aliquid quod conueniat generi quod
non conueniat deus

Ad utrum undividuum sit optimum
distinctum a porphirio

Tota po quod individuum semit duobq modis po
 mit materialit siue po intensionalit in quantu suu
 it prore gree et de nominat individuum la semit
 individuum forlit siue po intentionalit in quantu
 sumit pro notione la individui a quarey forlit de nominat indi
 vidua perintu

Nota 2o qd individuum e duplex. Bnd
 subgisibile et aliud predabile et ita notio la individui e dup
 lex una e notio la individui subgisibile qui e relatio ronis
 quod dicit individuum subgei bnd ad forlit cui subgeit alia
 e notio la individui predabile qui quod e relatio ronis quod
 dicit individuum predabile ad subit de quo predat

Nota 3o qd individuum materialit semp
 tumit e passiale ut huius animal e completu et totale ut petiq
 deinde individuum e eny reale ut petiq se eny ronis ut huius no
 tio generis deinde individuum male e duplex bnd subgale
 ut petiq et aliud accidentale ut huius album deinde individuum
 subgale et essentialit e duplex bnd phisicu bnd petiq quate nq
 componit ex hac materia et ex hac forma aliud e metefisicu bnd
 componit ex natura speshia et ex difa indualit bnd petiq quate
 nq componit ex natura humana tanquade ex natura speshia
 et ex petricitate tanquade ex difa indualit bnd

Unde compositio individui phisici et realij
 quia fit ex tali materia et ex tali forma qui realit distinguntur com
 positio la individui metefisici dicitur compositio ronis quia fit ex na
 tura speshia et ex difa indualit

Nota 4o quod porphiri in c de spe trad
 idit duas diffonij individui quare una e quod dicitur ex qui
 bus dicitur proprietatibz qui omny simul sumpti in alio mte e
 nere non possunt 2a diffonij individui e quod de dno tantum
 predat et de huius diffonibz querit bnd forlit bone

Nota 5o quod individuum duobq modis
 pot predari de bno po quando predat de se ipso bnd in hac predone
 petiq e petiq 2o bnd modo pot individuum predari de bno qua ndigne
 dat de alio a se distinctu bnd in hac predone petiq e huius album

Codex q philoso phie

Nota quod predatio est duplex una est de propria siue ma-
nualis quae est illa in qua idem predat de se ipso lingua ibi
est subiectum predatio erga peritiam est peritiam non est alia quod predatio foris
et astatibus quae est illa in qua predatio est facta sunt diuersa
erga hoc est unde inferre quod in predatione idem propria tunc datur
distinctio rationis rationis nantis et sine fundamento in te factum
et predatio in predatione foris datur secundam distinctionem rationis
rationis nantis et ad fundamentum in te factum et predatio in

Nota quod predatio est duplex una datur et alia propria
illa predatio est datur in qua attributa sunt predatio de subiecto vel
ut peritiam peritiam predatio propria est illa in qua preter veritatem
id quod attributa habet locutionibus et quod est factum habet lo-
cutionem subiectum erga in predatione hoc est

Sit pariter in diuersis optime sunt distri-
buitur a posteriori in eis de se quod constat ex quibus datur propria
itaque quod omnes simul sumpti in alio non inueniri non possunt ha-
ni disponere et bonam tenent communiter homines doctores in eis de se
aduertendum tamen est quod peritiam ista disponere quod peritiam tantum
distinuit in diuersis sumptis pro intentione naturalis quia tales prop-
rietates tamen possunt conuenire in diuersis ut res quod datur

Aduertendum est quod peritiam istam in diuersis
tantum distinuit in diuersis substantiis nam cum distat sit ens per se
potest habere multas proprietates

Aduertendum est quod peritiam istam non est intelli-
genda de proprietatibus bonis erga capax discipline et capax
resus et figuratus et et color et datur in ista proprietates ita rep-
erunt in bonis et datur in alio reperiri possunt sed tantum debet
intelligi de se de proprietatibus singularibus quod datur verifi-
cat ita reperiri in bonis in diuersis, ut in alio in diuersis sim-
ul omnes non inueniantur. A signant tamen communiter ad doc-
tos septem proprietates in diuersis quae explicantur in hoc
distinuit

Forma, figura, locus, tempus, quum
nomen, et languis

Patris sunt septem quae non habet
unum et alter

361. forma significat singulare et complexio-
nem figura significat singulare et colore et proportionem
partium. Terra significat eam partem terre ubi Bel domus
in qua quis natus est. Tempus significat momentum in quo
quis natus est nomen quod imponitur alii sanguis sig-
nificat genus et prolapia aqua descendit in diuidu et
tandem patria significat provinciam

Facto optime definitio fuit in diuiduo
predabile a porphirio quod de bono tantum predat hanc dispo-
sitionem tenet ut bonam comenit omnes philosophici in
porphirio in c. de spe et per quia illa est optima definitio que con-
stat ex genere et diffinitione huius diffinitionis se habet ege bono
Menor per in tali diffinitione si predat habet laudem generis quia
per predari conuenit in diuiduo ad eum quod predabile ibi
et si de bono tantum est diffinitio per quod distinguit in diuiduo ab omni
bus uniuersis qui de pluribus predant

Ex quibus impertinet quod talis diffinitio est accidentaliter
quia tradit per predari quod de proprietate in diuiduo pre-
dabile diffinitione autem essentiali diffinitioni potest in diuiduo
predabile quod tantum est in bono sicut uersus diffinitio essentiali
diffinitione unum in multis

Facto in diuiduo subgiubile optime diffinitio
quod subgiubile spiritus et de quo spiritus per in quid per ita se habet in di-
uiduo subgiubile in ordine ad spiritum cui subgiubile fuit se habet
spiritus subgiubile in ordine ad genus cui subgiubile spiritus subgiu-
bilis optime diffinitio quia subgiubile generis et de quo genus pre-
dat in quid et per in diuiduo subgiubile optime diffinitio
quod subgiubile spiritus et de quo spiritus predat in quid et per ita est in
diuiduo subgiubile quia subgiubile hoc et de illo hoc predat
in quid

Facto illa predatio in qua in diuiduo predat
de se ipso licet se habet non bono est propria per in primis quod se
habet quia nihil bonum est per quod idem est se ipsum et illa predatio
in qua in diuiduo predat de se ipso et hoc bono
Deinde per quod talis predatio non si propria

quod in omni propria predone facta dicitur quod non potest esse materia et forma
et attributa totius forme et didim non potest esse materia et forma
respective. Item si quod illa predicatio in qua induci dicitur pred
cari de seipso non erit propria arguta contra dissonantiam induci

Arguta contra dissonantiam induci

Prima arguta singularia nullo modo possunt
definiri ut dicitur Aristoteles in metaphysica. Et si induci dicitur
singulare. Ergo induci dicitur non poterit definiri et conse
quent non sunt bonae tradite dissonantiae.

Prima dissonantia. Maiore singularia in particula
cari sumpta. Sumendo hoc vel illud. Item vel petrus. Item vel pascuum
non possunt definiri. Concedo. Singularia in comuni sumpta
ta. Non determinando hoc vel illud. Item vel petrus. Item vel socrotem
non possunt definiri. Nego. Quia induci dicitur in comuni sum
pta tantum significat rem singularem omnino determi
natam et induciibilem in alia inferiora.

Prima arguta posita. Quod petrus est induci
um. Sed definitio induci dicitur quod de uno tantum predat. Non
conuenit posita. Ergo talis definitio non est bona. Minor. Pro
posita definitio definit ab alio. Item de sabao. Quae negat est in se
negat dicit de sabao. Ergo posita non dicit de aliquo et con
sequenter non conuenit illi predita definitio induci dicitur.

Prima negando. Minor. Ad probationem. Si
dicitur. Atemptando velle. Quod posita non dicit de alio pred
one propria et foris. Bene dicitur velle. Quod dicit de aliquo predone
impropria et idemptica. Et hoc sufficit ut illi conuenit defi
ni induci dicitur.

Prima arguta induci dicitur bene predat de plu
ribus. Ergo falsum est quod tantum predat de uno. Item propter quod
ipse sunt de predone petrus est induci dicitur. Item vel petrus est induci
dicitur. Item vel socrotem est induci dicitur. Et ipse alius
induci dicitur est induci dicitur. Ergo induci dicitur predat de
multis.

107

De quod indiuiduum dupliciter sumit per materialiter
sumit foris si indiuiduum sumat materialiter si non prestat de
pluribus si de sumat foris si bene potest prestat de pluribus non
essentialem sed accidentaliter ergo notio la indiuidui est comū
omnibus indiuiduis ergo quilibet indiuiduo impatiuatur conue
nit de nominari a notione indiuidui unde predicte predones
non sunt predones indiuidui de indiuiduo sed per predones
perque per indiuiduum et paulq est indiuiduum sunt que in preda
bit et alia predones hoc indiuiduum est indiuiduum et hoc aliud
indiuiduum o indiuidui sunt per predabili sicut ista pred
a notio est at est predabilis et ista at est genq est quia predabilis
et ista alia predatio hoc genq est per predabili

Amargutid id quod dicitur debet esse spiritus ut do
et aliter de metaphysica et o indiuiduum non est spiritus ergo indiuiduum
non potest dici spiritus

De quod id quod dicitur debet esse spiritus et bene uis
le non essentialiter sed accidentaliter ergo qui dicitur tantum acci
dentaliter de nominat spiritus ut ita quando dicitur indiuiduum non est spiritus
distingue essentialiter confedo accidentaliter nego. Ita que notio la ind
uidui essentialiter est indiuiduum ergo essentialiter habet de nominare
natura predabilem de nota tantum et ita dicitur quod indiuiduum
essentialiter non est spiritus nec ipsum ergo ista notio la indiuidui potest
predari de hac et illa notione la indiuidui propterea in ordine
ad hanc et illam notionem la indiuidui potest de nominari acci
dentaliter spiritus predabilis et brutus et ita dicitur quod indiuiduum ergo
foris constituit per notionem la indiuidui accidentaliter est spiritus
et universale

Sed contra indiuiduum quatenus dicitur est brutale
ergo non dicitur indiuiduum sed brutale

De quod indiuiduum dicitur dicitur est brutale non
essentialiter sed tantum accidentaliter unde esse brutale non est
ratio foris ergo quod indiuiduum dicitur est tantum est conditio
sine qua non ut indiuiduum dicitur est per aliquid in quo utitur

Articulum quid sit indiuiduum bagu

ota pō quod inducidū fertur dicitur illud quod signifi-
cat rem singularem fertur et determinata. Et ptingit
inducidū fertur quia significat rem singularem
fertur et determinata inducidū autem fertur
ē tripliciter ut docet porphyrius in hoc. Unde ē inducidū fertur
quod absolute significat rem fertur singularem et ptingit aliud ē
inducidū fertur ex de mōne quod absolute significat plurima
mensi addat pronome demonstratiuū significat rem singularem
em fertur et determinata ut huiusmodi alio aliud ē induci-
dū fertur ex ipso quod licet possit significare plurima
ex ipso si uel ex suppositione potest significare rem singularem
fertur et determinata. Et ptingit ex suppositione quod res tan-
tū habeat bonitatis sicut

Nota 2o quod inducidū bagit ē medius quoddam
inter nātū brlatem et inducidū fertur et ita sicut medius parti-
pat nātū ut nigrū ex extremis duobus coloribus nigrū et album et nigrū pa-
rticipat albedinem et nigredinem ita similiter inducidū bagit
participat nātū ut si quod ē dicitur de multis et nātū inducidū
fertur quod ē significare rem singularem

Nota 3o quod inducidū bagit dicitur non
potest sic nātū brlatem determinata proprietatibus singularibus quia ta-
men non sunt certe et determinate. Unde inducidū bagit dicitur
nātū a nātū brlatem quia ipsa non ē determinata proprie-
tatibus singularibus ptingit et ita ab induciduo fertur quia ipse
inducit proprietates singulares fertur et determinatas. Significat
autem inducidū bagit huiusmodi quoddam aliquis ut quidam
ē inducidū bagit

Sit partem propter inducidū fertur dicitur indi-
cidū uagū ita dicitur sicut quod non ē de potestate
2o ad p̄m sicut aliquis non ē brlatem ē inducidū autem
quia aliquis non includit particularem et singularem modum
existenti solum brlatem non potest includere particularem et
singularem modum existentem ē aliquis non ē brlatem ē
ē inducidū solum non ē inducidū fertur quia ipse includit par-
ticularem et singularem modum existentem fertur et determinatum

at bo aliquo tho significat particulari modo existendi in det
erminato aliquo tho tanlupotee indicia deum i agere

Quod individuum sagu non prestat de
multis sinonime & analoge, p quia in sinonimi eadem e ra
tio in omnib; qd eadem ratione, p huius patet apertio & paulo
: Id non e eadem ratio per quam quilibet sit aliquis tho, qia obnet
quisque dicit aliquis tho per sua propria dya indiuidualem
omni aduersa ad illa, per quod aliq dicit aliquis tho e qm
diuidua aqum non dicit sinonime de multis, tunc tunc qd
dicit analoge de multis analogia proportionalitatis qd con
sistit in hoc quod sius p huius includit sua dya indiuiduale
per quod sit aliquis tho ita simili paulq includit sua dya indi
uiduale per quod sit aliquis tho

Et contra p[ro]ponit[ur] d[icitu]r obliqu[us] fidei et in
diuidu[u]m agnoscit[ur] et quia aliquis ho[m]o est inducitur et ag
um / aliquis ho[m]o non pot[est] esse inducitur et non dat in d
uicidit[ur] et agnoscit[ur] minor p[ro]p[ter] aliquis ho[m]o p[ro]bat de multis / de pe
trio et paulo / et aliquis ho[m]o non est inducitur et consequenter p[ro]bat
p[ro]bat de multis et h[uius]m[od]i / aliquis ho[m]o p[ro]bat de multis et ali
quis ho[m]o non est inducitur et h[uius]m[od]i

¶ Et dīcādo blīmā māionē id quod
predat de multis in omī me ē uersale conſedo id quod predat de
multis a nalogz nego bnde cum īdīcīdū baguē ſg atīgūy nō
predīct de multīs a nalogīe nō ſeqūit quod dēbeat ēē bīdū
l. 2o ¶ Et quod bīdū ē duplex bīdū ſimplex quod ē nātā ſgranatā
a ſingularībq et aliud ē bīdū cōpōſītū quod ē nātā cōmūn
ita cum īpōpīatībq ſingularībq īſertī et īnd et ērminatī
nō ſupōſītō dīct īndīcīdū dē cēgēd ē uerſal cōpōſītū nō
autē ēē bīdū ſimplex et quāmbī bīdū ſimplex nō patī
ēē īndīcīdū et ſingularē baguē dē nō dō bīdū cōpōſītū

Ex quibus inferimus quod predicta sunt individua
de quibus de uno tantum predat solum potest conuenire individui
de uno sortu dicta per hanc tantum. Si enim sit individuum de sortu
sed quod sit de sortu includat totum essentia
individui de sortu. Et quod sit de sortu includat totum essentia

in salem inducitur si gong et dicitur per se per se non do includitur
essentia et proprietate si dicitur inducitur ad se quod tantum
sunt essentia particularis inducitur ad se. Includitur do per se dicitur ind
uicidit et implicite et confuse et ita per se dicitur et ita confuse
sunt in respectu inducitur ad se si dicitur gong dicitur totum confuse
respectu si dicitur per se quia gong confuse dicitur dicitur sua res
per se

Ex quibus inferre quod si ut dicitur species
ce determinat genus ad se habet determinata et promissi-
ta dicitur individualis determinatam per ad se habet et de-
terminata individualis

Obiecta aduersus te genus praeclarum incomp
lete de suis speciebus quia essentialiter non includit tota essen
tia nec universalem suam et secundum essentialiter non includit
dispositivum: at hoc ipsum praeclarum complete de suis individuis
essentialiter includit tota essentia nec universalem suam et indi
viduum. Caput de deo.

secundo Caput de Rega

CAPVIT DE EA

Institutio porphirij in hoc est agere de dyalictica
 et de litteralibus et quibus capituli ratio autem in
 tituli constat in primis ex precedentibus capitulis
 quia porphirij in precedentibus capitulis egit de genere et de
 specie in modum predicandi in quid quoniam habent sed dyalicticam
 predicat in quibus et in meritis in presenti capite egit de dyalictica
 etiam quia dyalictica est perfectio generis et pars componens speciem et
 merito postquam porphirij egit de genere et de specie agit in
 medialibus in hoc de dyalictica constat etiam ratio in tituli ex his
 quoniam capitulis quia prius agendum de his que pertine
 nt ad essentialia rei quod est in his que sunt extra essentialia rei
 sed dyalictica pertinet ad essentialia rei et propria et accidentis de
 quibus egit in his sequentibus capitulis sunt extra essentialia
 rei et merito agit porphirij in hoc capite de dyalictica tum
 etiam quia dyalictica habet nobilioris modum predicandi quod

propria et axidentia quia dispropriet in gaudet et propria
et axidentia prout tantum in gaudet et huius in pueris et q
quoniam

Deinde dividit in duas partes quarum
 prima proponit propriam quingui dicens dicit et in duas partes qua
 tuor illius dicitur in prima ita quod parte proponit propriam quingui
 duos dicitur dicit quatuor non est dicit alia est communis alia propria et
 alia maxime propria dicitur communis autem dicitur separabile per quod
 res habens illud separat ab altera re et alia ipsa non habentia ut
 sedere et ferre non sedens per sedere dicitur ab alio non sedente
 et alia si ipso quando non sedebat dicitur propria est autem dicitur
 separabile per quod res habens illud separat ab alia non
 habente ut si calix in facie est dicitur propria quia est au
 tem inseparabile per quod habens faciem in facie dicitur
 et alia non habente illud dicitur maxime propria est illa
 quod una cum genere constituit speciem et illud separat
 qui illud ab alio speciebus contentis sub eodem ge
 nere ut ratio nati est dicitur maxime propria
 quia una cum aliis constituit hominem et separat
 illum ab equo lioni et ab aliis speciebus

Quia diaspore est duplex. unaqueque naturaliter
et aliique naturaliter illa diasporeit aliam que sunt remanentes per accidens
denotatur ab alia et sic differt communiter et propriam tum sine accidentibus
necesse sunt remanere illa diasporeit aliam que distinguit
essentialiter una remanens ab alia et sic diasporema remanens per accidens
aliud quia solapissus conficitur una remanens essentialiter distincta
ab alia

3. adiuicio e dize que da sunt separabiles
 et alia inseparabiles separabiles sunt ille que separari et remo-
 ueri a re in qua sunt possunt omnes dize communis. sed et stare,
 et dize non ille inseparabiles sunt ille qui separari non possunt a re
 in qua sunt ut sunt omnes dize proprie et maxime proprie

Ad hunc est dicto in generali et alia e p
 se et alia per accidens dicitur per se et illos qui essentialem conditum
 rei

rei et sic dicta maxime propria est posse dicta per accidens illa
qui accidentario conuenit et sic dicta propria est dicta p
accidens. sunt autem duo differentia inter dicta dicta
docet porphyrius quod dicta per se ponit in diffinitione
essentiali rei dicta eo accidentaria in separabili non ponit in
diffinitione quod dicta maxime propria ut rationale non se
et intentione et re nitione bene dicta accidentaria

3a dictio est dicta alia est diuident et alia
constituent diuident illa qui diuidit et determinat genus ad
aliquid speciem dicta constituent illa qui constituit speciem ex genere
quatenus diuidit et determinat ad ad hominem dicit dicta diui
dent et idem rationale quatenus constituit hominem dicit dicta con
stituent unde eadem dicta maxime propria dicit diuident
et constituent respectu diuersorum et hinc de pars parte capitulum

In la capitulo parte proponit porphyrius
quatuor differentias dicta quarum pars est dicta est illa per quam
perat genus in species in omnia illa que includunt in
genere et aliquid amplius sic propria est essentiali dicta
specifica dicta per rationale superat genus et quatenus continet
omnia attributa que includunt in alio et aliquid amplius
rationale quod actio non includit in alio quia dicta diuident
et docet porphyrius actio et forte non continent in genere ad
sunt contraria continent autem dicta diuident in genere
potest et et dicitur talem dicta oritur a genere

2a dictio est dicta illa qui predat de
multis specie differentibus in quate quidem probat porphyrius
dicta debere predari in quate quidem quia genus habet simi
litudinem in materia et dicta ut forma et forma est qualitas
essentialis rei et si similis dicta significat qualitates essen
tiales speciei et si predicabit in quate quidem de specie

3a dictio est dicta maxime propria est illa
qui distinguit illas qui sub eodem genere continentur per
se dicta maxime propria rebus constituit in se esse essentialia
et distinguit essentialia ab aliis sub eodem genere contentis
unde colligit eadem esse principia constituendi et distinguendi

110
Eg idem rationale conspiciat hominem et dum distinguit ab alijs spe-
bus subalij contentis

Ad idem dicitur quod est illud quia mediante
rejectione negantur se non accipiunt hominem nisi ab aliquo modo in se
conueniente et aliquo modo in se dicitur autem quod dicitur illud
mediante quod resunt se conuenientes et dicitur dicitur illud
mediante quod resunt se dicitur autem quod dicitur illud

QUESTIO VII

super caput de differentia

Articulus primus utrum sit optima p[ar]te
diuisio diffe[rentie] in co[m]m[unem] propriam et
maxime propriam

Nota quod diuisio diffe[rentie] in duas modi potest esse deari. In modo
quatenus facit diffe[rentiam] unam ab alio. alio modo potest esse deari quatenus est
scilicet quatenus potest de malice spei diffe[rentie] co[m]m[unem] pertinet ad quinta voce pro
dicibile diffe[rentia] propria ad idem et diffe[rentia] maxime propria ad idem. In quatuor
tem[poribus] autem agimus de diffe[rentia] in ratione facienda diffe[rentie] et spei de illa. querimus utrum
optime et adequatè diuidatur in co[m]m[unem] propriam et maxime propriam

Nota quod quod cum diffe[rentia] co[m]m[unem] propriam et maxime propriam co[n]ue-
niunt in hoc quod facere diffe[rentiam] unam ab alio ab omnibus illis ab alijs illis. In ratio
co[m]m[unem] diffe[rentie] que co[n]sistit in hoc quod facere diffe[rentiam] et ita quod diuiditur diffe[rentia] in co[m]m[unem]
propria[m] et maxime propria[m]. Dicitur si est illa ratio co[m]m[unem] diffe[rentie] ab alijs ad idem co[n]sistit
et membra diuisio[n]is talis diuisio[n]is sunt subiecta co[m]m[unem] propria et maxime

Nota quod illa ratio co[m]m[unem] diffe[rentie] ab alijs a co[m]m[unem] et neque realiter
neque ratione. De alijs ab alijs ab alijs diffe[rentie] siue sint reales que facit diffe[rentiam]
realem unam ab alio siue sint ratione que facit diffe[rentiam] unam ab alio per inueni-

Nota quod diffe[rentia] dupliciter sumitur. Primo materialiter siue per intentionem
naturalem si licet quatenus sumitur ut res quiddam est. Secundo sumitur formaliter siue
per intentionem naturalem si licet quatenus sumitur propter notionem diffe[rentie] que formaliter
denominatur diffe[rentia]

Nota qd notio de diffe e duplex una e notio de diffe in salutaris que e
relatio roris que for malit constituit diffe in sa. alia e notio de diffe in rone
de for andi que e qd a clario distinet roris roris que for malit constituit diffe in rone
faciende diffe quare diffe de re quida e facit diffe in a o alio materialit
toto facit fundemortalit. inde diffe in rone de for andi punit dugitit fultit
Po intentionalit quare que e diffe et facit diffe re bt qd de sedone in Petro vi
grado in coruo et ronale in rone. et sumit lo intentionalit fultit de pro
notione de diffe que facit diffe de quo

Sic Etō optima et adequata ē dū pīo dīfē in cōcētō p p p
dīfō et pīo in pīo et illud qd fāit dīfē in ab alio qd optima
ē talī dīfō: cōu et illud qd fāit dīfē in ab alio qd fāit dīfē
opīa hī et pī cōfīnī dīfō mātūa pīo, qd fāit dīfē in dīfō
alīdī cōpīa hī et pī cōfīnī dīfō in pīo, alīdī in pīo hī cōfī
nī dīfō pīo qd optima et adequata ē dū pīo dīfō cōmū et pīo

argumenta aduersæ partis

[illegible]

P.R. qd dicitur in duobus potest ad dictam materiam persequi qd
 est per se in se dicitur qd dicta materiam persequi coram huius specie et qd per se in se
 tantum loquitur de dicta materiam persequi que potest dominari a la notionem
 aliter et ita non dicitur in se dicitur coram dicta materiam persequi potest autem de se in
 se dicitur dicta materiam persequi que est totaliter constituitur et est essentialiter dicitur
 quod illa ob alia et sic dicitur in duobus est dicta materiam persequi quia est
 totaliter constituitur in duobus et est essentialiter dicitur quod illa ob alia

Vel lo ad qd dicitur in diuinali non capere hendi: neq. debet capere s.
di in tali diuisione qd Thomphing tali diuisione tamet voluit capere hendi
dicta que pot. denominari a nomine de deo hendi, a quo non pot. denominari di
ferentia in diuinali.

Quia ergo de bona diuisione debet nasci per deo membra deus in
se in hac diuisione inquit. duo quod talis diuisionis bona membra in o bona diu
sione in bona diuisione debet euenire ut deus in se et talis inquit in per deo
quod in se in se deus in se quod bona diuisione in se debet nasci per deo membra

111
Rē negando mō. ad p̄tē dīgā mō malit̄a dīuīdētia dēbēt a contraria.
quāp̄ia et nālī contrarietate nego. contrarietate īproprio et rēquīdēdo
q̄dō dō dīcūt. contrarietay tantū rēp̄it. ītē duo bōnū ē de p̄p̄ia contrarietate
falsū dō ē de contrarietate īproprio et q̄dō dīcūt. īnī īnā tantū contra hīc.
vērū p̄p̄ie contrarietate. īnde mō mō dīuīdētia aīgēdū dīuīsi
cōī sūfīcīt q̄d sūt opōsītā. tōnē sūe p̄r īnīdō nō ē rēalī.

Sū argū q̄a gēnēra sūp̄rēma et dēfīnīfīma dīfōrunt
īntē se. id nō dīfōrunt p̄r dēfīnīfī cōmūnē p̄p̄iā et mātīme p̄p̄iā.
q̄o talī dīuīsiō nō ē optīma. īnīor Rē. quā. sī dīfōrunt p̄r dīfōrēdā
vērū cōmūnē vērū p̄p̄iā vērū mātīme p̄p̄iā hābēt cōp̄sītiōnē
ex gēnēre et dīfōrēntīa id hōc ē falsū q̄o nō ē vērū mō.

Rē negando mō. nōn omīnī gēnēra sūp̄rēma et dīfōrēntīa īnfīmē
dīfōrūt īntē se id sūt p̄p̄iā dīuīsiō illa autē quē sūt p̄mō dīuīsiō
p̄p̄iā īntē se nō dīcūt dīfōrē id tantū īproprio quā illa. quē p̄p̄ie
dīfōrūt dēbēt vīuēre cōmūnē cū aīquō gēnēre ē ita nō ē nālī q̄d
gēnēra sūp̄rēma et dīfīnīfīma et sīmīlī. Dē hābēt alīquā dīfīnī
ex p̄p̄iā p̄r quā dīfōrūt quā vīuēre nō cōuenīūt ī aīquō

Sū argū ē p̄r se et ē ī aīlīo sūt lēgītīmē dīfī. id nō sūt alī
quā ex p̄p̄iā q̄o nō ē bōnū talī dīuīsiō mō Rē. q̄a īnī p̄r se et ē
ī aīlīo nō sūt dīfī. cōī. ē p̄p̄iā q̄a īlīdō docet Phōp̄s īnī dīuīdīt
gēnē et cōnīnīt s̄p̄tī. id hōc nō hābēt ex p̄r se et ē ī aīlīo. nō ē p̄r
se dīuīdīt cōī q̄o nō ē gēnē et cōnīnīt s̄p̄tī quē nō ē s̄p̄tī et sīmīlī.
et ī aīlīo q̄o ē p̄r se et ē ī aīlīo nēg. sūt dīfī cōī nēg. quāq̄a cōī

Rē. q̄o ē p̄r se et ē ī aīlīo nō sūt dīfī dīfī. id tantū sūt
quāda mōdī īntē s̄p̄tī et aīuēntī

Sū cōtra vērū dīfī. ē illa quē sūt dīfōrē vīuē ab
alīo id ē p̄r se sūt dīfōrē sūbīnīā ab aīuēntē et alīo ē p̄r
ut dīfōrē alīo cōī aīuēntē q̄o ē p̄r se et ē ī aīlīo sūt vērū dīfī.

Rē. q̄d vērū dīfī nō sūt dīcūt q̄d sūt dīfōrē vīuē ab
alīo id hōc q̄a nō īnīdūt fōr mālī. gēnē q̄d dīuīdīt. et ita cōī
p̄r se et ē ī aīlīo fōr mālī. īnīdūt nōn cōī quā dīuīdīt p̄p̄iā
tōnē nō dīcūt. p̄p̄ie dīfī. rēuēnt. tāmē ad dīfī mātīme p̄p̄iā
ex cōī q̄d dīuīdīt cōī et cōī nī hūt s̄p̄tī. sūbīnī et aīuēntē

Sū argū alī ē dīfī. id nēg ē cōī et ē cōī hī gēnē q̄o nō ē
optīma talī dīuīsiō mō Rē. illud ē dīfī p̄r q̄d vīuē ab alīo dīfōrē dēp̄r
alī dīfōrē nō v̄g aīlīo q̄o alī ē dīfī

Re. negando nō ad prōne dīgo nā pōt et rōne fūi cōcedo: rōne alteri
nego; et ita at fuit dīffere fūre a glōnta nō pōt et rōne fūi dō rōne
alteri fūlīcer rōne fēntēntī qd ē dīff. pōt quā cōnclīat animal

Quāquā in bī bono dīuīfīōne mēbro dīuīdēntīa dōbē
ē oppōfīta: dō in talī dīuīfīōne mēbro dīuīdēntīa nō fūit oppōfīta
gō nō ē bono talī dīuīfīō mī P. illa quē fūit oppōfīta nō pōt fūit dūe
nīre ē dē rei qd dīff. cōpōpōfīa et maxīme pōpōfīa pōt fūit cōmīre
ē dē rei qd dīff. cōpōfīa et nō fūit oppōfīta: mī P. quā dīff. gōgō ē dīff.
dō ē dīff. cōpōfīa et rēpēlūctīō albī et rēpēlū fīgūrī ē dīff. pōpōfīa et
rēpēlū albedīnī ē dīff. maxīme pōpōfīa gō eadē rē dīcūt dē dīff.
cōpōpōfīa et maxīme pōpōfīa.

Re. dīgo nā re. nego; rōne cōcedo et ita dīgo mī re
cōcedo rōne nego. ad prōne dīgo nā mātālī. nego fōrmālī.
cōcedo; et ita dīgo mī mātālī. cōcedo fōrmālī. nego. itaqūe hīc
eadē rē fūlīcer dīff. gōgō ē dīff. pōt fūit dēnōmīnārī dīff. cōpōfīa et dō
tām fōrmālī. nō ē eadē rē nā alīa ē nōtīō dīff. cōpōfīa alīa pōpōfīa
et alīa maxīme pōpōfīa.

Sed querey commōdo fūmār. dīuīfūm
et mēbro dīuīdēntīa in hīc dīuīfīōne

Re. qd fūmār. dō īntēntīōnālī. rātīō ē
quā talī dīuīfīō dēbēt fūmī quātēntī trāctār. in lōgīcā; in lōgō
autē rātīō trāctār. dē dīff. īntēntīōnālī; et ita dīuīfīō quā m
mēbro dīuīdēntīa dēbēt fūmī dō īntēntīōnālī.

Sed cōtra dīcī quēlībēt dīff. cōntīō
ex fē et nō pōt dā nōtīōnē hābēt hīc qd ē facere dīff. rē dūe
ab alīo fēdēre enī ex fē hābēt hīc qd ē facere dīff. rē fēdētē
a nō fēdēntē et rātīōnālī cōfē hābēt facere dīff. rē hānīnē
alēone gō in talī dīuīfīōne mēbro dīuīdēntīa nō dēbēt fūmī
dō īntēntīōnālī. dō dō īntēntīōnālī.

Re. qd dīff. cōfē
hābēt facere dīff. rē dūe ab alīo fēdēmentālī
nō dō fōrmālī. hīc hābēt pōt dā nōtīōnē
dīff. rēntīōnālī fēcūndū quālī fūit talī dīuīfīō

ARTV^s

2, Qualis sit talis

Diuisio

ota po ducuntur ee dupliciter vna e biniuoci in uniuersa
ta que e illa in qua membra diuidentia biniuocitate
neunt in illo quod diuidit. Et dicitur po qua ad diuidit in
hom et leon d alia e diuisio analogi in sua analogata que e illa
in qua membra diuidentia analogice conueniunt in illo quod
diuidit. Et quando e in diuidit in substantia et accidenti

Nota 2o quod diuisio in predicta diuisione e illa
ratio communis dicitur a biniuocitate ad ista communis propria et maxime
propria que ratio consistit in hoc quod e facere et ferre. et ista ratio
dicitur dupliciter sumi potest. po intentionalit et res et natura quod dicitur
denominari potest a notione 2o dicitur alio modo sumi potest po intenti
onalit et po notione 2a dicitur que denominat et constituit talem naturam
sive rationem dicitur. Et ista dicitur

Nota 3o quod membra diuidentia predicta
dicuntur dicitur. cois propria et maxime propria et dicitur dupliciter sumi
potunt. po intentionalit si sumantur po res et naturam que dicuntur dicitur
cois propria et maxime propria alio modo sumi potunt po inten
sionalit et dicitur communis po notione 2a dicitur communis propria po
notione 2a dicitur proprie et maxime propria po notione 2a
dicitur maxime proprie

Nota 4o quod notio 2a dicitur communis e re
latio rationis media qua vna res sortit distinguit ab alia accid
enti. Insuperabili notio 2a dicitur proprie e relatio rationis media qua
vna res sortit distinguit ab alia accidenti in superabili et notio
2a dicitur maxime proprie e relatio rationis media qua vna res sortit
distinguit ab alia essentialit

Notabilissimo diuisio et membra diuidentia talis
diuisioni quatuor modis posse comparari ent se po ita ut tam
diuisum quod membra diuidentia sumant po intentionalis
2o ita ut tam diuisio quod membra diuidentia sumant 2o in
tentionalis 3o ita ut diuisio sumat po intentionalis et
membra diuidentia sumant 2o intentionalis et 4o ita ut
diuisum sumat 2o intentionalis et membra diuidentia
sumant po intentionalis

Sit p^o dicto si diuisio sumat po intentiona
lis et membra diuidentia sumant 2o intentionalis talis
diuisio e diuisio subiecti in accidentia p^o q^o p^o notio respe
ctus e habet ratione subiecti et 2a notio respectu p^o habet ratione
accidentis s^o in hac diuisione diuisio sumit p^o prima inten
tione et membra diuidentia sumunt p^o 2a intentionis et
talis diuisio sui sumptus e subiecti in accidenti.

2o dicto si diuisum in ai diuisione sumat 2o intentiona
lis et membra diuidentia sumant po intentionalis hinc nota
lib diuisio e accidentis in se 2a p^o q^o sui id quod diuisio e
accidentis, notio 2a d^o se et membra diuidentia sunt subiecta
ga sunt po notio e talis diuisio sui sumptus e accidentis in se 2a
Sicut ista albidum aliquid aliquid pariet et genit aliquid et aliquid
planta

3o dicto si diuisum et membra diuidentia sumu
nt po intentionalis talis diuisio non e omnicoca s^o analogia: ita
tenent communiter homines 4o q^o p^o p^o q^o illa diuisio e analogia
in qua diuisio analogia e comune membris diuidentibus s^o
in ai diuisione ratio d^o se q^o e diuisio e comune analogia
d^o se cor^o proprie et maxime proprie e talis diuisio e analogia
Minor p^o p^o q^o talis ratio d^o se q^o e diuisio abstracta ad effectus
sunt reales et rationis, et q^o sunt subiecta et accidentia s^o et
realiter rationis subiecta et accidentia, nihil pot^o e comune diuisio
re s^o analogia e q^o diuisio talis diuisionis tantu analogia e
comune membris diuidentibus

2o p^o illa diuisio e analogia in qua diuisio
analogia diuisio de membris diuidentibus s^o in ai diuisione facit

differre qd e diuisu) analoge dicit de difa ioi propria et
 propriissima e qd talis diuisio e analogia: minor p^r qd illud dicit
 analoge de multis qd bñ conuenit simpliciter et alijs 2m quid
 id hoi quod e facere differre simpliciter conuenit de se proprijsi
 me et 2m quid tantu conuenit de se ioi et proprie e qd diuisio
 in tali diuisione analoge dicit de difa ioi 3m Minor p^r qd illud
 qd conuenit bñ essentialiter et alijs accidentaliter conuenit
 bñ simpliciter et alijs 2m quid id dife maxime proprie conue
 nit facere differre essentialiter bñ ab alio et de se ioi et proprie
 tantu conuenit facere differre bñ ab alio accidentario ut co
 nstat ex ipparum diuisionibz qd ratio dife simpliciter dicit de difo
 proprijsima et 2m quid de dife comuni et propria

Confirmat p^r quia hoi quod e facere diff
 erre e proprietate et e qd quod e facere differre conueniat de se
 ioi proprie et maxime proprie eo modo quod tribuunt ee id dife
 maxime proprie conuenit dare ee simpliciter ioi eo et proprie
 tantu conuenit dare ee 2m quid e qd ratio dife qd facere
 differre simpliciter debet conuenire de se maxime proprie et
 2m quid dife comuni et proprie

Confirmat 2o qd ratio dñi uoi non ma
 gis conuenit bñ quā multis id hoi qd e facere differre magis
 conuenit de se maxime proprie quā comuni et proprie e qd
 talis ratio quē e diuisa nō e bñ uoi. Minor p^r magis dife sunt
 illae quae differunt essentialiter quā illae quae differunt accidenta
 liter id difa maxime propria facit differre essentialiter et difa ioi
 et propria faciunt differre accidentaliter e qd hoi quod e facere di
 ferre magis conuenit de se maxime proprie quā ioi et prop
 ria

Ultimo p^r ito qd illa ratio e analogae que
 includit indifferētiā inferioris id ratio dife qd facere diffe
 rre e inclusa indifferētiā dife comuni et proprie et maxime proprie
 e qd talis ratio dife quē e diuisa) e analogia Minor p^r quia
 difa illa per quā constituit difa maxime propria facit difere
 ipsam difa maxime propria a ioi et propria et similiter

Defa per quod constituitur defa cōis sunt deferre ipsam defa
cōmune & propria et maxime propria et similiter defa per quod
constituitur defa propria sunt deferre ipsam defa propria ad defa
cōis et maxime propria et ratio defa cōis si fuerit deferre in
cludit in defa suorum inferiorum et consequenter talis diuisio
erit analogia

Ad id quod hic in tali diuisione dictum est et
membris diuidentia sumantur intentionalis a dicta tali
diuisio non est diuisio sed analogia ita tenent Xanxas Masia
et Collegium Complutense in presenti et communiter omnes Tho
miste per in primis hiis et de minoribus quibus fuit probata
facto

Deinde per quia talis diuisio est analogia
si diuisio et membra diuidentia sumantur per intentionalis
et ita est analogia si diuisio et membra diuidentia sum
antur intentionalis autem constat ex ratione praecedenti non
sequi hoc per quia ideo talis diuisio est analogia si diuisio et me
mbra diuidentia sumantur per intentionalis quia defa ma
ximè propria est simpliciter defa et defa cōis et propria sunt
in quibus defa sed etiam defa maximè propria intentionalis
sumpta dicitur simpliciter defa et defa cōis et propria etiam in
intentionalis sumpta sunt in quibus defa et si talis diuisio
est analogia sumpta membris diuidentibus per intentionalis
etiam erit analogia sumpta membris diuidentibus intentionalis
Minor pars per quod defa cōis et propria intentionalis
sumpta sunt defa in quibus quia quod in quibus est tale non pot
suscipere denominationem ab illa forma quae dat esse simpli
citer sed defa cōis et propria materialiter sunt per intentionaliter
sumpta sunt in quibus defa et non posunt denominari a ra
tione de defa quae dat esse simpliciter defa

Confirmatur quia notio de defa maxime
propria et maxime de defa communis et proprie constitua
rent et distinguerent per et si ne ad huiusmodi funda me
ntes et nomen quae denominantur sed notio de defa maxime

proprie denominat natus que simpliciter dicitur et notio
da dicitur proprie et communiter denominatur quod inquit dicitur
et notio da dicitur maxime proprie erit dicitur simpliciter et no
tio da dicitur coram et proprie tantum erit dicitur inquit et conseq
ue nte dicitur coram et propria darent entia nate simpliciter tantum
erit dicitur inquit

Respondent aduersarij quod quia m
bi dicitur coram et propria materialiter et in eis entia sunt dicitur inquit
aduersarij possunt denominari a notione da quia simpliciter
dicitur et dant instantiam nati coloris et quantitas denominat
simpliciter genus sicut subiectum et tamen color quantitas non su
nt entia simpliciter sicut subiectum sed tantum inquit

Sed Rur quod quia multis color et quantitas
sunt tantum entia inquit possunt simpliciter denominari ge
nus dicitur da coram et propria quia si quid tantum sunt di
ferentie non possunt simpliciter denominari dicitur ratio
autem disparat dicitur erga color et quantitas in eodem genere
in quo dicitur entia secundum da quod non denominat
simpliciter genus ga et genus non conuenit illi
genus sunt entia inquit id ga sunt de sententia
materialis spiritus tanquam pars materialis in quo
consistit esse simpliciter genus at da dicitur conuenit
et propria in eodem genere in genere dicitur
differet dicitur inquit et denominat simpliciter
dicitur quod repugnat sicut repugnat ut id quod e
simpliciter de nomine proprio et id quod sicut e
ut anima rationalis simpliciter de nomine spiritus unde si
ut color et quantitas ga in genere entia sunt entia in
quod propter repugnat quod de nomine entia simpliciter ita
simpliciter ga dicitur coram et propria non intentionaliter accepta
sunt dicitur inquit repugnat et id quod sicut de nomine
et id dicitur simpliciter

Arguta aduersa partio

Im arguendo contra illi maiorem si ratio diffe
non est uniuersa in ordine ad diffinitionem propriam et
maxime propriam ideo est quia diffe maxime propria
facit differre essentialiter et communem et propriam facientem di
fferre accidentalem. Sed hec ratio est nulla et ratio diffe est uni
uersa ad diffinitionem propriam et maxime propriam. Men
per quam dicitur priora potest predicari per se in se in se in se
et dicitur posteriora. 2 maxime ad uniuersum et denique
in ordine ad omni quicquid est et si similia quam be
diffe maxime propria facit differre essentialiter et communem
et propriam facientem differre accidentalem. ad huc ratio diffe
erit bonum quod ad diffinitionem propriam et maxime prop
riam.

De negando minorem ad probationem
est ante se dicitur negationem sequi ratio autem si pari
tatis est quia dicitur posteriora potest predicari per se in se in se
et accidens in tali genere si in se proprium et in se accid
entem dicitur simpliciter talia. Sicut simpliciter proprium
et simpliciter accidens ad diffinitionem propriam in genere
diffe non dicitur simpliciter diffe substantia. 2 quod et ita
fieri proprium et accidens simpliciter denominantur a notio
ne la uniuersa talitatis et quod uniuersa conueniant cum
alio bonum quod non est et quod diffe coram et propriam uniuersa
non conueniant ratione diffe coram diffe maxime propria.

De si uultis fugere tota de in uic argu
non potest negando maiorem. Sed in non ideo talis diuisio est an
alogia quia diffe maxime propria dicitur intentionalis et simpli
cis diffe et diffe communis et propria sunt. 2 quod diffe si ideo
est analogia talis diuisio quia ratio diffe que est diuisum indu
dit in diuisum membrorum diuisum. Si in diuisum diffe communis pro
prie et maxime proprie et ita talis diuisio erit tantum analogia
analogia in diuisum. Sed per se per se est magis compositum et dictum
et fundamentum ad dictum in donec sit et ita.

2 magis quod illa que analogia non intentionalis

bene possunt univocari & intentionali & q̄ quia m̄bi dīsa
comuni propria & analogent p̄m̄o intentionali & sumpte
bene poterunt univocari & intentionali & sumpte an p̄
quia quia m̄bi axi dēns et subā q̄q̄ at et color & c̄ an alo
ga p̄o intentionali & et in eē c̄nā sumpta, tamen n̄niuo
ce co nueniunt in hāc quod ē parti c̄i parē notione 2a ge
neris & illa quē p̄o intentionali & analogant p̄olunt
2o intentionali univocari

De distinguendo aut p̄m̄o q̄ dīsa tota
difficultas si eodem modo habent fundamentū ut p̄tint par
ticipare aliquā notione 2o rōnēdo si dō non eodem modo ha
bent tale fundamentū n̄go b̄ndē c̄dāt calor et quantitas
quam b̄y in eē c̄nā analogent univocant dō in eē gēn̄
ga eodem modo habent fundamentū ad parti c̄i pandem nō
tione 2a generis q̄a sicut subā ē fundamentū notionis gē
neris ex 1o q̄a se habet ut p̄m̄a m̄a lūy essentialit̄ constitū
ens p̄lure sp̄q̄ita similis si habent color et quantitas at
dō dīsa cōi & non eodem modo habent fundamentū ad pa
rticipandū notione 2a dīse quia dīsa maxime propria
ē fundamentū notionis 2e dīse in quantum p̄o nte n̄tione n̄t
accepto facit differre essentialit̄ et si m̄plicit̄ dīsa dō cōi ē
propria sunt fundamentū notionis 2e dīse in quantum
p̄o intentionali accepto facient differre accidentalit̄ dō
2m̄ quid et ita bene sequit̄ dīsa cōi propria & analogant
p̄o intentionali accepto in rōnē faciendi differre & gēn̄
2o intentionali accepto analogant in rōnē faciendi differre

Quod sequitur quando aliquod attributū
cū salit̄ ē univocum et gēn̄ et iā illud attributū quod
essentialit̄ continet sub illo si eē debet ēē univocū et gēn̄
q̄q̄ corp̄ ē univocū et gēn̄ ad at et iā at quod essentialit̄ co
ntinet sub corpore debet ēē univocū et gēn̄ s̄d relatio rō
nū cōi sumpta ē univoca et gēn̄ ad dīsa in cōi sumpta
et gēn̄ ipsa dīsa in cōi sumpta debet ēē univoca et gēn̄
in rōnē ad dīsa cōi & quā sub se quā continet et conseq
uent̄ itā dūc̄io erit univoca et gēn̄ in eē p̄p̄

Est bona anime qd in pri mu per predari de multi separar
disa ab indico de inde per predari in quale separar disa a
generi et spe et tandem per predari in quod separar disa
a proprio et a accidente qd tantu predant in quale accid
entario et per tale difone separar disa ab omnibz alijs
Ad contra obgices qd porphing in hoc
disinibz disa predabilem qd predat de multi spe difarentibz
in quale quid egnon bene disinit tantu per predari de
multi in quale quid

De quod porphing tantu disinit disa
int gecta qd de ipso verificat quod predat de multi spe difare
ntibz in quale quid egnon sensiens quod de disa int gecta predat
de hoc et leone qui spe diferunt et ita disa infima disinit
qui predat de multo numero difarentibz in quale quid in
ronale predat de petro et paulo in quale quid unde cum
disa infima et int gecta conveniant in hoc qd predat
de multi in quale quid propterea utraque disa infima
et int gecta optime disinit predicta difone qd predat de
multi in quale quid

Et videtur colligere qd predictas disa difa
entia e accidentali qd tradit per predari qd e pro
prietat dife difone autem centrali de finit per unu
in multi in quale quid disa deo hinc est qd qd
tradit per e unu in multi in quale quid qd e de esset
dife

Colliger 2o qd disinit in tali difone
e notio 2a dife quia notio 2e dife esset convenit
de nominare de illa rem qd e disa unu in multi
in quale quid e predabilem de multi in quale quid

Colliger 2o quod scilicet qd in tali difone
propria pot pertentire ad hanc 2o qd qd predabile
qd disa qd pertentire ad hanc 2o qd predabilem debet
e de illa rem de quibz predat et denominat per
necesse in quod posita in tali difone art qd debet
utro difa conspiciat a talis per ordinem ad spem

Ari¹⁷ utrum autem dicitur constituat
universalis per ordinem ad spem quam
continuitur in deo per ordinem ad inferiora spei

Sic et dicitur non constituitur universalis per ordinem ad per
quod constituitur per ordinem ad inferiora spei
per ordinem nam constituitur universalis per ordinem ad
ad hoc quod constituitur per ordinem ad inferiora
non constituitur universalis per ordinem ad per quod constituitur
per ordinem ad hoc ut scilicet quod sunt inferiora alii per
quia universale constituitur per ordinem ad per quod constituitur
reperit per spem non reperit plura sed bene tenet et
dicitur non constituitur universalis per ordinem ad spem et
tunc universalis per ordinem ad inferiora spei consequitur per quia
universalis constituitur per ordinem ad per quod constituitur
inferiora spei reperit plura et dicitur constituitur universalis per
ordinem ad inferiora spei

Consequenter illa predatio in qua dicitur
predat de spei est predatio equalis de equali sed predatio
equalis de equali non est universalis et dicitur non constituitur
universalis per ordinem ad spem si in eo per ordinem
dicitur et per quod dicitur de quod non est per quod
equalis non est universalis

Quoniam obsequia per se sunt constituta
per ordinem ad illa de quibus in mediate predat sed de his
non aliter in mediate predat de spei de hoc et dicitur
universalis per ordinem ad spem

Et si in quo ratione si predat de
hinc de illo quod in mediate predat confuso si hoc in
dat universale nego deinde de plura in mediate dicitur predat in
mediate de spei tangit universale nego alio modo et non
universalis confuso. Codex 19070

Non neganda dignitas Lailla predicatoris in qua dicitur predare
de sepe huiusmodi predatione aliquid predabile sed non est aliquid
predabile nisi de se et de ista consuetudine per ordinem ad
speciem maiorem predatio est in qua dicitur predare de sepe est directa
predatio solummodo directa predatio est aliquid predabile est pre
datione illa in qua dicitur predare de sepe est predatio aliquid predabi
le

De neganda maiore ad probationem dicitur in
minori si est predatio directa superiori de inferiori non confes
si est predatio directa equali de equali nego unde cum predat
tio de sepe tantum sit predatio equali de equali propterea
non debet esse aliquid predabile

Obicitur quod dicitur ut talis est in se sed dicitur dicit
tali per ordinem ad speciem quod consuetudo est de sepe tantum sit
ut talis per ordinem ad speciem

De neganda maiore sicut est in quantum non dicitur
non dicitur at quia cum sit generis non est in dicitur in dicitur non dicitur
ita similis dicitur in quantum non dicitur non est in dicitur quia dicitur ut
sit generis ad dicitur non potest esse in dicitur in ratione particulari quod
consuetudo dicitur quod est predabile quod ratio particularis dicitur est
perfectus generis et consuetudo ad speciem et maior propositio de notat
ut talis est in dicitur in ratione particulari et dicitur in dicitur per quod con
suetudo dicitur ut talis et si est falsum maior propositio caput de proprio

CAPVTERRO

II consuetudo porphiri agere in hoc est de proprio ut dicitur
consuetudo genti dicitur est de proprio caput rationem autem
in consuetudo de summe summe ante sedentibus huiusmodi
obsequenti caputibus quod porphiri et in summe de summe ante
sedentibus quod porphiri in ante sedentibus caputibus quod de genere
spe et dicitur quod pertinent ad effectum merito est in consuetudo agere
in parte de proprio quod est extra sententiam rei quod dicitur
rationibus quod sunt de effectum statim sequitur de dicitur illa quod sunt
caputibus

extra sententia rei constat et hoc naturalis constituit ea sublaguentia capi
re quia porphyrus in sublaguentia capite agit de accidentibus
quod non pluit ab eis rei et merito pro quod agit in hoc de pro
prio quod fluit ab eis rei et hoc de constituit ea qui ratione

Ad dico non capite accedens duo do illut
in daa parte rei in quatuor po addunt porphyrus quatuor sig
nificatione proprii et in da parte determinat in qua signi
ficatio non debeat sumi proprium in pa igu capite parte docet
porphyrus proprium sumi quatuor modi primum sumit in modo
pro illo quod quoniam soli id non homini ut est gemmatum soli ho
conuenit sed non conuenit omnibus hominibus 2o sumit proprium
in 2o modo pro illo quod conuenit omni soli id soli 3o si p idem ee
est proprium non in 2o modo quia conuenit omni soli non in 2o ma
soli quia etiam ab aliis conuenit 3o sumit proprium in 3o modo pro illo
quod conuenit omni soli id non semper sed aliquando 4o canese
re est proprium non in 3o modo quia conuenit omni soli soli soli
id non semper sed in certo tempore et in se necesse est 4o sumit
proprium in quarto modo pro illo quod conuenit homini soli
et semper 4o respicibile est proprium non in 4o modo quia conuenit soli
hoi omnibus hominibus et semper

In da tandem capite parte docet por
phyrus proprium in 4o modo sumi huius est maxime proprium ex
eo quia respicitur uirum re cuius est proprium et ei natio competit 4o
respicibile quod est proprium non in quarto modo respicitur uirum
hoc dat et enim omni ho est respicibilis et omne respicibile est ho dicit
tuo proprium in quarto modo natio conuenire rei quia proprietatem
fluit ab eis rei et est diuina natio suum proprium in

Ex quibus claris colligere poteritis solus
proprium in quarto modo constituere quatuor predictabile quia pro
prio quod constituit ho quatuor predictabile diffinit quod pre
dat de multis accidentibus natio sed solus proprium in quarto
modo conuenit ho accidentibus natio 4o solus proprium in
quarto modo potest constituere quatuor predictabile quod da supra caput
de proprio arta pro quid sit proprium predictabile

QV ESTIIO 8a
VPER CAPTIVT
PRIO

Articulus primus quid sit proprium
credibile

et tunc quod in manu dicitur sumitur pro ordinem
 nunc ab in propria aqua non dicitur solum quod ex
 hoc proprie significat panderi et in proprie sig
 nificat hoc in manu hoc sumitur proprie ut dicitur nunc ab illo quod e
 ideo nulli et tunc illud dicitur proprie quod non est in manu et hoc mo
 do sumitur proprie in presenti

[illegible][illegible]

Notio 2° quod proprium pertinet ad hanc ad hoc predabilem sumit dupliciter per naturam si sumat pro natura quae denotat proprium 2° sumit fortiter si sumat pro notatione 2^a pro prii quae fortiter denotat illam naturam quae est proprium predabilem de multis in qualitate accidentario natura

Sit posito proprio naturalis sumptum optime definit a posteriori quod quod convenit homini soli et semper et respiciat cum re cuius est proprium quae dispo amplexu communis ab omnibus logicis si re agat de ratione solus est aduenientibus quod proprium dicitur convenire soli soli in seculo illigui in mediate convenit si respectu naturae genericae si per se et dicitur proprium convenire omni respectu illorum quibus mediate convenit.

Sit dicto proprio 2° naturalis sumptum et ut constituit quare hoc predabile optime definit quod predat de multis accidentario natura per illa est optima dispo per quod dicitur si ne hoc separatur ab omnibus aliis sed per talem definitionem separatur proprium ab omnibus aliis est optima dispo minor per quia in primis per predari de multis separatur proprium ab indifferente deinde per predari accidentario separatur proprium agere respectu et dispo quae predantur essentialiter et tunc in per predari naturae separatur proprium ab accidentario quod quam diu predat accidentario non tamen naturae sed contingit esse.

Ex dictis inferat quod hoc dicitur accidentalis quia trahit per predari de multis accidentario natura quod est proprietas ^{propria} diffinitionis autem essentialis definitur per proprium unum in multis accidentario natura in quibus diffinitionibus definitur non est natura quae denotat proprium 2° notio 2^a proprii cuius fortiter et essentialiter convenit de nominare rem quae est proprium predabilem de multis accidentario natura arguitur aduersus oppositum.

Prima arguitur contra posita diffinitionem rationalem convenit homini soli et semper quia convenit soli non homini homini et semper.

Idronale nō ē propriū. Id dīta ē non bene sicut dīstīnctū propriū
quod conuenit omni soli et semper et conuertit ut re. cuius ē prop
riū.

Et qdronale conuenit omni soli et semper
tanquam aliquid pertinet ad aliquid rei. hominū et ita non sequi
quod illi conueniat dīstīnctio propriū quia sub intelligit de co
nuenire accidentalit.

Im arguitur quia resibilis ē propri
et ex pte. Id nō conuertit ut illo uenit et dīstīnctio conueniat alio ē
malū dīctū quod propriū conuertit ut nō ē cuius ē propriū.

Et quod sicut proprietatē ē duplex. Im
immediatū cui immedīate conuenit proprietatē et aliud ē sicut
mediatū cui medīate conuenit proprietatē. Unde proprietatē de
bet conuertit ut sicut immedīate et nō ut medīate. et ita ut
dīctū sit sicut medīate et sicut immedīate resibilis p
apertor resibilis tanquā debet conuertit ut hoc et nō ut pte.

Im arguitur contrariū dīstīnctio propriū
nō ē cōe multū ē non bene dīstīnctio quod pte dīctū multū a nō
p te quia propriū et cōe opponunt et pte pgnat quod sit propriū
et quod sit cōe multū.

Et negando an. ad probandū dīstīn
go an. si propriū sicut res pte et huiusdem confedo. si sicut
res pte dīctū sicut nō pte. Unde ut propriū dīctū propriū res
exte nātē a quā sicut quia sicut talitē conuenit nātē a quā
sicut ut alio conuenit nō potest et dīctū cōe respectū in se cōe
in quibz ē talis nātē propria bene pte propriū ē cōe mū
ltū.

Ultimū arguitur propriū nō pte consti
tute dīstīnctio pte ab accidentē ē non bene dīstīn
dīstīnctio dīstīnctio an. pte omne accidentē continet subsequentē.
Dōcē pte dīctū. Id propriū ē accidentē rei cui conuenit ē
propriū nō pte constitutē dīstīnctio pte ab accide
ntē.

Et cum dīctū Thomā pte pte ē qd
p te. Tō articulo pte accidentē sicut duplīcī ut pte ut dīctū sicut
contrā sicut ita ut quid quid nō ē sicut sit accidentē et sic
propriū ē accidentē. Tō sicut accidentē pte illo quod nō ē de

effa subiecti fluit ab effa subiecti et si proprium non est accidentis
fluit ab effa subiecti ad quintam autem doce predabile tantum
exspectat accidentis quod non est de effa subiecti fluit ab effa
subiecti

Ex dictis collige quod talis proprium int
getur quod infirmum fuit de finit predicta de fone quia
tam id nunc quod aliud predat de multis accidentis non
proprium autem int getur quatenus in tale de finit quod
predat de multis spe differentibus accidentis non
est sensitiuum quod predat de hoc et leone proprium infirmum
distinguit quod predat de multis numero differentibus accid
entis nonario de sensibili quod predat de petro et paulo

Articulus ultimus quod proprium tantum
in 4o modo pertineat ad quartum uocem predabile
potest dici per se pertineat ad predabile

Sic etiam tam proprium in 4o modo potest directe et per se
pertinere ad talia predicabilia hanc clonem tenent communiter omnes
logici. Item quod solus illud potest directe et per se pertinere ad talia predicabilia
quod absolute et simpliciter est proprium per se tantum proprium in
quarto modo est simpliciter et absolute proprium et docet per se
in hoc est quod solus proprium in 4o modo potest directe et per se
pertinere ad quartum predabile proprium autem in alijs
modis tantum in quid dicitur proprium et ita solus reducere
potest pertinere ad quartum predabile

Docet ut aliquid potest denominari pro
prium requiritur quod oriatur ab attributo essendi aliquid rei sed solus
proprium in quarto modo oriatur ab attributo essendi rei est solus
proprium in quarto modo potest denominari proprium in tale
Metaphysica quod in primo proprium in po modo non oriatur ab aliquo
attributo essendi rei quod est logicum quod quod proprium in po modo
si sumat pro actu habet logicum sextum est quod accidentis con
tingens hoc ad hoc illi non conuenire si hoc sumat pro
natura inclinatione et pro penitione ad logicum quod quod rationi est
proprium in po modo hoc non prouenit ex aliquo attributo
essendi hoc cui conuenire est logicum sed solus prouenit quod est talis in talis

nati tali loco tempore et in p[er]petuū circumstantiis. Et propriū
p[er] modo nōa[n]t ex aliquo attributo essēti rei cuiq[ue] propriū
Deinde p[er] quod propriū in 2o et 3o mo
do non habeat originē ex aliquo attributo essēti illig rei
cuiq[ue] propriū q[uia] illud quod ē propriū in 2o et 3o modo
solū p[ro]uenit ex dispo[n]e quā habet māt[er] illig rei cuiq[ue]
ē propriū q[uia] ē e[ss]e b[e]n[e]d[e]m q[uod] ē propriū in 2o modo et care
re ex quod ē propriū in 3o modo solū p[ro]uenit q[uia] māt[er] ē ti
lit[er]a, talis dispo[n]it[ur] s[e]d dispo[n]itio māt[er]e non ē aliquod at[trib]u
tū essēti rei q[uia] propriū in 2o et 3o modo p[ro]cedit ex aliquo
attributo essēti illig rei cuiq[ue] propriū

Quod autem solū propriū in quarto modo
oriat[ur] ab attributo essēti rei p[er] q[uia] solū illud orit[ur] ab attributo
essēti rei quod reperit[ur] in omnib[us] illis in quib[us] reperit[ur] tale
attributū essēti et ē contra b[e]n[e]d[e]m non reperit[ur] tale attributū
essēti non reperit[ur] illud quod orit[ur] ab illis s[e]d tantū propriū
in quarto modo ita se habet q[uia] solū propriū in qua
rto modo dicit[ur] oriri ab attributo essēti rei cuiq[ue] propriū

¶ Margutū intellectiui p[ro]p[ri]etas proximā intelligēdi
ē propriū t[er]m[in]i in 2o modo s[e]d intellectiui p[ro]p[ri]etas proximā
fluit ab essēti t[er]m[in]i q[uia] propriū in 2o modo fluit ab attributo
essēti nāt[ur]e et consequent[er] habet b[e]n[e]d[e]m et r[e]t[ur]nē p[ro]p[ri]i. Maior
p[er] q[uia] ē intellectiui s[em]p[er] p[ro]p[ri]etas proximā intelligēdi
conuenit omni t[er]m[in]i et s[em]p[er] non tamē s[e]d t[er]m[in]i q[uia] et
angel[us] conuenit s[e]d p[ro]p[ri]etas propriū in 2o modo q[uia] inte
lectiui ē propriū in 2o modo.

¶ Et p[er] notandū quod intellectiui ē duplex
vnde n[on] dicit[ur] sūe subtile et aliud accidentale sūe proximū
et utriusq[ue] ē e[ss]e dicit[ur] angelis t[er]m[in]i et angelis q[uia] tamē q[uod] an
gelis dicit[ur] intellectiui et adu[er]tē etiam quod intellectiui p[ro]p[ri]etas
proximā immēdiatē orit[ur] ab intellectu n[on] dicit[ur] et ita int[el]lec
tū p[ro]ximū ē p[ro]p[ri]etas intellectiui n[on] dicit[ur] b[e]n[e]d[e]m.

Proposito ad arguere hoc negando maiore ad probandum
 Distinguo maioremediate confecto inmediate nego ita que pro
 prium in quarto modo tantum dicit conuenire omni soli respectu
 illigui inmediate conuenit non de respectu illigui in
 mediate conuenit et sic intellectus incidentale est proprium in
 quarto modo quia inmediate tantum conuenit soli intellectus re
 alis sic stat quod eo homini et angelis siue est spiritus est prop
 rium alio in quarto modo quia inmediate conuenit soli atque
 inmediate non conueniat soli hoc id est Leoni et dyb
 lico

2^a arguere proprium interiectum dicitur
 pertinet ad quantum predabile. Id proprium interiectum est prop
 rium in 2° modo et proprium in 2° modo dicitur pertinet ad quan
 tum predabile. Minor per proprium in 2° modo est illud quod conue
 nit omni et semper non tantum soli. Id proprium interiectum conue
 nit omni et semper non tantum soli. Et proprium interiectum est proprium
 in 2° modo minor per quia est sensibile. Et proprium interiectum resp
 ectu hominis. Id est sensibile conuenit omni homini et semper non tantum
 soli quia etiam Leonem conuenit et proprium interiectum conuenit omni
 et semper non tantum soli.

De negando minore ad probandum Distinguo mino
 rem respectu illigui inmediate conuenit nego respectu illigui me
 diate conuenit confecto deinde ad probandum Distinguo maiore
 est proprium interiectum respectu hominis mediate confecto inmediate ne
 go ita que proprium constituit tale in ordine ad illud cui in medi
 ate conuenit et a quo inmediate fluat et ita sensibile constituit
 proprium non in ordine ad hoc cui mediate conuenit sed in ordi
 ne ad alium inmediate conuenit et a quo inmediate fluat.

Ultimus arguere proprium simpliciter in tribus
 primis modis habet modum predandi specialem et distinctum a modo
 predandi quod habet quinta de predictabilibus et proprium in tri
 bus primis modis debet pertinere ad quantum predabile aut
 per in primis proprium in 2° modo predat de multis tanquam
 aliquid conueniens soli sed non homini deinde proprium in
 2° modo predat de multis ut conueniens homini et semper sed non soli.

157
et tandem propriū in homodo pndat de multis, ut conueni-
at omni soli et non semper. Et propriū in tribus primis mo-
dis habet modū pndandi spēcialem distinctū a modo
pndandi quod habet accidentis.

De quod propriū in solo et homodo pro-
pter pndandū spēcialem modū pndandi dicitur propriū nō
simpliciter et absolute, sed tantum in quid quānd fluida ab
alio attributo essentiali nō et ita proprietatem modū pnda-
ndi tantū reductiue, et quod ad modū pertinet ad quod hū
pndabile, unde solē propriū in quāto modo dicitur
absolute et simpliciter propriū quā fluida ab essentiali uicq
ē propriū.

Ad quē alius propriū conspiciat bisale in
ordine ad naturā a quod fluidū in mediate an hō conspiciat dicitur
in ordine ad inferiora, talis nate.

De quod propriū conspiciat propriū in
ordine ad naturā a quod in mediate fluidū conspiciat autē uisale
in ordine ad inferiora talis nate. Sensitū conspiciat
propriū in ordine ad a quod in mediate fluidū conspiciat au-
tem bisale in ordine ad inferiora alius, in ordine ad hō
et leone et si multū resibile conspiciat propriū in ordine ad
hō a quod in mediate fluidū conspiciat hō bisale in ordine ad
inferiora hō, ad pndū et paulū ratio autē ē quā propriū
conspiciat tale respectu illius soli conuenit et conspiciat cetera
in ordine ad plura bisale et tale conspiciat in ordine ad plu-
ra sed propriū respectu spēi dicitur conuenire bñi soli et in or-
dine ad inferiora spēi dicitur respectu plura et quod propriū
conspiciat propriū in ordine a quod fluidū et uisale in
ordine ad inferiora spēi hō dicitur et eodem modo
resoluitur quod resoluta fluidū dicitur et alia utrum dicitur
conspiciat uisale in ordine ad spēi, in ordine ad in-
feriora spēi caput de accidenti.

CAPVTE ACCEPTE

nstribus porphiri in hoc apud e agere de accidente
 est satis manifestum ex verbis textus huius capituli et ratione
 situm idcirco constat ex antepositis capitulis quod
 cum porphiri egerit de accidentibus quae conveniunt potius alium
 subiecto et accidentem contingens ubi mori conveniat propter nam
 erit porphiri de illa agit in praesentibus capitulis

Absolutum porphiri quod totum hoc capitulum in una
 parte proponitur de distinctione accidentis et dicitur illud dicitur de
 igitur diffinitione huiusmodi se habet accidentis quod a seipso habet
 est sine subiecti corruptione id est dicitur forma illa subiecto conveniens ut
 potest et convenire et non convenire. traditur id est huius diffinitione
 accidentis proponitur porphiri quando dicitur de accidentibus di-
 stinctis accidentis alius est separabile et aliud inseparabile. dicitur
 separabile quia a seipso accidentis in seipso separari et de motu
 potest dicitur dormire et dicitur de accidentis inseparabile quia a
 seipso accidentis in seipso separari non potest quod nigredo in corbo
 ubi dicitur nisi quando autem dicitur de accidentibus quod habet et ha-
 bet sine subiecti corruptione utrumque accidentis diffinitur et separabile
 et inseparabile quod de accidentibus separabile separatur quod potest ad
 esse et ab esse sine subiecti corruptione de accidentibus inseparabile
 quia in seipso non potest abesse sine subiecti corruptione potest abesse
 sine subiecti corruptione perit in eo quod potest conspici subiectum
 sine accidentibus inseparabile saltem manente natura et essentia

Quia diffinitione traditur porphiri in hoc de
 accidentibus in huiusmodi se habet quod eisdem rei in esse et non in
 esse potest quia diffinitione traditur de accidentibus illud quod potest dici et non
 dicitur de subiecto quia diffinitione tantum accidentis separabile videtur voluisse
 diffinitione porphiri quod de isto de ut proprie significat quod potest in esse
 et abesse subiecti dormire sedere

Quia diffinitione traditur quod neque generum neque
 specierum quia diffinitione neque propria sed pertinet contingere subiectum et
 quia diffinitione traditur negativum perit in eo generum specierum et traditur quod ali-
 quid potest dici per hoc quod contingit inesse subiecto et per huiusmodi
 diffinitionem de per negationem aliorum membrorum oppositorum quando sunt
 cognita

173
Ipe i affirmatione et negatione in quantitate. Ipe itaq affirmet
sive neget accidens a seculo semper remanet salua et integra nata
et esset. Et hoc modo dicitur quod tantum accidens predicabile pot
ad esse et ab esse sine seculo corruptione

Sit patet optimè dicitur accidens predicabile et
contingens quod pot ad esse et ab esse sine seculo corruptione. hanc diffin
amplius hinc comenit omni logi et confirmabit amplius saluen
do omnia illa arguta que contra illud militent. Solida autem e ad
uertendum quod non debet intelligi talis diffin de ad esse et ab esse ac
tualit. sed potali quia ad esse et ab esse actualit contingit et accidentalit
conuenit accidenti contingenti ad esse et ab esse potali. et alit conue
nit accidenti contingenti

Sit patet talis diffin intelligi debet de ad esse
et ab esse logicè et per se. non de ad esse et ab esse realit. ita ut utiq
sensu illig diffin sit accidens contingens e illud quod pot ad esse et
ab esse sub seculo sine illig corruptione. l. melius dicitur pot accid
ens contingens illud quod pot affirmari. l. negari. de seculo
sine eo quod destruat nata sub seculo. et alit e accidens contingens
petri et de seculo itaq affirmet alit de petro dicens petri e alit
sive neget alit de petro dicens petri non e alit semper remanet
salua et integra nata petri. Et breuiter itaq talis diffin conuenit
tam accidenti inseparabili quod separabili. sed accidens inseparabile
non pot philosophice et realit ab esse seculo. sive illig corruptione e g. tantum
debet intelligi talis diffin de ad esse et ab esse per seculo arguta aduise

¶ In arguta ad esse et ab esse sunt contraria. sed diffin tradita per con
traria non e bona e g. talis diffin non e bona

¶ Breuiter distingo maiore. Si ad esse et ab esse sum
nt potalit nego. si sumant actualit iterum distingo sunt contraria
si sumpta consido. sive sive sumpta nego. Unde ead talis diffin tra
dit per ad esse et ab esse potali. propter ita non tradit talis diffin per con
traria

¶ In arguta dantur multi accidentia que
potunt alit ad esse et ab esse sine illig corruptione e g. non e bona

taliū dīpo autē tūc p̄mōi cōdīpō cūersio sunt acciden-
tia s̄d ista p̄mōi non possunt s̄ne subī corruptionē ēg dant mu-
ltas acciden-^{ti}as q̄cē non possunt ad eē s̄ne corruptionē s̄cibī

De negando autē ad probōndū dīpīngō mai-
orē s̄ne acciden-^{ti}ā positūis hoc ē q̄cē dīcant unitatē m̄ p̄o-
tīuū dīnegō maiorē sunt acciden-^{ti}as p̄uacatūis cōsedo vnde
dīpō tamē loquit̄ de acciden-^{ti}ibz positūis et ita non ē m̄iud-
sī talia acciden-^{ti}ia p̄uacatūis non dīfīnībnt dīfōmē accide-
ntis tradit̄ a p̄osphīrīo

Im argutū dant multa q̄cē possunt ali-
cui ad eē et ab eē s̄ne illī corruptionē et tamē non sunt acciden-
tia ēg p̄dictas dīpō acciden-^{ti}as cōueniūt alīp̄s adīfīnīto aut p̄
humanitatē dīpō p̄t ab eē a p̄sonā dīuīnā s̄ne ēg dīp̄sonā dīuī-
dīuīnī dīp̄uacat et sīmlīter aīmō rōnalīs p̄t ab eē aīmō rō-
sīne corruptionē illīq̄ et etī dīgnat̄ p̄t ab eē aīmō rō-
corruptionē illīq̄ s̄d hūc mōdī s̄ hūc mōdī dīp̄sonā dīuīnā rō-
nalīs et līgnat̄ non sunt acciden-^{ti}as s̄d s̄cibī ēg dant multa q̄cē
possunt ad eē et ab eē q̄cē tamē non sunt acciden-^{ti}as

De quod omnia p̄dicta q̄cē ambū s̄nt
subō s̄nt acciden-^{ti}as p̄dabīde ex cōgūia non s̄nt de effo-
nī s̄nt ab effo-^{ti}ctas q̄cē ambū acciden-^{ti}as p̄dabīde non possunt
ē s̄nt ab effo-^{ti}ctas acciden-^{ti}as p̄dabīde vnde illa p̄dabīo m̄ q̄cē
nō p̄dabī de dīuīnō ē p̄dabīo q̄cē nō p̄dabīlī et sīmlī-
t̄ hīc p̄dabīo catōdīa ē lēgīa

Im argutū hīc dīpō non cōueniūt acciden-^{ti}as
īnsēparabīlī ēg nō ē bonū aut p̄ acciden-^{ti}as īnsēparabīlī nō p̄t ab
eē subō s̄ne illī corruptionē ēg talī dīpō non cōueniūt acciden-^{ti}as
īnsēparabīlī

De quod acciden-^{ti}as īnsēparabīlī q̄cē ambū
realit̄ non possunt ab eē realit̄ subō s̄ne illī corruptionē bonū
lōge talī autē dīpō debet īntelligī de ab eē lōge

S̄d contrā ēg talī dīpō non cōueniūt
acciden-^{ti}as s̄parabīlī q̄cē ambū p̄t ab eē realit̄ subō s̄ne illī
dīp̄uacatōne --- De quod non solū acciden-^{ti}as īnsēparabīlī
illī s̄d etī dīp̄onabīlī p̄t ad eē et ab eē lōge et p̄t īntē m̄

124
quod tamen quod ad id potest per unum ad se maius negari
de subiecto si salua manente natura subiecti

Ultimus autem quod talis dictio convenit propri-
tati eius non est bona an per propriam potest ad esse et abesse a subiecto per
unum sicut corruptione illic et talis dictio convenit propriam an
per potestatem considerare naturam subiecti saluam et integram sine eo
quod considerat proprietatem illam

Et quod unum potest considerare naturam
subiecti saluam et integram sine proprietatibus cognitionis simpli-
tis non autem cognitione compositiva aut negativa non
enim potest unum negare proprietatem de subiecto saluando naturam
subiecti bene potest negare accidens contingens de subiecto sal-
uando naturam subiecti

Ex quibus inferre debet quod predicta dictio non fuit defini-
tu accidens quatenus est universale quod hoc modo debet definiri per esse
et predictum de multis quod modo definiunt cetera verba predicti-
cabilia at vero predicta dictio non definit accidens per esse et predictum
de multis

Sed quare commodo quod fuit definitum accidens per
dicta dictio. Et notandum quod accidens predicabile potest per se in duo-
bus modis. Uno modo materialiter quatenus consideratur. Quod fuit
essentiale et sine ordine ad sua inferiora et sic fuit definitum
predicta dictio quod ad esse et abesse sine subiecti corruptione sicut attri-
buto essentiali accidentis predicabili sicut aliter et rante sicut attri-
buto essentiali hominis materialiter considerati. alio modo sicut
accidens predicabile longe et quatenus est universale et sic non fuit definitum
predicta dictio quod propter se. art. 29 quod sit accidens quatenus
est quantum predicabile et in ordine ad sua inferiora constituitur. Et sic
quintum

Articulus 2. quid sit accidens qua-
tenus est quantum predicabile et in ordi-
ne ad sua inferiora constituitur sicut predica-
bile

Nota 1° ad idem qd e quinto predicabile duobz modis sumit
1° motu si sumat nullo. que e ad idem 2° 3° sumit. forte si
sumat. notis 2a ad idem cui essentialiter. convenit denominari
nata que e ad idem in se habile et predicabile de multis. ad idem natio

Nota 2° qd ad idem predicabile pot e copositi de proprio in
feriora que sub illo essentialiter continet. eg albu copositi pot ad
hoc et illud albu et coloratu ad albu et nigrum. 2° modo pot co
positi ad idem ad suba. in quibz substantiat et in heret. eg albu
copositi pot ad hunc lapide et e que sui subiectu ad idem

Sit 1° eto ad idem predicabile quatenus constituit quon
tam voce predicabile optime dicitur. dicitur ad idem: qd predicat
de multis ad idem natio contingens. dicitur essentialiter
dicitur bna in multis ad idem contingens que dicitur explicat
et probat. si ut explicat et probat querat dicitur alioru vocu predicto

2° eto ad idem no constituit. bna in ordine ad inferiora
que essentialiter continet. sub ad idem de solis constituit bna in ordine
ad suba in quibz e et substantiat. 1° 1° ad idem quatenus e quinta vox
predicabilis debet e aliquid conveniens extra essentialiter. 2° ad idem solu
natura suba e aliquid extra essentialiter. qd ad idem solu in ordine ad
subiecta in quibz e habet ratione se vocu predictabilis

Confirmat. albu ad idem natio. no predicat. de sui proprijs
inferioribz scilicet de hoc et illo albo de solu essentialiter. qd si ut hoc
e essentialiter predicatio huiusmodi no ita hoc e essentialiter predicatio hoc
albu e albu. 2° ad idem tantu constituit. sui predicabile per predicati
ad idem contingens. qd ad idem eg albu tantu constituit. bna in
sui in ordine ad suba. et no in ordine ad proprio inferiora

3° eto contra. Ultima clon obijci ad idem copositi ad
subiecta e analogu de ratione vocu predictabilis e dicitur bna qd
ad idem no constituit. sui predicabile in ordine ad suba. ma 1° illud
attributi e analogu qd predicat de rebz diversoru predicamentoru
2° ad idem predicabile predicat. de suba essentialiter ad diversa predica
menta qd ad idem in ordine ad suba e analogu

Re. negando mas ad idem dicitur e qd id e e e diu
sunt predicamenta essentialiter. no pot e synonymu bene de id qd e
e e rebz diversoru predicamentoru ad idem. pot e synonymu

et ita audiens in tantum audiens aliter et non ratione rationis 2^a audiens sit
eius species pertinentibus ad diuersa predicamenta propterea in ordine
ad subiecta est individuatione

Ex quibus inferre quod audiens comparatur ad propria in
feriora solo numero dissimilitudine speciei. Vg nigrum comparatur ad hoc
et illud nigrum et albi comparatur ad hoc et illud albi dicitur species;
si 6° audiens paratur ad propria inferiora species dissimilitudine est generis
coloratum comparatur ad albi et nigrum est genus

Inferre 2° quod similiter dicta comparata ad propria infe-
riora non est dicta Vg rationale comparatur ad hoc et illud rationale et simi-
liter sentiens comparatur ad sentiens hominis et leonis non dicitur dissimilitudine
sed generis scilicet sentiens et species scilicet rationale. Unde dicitur tamudicitur
Vg solus de vocis predicabilibus in ordine ad inferiora species scilicet rationale
in ordine ad Petrum et Paulum et sentiens in ordine ad hominem et leonem et simi-
liter de proprio dicitur quod non constituitur. Vg solus in ordine ad propria inferi-
ora. Idem ordine ad inferiora species a qua fluit Vg repibile non constituitur.
Vg solus 4° de vocis predicabilibus in ordine ad hoc et illud repibile. Idem ordi-
ne ad Petrum et Paulum

Inferre 3° dicendum inter audiens contingens et proprium
quod audiens contingens conuenit 1° ratione singularium Vg hoc dicitur albus quia
aliquis homo particulari dicitur albus proprium vero conuenit singularibus
et inferioribus ratione superioris Vg repibile conuenit Petro et Paulo ratione
hominis quia ideo sit repibile quia sit homo

QVO^t DECIMA

DE ante predicamentis

Artus 1us, quid sit predicamentum et quena
requirunt conditiones ut aliquid directe
ponatur in predicamento

Nota 1° qd predicamentū seu cathogoria ē debita coordinatio
genera specierū et indiuiduorū que sub uno genere sumo consistunt.
Id est qd predicamentū consistit ex uno genere supremo ex generibus inter
mediis ex speciebus infimis et indiuiduij. Unde et ista ordinat. ad consti-
tuendū unū predicamentū: et ita si huiusmodi fuerint diuerso, ut a di-
uerso consistunt predicamenta et sic predicamentū dicit. unū unitate
ordinis: sicut exercitū quacuq. dicitur plures hōes dicitur ingenuitate ordinis.

Nota 2° qd predicamentū duo dicit. unū pro materialib. scilicet
et naturis illis que denominant. genera specierū et indiuidua. et hoc modo
conueniunt. Et Philosophi predicamentū et ens reale: qd in predicamentū
solū entia realia ponunt. alio modo sicut pot. predicamentū pro toto
scilicet pro illo ordine et dispositione quā habent inter se illa naturę reales
que in predicamento ponunt. et tū istū ordinē predicamentū et ens rationis: qd
talis ordo et dispositio solū per intell. conueniunt naturę que in predicamento
ponunt. Accipit 1° iste ordo in hoc qd superiora reperiunt inferiora
et inferiora superiora.

Sunt etiam sex conditiones requirunt. ut aliqua natura directe
et perse. ponat. in predicamento. 1^a ē ut sit ens reale ratio qd Arist. 3^a
solū diuisit ens reale in decem predicamenta. Id solū illud ens ē poni-
bile directe in predicamento qd participat rationē entis qd ē diuisū in decem
predicamenta, qd solū ens reale erit ponibile directe in predicamento.
Unde sit qd entia rationis excludunt. directe a predicamentis. 2^a condicio
ē ut sit ens perse. ut excludant. entia per accidens ut docet Arist. 5°
metaphisice capite 1°. 3^a condicio ē ut sit ens completū ut excludat. Deq.
qui ē ens infinitū entia incompleta. 4^a condicio ē ut sit ens finitū
ut excludat. Deq. qui ē ens infinitū. 5^a condicio ē ut sit ens incomplexū
ut excludant. entia incomplexa. 6^a condicio ē ut sit ens diuino
cū ut excludant. directe a predicamentis entia analogā et equiuoca.
Pr. et huiusmodi conditiones rationē de pumpta. Ea d. fore predicamentū
qd ē illud qd collocat. directe in predicamento debet collocari. Et tan-
quā gen. et tanquā species, et tanquā indiuiduū. Id ē ut aliq. quid possit
simpliciter denominari et gen. et species et indiuiduū natio debet habere que
sunt istę conditiones qd ē qd predicamentū conditiones sunt naturę ut aliquid directe
ponat. in predicamento.

argumenta aduerse Partis

126

Pri argu contra 1^a conditione que docet entia rōnē excludi directe a predicamentis q^o oē qd predicat. directe in predicamento, ponit. ut gen^o spet^o i. indiuiduū. id gen^o spet^o i. indiuiduū formalit. sumpta sit entia rōnē, q^o talis condicio nō bene assignat.

R^e. qd licet predicta formalit. sumpta sit entia rōnē tamē mata supra sit entia realia; et ita tantū ponit. in predicamento rōnē illū qd dicit pro materiali; nō de rōnē illū qd dicit pro formali. Verū ē tamē qd formale ē cōditio sine qua nō ē materiale directe et per se ponat. in predicamento

2^a argu contra 1^a conditione que docet infinitū nō ē directe ponibile in predicamento q^o si daret. linea infinito directe ponit. in predicamento quantitatis et si daret. calor infinito directe ponit. in predicamento qualitatis q^o nō bene assignat. talis condicio

R^e. qd predicta solū expet. infinito. In extensione nō ē expet. simpliciter. infinito quia rōnē dicitur quia finita de Deo collud. directe in predicamento

Sū argu contra 1^a conditione que docet entia cōplexa excludi a predicamentis q^o dīfō ē aliquid cōplexū. id dīfō directe ponit. in predicamento q^o nō bene assignat. talis condicio. m^o P^o 9^a Al^o 2° libro de anima. cap. 10 docet ex cathagorijis exaurienda q^o ē rerū dīfōnē

R^e. negando m^o dīfōnē verū ē dīfōnē exaurienda ē ex cathagorijis nō tamē ex hoc sequit. qd dīfō debeat poni in cathagorijis q^o dīfō dīfō. ex auriri ex cathagorijis q^o ponit. ex quibz cōponit. dīfō ponit. in cathagorijis

Ex dīfō colligit. 2° qd dīfō cōponit. spet^o nō ponit. directe in aliquo predicamento q^o ē aliquid directe ponit. in aliquo predicamento debet partiūponere nātā et essentia generis superius talis predicamentū. Nō dīfō cōponit. spet^o nō ponit. partiūponere nātā et essentia generis q^o oē gen^o debet ē extra rōnē differentiam q^o dīfō cōponit. spet^o nō ponit. t. directe et per se ponit. in aliquo predicamento et ita tā m^o ponit. reductiua q^o ponit. rōnē spet^o hēnī quicq^o ponit

Sed contra dīc^o q^o etia gen^o in directe collocat. in predicamento cū etia cōponit. spet^o

Ne negando ipsa contra quod genus non ponit in predicamento
quatenus pars compositi species id quatenus est quiddam totum actuale ma
xime constituta ex suis attributis essentialibus et similis species et
indivisa collocat. directe in predicamento quatenus sunt quidda tota
actualia constituta ex suis partibus essentialibus

Colliges 2o quod omnia contra incompleta que sunt dicuntur contra
incompleta quod sunt partes, modi illius quod directe ponit in predicamento,
et reducitur ponit in illo predicamento in quod directe ponit. et hoc cuius
sunt partes et modi: ut anima rationalis que est pars hominis reducitur po
nit in predicamento substantie quod in illo directe ponit. hoc et simi
lit. quod est modus linee ponit reducitur in predicamento quod ponit
quod in illo directe ponit. linea

Colliges 3o privationis et negationis reducendas esse ad pre
dicamentum illius rei cuius sunt privationis et negationis: ut privatio visus hominis
et negatio auditus lapidis reducitur ad predicamentum quod ponit. quod in illo directe
ponit. visus et auditus

Artus 2o Ut abstracta substantialia collocentur directe in predicamento subie

Nota 1o quod concretum substantiale est illud quod dicitur natura substantiale
et substantia: ut homo animal et dicitur abstractum substantiale est illud quod ratio
dicitur natura substantiale: ut humanitas et animalitas et dicitur

Nota 2o quod in concerto substantiales ipsa tria inveniuntur. scilicet
est natura seu essentia existentia et substantia. essentia est id per quod aliquid
formale constituitur sub aliquo certo genere et sub aliqua certa specie
ut humanitas est essentia hominis per quam homo constituitur sub genere sub
iecto et sub specie hominis. substantia est modus proprius existendi per se. unde
concreta addunt supra abstracta substantia: ut homo dicitur humanitas
et aliorum supra humanitate addit substantia scilicet modus proprius
existendi per se que substantia dicitur. ultimum copulandum nature sub
stantiali. existentia est id nature cuius essentia est extra se per causas seu
potius est aliquid per quod natura aliter

Sic eto Pa abstracta substantialia no collocantur directe in
predicamento sube. hec eto e contra Salo dyssu 3a de predicationis
in comuni quæstio 2a; nostra tamen etone tenet communiter. Oes Philo
sophi. Pr abstracta substantialia no sunt entia cõpleta: sed ut ali
quid directe ponat in predicamento debet ei esse cõpleta. qd abstracta
substantialia simul cu substantia no collocat. directe in predica
mento sube; mo. Pr illud qd ordinat. ad componendu aliquid no e
cõpletu imo incõpletu: sed abstracta substantialia simul cu substantia
ordinat. ad componendu aliud scilicet concretu substantiale. qd
abstracta substantialia essentialia no sunt entia cõpleta id in unq uita

Confirmat. hec ratio qd cui de pte id per qd ultimo cõple
tu et perficit. no e cõpletu et perfectu sed abstracta substantiale qd de pte
substantia per quã ultimo cõplet. et perficit. qd abstracta substantia
no sunt entia completa

Sed respondet Salo qd quauq abstracta substantialia no
sunt cõpleta in rone substantie sunt tamen cõpleta in se natq et exte
et hoc modo directe ponit. in predicamento sube

Sed contra ut aliquid dicat cõpletu talit. requirit qd
sit cõpletu ut no ordinat. ad componendu aliud: sed abstracta substantia
semper ordinat. ad componendu aliud scilicet concretu substantiale. qd ab
stracta substantialia nullo modo possunt dici entia cõpleta et congre
ter no possunt collocari in recte linea predicamenti sube

Confirmat. huiusmodi ratio qd quauq manq bgr in rone
manq no ordinat. ad componendu alia manq qd tamen ordinat. ad componendu
totu hõie nullo modo pot dici aliquid cõpletu ut possit directe poni in pre
dicamento sube. qd similit. quauq abstracta substantia in se natq no
ordinat. ad componendu alia natura (ut dicit Salo) qd tamen ordinant. ad
componendu concretu substantiale no possunt dici entia cõpleta ut direc
te possunt poni in predicamento sube

La eto sola concreta substantia possunt directe collocari
in predicamento sube. hec eto ita e vera ut nullo sit qui ea neget. Pr
tamen qd aliquid directe collocat. in predicamento sube debet ei esse
per se et cõpletu. id roni hoc habint concreta substantia hõie qd concreta
substantialia directe collocat. in predicamento substantie

mi. Et go in Pri. coeeta substantialia fit entia per se go illa dicitur entia
per se que coponit ex rebus eisdem cathagoriz. Id coeeta substantialia
coponit ex natura substantiali et substantia que pertinent ad eandem
cathagoriam. Item go coeeta substantialia fit entia per se. Deinde
fit entia copleta go illud eon copletu qui no ordinat ad coponendu aliud
Id coeeta substantialia no ordinat ad coponendu aliud go fit entia per
se et copleta et consequenter ponit in re delineat. predicamentu sube

Ex quibus inferre qd abstracta substantiaalia ponit in re re
in predicamento sube sicut cetera entia substantiaalia in copleta. ratio e qd
de qd coponit aliud indirekte ponit in illo predicamento in quo directe
ponit. illud qd coponit id abstracta substantiaalia coponit coeetu subla
tali qd directe ponit in predicamento sube go etia abstracta substantia
lia in directe ponit in predicamento sube

Argumenta aduerse partis

Pr. argu. contra. Po. dicitur abstracta substantiaalia coponit ex genere et diffe
rentia humanitatis coponit ex animalitate et rationalitate. Id illud qd coponit
ex genere et diffe eon copletu et directe ponit in aliquo predicamento go ab
tracta substantiaalia directe ponit in predicamento sube

Rt. negando. no. falsu enim e qd humanitatis coponit ex anima
litate tanqua ex d. genere eae rationalitate tanqua ex diffe. ratio e quia
animalitatis cu sit aliquid copletu no e veru genus neqz inaginu generis si
licet alii. et similit. rationalitatis no e proprie diffe. Id tantu primum diffe
subiect rationali

Pr. argu. illud collocat directe in predicamento sube
qd directe participat essentia generis superius in predicamento sube. Id abstracta
substantiaalia ita se habet go abstracta substantiaalia directe collocat
in predicamento sube. mi. Po. genera generis superius in predicamento sube
e e per se. Id abstracta substantiaalia habet e per se go abstracta substan
tiaalia participant essentia generis superius in predicamento sube

Rt. de argu. concipiamus negando. mi. ad primum digressio
e pro se copletu concedo. e per se in copletu nego. et ad mi. dicit qd abstracta
no habent e per se copletu Id in copletu go no includit substantia que
dat ultimū coplementu nature substantia

Sic arguitur contra 2^{am} et 3^{am} sensibile et rationale sunt concreta substantia-
lia ut patet 5° d^{ist} 1° non ponuntur directe in predicamento subst q^o falsum e
dicere q^o concreta substantiaalia directe ponantur in predicamento subst:
in 1° 2° talia concreta substantiaalia sunt diff^{er} et diff^{er} non ponuntur directe in
predicamento, q^o quidam non collocantur directe in predicamento subst:

Pr^o q^o rationale et sensibile sunt concreta substantiaalia in co-
pleta et partialia, et ita non possunt directe poni in predicamento subst in
quo tantum ponuntur concreta substantiaalia completa. Vel 2° d^{ist} q^o sensi-
bile et rationale sunt concreta que predicantur in quale concreta autem que
ponuntur directe in predicamento debent esse concreta que predicantur in quibus
q^o debent esse genera et species. Unde etiam sola individua que subsunt
generi et speciei possunt directe poni in predicamento; alia autem in-
dividua que subsunt alijs attributis, in solis que non sunt genera et species
non possunt directe collocari in aliquo predicamento

Art^o 3° utrum abstracta acciden- talia directe collocentur in predica- mentis accidentium

Nota 1° q^o in concreto accidentali reperitur 4^{or} subiecta essentia
accidentis que est ratio fortis per quam accidentis pertinet ad aliquod essentia
et determinatum genus et predicamentum. reperitur existentia pro qua acci-
dens est adu et extra suam causam reperitur etiam adualis inherencia
que est quidam modus compleri et perficere accidentis in suo esse accidentali:
sicut subiecta essentia est quidam modus substantialis compleri et perficere substantia
in suo esse substantiali. tandem reperitur subiectum in quo est accidentis

Nota 2° q^o concretum accidentale fit ex essentia que est
accidentis et ex modo inherencie que habent accidentis in substo qui
modus inherencie etiam dicitur accidentis q^o red alius ponit in quibus
mento in quo directe ponit concretum accidentale

Sic patet abstracta accidentalia non collocantur directe
in predicamentis accidentium. Ingalbedo non collocatur directe in predi-
camento qualitatis. Et contra in completa non possunt directe collocari in aliquo

predicamento: id obdualia accidentalia sunt extra in cogitata qd vera e
ad: nūc p. qd obdualia substantiale bz humanitas ideo e eny in co
pleti qd simul cu subiecto. Ordinat ad componendum concretu substa
ntiale subiecti. Id eode modo obdualia accidentalia bz albedo simul
cu modo inherente ordinat ad componendum concretu accidentale subiecti
albi. qd sicut obdualia substantiale e eny in cogitari qd no ponit directe
in predicamento subiecti ita similiter obdualia accidentalia e eny in cogitari
qd no ponit directe in predicamento accidentis.

Confirmat huiusmodi ratio qd subiectio e blima cogitatio bz
cogitatio respice subiecti ita etia adiectio inherente. sicut modus inherente
e blima cogitatio respice accidentis qd sicut obdualia substantiale qd no
includit subiectio no ponit. dicitur et in predicamento subiecti ita similiter cu
obdualia accidentalia no includat modum inherente no collocabit directe
in predicamento subiecti.

La do concreta accidentalia in la concretionem (que
tunc dicitur primario et per se forma cu modo inherente et connotativa sub
categorice subiecti) ponit. directe in predicamento. In la do concretionem
qua tunc equaliter significat forma accidentale et subiecti in quo e talis forma
no ponit. directe in predicamento. Per hoc ito in Tri. quatu ad la parte sub
qd concreta accidentalia in la concretionem directe ponit. in predicamento qd hoc
modo talia concreta sunt extra per se qd hoc modo directe ponit. in predi
camento. Ar. p. qd hoc modo componit ex forma accidentali et modo in
herente tanqua ex duobus entibus in cogitari eide Cathagoriz. Id illud
qd componit ex duobus entibus in cogitari eide Cathagoriz e eny per se et
cogitari qd concreta accidentalia sunt extra per se et cogitata.

Deinde p. dicitur quatu ad la parte saliet qd in la concretionem
no ponunt. directe in predicamento: qd in la concretionem sunt extra per
accidentis. Id extra per accidens eny no possunt directe poni in aliquo predi
camento qd concreto accidentalia in la concretionem no ponit. directe in
predicamento: ma p. qd illud e eny per accidens qd componit ex re bz duobus
pro predicamento. Id concreto accidentalia in la concretionem componit
ex subiecto qd pertinet ad predicamentu subiecti et ex forma accidentali que
pertinet ad predicamentu accidentis qd concreta accidentalia in la co
ncretionem sunt extra per accidens.

Ex quibz inferre 2o abstracta accidentalia indirecte tanrigo-
ni in predicamento tunc alterius ponit indirecte qd abstracta accide-
ntalia indirecte ponit in predicamento

Inferre 2o concreta accidentalia nō coponi tanquā ex
partibz coponentibz ex subto et forma accidentalia; 2o coponi
ex forma accidentalia et modo inherētie

Argumenta aduerse partis

Quāquā in accidentibz nō dat. genere l. species, qd nō dat. predicamētu
accidentiu: cūq. 1o de accidentibz l. pertinet ad 4a. 2a ad 2a voce predica-
bile: 2o genera et species eximit ad 2a et 2a voce predicabile qd in
accidentibz nō dat. genera et species

Rd. qd accidentibz pot. considerari in ordine ad propria inferiora
in quibz ē et si pot. habere tunc generis l. species et si pertinet ad
2a et 2a voce, l. pot. considerari accidentibz in ordine ad sua subiecta
et si ē propriū pertinet ad 4a et si idem generis ad 2a voce predicabile

Quāquā. Contra. Pactionē quantitatis in sacramento eucharistie
ē accidentis in abstracto sup. 2o. qd quātitas quē ē in sacramento eucharistie
nō indirecte collocat. in predicamento quantitatis dē docent. de Philosophi
qd abstracta accidentalia indirecte collocat. in predicamento accidentiu:
mō 1o. tunc accidentis sumit. in abstracto qd sumit. sine actuali inherē-
tia in subto 2o quātitas quē ē in sacramento eucharistie ē sine actuali in-
herētia in subto. qd ut docet fides catholica in sacramento eucharistie
accidentia panis et vini post consecrationē remanēt sine subto, qd quātitas
in sacramento eucharistie ē accidentis in abstracto sumpti

Rd. negando mō ad primū dīgo mō si accidentis ē sine actuali
inherētia et sine aliquo modo qui supleat vicē actualis inherētie nego
concedo. si dō accidentis ē in aliquo modo qui supleat vicē actualis inhe-
rentia nego. Unde quātitas quātitatis in sacramento eucharistie nō ha-
beat actuali inherētia qd ē sine subto. De q. autē cōfert talis quan-
tatis modū ostendi posse: qui modū nobiliori modo quātitas id qd
quātitas debet actuali inherētia et ita per talē modū ē nō posse
dicē. quātitas eucharistie cōplato et incocto et cōsequē. indirecte poni-
bilis in predicamento quātitatis.
(odex ii lo ge

Tu argu contra eandem etiam dā qd cōponit ex genere et dīfā
collocant dīrecte in p̄dicamento: sō abstrahū aūdentale ita se ha
bet v̄g albedo cōponit ex colore tanquā ex dō genere et dīgratūo
v̄g tanquā ex dīfā qd abstrahū aūdentale dīrecte ponit in p̄dicacōis

R̄p̄ negando: nūc nō enim albedo cōponit ex dō genere et dō
dīfā: qd color nō ē gēn̄s sō p̄ncipiū qd gēneris sēcū et p̄ncipiū colo
rati et similis: dīgratūo v̄g p̄prie nō ē dīfā albedinis: qd nō dī
cit de albedine in abstrahū sō in cōcreto

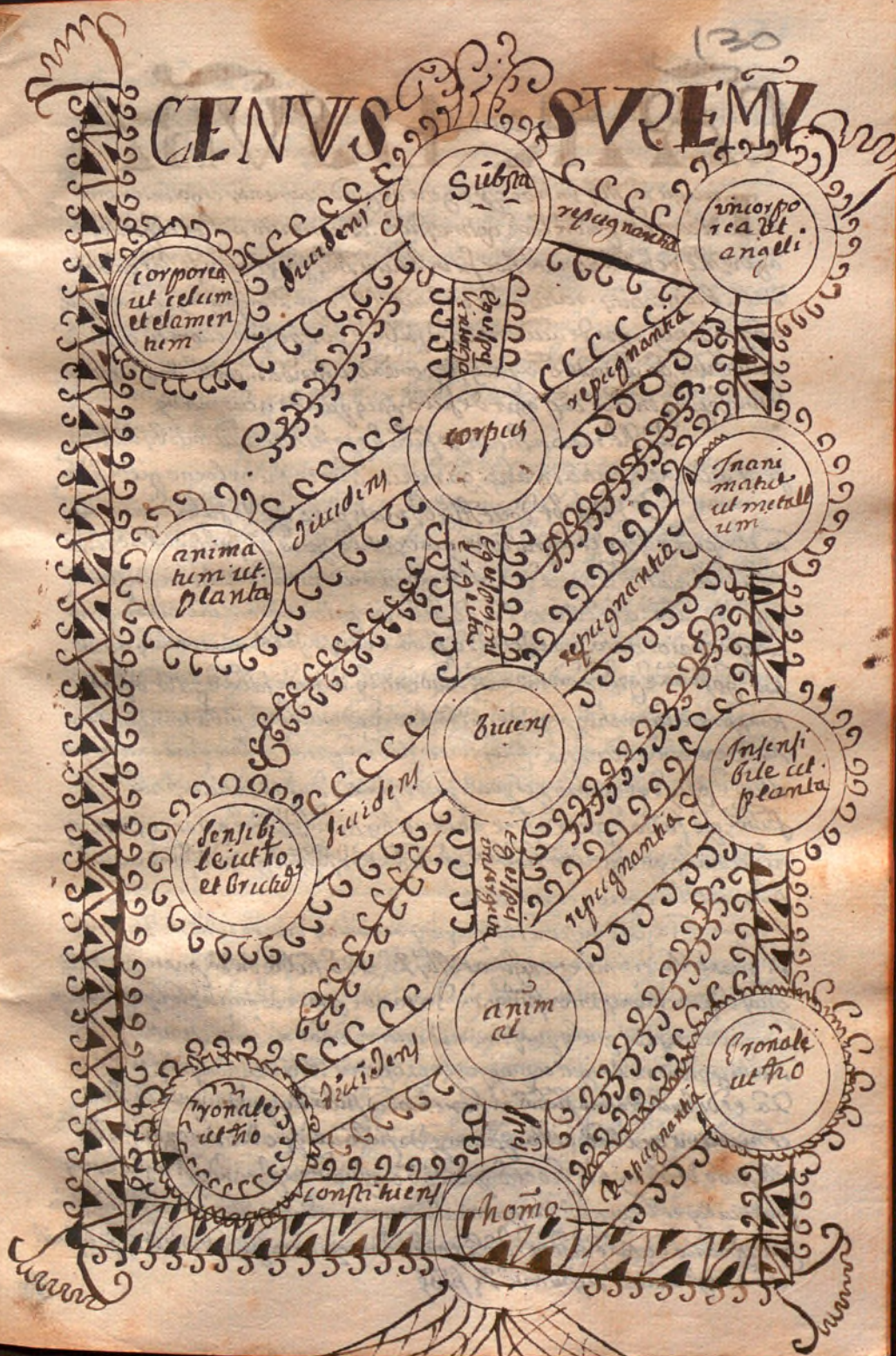
Aliud argū cōp̄obon abstrahū aūdentale dīrecte poni
in p̄dicamento qd participat essentia gēneris sup̄remi qd argū
soluit qd b̄t aliquid dīrecte collocat in aliquo p̄dicamento ē nō iud
v̄t cōplete participat essentia gēneris sup̄remi abstrahū sō aūdentale
tātū in cōplete participat essentia gēneris sup̄remi aliquid p̄dicacōis

Tu argū cōtra dāctōne b̄t aliquid dīrecte collocat in p̄
dicamento debet ē cū p̄se: sō cōcretū aūdentale nō ē cū p̄se qd
nō p̄nit dīrecte in p̄dicamento: nūc R̄p̄ illud nō ē cū p̄se sō p̄
aūdentū qd cōponit ex rebz p̄tinentibz ad dīversā p̄dicamentō
sō cōcretū aūdentale: v̄g albu cōponit ex rebz dīversorū p̄dicamento
nūc scilicet ex corpore qd ē de p̄dicamento sūbz et ex albedine que ē
de p̄dicamento qualitati qd cōcretū aūdentale nō ē cū p̄se sō cū p̄
aūdentū

R̄p̄ negando nūc ad p̄one similitū negat: nūc itaq cōcretū aūdentale
v̄g albu nō cōponit ex rebz dīversorū p̄dicamentorū sūbz et ex corpore qd
ē de p̄dicamento sūbz et ex albedine que ē de p̄dicamento qualitati: sō cō
ponit ex forma aūdentali et modo inherenti que p̄tinet ad id ē p̄
dicatū qualitati: qd modū inherenti ē aūdentali: et ita dīrecte ponit
in illo p̄dicamento in quo dīrecte ponit cōcretū aūdentale cuiq̄ ē modū

Vel sō R̄p̄ qd cōcreto aūdentali in dā cōcretiōne nō sūt entia
aūdentū neq cōponat ex rebz dīversorū p̄dicamentorū bonē in dā cō
cretiōne et ita sola ponit dīrecte in p̄dicamento sūpta in dā cōcretiōne
nō b̄ in dā v̄b̄ aduente qd oīa argū et aūthoritatē sūbz et dībz que p̄o
bare vident cōcreta aūdentalia ē cōtra p̄ aūdentū et cōponi ex rebz
cūq̄ p̄nt p̄dicamentū dicendū sūt verū in dā cōcretiōne nō
sō in dā

CENVS SVREM

CAPITULUM ^{Arroliā} DE SUBA

Incipit in *Alē* in hoc *qđ* agere de predicamentis et *qđ* inter pre
dicamenta priore locū occupat *suba*. Ideo merito in hoc capitulo edit
agere *Alē* de *suba* qđ autē hoc sit institutū *Alē* satis manifestat eadem
verba. huiusmodi. ratio autē instituti. *Pr*o qđ *Philosophus* in subsequen
tibus capitulis agit de accidentibus. id *suba* ē *bonū* et fundamentū omnium
accidentium. qđ ubi ante oīa prius sit ponendū fundamentū ideo merito
Philosophus in hoc cōp. agit de *suba* prius quā de accidentibus

1° *Alē* ratio instituti qđ *suba* ē perfectior accidentibus cū hūc
se et accidentia entia in alio. qđ merito *Alē* in priore loco agit de *suba*.

3° *Pr*o qđ abt docet *Alē* bō mate hūc cōp. 1° *suba* ē prius na
ta tempore dīstīne et cognitione accidentibus. qđ cū in subsequen
tibus instituat *Alē* agere de categoriis accidentium merito in p̄sentī
agit de *suba*. autē *Pr*o et in *Pr*o qđ *suba* sit prius nata accidentibus qđ
causa ē prius nata suo effectui. id *suba* ē causa sūbte materialis. accidē
tū qđ *suba* ē prius ordine natē accidentibus. deinde *suba* ē prius dīstīne
tempore accidentibus qđ pōt ē *suba* sine accidentibus qđ *suba* tempore ear
recedere pōt accidentia. Propterea *suba* ē prius dīstīne accidentibus qđ
illud ē prius dīstīne alio p̄p̄ qđ aliquid dīstīne. id accidentia dīstīne. p̄p̄
suba. qđ *suba* ē prius dīstīne accidentibus. ratio *suba* ē prius cognoscere
accidentibus qđ cognitio habet. p̄p̄ dīstīne id *suba* ē prius dīstīne accidē
tibus. qđ etiā ē prius cognitione

Ita ad dīstīne huiusmodi deueniens diuisio illud in 3as partes
in quarū 1^a dīstīne et explicat *Alē* 1^a et 2^a *suba* in 2^a parte fuit ali
quorū coporationes inter *suba*. in 3^a eandē parte addit *Philosophus* p̄p̄
proprietates *suba* quibus quasi manet diuisio ad natā et essentia *suba*
intelligenda in 1^a igit. capituli parte proponit *Alē* dīstīne *suba* in 1^a et
2^a et dīstīne 1^a *suba* in hūc modo *suba* 1^a que p̄p̄ia in *Pr*o
et maxime appellat. cōp. que neg. de *suba* aliquo dīstīne. neg. in *suba*
aliquo ē ut *Pr*o hūc leo et d. que dīstīne explicat. explicando singulas eī
particulas et 2^a ponit. ille particule p̄p̄ie in *Pr*o et maxime nō qđ sit p̄p̄
glīet natio ad tale dīstīne. dīstīne ponit. ad maiore explicatione illi qđ dīstīne
et ad explicando de *suba* 2^a *suba*

Unde restat qd nra diff. 2. sub. ibi necesse in illis verbis que neg. dicit. de sub.
neg. e in sub. et ivo. 2o ponit particula proprie ad dandum intelligendum
qd sub. 2o diff. inquit. asub. proprie sub. qua rone auct. sup. dicit.
dicit sub. respectu inferiori qd e de gentio illoru. 2o ponit. particula
in primis et maxime addocendi intelligendum qd inter sub. 2a dicit. orig.
et principalit. sub. qd orig. sub. auct. sub. 2e. 2o sub. quod diff. in
que sub. no tamen dicit. in 2o et maxime sub. qd sub. pot. magis
auct. sub. nisi rone primoru. 3o ponit. particula que neg. dicit. de
sub. ut diff. 2a. sub. 2a. que est sint. 2a. dicit. de sub.
4o ponit. particula que neg. e in sub. ut diff. 2a. sub. 2a. obauct. 2a.
que sint in sub. nati.

Traditione diff. 2. sub. in hac et eade parte capiti
diffinit. Philo. op. 2a. sub. in hunc modu. 2e sub. sit genera
et species sub. quibus 2e. sub. conuenit. 2a. qd. hoc sunt. 2e sub. qd sub.
illu. conuenit. Petrus et Paulus qui sit. 2e sub. in qua diff. dicit. qd sub. 2e
sunt genera et species ut diff. 2a. 2e sub. a 2a. que sit sub. singulari
res 2a. Petrus et huius. dicit. deinde sub. quibus sub. conuenit. addocendi
intelligendum qd quodcuq. in Cathagoriz. auct. sub. dicit. genera et species
ipsa tamen no e 2e sub. qd sub. a generibus et species auct. sub. no co
muni. essentialit. 2o rone auct. sub. 2e sub. 2a. Petrus no conuenit.
essentialit. sub. colorato qd e genus nec sub. candore qui e species. et huc e
2a. parte capiti.

In 2a. capiti parte tradit. Al. aliquas copulationes
que sunt inter sub. 2a. et 2a. et inter ipsas sub. 2a. inter se 2a. copula
tione tradit inter sub. 2a. dicendo qd inter sub. 2a. qd species magis
sub. quod genera qd probat. Al. 2o qd illud e magis tale qd magis auct.
ad maxime tale. 2o species magis auct. ad 2a. sub. que sit magis sub.
qo inter sub. 2a. species sit magis sub. quod genera. 2o id probat. Al.
qo species magis explicat. nra. 2e sub. quod genus. no si qui inter magis
quis e Petrus melius responderet. qd e hoc quo. dicendo qd e at.

2o facit copulatione. Al. inter sub. 2a. que sit spe
cies dicendo qd una species infima no e magis sub. quod alia. qd probat.
Al. 2o qd species infime equalit. distat a sub. 2a. que e maxime sub.
2o qd una species infima no explicat magis nra. 2e sub. quod alia.

Tande fait coporatione inter P^{ar} subst illy inter se coporando
dicendo qd una P^{ar} subst nō ē magis subst quā alia qd probat ill^u q^d P^{ar} subst
ē maxime subst et maxime talis nichil d^et magis tali et h^{ec} d^e l^o q^uare

In 3° tande capiti porte adducit ill^u sex proprietat^{es} subst
1^a propriū ē subst nō ē in alio tanquā in subst et h^{ec} proprietat^{es} conuenit omⁿi^{bus}
subst 2^a proprietat^{es} diuine predicari que proprietat^{es} s^ulū conuenit subst
3^a que diuine predicant^{ur} de qu^o. 3° proprietat^{es} ē propriū ē subst significat
re hoc aliquid hoc ē assignare rē p^{er} se et determinatā. et h^{ec} proprietat^{es}
nō conuenit P^{ar} subst. 4^a proprietat^{es} ē propriū ē subst nō habere copariā.
qd una subst alteri subst nō copariat. 5^a proprietat^{es} ē propriū ē subst ex^{tra}
subst p^{er} se magis et mix^{ta} hoc ē una subst nō ē magis subst quā alia. 6^a
proprietat^{es} propriū ē subst ut una numero manens possit recipere copariā
accidentia.

QVE OII VSUPR

caput de subst

Articulus P^{ri} in quo consistat ratio et
essentia substantia

Noto 1° qd hoc nom^e subst multis modis f^{ac}it^{ur} id p^{er} q^uod duobus
modis. 1° in p^{ro}p^{ri}etate p^{ro} q^uo ill^u que ē de essentia rei talit^{er} qd ē illud
qd ē de essentia alterius dicit^{ur} subst siue sit accidens siue sit p^{ro}p^{ri}et^{as}
subst: et si accidens superiora triū subst resp^{ect}u coloris qd ē de essentia
p^{ro}p^{ri}et^{as} et simil^{iter} color dicit^{ur} subst resp^{ect}u albedinis qd ē de essentia p^{ro}p^{ri}et^{as}: et hoc
modo loquit^{ur} de hoc nomine subst ill^u in ante predicament^{is} d^et dicit^{ur} diuine
p^{er} ill^u quoniam nom^e ē cōe et ratio subst ē eadē. 2° simil^{iter} hoc nom^e subst
quod sit subst p^{ro} illo qd ex nato suo ē cōp^{ar}se. et si subst cōp^{ar} diuine
ab accidenti qd ex nato suo ē cōp^{ar} in alio. et hoc modo p^{ro}p^{ri}et^{as} subst
comprehendit omnes substantias tā cōp^{ar}et^{as} (que nō ordinant^{ur}
ad cōponendū aliud) quā incōp^{ar}et^{as} que ordinant^{ur} ad cōponendū
aliud

Nota 2° qd eni per se duobus modis sumi pot: 1° ut extra di-
tinguit. ab ente per accidens et sic accidentia que ponit. in re se hinc
predicamentis sit entia per se: q^o no sit entia per accidens. 2° sumit. in
per se ut extra distinguit. ab ente in alio et sic sola substantia est in per se
q^o no e in alio. et hoc rone sumit. eni per se in presenti

Nota 3° qd substantia pot coincideri dupliciter: Polate ut com-
prehendit oes substantias in coactas quia coactas et oes modis substantiales
2° sumit. ex parte ut coactas sit sola substantia coactas que direct collocat.
in predicamento substantie

Nota 4° qd in duobus re illud dicit. essentia fice ratio consti-
tuta qd 1° aduenit rei: nichil enim e prius in re quia ipse essentia et notat.
et ita docet. 1° 1° mate p^{ri}nc^{ip}is coactas essentia. et id qd 2° et qd se dicit. de re

Sit Pa. de essentia substantie no e substantia accidentibus: hec
do e in inter philosophos. 1° ois substantia e creata. hinc creata id substantia
re accidentibus in Pri no pot e de essentia substantie in re: q^o de q^o qui sola
e substantia in re nullo modo pot recipere aliquid accidentis. deinde no
pot e de essentia substantie creare: q^o substantia accidentibus e propria substantie
ut docet. 1° in hoc cap de substantia. id qd propria rei no pot e essentia illius
q^o substantia accidentibus no e de essentia substantie

2° Pe. in qualibet re illud e de essentia qd p^{ri}nc^{ip}is coactas tota
re: no substantia accidentibus no coactas 2° et per se substantie. q^o substantia accide-
ntibus no e de essentia substantie: nu. 1° q^o substantia accidentibus coactas substantie
rone e per se. q^o prius substantia habet e per se quod substantia accidentibus

Sic ut qd dicitur aduenit qd substantia accidentibus no coactas
substantie ex coactas et p^{ri}nc^{ip}is qd habet e per se id qd habet e per se finitum et
limitatum: ratio e q^o si substantia accidentibus coactas substantie ex coactas
qd habet e per se sequeret. qd erit coactas substantie infinite q^o substantia infinite
quali e de q^o habet e per se id nullo modo pot dici qd de q^o pot e substantia
accidentibus q^o substantia accidentibus no coactas substantie ex coactas qd habet
e per se finitum et limitatum

2° do no e in alio no pot e de essentia substantie. 1° illud qd
de essentia alterius distinguit illud uis e essentia. id no e in alio no pot
constituere substantia q^o no e in alio no pot e de essentia substantie: nu. 1° no e in
alio e negatio et substantia e cor. p^{ri}nc^{ip}is. id nullo negatio pot constituere.

aliquid positum quod non est in eo non potest constituere id quod non est in eo, quod non
est in alio non potest constituere substantiam

2° P^ro. Negatio fundatur in aliqua entitate positiva.
que per se conveniat rei cuius negatio, quod autem non est in alio per negatio
etiam debet fundari in aliqua entitate positiva que per se conveniat substantiis et
consequenter non est in alio non erit essentia substantiis quoniam illud est essentia alius
quod per se convenit illi

Ita et existens per se non est essentia substantiis si existens per se fuerit.
ut dicitur existens. P^ro. existens habet extra essentiam rei cuius existens, quod
existens non est de essentia substantiis: autem P^ro. essentia rei est eterna et perpetua. ex-
istens vero est temporalis quod incipit et in aliquo tempore: hinc et intelligitur
de substantia creata quod si de increata substantia loquamur factum est quod ex-
istentia non est extra essentiam illius

4° d^o autem per se dicitur substantia non est essentia substantiis. P^ro
illud non est de essentia alius sine quo tale est potest de substantia est potest sine sub-
stantia, quod substantia non est de essentia substantiis nisi per se. humanitas per se
si fuit sine propria substantia ut docet fides, quod substantia potest esse sine sub-
stantia, nec daretur dicere quod humanitas Christi habet substantiam substantiis
divini quod talis substantia nullo modo est de essentia humanitatis Christi
ut factum est

5° d^o et quod dicitur entitas essendi per se et essentia et ratio
for malis constitutiva substantia. hac ratione tenetur ut apparet 42° de natu-
ra generis capite 10. D^o Damascenus in sua dialctica capite 10. primo tenet
quod sequuntur communiter de Doctoribus. P^ro illud est essentia alius rei quod per se
convenit tali rei id est per se tali modo scriptum. P^ro convenit substantiis quod est per
se tali modo scriptum est essentia substantia: nisi posset quod nichil aliud potest imagi-
nari quod per se conveniat substantiis rei si est per se tali modo scriptum

1° P^ro d^o autem per se et in alio sunt d^o de for malis generalibus et
ut solis que immediate divi dant et determinat et reale ad substantiam et auidem. d^o
autem in alio est de essentia auidem, quod est per se et de essentia substantiis

Ita et substantia in eis et ob hoc a completa et incompleta non potest
et genus superius in hoc predicamento substantiis. P^ro genus non debet includi
in d^o inferiori inferiori. id substantia que ob hoc a completa et incompleta in-
cludit. in d^o inferiori inferiori, quod substantia tali modo scripta non potest esse

genus in predicamento subiecti: in 2^a q^a subiecta tali modo supra debet includi in
 alijs illis que participant ratione subiecti q^o subiecti incommuni debet includi in
 alijs suis inferioribus. conicio 2^a q^a conuenit legi de subiectis subiecta corpo-
 ra et in corpore q^o constituit subiecta in corpore simpliciter q^o constituit
 alia et sic de istis subiectis alijs q^o non sunt audientia q^o de istis subiectis alijs de
 bent participare ratione subiecti in cōi

1^a de subiecta que genus supremum in hoc predicamento est
 subiecta completa et finita qualis est illa, que componitur ex eis perfectis subiectis
 huius 2^a q^a notio constituitur de aliqua subiecta que sit genus supremum in
 hoc predicamento subiecti: id huius non potest esse subiecta abstracta nec a completa
 et incompleta q^o notio debet esse subiecta completa et finita abstracta nec ab
 alijs substantijs completis et finitis

Argumenta aduersæ partis

1^a arg^o contra 1^{am} dictionem subiecta dicitur a subiectare audientibus: q^o ostendit
 in hoc cap^o de subiecta vocat subiecta 2^a mat^oime subiecta q^o motuine sup^olat
 id illud dicitur essentia alijs q^o in quo dicitur: tali q^o subiectare audientibus
 esse subiecta

R^o 2^a distingo maiorem subiecta dicitur a subiectare audientibus
 in qua ab illo q^o de essentia illius nego: in qua ab illo q^o est proprietas
 illius et hoc modo concedo.

2^a arg^o contra 1^{am} dictionem subiecta centraliter habet
 non esse audientem: id non est audientem et non est in alio, q^o essentia subiecti conuenit
 in non esse in alio

R^o 2^a distingo maiorem q^o et per se nego 2as concedo: et
 ita non sequitur q^o non est in alio sit essentia subiecti q^o illud essentia abstracta
 q^o 2^a et per se illi conuenit. Siue huius essentia huius habet q^o non sit leonem 2^a
 non est leonem non conuenit 2^a huius, ideo non est leonem non est de quantitatibus
 id est rationale q^o 2^a conuenit huius

3^a arg^o contra eandem rationem q^o subiecta addit supra et
 aliquid per q^o constituitur in eis subiectis: id illud q^o addit subiecta supra et
 potest aliquid positivum q^o debet esse aliquid negativum scilicet non esse alio:
 nam 2^a q^a in 2ª non potest subiecta addere supra et aliquid positivum q^o sit
 rationem q^o non potest constituisse subiecta non que est in re

Deinde nō potest esse ad dñe supra on aliquod positum qd sit ex reale
q^m in quolibet reali positum est realit^r. includit enī qd si substa. addit
aliquid reale positum supra on illud qd supra addit ē enī et cōsequē. qd
distinguit substa. on p se comitatur negatio in tali disione qd b^o r^o p^o ē enī.
uno modo p^o p^o nomine alio d^o modo p^o se

R^o negando mī ad p^one cōcedit qd substa. nō addit supra on
aliquid positum rōnē et negat qd nō addat aliqd positum reale et quāvis
in tali positum reali qd addit substa. supra on includat enī nō inde sequit^r
qd qd d^o d^o d^o substa. on p se comitatur negatio: q^m alio modo signifiat.
enī p^o p^o nomine et alit^r p^o h^o p^o se: qd p^o h^o p^o se cōgruunt quēdā
ratio corū deteriorate et ita h^o p^o se supra on addit majo^r ē enī p^o p^o mī

4° arguendo h^o s^o cōtra cōtra obiaūg rei nō pot^r de p^o obso
luta dei comenari aliori rei diuerse sp^oie: q^m rationale qd ē de cōtra
f^o nō nullo modo pot^r comenari equivo. id ē p^o se p^o diuina p^o cō
municat auidētibz que sūt rōnē diuerse a substa. qd ē p^o se nō
ē de cōtra f^o sūt. mī p^o q^m q^m p^o p^o et dñi in sacramento eucha
ristie habet ē p^o se cū nō habet ē in alio: q^m nullū ē f^o sūt in quo
sit qd ē p^o se comunicat. auidētibz

R^o d^o h^o n^o quando mī ē p^o se comunicat. auidētibz co mo
do qd cōuenit substa. nego. diuerse modo d^o cōdo ita q^m auidētibz p^o et
vini habent ē p^o se cū op^oitudine efendi in alio et substa. ē p^o se si nō
op^oitudine efendi in alio, et ita nō sequit^r qd ē p^o se comunicat. auidē
tibz siut cōuenit substa.

Vel 2° R^o qd ē p^o se ē p^o se f^o sūt in quod cōuenit
illi naturalit^r et ex nātā sua. at d^o ē p^o se qd d^o comunicat auidētibz
nō cōuenit illi naturalit^r et ex nātā sua [q^m ex nātā sua habet ē
in alio] id tantū naturalit^r et ita nō sequit^r qd ē p^o se quatenus
q^m ē cōtra f^o sūt comunicat. auidētibz

Sū autē ē p^o se nō cōuenit. ē f^o sūt qd ē p^o se nō ē
nā f^o sūt. anī p^o humanit^r Christi ē f^o sūt nā humanit^r Christi
nō habet ē p^o se id in alio. f^o sūt et in verbo diuino qd ē p^o se
nō cōuenit ē f^o sūt

R^o d^o q^m p^o se ē aliquid in alio. uno modo nā q^m in
fulgulo, l^o p^o et f^o anima ē in corpore tāq^m in toto et humanit^r

in alio taqua in subiecto fideret in verbo diuino et qd hoc modo
 e in alio bene pot e per se. alio b modo pot aliquid e in alio
 quod in subiecto et si id qd e in alio no e corpus

Id e na go salim e per se no conuenit formis sub-
 iectualibz Ad hec dicitur forme subiectualis fuit in materia Pa taqua
 in subiecto. 9^a materia Pa e subiectu formam subiectualis ut
 vnde dicitur 2° Philosophi qd e per se no conuenit e formis subiectualibz

Ad negando Pa coe ad opone distinguam forme
 subiectualis fuit in materia Pa taqua in subiecto in hec omni nego taqua
 in subiecto in informationis et denominationis nam concedo; audiri
 do totu fuit in alio taqua in subiecto in hec omni

Artus 2° veru sit optima diuisio subte in Pa et 2^a et quodnam sit diuisum

Nota qd subte coe dicitur pot Pa in rone efendi per se 2° b o
 modo in ratione subiectandi; in rone subiectandi aduentibz querit
 go modo comodo diuidit. subte in Pa et 2^a am in rone efendi per se
 an bo rone subiectandi aduentibz

Sit Pa dco optima diuisio subte in Pa et 2^a hec dco rati-
 onis quia auctoritate cui Philosophi rone et explicando qd na sit diui-
 su in tali diuisione et amplius probabit. displaendo aliqua argu-
 menta que coe illis militant

2° dco subte in rone subiectandi aduentibz diuidit in
 Pa et 2^a ita ut diuisio faciat hunc sensu subte in rone subiectandi
 aliquid aduentibz alia e que 2° substat ut e subte singulari et alia
 e que 2° substat ut e subte in se; hoc dco rone recet Tabellae, soma
 lepine questio 1^a Capitulo 1° Mosi 1° suorum in materia diuisione
 33^a seccione 2^a tholoz Reubiq, et alij. Pa hec dco; Alij
 in hoc cap de subte in quo per quod diuidit subte in Pa et 2^a addit
 subte 2^a e quinquaginta et maxime subte. 2° subte Pa ex eode mte
 in hoc cap de subte dicit quinquaginta et maxime subte 9^a quig sub-
 tat aduentibz quod subte 2° go iuxta mte Alij subte in rone sub-
 iectandi e diuisu in Pa et 2^a

Consequenter. qd dicitur in tali divisione debet fieri eo modo
quo convenit per Primario De subiecto et 2io De subiecto id subiecta in
ratione subiectandi accidentibus convenit 2io De subiecto et 2io De subiecto, qd
subiecta in ratione subiectandi accidentibus dividit in 2a et 2a

2o 2a qd subiecta singularem dividit subiecta 2a et subiecta 2a
dicuntur subiecta 2a id subiecta singularem per se existit et subsistit: subiecta
autem 2a non existit nec subsistit nisi ratione singularium, qd finis
subiecta singularem per se subiecta et accidentibus et subiecta 2a non nisi ratione
singularium dicuntur subiecta 2a accidentibus qd subiecta in ratione subiectandi
accidentibus debet dividi in 2a et 2a

3a et 4a probabile est qd subiecta in ratione expendi per se et
genus in quodiammodo subiecta dividit in 2a et 2a. hac ratione tenet Mar-
cato et alij antiqui Namay libro 1o longae questionis 4o Collegio Strano,
et alij. 2o modo est dicere subiecta in ratione expendi per se alia est 2a et
alia particularis: id subiecta 2a et subiecta 2a et subiecta particularis
et 2a qd subiecta in ratione expendi per se optime dividit in 2a et 2a

Adverse tamen prima ista ratione qd qd dicitur subiecta in ratione
expendi per se dividit in 2a et 2a non fit sensus qd ratio expendi per se 2o
et magis conveniat subiecta 2a et 2io conveniat 2a id est si fit sensus qd
subiecta alia est cui 2o convenit subsistere et subsistere accidentibus etiam
et subiecta quatenus habet et per se qd denominari 2a et 2a, particularis
laui et cui subiecta 2a sit subiecta 2a et subiecta particularis sit subiecta
2a propterea dicitur qd subiecta in ratione expendi per se dividit in 2a et 2a.
Unde id qd addit 2a subiecta supra subiecta est modus quidam particularis
subsistendi, subsistendi accidentibus et id qd addit subiecta 2a supra subiecta
est modus 2a subsistendi accidentibus

Ex quibus habet qd sicut subiecta in ratione subiectandi acci-
dentibus dividit in 2a et 2a qd dicitur hoc qd est subsistere 2a et hoc qd
est subsistere. 2o ita finis sit subiecta in ratione expendi per se dicitur
dividit in 2a et 2a qd dicitur et per se cui convenit 2io subsistere
et subsistere accidentibus subsistit et per se particularis et etiam talis
et per se 2a cui convenit 2io subsistere et subsistere accidentibus

argumenta adverse partis

Quod arguitur. Pa et tunc in si bona diuisione membra di-
uidentia debent ei opposita. Id in tali diuisione membra diui-
dentia scilicet subta. Pa et 2a no opposita go talis diuisione
e bona: ni 2a no opposita no pot eponit. predicat de alio
opposito. id subta 2a eponit. predicat de subta. Pa go subta
Pe et secunde no sunt opposite: ni 2a no e eponit. predicat
de Petro et Paulo qui sunt subta. Pe go subta 2a eponit. predicat
de subta. Pa

Re. negando mi ad primum distinguo maiorem materi-
aliter nego: formaliter concedo: et ita subta 2a et tunc at et d. predi-
cat de subta. 2a. 2a no formaliter id materialiter. no enim e bo-
na 2a predicatio formaliter subta. Pa et subta. 2a id totum materia-
liter: id est rei illa que denominat subta. 2a pot denominari
subta. Pa. 2a. 2a qui denominat subta. 2a pot predicare de Pe-
tro et Paulo qui sunt subta. 2a. si enim subta. 2a formaliter. quide-
rent. de subta. Pa fieret sensus quod ratio consistit in subta. 2a et subta. 2a
modis inuicem subta. 2a et subta. 2a. 2a subta. 2a conueniret
subta. 2a. quod est falsum: quod subta. 2a pot conuenire. Pa subta. 2a
modis particulariter subta. 2a et subta. 2a. 2a

Quod arguitur in si bona diuisione diuisi no debet contineri sub
aliquo ex membris diuidentibus: id in hac diuisione diuisi cornel. sub
subta. 2a que e una membra diuidentis talis diuisionis go talis diuisione e bona
ni 2a diuisi huius diuisionis e subta. 2a. 2a subta. 2a e subta. 2a
2a go diuisi huius diuisionis continet sub subta. 2a. 2a magis patet quod subta. 2a
e diuisi dicitur de subta. Pa et 2a. 2a subta. 2a e illa que dicitur de mul-
ti. go subta. 2a e diuisi in hac diuisione e subta. 2a.

Confirmat. et quod e hoc singulare e hoc est quod subta. 2a que e
diuisi e hoc est singulare. 2a si e hoc est quod subta. 2a si particularis
ja. e subta. 2a go diuisi huius diuisionis ratio debet contineri sub
aliquo ex membris diuidentibus

Re. in 2a ad argu. negando mi deinde ad primum d. go
na subta. 2a que e diuisi hoc est negatiue. Unde e subta. 2a que e diu-
si in subta. 2a negatiue negatiue propterea no e 2a subta. 2a go subta. 2a
debet e hoc est negatiue: id est debet habere modum negatiue hoc est subta. 2a
et subta. 2a. 2a

Deinde ad confirmationem. R. qd si quid est vel est in parte, est singulare
sive positive sive negative et ita subtra. que est diuisa est in parte et parti-
culari negative quia est subtra. Quod si sumpto et de peruenit modum
substanti aduentibus. Lio et modi substanti aduentibus. Lio dicit.
2° talis subtra. que est diuisa in parte et particulari negative: qd quon-
iam est ex parte sui non repugnat fieri in parte vel particulari.

Su argu. contra. Si dicitur subtra. que diuidit. debet Po adue-
nire subtra. Lq et Lio debet convenire subtra. Lq qd ideo dicit subtra. Pa.
1° Po illi aduenit diuisa et 2° Lio aduenit illi diuisa: id est per se
non pot. Po aduenire subtra. Lq et Lio subtra. Lq: qd est per se ut sit contra subtra.
non magis pot. convenire uni quā alteri, qd subtra. in rone ostendi per
se non pot. et diuisa in tali diuisione.

R. di. qd nra: si dicitur subtra. in rone ostendi per se nega. si dui-
dat in rone substanti aduentibus. dicitur. ita qd subtra. quatenus diuidit.
in rone ostendi per se non ita diuidit. qd est per se debet 2° aduenire subtra.
Lq et Lio subtra. Lq: id qd est per se qd dicitur. quatenus est in parte Lio adue-
nit substanti aduentibus.

Sed queret. an ficit subtra. diuidit. in Pa et La ita aduentibus
possit diuidi in La et La. R. affirmatiue qd sicut subtra. in comuni non
creer. ceat officium subeistendi et substanti aduentibus nisi rone subtra.
singulari et ita diuidit. in Pa et La ita similiter qd aduentibus in co-
muni non creer. ceat officium in habendi nisi rone aduentibus in parti-
culari eodem modo aduentibus diuidit. in aduentibus. La qd est aduentibus. Pa qd
est aduentibus singulari et in aduentibus. La qd est aduentibus in parte. Art. 39

Art. 39. qualis sit diuisio subtra. in Pa et La

Sit Pa et La diuisio subtra. in Pa et La est diuisio aduentibus sicut
est diuisio subtra. in aduentibus. hinc colligit. ca. D. 1. q. 1. qd
de pot. art. 2° ad 6° ubi ait ad diuidit. subtra. in Pa et La. et
diuisio generis in species id est diuisio generis. La diuisio modi et
diuisio generis in diuisio modi est diuisio subtra. in aduentibus qd
in sententia D. 1. talis diuisio est subtra. in aduentibus.

Deinde. R. qd rone diuisio est subtra. in aduentibus qd diuisio
est subtra. et modus diuisio est subtra. in aduentibus diuisio id ita se habet

analogia quā generis

Sed obijciat contra Lactonem in oī bona diuisione qd ē aliqua
ratio diuisa cōuenit uno mēbro diuidenti per dependentia et rōne
alterius sicut talis diuisio ē analogia attributioni: id ratio
substanti adiuuentibz cōuenit 2^a substanti per dependentia a 2^a et a
eius 2^a substanti substanti adiuuentibz 2^a substanti 2° talis diui
sio dicitur analogia q^o ratio substanti adiuuentibz 2° cōuenit
2^a substanti et 2° cōuenit 2^a substanti

Ad qd si ratio diuisa cōuenit uni mēbro diuidenti per
sola dependentia rōne ab illa mēbro diuidenti sic talis diuisio nō
ē analogia bene ē si talis dependentia ē realis. Unde cū dependentia
et generis et illa que ē inter substantia 2^a et 2^a tantū sit dependentia
rōne propterea ratio substanti adiuuentibz nō dicitur analogia
de 2^a et 2^a substanti q^o cōueniat substanti 2^a 2° et 2° cōueniat substanti
2^a sicut quāuis propter q^o substanti cōueniat 2° 2° et 2° sicut
cū rōne rōne cōueniat 2° et 2° et paulo nō inde sequit^r ex talia ana
logia dicitur de thā et de 2° et paulo q^o talis prioritas et depē
dentia nō ē realis rōne

Art 4. Vtrū sit optima definitio 2^a et 2^a substantiē tradita ab Ate

Sit 2^a dō optima ē de 2^a substanti tradita ab Ate sicut substantia 2^a
cū illa que neque est in substantia neq^{ue} dicitur de substantia: hec dō. 2^a au
thoritate eius Philo sophiā et 2^a rōne illa ē optima dō per
quā qd dīstinguit substantia 2^a ab alijs alijs que nō sūt substanti 2^a q^o
talis diuisio nō ē bona cōiunctio q^o per illa particula que neque
in substantia dīstinguit substantia 2^a ab adiuuentibz et per illa par
ticula neq^{ue} dicitur de substantia dīstinguit substantia 2^a a substanti 2^a di
que nō sūt substanti 2^a dicitur de substantia

2° et 2^a 2^a q^o in tali diuisione particula que neque ē in
substantia habet locū generis q^o nō ē in substantia cōiunctio substanti 2^a
et 2^a et illa particula que neq^{ue} dicitur de substantia habet locū
deferre quia per nō dicitur de substantia dīstinguit substantia
nō 2^a a secundis

Quia ita talis dictio non est essentialis sed accidentalis. Et dictio essentialis non tradit per negationem de voce. Item de topiconibus capite 3o de talis dictio tradit per negationem quod non est essentialis. Deinde dicitur quod si accidentalis quod dictio accidentalis est illa que tradit per proprietatem. Item dictio tradit per non esse in alio quod est proprietas. Item quod talis dictio est accidentalis.

Quia ita de subiectis optime explicantur ab illis sunt genera et species sub quibus et subiectis continentur. Et hoc dictio non aliter. Et quia auctoritate eiusdem Philoponi et solutione argumenti que contra illa sunt.

Argumenta aduersæ partis

Quia arguitur contra rationem. Et subiectis et propositionibus non potest distinguere per negationem. Idem hoc dictio tradit per negationem quod subiecta que et propositiones non bene distinguuntur tali distinctione. Et quia dictio debet explicare quid res sit. Idem negatio non explicat quid res sit sed quid non sit. Quod et propositiones non potest distinguere per negationem.

Respondeo. Distinguo. Ina propositiones non potest distinguere per negationem distinctionem essentialis concedo. Distinctionem accidentalem nego. Deinde ad probationem distinguo. Ina negatio a priori non explicat quid res sit concedo a posteriori nego. Et ita nunc non est in alio et non dicitur de subiectis non explicat aliquid positum a posteriori priori bene dicitur a priori quod illa particula non est in subiecto explicat modum positum esse persone. Et alia illa particula negat dicitur de subiecto explicat personam que determinat includere modum particularem esse dicitur esse persone cuius modi particularis esse dicitur esse habet personam. Non dicitur de subiecto.

Vel 2o Respondeo. Quod dictio tradit per distinctionem negationis que non explicat aliquid positum non est bona dictio est bona si tradit. Per negationem que explicat aliquid positum; et ita cum negationem posuit ob in tali distinctione explicat aliquid positum. Sicut modum particularem esse persone et substantiam accidentalem propterea capimus talis dictio.

Ex quibus in fine quod subiecta et optime distinctionem essentialis et propositiones substantia particulari vel omni persone particulari.

Quia arguitur. Item in hoc capitulo de subiectis post modum distinctionem et subiectis statim subiungit exemplum de quibus aliter tradit. Et debet dicere aliter quod quidam hoc est subiectum. Idem quidam hoc dicitur de pluribus ut patet.

in his quod dicitur Petrus et quidam homo non vult dicere inducendum ad quod
de solo vult dicere alii qui fecit Paulus et quidam homo pro subtra. Pa non
bono diffinitur? quod non dicitur de subiecto

Ad id quod hoc nomine quidam homo non vult dicere inducendum
ad quod de solo vult dicere alii qui fecit et de terminata hominem
scilicet vel Petrus, vel Paulus per explicat. Item in his quod quod
2a secusione 2a et 3a

Si autem hoc dicitur convenit alii et ad finem quod non est bona. Item de
non est Pa subtra. id est de neque et subiecto neque dicitur de subiecto quod dicitur
convenit alii et ad finem. Item de Pa subtra ponit in quod dicitur subtra
id est de neque non ponit, quod non est Pa subtra

Re. negando autem ad primum dicitur quod non debet hoc quod dicitur
in subiecto neque dicitur de subiecto eo modo quo hoc habet subtra Pa
quod dicitur diffinitur. neque dicitur modo dicitur non est in subiecto neque
dicitur de subiecto quatenus in presenti fuerit? explicat modum parti-
cularis propositi ut dicitur per rationem cuius habet subtra de subtra autem
dicitur quod non potest convenire Deo

Ad id quod singularia non possunt diffiniri ut docet Aristoteles 6o metaphisice
corollarium id est de subtra per singularia dicitur Petrus et huius leo, quod primum
dicitur dicitur non est bona

Re. quod singulare in particulari subicit hoc et illud singulare
non potest diffiniri (et hoc dicitur Aristoteles loco citato). bene de singulare in com-
muni et in subtra Pa in particulari subicit hoc et illud non potest diffiniri bene de
subtra Pa in communi subicit ut dicitur modum in communi subtra. subtra dicitur
in communi subtra

Si dicitur subtra Pa in communi subtra est dicitur de subtra dicitur
et subtra 2a quod Pa subtra ut talis non potest diffiniri

Re. quod subtra Pa in communi est dicitur ut quod et accidentaliter et de
singulari ut quo essentialiter. quod essentialiter et ut quod dicitur modum in
communi subtra. subtra dicitur ratione cuius modi habet subtra Pa non est
in subiecto neque dicitur de subiecto

Si autem ratio de se considerata. de natura humana neque est in subiecto
neque dicitur de subiecto quod natura de se considerata non est particulari sed natura de
se considerata non est subtra Pa et non sit particulari generaliter dicitur dicitur alii et dicitur

Re. qd nata de se de iudicata neg. & opati neg. particulari popi
nie et via neg. subra La neg. La d. rante e. subra que d. iudici qd ob
dicit qd nata de se de iudicata neg. & in subra neg. dicit de subra lo
rante habet negatiu no d. popiue, et via tali nato. no e. subra La
que popiue habet subra rante modi particulari opendi qd se no e. in
subra neg. dicit de subra

Quia argu. partes substantialis nec sunt in subra cu. no sunt
d. iudicio n. d. iudici. de subra cu. no sunt d. iudici. by h. e. m. a. h. e.
forma, h. e. humanitas, h. e. manq. et d. r. partes, subra rante no
sunt de subra qd de La subra d. r. e. p. m. i. in iudicio n. d. iudici. go
d. iudici. de subra conuenit alijs a d. iudici.

Re. neg. qd neg. de in subra neg. dicit de subra no conuenit
partes substantialis eo modo quo conuenit de subra quod r. e. p. m. i.
in iudicio n. d. iudici. go partes, subra rante quod r. e. p. m. i. in alio r. e. p. m. i.
in subra in h. e. p. m. i. s. ut tamen in alio r. e. p. m. i. in toto. h. e. p. m. i. qd
no conuenit de subra

Tu argu. de m. d. iudici. de subra genera et species potis
sunt vocandz de subra quod de subra go no e. d. iudici. de subra
p. m. i. h. e. p. m. i. qd e. gen. d. iudici. subra que s. r. e. genera et species s. r. e. qd
r. e. iudici. subra que s. r. e. subra singulari go subra que s. r. e. genera et species
potis sunt vocandz de subra quod de subra: omne de illa s. r. e. qd a. alijs a. qui
by no uale. decondendi conu. d. no uale. decondendi conu. d. iudici. de subra
a. h. e. p. m. i. de no uale. de h. e. p. m. i. go e. p. m. i. go subra que s. r. e. genera et species
s. r. e. qd o. e. subra rante particularibus et singularibus

Re. negando om. ad p. m. i. s. m. i. l. l. neg. d. iudici. et ad p. m. i. e. et d. m. i.
d. iudici. de qd a. subra d. iudici. in particulari s. m. i. d. iudici. h. e. p. m. i. d. iudici.
m. i. n. a. t. e. no uale. decondendi conu. d. uale. s. m. i. d. iudici. de subra. P. a. r.
in d. iudici. n. d. iudici. by a. h. e. p. m. i. e. que e. subra de a. m. i. d. iudici. uale. decondendi
conu. d. no s. m. i. d. iudici. h. e. p. m. i. d. iudici. in particulari s. m. i. d. iudici.
P. e. r. u. l. l. P. a. u. l. l. d. s. m. i. d. iudici. in d. iudici. n. d. iudici. e. qd e. u. i. d. iudici.
s. m. i. d. iudici. et ratio e. go de subra no conuenit h. e. p. m. i. d. iudici. e. u. i. d. iudici. et subra
tore n. i. s. i. n. o. e. p. m. i. d. iudici. substantiali; et ita r. e. h. e. p. m. i. d. iudici. e. u. i. d. iudici. a. h. e. p. m. i.
p. m. i. d. iudici. et s. m. i. d. iudici. s. m. i. d. iudici. a. u. i. d. iudici. s. m. i. d. iudici. de
p. m. i. d. iudici. a. p. m. i.

Quoniam ergo de ratione de se habet et si fuit et abstrahit ab omni de
substantia non est quod genus et species non solum quod sit uniuersali, quod male definitur.
De subiectis que sunt genera et species: cum sit subiecta de agens et species
et tale et tale de subiecta quod de ratione de subiectis de se non est quod sit genus et species

Respondeo quod in talibus sunt dicuntur quod subiecta de se sunt genera et species, sed de
de intelligendum quod ad hoc aliquid denuciatur. subiecta de debet esse subiecta
agens, uniuersa et cum sola subiecta que est genus et species sit subiecta uniuersa
propter hoc dicuntur in ratione quod subiecta de se sunt genera et species, non quod debet
et subiecta de simul genus et species, sed genus et species

Vel de Respondeo quod aliter, si quidem habet, non uoluit definire subiecta de
sed solum uoluit dicere subiecta de et cum omni subiecta de sit genus et species
propter hoc propter hoc optime dicitur aliter subiecta de se sunt genera et species
unde potest definire subiecta de in parte uniuersa et uniuersa

Artus, unum sunt optime assignate tres
prioris proprietates subte tradite ab alio

Prima proprietate subiecti est non esse in subiecto que proprietate optime assignat
ab alio et docent communiter et Philosophi de pro maiori intelligentia
huius proprietatis dicendum est tamen quod subiecta uniuersa predicationis uniuersa
in ratione rationis et quod hae proprietates conueniunt in subiectis de quod de quod hae
proprietates intelligit de non esse in alio tanquam in subiecto in ratione et subiectis
de quod non sunt in alio tanquam in subiecto in ratione. sunt tamen in alio
tanquam in subiecto predicationis quod subiectis de sunt in Tri et de Tri predicationis
unde non est in alio proprietate subiecti in 4o modo quod conueniunt in subiectis soli
subiectis et semper

Secunda ista proprietate obicitur, quod proprietate debet
esse contraria opposita. id non est in alio non est contraria opposita. id negatio, quod
non est in alio non potest esse proprietate subiecti

Respondeo quod de et proprie, proprietate debet esse contraria
opposita non solum quod non est de et proprie, sed tanta dicitur proprietate
quod habet modum proprietatis. unde cum non est in alio non sit de et proprie
et, (id sit negatio) non sequitur quod debeat esse contraria opposita. et ita esse
in alio tanta dicitur proprietate quod habet modum proprietatis.

q^o sicut proprietate positiva adsequitur ad essentiam rei ita similiter
nō ē in alio de egiuit ab essentia substantie

2^a proprietate substantie ē in uoce predicari que proprietate
in dicitur substantie. Si nō dō p^o q^o nō predicari de aliquo ut constat
ex ipsa d^o definitione

Sed extra tota proprietate obuius q^o proprietate totum
p^o t^o dicitur rei cuius ē proprietate, ut proprietate, t^o substantie et p^o bi
lati, solum p^o t^o dicitur t^o nō in uoce predicari nō dicitur sola substantie
Si q^o etia^o accidentia in uoce predicari. q^o nō bene apparet ab esse
tali^o proprietate

Re. q^o in uoce predicari duobus modis. In uoce in ma
de absolute hoc ē nō determinando predicari in uoce de his, de
illis rebus et hoc modo ut probat argū nō p^o t^o ē proprietate substantie
De q^o dicitur accidentibus alio de modo sicut p^o t^o predicari pro
in uoce de primis substantiis et hoc modo in uoce predicari ē proprietate
De substantie q^o sola substantie de dicitur in uoce predicari de p^o substantiis

3^a proprietate substantie ē proprium ē substantie significare
re hoc aliquid et proprium ē de substantie significare quale quid. In quo
proprietate dicitur q^o substantia d^o dicitur significare hoc aliquid q^o sig
nificat re singulare per se existente et subsistente. substantia d^o d^o dicitur
significare quale quid q^o significat re substantiale in se existente et
subsistente in substantiis singularibus. vel alit^o dicitur q^o substantia d^o signi
ficare hoc aliquid q^o se habet ut substantie et p^o substantie de et substantia d^o
dicitur significare quale quid q^o ē attribueri re p^o substantie de et attribui
re se habet quasi qualitas re p^o substantie

Art. 6. De 4^a Proprietate substantie que ē non habere contraria

4^a proprietate substantie ē nō habere contraria. Re. quia substantia
ē substantia comune contraria. De substantia comune contraria nō p^o t^o
habere contraria q^o proprium ē substantie nō habere contraria. m^o Re. q^o t^o
De significare cap^o 1° docet materia. Ita nō ē contraria forme neg
p^o t^o t^o t^o q^o ē substantia comune forme et p^o t^o t^o q^o ē

subiecti contrarietati non potest habere contraria.

Confirmat. quod contrarium proprie subiecti dicitur aliter
que sub eodem genere opposita maxime inter se distant ut eadem subiecta
vniuersim inquit a quo mutuo se expellunt ut calor et frigus: de subiecta non
habet subiecti in seipsum quia. et in parte quod proprie subiecte non habet
contraria.

Id contra obijci. quod ignis et aqua sunt subiecte id aqua con
traria. igni quod subiecte aliquid contrarium et consequens. non est proprium
non habere contraria.

Respondeo. quod aqua contraria. igni non ratione sui sed ratione aliorum
subiectet ratione qualitate contrarium quod habent. non aqua habet huiusmodi
et frigiditatem et ignis habet caliditatem que sunt contraria qualitate.
subiecte autem ratione est proprium non habere contraria.

Obijci. de privatione contraria. forma substantiali. quod non
est proprium non habere contraria.

Respondeo. negando. ad hoc loquendo de propria contrarietate est
privatio est forma substantialis non continent sub aliquo genere quod debet
habere illa que sunt propria contraria; et ideo privatio est forma substantialis
tamque sunt opposita privatione.

Obijci. 3° dicitur beatitudinem genus ut rationale et irrationale
sunt subiecte: id illa sunt contraria. quod subiecte aliquid contrarium.

Respondeo. negando. non enim sunt in aliquo subiecto in se
ipsis quod debent habere proprie contraria. dicitur. de contrarietate talis dicitur
latere subiecto contrarietate quod scilicet sunt de diversis.

Ex quibus infero quod non habere contrarium non est proprium
eius subiecti modo id in 2° quod convenit de subiecte id non subiecto quod
quantitati convenit.

ARTICULUS 7. de sua proprietate substantie

1^a proprietate subiecti tradita oblique non est proprium magis et
minus. circa quam proprietate est quod ut aliquid suum magis et minus seu
ut inveniatur et remittatur. debet habere duas conditiones quarum 1^a est ut dehi
mentis aut minus debet habere. inquit. aliter subiecto. ratio est quod licet hoc
intendi et remitti iuncta qui merita significatione dicitur. debet subiecto

que qd' vehementer sonat et reddat sonu vehementer et acutiorē
dicat' intendi et fieri per magis et qd' reddat sonu grauiorē et ming
vehementer dicat' remitti et fieri per ming, ita similit' in alijs nob' qd'
forme vehement' inproprietat' sub iusto dicat' intendi et fieri per magis et
qd' ming vehement' inproprietat' sub iusto dicat' remitti et fieri per ming

2o obiecto ē et aliq' qd' suscipiat magis et ming debeat ē
permixtu' in suo contrario teste illis s' p' h' p' corū cōp' 2o, et ita r'c
suscipiat magis qd' ming permixtu' in suo contrario, et tūc suscipiat
ming qd' magis permixtu' in suo contrario, qd' albed' r'c intendit'
et suscipit magis qd' ming permixtu' in nigredine, tūc do remittit' et sus-
cipit ming qd' magis permixtu' in nigredine

Hoc supposito optime dicit' propriū ē sub' nō suscipere
magis et ming p' qd' illa que suscipit magis et ming debent vehement'
et ming vehement' in p' p' m' sub iusto, et etiā debent permixtu' in
suo contrario. 1o sub iusto neq' in sub iusto neq' habet contrariū qd' optime
dicat' propriū ē sub' nō suscipere magis et ming: que proprietas con-
uenit d' sub' tūc cōplete quā in cōplete. q' d' sub' tūc cōplete quā
in cōplete d' uenit nō ē in sub iusto et nō habet contrariū

Sed contra obicit' qd' p' h' in hoc c. de p' p' t' a
dicit' p' p' t' a j' ē magis sub iusto quā 2o et in 2o p' h' ē magis sub iusto
quā 1o generis ē q' sub iusto ex p' h' suscipit magis et ming

P' p' qd' p' h' t' a n' ē uolū d' quod p' h' t' ē
sine perfectione sub iusto 2o p' h' et r'c s' c' p' h' t' a n' ē et
substantia d' n' t' h' q' sub iusto 2o h' h' h' t' t' a n' ē r'c p' h' t' a n' ē
aliud autem ē una sub iusto perfectione aliud et aliud suscipere m
agis et ming nō ut d' n' a sub iusto perfectione aliud suscipit et habeat
r'c d' differentia d' e' s' e' n' t' i' a n' ē p' h' t' a n' ē quā alia q' d' h' h' t' p' h' t' a n' ē
et q' d' ē in hoc quod in leone r'c h' t' a n' ē d' e' s' e' n' t' i' a n' ē p' h' t' a n' ē
et cōm' u' d' o sub iusto suscipit magis et ming ē n' a n' ē u' t' d' n' a n' ē m' i
r'c manent modo p' h' t' a n' ē d' i' et modo d' n' ē remitti

Obicit' 2o illa causa debet suscipere magis
et ming cuius est q' d' suscipit magis et ming sub iusto nō ē causa
coloris qui suscipit magis et ming ē q' d' ignis debet suscipere
magis et ming s' d' ignis ē sub iusto ē q' d' ignis debet suscipere magis
et ming

Articulus 8us de sexta proprie-
tate tradita ab ate

Ad berte² sub² accidenti² e² duplex b² n² ang²
et aliud qu² sub² quod accidenti² e² illud u² i² n² et acci² den²
sub² b² quod accidenti² e² mediu² s² e² rati² med² ante² qua²
sub² b² quod resp² acci² den². In d² h²u² p² p² r² i² n² t² e² n² t² e² n² t² e² n²
e² d² e² n² s² i² p² u² e² c² o² n² t² r² a² c² i² d² e² n² t² a² n² g² u² o² d² sub² b² quod

Adverte quod si resipere contraria con-
nit sub² mutatione non potest sub² resipere a¹
contrario et alia deperdere sine sui mutatione et etia
ut deq non potest mutari etia non potest resipere contraria

Ministerio de Cultura 2024

mutatione posse recipere contraria sed quod e maxime proprium
est proprium in quarto modo et quod talis proprietas e proprietas
et in quarto modo tunc etiam quod posse recipere contraria tam
quod subiectum quod quod venit omni subiecto ubi et semper

Et dicite de illis quod quando res dicitur
e proprium subiecto recipere contraria non sumit contraria
rigorose et proprie sicut tunc dicitur e maxime proprium subiecto
e subiectum quod accidentium sicut sunt proprie e contraria sicut
non

Obicitur pro quod necque etiam potest recipere
albedinem et nigredinem necque ignem potest recipere calorem et frigus que sunt
contraria accidentia et generaliter dicitur proprium e subiectum potest recipere
contraria

De quod quando etiam non potest recipere
albedinem et nigredinem potest tamen recipere alia contraria ut calorem
et frigus et quando ignis non potest recipere calorem et frigus
potest tamen recipere contrarios motus quando dicitur dicitur proprium
e subiectum recipere contraria non e intelligendum de his sed illi contrarios
et terminati sed de aliquibus contrariis que quandoque illa
sunt naturalia subiecto recipit quod contraria et alia subiecta recipit
alia contraria

Obicitur de angelis et orbibus que sunt
subiecta ipsi non possunt recipere contraria et non e proprium
subiectum in quarto modo posse recipere contraria Minor proinde
quia contraria e corruptibile sed spiritus et angeli sunt incorrupti
et ideo non possunt recipere contraria

Proinde distinguimus non contraria accidentia
quia que disponant ad corruptionem confido contraria accidentia
quia que non disponant ad corruptionem nego nam spiritus et angeli
possunt habere contrarios motus qui non disponunt ad corruptionem

Obicitur de talis proprietate non conuenit
subiecto et non e in quarto modo an propter aliter in hoc
dicitur quod sola subiecta que sunt bona et ad unum numerum potest recipere
contraria sed sola subiecta que sunt bona numero et talis proprietas
necque solus potest conuenire subiecto

Codex 12 Page

Male non belli proprium esse quod tantum
singulorum et non numero posse recipere contraria sed tantum
belli quod suba manens eadem et inuenerat potest recipere
et contraria et ita suba 2a e.g. hoc idem manens non potest
potest recipere contraria, calorem et frigus albedinem et nigredinem

Ad hoc datus quod suba 2a recipiant contraria
quia tamen non habet rationem sui id est non substantia
nigredinem ideo enim hoc recipit calorem et frigus quia petrus recipit
et illa et recipere contraria non est propria passio suba
consequens per quia propria passio prohibet conuenire super
nigredinem inferiori et recipere contraria prohibet conuenire
suba inferiori ubi primus quod superioribus 2a bene sequi
tunc quod non sit propria passio

De recipere contraria a toto siue in actibus
exercentis conuenit per se totum primum et ratione primam conuenit
suba 2a tamen recipere contraria in actu signato siue
in potestate quia ratio est proprietatis conuenit suba 2a primario
et ratione 2a conuenit primis sicut actus ridere
conuenit per se totum in potestate et per se totum et ratione ipsorum
conuenit omni in eo tamen ridere in potestate per se totum conuenit
omni et ratione tamen conuenit petro et paulo

Oportet ultimo hoc quod est recipere contraria
tamen quod suba quod conuenit accidentibus et non
est propria in quo modo et per se totum est suba quod error
vel sententia et quantitas etiam est suba quod accidentibus
tamen aliud est talis proprietatis conuenit accidentibus

De negando quod recipere contraria
tamen quod suba quod conuenit accidentibus non in se totum
est suba quod error et sententia et similiter quantitas
est suba quod omni accidentibus materialibus quia est in medio
quo recipiunt accidentia materialia in se totum tamen quod in
suba quod. Sed contra etiam saltem quantitas in se totum
amens et recipere est suba quod quod talis primum et secundum
quia ibi nihil dat quod potest esse suba quod nisi sola quantitas

et consequens suscipere accidentia tanquam subiecta quod
conueniat alij subiecto.

Dixi quod quantitas quae est in sacra-
mento eucharistiae est subiectum quod qualitatem panis et vini
tamen ibi quantitas non sumit in tali modo sed super in tali
ga ibi quantitas constituta diuina habet modum subiecti ut opti-
me explicat diuus Thomas post de questione 52 articulo po-
articulo non in aliud partes subtiles directe collocant in
predamento subiecti.

Articulus 9. utrum partes substan- les directe collocentur in predamento subie-

Nota partes quasdam esse simplices et alias esse plu-
res: metaphysice partes sunt genere et diuisae partes philosophice
sunt dupliciter quod ad eum sunt elementales quod ad alia sunt
matrices et formas quae essentialiter ordinantur
ad componendum in eis naturale alie sunt partes plures
integrantes quae ordinantur ad componendum totum integrantem
et partes integrantes etiam sunt dupliciter quod ad eum sunt
omogeneae seu similes quae ordinantur ad componendum
totum homogeneum et similes ut partes aquae aliae sunt partes inte-
grantes et heterogeneae seu dissimiles quae ordinantur ad compo-
nendum totum heterogeneum et dissimile ut caput brachia
pedes manus quae ordinantur ad componendum totum hominem.

Sic et partes subtiles ut partes sunt
non possunt directe collocari in predamento subiecti sed solum collo-
cari in lateribus per quae collocantur directae in predamento
subiecti debent esse entia completa. Sed partes subtiles ut partes sunt
diuinitas incompleta: ga ordinantur ad componendum totum
subiectum et non possunt directe collocari in predamento subiecti.

Dixi partes subtiles ut partes sunt ga
plures sunt partes subtiles mixtae ut partes diuinitatis et partes integra-
ntes homogeneae seu similes quae partes si considerentur quod eis
sunt quod ad totum et ut eis sunt possunt directe collocari.

in predamento sub

Si contra dicet partes integrantes sub
stantiales sunt sub complete et colligant directe in predamento
sub: an; p illud est in complete phisice quod componitur ex
materia et forma. Si partes integrantes substantiales componunt ex ma
teria et forma. Si per caput et partes substantiales sunt entia com
pleta et consequenter directe ponunt in predamento.

De partes integrantes substantiales dicitur
ut pedem componitur ex materia et forma partialibus non de tota.
Sed illud autem quod componitur ex materia et forma partialibus
est in complete.

Si contra partes integrantes ho
genice partes ague sunt substantiales complete componitur ex
materia et forma totali et sunt enim huiusmodi partes substantiales
ponunt directe in predamento sub: an; p; tales partes habent
eandem materiam et formam ut sunt in toto quod habent ut sunt
separate a toto: si sunt separate a toto habent materiam et
formam totalem et directe ponunt in predamento et etiam
ut sunt coniuncte ut toto habet materiam et formam totalem.

De negando an; ad probandum di
ngo maiore habent eandem materiam et formam eodem modo su
mptum nego: dicens modo concedo ratio est quia partes ho
genice ut partes ague ut coniuncte ut toto componuntur
sed totum non genice ut aqua et si sunt entia incomplete
atque ut sunt separate a toto non componunt nec ex natura
sua ordinantur ad componendum totum non genice: et si dicant
entia completa et directe ponuntur in predamento sub.

Ex quibus inferitur quod partes essen
tiales phisice ut sunt materia et forma et partes integran
tes etrogenice sive dissimilares nullo modo possunt directe
collocari in predamento sub et idcirco considerantur separa
te a toto: quod ut considerantur separate a toto non sunt
totum partes: quod quamvis actu aliter non componunt ali
quod totum tamen non possunt considerari nisi in ordi
ne ad totum quod componere possunt et ita non possunt con
siderari nisi ut partes artus et angelus et angelus directe.

diuinitas sub eo ponitur ex genere et dicitur sed Angeli non ponuntur ex genere
et dicitur non collocatur directe in quo diuinitas subest: minor pars generis desumitur
a materia et dicitur a forma sed Angeli non ponuntur ex materia et forma sed
rituales quod non ponuntur ex genere et dicitur

Si negando minorem ad probationem dicitur Angeli maioris rebus ma
terialibus quod dicitur in rebus in materia et dicitur nego quod in rebus in materia
liberis qualis sit Angeli generis desumitur a natura Angelica quatenus dicitur sua
attributa in solis et ab eadem natura desumitur dicitur quatenus dicitur sua attributa
ta propria et particularia unde colligitur quod Angeli dicuntur simplices
omnes sunt compositi ex genere et dicitur sed dicitur et dicitur simplices quatenus dicitur
sua materia et forma

Articulus 6us utrum deus directe ponatur in predicamento subiecti

Sit ito deus non collocatur directe in predam
ento subiecti dicitur Thomas per partem questionis 3^a arti
culo 10 et communiter omnes doctores per pro quod ponitur directe
in aliquo predicamento debet componi ex genere et dicitur: sed
deus repugnat componi ex genere et dicitur. Et deus non ponitur
directe in predicamento subiecti minor per deus est communis simpliciter
licet in quo sed repugnat compositioni simpliciter simpliciter et
deus repugnat compositioni ex genere et dicitur

Compositio materiae generis habet rationem potestatis et pa
ritatis actualibus per rationem dicitur sed deus repugnat rationi
potestatis et paritatis et dicitur illi res repugnat rationi generis minor
per repugnat ut quod simpliciter in quo et purissimam actum habe
at rationem potestatis et paritatis sed deus simpliciter in quo et purissimam actum
et repugnat illi rationi potestatis et paritatis

Compositio materiae generis dicitur rationem virtutalem et di
rectam rationem particularem quatenus una virtus non includitur in
alia sed in deo non potest concipi una ratio virtualis et alia parti
cularis quatenus una virtus non includitur in alia quod generis
quid est in deo deus et in deo non potest concipi ratio gene
ris et dicitur et consequenter in illo non admittitur composi
tio ex genere et dicitur

2o pto quid quid ponit in predamento di
recte debet poni, tanquod genq, l, spq, l, individuid, sed de quod
illo modo ex hijs pot ponit eg deq, directe non ponit in predam
ento sube. Minor pte in pmi deq, non pot ponit in predamento
l, tanquod genq, l, spq, ga no e bi satis. ut patet. negat etiam
pot ponit tanquod individuid quia quod continet di recte
in predamento tanquod individuid debet contineri immediate
sub aliqua spq, id non e assignabilis aliqua spq, sub qua de qm
mediate continet eg deq, non ponit directe in predamento
l, tanquod genq, l, spq, l, individuid.

3o pto quod continet sub aliqua genere habet
e limitatid et finitid. Id deq, habet e limitatid et finitid
eg non continet directe sub aliqua genere. Maior pte quod conti
net sub aliqua genere et spe tantu pot parti i parte per sectione
et e talis generis, id e et per se ho cuiusq, quicq, generis habet
seho limitid et finitid. Eg quid quid continet sub aliqua ge
neris e limitatid et finitid arguta.

Ad pte supra que e genq, supri mud in predam
ento sube negatid bni coie predari de suba creati et in creati
qualis e deq, l, tantu illa suba directe e ponibilis in predam
ento sube de qua genq, supri mud predat eg deq, non ponit dire
cte in predamento. Maior pte quod quod conuenit bni pend
endenti ad alio non pot bni coie predari de illis. Id ratio
sube conuenit substantia create dependenti ad de q, suba
negatid bni coie dicit de deo et substantia create. Id tantu
analogia sunt rationis ga conuenit creati rati dependenti
ad deo propterea non bni coie. Id analogia dicit de deo et create
id arguta aduerso parti.

Argumenta aduersae partis

Prima arguta dicit agustinus libro 1o
de trinitate et ultimo dicit quod predamento suba relone et
actionem proprie de deo dicit ex deo agustinus dicens de
quod deq, dicit et collocat in predamento sube.
De agustinus tantu in ille quod pte

Si se habet ratio et actio proprie de deo dicuntur. Et id perfectio
vnde quod dicunt non deo. Et id quod imperfectio dicunt
si. Et sic limitatur et finitur quod ratione ponuntur de deo in pr
cedamento

¶ Amarguete mensura et mensuratum
ponunt in eodem predicamento teste. Ale. de primo me. c. 20
Id est quod mensura omni subiecti creati et quod directum ponit
in predicamento subiecti sicut subiecta creata

¶ De vera de maiore quando mensura
et mensuratum sunt finitum. Deum autem est mensura infinita et
omnino ex se de respectu subiecti creati ubi aduersus quod de deo
mensura omni rerum quod est quod quod in tanto habet et
in quanto est a propinquat

¶ In arguendo deum componit ex genere
et diffinitione de ratione in predicamento an. per omnia attributa
diuina dat diffinitionem rationis rationis. Id est diffinitionis
est scilicet in quod aliquid componat ex genere et diffinitione de
componit ex genere et diffinitione

¶ De negando an. ad probandum de
negando maiore si diffinitionis rationis rationis est in ratione maiori
tem et particulari quod una se habeat ut potest respectu alterius
et una in alia fortiter non includat confesio. si bonum non est negatio
vnde dicitur attributa diuina ut in misericordia et iustitia
vnde non se habeat ut potest respectu alterius et aliud ut actus pro
pter rationem bene sequitur quod vnde non potest generare et alia de

¶ Amarguete compositio ex genere et diffinitione
non repugnat simplicitati dei. Et non repugnat deo an. per
quod deum tantum dicitur realiter omnino simplex cum sit compositio
ex genere et diffinitione tantum est rationis et compositio ex genere et diffinitione
non repugnat simplicitati dei

¶ De negando an. ad probandum negat mai
itaque deum non solum realiter sed etiam in quod conuenit ab
intra cum fundamento dicitur omnino simplex imo ex co
quod deum realiter dicitur omnino simplex repugnat com
poni ex genere et diffinitione quod compositio rationis cum fiat ab intra

conci piens cum fundamento amario debet habere fundame
ntu in re et sic idem de qd sit omnino simplex nullu fundame
ntu habet in se ut concipiat comp osit e a genere et diffu

Sed quere utru saltem de qd reductiue ponat
in predamento sube. Ut negatiue ga quod ponit reductiue in
predamento debet poni ga e pars a principi uel h mod q illiqd
directe ponit. Sed repugnat deo de parte in del modu alicui qd
directe ponit e q reductiue non ponit de q in predamento sube

Sed contra dicitur dicitur Thomas qd pntia
de pota articulo 2o ad 2m sic aut quamby de q in eodem genere
non sit cum creaturis sicut contentu in genere tamen e in
omnibz generibz sicut principiu generis. Sed id quod perti
net ad predamentu tanquod principiu tantu reductiue pos
tinet ad predamentu e q de q reductiue ponit in predamento

Et ad eodem angelico doctore in po
distinctione 2a questione 2a articulo 2o ad 2m ubi dicit
duplice posse aliquid ee in predamento reductiue sicut pri
ncipiu uno modo tanquod aliquid contentu sub genere et
sic negat dicitur Thomas ponit de q reductiue in predamento
aliomodu pot aliquid reductiue poni in predamento tanq
uod principiu continet eminenti perfectionem talis pred
amenti et sic concedit in hoc loco citato de q reductiue ee
in alicuo predamento et in omnibz ga continet eminent
perfectio neq omnium predamentoru. Sed hoc non e contineri
in predamento sed tantu contineri et ita non dicitur proprie
reductiue tantu improprie articulo 2o in qd dicitur de q reducte po

Articulus ultimus utrum christus directe ponatur in predo sube

Christus 2m quod e no directe ponit in predame
nto sube ita dicitur Thomas 3a parte questione 2a articulo
2o quod sequuntur cum nunt amnest homine p q a no ponit
directe in predamento sube tanquod p se getia omnia
indivisa non directe collocat in predamento sube

Idcirco respōdē bonū et perfectū dē indiuiduū spūi hoīb: quia
ē bonū et perfectū hō ēgē christū dīcē hō dīcē et ponit in
predamento subē p̄t̄iā quia quia cōsēp̄t̄iā quā ē alīga
spēs dīcēte ponit in alīguo predamento et dōmnia indi
uidua quē continēt sub tali spē debent dīcēte ponē in
tali predamento s̄d christū quatenq̄ hō ē bonū dē indiuiduū
spūi hoīb: quē dīcēte ponit in predamento subē ēgē et dīcē
christū in quod ē hō debet dīcēte ponit in predamento
subē tūm et dīcē ga christū in quod ē hō ē eīusdē spūi et dīcē
ocē conuenit cū alijs dīcētib: ēgē sicut alij hōes dīcēte po
nunt in predamento subē ita dīcē christū in quod ē hō
debet dīcēte ponit in predamento subē. arguta aduersē

Arguta aduersē p̄t̄iā

Im argutū christū in quod ē hō dīcēte
s̄p̄t̄iā dē b̄t̄i dīcēte s̄d s̄p̄t̄iā dē b̄t̄i dīcēte non po
nit dīcēte in predamento subē gā ē simplicit̄ in fīnita
ēgē christū ut hō non ponit dīcēte in predamento subē s̄p̄t̄iā
p̄t̄iā hōe cōnēctū sub tale: s̄d cōnēctū sub tale non dīcē
sub s̄p̄t̄iā ēgē christū in quod ē hō dīcēte s̄p̄t̄iā
et non aliud nisi b̄t̄i dīcēte

Respondeo distingo maiore p̄t̄iā et p̄t̄iā nego
ratio sicut cognōtatiue cōfessō ex hōi autem non sequit̄ qd
christū ut hō non ponat dīcēte in predamento subē gā sub
s̄p̄t̄iā non debet ponē s̄d tantū ē cōditiō sine qua non et
aliquid dīcēte ponat in predamento: s̄p̄t̄iā autem sub
tali quē p̄t̄iā significat p̄t̄iā cōnēctū sub tale ē ratio p̄t̄iā
ob quā aliquid dīcēte ponit in predamento: et ita se
licet ut ip̄t̄iā sit fīnita quā dīcēte s̄p̄t̄iā quē cōditiō
sine qua non sit in fīnita: ut si christū ut hō dīcēte ponit
in predamento subē gā nata humana rationē cuius
ponit ē fīnita quā dīcēte s̄p̄t̄iā sit in fīnita: unde
sicut christū rationē nate humane ponit dīcēte in
predamento subē ita etiam rationē nate humane

et non ratione subsistente debet univociter convenire ad
cuius omnibus

146

2^a arguitur Christus et hoc solo dicit
humanitatem et suppositum dicitur dicitur. Idem Christus non potest
poni directe in predicamento ratione humanitatis quia est
abstractum et abstractum non ponitur directe in predicamento
negue etiam potest poni ratione suppositi quia sicut est simpliciter
infinite et Christus et hoc non potest poni directe in predi-
camento sube

Dei quod Christus dicit humanitatem
non in abstracto quia ratione non potest poni directe in predica-
mento. Idem solum in ratione et quia ratione est ratio forte ob quod Chri-
stus dicitur poni in predicamento sube mediante subsistentia ut
tunc quod conditione sine qua non

3^a arguitur si Christus ponatur in predi-
camento sube etiam deponatur. Idem deus non ponitur et negue Ch-
ristus sequens per Christum deus. Idem Christus ponitur et deus ponitur

De negando sequens maior ad proba-
nem negat non sequens: nam cum appellatio quia Christus po-
nitur in predicamento appellat supra Christum ratione nature humane
que est finita non ideo appellat supra Christum ratione nature divine
que est infinita

4^a arguitur hec propositio Christus est creatura abso-
lute non admittit quia ponitur in perfectione in deo. Item hec propositio Ch-
ristus ponitur in predicamento ponitur in perfectione in deo et hec propositio
Christus ponitur in predicamento absolute non est admittenda minus
per quia poni aliquid in predicamento denotat esse finitum et limitatum
Idem finitum et limitatum est imperfectio et hec propositio Christus po-
nitur in predicamento dicitur in perfectione in deo

De concedendo maiorem et negando minorem
nam propositio Christus est creatura ponitur in perfectione in deo sequens
quia per se creatur per se et potest ponitur supposito 2° vero deo et p-
accidens conuenit nature et ita cum supposito Christus non potest
creari propterea absolute non admittit hec propositio Christus
est creatura et ideo ponitur in predicamento per se et potest ponitur nature

quod huius ratio potius ob quod aliquis dixerit ponit in preda
mento supposito de et subsistentia tantum est conditio sine
qua non est ita cum natura humana christi se finit et
limitata propter naturam absolute considerat christi deinde ponit
in preda mento

De hoc vero quod per propositionem christi est
creatura non conuenit absolute a sancti patribus et cum nos
debemus componere modum loquendi sanctorum patrum
propter naturam non debemus dicere absolute christi est creatura
sicut dicit christi ponit in preda mento quia huius proposi
tio christi ponit in preda mento non est contra commune
et loquendi modum sanctorum patrum caput de quantitate

CAPITULUM SEPTIMUM

Explicatio illius que ad categoriam subsistentie
incipit id est in presenti capite explicare
predamenta accidentium et ita in hoc contentum
agere de quantitate quod quidem in entibus
habet aperte deducit ex litteris sex huius capituli quod in
cipit quantum ad autem aliud de iunctura est ratio autem
instructa desumpta tum ex antecedenti tum ex subsequen
tibus capitulis et in primis desumit ratio impliciti
ex antecedenti quia si in capite antecedente agit de
substantia et merito in presenti capite agit de quantitate
per consequens quia quantitas habet maximam similitudinem
nominis substantie namque sicut substantia habet numerum
sicut incipit contraria accidentia ita similiter quantitas potest
recipere tanquam substantia quo et sicut substantia non incipit
magis et minus nec quantitas et sicut substantia non
habet contrarium ita nec quantitas et optimè agit
Alibi de quantitate immediate peruenit de substantia
Deinde per rationem implicitam huius substantie
quantitas capitulis in quibus agit Alibi de aliis accidentibus

ga quantitas o prior alijs accidentibz e gmentibz agi
pug de quantitate quod de alijs accidentibz p am qd
quantitas e media quo fuerat forte recipiendi alia ad id
entia materialia e g quantitas e prior alijs accidentibz tum
et o quia quantitas pug afficit et consequit futa quod
alia accidentia ga quantitas sed sequit mato po quic
prior nata forma sub tali et consequent illud me rubeo qd pug
de quantitate quod de alijs accidentibz et hie de imputatoriq
fueroni

Ad duconem rapti audens deinde illud indu
apparet in quantitate p^{philo} duconem quantitates et in ea p^{philo}lig
proprietate impia igit capiti parte proponit philo qd uo n^{philo}
quantitates quantitas e quantitas aliud e continuum et aliud
diferentibz quasi duas quantitates dicitur in duos sensus
inquantum et diferentia da dicitur e quantitates alia
e que constat ex partibz que habent similitudine alia que constat
ex partibz que no habent similitudine seu que existant cum p
mentibus Propositibz duabus dicitur in duos sensus ostendit ali
in primis numerum ad orationem e quantitates diferentia
lanceo bo superficies corpis lous et tempus e quantitates
et quantitates et in primis ostendit numerum e quan
tates dicitur orationem quantitates diferentia e illa cuius par
tes nullo termino coi copulantur dicitur in numerum nullo
termino coi copulantur hanc numerum quinamq no dicitur d^{philo}
tas no copulantur alteri unitate sui dicitur ad alia unitate
e numerum e quantitates diferentia deinde ostendit ora
tionem e quantitates dicitur et dicitur in primis ostendit e qua
ntitates dicitur et cui oratio munitur sillabas lon
ga et brevis sed longae et brevis sunt quantitates e portio
e quantitates deinde ostendit orationem dicitur e qua
ntitates dicitur quia p^{philo} partes qui sunt felle bene
copulantur alicui termino coi una quamvis sillaba
dicitur proferre separata ab alia proferre e g oratio e quanti
tas dicitur unde quantitates diferentia optimi dicitur fuit cuius
partes nullo termino coi copulantur et optimi arguantur

de sp[iritu] intellig[itur] numero et oratio

Deinde ostendit alibi lenia, superficiem,
corpi, locu[m] et temp[us] e[ss]e quantitate[m] quantu[m]que
n[on] sit continuu[m] e[st] illoru[m] partes alio termino co[m]p[ar]a-
tis s[ed] partes linee, copulante[m] puncti, partes superfici[um] co-
pulante[m] lenia[m] partes corporu[m] copulante[m] superfici[um] partes
loci copulante[m] e[ss]e idem partes quib[us] copulante[m] par-
tes superfici[um] quia locu[m] u[bi] docet alibi e[ss]e quanto phi-
losophu[m] e[st] superfici[um] partes temporu[m], p[re]terit[um] et futuru[m]
copulante[m] instantib[us] e[st] p[re]sentat quoddam na[m] predicto su-
nt quantitate[m] continue.

Deinde explicat 2o dicend[um] dicens
illo quantitate[m] habere sicut pars sicut quia habet partes
continue[m] p[er]manente[m] et disposita[m] in ordine ad locu[m]
et quomodo quantitate[m] sunt lenia, superfici[um] et co-
rpus illa b[e]n[e] quantitate[m] n[on] dicitur habere sicut pars sicut
cum partes non sunt continue nec p[er]manente[m] nec
disposita[m] in ordine ad locu[m] et huiusmodi quanti-
tate[m] sunt numero[m] cuius partes quamvis sunt p[er]-
manente[m] n[on] tamen sunt continue et temp[us] et quia
n[on] sunt p[er]manente[m] et oratio cuius partes nec continue nec p[er]-
manente[m]

3o divisio e[st] quanta alia sunt p[er] se quanta sunt illa
que ex se habent extensio[n]e[m] et huiusmodi sunt o[mn]ia illa enu[m]ero-
ta alia sunt quanta p[er] accidens scilicet illa que sunt quanta
et extensa r[ati]o[n]e alterius scilicet r[ati]o[n]e illaru[m] que sunt quanta
p[er] se: b[e]n[e] albedo e[st] quanta p[er] accidens scilicet p[er] superfici[um] e[st]
in quo recipit[ur] et alio e[st] magno p[ro]pter q[uo]d in 2o co[m]pit[ur]

In p[re]teriori capitulo parte p[ro]p[ri]a 2o q[uo]d p[ro]p[ri]e
tate[m] quantitate[m] quatuor 2a e[st] quantitate[m] nichil e[st] contrariu[m] id est
duo quantitate[m] n[on] e[st] contraria alibi b[e]n[e] duo superfici[um] alteri su-
perfici[um] n[on] e[st] contrariu[m]

2a p[ro]p[ri]e e[st] quanta n[on] recipit magis et minus
n[on] unguis numero quatuor sit magis n[on] tamen e[st] magis numero quatuor
cui sit magis n[on] tamen e[st] magis numero quatuor alibi n[on] duo linea

ē magis linea quā alia quāvis sit maior

3^a proprietatē fuisse quantitatis ē propriū ē quantitatis
in ē equalitē, in equalitē ea diuidentur equalia quē habent partē qua-
ritatē, ut duo palmi de duo ulnis; ea uero diuisi in equalia quē habet
in partē quantitatis, ut palmi et ulnis quē huius duodecim super
caput de quantitate antiqua in quo consistat natura et essentia quantitatis

QVODVDECIMA SVPER CAPVT DE QVANTITATE

Articulus primus in quo consistat
natura et essentia quantitatis

Nota pro quod duplex ē quantitas, una perfectionis
seu virtutis, quę ē bonitas et perfectio cuius
unius rei sicut ē et alius sicut accidit naturaliter
et in hac significatione hōi doctor magnos
vocat et similes de magnitudine et quanti-
tate perfectionis. Alia ē quantitas motus quę ē illa ratione cuius
subiecto corpori habet partē ē diuisibilis in partes, et di-
huius quantitate quę ē de et proprie quantitas locum in
essentia omniū philosophi et nō de quantitate perfectionis
quę tantum metaphysice et improprie dicitur quantitas.

Nota de quod in quantitate
multa considerari possunt de quibus potest dubitari an sint
natura et essentia quantitatis, de quibus sententia est, extensio po-
tius, diuisibilitas, et ratio mensurę, quę presentia de articulo
tantum inuestigabit an essentia quantitatis consistat in ratione me-
nsurę, quę proprie

Nota 3o qd mensura propria dicitur diphinabile
desimo meo textu 2o id quod a xtho rei cognoscit sicut
cella nra mensura panni quia media illa cognoscit in qua
ntitate panni

Nota 4o quod mensura debet esse una et
indivisibilis in illa rationem quia mensura ut ibi
et in dicitur a se ratio autem est mensura est id unde primo
perit ut cognoscit rei mensurate et mensura in ratione
mensure debet esse indivisibilis si enim haberet partem in
qua dividere id est aliam prout dicitur in cogniti
o rei mensurate et per consequens id dicitur mensura
et sic dicitur quod in ratione illa non est indivisibilis
quia non componitur ex duobus et similiter panni

Nota 5o quod dupliciter potest dici mens
ura esse indivisibilis potest dici ut sit indivisibilis in qua
et simpliciter dicitur dicitur quod est indivisibilis in
quod est in ratione illa et simpliciter est dicitur dicitur quod
indivisibilis in panni et quod sit mensura simpliciter esse
mensura et rei mensurata ut patet de alia vel me
nsura est simpliciter indivisibilis quod nullum modo
dividi potest in partes et sic sola dicitur et punctum sunt
sic mensura quantitate quod nullum modo dividi pos
sunt et ita non possunt esse mensura et rei mensurata

Nota 6o quod mensura est duplex una
intrinseca et alia extrinseca mensura extrinseca quod
non est communis ut ad mensurandum dicitur illa quod non
est coniuncta cum rei mensurate imo est extra rem mensu
rata quod est extra pannum mensura intrinseca
est illa quod est coniuncta cum rei mensurata et sic quanti
tas mensura intrinseca respectu subiecti in se et et
respectu accidentis quod in se subiecti mediante
quantitate esse enim subiecta et alia accidentia accipi
ant extensionem et magnitudinem a quantitate propter
reale media quantitate cognoscit in se et extensionem
et magnitudinem et ita oportet dicitur quantitate in

haberi rōndi mēsurę rē pēctū sub ē ui' mēri et rē
pēctū a uidentū

Nota dñms quod mēsurā ē duplex dñā
actiua et alia passiua mēsurā actiua ē illa potā quā habet
dñā quantitas ad mēsurandū alia ē dñā ē mēsurā
actiua rē pēctū panni qā habet potā ad mēsurandū pān
nā mēsurā passiua ē illa potā quā habet dñā quantitas
ad pānā mēsurandū et sic pānā dñā mēsurā passiua
qā habet potā ut mēsuraret per ulnā. ex hū autem dñā
qā mēsurā sōla actiua dñā proprie mēsurā mēsu
rā autem passiua improprie dñā mēsurā sicut potā
ad rē pēctū ad dñā dñā improprie dñā dñā ad
dñā

Sit pōtō acti mēsurare ē l. mēsur
arari nō ē nō ē illa quantitatē hēi dñā ē iēstima
et pē acti mēsurare l. mēsurari conuenit quanti
tati quatenus dñā alteri aplicat qā dñā in tantū mē
mēsurat pānā et pānā in tantū mēsurat ab
ulnā in quantū ulnā aplicat pānā sō actualit ap
plicatō hū quantitatē et mēsurā nō pōt ē ē illa quan
titatē qā accidit quod dñā quantitatē alteri aplicet
Et acti mēsurare l. mēsurari nō pōt ē ē illa quan
titatē neque etiā pōt ē ē propriētē quantitatē qā prop
rietatē rē sēpē debet conuenire illi acti autem mē
surare l. mēsurari nō sēpē conuenit quantita
tē et illa sōla ē accidens contingens ad illā

Facto mēsurā ut dñā potā proxi
mā mēsurandū sicut actiua sicut passiua nō ē illa
quantitatē pē potā proximā mēsurandū presupponit
in quantitatē extēsiōne passiua ē qā nō ē illa quan
titatē confusiua patet ex illo principio generati qā
ē illa actiua ē ēntiati nō presupponit aliud pēgiūntali
ēntiati. An dñā pē qā hū ē causalit qā quantitatē
habet extēsiōne passiua habet potā ut pōt mēsu
rare et mēsurari ē qā potā mēsurandū presupponit
in quantitatē extēsiōne passiua

3o ito pota mensurandi e proprietat quantitatib
 p qd pota mensurandi orit ab essa quantitatib. Illud
 e proprietat ab uic rei quod bre ab essa latib rei. Et
 pota proxima mensurandi e proprietat quantitatib
 maior p qd essa quantitatib e extensio pars sui. Id
 ex eo quod quantitatib habet extensione pars sui
 habet pota mensurandi e qd pota mensurandi
 orit ab essa quantitatib angula aduersi partib

Argumenta aduerse partib

Primus argutus contradietione dicitur Thomas
 may opusculo 502 sicca sine dicit propria ratio qu
 antitatib e ratio mensure et pa parte quod 2o
 articulo 2o definit quantitate per hoc quod sit mens
 ura scilicet et alibi in hoc. Ideo probatur oratio ne de qua
 ntitate in ga mensurat syllaba breui et longa.

Respondeo quod dicitur Thomas tantum dicit
 quod ratio mensure sit propria ratio quantitatib
 ga proficit ab essa quantitatib, ab extensione parti
 um l. 2o Respondeo quod dicitur Thomas tantum dicit quod m
 ensura sumpta pro pota remota mensurandi qua
 ratione e eadem essentia pars sui sit essa quantitate et no
 do loquitur de pota proxima mensurandi que concernit
 quantitate tanquam proprietat illig.

Deinde ad aliud locum dicitur Thomas
 ex pa parte Respondeo quod quando dicitur Thomas definit
 quantitate per hoc quod sit mensura non definit
 illa ditione essentiali sed accidentaliter quod tradit p
 proprietatem ad locum illi Respondeo quod hoc non demo
 nstrat a priori seu per essam, sed tantum a posteriori
 siue per proprietatem oratione e e quantitate
 quia mensurat syllaba longa et breui

Sed tandem de omnibus predictis au
 tentatibus id quod communiter respondetur Thomae

quod loquitur tantum agitur de quantitate sub ratione mensure
 quia sicut illi ad constituendum predamentum quantitati
 et ita d. T. et alij tertio definiunt et locunt de quanti-
 tate sub ratione mensure

¶ In arguitur illa esse quantitas que
 dividit in duos s. p. huius predamenti, et per quod consti-
 unt duos s. p. huius predamenti. Ratio mensure ita se ha-
 bet in hoc predamento et ratio mensure erit esse quantitati
 minor p. quia superficies et longitudo ponunt ab h. l. d. u. s. p.
 quantitati non differunt. In extensione, s. tantum differu-
 nt propter duos s. p. modum mensurandi quia, s. super-
 ficiei mensurat subter in quo e. longitudo mensurat cor p. q. d.
 quoniam, 1

¶ Quod alij in presenti tantum lo-
 cuti de quantitate sub ratione mensure et ita quia superficies
 et longitudo habent duos s. p. ratione mensure propter la. alij ponit
 illas s. p. distinctas quantitates unde quando alij dividit qua-
 ntitatem in duos s. p. non sumit illam iuxta suam pri-
 mariam et esse rationem, s. tantum iuxta suam proprietatem
 s. iuxta rationem mensure.

¶ Vel 2. h. p. q. d. superficies et longitudo non
 solum in ratione mensure, s. etiam in ratione extensionis duos
 s. p. habent ex quo superficies intrinseca tribuit extensio-
 nem s. p. in ordine ad se, et superficies extrinseca qualis
 e. longitudo tribuit extensionem in ordine ad s. p. circumscriptionem loca-
 ti

¶ Ultimum arguitur contra ultimam rationem
 esse mensuram convenit puncto et unitati ut docet alij s. huius modi
 non sunt quantitates s. principia quantitates et ratio mens-
 ure non e. proprietates quantitates quia proprietates solum
 convenire pot. rei iuxta proprietates

¶ Unde mensura pot. que ita e. mensu-
 ra ut non possit esse res mensurata tantum convenit puncto
 et unitati e. bonum mensurandum et que simul pot. esse mensura et
 res mensurata pot. convenire quantitati et sumensura

pro pota proxima optima assignat proprietat quant
art 29 ut id est quantitatibus constat in deesse be li

Articulus 29 utrum esset quant tatis concisat in diuisibilitati

Nota po quod diuisibilitas e aptitudo seu pota
passiva rei ut diuidat in partib. et ita sicut
uaria sunt genera passiva ita similiter uarie
sunt diuisibilitates seu diuisiones. nō quod de diuisio
totaq. naturalis in materia et formalis e diuisio totiq. mate
rie in partes materiales in genere et diuisio alia e diuisio totiq.
vniuersi in sua inferiora ut diuisio hominū in petra et pa
reda alia e diuisio totiq. essentialis in suas partes et potas
et proprietates ut diuisio anime in intellectum memoriam et
uoluntatem. alia e diuisio totiq. integri in partes integ
rantes et hec diuisio e duplex vna e diuisio totiq. in
tegrū in partes eiusdem rationis ut diuisio carnis in partes
carnis alia e diuisio totiq. integri in partes integrantes
diuersae rationis ut diuisio hominū in caput pedes brachia &c.
veluti tantū diuisionib. solum loquimur in presenti.
de diuisibilitate totiq. integri in partes integrantes eius
dem rationis. de hac enim diuisibilitate querimus a seorsū
art 29 proprietat quantitatū

Nota 2o dupliciter pota ad diuidendum
vna proxima et immediata et alia remota sive remota
pota proxima diuisionis e ratio op quod quantitas in materia
diuidi pot in partes eiusdem rationis pota remota diuisionis e
illa aqua oritur pota proxima diuisibilitatū sicut in hoc
dat duplex pota ad ridendum vna proxima per quod ho
immediate ridet alia remota sive remota aqua oritur
proxima et ita sicut in hoc pota remota ridendi non e di
stincta ab essa ho i 6 s 6 e eadem essa hoib. ita similiter pota
remota diuisibilitatū in quantitate non e distincta ab
essa ipsiq. quantitatū s 6 e eadem essa quantitatū s 6 e eadem

pariū bñdē in presenti articulo tantū quāvis didiciſibi
litate quē ē potuſ proximō dē dē dē

Supra dō dīcīſi bilitat non ē eſſa qua
ntitatib. hūc dō ē iōib pēſſa quāq quāq reī ē illud quod pō
illi conuenit ſd dīcīſi bilitat non conuenit pō quāntitatē qñō
ē eſſa quāntitatib mīnor pē dīcīſi bilitat conuenit quānti
tati rationē extenſionī pariū ſi ē nīm quāntitat nō habet
partē repugnaret quod pōt dīcīdī ē extenſio pariū dē nō
dīcīſi bilitat ē dō quod pō quāntitatē

Facto dīcīſi bilitat ē proprietat quānti
tati in quarto modo pē in pī mī quod ſu proprietat quā
dīcīſi bilitat naſcīt ex natale eſſa quāntitatib. ſi ex extenſione
pariū dē inde pē quod ſu in quarto modo quā proprietat
in quarto modo illa dīcīt quē conuenit omni ſolī et ſemper
et reſi pōtātū dē quē proprietat ſd pōt dīcīdī conuenit omni
quāntitat ſolī et ſemper et reſi pōtātū quāntitatē quā
omni quāntitat pōt dīcīdī et id quod pōt pē ſe dīcīdī pē
quāntitat ē q dīcīſi bilitat ē proprietat quāntitat in qō modo
bñdē dīcīſi bilitat quāntitat tantū ē pē accīdētī conuenit
aliq dā quāntitatē ſi ſubē et aliq dā accīdētīb quē tantū pō
ſunt dīcīdī pē quāntitatē argutā ad bñſe partē

Im argutū contra pōt dō nō ſtī qō mē dē
iōz dīſīnīē quāntitatē dīcīt quāntū dīcīt illud quod
dīcīſi bilitat in oā quē inſunt ē q dīcīſi bilitat ē eſſa quāntitatī
conſeqūa pōt quā illud ē eſſa alīcūq nī quod explicat p
ē q dīſīnē

Pōt pō quod ſtī loquīt dē dīcīſi bilitatē
pē pōtātū mōtū quā rōnē ē eadē eſſa quāntitatī
extenſio pariū Non bō loquīt dē dīcīſi bilitatē pōtātū
proxīma quā rōnē negat quod ſu eſſa quāntitatī et hōc
modo inſpīritātū dīcīt accīdētīb ſtī et dīcīt hōmī
pōtātū q dīcīt dīcīſi bilitatē ē eſſa quāntitatī

Ad 2o ad meli⁹ ut quod abstante uolunt⁹ definire
quantitatem diffinitione accidentali et ita diffinitione illa
potest esse si sit talis quae est propria propria et quantu

Imaginem contra laudem diu-
sibilitas non conuenit omni quantitati. Et non de proprietate
quantitatis an se celum habet quantitatem. Sed scilicet non
est diuisibile et diuisibilitas non conuenit omni quantitati.
minor per quod est diuisibile est corruptibile. Sed scilicet est incor-
ruptibile et celum non est diuisibile.

Denegando autem ad probationem cons
essam maiori dispingo minorem. id est non est diuisibile ut quan
tū est negotiū et est tale corpus substatū concedo ita quod celum
pōt considerari ut quantū est et habet quantitatem et si
non repugnat illi quod diuisibile et corruptibile. Eodem modo
pōt considerari celum quod est corpus substatū et si diuisi
bile et incorruptibile unde quod celum non diuisi
bile non repugnat illi rationi quantitatis quod habet, sed solu
tū repugnat illi rationi sic subiecti quod quiddam talis nature diuisi
bile non pōt.

In arguendo diuifibilitas non conuenit
omni quantitati, & non ideo proprietati quantitati, aut, prob
at corpus natale minimum ut minima caro e uere quanti
Idcirco minimum ut minima caro non pōt diuidi gāsi
diuideretur non eēt minima caro & diuifibilitas non con
uenit omni quantitati.

Res negando aut, ad probandum. Si ringo
minore mini maiore non pot. diuidi ratione quantitate
negationis. Sub. concedo et ita corpus mini maius mini
maior quod non diuidatur non prouenit ex effectu quanti-
tatis, sed tantum prouenit ex effectu substantie carnis que
non pot. concutari sub minori quantitate.

Sim arguitur susceptibilitas proportionis pro
xima non convenit quantitati discretae et non est proprietas
quantitativum in per se modo a se per quantitas discretas
numerus eternus trius hominum et habet sua propria

altera diuisas et separatas int se se. Illud quod ē altera
diuisa in partes non ē diuisibile in illas et q diuisibi
litas pro pota proxi mā non concedit quantitati dyante.

De negando aut ad probandū distingo
maiorē quantitā dyetala dignū merg et nariq triūm
hominū habet suas partes diuisas int se. Si talis partes
sumantur a talib et foris in sumpt ē conuēdo. Si autē m tales
partes sumantur foris int rone partis ut constitucōe et compo
nunt numerū ternariū nego. Et ita q. cū quantitatē dyne
ta dignū merg dicat suas partes unitas et conuēctas inot
dine ad numerū quē componunt propterea quantitatē
dyetala ut numerū ē diuisibile in suas partes antq q

Articulus 39. utrum esā quantitas

consistit in extensione partium

ota pō quod quantitas in pmi ē duplex. bna
continua cuius partes copulantur alicō terminō
cōi et alia dyetala cuius partes nullō terminō
cōi copulantur deinde quantitas continua ē
duplex bna permanens cuius partes simul durant et perm
nent ut linea superficies et corp q alia ē quantitas continua
sue sepiā quē ē illa cuius partes non simul durant sed bna post
alia et temp

Nota 2o quod in p̄yenti articulo duo
p̄p̄sue querim q p̄m ē in quo consistat essā quantitatis in
cōi, et alia aut a continua et dyetala Im ē utru nāta essā
quantitatis quantū nūc per mē nentis possit consistere in exte
ntione partium in ordine ad locū an bō tantū consistat
in extentione partium in ordine ad se nā nūc solum quan
titatis continuē per mē nentis conuēniat et in loco propter
ea solum de ista dubitari pōt utru ē et q̄ta consistat in exten
tione partium in ordine ad locū

Nota 3o extentione partium nichil
aliud ē quā quod bna partium extra alia hinc quod

The first of these is the fact that the
 text is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The second is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The third is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The fourth is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The fifth is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The sixth is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The seventh is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The eighth is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The ninth is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.
 The tenth is the fact that the text
 is written in a very old hand,
 and the ink is very faded and
 the paper is very discoloured and
 the text is very difficult to read.

OF THE CHURCH OF ENGLAND

[Faint bleed-through from the reverse side of the page]

The text on this page is extremely faint and illegible, appearing as a series of horizontal lines of ghosting from the reverse side of the leaf.

1. The first part of the book is a preface by the author, in which he explains the purpose of the work and the method of its composition.

quod una pars sit distincta ab alia parte est sic quod una
pars non sit alia quod dicitur habere extensionem partem
quia habet caput extra collum et collum extra brachia

Nota 4° quod extensio partium est
duplex una in ordine ad se ipsam in ordine ad totum et alia
in ordine ad locum extensio partium in ordine ad se ipsam
in ordine ad totum consistit in hoc quod una pars sit
extra aliam in ipso toto taliter ut una pars uniat alteri
ad componendum totum abique eo quod non importet
aliqua abitudine et commensuratio in ordine ad locum
et sic dicitur quod Iohannes Dominicus in sacramento altaris habet
extensionem in ordine ad se quia quamvis ibi Iohannes
Dominicus non habeat caput brachia manuum et extensas in
ordine ad locum quia omnes eius partes sunt in qualibet
indivisibili parte operis tamen ibi caput est extra collum
et collum extra brachia non enim sunt confuse et permi-
xte sed partes imo sunt impermixte et distincte

Extensio partium alia est in ordine ad
locum quod consistit in hoc quod una pars corporis naturalis
sit extra locum in quo est alia pars eiusdem corporis naturalis
et ita nos dicimus habere extensionem partium in ordine ad
locum quia habemus caput extra locum in quo sunt brachia
et brachia sunt in uno loco et pedes in alio

Nota 5° quod extensio partium in or-
dine ad locum est duplex una actualis quod est quando una
pars actualiter occupat unum locum distinctum a loco quod occupat
alia pars ut in nobis alia est extensio partium in ordine ad
locum aptitudinalis quod consistit in hoc quod una pars corporis
naturalis ex natura sua potest occupare distinctum locum ab
illo loco quod ex natura sua potest occupare alia pars in pre-
sentia et certum est in doctrina catholicorum extensionem actualem
in ordine ad locum non esse effectum quantitatis nam quod est an-
ticitudo non potest separari a quantitate et Iohannes Dominicus in sacra-
mento altaris habet quantitatem et tamen non habet exten-
sionem actualitatem in ordine ad locum ubi una pars non sit

Codex 13 loge

extra locū alterius & extentio actualis in ordine ad
locū superari potest quantitate et consequenter non
esset illa

Sic patet extentio partium siue habere
partes extra partes nata et esse quantitatis per se
illud esse aliud rei quod potest in ipsa se
tentio partium est quod potest concipi in quantitate et exten
tio partium est esse quantitatis per se minor quia in quan
titate nullam rationem prior ex cogitari potest quam extentio
partium nisi quia quicquid erat quare quantitas sit extensa
non potest dari alia ratio nisi quia est talis nata. Sicut
si quicquid erat in hoc sit rationalis non potest dari alia ratio nisi
quia talis nata

2o prout est esse quantitatis a quo con
nitur ei proprietatem proprietatis quantitatis. Sed di
libidem esse equalem vel inaequalem, et mensura omne
ab extentione partium et de ratione extensionis concipiunt
quantitatem et extentio partium est nata et esse quantitatis

2o ad extentio partium aptitudinalis in
ordine ad locū non potest esse nata et esse quantitatis contin
et permanentis et a comanet omnes Thomae et per
ga aptitudinalis extentio partium in ordine ad locū siue potest
habere extentio partium in ordine ad locū presupponit in qua
ntitate extentio partium in ordine ad se illud quod in ali
quo presupponit aliud prius potest esse talis in ei aptitudinalis
extentio in ordine ad locū nequeit et esse quantitatis
maior potest ut prius concipiuntur per se habere
caput distinctum a manibus et manibus
to non est a pedibus
antequam concipiuntur aptitudinalis ut talis partes extendat
in ordine ad locū in deo habet tales partes extensas
in ordine ad locū ga habet illas extensas in ordine ad
se et extentio partium in ordine ad locū presupponit
extentio partium in ordine ad se

Recuvalent id quod respondent

154
contrariū uero ē extentione p̄p̄sua in ordine ad locū
p̄p̄ponere extentione p̄p̄sua in ordine ad totū
extensio p̄p̄sua in ordine ad se non p̄uenit a quantita
te id conuenit sube independentē a quantitate, et ita
extensio aptitudinalis p̄p̄sua in ordine ad locū nō
p̄p̄ponit aliū p̄p̄ respectu quantitatē et consequē
nē sola ipsa extensio aptitudinalis in ordine ad locū
p̄t ē nata et effa quantitatē

Non iniquū ualeat talis responsio q̄
corp̄ christi in sacramento altaris habet quantitatem id
tali quantitatē tribuit corp̄ christi extentione p̄p̄sua
in ordine ad se. ē extensio p̄p̄sua in ordine ad se non
conuenit sube ratione sui id rōne quantitatē minor
p̄p̄ quantitatē corp̄ christi in sacramento altaris de
bet tribuere actu suū effectū p̄p̄ corp̄ christi s̄d
tali quantitatē non p̄t tribuere actu aliū effectū p̄p̄
nisi extentione p̄p̄sua in ordine ad se. ē quantitatē
corp̄ christi tribuit illi extentione p̄p̄sua in ordine
ad se. maior patet quia sicut albedo non p̄t ē in subo
quin tribuat actū suū effectū p̄p̄ m̄s, ē extensio minor
etiā patet quia tali quantitatē non tribuit corp̄ christi
actualem extentione in ordine ad locū ut patet
ē tali quantitatē s̄d p̄t tribuere et de facto tribuit
corp̄ christi actualem extentione in ordine ad se

Ex quibz inferri p̄t solo extentione
in ordine ad se sicut in ordine ad totū ē nata et effa
cūq̄ quicquid quantitatē q̄cūq̄ quicquid quantitatē
conuenit ē quod totū constituitur ex partibz quā
bna sūt extra alia sicut quod bna nō sūt alia

Inferri 2o quod extensio p̄p̄sua
in ordine ad locū tam actualis quā aptitudinalis ē
effectū 2dā quantitatē quia ē non posunt sine q̄
quantitate et aptitudinalis extensio in ordine ad locū
ē proprietas quantitatē continue permanentis q̄
ōnt ab effa quantitatē continue permanentis, ab ex

extentione pars sui in ordine ad se

Imperat. 3o quod impenetrabilitas
sua habere partes impenetrabiles non est essentia
quantitatis Ratio est quia impenetrabilitas presupponit
extentionem pars sui in ordine ad locum non est essentia
quantitatis et negue impenetrabilitas est essentia qua-
ntitatis. Maior pars quae est una pars cuius alia penetrari non potest
quid una pars cuius alia distinctio loci ab alia parte huiusmodi
quia impenetrabilitas sepe recipitur a quantitate et patet in na-
turalitate et resurrectione Christi domini et quando ad dissi-
pulationem intravit et clausus est in impenetrabilitate non est essentia qua-
ntitatis quod quod est si sepe recipitur non potest a se recipere essentia unde
impenetrabilitas est effectus variis quantitatis arguitur aduersus pa-

Argumentum aduersus partes

¶ Marguerite habere partes extra partes conuenit
alijs a quantitate et non est essentia quantitatis an per se in natura
constat ex partibus et materia et forma quatuor una est distinctio
ab alijs sine quantitate. Idem in natura non est quantitas sed substantia
et habere partes extra partes conuenit alijs a quantitate si substantia
et consequenter extentione pars sui absolute non est essentia quantitatis sed
tantum talis extentionis extentione in ordine ad locum

De negando autem ad probationem dispingo maiorem
in natura constare ex materia et forma tanquam ex partibus in-
tegralibus et accidentalibus nego tanquam ex partibus essen-
tialibus et substantialibus confecto. quando dicitur extentionem
pars sui esse essentia quantitatis intelligendum est de extentione par-
tis in integrali et accidentalium et hoc modo extentione par-
tis non conuenit alijs a quantitate.

¶ Marguerite et si in id improprie solutio presed
enigga extentione pars sui integrali conuenit substantie et non est
essentia quantitatis an per se substantia extendit in partes ut patet de
petro qui est substantia et extendit in caput pedes brachia et per
extentione pars sui integrali conuenit substantie

17
Por quod ext entio partiu integraliu conuenit subiecti
identitatis ex eo quia subiecti non aliter extendit nisi per
quantitatem et ita ext entio partiu per se et essentialiter
conuenit quantitatibus bonis a quantitate non conuenit
per se solum quantitatibus. Plura alia sunt arguta quibus
probat extentione partiu in ordine ad se sive in ordine ad
totum non esse essentialem quantitati coram solutis dependet ex re
solutione illius tam grauissime difficultatis utraque subiecti
soluta quantitati habeat partes entitatis et ex se et ex
actualiter quia propter sit articulus quod utraque subiecti soluta

Articulus 49 utrum subiecta secunda quan titate habeat partes actualiter extensas

 Nota pro duplici me subiecta una spiritali et una
immateriali ut angelus: alia subiecta corporali
et materialia que componuntur ex materia et
forma ut per quod in presenti non loquimur de subiectis spi
ritualibus et immaterialibus quia hec est omnino indubitable in parte
cum sit in capax quantitatibus restat quod difficultas utraque subiecta
materialibus independentem a quantitate et ex se habeat partes
extra partes hoc est supposito quod quod de quod concernet per se
sine quantitate si ad id subiecta petri haberet partes actualiter
extensas taliter quod haberet caput distinctum a collo et
collic distinctum a brachiis.

Nota 2o tanquam de istis supponendum
est quod quantitas est accidentis realis distinctum a subiecto materiali
et corporeo quia illa distinguitur realiter coram distinctio
corporari potest sed quantitas realiter separatur a subiecto ut patet
in ea ratione ubi subiecta panis conuertitur in cor
pus christi et tamen remanet quantitas panis et signum
evidens est quantitatem realiter distinguere a subiecto materiali et
corporeo.

Nota 3o quod ext entio partiu in ordine
ad se duo dicitur nempe entitatem partiu et ordinationem

et diffinitio non illud et aduersus quod euenit pars
ut ut dicitur entitatem illam non prouenit a quanti-
tate quia entitas pars sui est substativa et sic non potest pro-
uenire ab accidentibus; et ita sola extensio pars sui ut dicitur
dinatione rationis uel ordinacionis una pars dicitur im-
permixta et distincta ab alia parte) prouenit a quantita-
te unde dicitur talis pars sui etiam dupliciter sumi potest uno mo-
do entitatis siue substativae in quantitate; talis partes compo-
nuntur dicitur totum substativum et si scilicet est quod talis dicitur siue
compositio non prouenit a quantitate quia est substativum
Alio modo potest considerari talis dicitur ut dicitur ordinacione
et coniunctione dicitur partes uel alia parte et si talis dicitur
is et compositio prouenit a quantitate quia sola quantitas
habet quod una pars sit una et coniuncta et alia
partes medianis et extremitatibus et indiciis sibi libet nam
una pars integralis dicitur totum non potest dicitur et alia parte
et ita sola una pars potest dicitur alteri mediante alio indici
sibi unde suppletur quantitate remanent partes sube indi-
citate confuse et permixte.

Notandum quod illi qui dicunt substativum
sublativum quantitate habere extensionem pars sui desingunt
et ponunt duplicem extensionem pars sui integralis: una entitatis
siue substativae et ipsa dicunt habere substativum et sublativum
quantitate alia ponunt extensionem pars sui integralis; quod
uocant quantitativum et ista dicunt tantum prouenire a quan-
titate et non prouenire substativum sine quantitate.

Sicut substativum et sublativum quantitate n-
ulla habet partes integrales etiam entitativas alioquin distinctas et or-
dinatas huc est contra nominalis contra suares in multa di-
ponit quarta sectione quartae forsee libro 50 capitulo 3 con-
trastis per philosophum in 2o questione 2a articulo 3o publico et
communis omnes doctores extra scolam dicitur Thome nostrum tomus
dondene in caetang per partes questione 5 quinquaginta primo
2o articulo per ferrara in finis cometis questione
xoxot in finis per partes questione quinquaginta

articulo 2o dicitur quod in p[ro]p[ri]a d[is]t[ri]nctio[n]e 134 q[ue]stio[n]e p[ro]p[ri]a
 beat[us] albert[us] libro p[ro]p[ri]o p[ri]m[o] q[ue]stio[n]e 6a collegium
 completense in loco d[is]pone[n]s co[n]t[ra] q[ue]stio[n]e 13a et no[n] u[er]o illa
 morabiliter probat et co[n]firmat mag[ist]er iohann[is] de s[an]cto
 thoma in sua logica q[ue]stio[n]e 1a b[ut] articulo p[ro]p[ri]o et p[er] om[n]i
 nes thomase ad s[an]cto p[ar]isi[en]se et in alijs locis et b[ea]t[us] qu[od]
 p[ar]te d[is]pone[n]s se n[on] p[ro]p[ri]a non age[n]t[is] se[ci]p[is] 2o ubi
 et rep[re]ndet op[er]a s[an]cto p[ar]isi[en]s et p[ro]b[at] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 mony[us] dicit thoma s[an]cto p[ar]isi[en]s n[on] s[uff]icit nob[is] illa p[ro]b[at]e
 duob[us] testimo[n]iis q[ue]r[en]t[ur] p[ro]p[ri]a d[is]t[ri]nctio[n]e q[ue]r[en]t[ur] n[on] o[ra]
 tiulo b[ea]t[us] ubi s[an]cto p[ar]isi[en]s d[icit] q[ue]r[en]t[ur] p[ro]p[ri]a p[ar]isi[en]s n[on] p[ro]p[ri]a
 q[ue]r[en]t[ur] in m[at]e[n]t[is] n[on] i[n]t[el]l[ec]t[us] d[icit] de i[n]t[el]l[ec]t[us] n[on] d[icit] s[an]cto p[ar]isi[en]s n[on] i[n]t[el]l[ec]t[us]
 d[icit] m[at]e[n]t[is] n[on] q[ue]r[en]t[ur] s[ub]t[ra]cta q[ue]r[en]t[ur] s[ub]t[ra]cta q[ue]r[en]t[ur] i[n]d[ic]i
 sibi cu[m] d[icit] i[n] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a i[n]t[el]l[ec]t[us] d[icit] m[at]e[n]t[is] n[on] i[n]t[el]l[ec]t[us]
 s[an]cto p[ar]isi[en]s p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a q[ue]stio[n]e 13a articulo 2o i[n] corpore
 et q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur]
 n[on] i[n]t[el]l[ec]t[us] o[mn]i s[ub]t[ra]cta i[n]d[ic]i sibi et addit q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur]
 p[ro]p[ri]a q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us]
 q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur]
 i[n]d[ic]i sibi et q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur]
 n[on] i[n]t[el]l[ec]t[us] p[ro]p[ri]a i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us] i[n]t[el]l[ec]t[us]
 et q[ue]r[en]t[ur] s[ub]t[ra]cta q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur] q[ue]r[en]t[ur]
 i[n]t[el]l[ec]t[us] et ext[er]i[us]

Post d[ic]tione[m] q[ue]r[en]t[ur] a[n]t[er] q[ue]r[en]t[ur]
 rem nulla p[ro]p[ri]a i[n] s[ub]t[ra]cta ext[er]i[us] et co[m]p[os]itio p[ro]p[ri]a d[ic]t[ur]
 entitatu[m] s[an]cto p[ar]isi[en]s ext[er]i[us] p[ro]p[ri]a d[ic]t[ur] entitatu[m] p[ro]p[ri]a d[ic]t[ur]
 aq[ue]r[en]t[ur] i[n]t[el]l[ec]t[us] et co[n]s[er]uant s[ub]t[ra]cta s[ub]t[ra]cta q[ue]r[en]t[ur] nulla
 p[ro]p[ri]a habere p[ar]te i[n]t[eg]ra[n]te[m] a[n]t[er] p[ro]p[ri]a ext[er]i[us] p[ro]p[ri]a d[ic]t[ur] i[n]
 i[n]t[eg]ra[n]te[m] entitatu[m] e[st] a[n]t[er] s[ub]t[ra]cta et n[on] p[ro]p[ri]a i[n]
 s[ub]t[ra]cta a[n]t[er] q[ue]r[en]t[ur] co[n]s[er]uant p[ro]p[ri]a q[ue]r[en]t[ur] p[ro]p[ri]a
 a[n]t[er] s[ub]t[ra]cta m[at]e[n]t[is] et co[r]p[or]e et i[n]t[eg]ra[n]te[m] q[ue]r[en]t[ur] co[n]s[er]uant
 s[ub]t[ra]cta m[at]e[n]t[is] a[n]t[er] q[ue]r[en]t[ur] n[on] e[st] illig[en]t[is] p[ro]p[ri]a
 q[ue]r[en]t[ur] co[m]p[os]itio et ext[er]i[us] p[ro]p[ri]a i[n]t[eg]ra[n]te[m] co[n]s[er]uant l[an]o
 s[ub]t[ra]cta m[at]e[n]t[is] q[ue]r[en]t[ur] co[n]s[er]uant illi ex eo q[ue]r[en]t[ur] co[m]p[os]itio et m[at]e[n]t[is]
 et p[ro]p[ri]a s[ub]t[ra]cta q[ue]r[en]t[ur] co[n]s[er]uant r[ati]o e[st] a[n]t[er] illig[en]t[is]

Et talis extensio sive compositio pars suae integralis eam
dicitur sube

Et per extensio pars suae integralis
non consistit in hoc quod una pars sit unita alteri se tota
talis quod una pars sit tota penetret et inditatur ad alia
partem sicut mata unita forma penetratue per 2m
se tota. Quasi una pars 2m se tota penetraret et unita et
ad alia parte id una pars non est extra aliam eque salbe
turi extensio pars suae dicendum est quod una unita alteri non in
se tota et penetratue. Idcirco non per extremitates sed quod una
pars unita alteri per extremitates non potest provenire a
suba sed a sola quantitate eque extensio pars suae integrali
uniquae quaque sit sola potest provenire a quantitate et non
a suba. Minor per suba ex se non habet extremitates eque suba
ex se non habet partes unitas et copulatas extremitatibus quae per
quia extremitates non habent nisi per indivisibilia. Idcirco
ex se non habet indivisibilia. Superficiem lineam et punctum
eque suba ex se non habet extremitates

Ne ualeat si diuis suba ex se habere sua indi
uisibilia substatia quorum pondentia indivisibilibus quantita
tis
Nam contra tunc supponitur suae insurge
si talia indivisibilia substatia eunt ad mitenda ponere ut
ut partes sube unirentur 2m extremitates et extensio. Nam
si non unirentur id unirentur penetratue et ita una pars
est composita et permixta ad alia. Idcirco non potest quod tales
partes unita unita extremitates et extensio ante quantita
tem eque non sunt ad mitenda talia indivisibilia substatia
Minor per quia si facta suba ante quantitate in eae extensio
et unire per extremitates id tales partes manerent in ipso toto
impenetratue et extensio ante quantitate sed hoc dici non potest
eque partes sube ante quantitate non sunt unita extensio
et 2m extremitates Minor per quia si partes sube ante qua
ntitatem eunt impenetratue et extensio in ipso toto, sequitur
quod suba ex se et sine quantitate, haberet sufficient
fundamentum et principium ut requireret penetrationem in ordine ad
locum

Id hoc dici non potest quia sola quantitas in sententia omnino
 est principium occupandi locum et resistendi penetrationi quod
 locum est per se parte subiecta ante quantitatem non sicut exten-
 se et impenetrabili in ipso toto. Sequenda maioris per generalis
 extentionis entitativa est supradicta in una parte penetrat ut alia
 parte quantitas continuationis est generalis extentionis est sup-
 radicta in una parte penetrat cum alijs partibus contiguas alterius
 corporis adgaletis non enim est intelligibile quod una pars
 sit supradicta ad resistendum penetrationi alterius partis quanti-
 tate quia et hoc resistat penetrationi partis contiguae sed princi-
 pium resistens et impediens penetrationem partis contiguae ab
 omnibus locat extentionis entitativa est ante quantitatem impona-
 nt contrarij in subiecta ratione forem quantitatis ex hoc ipso quod po-
 nunt in subiecta ante quantitatem partem unitas ordinat et sine
 confusione per extrinsecas et in diuersa subiecta subiecta

Ad hoc si ut subiecta materialis denominat albos
 ab albedine ita denominat extensa et diuersibilibus in parte
 a quantitate si subiecta antequam habeat in se albedinem non potest
 dici alba si de albidibus per albedinem est similis subiecta antequam
 habeat in se quantitatem non potest dici extensa et diuersa in pa-
 rtes si extensibilibus et diuersibilibus per quantitatem. Maior cum
 conlega per se ut oī album quod est effectus forem albedinibus non potest
 sine albedine ita similiter cum est extensus si effectus forem quanti-
 tatis non potest conuenire subiecto sine quantitate

Ad respondendum aduersarij arguitur tan-
 tum probare quod subiecta si de qua quantitate non habet exten-
 sionem per se rationis entitativa est extensio per se quantitativa
 siue habere partes quantitativas est effectus forem quantitatis
 siue est album est effectus forem albedinibus non hoc probat arguitur
 subiecta sine quantitate non habere extentionem per se entitativa
 quod extensio per se entitativa siue habere partes entitativas
 non est effectus forem quantitatis; et ita talis extensio potest conueni-
 re subiecto sine quantitate

Ad contrarium in responsione si arguitur
 si subiecta si de qua quantitate habet extentionem entitativa

... si mitit et u duendum quod qualitas solum in quantitate
... habet extensionem qualitativam et per hoc qualitas per albedu
... extendit in subiecto in quo est et quantitas ad extensionem nul
... la est diffinitio subiecti quantitati et qualitatem.

Nec etiam dicitur si uendit dicitur quod subiecto
ex se habet extensionem entitativam quantitatem extensionem qua
nitativam et qualitatem extensionem qualitativam et uita quod di
stingunt per ipsa dicitur per extensiones non

Non inquit dicitur talis responsio quia
dicitur quod subiecto habet extensionem entitativam quantitatem
extensionem quantitativam et qualitatem extensionem quali
tativam hoc non est assignare distinctionem subiecti et quantita
tem in ratione extensionis non dicitur quod bene extensionis si entita
tativa et alia quantitativa solum est assignare nomen per quod
differunt et non aliquam distinctionem

2o etiam in generali talis responsio quia
si sententia quantitativa est habere partes quantitativas tamen
sagueret quod quantitas definitur bene accidens habens pa
rtes constitutivas sed si non potest bene defini per se non potest sufficere
entitativam responsio Minor per quod si quantitas definitur accidens
habens partes constitutivas definitur entitativam talem distinctionem
non diffinitio est quantitas ut exprimitur in diffinitione illa per huiusmodi
quantitativam et ita quantitas definitur per se ipsam et non
potest bene defini per quantitas tali diffinitione

Tandem computat talis responsio quia
ridiculus est distinguere et ponere quod dicitur de qualitate
entitativam et quod dicitur de qualitate qualitativam et dicitur quod
subiecto ex se habet et quod de entitativam non de qualitativam
et similiter ridiculum est ponere duplex esse extensionis non entita
tativam et aliam quantitativam et dicitur quod subiecto ex se
habet esse extensionem entitativam non de qualitativam et arguitur

Arguta aduersus partem

2m arguitur subiecto est subiecto quantitativam

Et tota quantitas recipitur in tota substantia et partes quantita-
tis recipiunt in partibus substantie et si uult tota substantia quia est sub-
iectum tota quantitati antequam sit tota quantitas; ita partes
subiecti quod sunt subiectum partibus quantitati debent antequam
partes quantitati et consequenter substantia ex se et antequam sit ad
quantitatem habet partes.

¶ Et concesso ante ad consequentia quod
supponit falsum quod substantia sit tota integrale et quod partes
subiecti sint partes ante resurrectionem quantitati nam quod substantia
sit tota integrale et partes subiecti sint partes effectus fortis
quantitatis et ita haberi non possunt sine quantitate. Unde
substantia materialis ex se et ante quantitatem tantum est tota et non
composita ex materia et forma habens capacitate et redicem
ut possit fieri tota integrale per aduentum quantitati in ipsa
substantia.

¶ 2° marginibus subiecti et forma debent propo-
rionarie et tale debet esse subiectum qualis est forma. ^{Forma} Quantitas est ex-
tensa et diuisibilis in partes et ideo substantia que est subiectum quanti-
tatis debet esse extensa et diuisibilis.

¶ Et negando potest consequi quod propro-
portio que debet esse inter subiectum et formam non est in hoc quod
subiectum et forma habeant similes effectus et aliter de proportione est
in hoc quod subiectum habeat potestatem quod a se ipsis recipiat formam et
quod forma habeat vim actiandi talis subiectum et tribuendi illi
sui effectus fortis.

¶ 3° marginibus res diuisibilis non potest recipi in subiecto
indiuisibili. Id quantitas diuisibilis et non potest recipi nisi in substantia que
sit diuisibilis maior simul cum consequia per quam angelus non potest reci-
pere quantitatem ex eorum quod est indiuisibilis et ideo diuisibilis quia
liber est quantitas non potest recipi siue subiectum nisi in subiecto indiuisibili.

¶ Et distinguo maiorem res diuisibilis non potest re-
cipi in subiecto indiuisibili negatiue concesso in subiecto indiuisibili priua-
tue nego. Itaque substantia materialis ex se et sine quantitate considerata
dicitur indiuisibilis non negatiue talis quod habeat negationem quanti-
tatis et diuisibilitatis; sed tantum dicitur indiuisibilis priuatiue ex eo quod

habet p[ro]p[ri]etate[m] q[ua]ntitatis et d[icitu]r s[ub]st[an]tia et cu[m] s[ub]st[an]tia
p[ri]uati[ua] aliqua forma pot[est] r[eci]pere talem formam p[ro]p[ri]etate[m]
s[ub]st[an]tia[m] m[at]er[ia]l[em] qu[ia] e[st] i[n]d[ist]i[n]guib[ilis] p[ri]uatiu[us] p[ot]e[st] r[eci]pere d[icitu]r
s[ub]st[an]tia[m] e[ss]e[m] q[ua]ntitatem vnde cu[m] s[ub]st[an]tia[m] i[n]cludens negatione[m]
aliqua[m] forma[m] non pot[est] illa[m] r[eci]pere p[ro]p[ri]etate[m] angel[ic]a[m] q[ua] e[st] i[n]
d[ist]i[n]guib[ilis] negatiu[us] id e[st] qu[ia] i[n]cludit negatione[m] d[icitu]r s[ub]st[an]tia
tatu[m] nullo modo p[ot]e[st] d[icitu]r n[on] r[eci]pere q[ua]ntitatem

Vel lo[quor] distingo consequens q[ua]ntitatem
non p[ot]e[st] r[eci]pi n[isi] i[n] s[ub]st[an]tia qu[ia] sit d[ist]i[n]guib[ilis] e[st] ext[en]sa for[ma] t[ame]n
q[ua] fundame[n]talit[er] s[ic]ue r[ati]o[n]alit[er] i[n]s[er]o ita qu[ia] s[ub]st[an]tia s[ub]st[an]tia q[ua]
ntitate e[st] ext[en]sa et d[ist]i[n]guib[ilis] n[on] for[ma] t[ame]n quod actu habeat po
t[est] ext[en]sa s[ub]st[an]tia fundame[n]talit[er] et r[ati]o[n]alit[er] g[er]it[ur] habet capaci
tatem et pot[est] ut p[er] aduentu[m] q[ua]ntitatis p[ot]e[st] r[eci]pere actualem
ext[en]sione[m] p[er] s[ic]ue vnde cu[m] angel[ic]a[m] n[on] sit ext[en]sa et d[ist]i[n]guib[ilis]
et r[ati]o[n]alit[er] p[ro]p[ter]ea n[on] p[ot]e[st] r[eci]pere q[ua]ntitatem

Ex quib[us] i[n]s[er]at[ur] q[uo]d s[ub]st[an]tia m[at]er[ia]l[is] con
siderata ex se e[st] s[ub]st[an]tia q[ua]ntitate s[ub]st[an]tia i[n]t[er] d[ist]i[n]guet[ur] a s[ub]st[an]tia
s[pi]rituali qual[is] e[st] angel[ic]a p[er] h[oc] q[uo]d s[ub]st[an]tia m[at]er[ia]l[is] con[si]dera
ta ex se e[st] i[n]d[ist]i[n]guib[ilis] s[ol]u[m] p[ri]uatiu[us] s[ub]st[an]tia s[pi]rituali e[st] i[n]
d[ist]i[n]guib[ilis] negatiu[us] Tum et i[n] q[ua] s[ub]st[an]tia m[at]er[ia]l[is] q[ua]ntitas n[on] sit
ext[en]sa et d[ist]i[n]guib[ilis] ex se for[ma] t[ame]n bene d[icitu]r r[ati]o[n]alit[er] s[ic]ue fundat[ur]
al[io] s[ub]st[an]tia s[pi]rituali n[on] sit for[ma] t[ame]n n[on] r[ati]o[n]alit[er] e[st] ext[en]sa et d[ist]i
nuguib[ilis]

A[m]argu[n]t[ur] s[ub]st[an]tia celi ex n[atu]ra sua p[oss]ulat
maiore[m] q[ua]ntitatem q[uam] s[ub]st[an]tia grani frumenti q[ua] p[ro]p[ter] aliqua[m]
maiore[m] s[ub]st[an]t[ia]lem q[ua]ntitatem q[ua]ntitatem i[n] se s[ub]st[an]tia celi q[ua]ntitatem n[on] habet
s[ub]st[an]tia grani frumenti p[er]ans, s[ic]ue q[ua]ntitatem absolute[m] sequit[ur] s[ub]st[an]tia
corpore[m] ita t[ame]n t[ame]n maiore[m] q[ua]ntitatem sequit[ur] t[ame]n t[ame]n maiore[m]
s[ub]st[an]tia

De[st]i[n]go distingo consequens si p[er] maiore[m] ita
tem s[ub]st[an]t[ia]lem i[n]telligit[ur] aliqua[m] maiore[m] ita actuali s[ub]st[an]t[ia]lem nego
si d[icitu]r p[er] maiore[m] itatem i[n]telligit[ur] maiore[m] ita s[ub]st[an]t[ia]lem r[ati]o[n]alit[er] e[st] fun
dame[n]talit[er] i[n]s[er]o ita qu[ia] s[ub]st[an]tia celi habet maiore[m] itatem q[ua]ntitatem
s[ub]st[an]t[ia]lem r[ati]o[n]alit[er] e[st] ex eo q[uo]d s[ub]st[an]tia celi e[st] radix maiore[m] q[ua]
ntitatis q[uam] s[ub]st[an]tia grani frumenti et r[ati]o[n]alit[er] maiore[m] ita e[st]

Si ut maior subiecta e di quod subiecta g ratiamentis

179

Imaginem subiecti quantitate habet partes subiecti
non solum accidentali sed etiam subiecti distinctas qd in petro cum qu
antitate caput pedis brachia & sunt partes secundarie subiecti distin
cte & etiam subiecta secundum quantitate debet habere talis par
tes subiecti subiecti distinctas an per quod modo distinctio
manus a pede non fit per solam quantitate quam si per solam qua
ntitatem fit ut ita non esset due partes subiecti

Confirmat pro ga nullum accidens pot
tribueri esse subiecti sed etiam partes sunt subiecti & non possunt
provenire a subiecto sed a subiecto et consequenter subiecto ex se hab
et partes subiecti et entitativas

Confirmat 2o distinctio e propria
entibus distinctio conuenit rei in modo quo habet eo & si nunc sub
iectis distinguit subiectum ab aliis re sed partes integrales aliarum totis
in petro caput & sunt subiecti & etiam distinctio e subiecti sed
distinctio subiecti non pot provenire a quantitate nisi a subiecto ga
id quod e subiecto non pot provenire ab accidente etc quanti
tas e subiecta ex se et secundum quantitate habet partes subiecti
sive entitativas distinctas

Confirmat 3o quia quantitas manus
non recipit impide neque quantitas pedis recipit in manu
et ideo distinctio e quod quantitas manus recipit in parte
subiecti manus et quod quantitas pedis recipit in parte subiecti
pedis et consequenter subiecto habet ex se habet partem subiectam pe
dis distinctam a parte subiecti manus

Confirmat 4o ga si a petro tota res in
quantitas aduenit in petro entitas subiecti manus non est tota res
tota subiecti petri neque entitas subiecti pedis est tota entitas
subiecti petri & g dicens de quod subiecti quantitate ab ipso
petro aduenit subiecti manus est una pars totis subiecti petri
et quod entitas subiecti pedis est alia pars totis subiecti petri

De in primis ad arguendum distingo an sub
iectum quantitate habet partes subiecti talis quod e subiecto
earum proveniat a quantitate nego talis quod ordinatio

et distinctio eorum procedunt a quantitate concedo
vel de re quod tales partes sunt substantie
distincte: at de tali distinctio procedit a suba tanquam a prin-
cipio radicali et fundamentali a quantitate de procedit talis
distinctio tanquam a principio forli et proximo sicut suba ex
se principium principale et radicale operandi: de de operetur
indiget aliqua pota proxima et qualitate quae sit principium
proximum operandi: et ita sicut operatio non procedit a suba
nisi mediante principio proximo ita distinctio quae est in par-
tes substantiales et entitativas non potest procedere a suba nisi medi-
ante quantitate et ita fit quod suba sedes a quantitate non
habeat partes actualiter distinctas et extensas

Ad primam confirmationem dicitur quod tales
partes sunt substantiales considerate in sua entitatem et si procedunt
a suba non de sunt substantiales considerate in ordinatione
et distinctione et intentione quia rone procedunt a quanti-
tate

Ad secundam confirmationem dicitur quod disti-
nctio proprietatis entis et ita distinctio quae est in partes integ-
rales est substantiale sumpsit procedit a suba tanquam a prin-
cipio radicali et fundamentali: at de procedit a quantitate
tanquam a principio forli et proximo

Ad tertiam confirmationem dicitur Bernardus quod
quantitas magis non recipit in pede neque quantitas pedis recipit
in magis ab hoc non sequitur quod ante quantitatem
sit pars substantialis magis actualiter distincta a parte substantialis pedis
solummodo radicaliter et ita ante quantitatem radicaliter de aliquid
quod sit receptivum suba quantitatibus pedis et aliquid quod sit recep-
tivum quantitatibus magis ab hoc huiusmodi non sunt distincta for-
lit et actualiter ante quantitatem imo per ad hoc distinctio quantitatibus
forlit distinguunt et extendunt

Tandem ad ultimam confirmationem
dicitur quod entitas magis petri non est tota ad se quate; non de sequitur
ex hoc quod sit pars forli: sed solum radicaliter quia non est capax
totius quantitatis et ordinationis quae est in toto ipse se tamen

nō habet talem ordinationē et distinctionē partū in actu

Om̃ arguitur si suba habere tota quantitate partes entitatis et distinctiones sequeretur quod ille quomodo distinguuntur realiter realiter entem et quicquid realiter sunt idem i. realiter distinguantur. Sed utrumque ē impossibile ē. Suba sedusa quantitate habet extensionē partium. Sequela per se in petro nūc suba capitis distinguuntur realiter a suba brachii. Sed si auferat quantitas a petro cadet suba capitis nō distinguitur realiter a suba brachii et si iterum ponat quantitas iterum suba brachii distinguuntur realiter a suba capitis et proba ē si quella maior

De negando sequela deinde ad probationē dicendum ē quod si auferat quantitas petri hunc suba capitis et pedes non remaneant imo desinunt in ratione partium actualium et cadunt realiter distinguantur ut sunt partes actuales per quantitatem improprietate sublatam quantitate bene possunt esse idem realiter et posita quantitate distinguuntur realiter ratione quantitatis

Im arguitur suba corpora abblata quantitate sē in loco sicut anteā quando coniuncta erat cum quantitate sed suba non potest in loco nisi per extensionē partium et si suba sedusa quantitate habet extensionē partium maior per gasi ab aqua existente in alio base auferat quantitas per diuinā potestatem manebit ibi suba aque quia non migrabit in alium locum neque destruetur et supponimur quod suba abblata quantitate ē in loco

De quod talis suba qui conuertitur ad eo sine quantitate non reducatur ad punctum ut aliqui dicunt quia non habet quantitatem et punctum solum habet positionem in quantitate neque talis suba est tanquam locatus in loco quia ē in loco et effectus quantitatibus dicendum igitur ē quod est in uniuersum tanquam quodam punctum illi et ita habere suam extensionem si in loco sicut angelus non operans

Ex quibus clarum habet quod quicquid extensionis partium actualis provenit a quantitate et quod suba sedusa quantitate tantum dicitur habere partes extensionis realiter sive fundamentaliter et hoc sufficit ut possit esse subiectum quantitati

et eo quia per aduentum quantitatis per se extendi
et diuidi in partibus quod modo de facto nulla est secta
materialis sine quantitate propterea modo de facto nulla
datur secta que non habeat actualem extensionem partium
et ita si diuidatur una pars sube ab alia parte et si ab qua
quod una pars sube quam alia parte totum hoc fit in diuisione
quantitatem articulis de proprietatibus quantitatis

Articulus 5. de proprietatibus quantitatis

Tres sunt proprietates quantitatis a se invicem ab alia
in hoc capite quod pars quantitatis nihil contra
naturam habet et contrarium nihil est contrarium
proprietate in modo quia conuenit omni quantitati et semper
non tamen soli quod dicitur habere conuenit

Quod contrarium proprietatem obicitur po
magnus et parvus sunt contraria sed magnus et parvus pertinent
ad predamentum quantitatis et quantitati aliquid est contrarium
De negando maiorem quod contraria sim
ut non possunt esse in eodem; paruum autem et magnus simul repen
ti possunt in eadem quantitate; quod idem potest esse magnus et paruum
respectu diuersorum; quod lapides duorum palmorum est magnus respectu
formise et paruum respectu alius quod montis bello de negando minorem
non enim paruum et magnus pertinent ad predamentum quantitatis
sed ad predamentum rationis quod sunt relata non quod aliquid dicitur ma
gnus respectu illius quod paruum et paruum dicitur respectu illius quod
est magnus

Quod obicitur locus sursum et locus deorsum
sunt contraria sed locus sursum et locus deorsum pertinent ad predame
ntum quantitatis et quantitati aliquid contrarium

De quod locus sursum et locus deorsum pos
sunt considerari pro ratione sursum quatenus sunt superficies continentem
aliquid in se longum non contrariatur alteri loco modo possumus sumi
ratione alterius rationis et fit quod habent talia loca et sic est
transiens

quia ubi quod habet longius est contrariū ubi quod habet longius
nam multa alia sunt arguta quae tantū probant quantitatem aliquid
contrariū non tunc sicut non alterius

2a proprietates est proprietas est quantitatem non
suscipere magis et minus: quae proprietates desumuntur ex priori quae est non ha-
bere contrariū quia ut docet Alius philosophus in illa sententia suscipiunt
magis et minus quae permittunt cum suo contrariū sed quantitatem non
habet contrariū est quod non potest suscipere magis et minus

Sed contra talem proprietatem obijci-
bitur Thomas per 2am questionem 2os articulo 2o ad primam parte docet
quod quantitas habet proprietatem augmenti sicut alie forme acciden-
tales solum forme accidentales sicut calor et frigus quia habent proprie-
tatem augmenti suscipiunt magis et minus et hoc ostendit Thomas quantitas
suscipit magis et minus

De quod dicitur Thomas tunc dicitur qua-
ntitas non habere proprietatem augmenti 2m extensionem ex eo quia quan-
titas de nouo extendit in illa materia quae de nouo addit non habet
quantitas proprietatem augmenti 2m in se non dicitur quod dicitur augmentum
minuere mentem imprimatur in aliquo subiecto quod est nunc ut aliqua
forma suscipiat magis et minus et si quantitas non suscipit magis
et minus

3a proprietates est proprietas est quantitatem ut
ab illa respiciatur equalitas et in equalibus sicut duo corpora dicuntur equalia
si habent equalitatem quantitatem et in equalibus si habent in equalitatem
quantitatem

Sed quare potest utrumque prout istas 3 proprietates
quantitatis assignatas ab Aristotele posuit et assignari alio modo per affirmati-
onem naturae dicitur in articulo post 2o in se respiciuntur et dicitur sibi
ipsis sunt proprietates et quantitatis quia sicut ab ipso natura et essentia

Ad hoc prout istas proprietates etiam assignat
alio modo philosophus ubi dicitur proprietas est quantitatis est finitudo vel
infinitudo sicut quod proprietatem aduersus quod huiusmodi logicus maius de
finito et infinito de extensione et ita illa quantitas dicitur finita
quae habet determinatam et finitatem et sententia non est numerus de na-
tura quae solum potest extendi quod non est in unitate illa autem quantitas

qd o habere extensione parsu propter a quod modo utro
 talis rationis, scilicet entio parsu abstractas a quantitate conti
 nua et discreta sit bnd genq ad quantitate continuae et dy
 creta

Sic eto quantitate bnd genq ad qua
 ntitatem continuae et discreta p quia illud e actus genq quod
 prebat de multis p dicitur n h b gen quod s d quantitas in coi
 prebat in quid de quantitate continuae et discreta quod p
 differunt e g quantitas in coi e bnd genq ad quantitate
 continuae et discreta

2o p si quantitas in coi non est bnd
 genq in ordine ad quantitate continuae et discreta sequitur qd
 in hac categoria quantitate darentur duo genera suprema coru
 bnd est quantitas continua et aliud quantitas discreta s d duo ge
 nera suprema p ne ad eam categoria non sunt admitenda e g qu
 antitas e bnd genq ad continuae et discreta. si quela maiora p
 ga illa sunt genera suprema que supra se non habent aliud genq
 s d quantitas continua et discreta sunt da genera e g si quantitas
 in coi non e bnd genq ad illas admitenda sunt duo genera sup
 rema in hac categoria coru bnd erit quantitas continua et
 aliud quantitas discreta

Ex qua donec inferat quod quantitas
 in coi sumpta, extensione parsu ut sit e genq suprema in hoc p
 amento quantitate quia supra se non habet aliud genq et prebat
 de omni qd sit que dicitur e ponunt in hoc p amento diste au
 tem dicitur tale genq sunt habere partes copulatas termino
 coi et non habere partes copulatas termino coi unde si copulatio ter
 mino coi e dista dicitur et determinans quantitate in coi ad
 quantitate continuae et si non copulatio termino coi e dista
 dicitur et determinans quantitate in coi ad quantitate
 discreta arguta

Arga Aduerbe partis

Imagetur nullus genq prebat 2m p et pateris

posset de suis speciebus quantitas in eo prout per se de
quantitate continua quod de discretis et quantitas in
eo non est deinde quod ad continuam et discretam. Nec non per
quantitas discretas bonum numerum sit ex divisione continui
et quantitas in eo prout prout de quantitate continua
quod de discretis

De negando minor ad probandum dicitur
quod numerus per se non fit ex divisione continui sed auidit
numerus quod fiat ex divisione continui. non numerus et color
et similiter numerus de se in homine et quantitas in eo et tamen
non fit ex divisione aliquid continui et patet

Imo quod quantitas continua et dis
creta non possunt denominari speciebus quantitas in eo nequit
et quod ad continuam et discretam non potest una species non potest
componere aliam quod bonum est contraria alteri. Sed quantitas dis
creta componitur ex quantitatibus quantitas et quantitas
continuas et discretas non possunt denominari speciebus. Min
us quod aliquod continuum dividitur in partes tanquam ex
tensibus partibus sit bonum numerus quod est quantitas discretas
bonum si lignum quod est continuum dividitur in decem partes sit
numerus denarius et quantitas discretas componitur ex qua
ntitatibus continuis

De quod bonum species non potest componere
aliam foris bene bonum materialiter et si quantitas discretas compo
nitur ex quantitatibus continuis materialiter non bonum foris

Ex dictis clare habet quantitas in
eo est deinde quod ad continuam et discretam et ita quando dividitur
ab se quantitas in continuam et discretam talis divisio est
generis in species et quod linea superficies et corpus sunt distincte

Articulus 7. In unum linea superficies
et corpus sunt distincte speciebus quantitatibus

Nota pro quantitate in quantitate optimi distincti sunt partes
copulantur termino cuiusque difficultate colligitur ex hoc in hoc capite

brex coprobatur tenet et quantitatem continuet quare ergo partes co
pulant termino cor

Nota 2o quod terminus cor diffinitur et
indivisibilis quia est principium unius partis et finis alterius copulatus
alterius partis ^{divisibilis} ut se habet diffinitio potest terminus cor esse quia
it et copulat unam partem continui cum alia parte unde terminus
corb ea ratione quia terminus cor debet et sui indivisibilis quia si
est indivisibilis potest etiam partem continui quod principium et finis

Nota 3o quod solum quantitatem continui
habet terminum cor quia ex eo dicitur continui quia habet unam partem
continui et continuat ad aliam partem et ad unam partem non potest et co
ntinuata ad aliam partem per se ipsam propterea debet et continuata
medio alicui termino cor quia de quantitatem continui in primis duplex
una permanens ut linea superficies et corpus et alia successiva ut tempus
ita terminus corb erit duplex. Unus quia est terminus corb quantitatis
continui successivae et huiusmodi in tempore est instans indivisibilis
quod copulat unam partem temporis ad aliam partem alique terminus cor
quantitatis continui permanentis et huiusmodi in linea punctum
in superficie et linea et in corpore est superficies. Unde inferat quod qu
antitatem continui non habet unam partem unius alterius in se totam
stantis finis extremitatem, mediante alicui indivisibili

Nota 4o quod per lineam intelligimus longi
tudinem unius partis copulatus punctum per superficiem intelligi
mus latitudinem unius partis copulatus lineam et per corpus intelligimus
profunditatem unius partis copulatus superficiem. Unde punctum
in linea copulat unam partem longitudinis ad aliam partem longitudi
nis in superficie de linea copulat unam partem latitudinis ad aliam
partem latitudinis et in corpore superficies copulat unam partem pro
funditatis ad aliam partem profunditatis.

Nota ultima quod corpus dupliciter scilicet potest
posui pro corpore ut dicitur profunditatem unius partis copulatus
superficiem et sic pertinet ad predamentum quantitatis 2o modo
scilicet potest posui pro corpore ut ex compositione materiae et formae et est aptum
ad recipiendum corpus de predamento quantitatis, ad recipiendum pro
funditatem et sic corpus pertinet ad predamentum sube

Sic patet de linea superficie et corpore sunt
necesse et proprie quantitates continuae ita ut omnes puncti
et puncti quantitates continuae illos cuius partes copulant alio
termino cuius partes lineae superficie et corporis ita sunt habent
et quod est. Minor patet non partes lineae copulant puncti par-
tes superficie copulant lineae et partes corporis copulant super-
ficiebus.

Ad idem lineae superficie et corpore sunt
et distinctae secundum quantitates continuae ita ut si quod dicitur in 10
et ibidem dicitur in Thomae sectione in corpore patet una quicquid quan-
titas ex punctis habet suam propriam extensionem non completam et esset
distincta ab alia secundum quantitates constituant et differunt per pro-
prietates et esset extensiones et linea superficie et corpore sunt
distinctae secundum quantitates continuae maior per quod linea habet fortiter
et esset extensionem in longitudine et superficie habet fortiter et esset
extensionem in latitudine et corpore habet fortiter et esset extensionem
in profunditate secundum quod quicquid ex his extensionibus est co-
mpletum et perfectum et non est et una esset distincta ab alia
quia una quicquid habet omne id quod generatur ab eis et per se
ad extensionem continuam et linea superficie et corpore habent
distinctas et esset distinctas extensiones partium.

Comprimatur quod linea superficie et cor-
pore habent distinctas proprietates secundum illa quod dicitur
habent sunt distinctae per quod linea superficie et corpore sunt di-
tinctae secundum quantitates maiores patet non proprie est linea est lo-
ngitudo vel brevis superficie proprie est et latitudo et extensio et tan-
dem in corpore proprie est et altitudo et profunditas et ita quia linea
superficie et tempore corpore habent distinctas continuas et
copulata linea enim continuat puncti superficie continuat
lineae et corpore continuat superficiebus angulus ad unum partem

Ad idem arguitur contra idem non linea et su-
perficie sunt entia incompleta secundum unum completum non patet.

et spū aliaq p'damenti eg linea et superficie non sunt
spū quantitate continē. Maior p'e linea et superficie ordi-
nat ad componendū aliud s' corp' s' illud e' et incomp' et
quod ordinat ad componendū aliud e' g' linea et super-
ficies sunt et incomp' et incomp' et incomp' et incomp' et incomp'
tū ex trib' dimensionib' s' i' longitudine, latitudine, et
profunditate, et g' linea que e' longitudo et superficie que
e' latitudo ordinat ad componendū corp'.

Confirmat' mat' p' et forma' substali-
non possunt e' spū aliaq p'damenti g' ordinant ad com-
ponendū et n' nat' e' g' g' linea et superficie componant
corp' non possunt. De no' minari sp' b' quantitatib' continē.

De quod linea et superficie materialit' ta-
ntū et non s' solū componant corp' n' corp' s' solū et esset' com-
ponit' ex partib' profunditatis.

S' contra illud solū componit corp' s' line
quo non p'ot' intelligi corp' s' corp' non p'ot' intelligi s' ne superfie-
cie et g' superficie solū componit corp' minor p'e g' corp' non
p'ot' intelligi s' ne s' b' partib' vnicū et copulatis s' superfie-
cie v' b' n' et v' n' d' partib' corp' et g' superficie solū com-
ponit corp'.

De quod superficie duplici' considerari
p'ot' b' n' modo 2' in sua p'pria extentione s' i' latitudine et
s' i' tantū materialit' et p' sup'positiue intrat compositionē corp' et
et h' modo solū p'ot' intelligi corp' s' ne superfiecie alio b' mo-
do p'ot' considerari superficie et e' b' n' d' l' v' n' et p' partib' cor-
porib' et h' modo solū componit corp' non tamquā p' s' i' tantū
ci n' d' et ita corp' non p'ot' intelligi s' ne superfiecie quā enq e'
v' n' d' ad b' s' non ponit' spū quantitatib'.

Ex quib' patet ad confirmationē g' g'
mat' forma' comodo quāq' considerant' s' i' p' sunt partib' g' g'
s' i' p'ot' considerant' 2' in sua p'pria et particulari rōne ut o'i
s' i' n' ad componendū aliud s' i' n' nat' e' at b' linea et sup-
ficies quā enq considerant' 2' in sua p'pria extentione non
ordinat ad componendū aliud solū s' i' tantū materialit' et s' i'

sunt bespes

2m arguitur qd una sps non pot componere alia
qd linea componit superficiē qd superficies longa et lata et super-
ficii componit corp qd corpus ē longu latu et profundu et
linea et superficies non sunt perfecte sps quantitatibz continuae

Propter quod una sps materialiter bene pot compo-
nere alia non pot foris et ita linea componit superficiem et super-
ficii corpus materialiter non pot foris nec ullu ē inconueniens quod
una quantitas continua alia componat et fiat duum alia
per continuationē: ut patet si una aqua coniungat ad alia aqua
et etiam numeri et numeri qui ē una sps quantitatibz dicente
materialiter componit numeru quater narium quē alia sps quantita-
tibz dicente

3m arguitur qd ideo punctu non ē aliquid
completu nec bas sps quantitatibz continuae qd ē binucleu unius
partis lineę: qd similiter linea ē binucleu respectu superficiē
et superficies binucleu respectu corporis et si ut punctum
non ē ens completu nec bas sps quantitatibz ita nec linea et
superficies

Propter confesso maiori et minori negando
consequat: qd arguitur tunc probat quod linea et superficies
ut sunt binucleu copulationis non sunt aliquid completu nec
bas sps sicut punctu: at ad linea et superficies quambz non
sunt aliquid completu et sps ut sunt binucleu possunt terminari
neciderari in se ipsas proprie et entia et sic sunt aliquid com-
pletu et bas sps quantitatibz

Ad hoc punctu quomodo quique considerat
et res semper ē indiscussibile et binucleu copulationis pars lineę
et sic semper ē aliquid in completu et ita non pot ēē bas sps
quantitatibz

Ex dictis dicitur habet linea superficiem
et corpus ē vera et perfecta sps quantitatibz continuae et sps
distincta in se et quod linea ē sps quantitatibz non quatenus
ē binucleu unius puncti superficiē qd quatenus ē extensa
et indiscussibile 2m longitudine et similiter superficies ē bas sps qua-
ntitatibz

quantitatis non quate nq̄ ē b̄n̄culla. Inueni partes corpori
 s̄d̄ quatenq̄ ē ext̄n̄si et diuisibiles. Eū partes latitudinis
 et ita dicere quod linea et superficies uel diuisio ext̄n̄sio n̄m
 et diuisibilitate m̄tendit̄ materialit̄ componunt̄ corp̄ q̄ uel s̄ut
 uel in uel. Si linea fortit̄ componit̄ superficiem non tangit̄. Si
 illa s̄d̄ tangit̄ uel in uel. Si partes superficies uel limitat̄ superficies
 fortit̄ dicere non componit̄ corp̄ non tangit̄ partes illas s̄d̄
 tangit̄ uel in uel. Unde linea est alit̄ componit̄ ex partibq̄ lon
 gitudinis copulatis punctis et superficies est alit̄ componit̄ ex
 partibq̄ latitudinis copulatis lineis et corp̄ est alit̄ componit̄
 ex partibq̄ profunditatis copulatis superficiibus unde

Unde linea definit̄ bene quantit̄ con
 tinua cuius partes copulant̄ punctis superficies definit̄ q̄
 uantitas continua cuius partes copulant̄ lineis et corp̄ de
 finit̄ quantit̄ continua cuius partes copulant̄ superficiibus
 me

Multa alia si offerant̄ tractati in presen
 ti utruq̄. S̄nā quantit̄ pot̄ū penetrari uel alia et d̄m̄ d̄m̄
 infinita et diuisibilia et partes in continuo et utruq̄ s̄q̄ temp̄
 et mot̄ s̄int̄ d̄ s̄p̄s quantit̄ continui qui omnia prop̄
 t̄ū habent in p̄s̄ia atq̄ utruq̄ n̄m̄ s̄int̄ enī p̄s̄e et
 d̄ s̄p̄s quantit̄ discret̄

Aliter d̄ utrum numerus sint enī

illa q̄ ē diuisibilia in p̄s̄ia

per se et vera s̄p̄s quantit̄ discret̄

Nota p̄o quod quantit̄ discret̄ ē illa cuius partes
 n̄o copulant̄ alicot̄ termino uel p̄t̄ibq̄ quantit̄ discret̄ ē illa q̄ diuisibilia in p̄s̄ia
 q̄ uantit̄ uel et ita quod quicūq̄ in p̄s̄ia ē uel n̄m̄
 s̄it̄ d̄ ē p̄p̄i quantit̄ discret̄ n̄m̄ erḡ autem ē collectio et
 ordinatio multarū unitatū d̄ n̄m̄ erḡ d̄ s̄m̄ n̄m̄ ē collectio
 et ordinatio d̄ s̄m̄ unitatū

Nota 2o quod unitas ē duplex b̄n̄a tran
 scendentis et alia p̄d̄c̄mentalis s̄ue quantit̄ uel unitas tra
 nscedentis ē indicatio rei in p̄s̄ia entit̄ et est d̄ b̄n̄a
 nature humane et d̄ b̄n̄a transcedentis q̄a in uenit̄ in om
 nibq̄ rebq̄ et ē passio s̄ue p̄p̄iet̄ et n̄b̄ unitat̄ p̄d̄c̄ali
 Codex et loge

121
sive quantitatua e in diuisione in quantitate et hie
propter dicitur prima pars numeri predali

Nota 2o quod hie dicitur in unitate metra
transcendentem et predali dicitur dicitur Thomas et eiq dicitur
unitas transcendentis non addit nec dicitur aliquid posituum
rone cuius constituit in ee unitatis sed per solam diuisionem sive rei
entia diuisionis constituit in ee unitatis. at do unitas predalis
sive quantitatua addit et dicitur aliquid posituum rone cuius co
nstituit in ee unitatis predalis et quantitatue; et da solam uni
tas predalis rone unitatis unitatis positua quod addit dicitur prin
cipium numeri et eia incompletum reductiue pertinet ad predam
entis quantitatis

Nota 3o quod ad numerum sit collectio unitatis
propterea si unitas e duplex una transcendentis et alia pred
alis sive quantitatua ita et ad numerum erit duplex una tra
scendentis quia componitur ex unitatibus transcendentibus et
ex aliis alteris predamentis a quantitate ergo numerus desinit substa
ntia numerus desinit a quantitate numerus desinit a unitate et de
est numerus transcendentis non loquimur in presenti deo bi
ci transcendentis quia inuenitur in omni rebus in quibus
dantur multae unitates sive tales unitates sunt subiectum accidentis
et ita tantum loquimur de numero predali sive quantitatui qui
componitur ex unitatibus predalibus et quantitatibus

Nota 4o quod numerus e triplex inque nu
merus numeratur et ipse inter se habet quia numeratur et hoc modo
sumit numerus alibi impropria aliquid numerus quoniam numeratur
ut dicitur hoc aliquid numerus numeratur et ipse dicitur res numeratur
ut 3 homines 3 lapides et de isto numero dicitur quod e duplex una tra
scendentis quia componitur ex unitatibus transcendentibus et
aliquid quantitatui quia componitur ex unitatibus quantitatibus

Nota 5o quod numerus quantitatui
sive predalis requirit 3 conditiones scilicet quod componatur ex
unitatibus quia sunt quantitatibus continuae et sive excludit apri
damentis quantitatibus numerus separatus numerus qualitatis
numerus rationis quia ipse numerus componitur ex aliis rebus per
tinentibus ad alia predamenta

ut tale non est unum sed multiplex cum sit collectio multorum
sine ordine et genere accidenti non potest obiectum quod sit maior
propter quod quod sit debet habere suam determinatam essentiam et pro
prietatem quod si illud demonstrat substantiam quod est unum habet
determinatam essentiam et determinatam proprietatem et quod sit quod
sit debet esse unum per se.

De ultimo ut aliquid sit unum per se in ul
timo et infimo gradu per se talis non est. Maior quod partes
sine ratione inter se sunt et in continuo sunt per se quod sit
licet ordinate ad componendum et quod habeant aliquam unita
tem componi et ordinis per se numeri essentia ordinant
ad componendum numerum et ita habent unitatem componendi
et ordinis respectu numeri et numerus est unum per se in minor
et alio in hoc capite maior propter quod domus et alia artificata
sunt unum per se quamvis eius partes non sint ratione et physi
ce unum. Voluimus ergo quia talis partes habent unitatem ordinis
et compositionis.

Quod numerus qui componitur ex unitatibus
quantitativus est de specie quantitativis ita alio in presenti capite
ubi enumerat numerum inter species quantitativis et sic modo et
ubi enumerat illa que sunt quantitates enumerat et ad
numerum et ibidem dicitur in eodem idem docet dicitur Thomas.

De primo numerus habet suam proprietatem et essentiam
extensionem per se quod constituitur per quantitates constituitur
extensionem per se et numerus est et proprie quantitates
maior propter quod numerus habet partes extensionis et continuas
tali partes habet numerus ex se et independentem a quanti
tate continuas et numerus habet suam propriam exten
sionem per se quod constituitur in ratione quantitativis. Non
propter quod quantitates continuas ex se et ex natura sua solum
postulat partes extensionis continuas et habere partes
extensionis discontinuas non concedit numero ratione qua
ntitativis continuas sed ratione sui et consequenter numerus per se
et ratione sui est quantitates et de specie quantitativis.

De propter quod numerus dicitur et propria participat
proprietates quantitativis sed id quod participat in et proprie

pro pri etate; aliuquin participat etiam bene et proprie natus et
essentia talis rei et numeri bene et proprie quantitas. Maior
partes mensuratur qualiter, inaequale qualiter, ut non ab
extentione, pars sunt proprietatis quantitatis. Sed numeri habet
quod sit mensura habet etiam quod sit equalis vel inaequalis
per hoc quod habet extentionem partem et numeri bene et pro
pria participat proprietatis quantitatis et subsequenter bene
et proprie participat natus et essentia quantitatis

Ex quibus clari inferitur quod numeri
non est quantitatis continua, ut non habeat suas partes continuas
tristis copulatas, et in minoribus et ita erit quantitas discreta, et eo
quia habet suas partes, discreta continuae, et non copulatas, et in mi
noribus et ita erit bona et propria sui quantitatis discreta et ita erit bonum
dicere quantitas discreta est bona et proprie quantitas arguitur

Argumenta aduersus partem

Primum arguitur dicitur Thomas primo per
se questione trigesima articulo primo ad quartum et articulo do
cto quinto dicitur numerus absolutus seu abstractus non est ni
si in intellectu et sentit dicitur Thomas quod numeri proprii est
entis rationis et ita non erit de his quantitatis

Quod se usque dicitur Thomas non est nume
rus prudens et entis rationis, sed quod non datur quantitas rei num
erica abstracta ab omni seculo et hoc tamen non sequitur quod
sit entis rationis, si ut quando dicitur quod non datur quantitas rei
et abstracta a suis speciebus, sed tantum in intellectu non est sensus quod
natura atque quae abstracta non sit realiter in ratione, sed tantum
sequitur quod se generatione illa et abstractio sit per intellectum

Primum arguitur numerus solus constituit bonum
per ultimam unitatem et numeri tantum est entis rationis, et sequitur patet
quia ultima unitas tantum est per intellectum et igitur numerus solus in eis per
intellectum, aut per ultimam unitatem, id est dicitur ultima, quia entis numerat
illa ultimo loco et igitur tantum est per intellectum, aut per in quolibet numero
bona unitas, et non habet magis quod sit ultima unitas, quod sola

ga non minque p^o quo alia conspiciuntur et non magis
una quod alia potestimo loco enumerari. Et quod huiusmodi
sit eadem etiam materia et quod enumerat ab initio ultimo
loco

Compositum subblat^o qualibet unitate
b^o in numero ternario trib^o lapidibus que simul ponuntur in eod^o
loco tollit etiam numerum ternarium. Et posita qualibet etiam ponit
numerum ternarium. Et in numero una unitas ex se non habet
quod sit forma et ultima unitas numeri posita. Quod alia et con
sequenter quod in eolibet numero una unitas determinat si for
ma et ultima unitas tantum est per inhi^o

P^o in p^o ad arguendum considerando quod
numeri conspiciuntur per sua ultima unitate in et negando
quod ultima unitas sit ratio vel quod habeat eam per inhi^o quia
numerus est certus et determinatus est effectus per lib^o ultimo unita
tis. Et ita cum numerus est certus et determinatus sit aliquid
reale, etiam ultima unitas debet esse realis. Quando dicitur quod
talis ultima unitas in numero non potest dici quod sit magis una
quod alia determinate materialiter bene est fortiter et quod a se habet
quod determinatio non numeri negotii. Dicitur potest quod dicitur ali
qua determinata unitas que sit forma et ultima unitas
numeri et hec est a nobis incognita

Vel 2° sit quod in numero omnes unita
tes se habent ut materia et ut forma. nam in numero una unitas
quatenus determinabilis per aliam adesse perhi^o et determinati
numeri si habet rationem materiam, et unitas non habet quatenus
b^o una unitas determinat aliam ad eam unitatem certam et de
terminatam si unitas habet rationem formam et ultimam unitatem
ut in compositione entium naturalium materia ut talis est determinabi
lis per formam et formam ut talis determinat materiam ad aliquod
certum speciem et simile patet hoc ex exemplo in matrimonio con
sensu viri dicitur materia quatenus determinabilis per consen
sum mulieris et idem consensus viri dicitur forma matrimonii
quatenus determinat consensus mulieris. Item et ita dicitur quod
una unitas in numero ternario quatenus determinabilis per

alijs huiusmodi ad eam talis numerus dicitur multos numeri sua
lingua determinat illa adiectiva numeri determinati a forma
et ultimam unitatem numeri

¶ In arguendo numerum non est in se
sed per accidens et non est proprius quodammodo talis aut per se quodam
modo est multitudo unitatum non numerus constituitur per multitudinem
unitatum sed quod est multiplex non est unum et numerus non est unum
per se sed per accidens quod est talis est multiplex

¶ Respondendo autem ad probationem supra
pro maiore numerus est multitudo unitatum absolute nego est multitudo
unitatum ut essent substantie minutas forma numeri confecto ita
que numerus promissus dicitur multitudo unitatum ad probationem
autem sicut ultimam unitatem rationis cuius habet numerus quod
sed est terminatus et si numerus fortis est unus quodammodo talis et tantum
constituitur per multitudinem unitatum fortis modo constituitur per aliam
unitatem que est forma numeri

¶ Ad arguendum ex pluribus unitatibus in
actu et completo non potest fieri unum nisi per se sed per accidens sed
numerus componitur ex pluribus unitatibus continuis quodammodo
in actu et completo et numerus est ens per accidens minor per nu
merum unum huiusmodi componitur ex tribus omnibus quodammodo quicquid
est ens in actu et completo et numerus componitur ex pluribus unitatibus
in actu et completo

¶ Respondendo maiori negando minori ad
probationem dicendum est quod huiusmodi sunt unitates et partes compo
nentes numerum terminatum non sententia in actu et completo sed
sententia incompleta esset ordinata ad componendum numerum
quodammodo et per se ita que unitates componentis numerum
quodammodo si considerentur ut sunt quantitates continuas si sunt
entia completa et in actu si vero considerentur ut constituent in ratione
unitatum per aliquod positivum superadditum si sunt entia incompleta
esset ordinata ad componendum numerum

¶ In arguendo in parte numeri non potest
dari aliqua unitas si numerus est unus debent consistere per unum
suum partem et numerus non est unus per se maior per quod numerus

ut talis populat partes dycontinuas et dicatur alia si oñt
quoniam nate id non eñt partes numeri s'd continui eg
unt partes numeri nequid interuenite aliqua bñio.

Pot' distingo maiorem in bñitates num
eri nō pōt dari bñio continuationib' persue' consido (gahee ē
propria parsu' quantitat' continuē) non pōt dari bñio
ordinib' que consistat in hoc quod omni unitate consistant
determinatio numeratione alicuiq' bñt me bñtati nego et huius
modi bñio bene pōt eñt partes numeri dicit et sic dycon
tinuatas in se se' quod si iterat obgignat tñc oporter' disti
tione et dycontinuationi. Distingo bñio ordinib' nego bñio con
tinuationib' consido. Si dñi pōt quod partes numeri sunt dyco
tinuatas materialit' et in se se' forte bñt sunt unit' et coniuncte
si ordine et certis et determinatis numeris quod consistant

Omni quid si numerus ē bñd' in per
se bñd' ē bñd' in per se substat' l' accidentale nō substat' ut
patet ga debet pertinere ad primum substat' deinde nequ
id bñd' in per se accidentale quod si pōt ga determinat' ac
cidentis determinat' populat substat' ut nō eñt s'd numerus non
habet aliquod determinat' substat' in quo sit bñ numerus terna
rius trium lapidū et numerus nō ē bñd' in per se accidentale.

De quod numerus quantitat' ē bñd'
in per se accidentale dicit et pertinet ad primum quoniam
finitib' quando bñd' ē determinat' accidentis determinatum
populat substat' distingo sic bñd' in per se aliquod formā dñt' nō
cōstat alibi cōfido sic bñd' in per se solat unitatem ordinis
nego. Unde cum numerus sit bñd' in per se accidentale per se
unitatem ordinis nequid consistit in hoc quod omnes unitates
consistant et sic determinat' numerus ratione alicuiq'
unitati ultima propterea numerus non populat aliquod de
terminat' substat' ut nō eñt s'd habet pro substat' omnes unitates
componentes numerus.

In arguitur numerus nō pōt eñt bñd' in
per se per se solat unitatem ordinis et numerus nō ē bñd' in per
se a nō pōt bñio ordinis per se et talis quia bñio nō ē sub
cūq'

entitatem positivam de sua mensura et car. entia dicitur et
iam hoc modo tales entitates sunt entia completas et in actu p
ropter ea non possunt componere aliquem numerum quod sit en
se. et predale

Si contra dices aliter b. q. suba. petri et al
edo constituitur una per sola sua entitate met. car. entia dicitur
aliqua alio addito et q. et ad. una quantitas b. q. quantitas petri
est una per sola entitatem ip. si q. quantitas et per sola car.
entia dicitur

De negando consequentia ratio si paritatis
e. q. nata. v. s. a. u. u. s. s. b. u. r. e. t. e. x. t. r. a. q. u. a. n. t. i. t. a. t. e. c. o. n. t. i. n. u. a. n. o. n.
consistit in extensione aut divisione paritatis sicut quantitas
et ita quolibet alia res sufficiens constituitur una per sola sua
entitatem et car. entia dicitur. et hoc uenit et effa. quan
titatis continuae consistit in extensione et divisibilitate pa
ritatis propter ea plus requiritur in quantitate continua ad con
stitutio. una et indivisa et ita ponenda e. aliqua entitas positiva
per quam constituitur foris una et indivisa in se et divisa a quo
libet alio extra se

Si autem queras quid sit ip. positiva q. q.
addu. unitas continuae et predale per q. ed. constituitur non uni
tatis b. u. d. b. s. e. n. n. a. p. o. m. i. t. e. C. 30 et cap. re. c. l. o. q. u. o. d. e. i. p. s. u. m.
e. i. n. d. i. v. i. s. i. b. i. l. e. e. x. i. s. t. e. n. t. i. a. q. u. o. d. q. u. a. n. t. i. t. a. t. u. c. o. n. t. i. n. u. a. q. u. o. d. e. e. t.
e. x. i. s. t. e. n. t. i. a. i. n. d. i. v. i. s. i. b. i. l. e. r. e. t. e. o. m. n. i. n. o. s. i. m. p. l. e. x. e. t. i. n. d. i. v. i. s. i. b. i. l. e.
et ita quando quantitas continua dividit e. p. m. u. d. non re
menet s. quolibet parte divisa habet novam e. v. d. alit. p. o. t.
e. o. d. e. m. c. a. p. r. e. c. l. o. q. u. o. d. t. a. l. e. e. p. o. s. i. t. i. v. a. e. q. u. o. d. d. d. a. r. e. d. u. c. i. t.
i. n. d. i. v. i. s. i. b. i. l. e. c. o. n. s. e. q. u. e. n. s. q. u. a. n. t. i. t. a. t. e. m. c. o. n. t. i. n. u. a. m. e. t. i. n. d. i. r. e.
e. t. e. p. e. r. t. i. n. e. n. t. i. a. d. p. r. e. d. a. m. e. n. t. i. u. q. u. a. n. t. i. t. a. t. i. b. q. u. o. d. d. i. f. f. e. r. t. a. q. u.
n. d. i. n. d. p. u. c. t. u. s. h. a. b. u. i. t. s. u. b. i. e. n. t. i. n. a. b. u. i. t. a. u. t. e. m. h. a. b. u. i. t.
p. r. o. s. u. b. o. t. o. h. d. c. o. n. t. i. n. u. a. t. a. l. i. e. q. u. o. d. a. u. t. o. l. d. i. m. i. n. u. t. o. t. a. l. i. c. o. n.
t. i. n. u. a. n. o. n. r. e. m. e. n. e. t. p. r. i. o. r. k. u. n. d. a. s. s. d. a. l. i. a. b. u. d. e. s. i. c. u. t. p. a. r. t. e. d. e.
p. r. i. n. c. i. p. i. u. l. i. n. e. e. t. p. e. r. t. i. n. e. t. r. e. d. u. c. i. t. u. r. a. d. p. r. e. d. a. m. e. n. t. i. u.
q. u. a. n. t. i. t. a. t. i. b. i. t. a. l. b. n. i. t. a. b. p. r. e. d. a. l. i. b. e. p. r. i. n. c. i. p. u. d. n. a. m. e. t. i. p. r. e. d.
a. l. i. b. e. t. r. e. d. u. c. i. t. u. r. e. p. e. r. t. i. n. e. t. a. d. p. r. e. d. a. m. e. n. t. i. u. q. u. a. n. t. i. t. a. t. i. b.
Ioh. Maria

170

Articulus vltimus de oratio sit uera spēs quantitas

Quia multis significatio nibz orationibz sumit
in presenti oratio pro durationibz, siue pro mo-
ralibz et temporibz que consumunt in prola-
tione cuiusque uocis nam quando profertur quilibet uer-
bens plures syllabas una syllaba profertur post aliam et ita
in prolatione cuiuslibet syllabe consumitur aliquid de tempore
siue morola et ita sumit oratio pro numero illorum et tempore
id est duratione que consumunt in prolatione cuiusque
que dictionis et ita dici solet quod syllaba dicitur longa ga-
pula temporis consumit in prolatione illius et breuis quia
minus temporis consumit

Sic ito oratio est quantitas et spēs qua-
ntitatis dixerit ita alibi in presenti capite ubi enumerat oratio-
nem in spēs quantitati et idem docet dicitur Thomas in quarto di-
stinctione ha questione pa articulo 2o et opusculo quod regimur
tenuit tractatus hoc loquitur in primis quod oratio sit brevis et proprie
quantitas quod illud est et proprie quantitas quod ex se et ratione sua
habet extensionem per se si habet oratio et oratio est et prop-
rie quantitas minor siue nam oratio sumit pro temporibus et durationibus
discontinuis que consumunt in prolatione cuiusque dictionis
sed in qualibet dictione consumuntur siue in duratione et tempore
continuis extra illud et oratio habet suam propriam extensionem pa-
ram

Quod de oratio sube et proprie quanti-
tas dixerit et ita pro ga morate et tempore que consumunt in pro-
latione dictionis non opudat aliquo termino cuius illud est
quantitas dixerit cuius partes non copulantur termino cuius
oratio est quantitas dixerit maior pro ga quando profertur aliqua
dixio habens plures syllabas una syllaba profertur post aliam et
in una syllaba consumit in uno tempore et alia alia de tempore
sed in prolatione unius syllabe et alterius uersit aliquid

etiam quamvis seipsum non parit, aut aliquando est tempus
ora et morale quod consumitur in prolatione aliusque dicitur
omni et orationis sunt discontinuata et discreta et consequen-
ter non sunt copulata alio termino loci

Ex quibus infertur primo quod oratio quate-
nus est species quantitatis discreta non componitur ex ipsius prolatione
nihilque illa barum quatenus sunt quiddam actiones pertinentes ad
predicamentum actus nihilque quatenus sunt soni pertinentes ad pre-
dicamentum qualitatis sed sola componitur ex morali et tempore
quod in se in se quod consumitur in prolatione aliusque dicitur
nihilque in operatione cuiusque rei

Infertur 2o quod non solum multitudo de-
terminata siue morali et quod consumitur in pronuntiatione nulloque di-
rectionis siue rationis et quantitate discreta suspensum sed et
omnis multitudo temporis quod consumitur in omnibus rebus
quod sunt species et diversitate temporibus discontinuata. Pro-
pter autem est quia talis multitudo temporis siue aliquod quod
quantitatis discreta quod non est numerus quod se componitur ex di-
versitatibus continuis permanentibus ista de multitudo compo-
nitur ex talibus temporibus discontinuatis tanquam ex continui-
tibus continuis suspensum unde in oratione quod est species quanti-
tatis discreta impertinens est quod componatur ex durationibus
consumptis in prolatione nulloque duratione sed solum de numero
et componatur ex durationibus sui partibus temporibus dispo-
nitur. Sed hoc ad duxit exemplum de oratione quod oratio
est nomen magis notum et commodum ad declarandum quan-
titatem discretam suspensum

Infertur 3o quod oratio quod est quantitas
discreta suspensum differt a numero qui est altera species continui-
tatis discreta quod oratio componitur ex unitatibus continuis sus-
pensum quod componitur ex partibus temporis inter se quod hoc
numerus quod est quantitas discreta per se mensuratur et ex
partibus et unitatibus continuis permanentibus et numerus
de se in corpore

Infertur ultimo ex autem diffinitione

orationis in hunc modum ratio e quantitas dependens de
sua integritate et pluribus temporibus dicitur continui quod dicitur
conuenit orationis ut comprehendit omnes gradus naturae et dicitur
et aliusque facit componantur ex temporibus dicitur continui
que consistunt in proportionibus dicitur naturae componantur
ex temporibus dicitur continui que consistunt in exercitiis
sive aliis operibus et sunt numerus et dicitur continui
naturae dicitur quantitas dicitur naturae facit caput de

CAPVTDRELOU

In articulo Alei hoc in capite e' agere de relatione
quod quid em in e' n' d' e' u' d' e' n' t' d' e' d' u' c' t' e' n' t'
primis uerbi huius capitis quod incipit ea
autem ad aliquam rationem autem in ipso tunc d' u' r' u' n' t' t' u' m' e' x' a' n' t' e' s' e' d' e' n' a' l' q'
capitibz huius autem ad aliquam rationem et per rationem huius
de semet ipsis autem ad aliquam rationem et per rationem huius
et quantitate in quibus fundantur relationes de semet ipsis et de aliis
habet et relationes equalitatis hinc equalitatis e' g' m' e' r' i' t' u' m' i' n' p' r' e' s' e' n' t' i' c' a' p' i' t' u' l' o' i' m' m' e' d' i' a' t' e' a' g' i' t' d' e' r' e' l' a' t' i' o' n' e' c' o' n' s' e' q' u' a' p' a' t' e' r' q' u' i' a' p' o' s' i' t' o' f' u' n' d' a' m' e' n' t' o' s' t' a' t' i' m' e' t' i' m' m' e' d' i' a' t' e' 2' m' o' d' o' d' i' n' e' m' n' a' t' e' s' e' q' u' i' t' r' e' d' u' c' t' i' o' n' e' d' i' c' t' a' e' q' u' i' t' A' l' e' i' e' g' e' n' t' i' n' p' r' e' s' e' n' t' i' b'z' c' a' p' i' t' u' l' o' d' e' s' u' b' a' e' t' q' u' a' n' t' i' t' a' t' e' q' u' i' s' s' e' n' t' f' u' n' d' a' m' e' n' t' u' m' r' e' l' a' t' i' o' n' u' m' m' e' r' i' t' u' i' n' p' r' e' s' e' n' t' i' c' a' p' i' t' u' l' o' a' g' i' t' d' e' r' e' l' a' t' i' o' n' e' e' t' i' t' a' A' l' e' i' d' e' s' e' r' u' a' u' i' t' o' r' d' i' n' e' d' i' n' a' t' e' d' e' i' n' d' e' e' t' i' a' p' e' r' g' a' l' l' e' i' a' g' e' n' t' i' n' p' r' e' s' e' n' t' i' c' a' p' i' t' u' l' o' d' e' r' e' l' a' t' i' o' n' e' s' e' r' u' a' u' i' t' o' r' d' i' n' e' d' i' s' c' i' p' l' i' n' e' q' u' i' a' A' l' e' i' i' n' p' r' e' s' e' n' t' i' c' a' p' i' t' u' l' o' d' e' q' u' a' n' t' i' t' a' t' e' m' e' n' t' i' o' n' e' m' f' i' c' i' t' r' e' l' a' t' i' o' n' e' m' a' g' n' a' d' e' t' p' a' r' u' a' e' t' r' e' l' a' t' a' e' g' n' e' d' i' a' s' u' p' e' n' s' o' b' t' e' n' e' r' e' t' a' n' i' m' o' s' a' u' d' i' l' o' r' e' d' m' e' r' i' t' u' i' m' m' e' d' i' a' t' e' q' u' a' n' t' i' t' a' t' e' g' e' n' t' i' n' p' r' e' s' e' n' t' i' c' a' p' i' t' u' l' o' d' e' r' e' l' a' t' i' o' n' e'

P^o dictio ratio in se habet huius subsequenti
 capite in quo agit de di. qualitate gen. ille agit de acciden.
 libq. 2 modis. nempe quod aspicit et de nominantibus de
 latibq. 9 afficit et de nominantibus de quod qualitas ut pa.
 ut de rationibq. idem p^o dictio et de quod qualitas ut p^o dictio

in presenti capite egi de relatione quod de qualitate

Id contra inspicitur eorum quod rationes unius
generis poterit aliquando habere modum qualitatis prioris nato
relatione eorum prior ordinis nati si nati erat agendum de quali
tate ante prius fundamentum relationis eorum nati ipsa relatione
Id qualitas eorum fundamentum relationis similitudinis et dissimili
tudinis eorum qualitas eorum prior nati relatione et consequenter prius
de illa quod dicitur erat agendum

Id quod quibus qualitas sit prior nati
relationibus que fundantur in ipsa non tunc eorum prior nati relationibus
que fundantur in substantia et quantitate et ita prius eorum ante de
relatione quod de qualitate

Id contradicere eorum saltem debet prius
agere sicut de qualitate quod de relationibus que in illis fundantur
Id negandum quod consequens quia suspensum quod dicitur agere in
hoc capite de relationibus que erant prior ipsa qualitate debuit
etiam in ordine discipline agere prius de aliis relationibus que su
ndantur in qualitate ne impetite remaneret de prior de relatione
et hoc de inspicitur eorum quod rationis

Ad dictionem dicitur capitis accedens
dicens illud cum comitatur omnibus participatibus in tres parti
cipatibus in quorum prius preponit philosophi diffinitionem relationum
autem quibus tradit et aliqua eorum ea colligit in duas partes
quatuor relationum proprietatem explicat in citando in capite
habet partem modum et soluit quando difficultatem eorum eorum soluit
ne regit eorum diffinitionem relationum ab antiquis traditam et aliam dis
ponit colligit ea quatuor relationum proprietatem desumit

In prius eorum quibus parte proponit
philosophi diffinitionem relationum traditam ab antiquis philosophis que
in hunc modum se habet: Relata sunt ea que id quod sunt
aliorum eorum dicuntur, quorum modo alia eorum alio comparentur
+ ut magis dicitur in ordine ad minus et duplex dicitur tale
in ordine ad similitudinem et patet dicitur philosophi patet et magister
dicitur de similitudine magister hoc in omnibus et alia multa sunt re
lata quia id quod sunt aliorum eorum dicuntur hanc diffinitionem antiquorum

propositio colligitur quod si illa est bona etiam habetur
disponere et situm contineri in hac categoria ratione est deo quia
huius omnia aliorum de dicuntur non sicut res que sunt sua et habi-
turi habent illam et situm rei que est in loco deinde colligitur
alio modo situm que sunt se habet ratio et auctio est de genere re-
lationis et in hac categoria continetur quia si generis (quod est situm)
a relatione et de illis quod relatione sunt auctio de sedes et et situm
que sunt concreta illorum non sunt in hac categoria sed in ca-
tegoria situm; et ita colligitur alio modo in una categoria est si maius ab-
tractum et in alia categoria est concreta que auctio situm de
nominant et hec de pa parte huiusmodi

In 2a capiti parte proponit quid
quatuor proprietates relationum quarum prima est relata habent contra-
ria sunt relata aliquid est contrarium quod quidem in proprietate
relata convenire su opendit alio modo simile et dissimile utique et visum
sua et ignorantia sunt relata sed huiusmodi sunt contraria
quia simile dissimile contrariatur utique utique et sua ignorantia
et optimum assignat talibus proprietatibus. docet deinde ut alio modo hanc pro-
prietatem convenire aliquibus relatis non de omnibus nam
duplex et triplex sunt relata et tamen illi nihil contrariatur

2a proprietate relationum est suspensio ma-
gis et minus quod proprietate in relatis convenire su opendit
alio modo simile et dissimile par et impar sunt relata sed suspensio
iure magis et minus non quidam sunt magis similia sed di-
similia paria et imparia quod alia est et relata recipiunt
magis et minus a duobus tamen illud hanc proprietatem non
convenire omnibus relatis ut duplex et triplex non ut duplex
non magis duplex quod alia nec deinde triplex est magis trip-
lex quod alia

3a proprietate est relata mutuo recipro-
cantur id est mutuo convertuntur in se se ut pater et filius nam
si pater est filius et contra reciprocari autem nihil aliud est
quod quod idem diffinitio seipso ut expressionem alterius extremi
in casu obliquo ut pater qui reciprocatur ut filius dicitur de se
ipso ut expressionem filii dissimile enim pater est filius pater

ad ueritatem tamen. Alii quod relatas ut respiciunt debent sumi
debite id est in ordine relati debent sumi in ordine ad suum propri-
um. Et hoc est et si aui et alia non respiciantur quia alia non
dicitur aui alia quia alia sunt que ab eis alia et non sunt aui
ut si aui dicitur tam datur quod si aliter dicitur relatus est non
bi in cognitu pingendum est nobis aliquos rati uocabuli
ad quos relatus agitur relati alia et caput sunt nobis in cog-
nita et si pingunt a nobis ipsa uocabuli, alia et caput
et si sic dicitur in quo quod alia est alia alia et alia et alia
et si in dicitur caput est caput et contra caput est caput
caput

4^a Dicitur relatus de simul natura quod prout relatus dicitur
respondeat de modo et alia quod illa sunt simul natura que se mutuo consequuntur ad unum
de causa alterius sed relata simul se consequuntur ad unum illorum et de altero natura sunt
distinguitur de uno semutuo consequuntur ad unum illorum et de altero natura sunt
distinguitur de causa alterius quod nec de causa alterius nec de causa alterius

Deinde deinde illi hanc prout ad dicitur illi relatus natura sunt
simul, sed si est possibile sunt relata et si huiusmodi non sunt simul natura non sunt
natura sunt de quibus ipsa sunt et sensibile dicitur sensu aquo per se quod dicitur
quod est si non sunt quod de illa natura sunt et quod est si non sunt sensu illi quod
quod est ab aliquo sensu non illud quod non est non per se si non sunt quod ab aliquo sunt
Tunc etiam quod est et sensibile et sensibile quod non sunt si sunt non sunt
et sunt, sensu quod sunt sensibile, sensibile et non huiusmodi non sunt simul natura
quod illa que sunt simul natura unum non est quod alio de de 2^a parte huius caput.

In 2^a de de parte caput moras magis. Illi quod dicitur deinde
de parte sunt de caput. huiusmodi quod dicitur in hac categoria: non deinde
partibus de deinde illi dicitur potest non si deinde dicitur relatus dicitur ad
aliquos dicitur relatus sunt illa que dicitur sunt aliam de deinde, et non sunt quod
aliam de deinde: non magis, caput, quod dicitur de deinde, et non sunt quod sunt
dicitur de deinde quod sunt quod sunt in hac categoria quod dicitur, et si sunt
dicitur, de deinde dicitur illi dicitur relatus dicitur ab aliquo non de deinde et accipit
et non quod dicitur alia quod illi sunt, relatus dicitur quod in huiusmodi sunt
Relata sunt illa quod natura et natura sunt in hoc de deinde relatus quod
modum quod sunt sunt relatus: quod natura quod dicitur sunt illi et natura
sunt et habent quod. et de deinde quod sunt sunt deinde Relata sunt illa

quod totu de e capto ad alia... ad... ad...
de... de... de...
in Angelis de... de... de...
prae... argu...

In... in... in...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...

Concludi... Concludi...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...

QVX3 SVPRC PVTTRELOE

Atq pmo utrum dent relationes reales que sint
forme intrinsecas

Nota po tanquod...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...

Notatio quod...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...
... de... de... de...

qd respicit subu^o in quo c^o l^o p^o sumi relatio in quo dicitur qd id est
in quo dicitur respicit terminu^o et ita de relone p^o dicitur difficultati an sit
relatio in utrunque conceptu d^o in quo dicitur in et in qd dicitur

Ad,

Ad; Notatio quod relatio est duplex una in
est sicut predatio et alia est relatio in diu sicut transendentis et
de omnibus in relationibus difficultatibus porrigitur a parte rei efficitur
aliquae in his positionibus in alia super addita supra ipsas res quae rela
tio diuinitatis in relationibus

Si pōtō dant agantē nō rēlonū transen-
dentali suū Im dūi quē nō sūnt pōrmē rēalō rēalit' sup' ad dē
sup' ipsa rē quē habent talē rēlonē Im sūnt ipsi mē rēig uēdi
uēnt rēalē talibz rēlonibz p' gā rēalō transendentalibz nūllū al
iudē quā dēpendentiā uēnig ab aliō in aliō gēn'rē causē p' talibz
dēpendentiā uēnig rēi ab aliā nō ē aliud nisi ipsa et rē quē dē
pēndet ē rēlonū transendentalē sūe Im dūi sūnt ipsa et rēb
quē rēalē dūiunt talibz rēlonibz Maior p' gā omne accidēt' dicit
rēlonē transendentalē ad suū p'p'riū sūb' a quō ab illō dēpendet in
gēn'rē causē materialibz et omni creaturē dūiunt ordinē transendētiā
Im ad dūi gā ab illō dēpendēt in sūo ē p'p'riū et cōsēuatiō et si
milit' omni pōt' sē ē habit' et act' dūiunt ordinē transendētiā
talem ad suā ob gōtā gā ab illō dēpendēt in gēn'rē causē sūb'
sūp' sūi iantibz et tandem quē quēquē rēi dicit ordinē transendētiā
ad suū p'p'riū p'p'riū causā a quā p'cedit sū dēpendentiā accidēt' b'
a sūb' ē ipsa p'p'riū accidēt' et similis dēpendentiā creaturē
a creatore ē ipsa et entit' creaturē et dēpendentiā cuius quēquē rēi
a sūo p'p'riū p'p'riū ē ipsa et entit' rēi et dēpendentiā dñi p'p'riū ab aliō
nō ē aliud quā ipsa et rēb quē ab aliā dēpendit

Adverte tamē quod relatio aliqua non idcirco
dicitur 2ª modū quia sit rōnis et fabricata per intrinsecū aliquem existens
talē s^cid idcirco dicitur 2ª modū quia illa quae habet talē rōnem relatiōem dicitur
talib⁹ quia habet suū dē per ordinē ad aliquod extrinsecū a quo de
pendet in alio genere causae dicitur 2^a modū talib⁹ relatiōe transcendentalib⁹
quia transcendit suū inuenit in omnib⁹ illib⁹ rebus quae de sumunt
suū dē ab alio extrinsecū a quo de pendet in alio genere causae
unde fit quod relatiōe transcendentalis non pōt dici relatiō 2^a modū

(quod e contra suam) qd totu e rationis 2m e eod aliud se habere
totu autem e rationis transcendentalis non e ad aliud se habere
cum sit entitas absoluta et contra rationem entitatis absolute e
quod totu suu e sit in ordine ad aliud

[illegible]

Factor relatio 2me e et probabilis non con
sistit in aliqua denominatione extrinseca hic 1° e contra ali
quos e talis dicitur in philosophis propterea omni de nominatio ex
trinseca procedit ab aliqua forma existente in alio subto sicut pari
tem e cognitio e denominatione extrinseca procedit a cogni
tione existente in cognoscente. Et si relatio e denominatione extri
nseca procedit a forma existente in alio subto Et si talis forma
e relatiua qd absolute si e relatiua qd absolute forma relatiua
intrinsece existens in bno subto e sicut existens in bno etiam pot
existere in alio neque pot dici quod hi forma absolute qd a
tali forma procedit effectus talis relatiui qui no pot procedi
re a forma absolute Et nro sciendum e quod relatio e forma
relatiua intrinseca et intrinsece de nominans subto in quo
e relatio

Aristoteles dicitur in 2° libro ethicorum
 alibi non solum in 2° libro ethicorum
 et ut dicitur Aristoteles in 2° libro ethicorum
 nati sunt quod constituit in regale natio debet esse in regale

Et relatio natio debet esse cum rebus etiam ut dicitur secundum philosophum, maior
propter generalitatem soluitur dicitur secundum philosophum, habet et particulari modo et acci-
dentibus distinctis ab omnibus alijs et soluitur dicitur secundum philosophum, con-
stitutur per particulari generis entibus et accidentibus rebus

Comfirmat quod relatio ut dicitur in tan-
tum dicitur ratio non modo accidentibus et quod si non potest consti-
tueri per se generis accidentibus rebus et consequenter tantum potest esse
constitueri ut dicitur secundum philosophum, arguta aduersus partem

Marguerit contra 2am et 3am dicens si re-
latio mea est forma intrinseca et rebus sequitur quod non pos-
sit aduenire alii sine mutatione ipsius sed hoc dicitur non potest: nam
ad relatum non potest dari motus ut sepe docent philosophi et Aristoteles et
relatio non est forma aliqua extrinseca maior propter quod nulla exi-
stet et forma intrinseca potest aduenire alii sine ipsius muta-
tione quod habet aliquid dicitur mutari quando modo habet ali-
quid positiui et per antea non habebat

Sed quod relatio non potest aduenire alii
sine mutatione que primario et per se terminet ad relatum
confido que variis per accidentem terminet ad relatum nego ita
que eadem productione qua producit albus producit simili-
tudo non tenet quod productio inmediate et primario termi-
net ad album et mediate et variis terminet ad relatum similiter
dicitur qui resultat in albo. Necesse est ferre philosophi tantum
dicunt quod ad relatum non dat potest et per se motus sed tantum
variis et per accidentem

Marguerit si relatio est forma intrinseca
et debet causari ab aliquo agente: sed talis forma intrinseca
non habet aliquod agens a quo potest causari et relatio non est
forma intrinseca in illa re cuius est relatio. Menor propter quod produ-
cit unum album in india mihi existenti gerunde. Item resultat
est relatio similitudinis inter me et illud album productum
in india modo sic arguitur nullum dat agens a quo produca-
tur talis relatio similitudinis non enim potest produci ab illo

141
agente quod produxit albedinem quia potest fieri ut agens illud ea
desinere quando talis relatio resultat neque talis relatio
similitudinis potest esse in uno albo potest produci ab alio albo quia
benedicere et aliter in indidit et desinere quod relatio
inter aliqua extrema tantum existit per quod existit talis
extremum id est quia bene extremum simul relatio existit in
revertitur

De consensu maiori negando minorem
natura talis relationis similitudinis producit medietatem et ratio
ab agente producente albedinem. Si autem in tali agente non existit
ita manet ex bigenerationis et productionis albi in talis
et ideo generationis albedinis relinquitur in utroque albo ut po-
tente alio albo potest resultare ex illo relatio similitudinis non
talitatem quod positi terminus sine alterius albo sit causa talis
relationis similitudinis existenti in alio sed quod conditio
sine qua non resultaret talis relatio similitudinis in alio
albo

Tunc ergo nullum est necessitas ad ponendum relationem
formam intrinsecam et designando illos ab entitatibus absolutis quod rela-
tio non est forma intrinseca: autem per quod si ponatur duo albo per suas met
entitates et ab alio modo superaddito erunt similes et similes eo
ipso quod aliquis generat filium ab alio addito dicitur pater. Ergo nul-
la est necessitas ad constituendum relationem formam intrinsecam superadditam

Confirmatur quod nulla habemus experientias ad con-
stituendum relationem formam intrinsecam et entitates positivas super
additas. quod dicitur arguitur quod probatur dari relationes quod sunt solae
positione duorum extremorum quod non sit constituendum relationem quod sit
forme intrinsecas in ipsius rebus que relate dicuntur.

Respondeo in prius ad arguitur negando ostendit ad primum dicen-
dum est quod duo albo per suas met entitates ab alio superaddito essent
relatio non formalis. Id tantum materiam habet et similes illi qui generat filium
ab alio addito esset pater non formalis. Id tantum materiam habet et fun-
damenta habet. quia scilicet esset in illo fundamento proximum ut posset resul-
tare relatio paternitatis que est forma intrinseca relationis per quod
formalis. contra nihil. pater.

Deinde ad confirmationem R^e. q^d non habemus minorem experi-
entiam ad constituendum relationes formas intrinsecas et entitates p^ossi-
biles super additoy quā ad constituendum alioy formas absolutoy auidē-
tiales q^d sicut ex effectib⁹ cognoscimus alioy formas absolutas subiectū quā-
titate et qualitate et ita similiter q^d habemus experientias de huiusmo-
di effectib⁹ subiectū de eā relatio p^opterea constituimus aliquā formā
relationis intrinsecā et p^ossibilem a qua p^oueniat talis effectus subiectū eē
relatio sicut ex eo q^d cognoscimus hunc effectū subiectū eē extrinsecū p^o-
pterea constituimus quātitate formā intrinsecā et p^ossibilem a qua p^o-
ueniat talis effectus

Ult^o arg^o d^r q^d p^oucllo 4° 8° tractatu de adali-
quid cap^o 3° dicit relationē nō disforre a fundamento nisi rōne termi-
ni extrinseci. et Pa 2^e q^uest^o 1^a art^o 2° docet relatio denominari non
solum ab eo q^d in est sed ab eo q^d intrinsecus adiect^o q^d relatio nō ē aliq-
uid intrinsecū sed extrinsecū in eo cui⁹ relatio

R^e. in p^ori⁹ ad p^ouclou q^d d^r tamē dicit relati-
onē disforre rōne termini extrinseci. id est sumit distinctionē a termino
nō d^o negat q^d in se sit forma intrinsecā; cū 1° de p^oti⁹ art^o 9° ad 1^{am}
doceat relationē eē auidēz inherēs. Deinde ad p^ouclou ex Pa 2^e R^e d^r
nō velle q^d relatio desumit suā denominationē nō solum ab illo cui
inheret sed etiam desumit suā eē p^ortationē ad aliq^uid intrinsecū subiectū
p^ortationē ad terminū ex eo q^d relatio constituit^o ex in et ad.

Ex dictis clare constat dari relationes reales et
rōnis dari etiam relationes d^r dicit fuisse nonycondontales et relationes q^uā-
tū. constone etiam p^ort relationes d^r eē quā d^o eē reale quoniam sūt illi q^u-
ales sūt totū sū eē a parte rei eē ad aliud se habere: et quā d^o eē relationes
d^r dicit quid ad sūt reales d^r constat ex p^ortatione quā d^o sūt rōnis
tū relationes quā priuatiue et negatiue ad vtrūq^{ue} rā quā ad suū p^o-
riū p^ortationē a quo sūt et tales sūt etiam relationes quā d^o dicit priuatiue
et negatiue ad formas quoniam sūt priuatiue et negatiue

Art^o 2° quēnā relationes pertineant
ad hoc predicamentū et quid requi-
rat^o ut aliqua relatio sit predicamentalis

Nota 1° qd relationes quedam sunt reales et quedam rationis
quedam uero sunt quedam non accidentales sicut uero dicitur ut est dictum in pre
cedenti articulo constat. deinde relationes uero sunt quedam sunt creatae ut rela
tio dominij et forauitatis paternitas et filialis in creatis. alie uero sunt rela
tiones uero sunt increatae et infinitae. ut relationes diuinorum personarum
scilicet paternitas in patre eterno, et filialis in filio eterno et spiri
tus in spiritu sancto

Nota 2° magna certum supponendum est relatio
nis rationis non pertinere directe in hoc predicamento relationis quod ut
diximus in ante predicamento entis rationis non ponatur. directe in aliquo
categoriae nec ergo erit quod diuidatur in decem predicamenta. et in reale
et in spirituale illa possunt collocari in hoc predicamento quae participant
naturae entis realis quae habentur a nullo operante initio

Nota 3° supponendum est etiam de relatione incre
atae et diuinae non poni directe in hoc predicamento. Et pro quia sunt
simpliciter infinita et quod est simpliciter infinitum non potest poni in aliquo
predicamento ut dicitur de deo. et uero ergo in hoc predicamento ratio
collocantur relationes illae quae sunt accidentales. (quoniam relatio est inuicem
dicamentum ex nomine accidentibus) relationes autem diuinae non sunt acci
dentales sed substantiales

Nota 4° quod in relationibus predicamentis talibus
quae ponuntur in hac categoria. circa ista nomina reperiuntur: relatio
coralatio, extrema subiectus fundamētum et terminus, et dicitur illud
quod est constitutum per aliquam formam relationis. ut pater qui est constitu
tus per paternitatem. coralatio dicitur illud quod correspondet relatio ex
aliqua parte. ut filius est coralatio patris qui correspondet patri. extre
ma relationis dicitur illud inter quae interuenit relatio. ut homo generans
et homo generatus dicitur extrema quia inter ipsos interuenit relatio patro
nitatis et filiationis. subiectum est illud cui inhaeret relatio. fundamētum
est illud quod est relatio et causa. unde relatio habet fundum et contentum. et
albedo est fundamētum relationis similitudinis. ubi aduenit quod aliqui
subiectum dicitur et fundamētum remotum relationis et id quod vocatur. autem
fundamētum dicitur ab illius fundamētum proximum. terminus dicitur illud
quod tendit et terminat. relatio. ut filius est terminus relationis paterni
tatis. ergo relatio paternitatis tendit et determinat ad ipsum filium

Sit pa do relationes lū dici hūc transcedentales nō possūt
dirēde collocari in hoc p̄dicamento. P̄ hoc dō ex t̄te qui in hoc
cāp̄ idio requirit dīfōnē relatiōis traditā ab antiquis sūb ier rela-
tiōa dīcūt. illo que id qd fūt aliorū ē dīcūt. ex cōpā ex illo sequūt por-
tēs substantiales. Et caput mōis p̄des et s̄ pertinere ad hoc p̄dicā-
mentū et similit̄. q̄ ex illo sequūt. sūentia et sensū ē relatiō. q̄ oīa
istā id qd fūt aliorū ē dīcūt. Id oīa ista includūt relationes trans-
dentales. nō p̄antes substantiales dīcūt. Ordine transcedente ad totū
qd cōstīnūt. et similit̄. sūentia. et sensū dīcūt ordine transcedente
ad suo obiecto qd ex t̄te habet. qd relatiō lū dici nō ponat in hoc p̄-
dicamento

2° erid p̄. q̄ illo que dīcūt. relatiō lū dici et trans-
dentalia sūt aliquā absq̄uēdū ut patet de quodritate sūentia et
sensū. id ad hoc p̄dicamentū nō possūt pertinere entitates abso-
lute id relatiōis qd relationes lū dici nō habent locū in hoc p̄-
dicamento

Sit 2^a dō sole relationes lū ē et reales possūt dīcūt
collocari in hoc p̄dicamento. P̄ hoc dō ex t̄te in hoc cāp̄ loquūt.
tantū de relatione que ponūt in hoc p̄dicamento. Id in hoc cāp̄
tantū loquūt. de relatione lū ē qd sola ista dīcūt. dīcūt in hoc
p̄dicamento. mē p̄. qd t̄te in p̄senti cāp̄ requirit dīfōnē antiquā
sūb ier relatiō fūt que id qd fūt aliorū ē dīcūt. et ponit ista dīfōnē
lato fūt illo quod totū suū ē ē ad aliud referri id illo ē relatiō lū
ē cuius totū suū ē ē ad aliud referri qd t̄te in p̄senti cāp̄ tantū lo-
quūt. de relatione lū ē

3^a dō ut aliqua relatiō dīcūt. p̄dicamē-
talij et dirēde p̄tineat ad hoc p̄dicamentū requirūt. Septē id dīcūt.
Pa ē qd fūt realij. ut excludant relationes rōnū
2^a ē conditio ut fūt relatiō lū ē ut excludant relationes lū dīcūt
transcedentales.

3^a conditio ē ut fūt finitū et cōtata ut excludat relationes in cōtata dīcūt
4^a conditio ē ut substantia relationis fūt reale, et realij existens. ratio
ē quia aliud ē r̄cale quale ē aliud ē r̄calis r̄calij nō p̄t p̄stulat
subiectū reale cui in hereat. Unde r̄ rōnū nō ē aut r̄ nō dīcūt
t̄ r̄ nō p̄t habere relationē r̄cale sūe nō p̄t ē substantia aliū r̄ rela-
tiōis r̄calij p̄dicamentālij

147
1a condicio e ut fundamentu suu ratio fundandi sit realis. ratio
e qd relatio desumit sua realitate et entitate a fundamento proxi-
mo: Vg relatio similitudinis que e in uno albo habet pro fundamento
proximo suu ratio fundandi albedine et ab ipso albedine desumit
tali relatio similitudinis sua realitate. Vbi aduerte qd talis relatio
fundandi debet e ad ali quid reale respectu illius qd e subiectu suu fun-
damentu remotu relationis. suu talis ratio fundandi sit audens
suu no. aduerte etia qd per ista conditione excludit. relationes rationis:
qd cu realis rationis desumit a fundamento si in subiecto no dat. ali-
quid qd sit radix talis relationis no erit relatio realis et ita dicit qd res
intellecta no dicit relatione reale ad intelligente qd e intellectus no e
ali quid reale in re intellecta. ut possit e radix alius relationis scilicet
relationis realis

2a condicio e ut terminus relationis predicamentalis sit realis et realis
existens ita. Vt p^a parte questⁱ 13^a artic^o 1° ratio aut e qd si relatio no
postularet terminu existens sequeretur qd in eade res simul essent actu
infinite relationes propter diuersos terminos possibiles: Vg numerus
ternarius qui e prior numeris infinitis maioribus possibilibus ad deum
diceret actu infinitas relationes prioritate qd diu no pot.

1a condicio e ut sit inter duo extrema realia et realia distincta. Vbi
aduerte qd extrema no solum debent e distincta materia hⁱ. et lu qd sunt
subiecta et fundamenta remotu relationis id eia debet e distincta lu
fundamenta proxima suu ratione fundandi talis qd no pot e eade ratio
ratio fundandi in utroq extremo. Ratio fundandi in utroq extremo
debet e distincta ratione fundandi alterius extremi. et ita docet Vt p^a
parte questⁱ 42^a artic^o po ad 4^u relationes similitudinis aut equalitatis
inter diuinas personas ratione nature no e reales qd quicunq personam diu-
nesit inter se realis. distincte, tamen nature diuinas que e fundamentu no
proximu suu ratio fundandi talis relatio no e multiplex in eo
e una in oib^{us} diuinis personis et similib^{us}. si deq poneretur. Una nam io
albedine in duob^{us} subiectis illa duo subiecta no haberent relatione
reale similitudinis ex eo qd fundamentu proximu scilicet albedo no
e multiplex id e in eo

Ex oib^{us} predictis conditionibus inferre aliqua
Codex is lege

discrimina que reperiuntur inter relatione predicamentale et inter
relatione transcendentalis siue ut dicitur quod primum est quod relatio
predicamentalis et talis est ad sit bona relatio nominis supponit aliquid funda-
mentis absolutum in quo fundetur et a quo desumatur sua realitate.
relatio vero transcendentalis non est nominis supponit aliquid absolutum in quo
fundetur et a quo desumatur sua realitate. quod relatio transcendentalis non
est bona et propria cum sit aliquid absolutum

Ubi aduerte quod relatio cum sit tam inime entitatis et continuatur per re-
pente ad aliud nominis requirit aliquid fundamentis non solum ut existat deinde
ut sit sub iudicio capax ad existendum siue ut sit entitas realis et ita fit quod
sola relatio inter omnia alia auidentia possidet fundamentum

Quid dicimus quod relatio predicamentalis non est per
se extensa a natura quia ratio predicamentalis non producit per se id ad
productionem alterius quia ut docet philosophus 1° philosophia ad relationem non dat
per se motus relatio autem transcendentalis cum sit aliquid absolutum est per
se inuenta a natura quia per se producit et non solum ratione alterius ut si-
entia quodritur et

Ita dicimus quod relatio predicamentalis per se
let terminum reale aliu existente taliter ut non possit saluari sine ter-
mino reali aduersus existente relatio vero transcendentalis non nominis o-
portet quod scientia dicitur relatione transcendentalis ad suum obiectum
et ad siue adu non existat cum sit aliquid rationis

At et principale dicimus quod relatio predi-
camentalis respicit terminum sub ratione termini puri quia relatio predi-
camentalis respicit suum terminum ut est sibi correlatum. hic etiam quia relatio
fuit simul nata. at vero relatio transcendentalis non respicit terminum
sub ratione puri termini sed sub ratione principij cause vel obiecti sed pa-
ter dicenti per omnes relationes transcendentalis

Ex quibus in fere quod relationes transcendentalis
cum sint entitates absolute possunt esse fundamentum relationum predicamen-
talium. ideo enim tales relationes transcendentalis dicitur ut dicitur quod
significat res absolute ad quos conuertitur. vel consequi possunt relatio-
nem ut est et predicamentale unde fit quod nomino quod significat rela-
tiones transcendentalis non sunt in posito ad significandum ipsas relationes

Idcirco uterque abso- lutas ut quantitas qualitates nomina b^e que sunt
inposita ad significandum relationes. Quia ei non significat ipsas ent-
itates abso- lutas sed ipsas relationes. Quia ei ut pater qui significat pa-
ternitatem et filius qui significat filiationem.

ARTO 3. commodò definiat. relatio et relatiua

Sic d^o optima est desto relatiuorum tradita ab A^{le} in hoc
cap^o si licet relatiua sunt ea quibus ipse est ad aliquid qd^o comodo
se habet que d^o conueniunt tradit. et explicat. ap^o philosophis his
verbis relatiua sunt illis quorum totu^m suu^m est ad aliud se habere qui-
bus d^o p^ontibus terminu^m definit relatiua in concreto et numero plu-
rali f^unta. p^ot aut^{em} defini relatio in abstracto su^m est forma rea-
ly cuius totu^m est ad aliud se habere h^{ab}et. relatio est aut^{em} d^o reale fra-
ctione respiciere aliud quod d^o p^ontes optime sunt q^o tradit. p^ontes h^{ab}et
formali^m primariu^m p^ontis relationis que est facere d^ont ad aliud
tanqua^m ad terminu^m.

Sed obijci^t p^o contra ista d^ont d^ont aliquo-
tera et p^ontes relatio que non refer^{re} ad aliud tanqua^m ad suu^m ter-
minu^m q^o non bene a^l significat. talis relationis d^ont non u^ont p^ontes
supremu^m huius p^ontis d^ont est d^ont et p^ontes relatio reali^m d^ont
non habet terminu^m ad q^o referat^{ur}. q^o d^ont aliqua relatio que non re-
fer^{re} ad aliud: m^o p^ontes si talis relatio respiciet aliqui^m terminu^m,
talis terminu^m est d^ont p^ontes id non p^ont in p^ontes respiciet ali-
qui^m terminu^m in p^ontes q^ontis. talis relatio non est p^ontes
id est d^ont relationibus. Deinde neq^{ue} p^ontes respiciet aliqui^m terminu^m
in d^ont quia iste deberet est equalis tali relationi: et ita d^ont.
Duo genero supremo in hoc p^ontes d^ont q^ontis relatio
illa in d^ont et aliud q^ontis terminu^m relatiu^m in d^ont q^ontis d^ont
q^ontis d^ont est q^ontis relatio que est genero supremu^m non est terminu^m
que respiciat.

R^ont. negando aut^{em} ad p^ontes d^ont est q^ontis
ratio in d^ont que est genero supremu^m quia u^ont non respiciat aliq^uem

terminos in alio uenerunt talis qd non moueat aliu referendi rei
prout tamen aliqui terminus in alio assignato, id est denotat notam
relationis que est reppietur aliud. et ita relatio in coi scripta non ex
creat aliu referendi ad aliud byque adeo fit comulta et determina
ta in suis singularibus

2° obijciat relationes transcendentes
etiam habent totu suu ei ad ordinem ad aliud. by totu est mater
et ad forma et totu ei habet et aliu est ad obijcti. id totu in la
nonis predicamentali non est ad aliud. qd relatio ei sit audon rea
le non solum habet ei in ordine ad terminu sed etiam habet ei in sub
iecto qd non bene definit. relatio predicamentali cuius totu suum
ei est ad aliud se habere

Re. negando mo. non enim relatio transcen
dentalis est ad aliud sed ab alio. na relatio transcendentalis est depen
dentia unius ab alio in aliquo genere causa. et ita. solum dicitur ab alio
et non ad aliud qd dicitur ad aliud non denotat aliqd genus causalitatis
et dependentie et ita sola relatio predicamentali dicitur ad aliud ta
qua ad puru terminu. Unde horbitz et alii non habent suu ei ad
aliud solum habet ad obijcti id ab illo solum ab obijctis qd solum dicitur qd
relatio non solum habet suu ei ad aliud solum habet ad terminu sed etiam
habet suu ei in subiecto quia est audon. Ad qd relatio si coi dicitur.
Quia rone coi audentis si habet suu ei in subiecto. si d^o considerat.
Quia propriu et particularem modu essendi su dicitur qd relatio habet
totu suu ei ad aliud tanqua ad puru terminu

Ex quibus clare inferre distat inter relatione et ali
audentia qd relatio quauqz dicitur rone coi audentis siue ut dicitur in
reppietur subiecto cui in herent, tantri dicitur particularem modu essendi
qui est ad, per que constituit tale et determinat audon non reppietur
subiectu sed aliud solum terminu. Oia d^o alia audentia ut quoditas quali
tas et solum solum dicitur rone coi audentis sed etiam usus proprius et
particularem rone reppietur subiectu. by quantitas non solum dicitur rone
comune audentis et qd est audon reppietur subiectu nepe subiectu sed etiam
dicitur suu particularem ratione que est extensio partiu reppietur subiectu
solum subiectu cui in heret et ita dicitur qd quantitas est audon et extensio

179

subtq quidam d^o dicat qd relatio e auidens p^o t^o no d^o dicatur
qd relatio sit ad, subtq id termini

Art^o 4, quot sint fundamēta et ge nera relationum

Cū relatio desumat sua entitate et relationē a suo fundamēto
propterea huerūt genera relationū q^o sūt fundamēta relationū
d^o aduente qd sūt fundamēti relationis ē duplex vñs remotū et
aliud proximū scilicet ad hō generandi, fundamēti remotū illud
a quo provenit fundamēti proximū: d^o p^ooto generandi ē fun
damēti remotū relationis paternitatis q^o talis p^ooto ori^o funda
mentū proximi relationis ē illud ex cui^o p^oositione statim resultat
et sequit^r relatio ut aliū generandi et fundamēti proximi relatio
nis paternitatis q^o p^oposita ad hōne generandi statim resultat in ge
nerante relatio paternitatis et istud fundamēti proximi solet ap
pellari ratio fundandi d^o modo fundandi: qd^o d^o nō querim^o qd
sint fundamēta relationū de loquimur de fundamētis remotis
id proximi ex eo qd ex p^oositione fundamēti proximi statim resultat
relatio nō d^o ex p^oositione fundamēti remoti

Sit d^o tria sūt fundamēta relationū quoru
p^oū ē unitas ē nūm^o qū ē aliū et passio. 2^a ē mensura et mensurabile
et ita tria etiā sūt genera relationū p^oū gen^o relationū ē que fun
dat^r in unitate et nūm^o. 2^a gen^o relationū ē qd fundat^r in alio
ne et passione. 3ª gen^o relationū ē que fundat^r in mensura et me
surabile: hanc clonē expr^oque tenet Ale^o s^o metaphisic^o cōp^o 1° d^o 1° b^o
de l^octione 1° et alij q^o metaphisici et dia^olectici. et p^o h^oec d^o rōne
d^o q^o sō h^o illud pōt^r ē fundamēti alij^o relationis qd habet rōnē
ordinandi vñs ad aliud nō relatio ē ordo vñs ad aliud id tantū
trib^o modis pōt^r vñs ad aliud ordinare q^o tantū sūt tria fundamē
ta relationū: nū p^o q^o o^o qd ordinat^r ad aliud ē, ordinat^r vñs ē, ē,
vñs virtutē et operationē ē, vñs cōuenientia et d^o d^o uenientia id
vñs ordinat^r ad aliud vñs ē fundamēti relationū mensura et
mensurabilis q^o ea que mensurant^r atq^o pōt^r ē specificationē

ab alio et ita ponit. In fundamentu scilicet mensura et mensura
bile. si de unu ordinat ad aliud in virtute et operatione, id est
ut e principiu agendi, passioni consistit. In fundamentum
scilicet actio et passio. si tamen unu ordinat ad aliud in conveni
entia et convenientia ponit. In fundamentu scilicet unitas et
numus quod multis modis potest unum ad aliud ordinari et consequenter in
terminu erit fundamentu relationu

Ex quibus inferre quod cum relationes multiplicentur
ad multiplicatione fundamentoru propterea tria erunt gene
ra relationu: et ita quedam erunt relationes. Si generis quales
sunt ille que fundantur in numero et unitate. quedam sunt relationes
2i generis que fundantur in actione et passione, et quedam sunt
relationes tertij generis quales sunt ille que fundantur in men
sura et mensurabili

Explicit primu fundamentu

Sicca. In fundamentu quod est numerus et unitas advertendum est. Po
tius per unitatem in presenti non intelligitur. Unitas quantitativa de qua
locuti fuimus in predicamento quantitatis id tamen per unitatem intel
ligitur convenientia duorum extremorum talis: quod quod sunt due res
que conveniunt in aliquo et dicuntur relatione fundantur in unitate.
Unde in unitate seu convenientia posuit et inter duas substantias seu
essentias propterea est fundamentu relationis idempositivum, id est unitas
potest et inter duas quantitates equales, id est in equalitate et sic est funda
mentu relationis equalitatis, id est unitas respondit inter duas unita
tes similes et est fundamentu relationis similitudinis. Unde intel
liget illud hoc prologium philosophoru scilicet quod unitas in substantia
fuit idem in quantitate fuit equalitas et in quantitate simile ex quo
bis inferre quod omnes istae relationes quodvis fundantur in substantia quanti
tate et qualitate non tamen distinguuntur specie cum omnes habeant idem
fundamentu specifiu scilicet unitatem

Ad advertendum est etiam quod per numerum non intelligitur.
in presenti numerus de predicamento quantitatis id tamen intelligitur
illo diversitas fuit convenientia quod respondit inter aliquo duos
extrema et ita si haec diversitas fuit de convenientia et inter duos

subtrahitur seu essentia est fundamentum relationis diuersitatis. sic inter
duos quantitates inaequales est fundamentum relationis inaequalitatis
si vero inter duos qualitates dissimiles ille eorum proloquens subi-
cet quod nunc in subtra. fuit diuersum in quantitate fuit equalis
et in qualitate dissimile. colligetur etiam quod omnes relationes quae
fundantur in nunc sunt eisdem speciei quia quod uis quod est fundantur
in subtra. quidam in quantitate et quidam in qualitate tamen omnes
habent idem fundamentum scilicet nunc.

Ex quibus inferitur quod quod extrema conueniunt in
aliqua natura. specifice essentiali dicunt relationem ideptitatis specifice
et per se et paulum dicunt relationem ideptitatis specifice quia co-
ueniunt in natura humana. si extrema diueniunt in aliqua natura.
generico dicunt relationem ideptitatis genericam ut homo et leo quia
conueniunt in eis aliis fundant relationem ideptitatis genericam
et contra si extrema habent diuersas naturas specifice fundant
relationem diuersitatis specifice ut homo et leo et si habent diuer-
sas naturas genericas fundant relationem diuersitatis genericam ut
homo et lapis potest etiam fundari relatio diuersitatis inter individua
eiusdem speciei. ut inter petrum et paulum in quantum habent naturam
mero distinctam et distincta principia individuantia.

Inferitur de relatione diuersitatis et ideptitatis
posse fundari in rebus omnium predicamentorum absolute nam
in quolibet predicamento res sua naturae et gentis et conueniunt
et sic fundant relationem ideptitatis et differunt et diuconueniunt et
sic fundant relationem diuersitatis. Unde quod dicitur. Unitate in subtra.
facere idem et nunc facere diuersum, nomine subtra intelligitur essentia
rei ad quamque predicamentum pertineat.

Inferitur de quod quod due res potest habent
eandem extensionem fundant relationem equalitatis. ut homo et panis
in genere. et si habent diuersam extensionem partium fundant relationem
inaequalitatis. ut homo et panis in genere panis si vero due res habet
eandem qualitatem fundant relationem similitudinis. ut duo subiecta
alba. si autem sunt due res quae habent diuersas qualitates fundant
relationem dissimilitudinis. ut homo albus et homo niger qui habet

Diversas qualitates fundant relatione similitudinis que fundat
in albedine et nigredine

Ad duendum tamē si circa relatione equalitatis
et similitudinis que ut due qualitates sint equalis una quantitas
debet excedere alia in extensione alioquin non essent equalis sed in
equalis. at si due qualitates fundet relatione similitudinis non
requiritur quod sint eodem modo inter se vel remissis quia una sit ma-
gis intensa vel remissa quā alia. possunt fundare relatione simi-
litudinis. non si sint duo alba quorum unus sit intensius ut sex et alius ut
octo ad alia dicantur similia et habent relatione similitudinis et
propterea dicitur quod relatio similitudinis potest suscipere magis et minus

Tandem inferre ex dictis relatione absente et pre-
sente ut de presentibus vel absentibus et similibus relatione propinquitatis
et distantie ut de propinquo et distans sunt etiam relatione primi ge-
neris fundate in unitate numero vel relatione distantie et obiectis
fundantur numero

Explicit. 2a fundamentum relatione

Difficultas et controuersia est inter doctores quid sit fundamentum
proxime relationis. Si generis non sicut dicitur quod est potentia proxi-
ma et formalis producendi alio autem producendi solum est condi-
tio sine qua non sicut dicitur quod est potentia radicalis producendi aliquid
alijs dicitur ut conuenit. Thomae dicitur de actione et passione quod propter se

Et alio et passio est fundamentum relationis. Si ge-
neris ita dicitur Thomae in 3a dicitur octavo quasi per articulum 10. per
illud est fundamentum proximum alicuius relationis ex cuius possessione
statim sequitur relatio ad posita actione producendi statim sequitur
relatio producentis ad productum et posita passionem sive passiuam
productione rei statim sequitur relatio producti ad producentem quod
alio et passio sunt fundamentum proximum relationis. Si generis

Confirmat. quia nichil debet quod possit de fundamentum
proximum talium relationum nisi solum potentia remota vel potentia
proxima. si alio et passio producendi aliquid non potest de neque
potentia remota neque proxima producendi quod notum debet de alio
et passio. nisi scilicet quod quidam ponat. duo homines qui habeant

ambo potest generandi. et remota que est ipsa potest fieri genera-
ti quod proxima que est qualitas que dicitur in quod dicitur relatione pater-
nitatis ad aliam ex eo quod non potest esse fundamentum proximi si-
licet alio generandi

Sed obijci potest illud est modus fundandi sue fun-
damenti proximi alicuius relationis quo potest proponi: rela-
tio et sublati quo auctore relatio id si offerat actio et passio
in relati. Si generis reducitur relatio quod alio et passio non sunt
fundamenti proximi relationum Si generis: non sunt in parte
sublati alicuius generandi aduocantur paternitas

Respondeo confessa meo ad me dicitur quod alio et passio
possunt coexistere dupliciter. prout in fieri et si non possunt esse funda-
menti relationum Si generis quod tale relationem consequitur. ad pro-
ducentem per quo produxit et ad effectum per quo produxit. 2o bo
modo possunt coexistere alio et passio in folio est scilicet in
illud quod relinquit alio in genereante, et de illud quod relinquit
passio in passu suae in effectum productum non alio relinquit
in agente determinatione ad effectum productum et passio relin-
quit in effectum hoc quod est productum. Unde in parte sublati gene-
rans et potest generandi dicitur fundamentum proximum datio-
nis paternitatis in quod respiciunt illud determinatio alio
generandi preterita. et si potest radicali et proximo pro-
ducendi tamen fundat relationem relationem alio et in alio
est fundamentum proximum relationis. Si generis quod illud dicitur
fundamentum proximum ratione cuius fundantur relationes

Vel 2o Respondeo quod proprium est fundamentum pro-
ximi relationum Si generis ut folium sit et duret pro illo tempore
existenti quo ponitur relationem. ratio est quod tale fundamentum
folium est natura ut ponat causas et effectus non bene ut conserventur.
ita similiter et tale fundamentum erit natura ut ponat rela-
tiones causas et effectus non bene ut conserventur ad de factum fundamen-
tum alicuius relationum que necessario debent esse et con-
servari ut ponantur et conserventur alicuius relatio-
nes

180
2o obijciat et id in relationibus 2i et 3i generis requi-
rit. alio productum. 3o si alio et passio sit fundamētu-
proximū relationū 2i generis nullo erit de fauitor relati-
onē 2i generis et aliorū generū. cōtra p̄t. q̄a inter duo alba
dē. relatio similitudinis; et ut inter sua et obijctū de quo
relationē mensurabilis nā. ut ē ut producat. talia extre-
mo; si enim nō producerent. nūquā inter illa. interueniret
relatio aliqua sicut ille qui nō generat nullo modo p̄t
habere relationē paternitatis q̄ alio producendi etiam
ē nō. ad relationē 2i et 3i generis

Re. q̄d in relationibus 2i et 3i generis alio prod-
uctum extremū nō requirit p̄ se et intrinsece q̄ si possit
fieri ut illa duo alba et sua et obijctū existerent obijq̄ pro-
ductione eodē modo ē ut inter duo alba relatio similitu-
dinis et inter scientia et obijctū ē ut relatio mensurabilis
ad mensurā. Unde productio extremū in relationibus 2i
et 3i generis tantū requirit. ut cōdictio sine qua nō ut inter
illa interueniat relatio; at bō in relationibus 2i generis ita
p̄ se et intrinsece requirit alio producendi ut sine illa in-
possibile sit intelligere talē relationē q̄ quod tūcā p̄ nō ē.
duo homines cū pota alio et passio generandi si tantū
ob illis tollamur actionē et passionē seu generare et generari
impossibile ē intelligere in illa relationē paternitatis et filiationis

3o obijciat calefactum dicit relationē ad calefa-
ctum quē relatio fundat. inmediate in pota calefaciendū nō
talī relatio ē 2i generis q̄ cā dicit relatio 2i generis quē
nō habet p̄ fundamēto proximo aliorū et passionū
patet q̄ calefactum ideo dicit talē q̄ habet pota passio. ut
calepat

Re. digō mō calefactum ante p̄ dactionē
dicit relationē ad calefactibile nō talit. q̄d talī relatio sit
2i generis et cause ad effectū; id tantū q̄d talī relatio sit 2i
generis scilicet mensurari ad mensurā itaq̄ calefactum est
q̄d libet agere ante quod producat effectū respiciit passum

et effectus non ita quod effectus sit tanquam obiectum et ita talis rela-
tio tantum est mensurata ad mensuram et huius generis

Ex quibus clare habet. quod adhuc in genere rela-
tionis sola pertinet relationis causae ad effectum non comodo uigere
sed sola ratio causae quae producit et ratio effectus producti.
Inde ratio quae dicit causam ad effectum non dicit productum sed produ-
cibile non est huius generis et ita fit una sola actio et passio iam confir-
mata et facta potest esse fundamentum huiusmodi fundandi relationem
huius 24 generis

Explicat 3u fundamentu relationu

Aduertendu est pro relatione una est mutua et alia non mu-
tua ratio mutua est quod ex parte utriusque extremi datur ad invicem
ratio eisdem ordinis et entitatis; id est si in uno extremo datur rela-
tio realiter etiam in alio extremo debet correspondere ratio realiter.
Vnde pater et filius mutuo referuntur. quia si pater refertur ad filium
per paternitatem quae est ratio realiter ita filius refertur ad patrem per
filiationem quae etiam est ratio realiter. Inde non superius dicitur ratio nec
sunt mutuae quod mutuae idem ratione scilicet quod una respiciat aliud et
quod aliud respiciat. quod hoc etiam habent relationes non mutuae rela-
tio non mutua est quod ex parte unius extremi tantum datur ratio talis
Vnde ratio quae dicit creaturam ad Deum dicitur non mutua quod tantum ex
parte creature quae refertur ad Deum dicitur realiter non vero ex parte dei quia
ipse non refertur ad creaturam et similibus. Ratio quae dicit scientiam ad
subiectum dicitur non mutua quod tantum ex parte scientiae dicitur ratio realiter

Deinde ratio mutua est duplex una equivaletentia
et alia deequivaleentia. ratio equivaletentia est ratio eisdem ordinis
et denominationis ut ratio similitudinis inter duo alba quia
utrumque album dicitur relatione similitudinis. ratio dequivaleentia
est illa quae est diversae rationis et denominationis. Vnde pater et filius
sunt relati dequivaleentia quod scilicet pater non dicitur pater ad a humani
patris sed ad filium

Aduertendu est quod relationes huius tertij gene-
ris fundantur in mensura et mensurabili. ubi nomine mensurae non intel-
ligitur mensura quod habetur de qua locuti fuimus in predicta me-
tro

quantitati id tantum nomine mensure intelligimus id a quo res desumit
sua veritate l. perfectione et expressione nomine d^o mensura
bilis intelligimus illud quod desumit sua veritate perfectione et specifi
catione ab alio et si dicimus quod obpositum habet et adhaeret
ratione mensurabilis ex eo quod ista desumit sua perfectione
et expressione a sui obiectis et obiectum cuiuslibet suorum, l.
habitu dicitur mensura quia est id inde desumit perfectione et spe
cificatio scientie l. habitu l. potest

Sit proclonationis 3i generis etiam sunt predicame
ntales. p^r. quia non magis ratio quare relationes 3i generis sunt
predicamentales non de tertio generis quod sicut relationes 2i generis
sunt predicamentales ita etiam 3i generis. ant^o p^r. quod sicut relationes 2i
generis fundantur in dependentia effectus a sua causa. Ita ad rationem
et efficientiam ista similitudo relationis 3i generis, ut relatio sui est
ad obiectum fundatur in dependentia scientie ab obiecto. Ita expe
ssificatione quod sicut in genere relationum est predicamentale ita etiam in
3i generis.

Sed obiectum non scientia dicitur relationem transcen
dentalem ad sua obiecta et similia. de creature dicitur relationem tran
scendentalem ad Deum quatenus est mensura ipsorum id talis relationis
sunt 3i generis quod relationes 3i generis non sunt predicamentales sed
transcendentales.

P^r. quod si non potest considerari l. id quod accipit et
expressione a suo obiecto et si dicitur relationem transcendentalem
ad aliud quod hoc modo ab illo dependet, l. potest considerari scientia.
Id quod respicit suum obiectum ut existens et purum terminum et si dicitur
relationem predicamentalem ad suum obiectum negat hoc modo ab illo
dependet: sicut effectus id quod dicitur dependens et habet a sua
causa dicitur relationem transcendentalem ad suam causam. si d^o effectus
consideratur ut respicit causam sub ratione puri termini ad existens ipse
effectus dicitur relationem predicamentalem ad causam. Unde in fine. quod quod
remanet scientia et destruit obiectum existens nullum. relatio predi
camentalis et sub eo remanet transcendentalis.

Ex quibus infero quod relatio 3i generis talis de
est non mutua et talis dicitur ex parte unius extremi sicut ex parte

non mensurabili quod quidam mensurabile dicat relatione realem
et predicamentale ad mensuram ex eo quia ab illa habet suam
specificacionem tamen mensura non dicit relatione reale ad men-
surabile: igitur quidam scientia dicat relatione reale ad suum ob-
iectum non dicit relatione reale ad scientiam quia obiectum nullam
ordinem et dependet a se et similibus quodam creatura dicat re-
latione reale ad Deum quia dependet a Deo tamen Deus non dicit re-
latione reale ad creaturam quia Deus non dependet nec ordinatur ad
creaturam

Infero igitur ad hoc relatione pertinet omnis illa
relatione quae dicitur potest fieri, habetque et ad hoc ad sua obiecta exis-
tentia et quod talis relatione tamen sit naturalis et predicamentalis ex
posse utriusque extremi scilicet ex parte illius extremi quae est mensura-
bile et per se habile et specificabile. ex parte vero alterius extremi
scilicet ex parte mensurae non datur relatio realis ad mensurandum
sed tamen datur relatio rationis et ita relatio quae dicitur obiectum ad
scientiam est relatio quae dicitur deus ad creaturam talis est relatio
rationis

Artus 5. utrum una relatio possit esse fundamentum alterius relationis

Ad istam intelligentiam contrarie et nonne sententiae nota
quod relatione quidam sunt similitudinis sive equiparantis quae
sunt ex genere rationis et denominationis ut relatio similitudinis
quae est inter duo alba: aliter vero sunt relatione dissimilitudinis
sive dissimilantes quae non sunt ex genere rationis et denominationis
ut paternitas et filio et quod igitur in praesentibus articulis queritur
utrum duae paternitates vel duae filio per relationem simi-
litudinis superaddita et fundata in ipsa paternitate legat
utrum scilicet duae relationes dissimilantes et paternitates
et filio dicat: dissimilantes per relationem dissimilitudinis super-
addita et fundata in paternitate et filio et
Sic igitur una relatio predicamentalis non potest
esse fundamentum alterius relationis predicamentalis . . .

ita tenet expresse D^r pa parte quest^{ae} 4ta art^{iculi} pro ad 4^{am}
et communiter. ex eisdem discipulis D^r pro illis re que est mod^o
nō dat. alig mod^o q^{ui} est de predicamento id relatio est quid^o
mod^o q^{ui} d^{icitur} unig relationis dat. alia relatio

Confirmat. q^{uia} unig actionis nō debet d^{ist}incta ac
tio per qua^m fiat super ipsa sit et provenit a causa et unig
subsistentie nō dat. alia subsistentia. cū ipso sit ratio sub
sistendi: et unig existentie nō dat. alia existentia. cū ipso
sit ratio existendi, et unig presentie nō dat. alia presentia.
cū ipso sit ratio essendi proprii. d^{icitur} etia^m relatio est ratio referre
di^{cti} mū ad aliud q^{ui} d^{icitur} unig relationis nō dat. alia relatio

2° p^{ro} p^{ro} si in relatio p^{oss}et e^{ss}e fundamentū alterig rela
tionis sequunt. q^{uia} naturalit^{er} d^{icitur} infinita in alio q^{ui} est contra
e^{ss}e sententia philosophorū q^{ui} d^{icitur} relatio nō p^{oss}et e^{ss}e fun
damentū alterig an^{te} b^eat^{um} q^{ui} d^{icitur} si p^{ro}teritas e^{ss}e fundat relatio
nō similitudinis in ordine ad alia p^{ro}teritatem etia^m funda
bit relatio nē d^{icitur} similitudinis in ordine ad p^{ro}teritatem ad
alio relationē d^{icitur} simile p^{ro}terita relatio illa d^{icitur} simili
nis fundabit relationē similitudinis ad alia e^{ss}e d^{icitur} species
et deinde huiusmodi relatio similitudinis fundabit rela
tionē d^{icitur} similitudinis ad alia d^{ist}incte species, et p^{ro}terita
huiusmodi relatio d^{icitur} similitudinis fundabit relationē simi
litudinis ad alia e^{ss}e d^{icitur} species et sic in infinitū q^{ui} si in re
latio esset fundamentū alterig d^{icitur} d^{icitur} p^{ro}cessus in infinitū
alio d^{icitur} d^{icitur} infinite relationis in eadē re

S^{ed} respondet huius orgo duplex solutio p^{ro}
e^{ss}e q^{ui} d^{icitur} in relatio nō b^eat^{um} nūllū e^{ss}e in cōueniētiā admetton p^{ro}cessus
in infinitū et in finitū in alio. id h^{ic} solutio nō e^{ss}e admet
tonde ex eo q^{ui} d^{icitur} admettit p^{ro}cessus in infinitū et in finitū
in alio naturalit^{er} q^{ui} e^{ss}e contra e^{ss}e m^{ult} sententia philosophorū
ut d^{icitur} d^{icitur} 3° p^{ro} h^{ic} solutio

Alig^o p^{ro} nec concedat p^{ro}cessus in infinitū et in
finitū in alio respondet q^{ui} d^{icitur} due relationes e^{ss}e p^{ro}terant^{te} b^eat^{um}
due p^{ro}teritatem fundat relationē e^{ss}e p^{ro}teritatem et similitudinis

tamen de relatione id est spiritus non debent fundari aliq-
 uo per se ipsos sunt eadem et similes id est absolute
 requiritur quia non solum sequitur quod una relatio possit fundari in
 ratione similitudinis in ordine ad aliam similem et eadem speciem
 id est quod possit fundari relatione diversitatis in ordine ad aliam
 spiritus in ordine ad aliam diversam et diversae speciei et ut
 intelligitur relatio similitudinis fundabitur relatione similitudi-
 nis in ordine ad aliam similem et ista relatio similitudinis fun-
 dabitur alia relatione diversitatis in ordine ad aliam diversi-
 tem et ita de similitudine inveniuntur semper per se ipsos in infinito

Sed obijciunt quodammodo conveniunt in aliquo et possunt
 fundare relationem convenientie fundate in unitate: et quae-
 cunque desunt possunt fundare relationem diversitatis fundatam
 in numero ut si duo substantiae fuerint fundat relationem id est spiritus
 si desunt fundat relationem diversitatis et duo quantita-
 tes si conveniunt in extensione fundat relationem equalitatis;
 si vero differunt in extensione fundat relationem diversitatis
 convenientie et in equalitate et similitudine: duo qualitates si conveniunt
 ut duo paternitates fundant relationem id est spiritus et similitu-
 dinis; si differunt fundant relationem diversitatis et paterni-
 tates et filiationes fundant relationem diversitatis et diversitatis
 similitudinis et consequenter una relatio potest esse fundamentum al-
 terius relationis

Ad consequente in relationibus predicantibus
 totum et negationem ratio diversitatis ergo duo paternitates ha-
 bent convenientiam quasi manifestam et ita per suam meton-
 imiam possunt eadem et convenire et similitudine alia relatione
 diversitatis paternitates et filiationes habent quasi diversitatem
 manifestam et ita per se ipsos desunt et differunt et non
 per aliam relationem et unitatem superadditam et ita non sequitur
 processum in infinitum et in infinitum in aliam

Sed contra dicitur quod similitudo duo substantiae et duo homi-
 nes et similitudo duo albedines per suam metonimiam sunt similes
 et non per aliam formam relationis superadditam: contra tenet

ga nō ē magis ratio cur due relatione sint simile, potest ipsa
et nō due alig rei cuiuscūq; predicamēti

Re. qd ratio de per se nō ē et prouenit ex de
bili entitate relationis: qd uelatio cū sit tā debili entitati
nō pot ē fundamētū alicui relationis ex eo qd fundamētū
debet ē perfectū illo qd fundat. et cū oēs relatione sint equalē
in modo efordi: relatio propterea in nō pot ē fundamētū
aliqui

Artg 6, utrū relatio disting uat realiter a suo fundamēto

Nota qd tanquā censū supponendū ē: relatio realis
nō distingui realit. a suo fundamēto si ē transcendentali,
cū sit ipsa met entitas rei et alicui absolute quare spūe
difficultas de relatione predicamēti aliō modo sit licet di
tinguat a suo fundamēto

Nota lo qd relatio ē modus quidā illig rei in quo
fundat. ratio ē qd relatio inter oīa alia genera entitū ha
bet ei minimū et debili simū id inter alia genera dant
que sunt modi ut ubi sit et alia similia. qd si relatio ha
bet minimū et debili simū ē entitas modi et nō rei. nec cū
qd qd in ubi et sit et in alijs modis potest fundare re
liones, similitudinē, dīa nūcū, qd si fundamētū
ē modus, et relatio fundat. in illo erit modi quia fun
damētū nō pot ē minoris ē et realit. quā rei fundata et
ita si fundamētū ē modus, et relatio debet ē modus et nō rei
qd id qd ē rei habet perfectū et magis ē quā id qd ē modus et si
semel admittat. qd in relatio ē modus, et admittendū qd
oēs relatione sunt modi. Po qd oēs relatione sūt ei qd ē quid
datis et generis. tūc erit quia illa que ponat. in eodē predi
camēto nō ita se habet ut inū sit rei et aliud modus

Nota qd relatio inheret fundamēto priori
motū quā subiecto quo ex eo quā fundamētū priori nū
ē ratio et causa. siue modū ut in aliquo in sit relatio

fundamentu remane relatione & subiectu ad relatione predi-
camentaliu. fuit quantitas & subiectu quo omnia audierunt
materialia qd e ratio et corpus ob qua omnia audierunt. ma-
terialia subiecta in subiecto materialia et subiecta materialia
dicit. subiectu qd talia

Sit paelo relatio reali predicationali reali
distinguit a suo fundamento. hec clo e cori inter discipulos
D.P. et contra coti et suorum. D.P. tamen P. odub. testimonij
D. the. quond p. defumit. ex p. parte quet. L. 8. a. anto. 2. ad
2. ubi docet hoc de ferre inter relatione diuina et creaty
P. relatione diuine no sut alia. q. q. d. ex p. diuina in qua
fat relatione tamen creaty sut alia. redistincta ob absolute
in quo fundat. 2. testimoniu desumit. ex to contragey
cap. de imo 4. ubi fu ait hoc de ferre inter relatione diu-
na et creaty qd relatione diuine nulla fauit reali copu-
tione cu essentia diuina in qua sut tamen relatione create
fauit reali copuisione cu subiecto in quo sunt id coposio
reali e imo distinctio reali. q. on d. la relatio distin-
quit reali. a fundameto.

3. etiam p. rone affig. qd
quodto sut duo quond unus potest inueniri sine alio
magul dubio distinguit realiter. sed p. d. ame. cu potest
realiter inueniri sine fundamento relati. q. relatio
realiter distinguit a fundamento. minor p. si ponat
duo corpora alba tunc inter ila duo alba dat relatio simi-
litudinis fu data in albedine et si unus albus destruat
adue remenet in alio albo albedo que e fundamentu ad re-
latione similitudinis no tamen remenet ipsa relatio
similitudinis q. ita debet ee inter duo extra q. id
potest inueniri fundamentu sine relatione et conueque
tu fundamentu et relatio realiter distinguit.

Sed respondent contrarij hinc arguo
2. qd intale casu no destruit realiter relati. cu rema-
neat fundamentu diffinit. vero relatio quod affig.

fortem ipsius relationi. ex eo q^d destruit terminum in ipso.

Ubi quod omni terminus hanc responsio
non potest habere suum finem. namque si ita forte re-
bus que destruit est aliquid quodam rei, tunc si non est
aliquid, q^d niquil relationi destruit quodam destruit
terminum, et consequenter remouet relationem secundum totum
suum esse non ex parte termino. si vero est aliquid nōtio
debet esse aliquid relatiuum et ita iam destruit relationem
reducente secundum modum non illud aliquid q^d destruit
reducente secundum modum non potest esse aliud quod relatio.

2^a etiam requirit talis responsio q^d
non potest remouere formam aliquam in se, sed remouere
nec eius effectum forte. si igitur effectus forte primarij
relationi qui est referri ad aliud destruit et tollit quod
do tollit terminum etiam ipsa relatio nōtio destrui debet.

Hæc etiam valet si iterum
respondeant contrarij q^d destruito termino non de-
struit relatio ipsa, sed tantum impedit eius effectum
forte qui est referri ad aliud non quæ quo existit terminus
in nōtio ut condicio sine qua non reponat effectum
forte relationi etiam sublato termino reuertit in se re-
latio sine suo effectu.

Sed hæc solutio et responsio etiam
requirit dicendo q^d quando aliquid est nōtio ut condicio
sine qua non reponat effectum forte et primarij ali-
quij forme sublata conditione tollit etiam et destruit
talem formam q^d omnino repugnat ut esset forma aliqua
in aliquo subto sine eo q^d tribat illi suum effectum primarij
forte. Ubi impossibile est q^d sit albedo in subto sine eo q^d faciat
albus, et q^d sit quantitas in aliquo sine eo q^d faciat illud
extensum et quodam actualiter.

2^a de distinctione reali que est inter
relationes predicamentales et secundum modum esse relationes reales
modales; ita etiam comendat omnes comites q^d illa est.

distinção real modal, que é inter nō et modū
 sed talis é distinção que é inter fūdamētū et relatiōē
 q̄ realis distinção é real modal: minor ē. q̄ fūda-
 mētū ē res quedā et relatiō predicamentalis equi-
 dā modū illius, q̄ non é minor. (arguta aduersarij)

Arguta aduēseparatiō

Quā argū contra p̄tētiōē sine
 latiōē distinguere realiter apud damētū potest deū
 sapere ut possit fūdamētū et terminū q̄ nō ponat
 relatiōē. q̄ ita que distinguit realiter possit a
 deo impediri et separari: sed é impossibile q̄ ponat
 fūdamētū et terminū aliquiū relatiōē et q̄ nō
 ponat relatiōē. Tg impossibile é q̄ ponat duā alba
 et q̄ nō habeat relatiōē similitudinē, q̄ relatiō
 predicamentalis nō distinguit realiter apud fūdamētū.

R. q̄ diuina potētia bene potest
 esse fūdamētū et terminū aliquiū relatiōē et q̄ nō se-
 uat relatiōē cū ipsa sit realiter distincta a suo fūda-
 mētū et ita potest deū sapere ut sint duā alba
 et q̄ nō habeat rōnē similitudinē et intali casu
 talia duā alba eāt similia nō fortiter sed totā fū-
 damentaliū. Adverte tamē q̄ quāruq̄ deū possit
 separare fūdamētū a relatiōē et aliud conseruare
 sine relatiōē, tamen nō potest deū conseruare re-
 lationē sine suo fūdamētū, cū relatiō sit tōm
 minime entitatē.

2^a arguē si relatiō ē entitatē realitē
 alit distincta a fūdamētū ad illū potest dari per se motū quod
 é contra philosophorū et philosophorū. Et 2° eḡ relatiō nō é aliquid
 realit distinctum a fūdamētū a nō, p̄ quā op̄erū ē entitatē
 realit etiam modalit ē capax ut ad ipsū deū per se mo-
 tiū ut patet de b̄b̄is et d̄.

De quod entitatē realit é duplex
 b̄nā quē petit p̄ari resultatiōē et dimētiōē ab aliis ut

ut proprietates que postulat fieri per resultantia d' et di-
menationem a suo effa alia dō ē entitas realis que
per se postulat fieri per resultantia alia dō ē q' est p' et ubi
quantitas & hoc supposito responderi negando an, ad
probationem dico quod ad entitatem que postulat fieri
per resultantia nō debet dari per se motus unde cum re-
latio sit entitas que postulat fieri per resultantia d' et di-
menatione a suo fundamento propterea ad ipsam nō debet
dari per se motus

Si contra obijciatur quod si quicquid in
unum resultat ab alio per naturalem resultantia d' posito ipso sta-
tum sit naturalis resultantia illius quod resultat id posito
fundamento nō statim ponitur relatio q' si ponatur albedo
in aliquo subto nō statim ponitur relatio si similitudinis
respectu alterius albi q' nō d' ē productus & q' relatio
nō sit a fundamento per naturalem resultantia d' m

Respondetur quod resultat relatio a funda-
mento ē nō ut d' tanquam conditio si nō quia nō ut ponat
terminum et ita antequam ponatur terminus nō resultat
relatio a fundamento sicut natus humana p' naturalem
resultantia d' resultat substantia que terminus nō resultat
a natus humana. Christi q' talis natus humana ē im-
pedita ne ab alia resultat talis substantia uel sit p'
e d' natus substantia uerbi diuini unde quod posito fun-
damento nō resultat relatio et ex defectu fundamenti
id que desinit terminus

Et arguitur si relatio distinguitur
realiter a fundamento sequetur propter se in infinitum id
hoc nō ē ad mitemdum & q' relatio nō distinguitur realiter
a fundamento sequens p' distinctionem illam quia relatio di-
tinguitur a fundamento ē d' relatio q' nō relatio di-
stinctionis distinguitur realiter a fundamento l' nō disti-
nguit si nō distinguitur habio intentionis id quod r' d' nō
distinguitur realiter a fundamento si d' distinguitur inquiri
ndum ē de ista d' distinctione que ē d' r' d' an distin-
guat

a fundamento nunc quod si nō distinguitur ab eo intencio
si dō distinguitur ē per ratio nō dīstīnctio nō debet dīstī
ngui et sū in infīnitū ē q̄ p̄ ratiō nō dīstīnguit ratiō a
suo fundamento sequit̄ p̄p̄t̄ in infīnitū

Ad negando sequit̄ ad probandū dīcīm̄
quod dīstīnctio quē ēntī p̄ndamentū et ratio nō ē relatiō
p̄dīcīb̄ s̄ transcendentālīb̄ nos autē solū dīcīm̄ ratiōem
p̄dīcīb̄ dīstīnguit ratiō a suo fundamento q̄ de ratiōe
transcendentālī negam̄ q̄ relatiō p̄dīcīb̄ p̄ se ipsam
et non p̄ aliā ratiōem s̄ p̄p̄t̄ additā dīstīnguit ratiō
a suo fundamento

Ad arguendū relatiō creaturē ad creatōrē
nō ē entit̄ s̄ p̄p̄t̄ additā et ratiō dīstīnctā ab entitatē ab
solūtā creaturē ē q̄ dīcīt̄ alīquā relatiō p̄dīcīb̄ quē
nō dīstīnguit ratiō a fundamento am̄ p̄ q̄ si talī rē
latiō ē entit̄ ratiō dīstīnctā sequeret̄ q̄ talī entit̄
ē creatō et consequent̄ ratiō dīcīt̄ et alīā ratiōem ad cre
atōrē s̄ s̄c̄ in infīnitū ē q̄ relatiō creaturē ad creatōrē nō
ē entit̄ s̄ p̄p̄t̄ additā et ratiō dīstīnctā ab entitatē ab
solūtā creaturē in q̄ dīcīt̄

Ad quod relatiō creaturē ad creatōrē et
entit̄ s̄ p̄p̄t̄ additā et ratiō dīstīnctā ab entitatē absolūtā
creaturē non tamē p̄p̄t̄ hōi sequit̄ dīcīt̄ p̄p̄t̄ in
infīnitū q̄ ipsa relatiō ratiō s̄ p̄p̄t̄ additā p̄ se ipsā rē
ferit̄ ad creatōrē q̄ ē relatiō creaturē ad creatōrē unde
entit̄ creaturē absolūtē refert̄ ad creatōrē p̄ ratiōem s̄ p̄p̄t̄
additā ratiō nō ē entit̄ relatiō creaturē

Ultimū arguendū contra 2^{am} ratiōem
dīcīt̄ Thomas p̄ parte 2^a q̄ 28 artīculū 2° ad 2^m et pluri
b̄ q̄ alīp̄ locū docet̄ quod relatiō ē alīa rē a subiecto ē q̄
relatiō ē rē quod am̄ et non modū et consequent̄ dīstīnctio
ratiō quē ē in fundamento et ratio nō ē modalī
s̄ in rē extremā

Ad dīcīt̄ Thomā tantū dīcīt̄ q̄
relatiō s̄ comparat̄ ad subiectū ad fundamentū et motū

Nota 2° quod fundamentu relationis
 alio nomine dicitur relatiuum. Ita. meum relone refert
 ad te terminu et te meum alio nomine dicitur quo relatiuum
 quod ex eo quod fundamentu refertur ad te terminu ipse
 meum quo refertur ad fundamentu hec tamen est d^{istinctio} in his
 quatuor nominibus si fundamentu et te meum ex uno parte
 et in relatiuum et quo relatiuum ex alia parte quod duo
 priora si fundamentu et te meum non est x^{ristianum} in suo
 solis significato relationis ipsas bene d^{icitur} relatiuum et quo rela
 tiuum

Nota 3° dupliciter intelligi posse quod ter
 minus sui quo relatiuum quo refertur ad relatiuum. Tenim
 quo relatiuum sui terminus refertur ad relatiuum media alia
 relone existente in re illa que denominat terminu et si
 filius est quo relatiuum et terminus patris quia quo refertur ad
 patrem media alia relone si filiatione intrinsece existente
 in re illa que denominat filium

Vel quo relatiuum sui terminus refertur ad relatiuum non per ali
 quod relone existentem in re illa que dicitur terminus si stan
 tu refertur ad relatiuum per sola relone existentem intrinsece
 in relatiuo et extrinsece in ipso termino ut patet in relatiob
 ter si generis in quibus terminus refertur ad relatiuum non
 per aliquod relone existentem in ipso termino si solus per
 relone existentem intrinsece in fundamento sui relatiui
 et extrinsece in termino ut scia dicitur relone ad si de tan
 quod ad suu terminu et tamen scibile non dicitur alia ri
 lone ad suu. Et tantu scibile refertur ad siu per relone exis
 tentem intrinsece in scia et similiter de quod dicitur correlatiuum et ter
 minus relone creatur per sola relone existentem in ipso
 creaturo et extrinsece in deo

Ubi aduerte quod propriu est relatiob
 in generis ut terminus dicat correlatiuum per sola relone ex
 istente in in relatiuo suo fundamento ubi in huius modi rela
 tiob relatiuo intrinsece denominat relatiu fundamentu in
 quo existit et extrinsece denominat relatiu terminu talis relone

Item 3. si dicitur inuenire deo nominat ouidius eius et item et ex
trahere de nominat panem. Item 3.

Item 4. quod relatio dicitur extrin
seca denominare per minus correlative gae ex eo quod relati
o ad se respiciat per minus respiciat quod terminus respiciat et
lectio per relationem existens in ipso relatio si autem ex eo quod
ouidius videtur per item respiciat denominationem extrinsecam et si per
item et si per se videtur.

Na ultimo quod relatio in portat oppositionem
que fit in post per a camentis enumerans oppositionem docet et quatenus
seu et et ceteram primitiua contra dictoria et relatiua dicitur autem
quod relatio in portat oppositionem quod relatio et talis et alius et illud
quod est aliud ab alio est illi oppositionem et ita relatio inuenit siue inuenit
siue proprium essendi modum oppositionem relatiua

Sit autem omnis relatio per dicta metatiz siue sint
mutua siue non mutua formaliter terminaliter ad relatiua. Item
habetur per hoc in hoc capite ubi dicitur omnia relatiua dicuntur
conuenientia essentia quod subiecta a termino relationis quatenus relatio
ne absoluta siue remaneat denominatione de nominatio vere ter
minat relationem secunda vero si ab illo scilicet a termino aufer
at. et relatiua non amplius terminat relationem etiam si maneat
quatenus rationes absolute ubi fit loquitur inuenit de omni
relatione ubi patet ex ubi fit in hoc capite per senten
tia ubi relatio non terminat ad absolute sed ad relatiua

Item 5. autem ubi dicitur Thomas in qua par
te questione 4. ad 2. ad 2. sic ait cum dicitur quod relatiua
est aliud se habere per se aliud intelligit correlative quod non est prius
sed simul natus ex qua autoritate sic arguitur si correlative est
aliquid absolute iam est prius et non est simul natus cum rela
tione quod absolute est prius relatiua quod cum est Thomas relatiua et
correlative sunt simul nati dicitur et quod correlative sunt termi
nales formaliter simpliciter non est aliquid absolute sed relatiua Item
ex eodem dicitur Thomas qui 2. contra gentes capite undecimo non po
test aliquid intelligi ad alterum nisi e conuerso illud relatiua in
cat ad ipsum que non cessat memoria clara de monstrat quod quatenus

Respondendum contra hoc quod oppositio in relatiuis e de sex bonis
terminatur a et ultra idalius terminatur a conspiciuntur
quod extrema sunt distantia et quod unus respiciat et alterum
respiciat et sic extremae relationes sunt oppositae quia resi-
piuntur in eodem eiusdem animi ad se ipsam non.
Et ad relationem relatiuam autem oppositionem dicunt co-
nspicere in hoc

consistere in hoc quod duae relationes ita se habent ut una respiciat
aliud et e contra alia etiam respiciat aliud

Ad inuentionem si requiritur quod si oppositio terminatur a solus conspiciuntur
huiusmodi extremae sunt distantiae et non comparantur in eadem. hoc est et
generale est omni oppositione. / priuatiue contrariae, contradictorie
et relatiue cognationis assignandum est quod quod / priuatiue et generis oppositio
nisi pertineat talis oppositio terminatur a et in primis non potest
pertinere ad oppositio priuatiuam / contradictoriā quia in ipso
unus extremus est aliquid priuatiuū / negatiuū, et do in ipso opo-
sitione terminatur a utrunque extremus est positiuus et inde
negare potest oppositio contraria quia in ipsa utrunque extremus
ponitur sub eodem genere in ipso oppositio terminatur a
et ne extremus / relatiuus est in ipso relationis et alterum extremus
terminatur a quia si aliquid absolutum in opinione ipsorum doctorum
non potest contineri sub ipso relationis repat et talis oppositio quam
uocant contrarietatem terminatur a debet esse relatiua et consequenter
illam ratio terminandi debet esse relatiua et ab illa fortiter in-
cludat oppositionem relatiuam

Notandum est quod si oppositio relatiua
consistit in hoc quod duae relationes commutantur se habeat
ab uno extremo ad aliud id est quod unus respiciat
aliud et e contra quod ipse alia etiam respiciat aliud / et tamen
consistit in hoc quod talis oppositio relatiua sit
inter duos extremos quod est in se mutuo referant
referant et terminantur

Ultimo patet quod omnia relatiua sunt
sumpta sunt si in natura et cognitione et omnia sunt
terminantur a relatiua / et patet quod omnia relatiua
sunt sumpta si multis includunt et perueniunt et perueniunt

et unum non est autem alterum in quo consistit si multum nate et co-
gnitionis conspectu eo per quod filius est generationem absolutam
et prior pater nate est filius in pater nate in absolute cog-
noscitur per abscque eo quod cognoscatur pater nate et discend
ut quod utal bet in relatione prioritate nate et cognitionis quod
terminus in quod terminat non est aliquid absolute in relati-
one arguta aduersus partem

Argumenta aduersus partem

Propter quod In margine quod ante se dicitur non debet eadē
quid absolute in terminis contineatur non est terminus relationis
debet et aliquid absolute in terminis per se positum fundamenti et ter-
mino potuit et resultat relatio et fundamentum ut terminus deb-
ent esse prout quod recto conspectu hec per se positum habet terminus ad
relationem sicut se habet fundamentum in fundamento et tota talis
constitutio in ratione fundamenti ante relationem et terminum et ad
debet esse forte et tota constitutio in ratione termini ante relationem
et consequenter terminus et aliquid absolute sicut fundamentum

Propter quod notando cum naturalis pars parte generis
partis quod datur duplex ratio terminandi una radicalis quae
est illa entitas et perfectio absoluta supra quam fundatur ratio forlibet
terminandi alia autem ratio forlibet terminandi quae est id in quod
ultimo tendit relatio, ut per quod per se proponitur et quo refertur
relationem in patre ratione terminandi radicalis est potius generativa
quod generatio ipsa supra quam fundatur paternitas quae illa
radix propter quam conuenit patri terminare filiationem ratio
forlibet terminandi est ipsa paternitas quae est id per quod pater
per se proponitur filio et refertur ad filium

Propter quod supposito sit ad argutum confessum maiori ne-
gando magis ad procondidit quod ut ponatur relatio
debet prius ponere terminum non in ratione terminandi forlibet
ipsa in ratione terminandi radicalis et ita relatio resultat
ex termino in quod habet rationem terminandi radicalem

Quando dicitur quod sicut fundamentum
intelligitur totaliter et forte constitutum in ratione fundamenti

antequam veniat vel ab ipso similiter terminari debet
intelligi taliter quod si per seipsum in ratione terminari antequam
ponatur relatio. Et hoc est de similibus si mutuo de qua relatio
ut dicitur sic ut dicitur ratione communem accidenti per se
fundamentum a quo habeat suam entitatem et realitatem
cum omne autem habet suam realitatem et entitatem a
subiecto ad hoc terminum fortis convenit relatione in propria
ratione ipsius relationis quatenus habet oppositum et hoc termi
num fortis non se habet ut causa respectu relationis. Et tunc et co
noscitur ratio non comitatur ipsam relationem et hoc terminum fortis re
lationis debet consistere per aliquid relationis.

2^a arguitur quod terminus relationis est prior ipsa
relatione. Id est quod est prior relatione est aliquid absolute est terminus relationis
est aliquid absolute. Maior propter quod terminus relationis est causa relationis.
Id est causa aliquid est prior relatione est terminus relationis est prior ipsa
relatione. Maior propter quod terminus relationis est per se. Et tunc et ratio non
est id a quo relatio desumit suam specificationem. Id est per se. Et tunc et
aliquid est causa fortis rei est terminus relationis. O causa relationis.

Deinde quod terminus sumptus in realem
relationem terminandi est prior relatione est quod ad modum causae illius
ad hoc ratio fortis terminandi inter terminum solus est conditio comed
mutatur relatione unde relatio non dependet a terminando fortis
sumptus sed tantum radicaliter sumptus.

Deinde hoc quod quamvis in alijs rebus spe
si fuerat ut si prior et causa illius rei cuius est specificationem ad
deum relationibus ut specificationem si prior terminus et nihil
aliud habeat quod terminare relationem propter terminum relationis
et hoc fortis sumptus quamvis sit specificationem illius non debet
prior quod relatio sed supponit quod sint simul nata.

3^a arguitur non bene dicitur quod bene
ut albus est simile alteri si nudi. Id est alteri albo et simile patet
modum patet filiationibus sed subalternis et simile bene quod
ante non dicitur equale alteri equale sed alteri quod ante
de relatio terminat ad absolute.

De quod bene albus fortis dicitur
simile

Simile autem simili id est forte terminatur aliquid simile
tanguad ad terminum forte et ad aliquid aliter terminatur
tanguad ad terminum materie et similiter autem terminatur ad
filiam originis tanguad ad terminum materie et ad filium tang
uad ad terminum fortem unde tanguad tenetur probat quod ter
minum non est materie et de nominativis sumptus est aliquid ab
soluto non eo forte sumptus

Amargutid' g'a d'nd' relatiuū d'finit' per suū terminū. Sed relatiuū nō pōt d'finit' per suū quorelatiuū ē q' terminū relatiōis nō ē quorelatiuū. Foris sum ptuū s' aliquid absolutū. Minus p' p'p'a d'finitū debet d'finit' per id quod ē notū q' d'fō debet ēē notū s'cō d'finito. Sed quorelatiuū nō ē notū s'cō relatiuū q' relatiuū ē quorelatiuū. Foris sumptōis sunt simul cognitiō nē d'junctū relatiuū nō pōt d'finit' per suū quorelatiuū.

2o p^a p^a minor q^a si bⁿu^s relatiuū dⁱfiniet^r p^a s^au^s et iⁿ mⁱ
n^au^s et correlatiuū sequetur dⁱu^s sⁱ uⁱu^s iⁿ dⁱ sⁱ nⁱ bⁱ gⁱ relatiuū
n^au^s n^a dⁱ bⁿu^s p^a s^au^s dⁱfiniri p^a s^au^s et c^otra aliud p^a s^au^s ali
ud e^g p^a s^au^s p^a s^au^s et sⁱ lⁱqⁱ p^a s^au^s t^au^s sⁱ c^o uⁱu^s q^a n^ao^s ad mⁱ
t^au^s q^a iⁿ dⁱ sⁱ nⁱ p^a s^au^s q^a sⁱ ad mⁱ t^au^s iⁿ dⁱ sⁱ nⁱ n^a t^au^s dⁱ sⁱ nⁱ p^a s^au^s n^ao^s
t^au^s e^g relatiuū n^ao^s p^a s^au^s dⁱfiniri p^a s^au^s et c^orelatiuū

De quod nullū ē in concue niens imo
ē nariū. Unde relatiū definitur per suū correlatiū: gaud
relatiū habuit totū suū ē et nariū in ordinē ē correlatiū v
dispo debeat explicare nariū et esse definitur propter relatiū
definitur per suū correlatiū

[illegible]

Deinde ad inconvienientia quaedam
dat duplex spiritus bñq̃ conformis quandañ extrema ratione modo
sumunt et ipse non pōt ad mlti in aliqua dispoñe aliquid autem

et per alia de formis quae e quando e extrema no eodem mo
do sumuntur et ipso sicut no impedit quod dicitur bonas
quando videtur bene relatiua per aliud et e contra ali
ut per alia tamen committitur eundem de formis ex eodem
bonis sumit et terminat et quod relatiua et aliud sumit ut re
latiua et respiciens aliud tanquam terminum et ita de re rela
tiua e bona quamvis bonum dicitur per aliud et e contra

Imo arguitur pro tercia sententia re
latiua no mutua no sunt simul nata sicut relatiua ideo termi
nant ad relatiua quia sunt simul nata et sicut de relati
ua non mutua erit bene dicere quod non terminant
ad relatiua. Maior pars pro hoc. Cum assignat quarta
proprietatem relatiuae si quod sunt simul nata docet ha
uius modi proprietatem conuenire aliquibus relatiuis mutuis
et non conuenire aliquibus quod non mutuis et ex. Alia relatiua
no mutua no sunt simul nata

Unde ex dictis Thomae quod relatiua no mutua no sunt sim
ul nata quia pars parte gone 103 articulo ad 6 loquens de relati
uis dicit quod no sunt simul nata ubi loquitur de relati
uis non mutuis no adducit exemplum de scia et seibi et
quod non e de potestate articulo 80 ad 6 me ex parte docet relati
ua no mutua ut deus et creatura non e simul nata et ex
sententia dicit Thomae relatiua no mutua non termina
nt ad relatiua sicut ad absolute. quia si ad relatiua termina
rent iactarent simul nata

Et negando quod relatiua non
mutua no sunt simul nata ad locum 60 sibi bene quod me no
a respectibus tantum e quod relatiua no mutua si assignen
tur eundem de relatiua tradita ab antiquis no sunt
simul nata bene 60 si assignentur improprie et bene de re
no relatiua

Deinde ad locum dicit Thomae sicut dicit Thomae tantum de re
relatiua no mutua no e simul nata si terminat sumat mate
ria ut ut re quod eundem no 60 si sumat sibi et ut terminat
relatiua sui relatiui

In arguendo relatio creaturæ ad deum et al-
ie relationis non mutue a parte rei habent terminos ad quos
terminentur. Id termini ipsam relationem. Solum arguendo relati-
onem absolute et generaliter relationem non mutua terminatur ad ter-
minum absolute. Minor perquam relationes non mutue tantum
ex parte unius extremi. Sicut ex parte mensurabilis datur relatio
realis. ex parte vero alterius extremi. Sicut ex parte mensurabilis non datur
relatio realis alia. id non esset non mutua. Et per relationes non
mutuas alterius extremi quod est terminus non habet aliquid
relationis per quod constituitur in eo terminus relationis et conse-
quenti termini non relationis non mutue non est aliquid relationis
sed absolute.

De negando minorem ad probandum dici-
mus quod in relationibus si generaliter non mutue quamvis in
terminis non datur aliqua relatio intrinsece existens. datur
tamen in denominatione extrinsece relationis. proveniens a re-
latione existente in alio extremo. et hoc sufficit ut terminus rela-
tionis non mutue sit aliquid relationis. et hoc solius dicitur. Hoc
quando de omni et ideo dicitur in relationibus si generaliter alter-
ius extremi dicitur ad aliquid non generaliter ipsum dicitur ad aliquid sed generaliter
aliud dicitur ad ipsum unde terminus relationis non mutue non solus
relationis non relationis existente intrinsece in terminis sed
relationis existente intrinsece in alio extremo et extrinsece
in terminis.

Contra obijciunt quod terminus
relationis non mutue sit denominatus relatio a relatione existente
in alterius extremo id terminus terminatur relationem et terminus
relationis non mutue non constituitur in terminis relationem
existentem in alterius extremo nisi per generaliter denominationem
extrinsece relationis proveniens ex hoc quod relatio terminatur
et ad ipsum terminum et per quod est terminus talis relationis quod
habere talem denominationem extrinsece relationis. sicut per
et ideo dicitur de pari utem quod perietem est ipsum.

Confirmatur talis denominatio extrin-
sece relationis proveniens et dependet ab alia relatione sed bene.

relatiua forli modo dependet ab alio & qd terminat forli no
pote consisti in relatiua forli per talem denominatione ex
trinsecam

De negando am. ad probatione disjuncti
quod de nominatio intrinseca relatiua in uno extremo et
de nominatio extrinseca relatiua in alio extremo depe
ndet a forma relatiua intrinseca ex parte in uno extremo.
Ad id est tamen quod a tali forma relatiua simul et in eodem
stantinate causat denominatione extrinsecas et intrinsecas
relatiuas. Unde licet utrumque relatiu sit utrumque de no
minatione relatiua descendat a forma relatiua ad hoc
quod relatiu sit sic una denominatio relatiua non de
pendet ab alio et ita si quod dependentia solum erit int
relatiu et rei denominata a tali relatione non hoc est int
ipsa denominatione relatiua

Ex quibus collige potest quod si quis
dicit relatiu a denotatione per relationem quod dicit creatura
quod ipse deus et subinde dicit relatiu ad seipsum per relationem quod
dicit suum ad seipsum et similitudine christi dominum dicit filium bonum
in matre non per aliquam relationem filiationis ex partem
in ipso christo sed per solam relationem materitatis quod dicit
mater christi ad ipsum christum et sui alio terminum relationis
non mutuantur uerum est tamen quod quamdiu tales termini
non dicant aliquam relationem realem in ipsis extrinsece ex
terminem possunt tamen dicere aliquam relationem sonis quia omnis
denominatio extrinseca potest fundamētum alius relationis
rationis et ita tales termini dicant extrinsece relatiu
propterea habent fundamētum ut inter se possint fundare
in illis relationibus concipiendis et cognoscendis illos
in ordine ad aliquam terminum relatiu

Collige 2o quod relatiua non idcirco
dicuntur mutua quia una in extremo respiciat alterum et e con
tra alterum respiciat quia hoc conuenit etiam relatiui
non mutui sicut relatiui dicuntur mutui ex eo
quia sicut una in extremo respiciat alterum per aliquam

193
relon d'interueniendi ex parte in ipso d'ca similit' aliud
extremu respicit attendit per relon d' sibi interueniendi
interueniendi ut patet in parte et p' huiusmodi sunt rela
tiones mutue artu et unde desumatur huiusmodi et d' huiusmodi
Articulus 9.

Questio 8. Unde desumatur humilitas et distinctio specifica relonum

Notandum fundamentu relonib' duplici
scilicet possit p' materialit' et ut respiciat d'ca d'ca modo forlit
et d'ca rone fundandi relonem et similiter terminus duplici
scilicet possit p' materialit' suam ut respiciat d'ca d'ca modo scilicet
possit forlit et d'ca rone terminandi. Unde cum ad relon d'ca
necesse sit fundamentu et terminus relonib' distinctio
eius doctoru a quoniam ipso rone desumatur huiusmodi et disti
nctio specifica relonum quia propter istud

Sicut humilitas et distinctio specifica
relonum forlit et completur desumit a termino in se huiusmodi
a fundamento. Ita quod voluimus dicere quod ille relon
sunt eiusdem speciei qui habent idem fundamentu et eundem
terminu specifici et ille relonib' diuersi specifici sunt qui ha
bent diuersu fundamentu et diuersu terminu specifici
Per omnia huiusmodi d'ca quantum ad p'partes d'ca quod relatio habi
et forlit et completur suam unitatem et distinctione specifi
ficat a termino quod esset relonib' in eis d'ca d'ca ordine ad ter
minu d'ca d'ca relonib' in se d'ca d'ca ordine ad talu
terminu d'ca relonib' sumant suam specificatione a termi
no quod specificatione et esset in eis d'ca d'ca et consequen
ter relonib' huiusmodi habebunt distinctione specificatione a termi
no

2o p'eadem p'partes d'ca quod ali
qua res ex natura sua d'ca d'ca ordine ad aliud huiusmodi
nisi constituitur p' ordinem d'ca d'ca ad aliud d'ca relatio
ex natura sua d'ca d'ca ordine ad terminu d'ca d'ca constitu
talem ordinem d'ca d'ca suam specificatione a termino

Compositum nunc quod omne id quod habet suum esse in ordine ad aliquid quod extrinsecus desumit suam specificationem et a tali extrinsecus ergo potest habere et a quo quod habet suum esse per ordinem ad aliquid quod extrinsecus desumit suam specificationem ab illo id est habet totum suum esse ad terminum ergo desumit suam specificationem ab illo

Deinde per alteram partem dicitur quod in eo quod est et est efficienter relatio desumit suam specificationem et distinctionem a fundamento quod fundamentum est causa efficiens non relationem quod relationem efficientem a fundamento per naturam dicitur emanationem est et id fundamentum causa materialis relationem quod relationem recipiunt in ipso fundamento in quo est et in se habet et per relationem in eo quod est efficienter et materialiter habet suam specificationem et distinctionem a fundamento arguitur ad hoc se partem

Per arguitur ab eo quod habet relationem humilitatem et distinctionem per specificationem quod habet esse id est relatio habet esse a fundamento et non a terminum ergo relatio desumit suam specificationem a fundamento et non a terminum maior patet quod unitas et distinctio sunt proprietates entium minor dicitur quod relatio non producit a terminum sed est positum efficienter dicitur emanat a fundamento ergo a fundamento habet suum esse et non a terminum

Deinde quod relatio habet esse a fundamento et a terminum dicitur solummodo modo modo a fundamento habet esse in eo quod est et rediatur a terminum non habet esse solummodo et completum et hoc dicitur non dicitur quod relatio producit a fundamento et per hoc habet terminum id est ut rediatur respicit terminum et ita non solummodo habet esse relatio a fundamento sed et a terminum

Per arguitur per quod intelligitur quod relationem efficientem per distinctas a fundamentis quod quod intelligitur quod est per distinctas a terminis ergo a fundamentis sument ad eam quod relatio per suam specificationem et distinctionem per a terminum quod quod a fundamentis et terminis requirunt ut sit relatio

relo prius tam intelligi inq. relatio in a fundamento
quod terminatur ad terminum in illo priori intelligi
in q. e. spe. d. i. u. s. a. b. a. l. i. a. r. d. o. n. e. q. u. i. o. n. t. a. b. a. l. i. o. f. u. n. d. a. m. e. n. t. o. s. p. e. d. i. s. t. i. n. c. t. u. s. e. g. r.

De negando an ad probandum dicitur
nec quod relatio prius intelligatur in a fundamento
redicatio et incoactio quod prius et completio terminatur ad
terminum et ita in tali priori relatio sola habet specificationem
et distinctionem incoactio et redicatio non habet.

Argumentum terminus relationis est quid ex
trinsecum respectu relationis id quod exprimitur aliquid rem debet
esse quid intrinsecum respectu talis rei. Si rationale quod speculat
hoc in intrinsecum hoc est ratio non potest habere speculat
a termino

De quod relatio desumitur a specificatione
nec distinctione extrinsecum a termino et intrinsecum ab ordine
quod dicitur ad terminum et ita licet terminus sit quid extrinsecum
respectu relationis tamen ordo ad terminum quod intrinsecum et hoc
satis est

Argumentum correlative sunt si malum nata
est bene non est prius altero est bene non potest esse specificatio alterius
hinc consequenter quod specificatio calicis rei debet esse prius talis rei
cum sit causa talis rei

De quod licet terminus sit secundum naturam
fortitudo suo relationis tamen a termino dependet specificatio
relationis a termino non tangendo principium causantem a relatio
ne sed tangendo a terminantem et completum unde tota prior
ratio causae specificantis relationem tenet se ex parte secundum amen
ti et non ex parte terminum

Argumentum terminus est oppositum relationis
sed ab opposito non sumitur specificatio rei quod terminatur per opposi
ta est relatio non specificat a termino

De quod a termino oppositum oppositio
ne relationis bene potest desumi specificatio non tangendo a causa
nte sed tangendo a terminante et completum quod oppositio

relativa no destruit i mo conseruat aliunde xrm ad

¶ In argutu terminu e purg terminu
reputat relatiue e n m e purg terminu quoniam exet al
quod cauatur m spere reppit spificare e quodd
cauatur e g terminu no pot spificare relatiue

¶ De quod purg terminu sub formatate
terminu pot spificare relatiue non cauatur illud s de termi
nando et complendo illud

¶ Etiam argutu in eodem fundame
nto possunt fundari relatiue spe distincte eg fundamentu no
e de fundenda humilitate et distinctio spificat relatiue ante p
bge dem album ratione albedinis e fundamentu relatiue
similitudinis in ordine ad aliquid albu eg relatiue
similitudinis in ordine ad aliquid nigrum s relatiue
tudinib et dissimilitudinib quambis fundent in eodem fu
ndamento s in eodem albo adue l spe distinguunt e e o
ga terminant adducit s terminos s ad albu et nigrum
eg tota distinctio spificat relatiue de fundenda e ad termino
et no a fundamento

¶ De quod licet idem albu materialis
pht possit e fundamentu plurum relatiue spe distincte
unt non de e dem albu s relatiue ad albu in quod habet
bunitatem iud alio albo fundat et terminat relatiue
dinib alterius albi et in quod bonu albu dicit dicit s ita
temet dicitur uenientia iud nigro fundat et terminat re
latiue dissimilitudinib

¶ Ex quibus inferre clare habet quod
diceret relatiue spe distincte possunt terminare ad eumdem
terminu materialis sumptu no ad eundem terminu
s relatiue sumptu et similiter dicit relatiue spe distincte possu
nt fundari in eodem fundamento materialis sumptu
no deo s relatiue sumptu unde quando nos in pres
enti dicimus quod bunitas et distinctio spificat re
latiue de fundamento et termino loquimur de
fundamento et termino s relatiue sumptu in quod

fundamentum habent ratione et terminantur antequam quatuor multiplica-

Articulus 6us unum multiplicans lev- mini^{us} multiplicetur relatio

Ex dictis in articulo precedenti constat
quod multiplicati termini spei distincti multiplicanti-
etiam relationes in spei distincti in hoc alio dantur sue relationes
spei distincte una se similitudinis et altera dissimilitudi-
nis ex eorum terminis habundantia relationis quae sunt alio
spei distincti in presenti de art. solum est difficultas
a multiplicati numero terminis multiplicanti etiam relo-
nibus unum numerum de multiplicati numero solum in
eodem pari est difficultas utrum multiplicanti paternitates
utrum multiplicati simplici multiplicanti relationi ma-
gis in eadem magis quia per

Sit etiam relationes eiusdem spei solo numero
reuerse non multiplicantur in eadem subiecto multiplicati ter-
minis solo numero distincti de quibus in eadem parte non sunt
plures paternitates ad plures filios quod habet unia sola
paternitate refertur ad omnes filios

Deo non possunt in alio obiecto esse pl-
ura accidentia eiusdem spei et solo numero distincta de quibus
in petro non est una albedo per quam sit albus in eadem et alia
per quam sit albus per totum corpus sed per bene albedo in
capite et in toto corpore sed omnes paternitates
sunt eiusdem spei et solo numero et non possunt multiplicari
in eadem parte paternitates ad multiplicationem
terminorum

Arguta aduerse partis

Parumque paternitas de fundatur in actione genera-
tionis in patre habentem multos filios dantur multae actiones

generandi et generandi reperitur in illo multo paternita
tes et in eadem sunt multiplicati et terminati num
ero distincti multiplicanti et idem relone

Hic consequenter maiori et minori neg
ando etiam cono ratio est quia solo relatio specificam
multiplicant et multiplicatio non fundamenter relone
bonumerica ad multiplicatio non laborum in quibus
existit et ita in eodem latere licet multiplicatio actio
generativa non sequitur quod multiplicent paterni
tate quod sunt accidentia solo numero distincta

Ex quo solutio ne inferat quod
relone sumunt secundum unitatem et distinctionem
numerica a subiecto in quo sunt sicut accidentia
absoluta quod patet quia numero relone non potest subie
ctum in dictis subiectis totalibus et adaequatis et non
alia ratione nisi quia relatio sumit secundum unitatem et distinctionem
non numerica a subiecto

De illis potest quod patet ratio secundum
ad in actione generandi non absolute et in eis sumptis
sed ut determinet potentia generativa et eadem in bono patre
tantum de bono potentia generativa propter eam in bono
patre tantum potest dari unica paternitas

2^a in arguitur relatio ita se habet
ut corrupto bono altero et idem corruptum sed quodlibet pa
ter et filius sunt relati et ex multis destructo quodlibet
ut sequitur etiam quod destruat paternitas et in multis
alio filius quod dicitur et multiplicati numero termi
nati multiplicanti et idem relone

Hic dupliciter est terminus relone
Unus adaequatus qui tota talis et adaequatus terminatur
longe talis ut relatio ad alium terminum non ea extendit
aliquos terminos in adaequatum qui in adaequato
terminatur relone talis quod relone non solum ad ipsum
sed etiam ad alium terminum se extendere possit hoc suppo
sito Hic distinguendo maiorem si illa quod dicitur

corumpitur et terminatur ad equatū confedo si bono non nego unde
 uem pater habet plures filios quilibet ex illis si solus su
 mat terminatur ad equatū relationis patris natiuitatis propter
 quamdiu ponatur bonum ad ueniret rursus pater natiuitatis
 in ad alios remanentis

3° in argumentum in patre habente
 plures filios respectu patris natiuitatis ad primum filium potest
 esse sine respectu ad secundum filium et respectu ad 2um filium
 potest esse sine respectu ad primum et quoniam in deo patri dantur
 plures relationes siue respectu patris natiuitatis realiter disti
 ncti an ipse multum potest filio manet ad respectu 2um filium
 siue respectu ad primum et antequam nascatur et quoniam re
 net respectu et patris natiuitatis ad primum siue respectu ad 2um

De distinctione anis inter se in nego
 extensione confedo ita quod respectu quo pater respiciat
 primum filium et respectu quo respicit 2um non sunt duo respec
 tus sed bonum tantum extensione et entitatis dicitur tamen
 multi plures quia quantum est ex se ad plures filios se exte
 ndit unde bonum patri habente plures filios si bonum moritur
 tollit tollit extensionem patris natiuitatis ad illam filium
 naturam non bonum tollit ipsa patris natiuitas extensionem non
 non tollit entitatem et realitatem ipsius patris natiuitatis.

Colligetur dictis quod si multi plures in
 minor relationis ad multi plures non terminatur quod datur in eodem sub
 infinito numerus relationum bonum in eodem alio darentur siue infinito relationis
 si multi filii in ordine ad se in infinito alio sunt et in eodem
 in agistro docent tot relationes dominum in agistro ut sunt discipuli
 et in eodem regiterent tot relationes dominum in agistro ut sunt discipuli

Aduerte quod in hoc loco agendum est
 de proprietatibus relationum quia tamen huiusmodi de proprietatibus sunt
 in expositione capituli et tempore huius est propter peragat de generalitate

CAPUT DE Q VALITATE

et linea optime definit per punctum. si autem punctum
est unum punctum retrocedendi de hoc est definiendum per
eiusdem punctum. dicendo punctum est extremum illiusque
dispositio est una et per punctum et notum quod ad nos et ita
tamen in quibus et quod nos dicitur definitio.

Sic de optima definitione per punctum
Alia quoque qualitas nominatur est dicitur autem agnoscitur
qualitas quod definitio per punctum. nomen auctoritate autem et omnino per se philosophum
deinde per rationem quod illa est bona. dicitur quod tractat per id quod est notum nobis.
Idem dicitur si habet quod est optimum. minor per se habet definitionem qualitas in abstracto
et per se dicitur et per quod est. Idem dicitur et notum nobis quod abstractum
et per se dicitur et per id quod est nobis notum.

Comprimatur ergo qualitas quod habet definitionem
est qualitas comprehendens omnes qualitates quod ponitur in hoc predicto
et per rationem qualitatibus. Idem quod est per unum alius generis. Supremo non per se
habet per alius per quod alius non est per se debet definitionem per posteriora
et consequenter qualitas in presenti debet definitionem per quod alius tangit per
id quod est per se et per quod ad nos.

Comprimatur ergo autem dicitur dicitur agnoscitur
liberatur a ratione definitionis est est qualitas explicare et non dicitur aliquod
magis et commodum ad definitionem et non qualitates quod per se dicitur et per se
per quod alius et consequenter alius optime illud definitionem.

Ex quibus videtur quod quando dicitur definitionem
est qualitas in concreto. qualitas dicitur illud quod est talis a qualitate definitionem
qualitas per id quod est per se et notum et per se non definitionem qualitas per quod alius
tamen quod est in se causis qualitas est per se et notum et per se.

Per arguitur et per definitionem conuenit alius a qualitate
et non bonum a per personalitas non est qualitas per se. Idem dicitur conuenit
personalitas et conuenit alius a qualitate minor per se a personalitate. Idem dicitur
qualitas non interrogant qualitas est per se. Idem dicitur personalitas.

De negando autem ad probandum confessas maiorem
in gominone personalitas non est qualitas proprie et simpliciter. Et per se dicitur improprie
negabitur dicitur quod personalitas est qualitas per se. Idem dicitur in exemplis
significationem per se omni illo quod habet modum accidentis. Idem dicitur alteri ad
sentis. non dicitur qualitas in se. Idem dicitur in se. Idem dicitur in se. Idem dicitur in se.
quod habet locum in hoc predicto amendo.

agendi et patiendi esse constituitur. In specie, si naturalis potentia et impo-
sibilitas determinatur ad illud quod proprie ex natura et passione esse
possit. De specie que est naturalis in qualitate et participatione qui sunt in
natura propter seipsam, non est aliquid. Tandem est determinatio subiecti ad
qualitatem et si potest esse species que est forma et figura, quod operari sit
assignare totam speciem qualitatis.

De divisione qualitatis in has tres species est divisio
univocorum in univocorum et genericorum in species. Species est in hac cathago-
ria quod proponitur has species nomine generis inter medium quod inquit potest
esse et quod qualitatis generis ad genera inter media sunt composita subiecta
superiori generi quod in ipsa dividitur. Quod divisio qualitatis in has tres species
est divisio generis in species.

Prima qualitas in hoc est generis supremum huius
cathagorie quod subiectum debet contineri sensu seu coordinatio que
est species et individuum ad per coordinatio. Hanc tres
speciem nulla alia potest sub qualitate assignari quod qualitas est
generis ad has tres species et consequenter est divisio generis in species.

De his tres species qualitatis non sunt in prima
inter media species in per species qualitatis continentur. Quod autem est species
inter media species. De his tres differunt species quod per species qualitatis est inter
media preterea in de species continentur. Quod naturalis potest inter quod
multe differunt species inter et voluntas in de species species continentur
partiales qualitates: equaliter et figurat quod species differunt. In de
denique species continentur. In angulo quadrangulo et alia si quis
que est species differunt quod inter de species qualitatis non sunt
in prima inter media. Nam species in prima non potest habere sub specie
re species. Hinc de inter media.

arguere Paris

De arguere contra positionem. Hic est 10. medium cap. 14. agens de quali-
tate pretermissit naturalis potentia quod non sunt tres species qualitatis
De 10. pretermissit naturalis potentia. Quod ibi de potest
antea pretergenat de potentia alia que est naturalis potentia.

De arguere per contrarium est in 4a species qualitatis quod continentur
sub forma et figura. De his tres 10. per potest cap. 30. per contrarium con-

sub po

~~2o sumit habitus per gradus pro dicitur idem gradus habere~~

Nota 2o quod dispositio dupliciter sumi
pot pot ut significat ordinem et per se manifestum in ordine ad
locum et per se positio consistit in ordinem per se et ita non su-
mitur in presenti 2o 2o modo sumit dispositio alie qualitate
pertinens ad ipsam speciem qualitatis per quam bene vel male
se habet et scilicet dupliciter sumi pot dispositio pot late et
de infundit ut habitus quoniam pertinet ad ipsam pot per
qualitatem et in hoc sensu per se alie et dicitur Thomas
sumit habitus prodisponere prohabitu 2o 2o modo
sumit dispositio ut e qualitate contra distincto ab
habitu quoniam dicitur et id per quod res bene vel male
se habet et e facile mobilis

Nota 3o quod habitus et dispositio in
presenti sumit pot et posse attendunt et considerant
2m quod conueniunt et disponuntur nate ut res
ne habitus et dispositio et ita dicitur quod habitus et dispositio
sunt qualitates per quas res que habet illas bene vel
male se habet bz sanitas pulchritudo scia bz ty sunt
qualitates que attendunt et considerant quatenus
nata deformitas 2o dicitur et in eis sunt qua-
litates que disponuntur nate in qua insunt

Nota 4o dupliciter pot dici qualitas ali-
qua difficile mobilis et separabilis 2o modo esset
siue ex nata sua alio 2o modo ex accidentia siue
accidentaliter illa qualitas dicitur difficile mobilis ex se
que procedit ex quatuor certis in se bz bz et per
manentibus et siue scia et qualitates ex nata sua e di-
ficile mobilis ga procedit ex propriis certis in se bz
bz bz et siue ut bz habitus ex nata sua difficile mo-
bilis ga procedit ex natis principibus per se
notis et per permanentibus illa 2o qualitates dicitur diffi-
cile mobilis ex accidentia que quamvis ex se habeat
causas facilem mobilis et variabiles tamen per
accidentia et non sub ratione in quo contingit ut multum
per se et quod multum inter se suos redi cat

in subiecto similitudine in primis et beatus angelus in rediata in ali
quos subiectos dicitur difficile mobilis ex accidenti quia quomodo
habetur causa facile mobilis tam multum dantur et perma
nentia sunt multum rediata in subiecto

Nota 2o. Si nullus per qualitatem aliquam po
tens facile mobilis quod dicitur in e. p. habet causas fa
cile mobile et bene dicitur in primis similitudine in
opinione quia causa sunt parum facili et perma
nentia modo potens qualitatem aliquam esse facile mobile ex
accidenti quia sunt parum multum et rediata in subiecto et ita
facile dicitur similitudine in primis multum utitur parum rediata in subiecto
in quo sunt dicitur facile mobilis ex accidenti id est pro
pter parum rediata in subiecto

Ex quibus inferes quod aliquis hab
it non ideo dicitur difficile mobilis quia sunt multum
durat et permanet et quia difficile separatur a subiecto sed quia
habet causas certas inueiriabiles et permanentes
et similitudine in primis dicitur qualitatem facile mobile non
quia parum durat aut facile separatur a subiecto sed quia
habet causas mutabiles et bene dicitur bene
potens fieri ut qualitatem quia est habitus parum durat in
subiecto ut patet de fide non multum rediata in subiecto
et similitudine in primis potest contingere ut dispo multum durat in
subiecto ut patet de unitate multum rediata in
aliquo subiecto

Inferes 2o quod bene potest dari
aliquis habitus qui sit difficile mobilis ex se et
ex accidenti ut sanguis est rediatus in aliquo subiecto
dicitur difficile mobilis ex se quia habet causas
certas et inflexibiles et etiam dicitur difficile mobilis ex
accidenti hoc est ratione subiecti in quo est multum redi
atus et ita iste habitus vocari solet difficile mobilis
in remissionem propter causas certas et inflexibiles
et etiam vocatur difficile mobilis in modum suum
tamen propter tantam rediata in subiecto et intentionem
Codem 7 loge

quod habet in se et simile potest dari habet diffi-
cile mobile ex se sive in rem et facile mobile
ex accidenti sive in modum sive in parte rediata
in subiecto dicitur facile mobile ex se et in rem se
propter causas et effectus et in se habet in quibus
fundat dicitur facile mobile ex accide-
nti sive secundum modum sive propter
partem rediata in se habet dicitur di-
citur quod habet qui est difficile mobile sive in
rem et facile mobile in modum dicitur ha-
bet secundum rem et dispositio in modum
et accidentaliter

Unde inferitur quod formalis
dispositio potest esse facile mobile ex se et ex accide-
nti sive in rem et modum ut patet de infirmitate
partem rediata in subiecto dicitur facile mobile ex se
sive in rem quia si dicitur habet causas materiales et
etiam dicitur facile mobile accidentali sive secundum
modum sive propter partem rediata in subiecto
et huiusmodi dicitur dispositio secundum rem et modum
essentialiter potest dispositio aliqua esse facile mobile
ex se et in rem et difficile mobile secundum modum
et accidentaliter ut patet de infirmitate multum
rediata in subiecto quia dicitur facile mobile ex se
et in rem ex eadem habet causas variabiles
et partem materialis dicitur vero difficile mobile
secundum modum ex eadem multum rediata in
subiecto et ita talis quia habet dicitur dispositio se-
cundum rem et essentialiter et dicitur habet se-
cundum modum et accidentaliter

Quando in presenti articulo
queritur in quomodo conveniat vel desit

Quod Egi in presenti articulo querit e on quo conueniant habi
 et dispositio qd facile patet de dactis ex dictis huiusmodi
 uentibus domibus quas propter se

Pado ēē qualitatem per se ordinatam
 ad bene vel male ēē nate subī, siue ēē qualitatem bene vel
 male conuenientem naturē subī ēē illa pē spei qualitatis
 in cōi, et ut comprahendit tam habitū et dō quod disponit et
 omnes qualitates que pōtinent ad hanc pā spem ita Alēb
 qui nō mētē tē hūc bēpīmoso et 2o thicorū ēē 3o quod refert et
 figurat dicitur Thomas pā ēē 2e quod pōne et q. actiūdo pō 2o
 et 3o pē gā illud ēē natus ēē illa pē spei qualitatis quod con-
 uenit omnibz qualitatz pā spei et pōt quod distinguit ista
 pā spem qualitatis ab omnibz alijs sō hōi quod ēē qualitatem
 ordinatam ad bene vel male ēē nate subī conuenit omnibz qua-
 litatz pē spei et pōt hōi distinguit pā spei qualitatis ab omnibz
 alijs speibz et gā natus pē spem qualitatis ēē ēē qualitatem per se
 ordinatam ad bene vel male ēē nate subī pē minor quantitas ad pā pā
 temis quod ēē qualitatem ordinatam ad bene vel male ēē nate subī
 conueniat omnibz qualitatz pē spei pō gā habitū et dispositio
 non aliā rōne sunt qualitates nisi gā conuenientē ēē, dīcorue-
 nient nate subī tum et iā gā sanitas infirmū, pulcritudo,
 deformitas, et similes qualitates ēē suā naturā disponunt rem
 eo ordine ad naturā quā bene se habet ad sanitatē et pulcritu-
 dine et male se habet cum infirmitatē et difformitatē et et iā
 scientia et error uirtū et uitiū et similes qualitates ēē pōt ut uē
 ordinentur ad bene ēē, male ēē nate pōt in pānū quibz infirmū
 gā suā disponit intus et bōt quā uoluntatem conueniunt ad suā
 naturā et error bōt disponit intus et uitiū disponit eo uoluntatem
 dīconuenient ad suā naturā ēē ēē qualitatem per se ordinatam

ad Genē 6, male ē nate subi conuenit omnibq qualita
tibq pē spū

Deinde pō altera pars, q̄d per hoc
distinguat pō spū qualitatis ab omnibq alijs pōibq nam
in pōibz 2a spū, naturalib pōibz et in pōibz pō et pō se semur
in ordine ad op̄and absolute pōptat nō utrandū an sit iō
nūc nūc et dī conueniēti nate q̄d in q̄ equalitē pōibz
pōibz intellectuālibz sit hīc et erronee et similis voluntas
equalitē pōibz respectu volitionis onē et pēguinose
et sū de alijs pōibz

Similis 2a spū qualitatis, pōibz qualitas et pōit
batio pō et pō se attendit et considerat, hīc 2m quod de termi
nā aliūq̄ alterionis et motū, hīc 2m de obē aliūq̄ sensu
ad q̄d pōit refert q̄d sit conueniēti hīc dī conueniēti nate subi
tandem quantū spū qualitatis, formos et figuras pōibz sub
tōne figure non dicit conueniētiā aut dī conueniētiā
dī nate, ut patet de figure matematicis de gē dicit pō
refert quod de qualitatē boni vel mali conueniētiā nā
tūc subi conuenit omnibq qualitatibz pē spū et quod
pōit hīc distinguat pō spū qualitatis ab omnibq alijs pōibz
qualitatibz

Ex quibz inferri pō quod de nate it di
cunt Thomā 1o si tātū articulo 2o quod omnes qualitatē
hīc et quātē spū qualitatē considerant iuxta conueni
entia dī conueniētiā nate subi reducunt ad hanc
pō spū qualitatis et sū quātē q̄d color et figura per
tinent ad pulcritudinē, dī similitudinē subi pōit hīc
ad hanc pō spū qualitatis et similis calor et frigus qua
tē pōit ad sententem et egritudinē reducunt ad
hanc pō spū qualitatis

Inferri 2o quod pō spū qualitatis
ut comprehendit habitū et dī pōndō optime dī pōit pō
sū qualitatis 2m quod dī Genē 6, male se habet in qua
dī pōit pōit hīc bene vel male q̄d non habemq̄ nōm
quod abstrahit a bono, hīc malo sed a conueniētiā et dī
conueniētiā

Inferius 3o qd de ratione per se per qualitate
ut abstrait ab omnibus qualitatibus per se non est qd
se primum prout operatur super ad de tunc (bi dicunt
aliqui) non est bidim multum dant qualitate esse per
que non sunt primum prout aliter operatur ut sanctas, regu
tudo, pulcritudo, deus, miles et gratia que etiam per se
est ad hanc per se. Unde de ratione huius per se solus qd
sit qualitas ordinata ad de nullo, malum est malum sub: qd do
aliquando malum sub: est primum naturale operandi propter na
turalitatem et dispositionem que afficiunt et de nominibus nata
sub: utraque que ordinatur ad operandum d. ranc et eam
primum prout operandi super ad de huius ut sua et omni clabit
utq et voluntatibus qd ponunt ut huius et voluntatem que
sunt primum primum naturalia operandi propter naturalitatem
habitu et consequenti dicunt primum primum operandi

Quod habet et dispositio centralis et per
distingunt ita communiter homines ad duos Thomas 2o
quone et articulo 2o ad hunc per se illa distinguunt per
et se nullo qui habent diversas formas et per se
sita et habent habitu et dispositio et effat et per se
nullo primum per se habitu et qualitate ex natura sua difficile
mobile et dispositio et qualitate ex natura sua facile mo
bile et ex natura sua difficile mobile et ex natura sua
facile mobile sunt diversae de effat et per se et habitu
et dispositio habent diversas formas et per se
per se habitu nullo causis et infallibilibus ut sua
et dispositio bonum et causis parvis et per se
lib

Ex quo claret ut supra qd habet et
contradistinguit ad dispositionem optimi definit qualitas im
quod nullo malum se habet ex se difficile mobile. dis
positio 2o ut contra distinguit ab habitu distinguit qua
litas im quod nullo malum se habet ex se facile mobile
quod diffinit effat ex natura sua difficile constat unde
habitu et dispositio distinguit et constat per se ex se dif
ficile mobile et per se ex se facile mobile

Si obicitur pō contra Adelonē Alē explicant
hanc spem qualitatis tria dicit: p^{ma} habitus et disponē ē ēnā
et eandē spem 2^m omniū habitus et disponē nō dō ē contra
3^m disponē dicitur sū temporib^{us} fieri habitus ex quib^{us}
omnib^{us} videt^{ur} Alē dūre habitus et disponē nō distingui
spē et essentia

Est in p^{ri}mo ad p^{ri}mo dicit^{ur} Alē tantum
vult habitus et disponē ē ēnā et eandē spem quatenus con
ueniunt in hoc quod ē ē qualitatem ordinatā ad bene
male ēē nate sibi dīferent^{ur} vō spē quatenus vna ē dīfer
lōmobilit^{is} ex se et alia facile mobilis ex se ad 2^m dicit^{ur}
Pot^{est} Alē tantum velle habitus et disponē si dīpositio sum
t late nō dō si sumat^{ur} extrinse^{ca} quā rōnē dīstinguit^{ur} dīposi
tio ab habitu ad 3^m dicit^{ur} Alē tantum velle disponē
dīstinguit^{ur} temporib^{us} fieri habitus nō 2^m rem et essentia s^{ed} tan
tum 2^m modū et accidentalia

Obicitur 2° vna spēs p^{ro}posita non pot^{est}
in alio migrare et g^{ra}lbedo non pot^{est} fieri nigredo s^{ed} dī
positio dīstinguit^{ur} temporib^{us} migrat in agnū et dīpositio
et habitus nō sunt dīstinguit^{ur} spēs qualitatis minor^{is} p^{er} quā
vult^{ur} ad quē sita p^{er} vna ad hūc virtutē ē dīpositio eandē
vō p^{er} p^{ro}posita ad quē sita p^{er} plūres virtutē virtutib^{us} p^{er} habitus et dī
positio dīstinguit^{ur} temporib^{us} migrat in habitus

Est dīstinguit^{ur} maior^{is} et essentia 2^m rem
confedo accidentalia et 2^m modū nega ad minorē dīstinguit^{ur}
quod dīpositio migrat in habitus accidentalia et 2^m modū
nō dō essentia et 2^m rem deinde ad p^{ri}mo dicit^{ur} quod vī
tū quā dīstinguit^{ur} ad quē sita p^{er} vna ad duos aut^{em} virtutē
essentia et 2^m rem dīstinguit^{ur} habitus dicit^{ur} vō dīpositio eandē accid
entalia et 2^m modū si p^{ro}p^{ter} p^{ar}uos r^{ed}icationē dīstinguit^{ur}
et ita ex multiplicatione autem virtutē dīstinguit^{ur} ē dīpo
sitiō 2^m modū et ad quē sita ē habitus 2^m modū, p^{ro}p^{ter} mu
ltam r^{ed}icationē in se

Ex quo solutio nē cōtra quod ac habitus
ad quē sita p^{er} virtutē virtutē, vīstia arte y op^{er}ationē ē in
p^{ri}ncipio quatenus sunt ad quē sita p^{er} vna ad duos aut^{em}

obgetiva. Totum id pro pota activa quod habet re ad
aliquid agendum. Et pota passiva quod habet re ad aliquid recipien-
dum. Et pota subiectiva ad recipiendum accidentia dicens alia
est pota pure activa quod solus dat ad agendum et pota pas-
siva ad illu minandum alia est pota quod simul activa
et passiva ut in quibus repaht intellectio nobis dicit pota ac-
tiva quod producit intellectio nem et simul dicit pota pas-
siva quod recipit in se pota intellectio nem

Nota 1o quod pota activa quod habet
re ad aliquid agendum est duplex. Una proxima et fortis
et alia radicalis siue remota in presenti autem non
loquimur de pota remota et radicali quia hec est eadem enti-
tas et natura et ita pertinet ad idem predamentum ad quod
pertinet re illa cuius est pota. Et pota radicalis videtur ratio-
tinandi et generandi in hoc est ipsa et substantia horum et ita per-
tinet ad predamentum subiecti sui. Unde in presenti
tantum loquimur de pota proxima agendi et recipiendi
siue passendi in se. Hec qualitas pertinet ad predamentum
qualitatis. Et in hoc preter pota remota et radicale in de-
ndit et generandi quia est ipsa et substantia horum. Dat pota
proxima agendi et generandi per quod lo proxime et im-
mediate constituit pota ad ridendum et generandum et de ista
pota proxima dicitur quod est qualitas et accidens super addi-
tum supra subiectum et substantia horum. Unde intelligitur quod mult-
tas hec tetraginta quod principium operandi est duplex. Unum
proximum et immediate est qualitas super addita perti-
net ad hanc speciem qualitatis et aliud est principium remotum
siue radicale operandi quod est ipsa et substantia horum quia operatur
quod cum non posset immediate operandi dicitur quod qualitate
super addita

Nota 2o quod in pota non sumitur in pres-
enti quod pronegatione alius pota quia tunc dicitur solenn-
labi de meo impotentem ad docendum. Et sumitur in presenti
in pota ab illo pro realiter pota ad aliquid agendum quod pota videtur
sit debilis et inubilis. Et dicitur impotens quia tunc debilis

25
pota ad videndum debili pota generandi et tandem mo-
nia ad apuenda in pota bouali solent

Ex quibus inferre potest quod natalis pota
et in pota non distinguuntur specie et essentia sed solummodo
in ratione est quia in natalibus pota eiusdem speciei ut ex potis
videndi potis auferendi et quodam diuinitate partem ex
pedite quodam modo diuinitate in besille et in ex pedite tem-
etiam quia natalis pota et in pota differunt sicut perfectum
et imperfectum intra eandem speciem sed quod differunt sicut
perfectum et imperfectum intra eandem speciem ut quies et
vis non esset sed solummodo auferentia distinguuntur et nata-
lis pota et in pota solummodo distinguuntur auferentia. Maior pota
quia eadem pota natalis ut pota generandi in puero dicitur in
pota ut sit debilis et postquam puer factus est vis talis pota quia
expedita et fortis dicitur natalis pota unde nomine natalis
pota intelligitur in presenti pota fortis et expedita ad opo-
randum

In inferre loquodis^{2a} speciei qualitatis
ut comprehendit natales pota et in pota potest si differunt
est qualitas per se operativa. h. est qualitas per se ordinata ad
agendum recipiendum quia dicitur comprehendit omni qualitatem
teos per se inueni ad hanc 2am speciem qualitatis unde natalis
pota si poterit differunt est qualitas per se operativa expedita
natalis in in pota est qualitas per se operativa debilis

In inferre loquodis^{2a} speciei qualitatis
diferunt opus non quia per se non est operativa sed solum per
se et primario habet quod sit qualitas ordinata ad bene vel
male est nata subiecta bono aliquando afficit et disponit subiectum
quod est operativa propterea vario et consequenter habet quod
sit operativa. Ad bonum huiusmodi 2a speciei qualitatis potest per
se habere quod sit operativa ut agendo ut recipiendo aliquid
in se

Sed obijciunt quia natalis pota est quali-
tas difficile mobilis ex se cuiuslibet a natura generata sed etiam
habere qualitates ex se difficile mobilis ut habet causam
affertur et determinatur in inderabiles et quod nullus est diffosus

natalis potest et habitus

De qd quambz natalis potest et ex se
difficile mobilis tunc potest et per se ordinat ad operandum
non boordinat potest et per se ad bene vel male et natalis sub
sua habitus

Ad idcirco quod natalis potest dicitur a nata congenita et
eo quia a natura tributa sunt qd est debitas rei in nata illis
et ita dicitur congenita et est simul productas ut subiectio
necesse

Tandem inferet qd ad hanc 2a spem qua
liberis pertinet omnes potest natalis proxime ut omnes se
nisi potest generandi potest videndi et proprietatis reales
cuius quingui generis huiusmodi continent et dicitur in hac 2a spem
omnes huiusmodi instrumentis ut utitur huiusmodi instrumentis
ad causandum gratia continent et dicitur omnes proportionem
et natalis inclinationem ad aliquid ut natalis inclinatio
ignis ut ferat sursum natalis inclinatio lapidis ut ferat
deorsum et tandem dicitur bene verbo dicam continet quod
liberis qualitas potest per se ordinat ad operandum huiusmodi recipi
endum aliquid artus 59 quid dicendum sit de 3a spem

Articulus si quid dicendum sit de 3a spem qualitatis s. de patibili qualitate et passione

Nota pro quod passio multipliciter sumi potest pro
sumit pro proprietatibus que ab essentia manant quia
ratione respicere dicitur passio huiusmodi huiusmodi et divisibiliter dicitur
passio quantitatis 2o sumit passio pro qua quingui receptio
ne media qua passio recipit in se effectum agentis et in hac
significatione consistit speciale primum passio
3o sumit passio s. pro ruptione aliarum effectum nosciatur qua
rati quando aliquid infirmat dicitur pati ex cogit recipit
in se infirmitatem et similitudinem 4o dicitur in sua pa
sione dicitur pati ex cogit recipit in se dolor et
penam 5o modo sumit passio pro qualitate illa in qua
sit alteratio 6o ad idcirco dupliciter possit ut intelligi fieri

alteronem in qualitate pro qua qualitas per principium
et causa alteronem. Et hoc modo quod qualitas per terminum pro
utque per alteronem alteratio enim est quidam motus qui termi
nat ad qualitatem aliquam sensibilem.

Nota hoc quod huiusmodi habet per
qualitatem habet bonum. Item hoc capite dicitur patibilibus qualitas
quod causa est aliqua alteronem per passionem in sensibus ut albus
et dulcis qui causant passionem in gustu calidus et frigidus
in tactu coloratus in visu sonus in auditu non quod sensus
verisimiliter in huiusmodi qualitates sensibile tanquam in
sua obiecta propria sensus dicuntur moveri patibilibus alteronem
ab illis. Et dicitur patibilibus qualitas quod est terminus productus
per motum et alteronem. Unde dicitur in philosophia per quod
talis sit qualitas quod est principium et terminus aliquid alter
onem et motus. Aliter est qualitas subiecti motui et alteronem.

Nota hoc quod huiusmodi habet per quali
tatem dicitur patibilibus qualitas ex eo quod est qualitas causata
in aliqua permanenti et fixa alteronem ut color natus
habet dicitur de passione sua perturbatio quod est qualitas causata
in aliqua brevi alteronem et motui ut color ruber et causatus
ex vericordia et color pallidus causatus ex metu. Unde dicitur pa
tibilibus qualitas quod est qualitas multum durans et infrenis
passionem sensibus dicitur de perturbatio et passio quod est qualitas
parum durans infrenis passionem sensibus.

Ex quibus patet per quod patibilibus
qualitas et passio sunt per perturbatio non differentes specie et genere sed
tamen accidentalis de color ruber natus alius qui est pati
bilis qualitas et ille color ruber qui est causatus ex vericordia
(qui est passio sua perturbatio) non distinguuntur specie sed tantum
accidentalis.

De obiectis habitus et dispositionis distin
guuntur per quod habitus est de se mobilis dispositio vero facit mo
bilis sed sicut patibilibus qualitas in eis per maneat in
subiecto difficile mobilis ut patet de color natus alius
passio vero parum permanet in subiecto dicitur facile mobilis
ut patet de color pallidus causatus ex metu et sicut habitus

Nota po qd forma sumit tripliciter po sumit
pro forma substantiali quia ratione animarum ratione e forma hoib
2o sumit pro forma accidentali utiq quinguo pndamentib
et hoc modo forma dicitur per novem pndamenta accide
ntialia 2o quantu relatio qualitatis ad se dicitur forma acci
dentalis 3o sumit forma pro illis d' pone pars sua quod habe
nt partes quantitatis in ordine ad se a qua forma habent
res materiales et corporales si formose vel difforme et in hac sig
nificatione sumit forma in presenti

Nota 2o quod figura sumit dupliciter po
pro ut idem e quod imago et signa alia ut in qd o sensu lo
cutu fuit de figura palle p contentione idem dicit om
nia in figura contingebant illi 2o sumit figura pro quo
dam modo qui resultat ex terminatione quantitatis
in ordine ad se qd ex eo quod partes quantitatis sunt
taliter vel taliter in ordine ad se resultat quod habe
ant talem vel talem figuram sicut hoc ex eo quod habet par
tes taliter vel taliter extensas in ordine ad se resultat quod
habeat talem vel talem figuram sicut in presenti autem
tamto loquimur de figura in hoc 2o modo

Nota 3o quod figura et forma in pres
enti sumunt no desinguntur esset s' tamto evidentialiter
et nomine s' per hoc quod forma significat terminationem
quantitatis s' huius et materialis s' conuenientia ad alia s' qualita
tibz sensibilibz ad b' figuram dicitur talem terminationem
quantitatis quasi mathematicam et abstractivam id est no con
uenientia ad alia s' qualitatibz sensibilibz

Unde impertit qd ex ista spei qualitate
distinguitur sic qualitas terminationis a qua non habet unde
et hoc impertit quod sub hac spei qualitate continentur omnes
figure reru materialium tam naturales quod artificialis ut for
ma domus turris et mille figure que dant

Sed querit po utrum figura realis disti
nguatur a quantitate per affirmatiue ratio e quia illa
duo distinguuntur realiter conuenientia potest sine alio s' quam
bu non potest dari quantitas sine ali qua figura tamten

conueniunt figure nō dicitur figure nihil ē contrariū dicitur bā
conuenire solo qualitatē quā multae alie forme
aqualitate possunt de contrariari per se et rōne facti

Et proprietas qualitatis ē recipere magis
et minus p̄ q̄ recipere magis et minus procedit ex permutatione
vniū contrarij ut alio s̄ soli qualitatē conuenit contrarietate
etiam soli qualitatē debet conuenire suscipere magis et minus dicitur
sicut contrarietate conuenit soli qualitatē et nō homini uter similis
suscipere magis et minus conuenit soli qualitatē s̄ nō omni

Et proprietas qualitatis ē ut aqualitate
reij dicantur similes vel dissimiles q̄le intelligi debent de simi
li et dissimili secūda mentē talis id est qualitas ē fundamentū ut
per ip̄s aliquid dicantur similia vel dissimilia similia autem
et dissimilia possunt nō sūte qualitates s̄ rōne q̄ rōs de sex

QUESTIōIS DE SEXULTIMS PRÆDAMENTIS

Articulus primus quid sit actio et ratio predicamentalis

Nota p̄ quod in productione aliquid effectus p̄
sunt plura d̄ quando producit calor in ligno p̄ reperit sub
sive sup̄tū ignis cui ut quod tribuit calēfactio sive productio
caloris d̄ reperit p̄tā operatiua s̄ qualitas per quā ignis
consistit p̄tā seu in actu p̄ ad calē faciendū d̄ reperit
ut effectus nēp̄ calor productus ab igne in ligno d̄ reperit motus
medio quo p̄p̄t lignū transire d̄ nō ē ad op̄ s̄ de non cali
do in calidū q̄ reperit mutua relatiō realis int̄ agentē
et p̄sum s̄ int̄ ignē et lignū

Nota d̄ quod esset ratio actionis et passio
nis nūq̄ consistit in suba et sup̄tō ut ut quod conue
nit producere

Neque etiam potest consistere in potestate operativa que est quasi
totum quodamquam ante se dicitur et causam aliter suam origi-
nem alio sollicito appellari actio tamen in hoc tantum est quod est pri-
ncipium ad quod est effectus actio.

Neque etiam actio et passio consistunt in effectu productionis
namque actio passio et effectus cum ad diuersum pertinent predicto
Neque etiam potest consistere ratioabilis actio nis et passionis
in motu pro quod motus fortiter sit in presenti sumitur tantum
dicitur transiitum de non esse ad se quod fortiter non habet neque
actio neque passio humilis quod actio et passio sunt predicta amentia
motus de per se non ad potest predicta amentia ut de dimentione compe-
ndio dabo pro se.

Neque tandem potest consistere actio in ratione quod dicitur agens
ad effectum neque passio potest consistere in ratione quod dicitur effectus
vel passum ad agens: quod relatio quod dicitur agens ad effectum per
dat in actione et relatio quod dicitur effectus et passum ad agens
fundatur in passione et ita propter actio et passio quod sit relatio cau-
se ad effectum et effectus ad causam quod propter fundamentum quod
res fundatur quod

Quare conspiciendum est aliter realiter vel
fortiter in qua consistit actio per quam potest operativa et ag-
ens consistit in actu de ad agendum et ex parte passio
consistit in aliter realiter vel fortiter per quam passio consistit
in actu recipiens aliquid ab agente quod sit actualis
receptio effectus

Ex quibus fortiter fortiter et de dea potest
be et perficere disponit actio nis et passionis in diuersum modum
actio et actus 29 potest operativa et aliter accidentis a quod sit con-
sistit actus produciens quod dicto conformatur ad quod alio di-
rectum Thomae actus est forma in quod in id quod subigitur agens
dicitur in actu passio sit ratio disponit passio est actualiter receptio
et in minor vel actus 29 potest passio be et accidentis a quod sit con-
sistit actus recipiens sit tandem est forma facit in actu produci

Pro conuentione maiori intelligentia aduocatur quod
agens sit producat aliquid effectus debet influere in ipsum effectum
et in influxu sit dicitur actio quod propter solut uocari actio fluxus
ab agente et quod sit influxus recipit in aliquid propter illa
actualis receptio dicitur passio quod in per aliquid est potest

Ex quibusdā habet quod nō est actio ē dicitur saltem
ordinē ad agens ē p̄p̄riū p̄p̄riū actus p̄tē operatiue passio
Sicut passio ē respectu termini et ē p̄p̄riū actus p̄tē receptiue
mul

Multa se offerrebant dicendi in presenti.
de quibus propriū habiant laudem sicut deo bante discernit
Et hoc p̄p̄riū p̄p̄riū p̄p̄riū autem sicut p̄p̄riū p̄p̄riū quod actio ē p̄p̄riū
laudem immanens et alia transiens actio immanens ē alia
quē remenit in se a quo p̄p̄riū ē dicitur actio immanens
quē p̄p̄riū a p̄p̄riū b̄p̄riū et remenit in p̄p̄riū p̄p̄riū p̄p̄riū
et similiter intellectio ē actio immanens quā p̄p̄riū ab intra
et remenit, sicut recipit in ipso mul intra. Sicut b̄p̄riū transiens ē
illa quē p̄p̄riū ab agente et transit in alia dicitur b̄p̄riū actio
factio ē actio transiens quā p̄p̄riū ab igne et transit in alia dicitur
f̄p̄riū lignū ē frigē actio quē p̄p̄riū a frigē faciente et recipit
in illo quod frigē sit atq̄ 29 de predamento et b̄p̄riū

Articulus 29 de predamento ubi

Nota po quod ubi nichil aliud ē quod ē
in loco dupliciter autem pot̄ 1a aliqua ē in loco dno modo scilicet
in p̄p̄riū ē alio dno modo dicitur h̄c illa resp̄dit ē in loco dno
tūc quē dicitur in loco ut tota quē p̄p̄riū p̄p̄riū tota loco et tota quē
liber parti loci sicut dicitur ratione tota in toto corpore et tota in
quali b̄p̄riū parte corporis et similiter angelus dicitur ē in loco dno
quia quālibet b̄p̄riū angelus gabriel sit in tota h̄c autem tam dicitur ē
in toto et tota quē quālibet parte illa dicitur dicitur ē in loco dno
in p̄p̄riū quē dicitur in loco ut tota quē p̄p̄riū p̄p̄riū tota loco et partes
eius quē p̄p̄riū p̄p̄riū partes loci et sicut mater et corporeales sunt
in loco unde dicitur b̄p̄riū h̄c ubi dicitur in p̄p̄riū quod facit
rem ē in loco in p̄p̄riū h̄c et aliud ē ubi dicitur quod
facit rem ē in loco dno

Nota 2o quod ex eo quod aliqua transiens
in ab alio loco resultat in illo quod in unum tribit quod dicitur
forma autem talis quē dicitur in p̄p̄riū h̄c sicut in p̄p̄riū
b̄p̄riū dicitur h̄c ubi dicitur h̄c forme habet in aliqua ē in loco b̄p̄riū
et eo quod putat in unum tribit a super h̄c et in ambobus
resultat a tali superficie in aeri ambobus in p̄p̄riū b̄p̄riū

catō per quod dicitur ē in tali loco

Nota 1° quod ex dictis optime potest defini
bibi ē auiden^{ter} resultare in corpore ex inuersione
loci ubi ē auiden^{ter} quod dicitur ē in loco

Nota 2° quod et consistit ex hac diffinitione
ubi inuersione p^{er} se pertinet ad hoc p^{re}damentum q^{uod} solum
istud potest provenire in corpore locali ex inuersione
loci quod quidem ubi inuersione p^{er} se iuxta s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
coram te h^{ab}et d^{icitur} d^{icitur} in se p^{er} se in ubi s^{ecundu}m et d^{icitur} cor
ante et reho et p^{er} se et s^{ecundu}m p^{ri}ncipi

Nota 3° quod alio colligitur ex dictis modis illi
quo d^{icitur} d^{icitur} ē ubi q^{uod} non pertinet ad hoc p^{re}damentum
n^{on} s^{ecundu}m modum q^{uod} s^{ecundu}m ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
quod d^{icitur} d^{icitur} habet ad s^{ecundu}m ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
h^{ab}et d^{icitur} d^{icitur} ē ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
p^{ro} p^{ri}ncipi q^{uod} d^{icitur} d^{icitur} ē actualit^{er} in omni loco ē pura deno
minatio ex t^{er}minea h^{ab}et relatio t^{er}minea ubi aliter h^{ab}et p^{re}d
menti neque potest ē attributū aliquid dei vel denominatione
t^{er}minea

Nota 4° quod si modus ubi d^{icitur} d^{icitur} ubi
ubi quod habent angeli in alio loco non pertinet ad hoc
p^{re}damentum ratio ē q^{uod} angelus d^{icitur} d^{icitur} ē in loco p^{er} applicatio
n^{on} s^{ecundu}m ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
p^{er} t^{er}minea ad hoc p^{re}damentum

Nota 5° quod si modus q^{uod} s^{ecundu}m q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
Christus in sacramento altaris non ponit in hoc p^{re}damento nam
quod ex eo quod Christus continet sub speciebus panis et vini non
resultat in ipso Christo aliquis modus ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
rone ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi sub speciebus panis et vini sicut in illo q^{uod} s^{ecundu}m
c^{on}stant ubi ab alio loco resultate ex talis inuersione
modus quod ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi ad d^{icitur} d^{icitur} rone ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
loco

Ex quibus inferat^{ur} p^{ro} quod ubi ē t^{er}minea mo
ti locali et ita quod ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi ab ubi loco in alium
p^{er} tale in modum n^{on} solum ad quod d^{icitur} d^{icitur} q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
minuat^{ur} ē in loco s^{ecundu}m d^{icitur} d^{icitur} ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi n^{on} q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi
in t^{er}minea a q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi locali ubi q^{uod} s^{ecundu}m p^{ri}ncipi d^{icitur} d^{icitur} minuat^{ur} ē
in loco in

210

Imperio 2o quod bbi non e forma aliqua relatiua ratioe
ga forma relatiua im sua propria rone constitutiua no
habu respiciu subiecti tanhd e ad aliud tanqud ad hude mi
nu ad bbi im propria rone habet respiciu subiecti gualenq
larie illud ee in loco inuascriptio

Imperio bbi no quod no pot dari bbi
sine loco sicut no pot dari relatio infundamento sine termi
no ratioe ga bbi resultat in corpore locali ex eo quia sicut
cribitur ab alio loco ex hoc tamē no conseruatur bbi ee relatiue
2m ei ad locu sicut sicut bbi dicitur relatiue transcendens ad
locu tanqud ad illud extrinsecu ad quod resultat et sequit
unde omnia arguta que vident probare ubi ee de nomi ratio
ne extrinsecu relatiue 2m tantu probant bbi ee forma ab sol
uta dependente in propter sua minimam entitatē in loco tan
qud ab alio extrinsecu

Tandem quart aliqui utra possint asig
nari aliqui proprietates bbi bbi quod possint assignari 3 pa e
quod bbi non suscipit magu et ming 2m intentione ga bbi uos
pro no no e magu modum hoi loco quid antea bene e tamē
suscipere magu et ming 2m intentione subiecti in quo e ga quan
do magu aliquid corpore maiora maiore habet presenti
a ad locu 2m maiore occupat locu 2a proprietate no n
habere contrariu 3a e quod 2m bbi sicut presentia locali dicit
dicant distantes 4a e quod 2m bbi sicut presentia locali dicit

Articulus 3o de predicamento qu

Nota po quod predicamento quando e multu simile predicamento bbi
na sicut bbi e presentia locali et modu intrinsecu quod dicitur constituit in
loco ita quando e eadem e modu intrinsecu per quod constituit respiciu ee
in tempore et ita sicut bbi e forma absoluta proueniens ab aliquo extrin
secu ab alio ita si modu quando e forma absoluta proueniens ab alio
extrinsecu sicut tempore

Et 2o quod imperio po quod quando sicut recte dicitur
pot ee id quod e ad generationem et in aliquo ita alio e accidens quod ee in
tempore
Imperio 2o quod sicut in materialibus et corpore sicut extrin
se de nominat ee in loco a se ipso corpore et in se ipso et in se ipso
ab aliis tanqud a forma intrinsecu existente in ipso loco et in ipso corpore

ita similitudine materialis et corporales denominantur esse in tem-
pore affirmantur a tempore quod est species qualitatis et intri-
nsece denominantur esse in tempore a se magis intrinsece
existente in ipsis for-

danominantur esse in tempore a se magis intrinsece existente in
ipsa materia quae forma deducta est dicitur quando in
corporales possit mensurari tempore et solum tempus sit bene et prop-
riam mensuram rerum materialium propterea solum a tempore pot-
est provenire et resultare quando quod pertineat ad hoc predamen-
tum. Unde etiam eadem angelorum non dicatur bene
propterea mensurari ipsorum neque eternitas dicatur bene et proprie me-
nsurari rerum propterea neque ab eadem angelorum neque ab eternitate
potest provenire et resultare quando et modo quod intrinsece et superius
dicitur quod pertinet ad hoc predamentum ubi adducitur quod eadem si-
cut duratio primi angeli dicitur quod ad modo mensuram durationis
aliorum angelorum.

Imperat quod duratio cuiusque numeri
sive sumat pro existentia rei ut aliqui volunt si bene sumat pro
solum tempore non potest pertinere ad hoc predamentum ratio est quia ex
istentia rei pertinet ad predamentum rei cuiusque existentia et
tempus pertinet ad predamentum quantitatis quare solum perti-
net ad hoc predamentum illud quando et duratio per se relinquitur
tunc ut proveniat in tempore.

Notandum quod huiusmodi predamentum
quod dicitur esse in ipsis utroque dicitur esse differentia temporis
scilicet in quando quod sequitur ex tempore preterito et quando quod
sequitur ex tempore presenti et in quando quod sequitur ex tem-
pore futuro.

Notandum quod quod due proprietates quan-
do assignantur quarum una quando nichil est contrarium huiusmodi
non contrariatur et sic de proprietate et non suscipitur magis
et minus huius proprietatis. Et sic est per magis
et minus et sic est contraria necesse est antequam de predamento statu

Articulus 47 de predamento
in situ

Nota 1° quod illud accidens habet quod resultat in cor
poris loco ex per inscriptione loci secundum quod est in corpore
loco et mensuratur loco ita ut habet partem eius sicut habet loco adde
re et partes non habent tale quidem quod habet partem cor
poris loco habent ordinem et dispositionem in ordine sed
loco quod propter ponendum est aliud accidens a quo corpus loco
tum habeat intrinsecam dispositionem et ordinem partium in or
dine ad locum et huiusmodi accidens vocatur in presenti scilicet

Ex quibus clare habet quod optime fuit
distingui scilicet admodum Thomam operato et scilicet sit et dispositio scilicet
ordo partium in loco scilicet sit et accidens disponens partem in loco

Nota 2° quod sit et duplex. In genitally
scilicet preter naturalis scilicet proveniens ex appetitu alio delectu libe
rā dī mī nī dī voluntate scilicet naturalis est ille quod habet rem natura
talem suam naturalis scilicet a natura sua non quod quilibet corpori non
venit habere suum determinatū scilicet naturalem sed non a natura
sua conuenit quod habeat caput in loco superiori aliaque partes
sibi in loco magis vel minus inferiori et similitur plantae habent
suum situm naturalem quia a natura sua habent redire in loco infe
riori per truncum in loco medio et ramos in loco superiori scilicet lo
priet naturalis scilicet provenit ab appetitu alio delectu libe
rā dī mī nī dī voluntate scilicet voluntas assignat et quod se facit
cedere et provenit et suscipiuntur quae omnia sunt dicta et spe
ciaque propter amorem

Nota 3° quod sit et habet accidens con
ueniens solum rebus materialibus affectibus quantitatibus et ratio est quod
loco conueniunt potest illi rebus quae sunt in loco vel autem et in
loco sit effectus proveniens ab ubi ubi non potest esse nisi in sub
iecto quantitate propter rationem scilicet non potest conuenire nisi
rebus materialibus affectibus quantitate unde tale accidens quod dicit
scilicet non potest conuenire nisi corpori quatenus habet scilicet partes
extensas in ordine ad locum et ita corpus dicitur scilicet a magis
coactum non habet situm vel non habet ubi scilicet partes extensas
in ordine ad locum

Nota ultimo quod dicitur assignare propri
tatem situm aliquid contrariū non est pronuntiare et suscipi et
similitur et dicitur et assignare contrariū et proprietatem
et suscipi potest magis et minus quia ex his quae sunt pronunt

et super in dextere et sinistram idem sunt magis et idem
super in prona dextere et sinistram anteq et bla magis de preda
Nota p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

Articulus, s, et 3. Simo de preda

mentis et habitus
Nota p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
ex sequenti in p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
in re ex eo quod at p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
e acciden[te] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
tib[us] vid[et]ur ornamenta ita p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
n[on] ponit supra aliquid corp[or]is p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
corp[or]is aliquid acciden[te] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

Ex quib[us]q[ue] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
deniq[ue] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
et p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
u[bi]q[ue] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
ut docet p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

Insuper 2o quod si quib[us]q[ue] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
minat p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
e acciden[te] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
da mentis n[on] consp[icit]ur in denominatio[n]e illa extrinsec[us] quia res
denominat p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
denominatio[n]e extrinsec[us] n[on] pot[est] consp[icit]ur hoc p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
da mentis q[uod] denominatio extrinsec[us] et illud ag[er]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
n[on] posu[n]t exp[er]ire ad d[ist]incta p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
natio extrinsec[us] q[uod] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
denominatio extrinsec[us] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
quod habit[us] e acciden[te] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
b[ut] in tr[an]s[ac]tione denominat et facit e[ss]e n[on] in loco

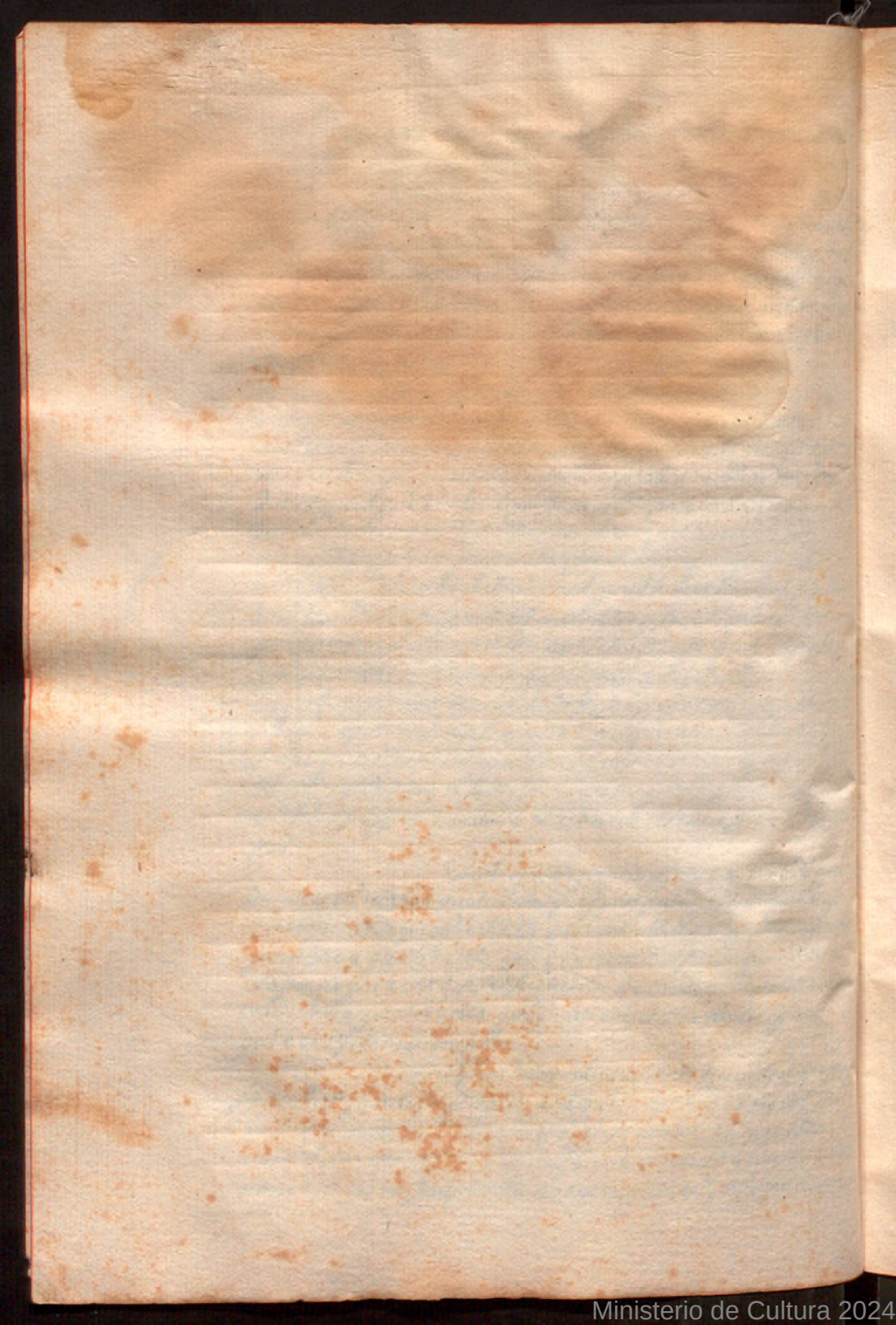
Unde in super quod habit[us] n[on] pot[est] e[ss]e in cor
p[or]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
et ita habit[us] dicitur n[on] e[ss]e in et transp[er]den[te] in ad p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

qua ita pugnant int se ut alteri simili modo non pugnant
Nota 2o quod oppositio propria e duplex
Dua complexa seu composita quae reperit int se in nobis
impositio quae dicitur e oppositio illa quae reperit int e nantia
tionem e de qua locuti sumus in compendiis alia e opo
tio propria simplex sive incomplexa quae illa quae re
perit int se sive int terminis simplicibus quae et oppositio quae
reperit int alio et nigrum et de hac oppositio ne loquimur
in presenti quae propter he

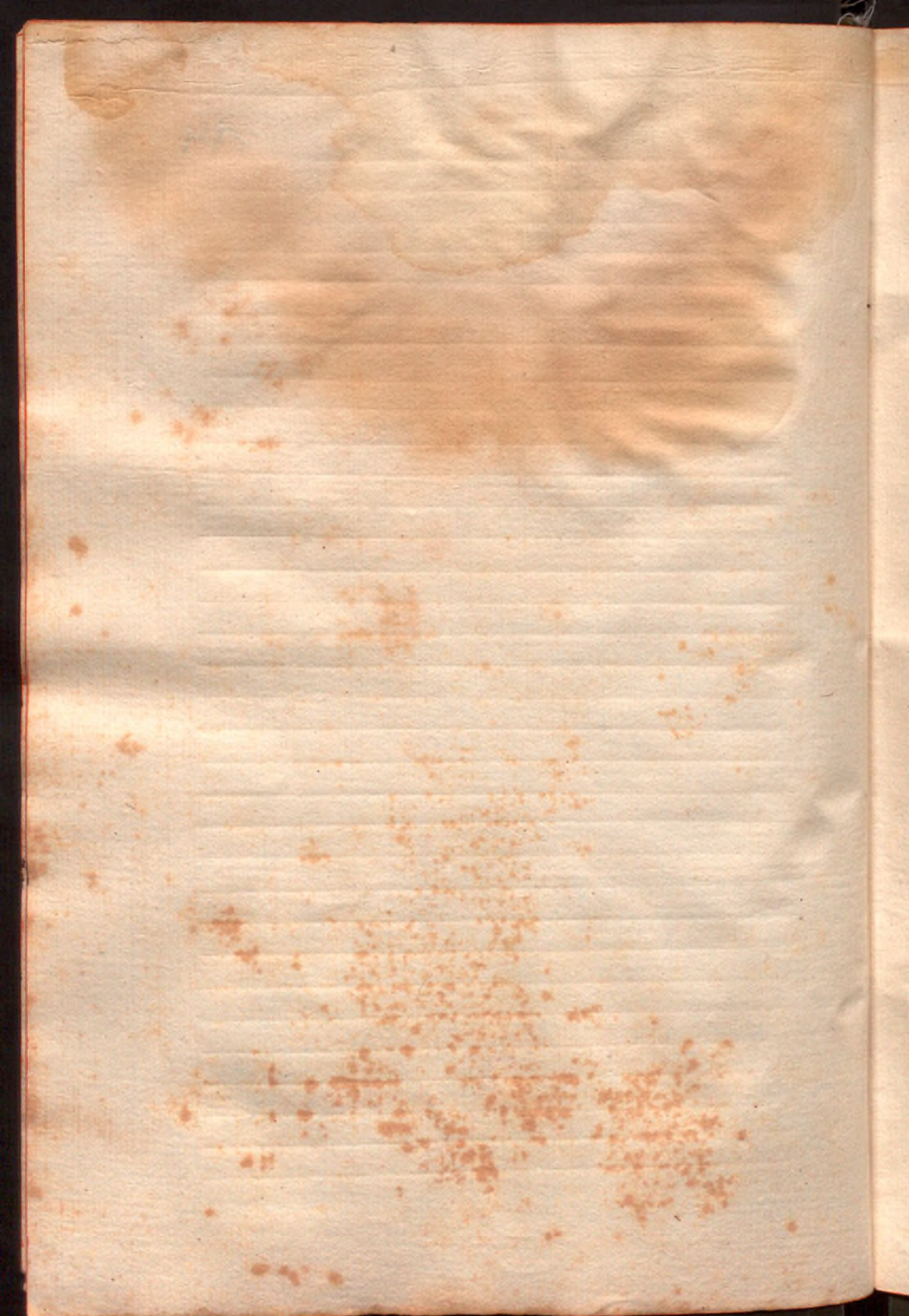
Quia de oppositio simplici repugnancia
duo de extremis simplicium mutio int se pugnantia e
Unad ita ad alio pugnat ut nulli alteri simili modo repug
net quia si oppositio ma et avarata e et probat n d m huius diff
dat aliquid quod habet locum genitum pa per bai repugnantia
duo de extremis n d per hoc concepit huius modi opo
tio ut d oppositio de parata quae et de repugnancia e
extremis. deinde dat aliquid quod habet locum de se
Unad ita ad alio pugnat ut nulli alteri simili modo repug
qua a per hoc diffinguit hic oppositio propria a temporaria
et de parata oppositio e optimae talis de se
Deinde explicat huius modi de se de oppositio int patre mat
si huius e oppositio simplex quae repugnancia int duo extre
si int patre et filius con d n g s pater ita pugnat ad filio
ut ut nulli alteri simili modo pugnare possit n d pater
ut filio pugnat relative et ut alio relative pugnant no
pot.

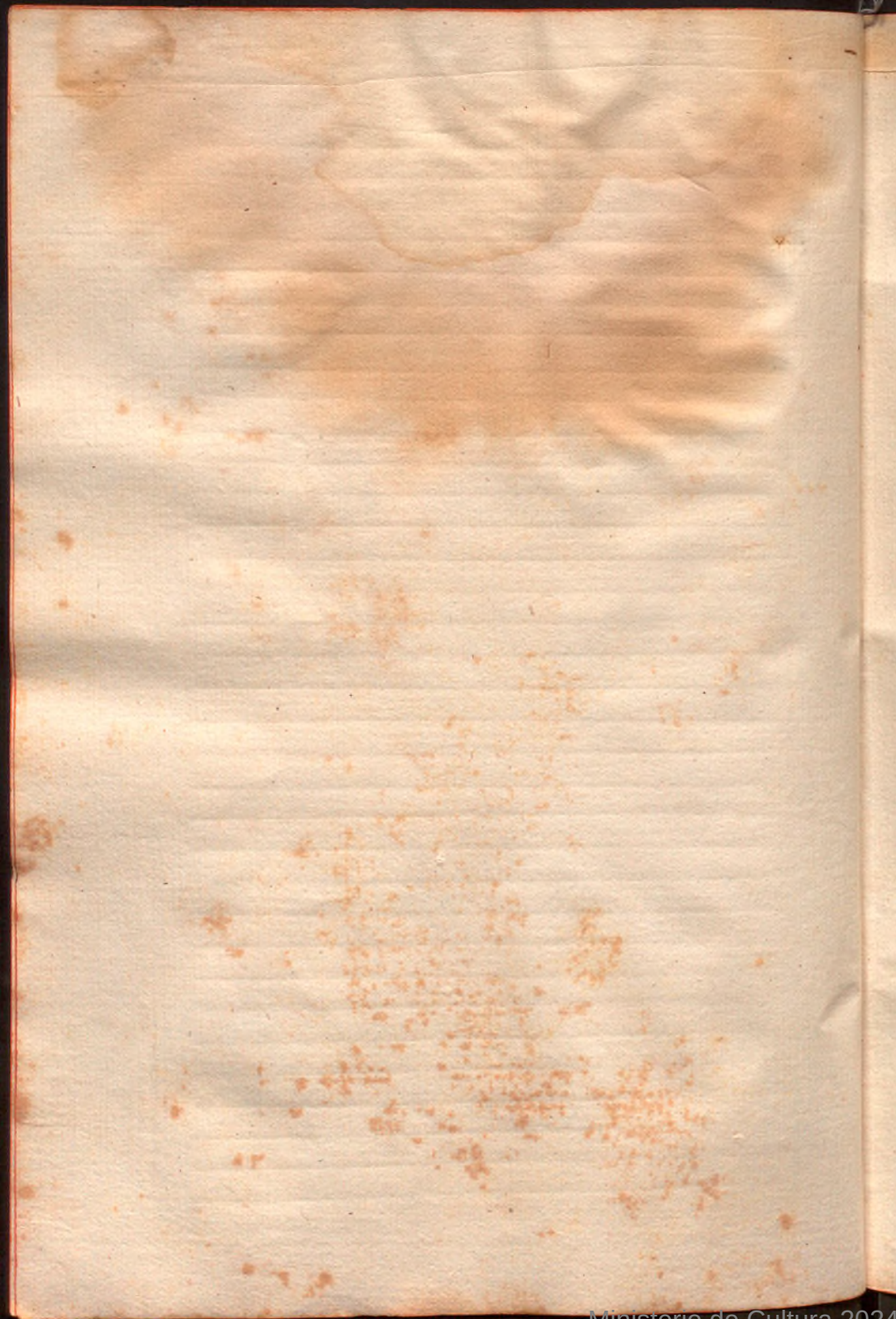
Quia oppositio propria et simplex tantum e qua
duplex: pa relativa qualis illa quae e int patre et filio 2a ego
oppositio contraria qualis illa quae e int alio et nigrum 3a oppositio
e privativa qualis illa quae e int forma et privatio ne forme
ut oppositio quae e int bis et scitatem quae tandem e oppositio con
tradictoria qualis illa quae e int eni et non eni et oppositio
quae e int sedens et non sedens.

Quod autem huius modi divisio sit optima
sic probat quia talis repugnancia quae e int duo extrema ha
int eni et non eni, int eni et eni. si talis repugnancia
e int duo extrema con d n d e eni et alius non eni vel talis
non eni e non eni simpliciter, non eni negativum, et sic propter et

42

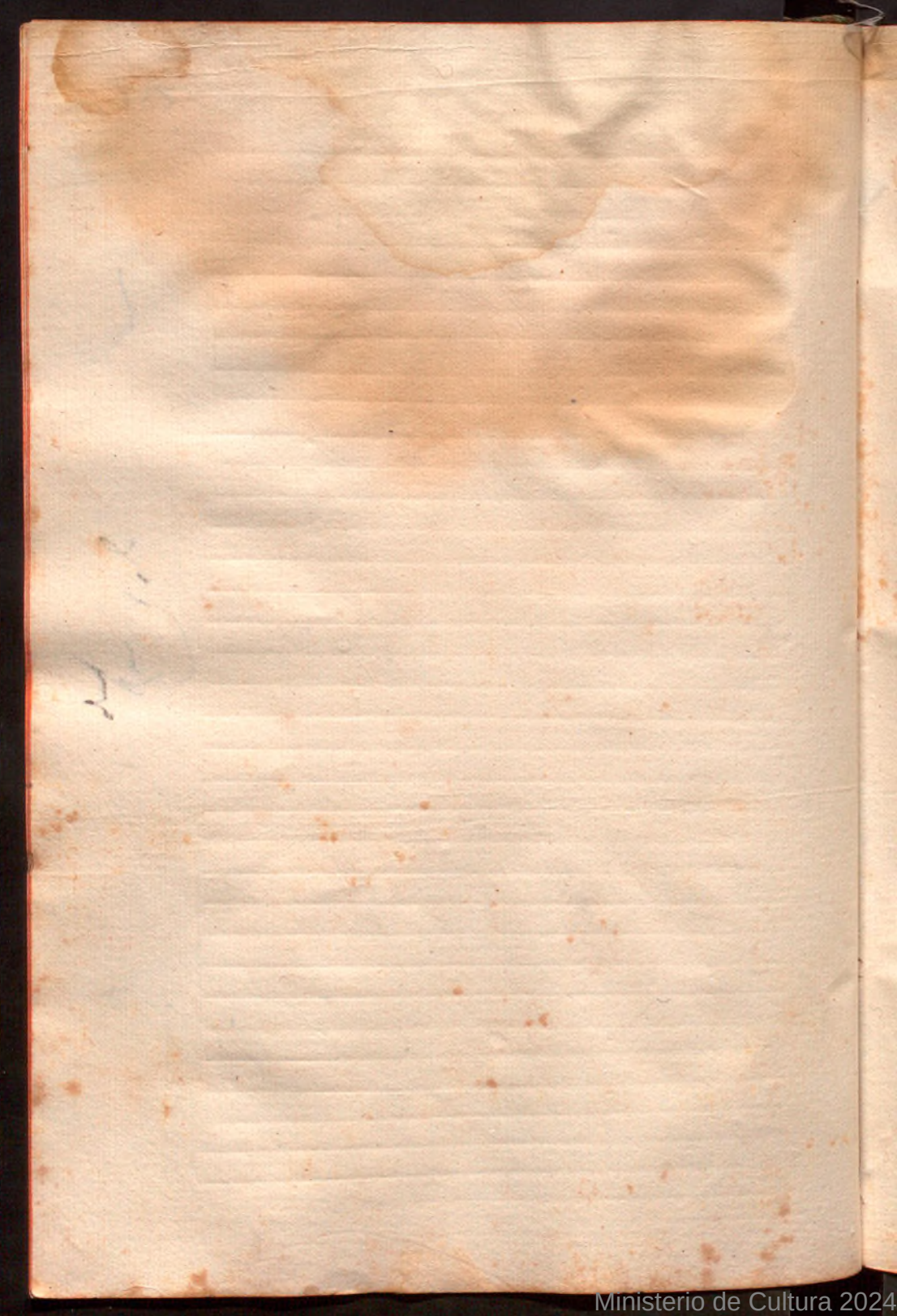
216

8

100

72

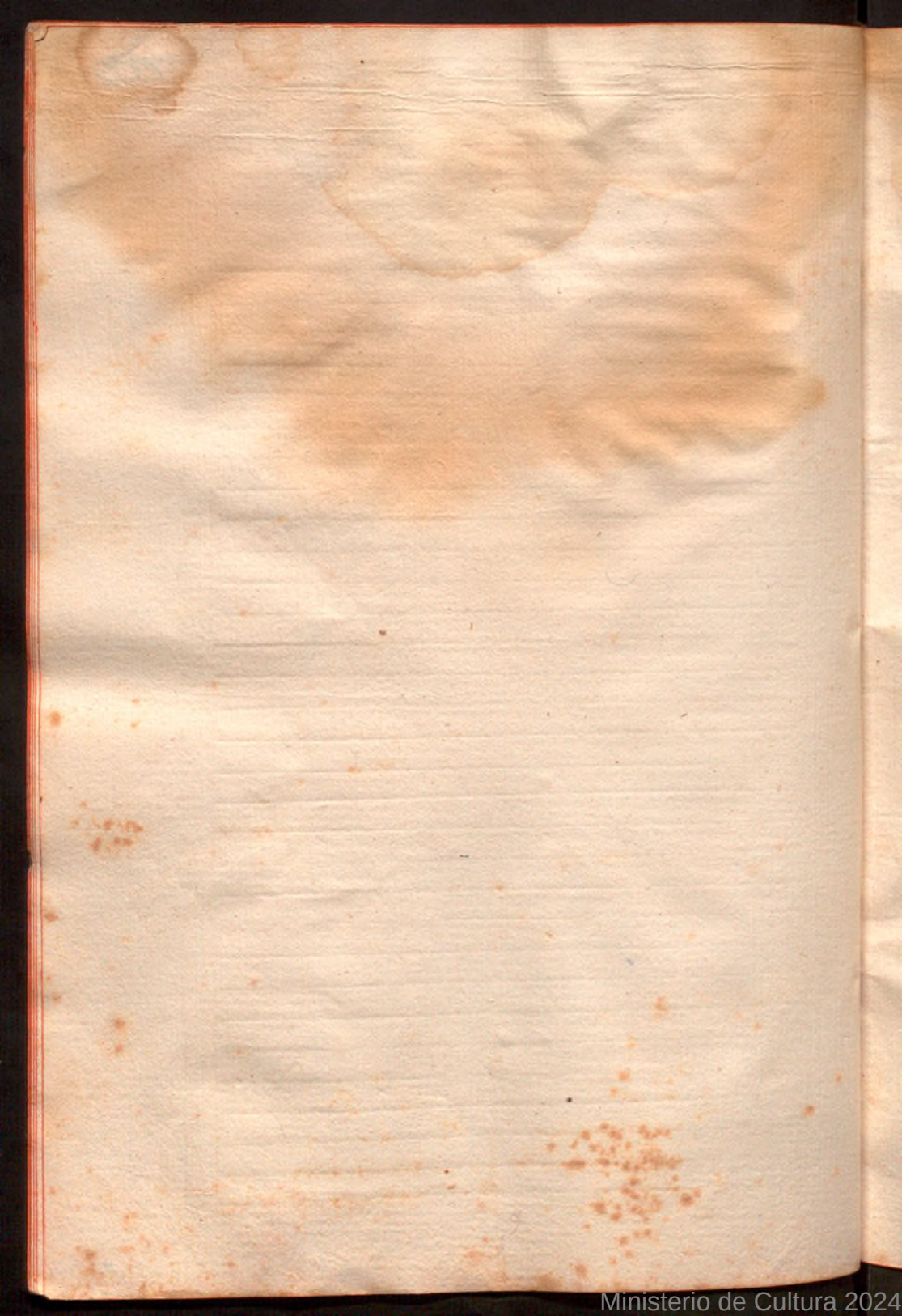
73

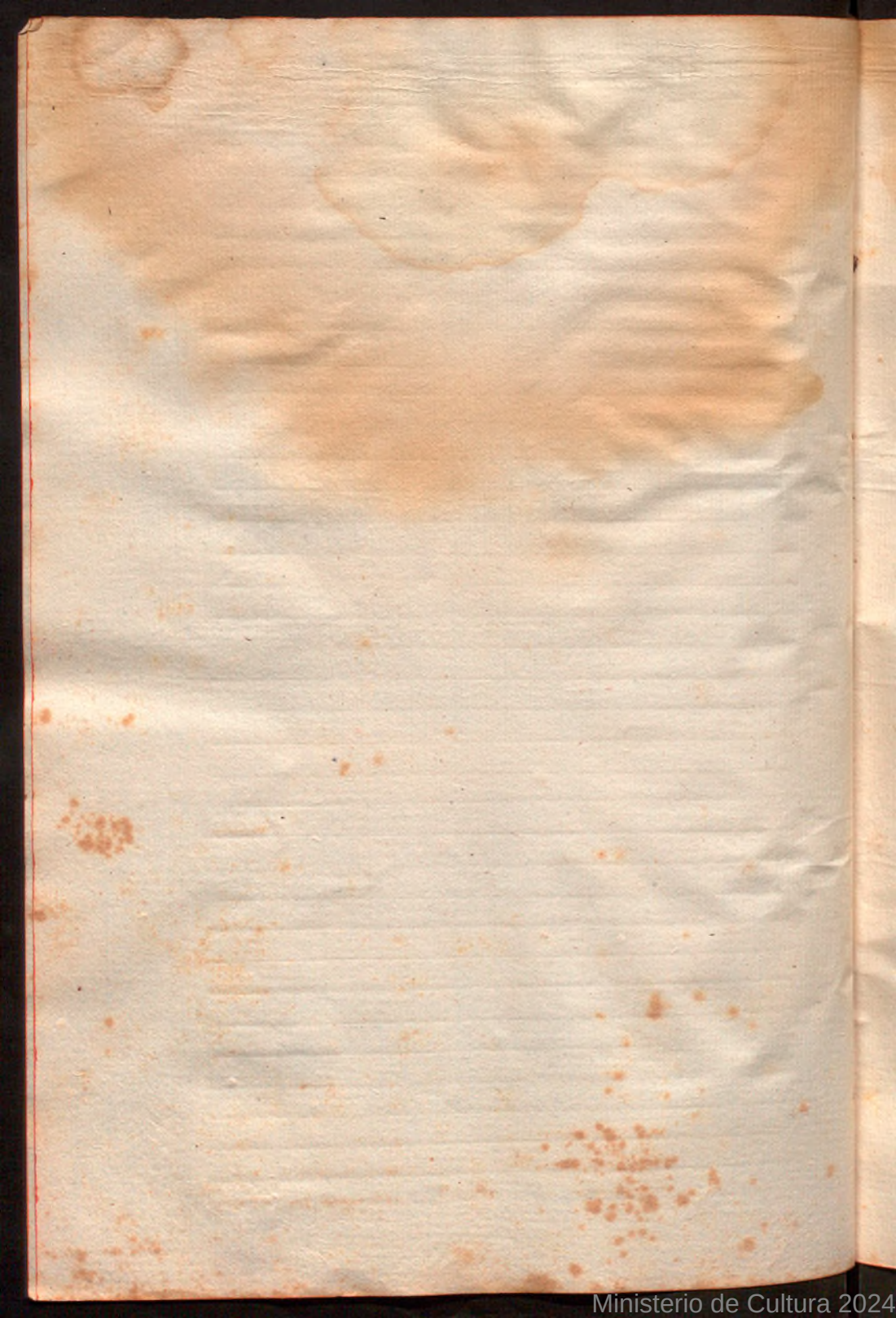
812

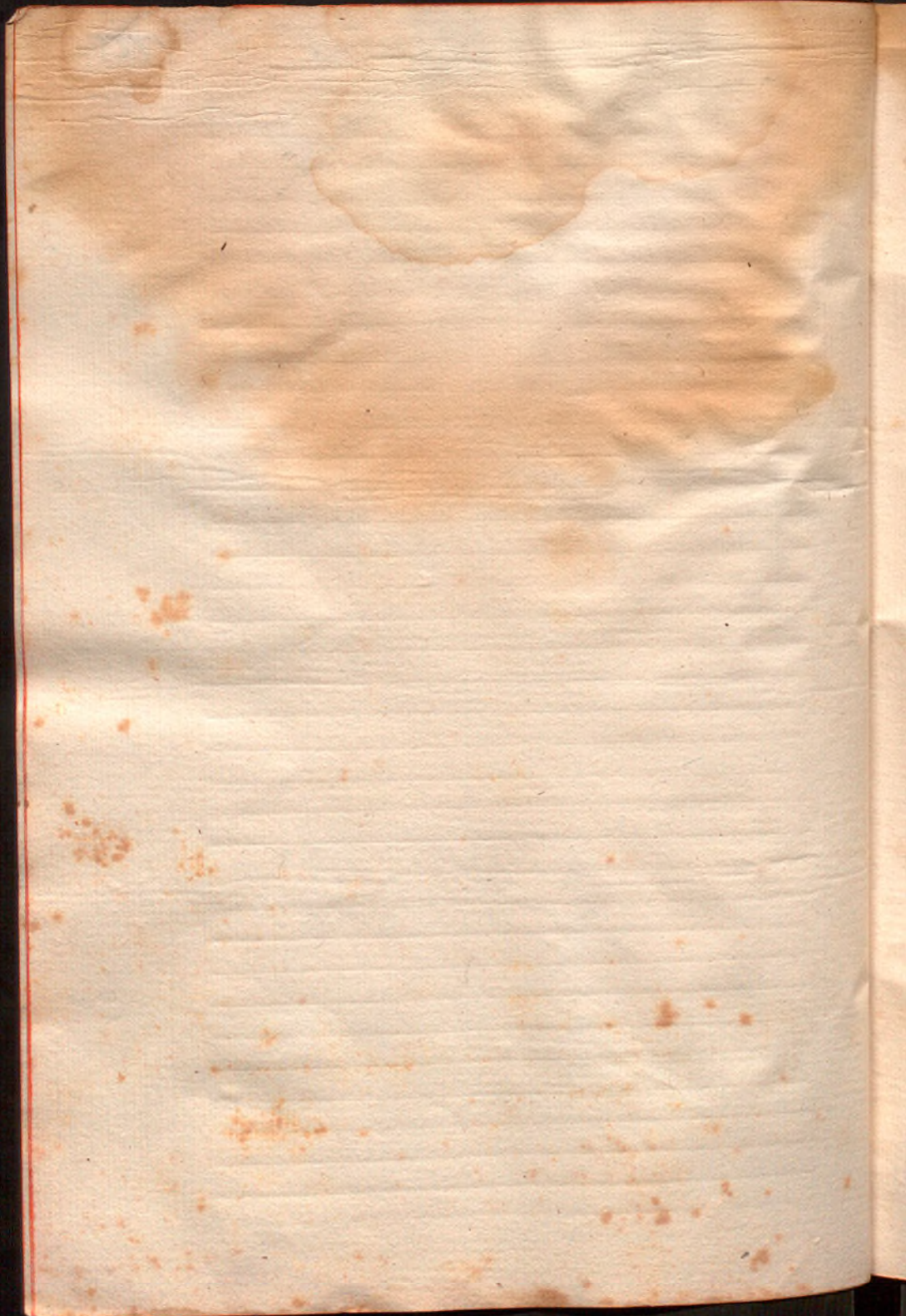
612

221

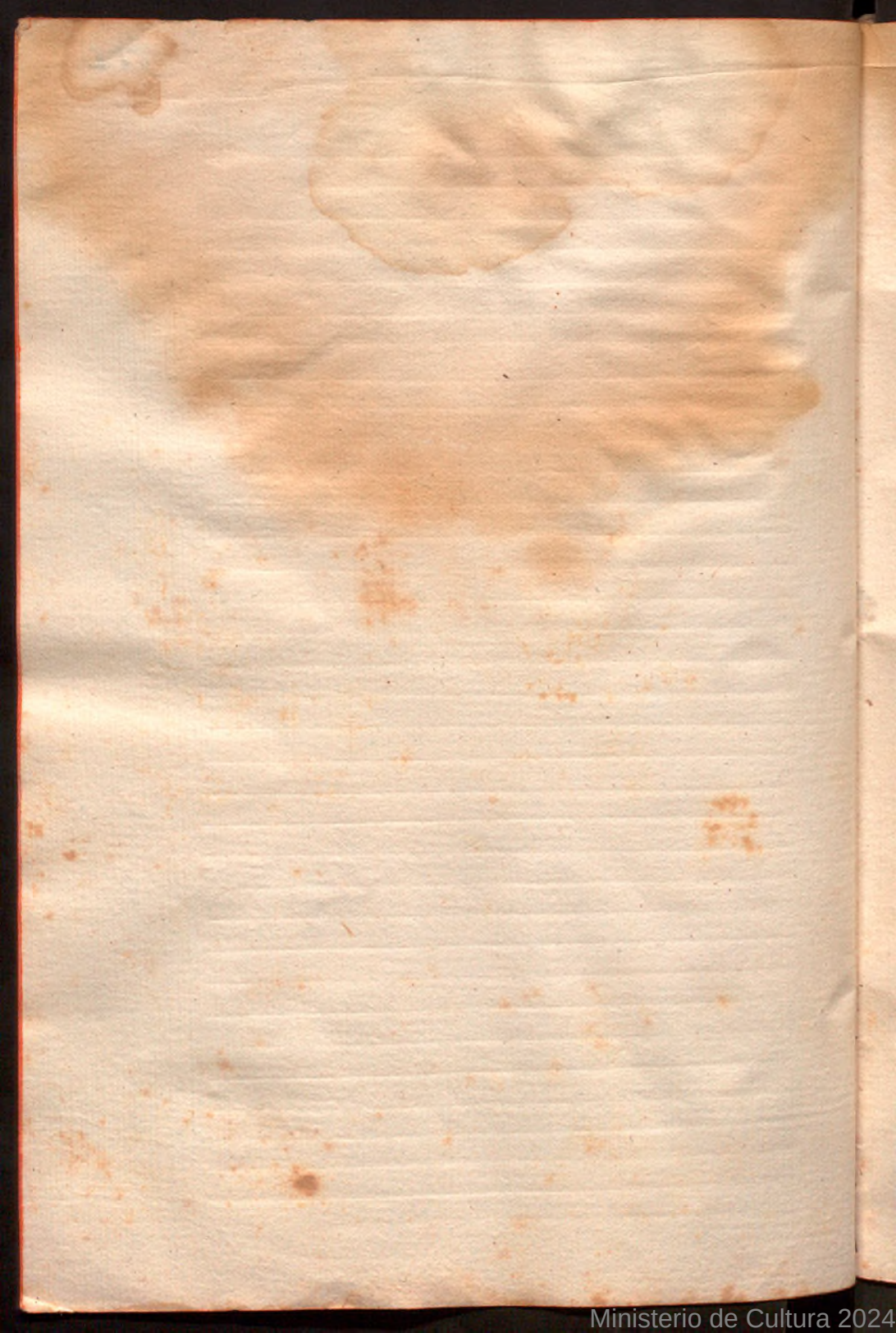

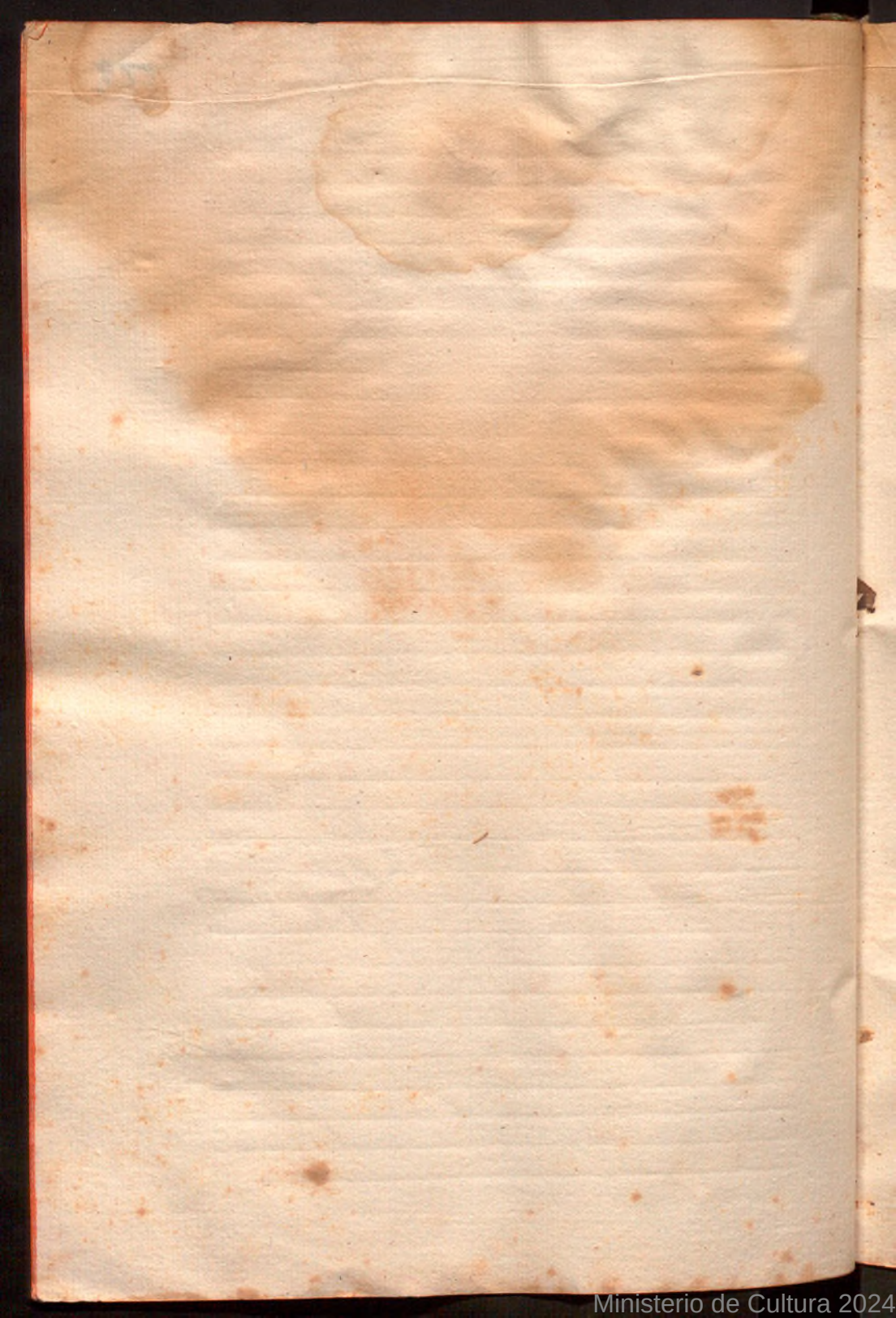
204

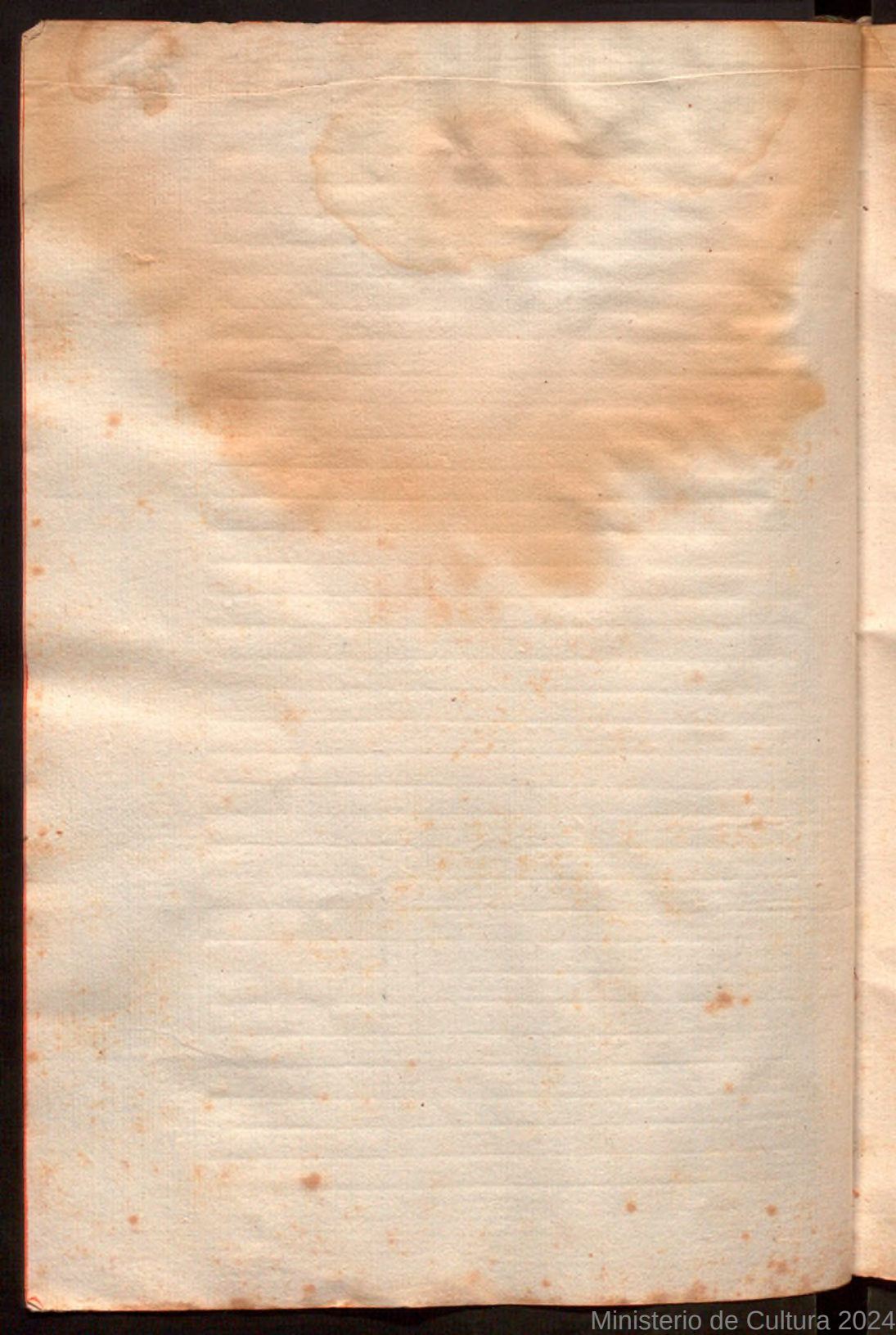

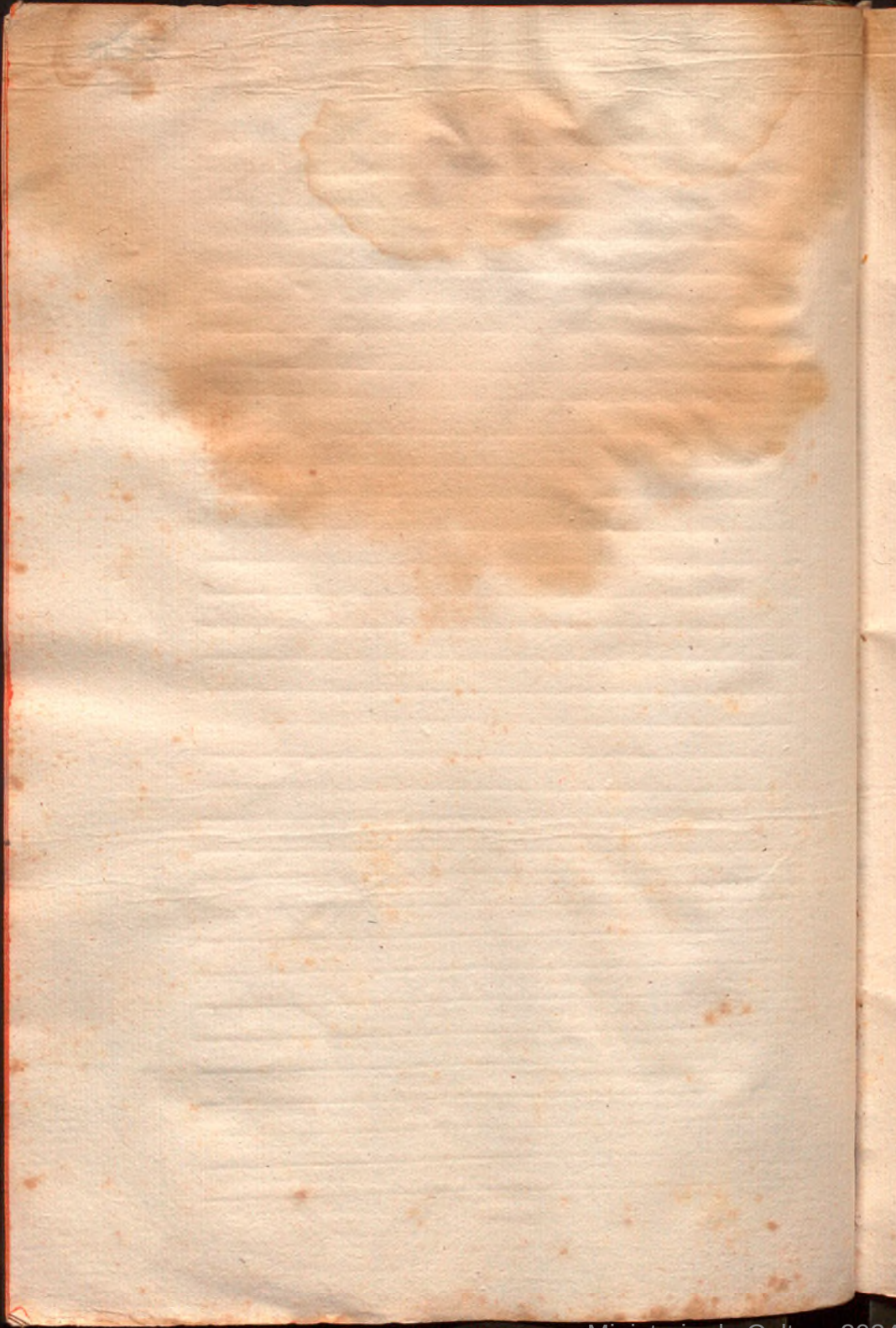
922

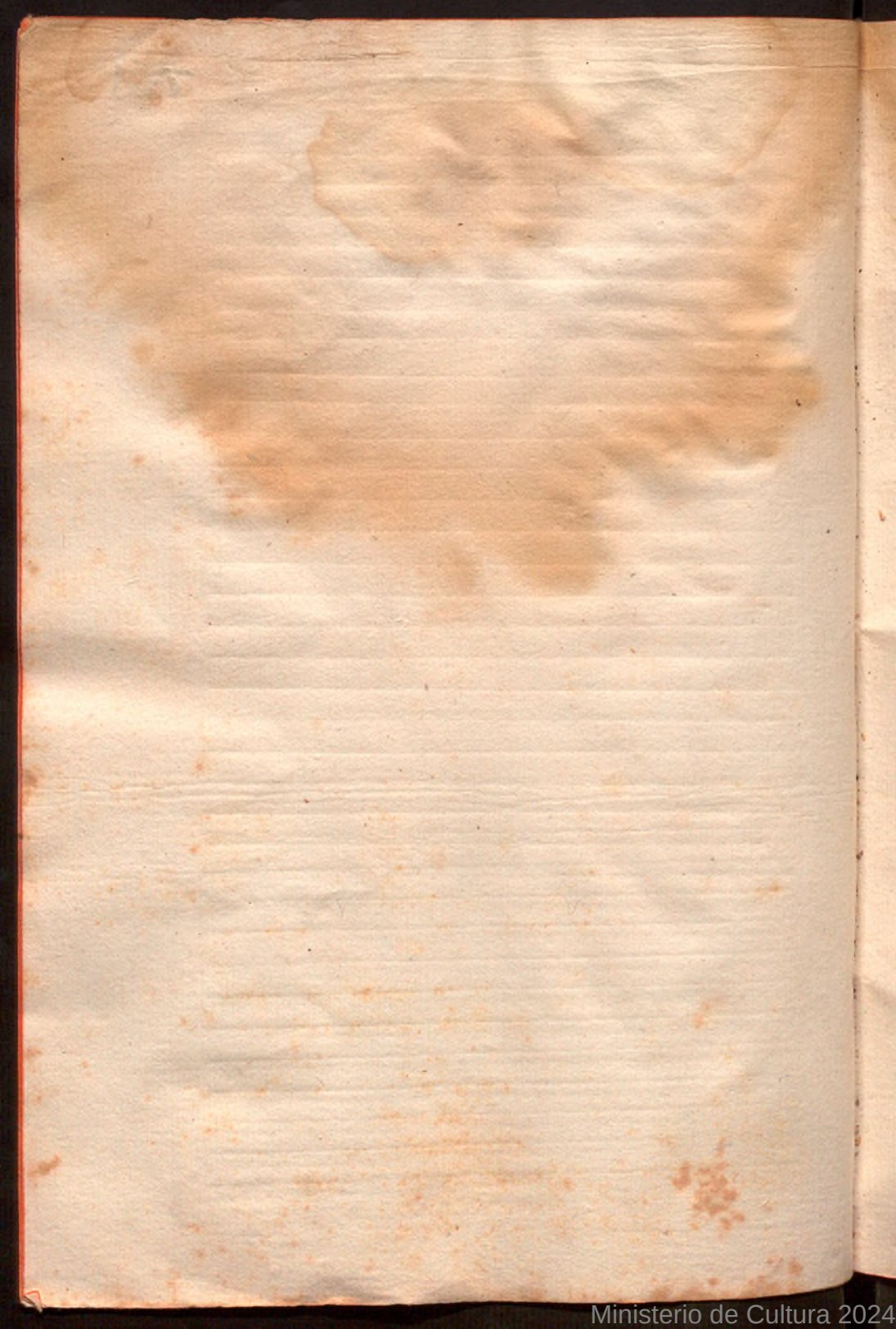

7709

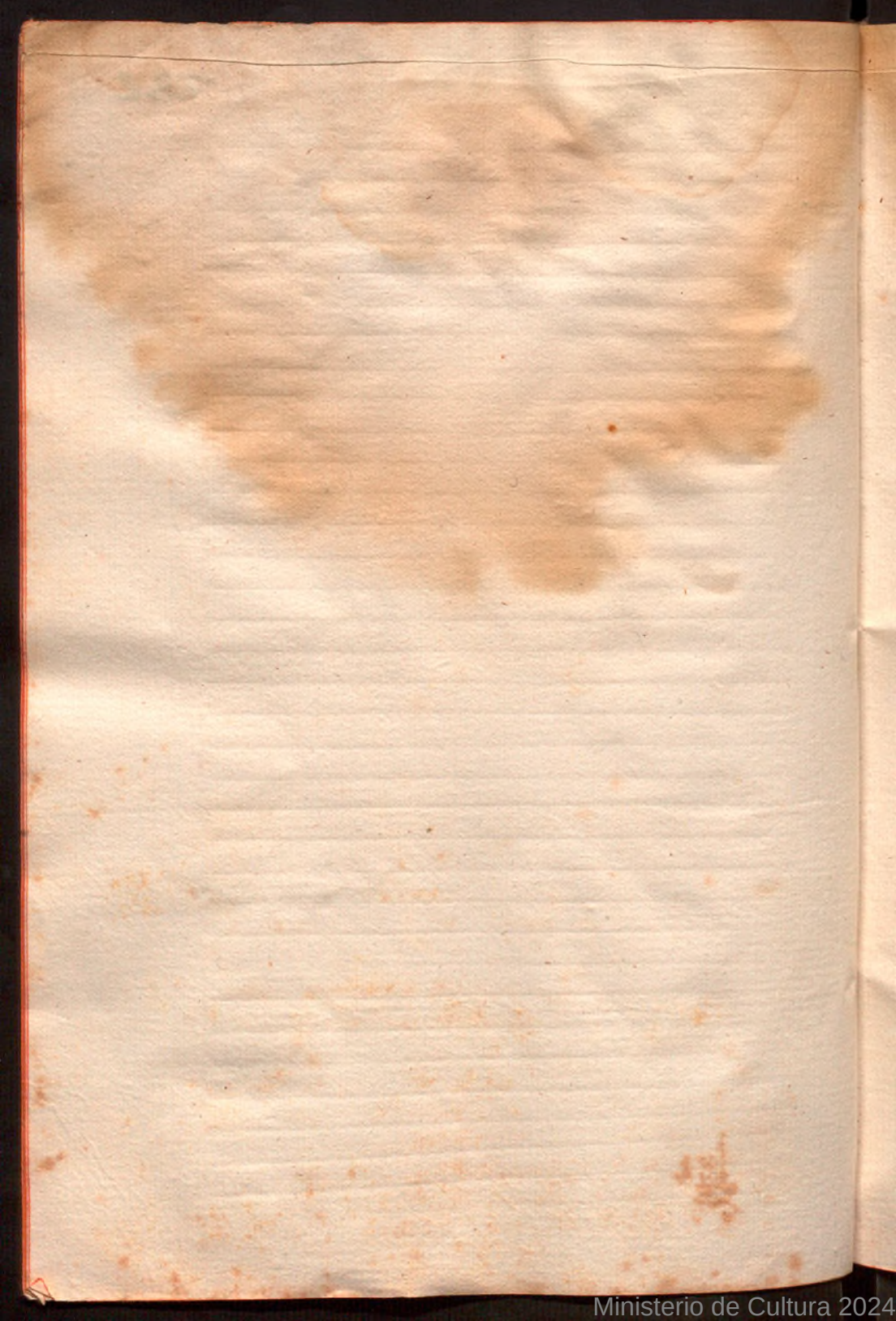

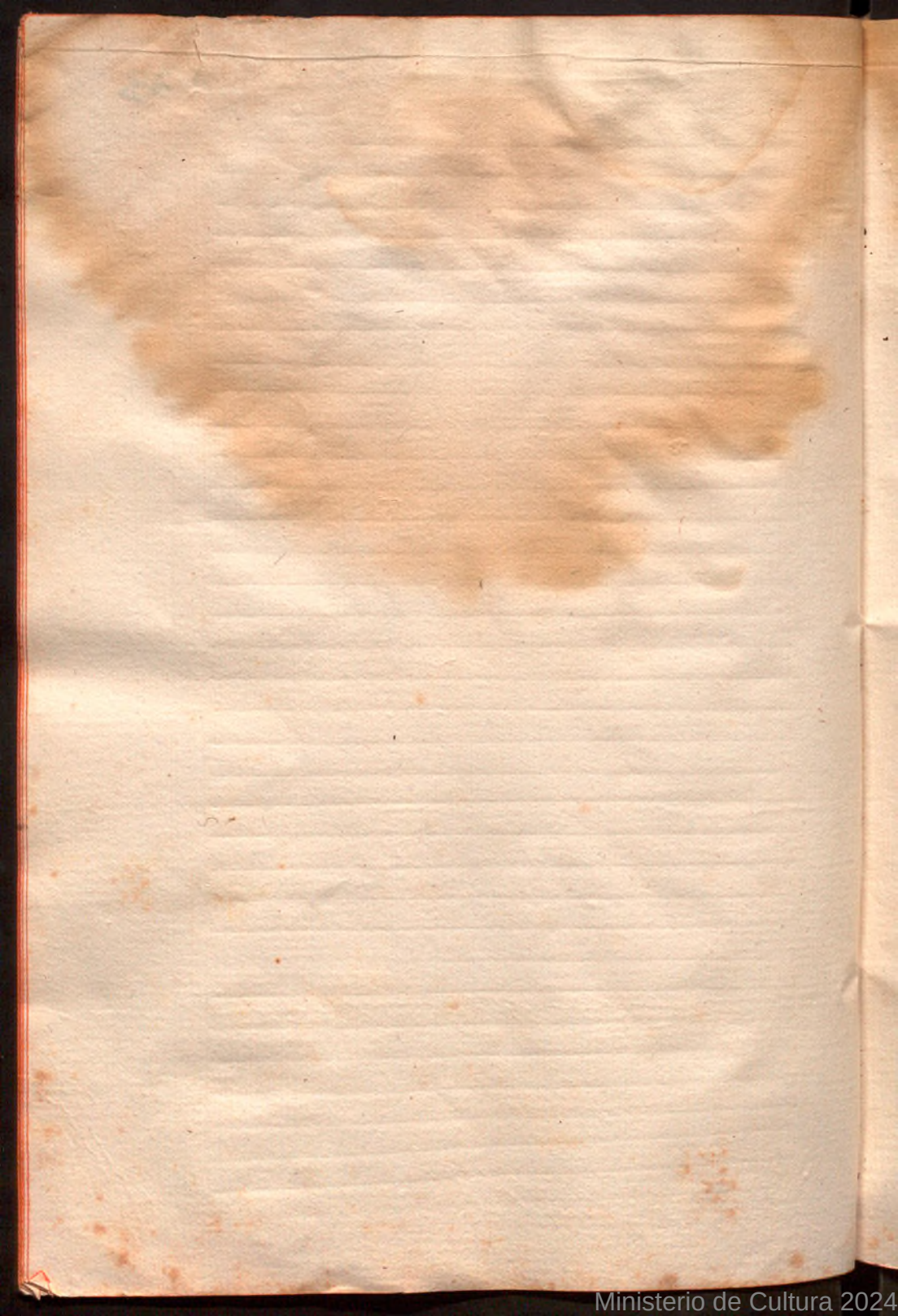
132

232

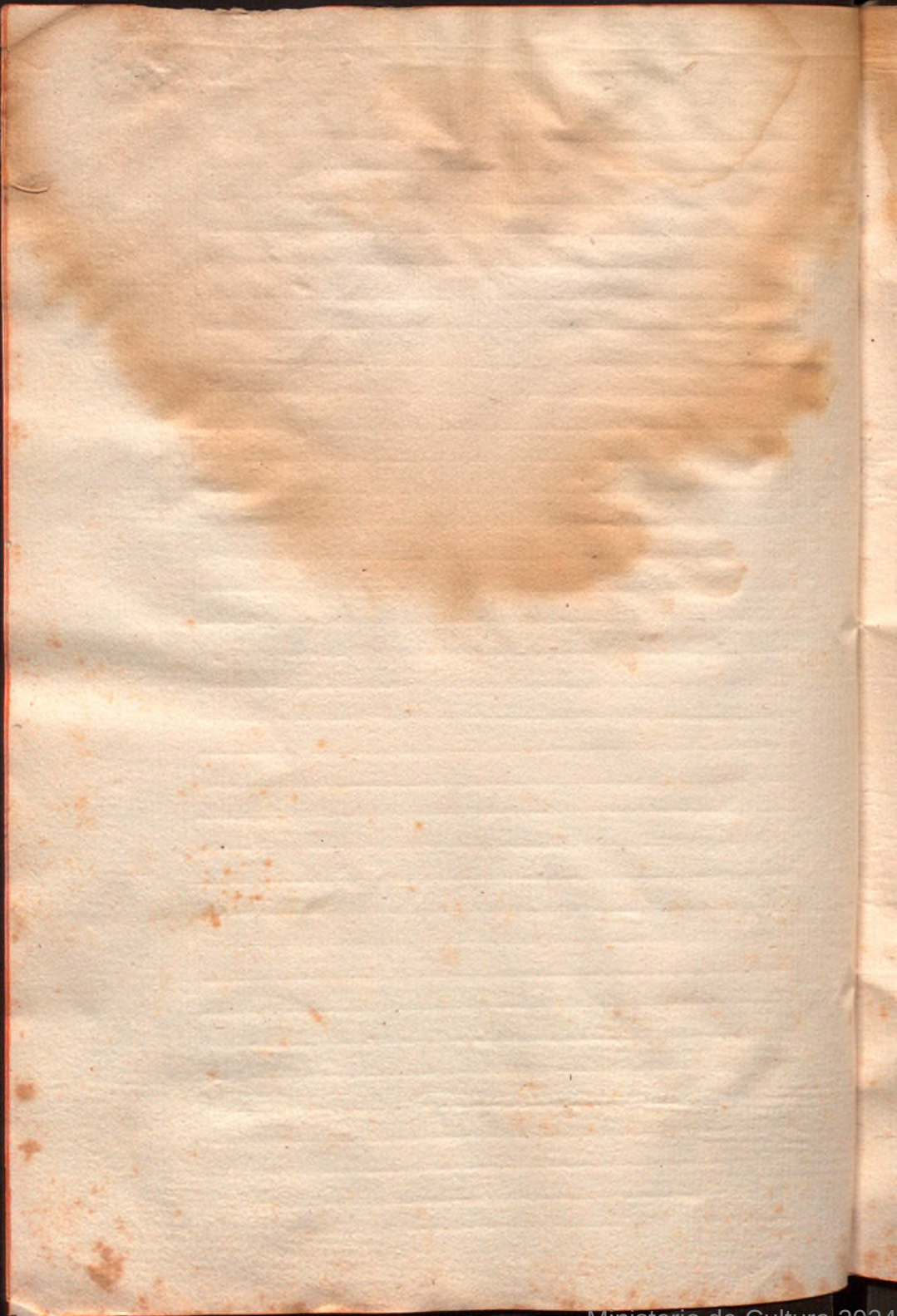

133

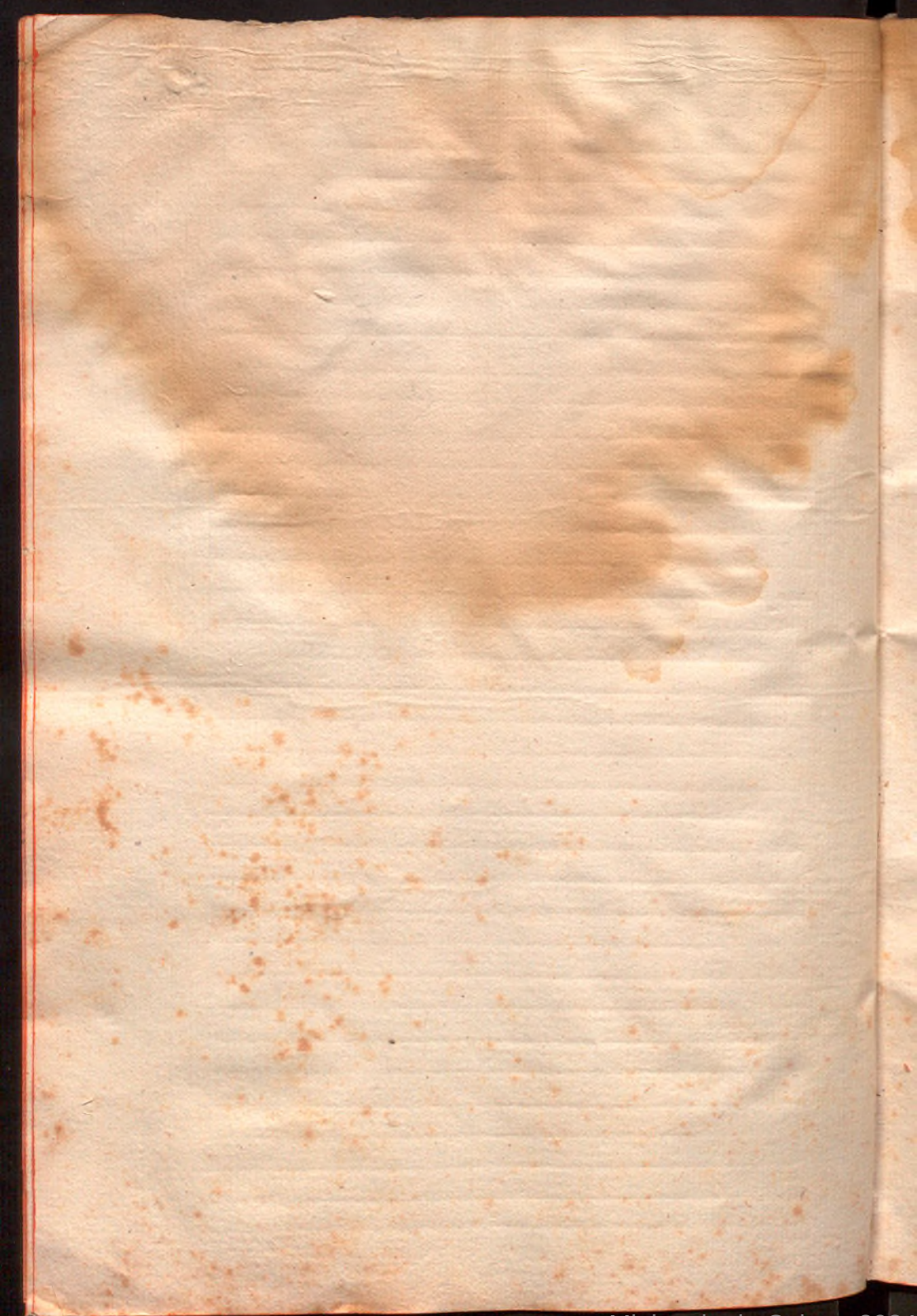

482

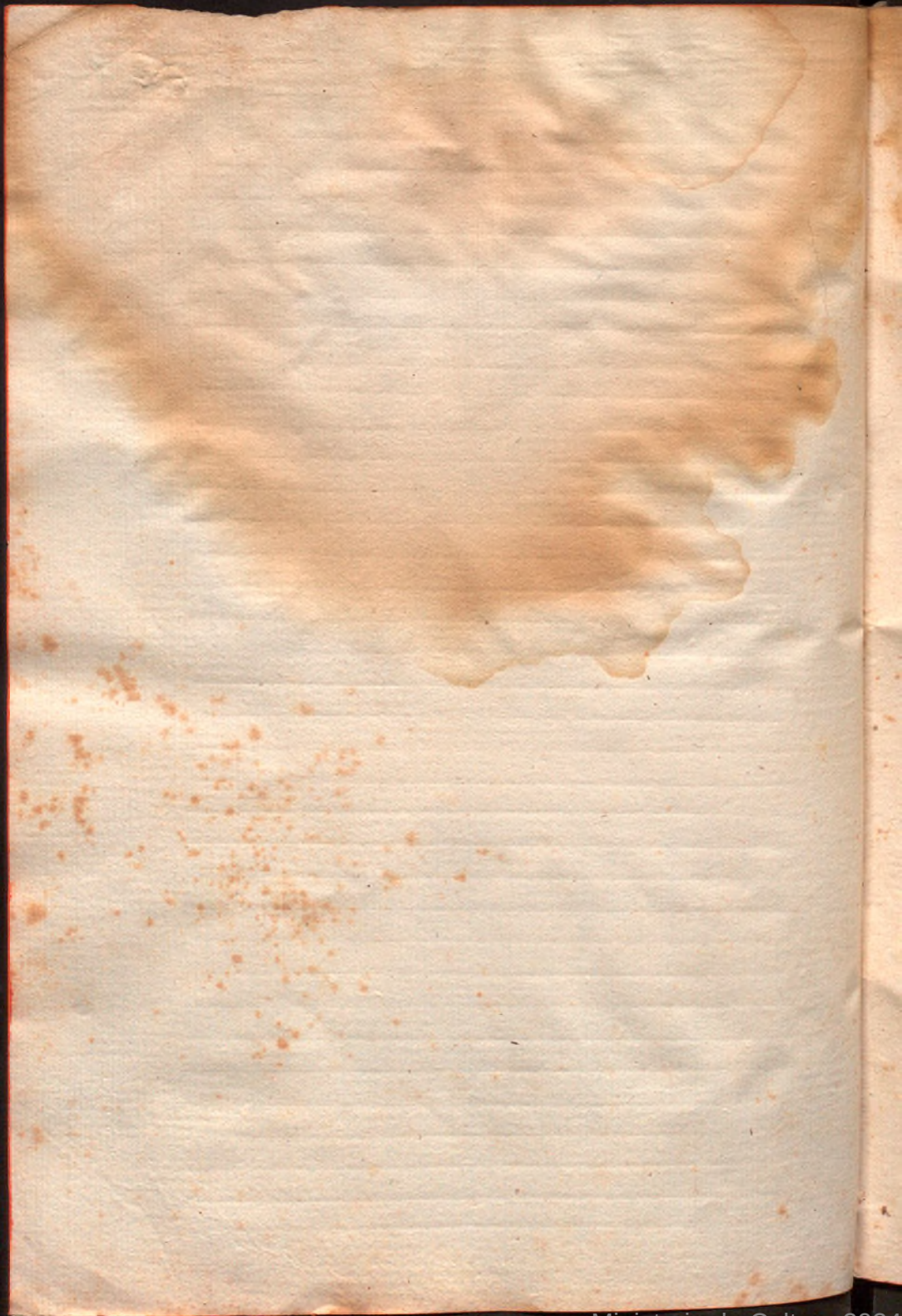
135

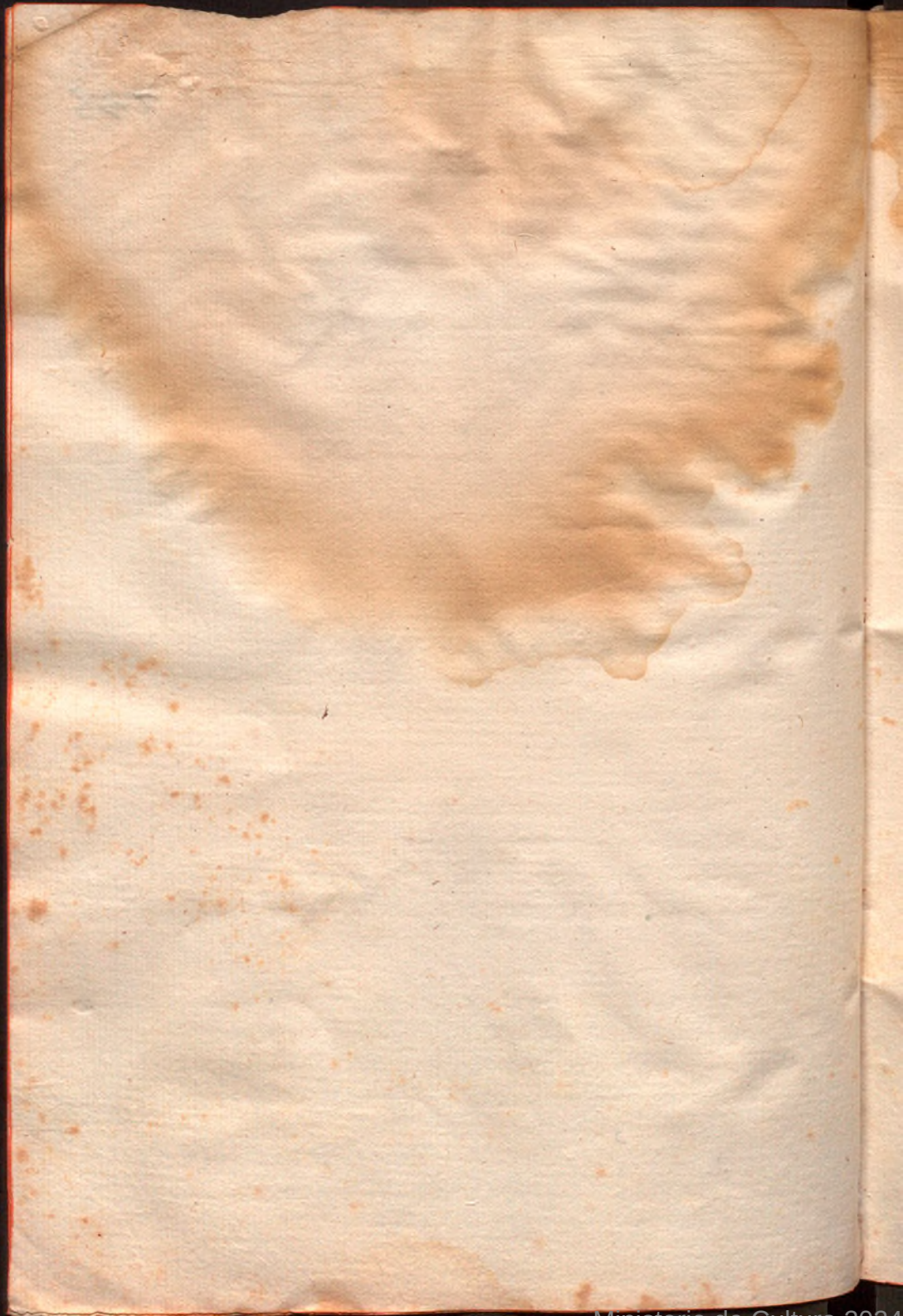
226

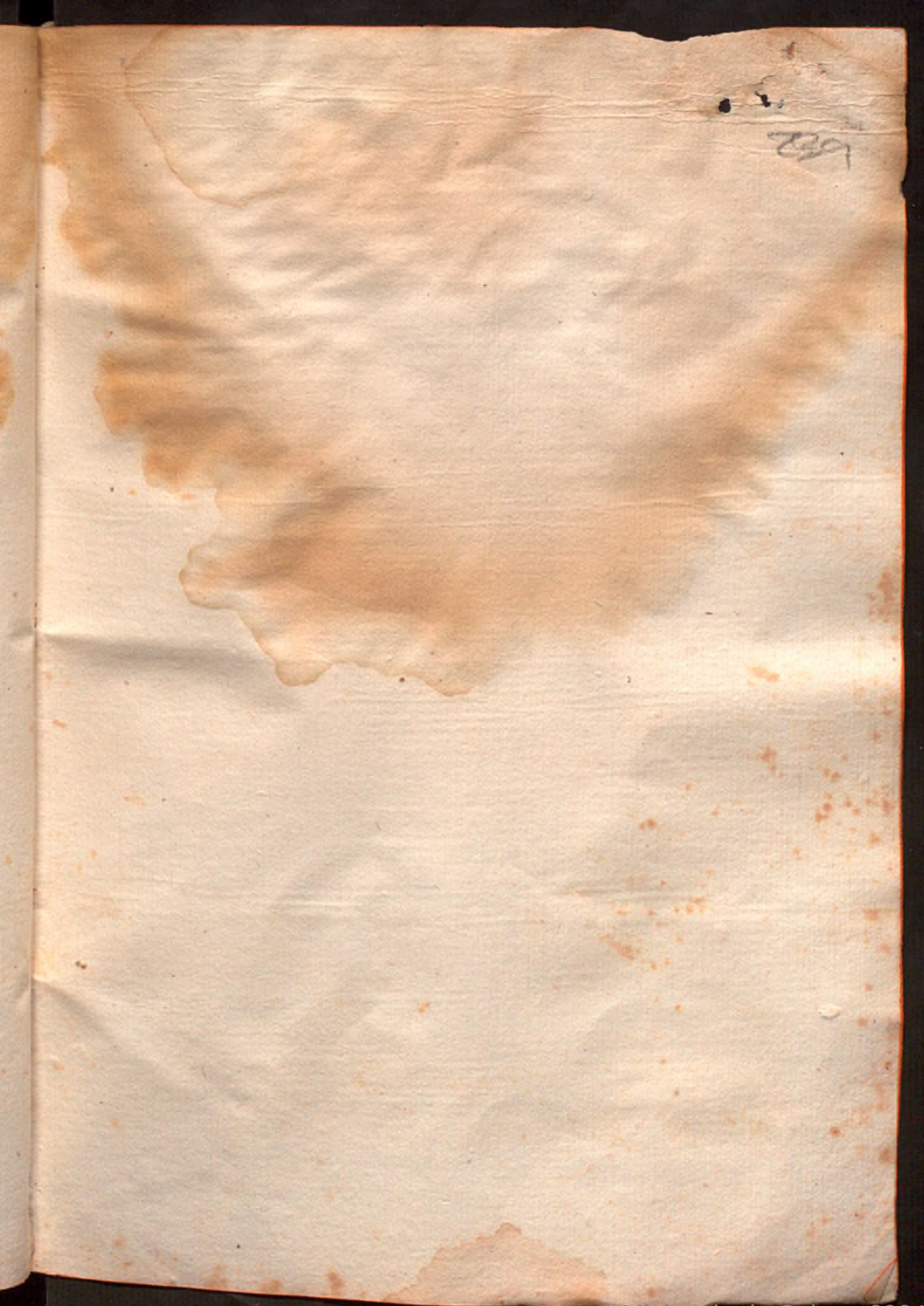

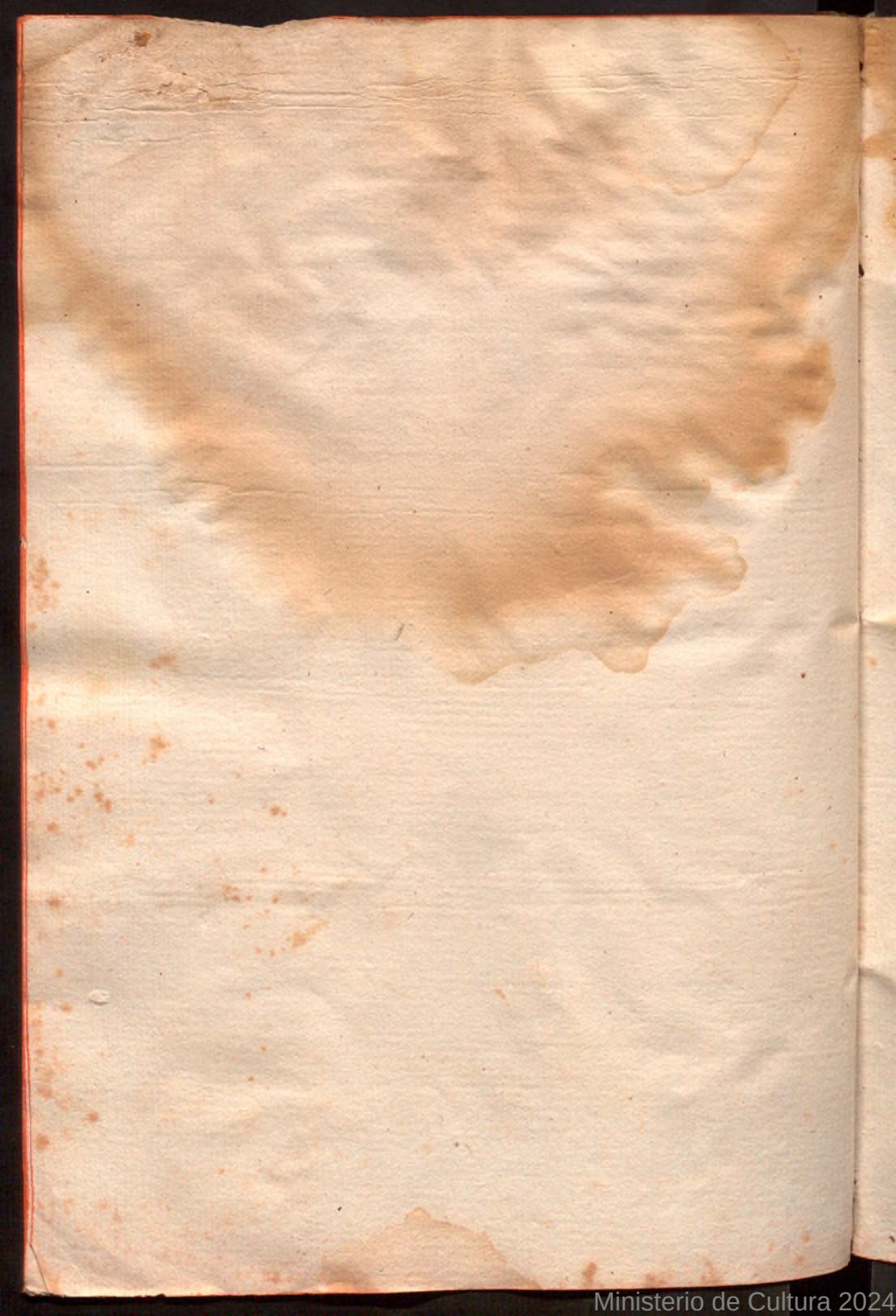
284

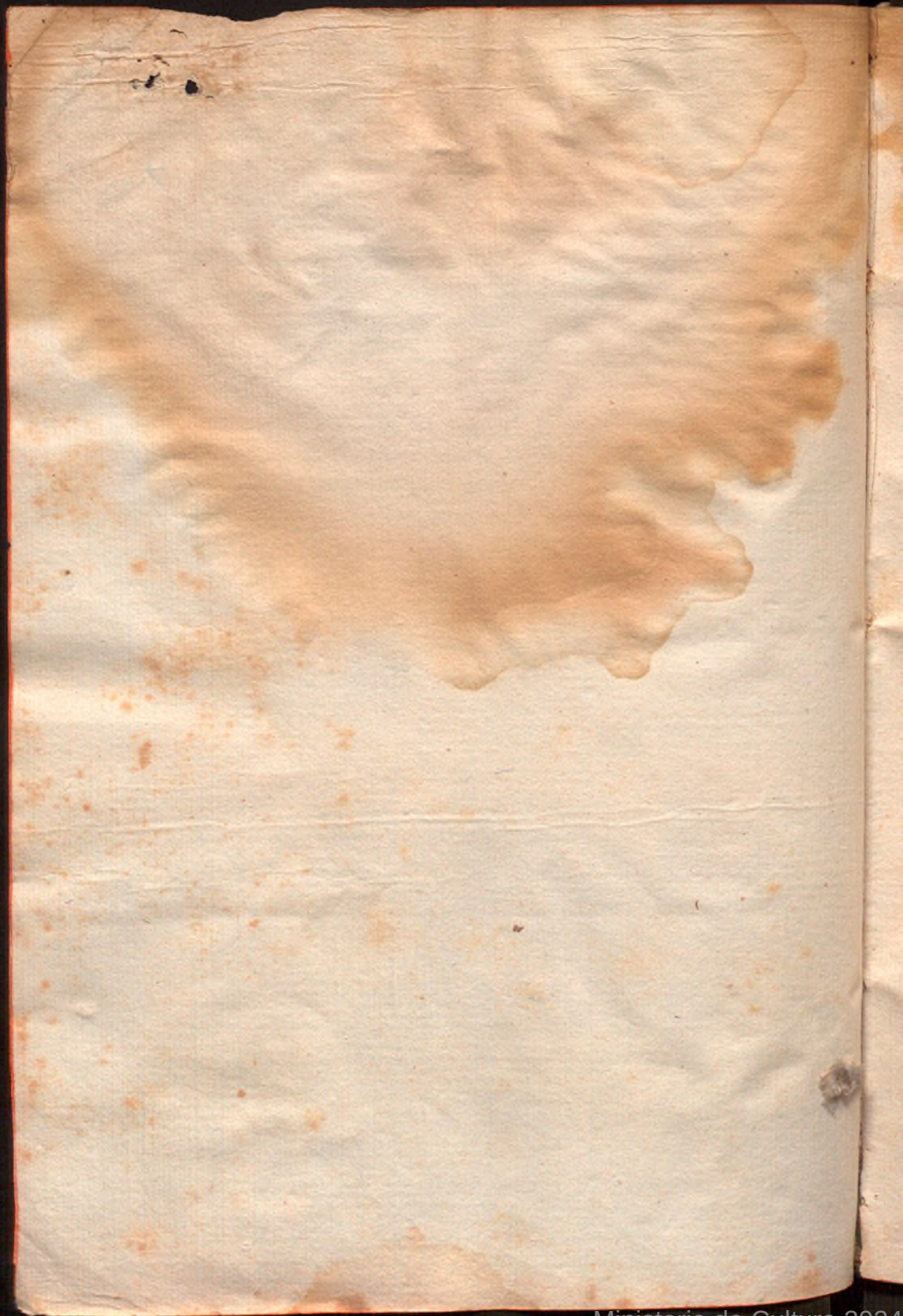
822

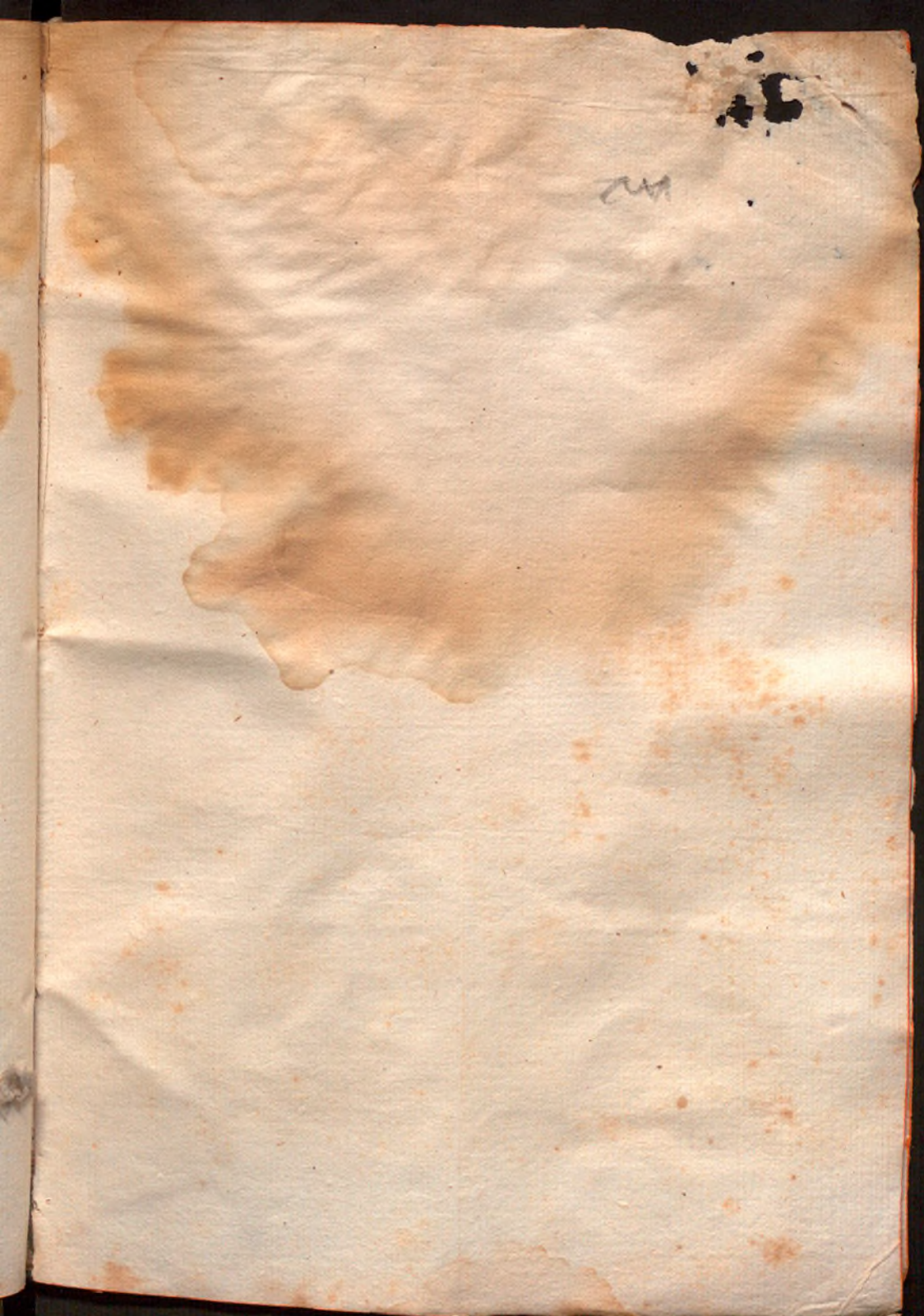

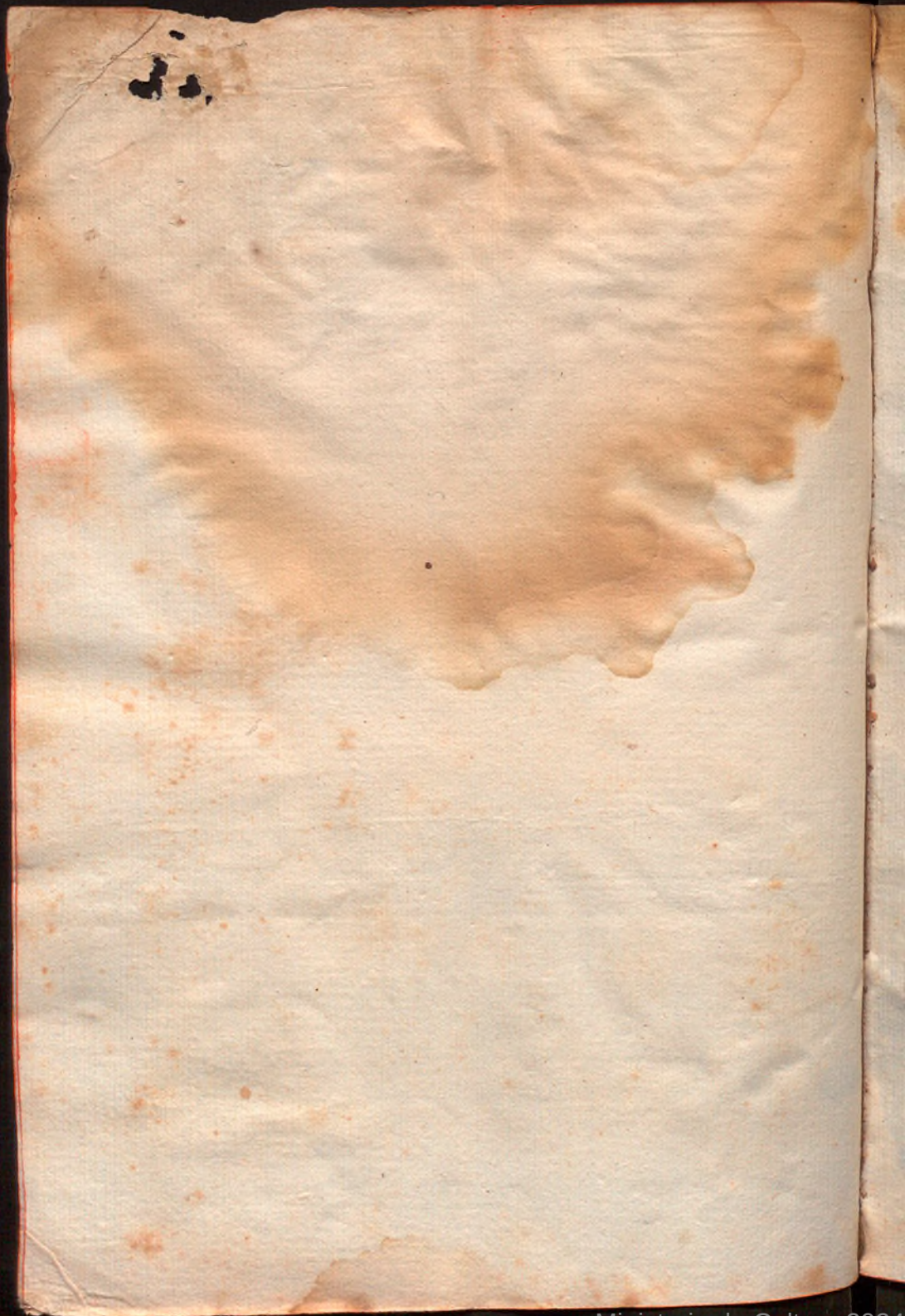

240

742

